

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

**RAPORT PRIVIND STAREA JUSTIȚIEI
2008**

"Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției" (art. 133 alin. (1) din Constituția României, republicată)

CUPRINS

CAPITOLUL 1 – CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND STRUCTURA AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI ȘI CĂDRUL LEGAL DE FUNCȚIONARE A SISTEMULUI JUDICIAR DIN ROMÂNIA.....p.9

1.1. Structura și modul de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești

1.2. Structura și modul de organizare și funcționare a Ministerului Public

1.3. Rolul constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii

1.4. Organizarea statului potrivit principiului separației și echilibrului puterilor. Raporturile Autorității Judecătorești cu Legislativul. Raporturile Autorității Judecătorești cu Executivul

CAPITOLUL 2 - ANALIZA DE SISTEM – ASPECTE CANTITATIVE.....p.21

2.1. Analiza statistică a activității Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2008.....p.21

2.2. Analiza statistică a activității Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2008 (Structura centrală, DNA, DIICOT).....p.24

2.3. Analiza statistică a activității celorlalte instanțe judecătorești în anul 2008.....p.54

2.3.1. Volumul de activitate

2.3.1.1. Volumul total de activitate

2.3.1.2. Activitatea la nivelul judecătorilor

2.3.1.3. Activitatea la nivelul tribunalelor

2.3.1.4. Activitatea la nivelul tribunalelor specializate

2.3.1.5. Activitatea la nivelul curților de apel

2.3.1.6. Volumul de activitate pe materii

2.3.2. Operativitatea

2.3.2.1. Operativitatea la nivelul judecătorilor.

2.3.2.2. Operativitatea la tribunale.

2.3.2.3. Operativitatea la tribunalele specializate

2.3.2.4. Operativitatea la curțile de apel.

2.3.3. Încărcătura pe judecător

2.3.3.1. Încărcătura la nivelul judecătorilor

2.3.3.2. Încărcătura la nivelul tribunalelor

2.3.3.3. Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate

2.3.3.4. Încărcătura la nivelul curților de apel

2.4. Analiza statistică a activității instanțelor militare în anul 2008.....p.71

2.4.1. Tribunalele militare

2.4.2. Tribunalul militar teritorial București

2.4.3. Curtea Militară de Apel București

2.5. Analiza statistică a activității celorlalte unități de parchet în anul 2008.....	p.73
2.5.1. Volumul de activitate	
2.5.1.1. Volumul total de activitate.	
2.5.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii.	
2.5.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	
2.5.1.4. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov	
2.5.1.5. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	
2.5.1.6. Volumul de activitate pe materii	
2.5.2. Operativitatea	
2.5.2.1. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii	
2.5.2.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	
2.5.2.3. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov	
2.5.2.4. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	
2.5.3. Încărcătura pe procuror	
2.5.3.1. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii	
2.5.3.2. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	
2.5.3.3. Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov	
2.5.3.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	
2.6. Analiza statistică a activității parchetelor militare în anul 2008.....	p.98
2.6.1. Parchetele militare de pe lângă tribunalele militare	
2.6.2. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București	
2.6.3. Parchetul militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	
2.7. Privire comparativă privind datele statistice relevante pentru funcționarea sistemului judiciar în alte țări europene.....	p.102
2.8. Concluzii privind evoluția indicatorilor statistici la instanțe și parchete în anul 2008. Vulnerabilități identificate. Măsuri de remediere propuse.....	p.108
2.9. Criminalitatea în date statistice.....	p.115
2.9.1. Date generale privind persoanele trimise în judecată	
2.9.1.1. Statistica trimerilor în judecată după criteriul teritorial.	
2.9.1.2. Statistica trimerilor în judecată în funcție de criterii privind persoana inculpatului..	
2.9.1.3. Statistica trimerilor în judecată pe categorii de infracțiuni.	
2.9.2. Date generale privind persoanele condamnate definitiv	
2.9.2.1. Criminalitatea în teritoriu	
2.9.2.2. Criminalitatea în funcție de criterii privind persoana condamnată	
2.9.2.3. Criminalitatea pe categorii de infracțiuni	
2.9.3. Date privind infractorii minori	
2.9.4. Structura pedepselor	

2.9.5. Date generale privind victimele

2.9.6. Cauzele care au condus la creșterea/diminuarea numărului de fapte penale, pe categorii de infracțiuni și politica de prevenție a statului român în acest sens

CAPITOLUL 3 - ANALIZA CALITATIVĂ A SISTEMULUI JUDICIAR.....p.141

3.1. Efectele principalelor modificări legislative operate în cursul anului 2008 asupra actului de justiție și asupra competențelor de soluționare a diferitelor tipuri de acțiuni în justiție.....p.141

3.2. Scurtă analiză a impactului preconizat al dispozițiilor din noul Cod de procedură civilă, respectiv de procedură penală, asupra modului de funcționare a sistemului judiciar.....p.147

3.3. Principalele direcții de acțiune stabilite pentru anul 2008 de Consiliul Superior al Magistraturii, în vederea îndeplinirii obligațiilor asumate în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare cu Uniunea Europeană.....p.151

3.4. Indici de calitate ai activității judiciare.....p.153

3.4.1. Indici de calitate a activității instanțelor judecătorești

A. Repartizarea aleatorie a cauzelor.

B. Date privind durata de soluționare a cauzelor.

C. Ponderea atacabilității hotărârilor. Indicele de desființare

3.4.2. Indici de calitate ai activității parchetelor

A. Modul de repartizare a cauzelor.

B. Date privind durata de soluționare a cauzelor.

C. Ponderea cauzelor restituite definitiv de către instanțele de judecată în vederea refacerii sau completării urmăririi penale. Ponderea inculpațiilor achitați definitiv din totalul trimișilor în judecată

3.5. Măsuri pentru unificarea practicii judiciare.....p.174

3.5.1. Rolul fundamental al Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea practicii judiciare. Recursul în interesul legii.

3.5.2. Alte măsuri de unificare a practicii judiciare, la nivel central

3.5.3. Măsuri de unificare a practicii judiciare la nivelul instanțelor judecătorești/parchetelor de pe lângă acestea

3.6. Aplicarea dispozițiilor Convenției Europene a Drepturilor Omului în sistemul juridic românesc, de către judecători și procurori.....p.191

3.6.1. Analiza principalelor categorii de cauze care au atras condamnarea statului român în anul 2008

3.6.2. Cauze în care s-au pronunțat hotărâri de respingere. Statistica cererilor declarate inadmisibile și a celor în care litigiul s-a stins prin învoiala părților.

3.6.3. Aplicarea CEDO în dreptul intern

A. Principalele măsuri luate în cursul anului 2008 în vederea armonizării legislației și practicilor interne cu dispozițiile CEDO.

B. Aplicarea directă a CEDO în activitatea instanțelor și parchetelor.

3.7. Instanțele și parchetele din România în planul dreptului comunitar și a celui internațional.....p.209

3.7.1. Aplicarea directă a dreptului comunitar.

3.7.2. Pregătirea judecătorilor și procurorilor în materia dreptului comunitar.

3.7.3. Cooperarea judiciară în cadrul Uniunii Europene și pe plan internațional

3.7.3.1. Cooperarea în materie civilă și comercială.

3.7.3.2. Cooperarea în materie penală.

3.7.3.3. Alte activități desfășurate în cursul anului 2008 în materia cooperării judiciare în cadrul Uniunii Europene și pe plan internațional

3.8. Creșterea gradului de specializare în activitatea judiciară.....p.220

3.8.1. Specializarea la nivel instituțional – instanțe, parchete, secții și complete specializate –

3.8.2. Programele de formare profesională specializată a magistraților

3.8.3. Scurte aspecte de drept comparat

3.9. Evaluarea programelor de formare profesională pentru personalul din sistemul judiciar.....p.227

3.9.1. Evaluarea programelor de formare profesională ale judecătorilor și procurorilor

3.9.1.1. Evaluarea activității de formare inițială realizată de către Institutul Național al Magistraturii

3.9.1.2. Evaluarea activității de formare continuă realizată de către Institutul Național al Magistraturii

3.9.1.3. Evaluarea activităților de formare continuă desfășurate la nivel descentralizat

3.9.2. Evaluarea programelor de formare profesională a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor

3.9.2.1. Evaluarea activității de formare inițială realizată de către Școala Națională de Grefieri

3.9.2.2. Evaluarea activității de formare continuă realizată de către Școala Națională de Grefieri

3.9.2.3. Evaluarea activităților de formare continuă desfășurate la nivel descentralizat

3.10. Progrese înregistrate în domeniul justiției pentru minori și a protecției drepturilor copilului.....p.245

3.11. Creșterea nivelului calitativ al managementului instanțelor și Parchetelor.....p.250

3.11.1. Monitorizarea calității managementului la instanțe și parchete.

3.11.2. Formarea profesională specializată a conducătorilor de instanțe și parchete. Alte măsuri de îmbunătățire a managementului

3.11.3. Aspecte de drept comparat privind monitorizarea calității activității judiciare în alte state europene

	3.12. Creșterea gradului de transparență a funcționării justiției.....p.258
judiciar	3.12.1. Stadiul implementării Strategiei de comunicare și relații publice a sistemului
	3.12.2. Aplicarea de către instanțe și parchete a dispozițiilor Legii nr.544/2001
	3.12.3. Aplicarea de către instanțe și parchete a dispozițiilor Legii nr.677/2001
	3.13. Degrevarea judecătorilor și procurorilor de sarcinile non-judiciare, în vederea creșterii calității actului de justiție.....p.265
	3.13.1. Stadiul proiectului pilor privind modulele judecător-grefier
supraîncărcării instanțelor și parchetelor sau degrevarea judecătorilor sau procurorilor de sarcini non judiciare	3.13.2. Dispoziții legale sau propuneri de lege ferenda care ar putea genera
	3.13.3. Măsuri luate de instanțe și parchete privind degrevarea judecătorilor/procurorilor de sarcini auxiliare
	3.14. Îmbunătățirea liberului acces la justiție.....p.275
	3.15. Concluzii privind progresele înregistrate, precum și vulnerabilitățile identificate și măsurile de remediere a acestora.....p.277

CAPITOLUL 4 - GESTIONAREA RESURSELOR.....p.288

	4.1 Scurtă prezentare a Strategiei de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada august 2008-2011. Aspecte de drept comparat privind numărul, recrutarea și mandatul judecătorilor și procurorilor.....p.288
	4.2. Politica de resurse umane privind judecătoria și procurorii în anul 2008.....p.297
	4.2.1. Ocuparea posturilor de execuție vacante
	4.2.2. Promovarea în funcții de execuție vacante
	4.2.3. Numirea în funcții de conducere
	4.2.4. Delegarea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor
	4.2.5. Promovarea la Înalta Curte de Casație și Justiție
	4.2.6. Situația posturilor de magistrat asistent la Î.C.C.J.
	4.3. Fluctuația judecătorilor și procurorilor în anul 2008.....p.310
	4.3.1. Eliberări din funcția de judecător/procuror
	4.3.2. Transferul judecătorilor și procurorilor
	4.3.3. Detașarea judecătorilor și procurorilor
	4.4. Scurte concluzii privind eficiența actualelor dispoziții legale privind recrutarea și cariera judecătorilor și procurorilor. Propuneri de lege ferenda formulate/avizate de CSM privind modificarea legilor justiției în acest domeniu.....p.312
	4.5. Stadiul procedurii de evaluare profesională a judecătorilor și procurorilor.....p.314

4.6. Stadiul aplicării dispozițiilor legale referitoare la depunerea diferitelor tipuri de declarații de către judecători și procurori.....p.317

4.7. Aspecte privind răspunderea disciplinară și penală a judecătorilor, procurorilor și a magistraților asistenți.....p.321

4.7.1. Răspunderea disciplinară a judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți

4.7.2. Răspunderea penală a judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți

4.7.3. Scurte aspecte de drept comparat

4.8. Apărarea independenței individuale și a reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor.....p.328

4.9. Scurtă analiză statistică privind activitatea Institutului Național al Magistraturii în anul 2008.....p.330

4.10. Politica de resurse umane privind personalul auxiliar.....p.345

4.10.1. Modalitățile de ocupare a posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor.

4.10.2. Principalele categorii de personal auxiliar și rolul acestora pentru buna desfășurare a activității instanțelor și parchetelor.

4.10.3. Răspunderea disciplinară și penală a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor.

4.11. Scurtă analiză statistică privind activitatea Școlii Naționale de Grefieri.....p.349

4.12. Resursele materiale aflate la dispoziția instanțelor și parchetelor în anul 2008...p.358

4.12.1. Starea sediilor instanțelor și parchetelor. Programe în derulare privind îmbunătățirea situației acestora. Alte programe de investiții.

4.12.2. Resursele financiare disponibile la nivelul instanțelor și parchetelor în cursul anului 2008.

4.13. Continuarea și dezvoltarea procesului de informatizare a instanțelor și parchetelor

4.13.1. Dezvoltarea aplicației informatice ECRIS.....p.365

4.13.2. Scurtă prezentare a portalului instanțelor de judecată și a categoriilor de informații disponibile în cadrul acestuia, precum și prin accesarea paginilor de web ale CSM, Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Ministerului Public.

4.13.3. Posibilitatea extinderii furnizării de servicii on-line de către instanțe și parchete către justițiabili

CAPITOLUL 5 - RAPORTURILE DINTRE SISTEMUL JUSTIȚIEI ȘI CELELALTE INSTITUȚII ȘI ORGANISME, PRECUM ȘI CU SOCIETATEA CIVILĂ.....p.374

5.1. Raporturile dintre instanțe și parchete, precum și cu CSM.....p.374

5.2. Raporturile dintre instanțe/parchete și barourile de avocați, colegiile consilierilor juridici, experții judiciari, precum și cu justițiabili.....p.376

5.3. Raporturile cu mass-media.....p.380

5.4. Raporturile cu societatea civilă.....p.382

5.5. Raporturile cu instituțiile și organizațiile internaționale.....p.388

5.5.1. Relații bilaterale ale CSM cu alte consilii judiciare din Europa

5.5.2. Relațiile cu alte consilii judiciare în cadrul Rețelei Europene a Consiliilor

Judiciare

5.5.3. Relațiile Consiliului Superior al Magistraturii cu alte instituții internaționale

5.5.4. Relația cu Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni

5.5.5. Programe cu finanțare europeană

5.5.6. Stadiul derulării programelor finanțate de Banca Mondială

5.5.7. Colaborarea Ministerului Justiției și a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

CAPITOLUL 6 - Concluzii privind principalele progrese înregistrate, vulnerabilități identificate și măsurile luate sau propuse pentru remedierea acestora.....p.420

- Capitolul 1 -

CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND STRUCTURA AUTORITĂȚII JUDECĂTOREȘTI ȘI CADRUL LEGAL DE FUNCȚIONARE A SISTEMULUI JUDICIAR DIN ROMÂNIA¹

1.1 Structura și modul de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești

Justiția se realizează în România prin instanțele judecătorești, organizate într-o structură piramidală, puterea judecătorească fiind exercitată de Înalta Curte de Casație și Justiție și de celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, potrivit prevederilor art.126 din Constituția României și art. 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Organizarea și funcționarea sistemului judiciar din România sunt reglementate prin Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare. În conformitate cu prevederile acestui act normativ, justiția se desfășoară în numele legii, este unică, imparțială și egală pentru toți și se realizează prin următoarele instanțe judecătorești: Înalta Curte de Casație și Justiție, curțile de apel, tribunalele, tribunalele specializate și judecătoriile.

La vârful structurii piramidale a instanțelor judecătorești se află **Înalta Curte de Casație și Justiție**, compunerea și regulile de funcționare ale instanței supreme fiind stabilite prin lege organică.

Conform dispozițiilor art. 18 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în România funcționează o singură instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu personalitate juridică și cu sediul în capitala țării. Înalta Curte de Casație și Justiție este instanța supremă în ierarhia instanțelor judecătorești din România și are, în principal, competența de a judeca recursul în casație și de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești.

Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții – Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția penală, Secția comercială, Secția de contencios administrativ și fiscal, Completul de 9 judecători și Secțiile Unite, fiecare având o competență proprie, stabilită prin lege.

Înalta Curte de Casație și Justiție este condusă de un președinte, ajutat de un vicepreședinte și 4 președinți de secție.

În structura Înaltei curți de Casație și Justiție intră Cancelaria, direcții, servicii și birouri.

¹ Capitol elaborat de către Direcția legislație, documentare și contencios din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Următorul nivel al sistemului judiciar este asigurat de **curțile de apel**, instanțe cu personalitate juridică, în circumscripția cărora funcționează mai multe tribunale și tribunale specializate.

Curțile de apel sunt în număr de 16, 15 civile și Curtea Militară de Apel, iar circumscripțiile și localitățile de reședință ale curților de apel sunt stabilite în Anexa 1 la Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare².

În cadrul curților de apel funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale (la Curțile de Apel Constanța și Galați) sau pentru alte materii.

Curțile de apel sunt conduse de câte un președinte ajutat de unul sau mai mulți vicepreședinți.

Curțile de apel judecă atât în primă instanță, cât și ca instanțe de control judiciar pentru instanțele ierarhic inferioare din circumscripția lor administrativ teritorială.

Tribunalele constituie cea de a treia verigă din sistemul instanțelor judecătorești, fiind instanțe cu personalitate juridică organizate la nivelul fiecărui județ și al municipiului București. Prin lege au fost înființate 42 de tribunale³.

În cadrul tribunalelor funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflictele de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale sau pentru alte materii.

Tribunalele sunt conduse de un președinte, care poate fi ajutat de 1-2 vicepreședinți. Ele judecă în materiile ce le sunt date în competență prin lege, atât în primă instanță, cât și ca instanțe de control judiciar pentru hotărârile pronunțate de judecătorii.

Legea nr. 304/2004, în forma anterioară modificării și completării ei prin Legea nr. 247/2005, stabilea obligativitatea înființării a patru tipuri de tribunale specializate (pentru minori și familie, de muncă și asigurări sociale, comerciale, administrativ-fiscale) care urmau să fie puse în funcțiune, în mod eşalonat, până cel mai târziu la data de 1 ianuarie 2008.

Sub imperiul acestui cadru normativ au fost înființate 4 tribunale specializate, care funcționează și în prezent, respectiv: Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureș și Tribunalul Comercial Argeș.

² Potrivit acestui act normativ, în România funcționează curți de apel în localitățile: Alba Iulia, Pitești, Bacău, Oradea, Suceava, Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Târgu Mureș, Ploiești, Timișoara, fiecare având în circumscripție de la 2 până la 5 județe.

³ Dintre cele 42 de tribunale prevăzute de lege funcționează în prezent 41; Tribunalul Ilfov nu funcționează, cauzele de competența acestuia fiind judecate în prezent de Tribunalul București.

Aceste instanțe nu au personalitate juridică, au sediul de regulă în municipiul reședință de județ și preiau cauzele de competența tribunalului în domeniile în care se înființează, iar activitatea lor s-a desfășurat în condițiile unei specializări reale și efective a judecătorilor, ceea ce a condus la creșterea calității actului de justiție, prin operativitatea soluționării cauzelor și calitatea hotărârilor pronunțate.

Prin Legea nr. 247/2005, s-a renunțat la obligativitatea înființării instanțelor specializate rămânând posibilitatea, în unele materii chiar obligativitatea, înființării de secții și complete specializate. Totuși, înființarea de instanțe specializate nu a fost total exclusă, fiind menținută posibilitatea organizării acestora.

În conformitate cu procedura reglementată de Legea privind organizarea judiciară, secțiile și completele specializate ale curților de apel și ale instanțelor din circumscripția acestora se înființează, la propunerea colegiilor de conducere ale fiecărei instanțe, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, iar componența completelor specializate se stabilește de colegiul de conducere al instanței în raport cu volumul de activitate și specializarea judecătorilor.

La baza sistemului judiciar se află **judecătoriile**, cu competență generală de soluționare a litigiilor. Judecătoriile sunt instanțe fără personalitate juridică, organizate în județe și în sectoarele municipiului București, iar localitățile care fac parte din circumscripția judecătorilor sunt stabilite prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii. În prezent, localitățile care fac parte din circumscripția fiecărei judecătories sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 337/1993, cu modificările și completările ulterioare.

Prin lege au fost înființate 188 de judecătories⁴, dintre care 6 în mediul rural, iar restul în mediul urban. Judecătoriile din fiecare județ sau, după caz, din municipiul București sunt cuprinse în circumscripția tribunalelor.

În raport cu numărul și natura cauzelor, în cadrul judecătorilor se pot înființa secții sau complete specializate. Înființarea acestora este obligatorie în materia cauzelor cu minori și de familie, precum și în materia fondului funciar.

Judecătoriile sunt conduse de un președinte, care poate fi ajutat de un vicepreședinte.

Instanțele militare sunt organizate în tribunale militare, Tribunalul Militar Teritorial București și Curtea Militară de Apel.

Tribunalele militare funcționează în municipiile București, Cluj-Napoca, Iași și Timișoara, iar Tribunalul Militar Teritorial și Curtea Militară de Apel, în municipiul București.

⁴ În prezent, dintre cele 188 de judecătories prevăzute de lege nu funcționează 9 judecătories.

Competența instanțelor militare a cunoscut în ultima perioadă un proces de restrângere treptată, mai ales avându-se în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia pot face obiectul judecării în fața unei instanțe militare numai infracțiunile săvârșite de militari împotriva ordinii și disciplinei militare, fiind exclusă judecarea civililor de către aceste instanțe.

1.2 Structura și modul de organizare și funcționare a Ministerului Public

Titlul III din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare este consacrat Ministerului Public, reglementând organizarea și atribuțiile Ministerului Public, precum și organizarea parchetelor civile și militare.

Ministerul Public este independent în relațiile cu celelalte autorități și își exercită atribuțiile numai în temeiul legii și pentru asigurarea respectării acesteia.

În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Acesta își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

Procurorii își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

În cadrul Ministerului Public funcționează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii, precum și parchetele militare.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție coordonează activitatea parchetelor din subordine, are personalitate juridică și este condus de un procuror general, ajutat de un prim-adjunct, un adjunct și trei consilieri.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție are în structură Secția de urmărire penală și criminalistică, Secția judiciară, Secția de resurse umane și documentare, Secția parchetelor militare.

Prin Legea nr. 54/2006 de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 134/2005 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 43/2002, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost înființată **Direcția Națională Anticorupție**, prin reorganizarea Parchetului Național Anticorupție, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea infracțiunilor de corupție, condusă de un procuror șef, ajutat de un procuror șef adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează și **Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism**, ca structură specializată în combaterea criminalității organizate și terorismului, condusă de un procuror-șef, ajutat de un procuror șef adjunct și coordonată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit Legii nr. 508/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Parchetele au sediul în localitățile în care își au sediul instanțele pe lângă care funcționează și au aceeași circumscripție cu acestea. Parchetele de pe lângă curțile de apel și parchetele de pe lângă tribunale au personalitate juridică.

Parchetele de pe lângă curțile de apel sunt conduse de procurori generali iar **parchetele de pe lângă tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii** sunt conduse de prim-procurori.

În prezent, la nivelul întregii țări există 15 parchete pe lângă curți de apel, care au în subordine 41 parchete de pe lângă tribunale, la care se adaugă Parchetul de pe lângă Curtea Militară de Apel și Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, prevăzute prin lege, iar începând cu data de 01.02.2005, prin Ordinul nr. 83/C/2005 al Ministrului Justiției s-a înființat Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie cu sediul în Brașov.

Din cele 42 parchete de pe lângă tribunale înființate prin Legea nr. 304/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare, un singur parchet nu funcționează, respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov.

Dintre cele 188 parchete de pe lângă judecătorii prevăzute de Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, 10 nu funcționează, și anume, parchetele de pe lângă judecătorii Bocșa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scornicești, Urlați, Jibou și Jimbolia.

Potrivit dispozițiilor art. 140 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Regulamentul de ordine interioară al parchetelor se stabilesc: organizarea administrativă a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Parchetului Național Anticorupție⁵, a parchetelor de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii; atribuțiile procurorilor generali, prim-procurorilor și ale adjuncților acestora, ale procurorilor inspeciori, ale procurorilor șefi și ale procurorilor, precum și ale celorlalte categorii de personal; organizarea și modul de desfășurare a activității colegiilor de conducere ale parchetelor și a adunărilor generale ale procurorilor; ierarhia funcțiilor administrative din cadrul Ministerului Public; modul de organizare, funcționarea și atribuțiile compartimentelor auxiliare de specialitate ale

⁵ În prezent, Direcția Națională Anticorupție, organizată în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

parchetelor; modul de organizare, funcționarea și atribuțiile departamentului economico-financiar și administrativ din cadrul parchetelor.

Regulamentul de ordine interioară se aprobă prin ordin al ministrului justiției, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Potrivit Regulamentului de ordine interioară a parchetelor, parchetele de pe lângă curțile de apel sunt conduse de procurori generali, ajutați de 1 sau 2 procurori generali adjuncți, conform numărului stabilit prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Parchetele de pe lângă curțile de apel au în structură o Secție de urmărire penală, o Secție judiciară, o Secție pentru minori și familie. La Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București funcționează și o Secție de proceduri, iar la Parchetul de pe lângă Curțile de Apel Constanța și Galați câte o Secție maritimă și fluvială.

Secțiile, serviciile și birourile sunt conduse de procurori șefi.

Parchetele de pe lângă tribunale sunt conduse de prim-procurori, ajutați de 1 sau, după caz, 2 prim-procurori adjuncți, în funcție de volumul de activitate. La Parchetul de lângă Tribunalul București, prim-procurorul este ajutat de 1-3 prim-procurori adjuncți.

În cadrul parchetelor de pe lângă tribunale funcționează o Secție de urmărire penală, o Secție judiciară, iar la parchetul de pe lângă Tribunalul București și o Secție de supraveghere a urmăririi penale. La Parchetele de pe lângă Tribunalele Constanța și Galați funcționează și câte o Secție maritimă și fluvială.

Secțiile, serviciile și birourile sunt conduse de procurori șefi.

Parchetele de pe lângă judecătorii sunt conduse de prim-procurori ajutați, în cazul unităților mari, de prim-procurori adjuncți.

La parchetele de pe lângă judecătorii, în raport cu natura și numărul cauzelor, pot funcționa secții maritime și fluviale, asemenea secții fiind prevăzute prin Regulamentul de ordine interioară a parchetelor la parchetele de pe lângă Judecătoriile Constanța și Galați.

Conform dispozițiilor art. 98 și următoarele din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pe lângă fiecare tribunal militar funcționează un **parchet militar**. Pe lângă Tribunalul Militar Teritorial funcționează Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, iar pe lângă Curtea Militară de Apel funcționează Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel.

Instanțele militare și parchetele militare au, fiecare, statut de unitate militară, cu indicativ propriu. Parchetele militare sunt conduse de un prim-procuror militar ajutat de un prim-procuror

militar adjunct. Parchetul Militar de pe lângă Curtea de Apel București este condus de un procuror general militar, ajutat de un procuror general militar adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează o secție militară care efectuează, potrivit Codului de procedură penală, urmărirea penală în cauzele privind infracțiuni săvârșite de mareșali, amirali și generali, a căror competență de judecată revine Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În cadrul Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București și în cadrul Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București funcționează câte o Secție de urmărire penală și câte o Secție judiciară.

1.3. Rolul constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii

Potrivit Constituției României, republicată, Consiliul Superior al Magistraturii face parte din autoritatea judecătorească și este garantul independenței justiției.

Pentru a-și îndeplini rolul de garant al independenței justiției, Legea fundamentală stabilește atribuțiile cele mai importante ale Consiliului Superior al Magistraturii și creează temeiul constituțional pentru completarea acestora cu alte atribuții stabilite prin legea sa organică.

Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare urmărește, în principal, stabilirea Consiliului Superior al Magistraturii ca unic for cu atribuții în domeniul carierei judecătorilor și procurorilor, asigurarea reprezentării în Consiliul Superior al Magistraturii a judecătorilor și procurorilor de la instanțele și parchetele de toate gradele, asigurarea eficienței activității Consiliului Superior al Magistraturii prin reglementarea detaliată a atribuțiilor Plenului și Secțiilor, precum și a statutului membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, consolidarea autonomiei Consiliului Superior al Magistraturii prin asigurarea unui aparat propriu și a unui buget propriu.

În raport de rolul său constituțional, de atribuțiile stabilite de Constituție și de legea sa de organizare, se poate spune că Consiliul Superior al Magistraturii are natura juridică a unui organ executiv al autorității judecătorești.

Atribuțiile legale ale Consiliului Superior al Magistraturii, atât cele exercitate de Plen, cât și cele exercitate de Secții, pot fi grupate în trei categorii – atribuții de natură administrativă referitoare atât la cariera judecătorilor și procurorilor, cât și la organizarea instanțelor și parchetelor, atribuții de natură judiciară care vizează soluționarea acțiunilor disciplinare exercitate împotriva judecătorilor și procurorilor și atribuții de natură normativă constând în adoptarea regulamentelor prevăzute de lege și în avizarea proiectelor de acte normative care au legătură cu activitatea autorității judecătorești.

Misiunea de garant al independenței justiției conferită Consiliul Superior al Magistraturii de către legiuitorul constituant este îndeplinită, în primul rând prin exercitarea numeroaselor atribuții referitoare la cariera judecătorilor și procurorilor.

În acest sens, Plenul Consiliul Superior al Magistraturii are ca principale atribuții, în esență, apărarea independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor, asigurarea respectării legii și a criteriilor de competență și etică profesională în desfășurarea carierei judecătorilor și procurorilor – numirea și eliberarea din funcție a judecătorilor și procurorilor stagiați, formularea și înaintarea către Președintele României a propunerilor de numire în funcțiile de judecător și procuror, promovarea judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție, coordonarea activității de admitere în magistratură, evaluare și formare profesională a judecătorilor și procurorilor, numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor, delegarea, detașarea și transferul judecătorilor și procurorilor, formularea și înaintarea către Președintele României a propunerilor de numire și revocare din funcție a președintelui, vicepreședintelui și președinților de secții la Înalta Curte de Casație și Justiție, formularea și înaintarea către Președintele României a propunerilor referitoare la conferirea de distincții pentru judecători și procurori, suspendarea din funcție a judecătorilor și procurorilor, formularea și înaintarea către Președintele României a propunerilor de eliberare din funcție a judecătorilor și procurorilor, în cazurile prevăzute de lege.

O altă atribuție pe care legiuitorul constituant a prevăzut-o în sarcina Consiliul Superior al Magistraturii, atribuție esențială, în calitatea sa de garant al independenței justiției, este cea referitoare la îndeplinirea de către Consiliul Superior al Magistraturii, prin secțiile sale, a rolului de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin Legea nr. 317/2004, republicată, cu modificările ulterioare.

În ceea ce privește atribuțiile de natură normativă exercitate de Consiliul Superior al Magistraturii în calitatea sa de garant al independenței justiției, acestea constau, așa cum am precizat, în adoptarea regulamentelor prevăzute de lege (legislație secundară) și în avizarea proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești.

În principiu, în sfera de cuprindere a actelor normative „ce privesc activitatea autorității judecătorești” intră cele referitoare la cariera și statutul judecătorilor și procurorilor, la admiterea în magistratură, evaluarea, formarea și examenele magistraților și asimilaților acestora și magistraților-asistenți, la statutul juridic al asistenților judiciari și al personalului auxiliar de specialitate de la instanțe și de la parchetele de pe lângă acestea, la exercitarea funcțiilor specifice acestor categorii de personal, la organizarea și funcționarea instanțelor și a parchetelor, precum și la întreaga activitate desfășurată de Consiliul Superior al Magistraturii potrivit atribuțiilor constituționale și legale conferite și la orice alte

activități desfășurate de judecători, procurori, asimilații acestora, magistrați-asistenți, asistenți judiciari sau de personalul auxiliar de specialitate, chiar dacă nu au legătură cu atribuțiile specifice acestor funcții.

Trebuie subliniat că, în cadrul activității de avizare, Consiliul Superior al Magistraturii avizează și proiectele de regulamente și ordine care se aprobă de ministrul justiției, în cazurile prevăzute de lege.

Precizăm că, deși Constituția nu-i recunoaște dreptul de inițiativă legislativă în domeniul său de activitate Consiliul Superior al Magistraturii are posibilitatea de a sesiza ministrul justiției cu privire la necesitatea inițierii sau modificării unor acte normative în domeniul justiției.

Analizând atribuțiile legale ale Consiliul Superior al Magistraturii, se poate ajunge la concluzia că, într-o mare măsură, cadrul legislativ actual permite Consiliul Superior al Magistraturii să îndeplinească rolul constituțional de garant al independenței justiției.

Cu toate acestea, în opinia noastră, acest rol trebuie consolidat prin preluarea, de lege ferenda, de către Consiliul Superior al Magistraturii, a atribuțiilor ce țin de administrarea bugetului instanțelor judecătorești.

Avem în vedere faptul că, în prezent, această atribuție este exercitată de Ministerul Justiției care face parte din autoritatea executivă și care are calitatea de ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești, cu excepția Înaltei Curți de Casație și Justiție și a instanțelor militare.

Or, una dintre cele mai importante garanții ale independenței justiției constă în autonomia financiară a sistemului judiciar, îndeplinirea misiunii constituționale a Consiliul Superior al Magistraturii fiind condiționată de asigurarea posibilității sistemului judiciar de a se autoadministra din punct de vedere financiar, prin coordonarea execuției bugetare de către o instituție aparținând autorității judecătorești.

Soluția consacrată în prezent de Legea nr.304/2004 vizează transmiterea atribuțiilor de ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești către Înalta Curte de Casație și Justiție, termenul limită de efectuare a acestui transfer de atribuții fiind însă deja prorogat de mai multe ori. Pe de altă parte, deși transferul bugetului instanțelor judecătorești către instanța supremă ar răspunde dezideratului de consolidare a independenței justiției, inclusiv sub aspectul chestiunilor financiare, această soluție ridică importante probleme de natură practică derivând în special din faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție este o instanță judecătorească (al cărui scop constituțional este îndeplinirea justiției și asigurarea interpretării unitare a legii), iar nu un organ de natură administrativă.

1.4. Organizarea statului potrivit principiului separației și echilibrului puterilor. Raporturile Autorității Judecătorești cu Legislativul. Raporturile Autorității Judecătorești cu Executivul

Constituția României instituie ca principiu fundamental al organizării de stat, separația și echilibrul puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.

De-a lungul istoriei, conceptul de „separație a puterilor”, ridicat la rangul de principiu constituțional, a cunoscut o evoluție importantă, pornind de la ideea inițială a unei delimitări stricte a celor trei componente ale autorității de stat – legislativă, executivă și judecătorească - și ajungând, în prezent, la ideea de echilibru, manifestat prin mecanisme de interferență - interdependență, control reciproc, colaborare - în limitele atribuțiilor constituționale conferite fiecărei „puteri”, în scopul realizării interesului public.

Independența justiției constituie una dintre valorile fundamentale ale statului de drept, fiind de datoria puterii legislative și puterii executive să recunoască și să apere această valoare, conferind sistemului judiciar, prin intermediul pârgurilor constituționale și legale, o independență efectivă.

Capitolul IV din cadrul Titlului III din Constituția României este consacrat autorității judecătorești, formată din Înalta Curte de Casație și Justiție, celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii, fiecare cu atribuții proprii, stabilite prin normele constituționale și prin alte dispoziții legale.

Raporturile autorității judecătorești reprezentate de Consiliul Superior al Magistraturii cu autoritatea legislativă – Parlamentul României, se manifestă, în principal, în trei modalități.

Potrivit Constituției României și Legii nr. 317/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dintre cei 19 membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, 2 sunt reprezentanți ai societății civile, specialiști în domeniul dreptului, care se bucură de înaltă reputație profesională și morală. Membrii Consiliului Superior al Magistraturii reprezentanți ai societății civile sunt aleși de Senatul României dintre candidații propuși de organizațiile profesionale ale juriștilor, consiliile profesionale ale facultăților de drept acreditate, precum și asociațiile și fundațiile care au ca obiectiv apărarea drepturilor omului.

Potrivit aceluiași acte normative, Senatul verifică dacă au fost respectate dispozițiile legale cu privire la alegerea judecătorilor și procurorilor în funcțiile de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul adunărilor generale ale magistraților și validează lista acestora. Validarea poate fi refuzată de Senat numai în cazul în care se constată că s-a încălcat legea în procedura alegerii și numai dacă această încălcare a influențat rezultatul alegerilor.

Consiliul Superior al Magistraturii elaborează anual un raport privind activitatea proprie și un raport privind starea justiției, rapoarte pe care le prezintă Camerelor reunite ale Parlamentului României și le publică în Monitorul Oficial al României și pe pagina sa de internet.

Pe de altă parte, Parlamentul României, în calitatea sa constituțională de organ reprezentativ suprem al poporului român și de unică autoritate legiuitoare a țării stabilește, prin actele normative

adoptate, cu respectarea Constituției României, toate aspectele privind organizarea instituțiilor sistemului judiciar, statutului diferitelor categorii personal din cadrul sistemului, precum și normele de drept material și procesual pe care instanțele și parchetele sunt chemate să le aplice și să le apere.

În ceea ce privește raporturile autorității judecătorești cu Executivul, acestea se manifestă, în primul rând, prin numirea și eliberarea din funcție prin decret prezidențial, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, de către Președintele României, care face parte din autoritatea executivă, a judecătorilor și procurorilor (cu excepția celor stagiați). În același mod, Președintele României numește magistrații, în anumite funcții de conducere la Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

O altă formă de manifestare a raporturilor dintre autoritatea judecătorească și autoritatea executivă este aceea a controlului de legalitate pe care instanțele de contencios administrativ îl exercită asupra actelor administrative emise de autoritățile administrației publice centrale și locale, inclusiv unele acte ale Guvernului (hotărâri de Guvern). Astfel, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, orice persoană vătămată într-un drept sau interes legitim printr-un act administrativ emis cu încălcarea legii sau prin refuzul autorității de a emite un asemenea act, are dreptul de se adresa instanței de contencios administrativ care poate dispune, după caz, anularea actului emis cu încălcarea dispozițiilor legale sau obligarea autorității de a-l emite .

Potrivit dispozițiilor art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești.

Tot astfel, conform prevederilor art. 38 alin. (4) din Legea nr. 317/2004, republicată, cu modificările ulterioare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de regulamente și ordine care se aprobă de ministrul justiției, în cazurile prevăzute de lege.

Atribuția Consiliului Superior al Magistraturii de avizare a proiectelor de acte normative care au legătură cu activitatea autorității judecătorești reprezintă o formă de exprimare a raporturilor dintre autoritatea judecătorească și autoritatea legislativă, pe de o parte, precum și a raporturilor dintre autoritatea judecătorească și autoritatea executivă, pe de altă parte.

Avem în vedere faptul că proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești pot fi inițiate atât de deputați și senatori (proponeri legislative care ulterior devin proiecte de legi), cât și de Guvern.

De principiu, dacă legea nu prevede altfel, avizul Consiliului Superior al Magistraturii este consultativ. Aceasta nu înseamnă că inițiatorul unui act normativ ce privește activitatea autorității judecătorești are facultatea de a solicita sau nu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, întrucât

avizarea actelor normative, ca regulă generală, reprezintă o etapă obligatorie a procesului de elaborare a actelor normative, a cărei nerespectare conduce la întreruperea și reluarea procedurii de adoptare a acestora.

Facultatea inițiatorului în astfel de situații se referă la posibilitatea acestuia de a ține seama sau nu de observațiile și propunerile Consiliului Superior al Magistraturii chiar și ipoteza în care avizul este negativ.

Ca structură specializată a Executivului, Ministerul Justiției asigură buna organizare și administrare a justiției ca serviciu public (art.5 din Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare), ministrul justiției deținând, de lege lata, calitatea de ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești⁶.

Funcția de mediere între puterile statului a fost conferită de legiuitorul constituant Președintelui României, scopul exercitării acesteia fiind acela de a veghea la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice.

⁶ Calitatea de ordonator principal de credite pentru parchete revine procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

- Capitolul 2 -

ANALIZĂ DE SISTEM – ASPECTE CANTITATIVE

2.1. Analiza statistică a activității Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2008⁷

Potrivit legii, Înalta Curte de Casație și Justiție, care asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, este organizată în 4 secții - Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția penală, Secția comercială, Secția de contencios administrativ și fiscal -, Completul de 9 judecători și Secțiile Unite, fiecare având competență proprie.

În perioada 1 ianuarie 2008 - 31 decembrie 2008 s-au aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție un număr de 39241 dosare, față de 36031 cauze în anul 2007.

Volumul de activitate, care a înregistrat față de anul precedent o creștere semnificativă, de aproximativ 9%, este total inadecvat pentru o instanță judecătorească de casație, a cărei menire fundamentală este de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii. Perpetuarea acestei situații de la an la an, materializată într-o supraîncărcare devenită cronică a rolului instanței supreme perturbă serios posibilitatea îndeplinirii rolului Înaltei Curți, de supraveghere și de unificare a jurisprudenței instanțelor inferioare, de clarificare a problemelor de drept care comportă interpretări diferite și, în final, de a garanta previzibilitatea și accesibilitatea modului de interpretare a legii pentru persoanele care se adresează instanțelor de judecată. Această realitate produce la rândul său consecințe importante sub aspectul prestigiului justiției, dar și a volumului total de activitate al instanțelor și parchetelor, creșterea gradului de previzibilitate a jurisprudenței fiind de natură să încurajeze soluționarea alternativă a litigiilor. Pe de altă parte, supradimensionarea activității Înaltei Curți de Casație și Justiție este de natură să genereze apariția unor practici neunitare chiar între completele instanței supreme, situație care a fost sesizată inclusiv în jurisprudența recentă a Curții Europene a Drepturilor Omului.

În acest context, este deosebit de important ca noile Coduri de procedură să reia în mod eficient normele de competență, astfel încât să se creeze premisele ca Înalta Curte de Casație și Justiție să-și poată îndeplini în condiții optime rolul fundamental, consacrat de Constituție și legea de organizare judiciară.

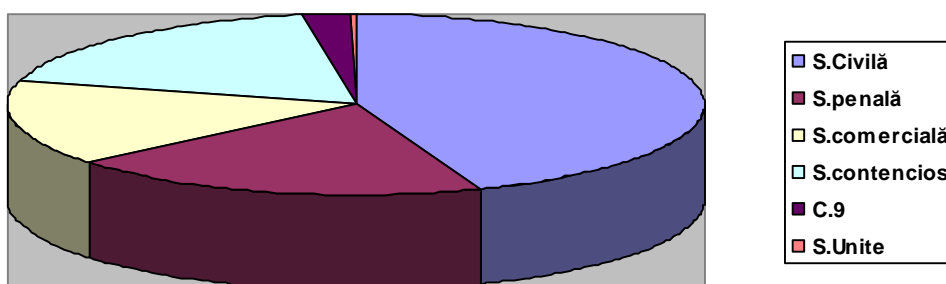
Volumul de activitate pe secții s-a prezentat astfel:

- Secția civilă și de proprietate intelectuală - 17290 dosare, din care 11833 cauze noi și 5457 stoc din anul anterior;
- Secția penală - 7814 dosare, din care 6616 dosare noi și 1198 stoc din anul anterior;

⁷ Secțiunea realizată de către Direcția resurse umane și organizare. Datele statistice prezentate au fost furnizate de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

- Secția comercială - 5912 dosare, din care 3769 dosare noi și 2143 stoc din anul anterior;
- Secția de contencios administrativ și fiscal - 7171 dosare, din care 5497 dosare noi intrate și 1674 stoc din anul anterior;
- Completul de 9 judecători - 976 cauze, din care 784 cauze noi și 192 dosare preluate din anul precedent;
- Secțiile Unite - 58 dosare, din care 37 dosare nou intrate și 21 dosare preluate din anul precedent.

Distribuția volumului de activitate pe secții la nivelul Î.C.C.J.

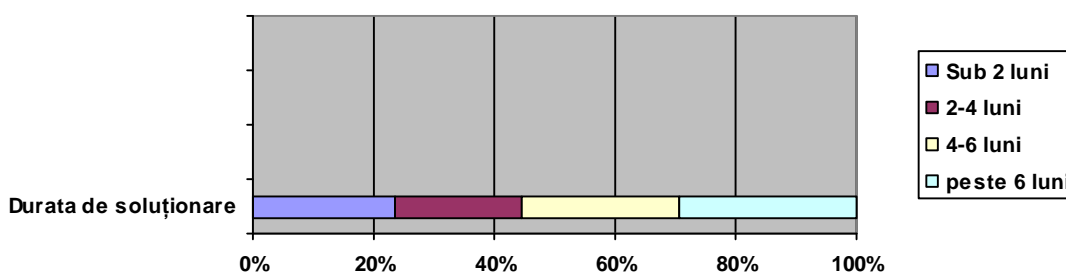
Din totalul cauzelor aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost **soluționate** 24238 de cauze dintre care:

- recursuri: 14887;
- fonduri: 825;
- strămutări: 5655;
- conflicte de competență: 547;
- contestații: 956;
- revizui: 715;
- recuzări: 47;
- alte categorii de cauze: 606.

Au fost pronunțate 46 de decizii de soluționare a **recursurilor declarate în interesul legii** (dintr-un total de 58 de recursuri în interesul legii declarate).

Durata medie de soluționare a cauzelor la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, în anul 2008, este reflectată în tabelul și graficul de mai jos:

NATURA CAUZELOR	Cauze soluționate într-un termen până în 2 luni	Cauze soluționate într-un termen între 2-4 luni	Cauze soluționate într-un termen între 4-6 luni	Cauze soluționate într-un termen de peste 6 luni	TOTAL
Recursuri	2571	3390	3731	5195	14.887
Fonduri	375	284	107	59	825
Strămutări	1855	745	1990	1065	5655
Conflicte de competență	273	158	69	47	547
Contestații	255	224	154	323	956
Revizuri	204	138	105	268	715
Recuzări	41	2	2	2	47
Alte cauze	135	115	222	134	606
TOTAL	5709 (23,55%)	5056 (20,85%)	6380 (26,32%)	7093 (29,26%)	24.238

În perioada de referință, **operativitatea** la nivelul instanței supreme a fost de 61,76 % .

Operativitatea pe secții este redată în tabelul de mai jos:

Secția	Nivelul operativității
Secția penală	82,76 %
Secția civilă și de proprietate intelectuală	48,28 %
Secția de contencios administrativ și fiscal	67,32 %
Secția comercială	64,22 %
Secțiile Unite - Completul de 9 judecători	75,14 %

2.2. Analiza statistică a activității Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2008⁸

În activitatea judiciară Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

Ministerul Public își exercită atribuțiile în temeiul legii și este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic sub autoritatea ministrului justiției.

Procurorii își exercită funcțiile în conformitate cu legea, respectă și protejează demnitatea umană și apără drepturile persoanei.

⁸ Materialul prezentat în această secțiune a fost elaborat de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Parchetele sunt independente în relațiile cu instanțele judecătorești, precum și cu celelalte autorități publice.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție coordonează activitatea parchetelor din subordine și este condus de un procuror general ajutat de un prim-adjunct, un adjunct și trei consilieri.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție are următoarea structură:

1. Secția de urmărire penală și criminalistică;
2. Secția judiciară;
3. Secția de resurse umane și documentare;
4. Secția parchetelor militare;
5. Departamentul economico-financiar și administrativ;
6. Servicii și birouri independente.

De asemenea, în Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează:

1. Direcția Națională Anticorupție, înființată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 43/2002, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea infracțiunilor de corupție.

2. Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, înființată prin Legea nr. 508/2004, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea criminalității organizate și terorismului.

ACTIVITATEA DE URMĂRIRE PENALĂ ȘI CRIMINALISTICĂ

I. OBIECTIVE AVUTE ÎN VEDERE LA ÎNCEPUTUL ANULUI 2008 DE SECȚIA DE URMĂRIRE PENALĂ ȘI CRIMINALISTICĂ

- Soluționarea dosarelor în limitele unor parametri de calitate ridicați;
- Creșterea operativității soluționării cauzelor penale și a plângerilor;
- Verificarea modului în care se desfășoară activitățile de grefă și secretariat;
- Preluarea unor cauze complexe de la parchetele ierarhic inferioare, în condițiile art. 209 alin. 4¹ din Codul de procedură penală
- Organizarea eficientă a activității manageriale, sens în care s-a întocmit Nota de serviciu nr. 3084/2007 din 30 mai 2007, prin care s-au stabilit atribuțiile fiecărui șef de compartiment.

II. MANAGEMENTUL ORGANIZAȚIONAL

Prin Nota de serviciu nr. 3084/2007 din 30 mai 2007, fiecărui procuror șef de compartiment i s-au stabilit în mod detaliat atribuțiile în vederea eficientizării activității de conducere, având în vedere și dispozițiile *Regulamentului de ordine interioară al parchetelor*⁹.

Pentru eficientizarea activității, conducerea secției a dispus organizarea unor ședințe săptămânale la care să participe șefii de birouri și de servicii, întocmindu-se procese-verbale în care au fost evidențiate problemele discutate și măsurile stabilite pentru monitorizarea operativității soluționării.

De asemenea, au fost efectuate controale operativ curente atât de către procurorul șef secție, cât și de procurorul șef serviciu de urmărire penală, fiind vizați în mod deosebit procurorii care soluționează cu întârziere dosarele și lucrările repartizate.

În urma controalelor operativ curente s-au stabilit termene de finalizare a dosarelor, iar în situația în care unii dintre procurori nu s-au conformat în mod repetat termenelor stabilite, s-a dispus redistribuirea dosarelor și lucrărilor.

În politica managerială au fost avute în vedere și activitățile desfășurate de grefa și registratura Secției de urmărire penală și criminalistică, prin Nota de serviciu nr. 3084/2007 stabilindu-se circuitul lucrărilor și dosarelor și termenele pentru înregistrarea și distribuirea acestora. Procurorul șef adjunct secție a verificat trimestrial activitatea compartimentului grea și compartimentului registratură, iar deficiențele constatate au fost consemnate într-un proces-verbal, luându-se măsuri pentru remedierea lor.

III. ANALIZA STATISTICĂ A ACTIVITĂȚII SECȚIEI DE URMĂRIRE PENALĂ ȘI CRIMINALISTICĂ PE ANUL 2008

În cursul anului 2008 au fost soluționate 1.181 cauze penale (față de 1123 cauze în 2007=, din care: în 33 au fost emise rechizitorii (față de 32 de rechizitorii emise în anul 2007), în 32 au fost adoptate soluții de scoatere de sub urmărire penală din care 14 cu art. 18¹ din Codul penal, într-o cauză s-a dispus încetarea urmăririi penale, în 1.115 (față de 1054 în 2007) s-a dispus neînceperea urmăririi penale, iar 521 au fost declinate spre competență soluționare altor unități de parchet.

În ceea ce privește indicele de fermitate, numărul inculpaților arestați trimiși în judecată a crescut cu 25% (8 inculpați arestați în anul 2008, față de 6 inculpați arestați în anul 2007).

În anul 2008 au fost preluate, în condițiile legii, 115 cauze de la unitățile de parchet subordonate.

Totodată, comparativ cu anul 2007, au fost 7 achitări definitive față de 2, toate fiind date în dosare trimise în judecată în cursul anilor 2002 – 2004.

Pe parcursul anului 2008 nu a fost pronunțată nici o soluție de restituire.

A. Serviciul de urmărire penală

⁹ Aprobat prin Ordinul nr. 529/C din 21 februarie 2007 al ministrului justiției, care a intrat în vigoare la data de 5 martie 2007.

a) **Biroul de urmărire penală** cuprinde atât procurorii care efectuează urmărirea penală în cauzele și condițiile prevăzute de lege, cât și procurorii anume desemnați.

În ceea ce privește activitatea de soluționare a plângerilor, petițiilor și memoriilor de către procurorii care efectuează urmărirea penală, în anul 2008 au fost soluționate un număr de 1.983 lucrări.

A crescut numărul de rechizitorii emise în cauzele penale aflate spre soluționare, de la 32 la 33, ceea ce reprezintă o majorare cu 3,12%.

La finele anului 2008 au rămas nesoluționate un număr de 771 cauze penale din care 283 cauze mai vechi de 1 an de la prima sesizare (113 fiind preluate) și 77 mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale (majoritatea fiind preluate).

Volumul cauzelor soluționate și operativitatea trebuie apreciate ținând cont de complexitatea cauzelor de soluționat – cu deosebire a celor preluate în condițiile art.209 alin.4¹ din Codul de procedură penală, precum și de fluctuația de personal, ceea ce a determinat 10 redistribuiri succesive de dosare.

Modul de repartizare a cauzelor a avut în vedere o repartizare echilibrată și potrivit principiului specializării și în raport de experiența profesională în domeniul specific de activitate.

Durata de soluționare a cauzelor a fost influențată de mulți factori obiectivi, între care menționăm: lipsa de colaborare a persoanelor vătămate, respectiv a petenților; dificultatea obținerii dosarelor de la instanțele de judecată; fluctuația mare de personal cu consecința redistribuirii dosarelor; lipsa poliției judiciare, fiind singura structură de urmărire penală din Ministerul Public care desfășoară o astfel de activitate fără a avea la dispoziție ofițeri de poliție.

Ca factori subiectivi, menționăm ritmul lent de lucru al unor procurori și lăsarea unor cauze în mod nejustificat în nelucrare, aspecte care se impune să fie tratate cu maximă exigență.

O altă categorie de procurori care-și desfășoară activitatea în cadrul Biroului de urmărire penală o reprezintă procurorii anume desemnați de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În cursul anului 2008 au fost înregistrate 1545 lucrări și soluționate de procurori anume desemnați 1468, reprezentând plângeri, conflicte de competență, cereri de recuzare, interpelări, controale efectuate potrivit art. 65 alin. 3 din Legea nr. 304/2004, plângeri împotriva soluțiilor de netrimitere în judecată, precum și împotriva actelor și măsurilor de urmărire penală dispuse de procurori.

În temeiul art. 65 alin. 3 din Legea nr. 304/2004 au fost efectuate activități de control la nivelul unităților de parchet aflate în subordine, concluziile desprinse și măsurile ce se impuneau a fi luate fiind aduse la cunoștința conducerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și uneori, a Consiliului Superior al Magistraturii.

Pentru a aduce la îndeplinire ordinele procurorului general, procurorii desemnați s-au deplasat la sediul parchetelor din teritoriu unde au procedat la verificarea legalității unor soluții, verificarea

tergiversării cercetărilor în anumite cauze sau a existenței unor deficiențe în circuitul documentelor, precum și altor aspecte sesizate de petenți, constatările fiind concretizate în informări cu propuneri corespunzătoare.

Un atribut al procurorilor desemnați îl reprezintă examinarea și soluționarea plângerilor împotriva soluțiilor dispuse la nivelul Secției de urmărire penală și criminalistică, precum și a plângerilor împotriva măsurilor luate sau actelor efectuate de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel.

Astfel, în cursul anului 2008, au fost înregistrate 606 plângeri contra soluțiilor și au fost soluționate 581, față de anul 2007 când au fost soluționate 528 de astfel de plângeri.

Din cele 581 plângeri, 504 au fost plângeri contra soluțiilor dispuse la nivelul Secției de urmărire penală și criminalistică, din care 25 au fost admise, iar 77 au fost plângeri contra soluțiilor dispuse de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel, din care 7 au fost admise.

În total au fost infirmate 32 de soluții, comparativ cu anul 2007, când au fost dispuse 53 de infirmări.

O activitate importantă a procurorilor anume desemnați a reprezentat-o examinarea și soluționarea conflictelor de competență ivite între unitățile de parchet, inclusiv cele intervenite între Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Direcția Națională Anticorupție și celelalte unități de parchet, în cursul anului 2008 fiind soluționate 381 de conflicte negative de competență, comparativ cu anul 2007, când au fost soluționate 363.

Trebuie precizat că în anul 2008, ca și în anul 2007, cauzele ce au făcut obiectul conflictelor de competență între Direcția Națională Anticorupție și celelalte unități de parchet, între Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și celelalte unități de parchet, precum și cele între Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism au fost deosebit de complexe în raport de încadrarea juridică a faptelor, calitatea persoanelor cercetate și de prejudiciul creat, soluționarea acestor conflicte fiind îngreunată de insuficiența probatoriului în raport de stabilirea prejudiciului.

În anul 2008, au mai fost soluționate 4 interpelări și 43 de cereri de recuzare a procurorilor generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel, precum și a procurorilor din cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică.

De menționat că lucrările au fost repartizate în mod echilibrat, (conform împărțirii parchetelor de pe lângă curțile de apel pe procurori), fiecare procuror soluționând în medie 170 lucrări.

Procurorii anume desemnați au avut capacitatea de a-și planifica și organiza activitatea, stabilind prioritățile și folosind eficient timpul de lucru, iar lucrările au fost soluționate cu respectarea termenelor procedurale, precum și a celor stabilite pe linie administrativă.

De asemenea, în redactarea și motivarea lucrărilor, s-a pus accent pe exprimarea clară, juridică și pe acuratețea raționamentului juridic.

b) Biroul de criminalistică

Cei cinci procurori criminaliști (inclusiv procurorul șef birou) au efectuat activități de urmărire penală, conform dosarelor repartizate de procurorul șef secție, fiind soluționate dosare de mare importanță și complexitate.

Procurorii au organizat evidența centralizată a cauzelor privind infracțiunile săvârșite cu intenție care au avut ca urmare moartea unor persoane, aflate în evidența cauzelor cu autori neidentificați, de pe întreg teritoriul național.

Fiecare procuror din cadrul biroului ține evidența acestor cauze, pe baza raportărilor primite de la parchetele din teritoriu (în funcție de arondare), fiind centralizate la nivelul biroului pentru a avea, în orice moment, cunoștință despre numărul acestora, complexitatea cauzelor, îndeplinirea actelor planificate, identificarea autorilor și soluțiile adoptate.

O altă activitate, însă cu o pondere mai redusă, este cea care vizează examinarea plângerilor formulate de petiționari împotriva soluțiilor adoptate de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel.

În cursul anului 2008, procurorii din cadrul biroului au soluționat un număr de 92 dosare penale (cu 16 dosare mai mult decât în 2007), dintre care - 11 prin rechizitoriu¹⁰ (mai mult cu 4 față de anul 2007); - 1 prin încetarea urmăririi penale; - 54 prin neînceperea urmăririi penale; - 26 prin declinare de competență.

La sfârșitul anului 2008 au rămas în lucru la procurori un număr de 52 dosare penale. O parte din acestea reprezintă dosarele declinate de la Secția parchetelor militare privind evenimentele din 22 - 23 Decembrie 1989 și 13 - 15 iunie 1990, activitățile desfășurate fiind complexe.

Evidența centralizată a cauzelor cu autori neidentificați se ține la Biroul de criminalistică și se completează de fiecare procuror criminalist în parte, în raport de datele primite de la parchetele din teritoriu.

În legătură cu această latură a activității Biroului de criminalistică, subliniem faptul că în lipsa unui ordin care să reglementeze detaliat modul de organizare și desfășurare a activității de criminalistică din cadrul Ministerului Public s-au înregistrat dificultăți atât în ceea ce privește comunicarea între parchete, cât și în privința urmăririi calității actelor procedurale realizate de procurorii criminaliști din teritoriu.

¹⁰ De remarcat este faptul că cele 11 dosare în care s-au adoptat rechizitoriul au avut ca obiect infracțiuni grave împotriva vieții în care autorii au operat într-un mod deosebit, fapt ce a determinat crearea unor dificultăți în identificarea acestora și apoi în efectuarea anchetei, ceea ce a impus preluarea cauzelor în cadrul Biroului de criminalistică.

În perioada 1 martie 2008 – 1 octombrie 2008, procurorii din cadrul Biroului de criminalistică au derulat activități constând în verificarea cauzelor cu autori neidentificați aflate în lucru la unitățile din teritoriu și au acordat sprijin în cadrul întâlnirilor avute în soluționarea dosarelor de o complexitate deosebită vizând infracțiunile contra vieții.

Această activitate s-a derulat în baza unui program aprobat de conducerea Secției de urmărire penală și criminalistică și avizat de prim adjunctul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

B. Serviciul pentru coordonarea activității Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală

Serviciul este compus din 2 birouri:

- a) Biroul de combatere a infracțiunilor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală ;
- b) Biroul pentru coordonarea activității în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.

În cursul anului 2008 au fost înregistrate un număr de 1.053 lucrări și dosare penale astfel:

- 50 dosare penale din care 43 preluate conform art. 209 alin 4¹ din Codul de procedură penală și 7 dosare repartizate de procurorul șef, având ca obiect alte infracțiuni decât proprietatea intelectuală.

Au fost soluționate 35 de dosare, astfel: - rechizitorii – 6; - scoatere de sub urmărire penală cu aplicarea art. 18¹ din Codul penal – 10; - scoatere de sub urmărire penală – 8; - neînceperea urmăririi penale - 11 ;

- 933 lucrări specifice biroului de coordonare.
- 70 lucrări înregistrate în derularea programului PHARE 2005/017 – 553-03.05 – „*Întărirea capacității instituționale a României de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală și industrială*”.

În conformitate cu prioritățile stabilite de conducerea Secției de urmărire penală și criminalistică obiectivele Serviciului pentru coordonarea activității Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, în anul 2008 au vizat în principal îmbunătățirea activității procurorilor de investigare și soluționare a dosarelor ce au ca obiect astfel de infracțiuni precum și atingerea rezultatelor propuse prin programul PHARE sus-amintit.

Biroul pentru combaterea infracțiunilor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală a avut drept obiectiv principal pentru anul 2008 dezvoltarea activității operative a biroului, eficientizarea soluționării dosarelor, soluționarea cauzelor complexe cu impact asupra practicii judiciare a parchetelor în domeniul proprietății intelectuale, urmărind uniformizarea acesteia, exercitarea rolului activ în desfășurarea colaborării cu titularii de drepturi în vederea îmbunătățirii calității actului de justiție.

Analizând datele statistice, comparativ cu anul 2007 se constată o creștere a numărului de dosare penale soluționate (35 în 2008, față de 32 în 2007), iar numărul rechizitoriilor s-a dublat. Impactul asupra practicii judiciare a parchetelor se poate deduce din modalitatea de investigare a infracțiunilor.

Sub aspectul modalității de lucru trebuie remarcat faptul că în toate aceste dosare urmărirea penală s-a efectuat de către procuror, potrivit art. 209 alin. 3 din Codul de procedură penală, doar anumite activități specifice fiind efectuate de către ofițerii de poliție delegați să le aducă la îndeplinire.

Biroul pentru coordonarea activității în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală a urmărit realizarea următoarelor obiective :

1. Continuarea procesului de îmbunătățire a aplicării legislației în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, obiectiv care are drept ținte aplicarea unitară a legislației în acest domeniu și soluționarea cu operativitate a cauzelor privind infracțiuni la regimul drepturilor de proprietate intelectuală.

2. Îmbunătățirea cooperării între instituțiile de stat cu atribuții în aplicarea drepturilor de proprietate intelectuală și titularii de drepturi.

3. Asigurarea transparenței activității în domeniu a Ministerului Public.

Pentru îndeplinirea acestor obiective, continuarea procesului de specializare a procurorilor desemnați a constituit o prioritate, fiind organizate 47 seminarii, conferințe și întâlniri cu procurorii desemnați, vizite de studiu și seminarii de formare a formatorilor, la care au participat atât procurori din cadrul serviciului, cât și procurori desemnați din țară¹¹.

Cele 2 analize semestriale ale soluțiilor privind starea infracțională în domeniu și modul de soluționare a cauzelor în această materie de către parchete au vizat, pe baza examinării soluțiilor dispuse, identificarea deficiențelor privind aplicarea greșită a legii și dispunerea de măsuri pentru îndreptarea erorilor constatate. S-a constatat de la o analiză la alta că procurorii și-au îmbunătățit activitatea iar soluțiile adoptate au urmat interpretările transmise de acest serviciu.

Pe lângă activitatea de urmărire penală și coordonare, procurorii acestui serviciu au fost implicați activ și în activitățile derulate în cadrul programului PHARE RO2005/IB/OT/02 – „***Întărirea capacității instituționale a României de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală și industrială***”, activitatea lor având ca rezultat îndeplinirea obiectivelor activităților în care au fost implicați:

- Un buletin al jurisprudenței care cuprinde 11 spețe selectate în materie penală realizat pe baza examinării tuturor hotărârilor judecătorești primite și disponibile pe internet se află în prezent pe site-ul www.osim.ro.

¹¹ Au fost organizate 5 întâlniri semestriale cu procurorii desemnați din cadrul tuturor parchetelor curților de apel în cadrul cărora au fost discutate problemele și dificultățile în aplicarea legislației în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală – Brașov, Oradea, Constanța, Sovata și Iași. În cadrul programului PHARE 2005 au fost organizate 15 seminarii dintre care: 3 seminarii comune cu judecătorii, 9 seminarii comune cu poliția și vama.

- Au fost identificate împreună cu experții statelor membre dispoziții legale care ar trebui modificate, acestea urmând a fi supuse aprobării conducerii Ministerului Public, pentru a fi apoi discutate în cadrul Grupului de Lucru și formulate propuneri instituțiilor în drept.
- S-a întocmit un manual de proceduri interne în vedere realizării unei colaborări eficiente în instituție și între instituții (SC 3 PHARE), transmis procurorilor din teritoriu, recomandările acestor manuale urmând de asemenea a fi supuse aprobării conducerii Ministerului Public;
- S-a creat o bază de date, de interes operativ, care permite accesul procurorilor și polițiștilor la bazele de date ale ORDA, OSIM și ANV, precum și la date privind dosarele penale aflate în curs de soluționare sau soluționate (SC 8 PHARE) – începând cu 1 februarie 2009 va deveni operațională.

IV. PRIORITĂȚILE SECȚIEI DE URMĂRIRE PENALĂ ȘI CRIMINALISTICĂ PENTRU ANUL 2009

1. Preluarea unor cauze complexe din teritoriu sau a unor dosare în care cercetările trenează de o lungă perioadă de timp;

2. Elaborarea unui plan de activitate care să prevadă organizarea unor întâlniri periodice cu procurorii din cadrul unităților subordonate pentru evidențierea aspectelor negative constatate în activitatea de soluționare a dosarelor având ca obiect infracțiunile de omor, infracțiunile comise în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală și spălarea banilor.

3. Analiza riguroasă a volumului de activitate al fiecărui procuror și luarea de măsuri pentru redistribuirea unor cauze lăsate în nelucrare, analizându-se posibilitatea sesizării Consiliului Superior al Magistraturii în situația existenței unor repetabilități în tergiversarea soluționării cauzelor.

ACTIVITATEA JUDICIARĂ

Potrivit Capitolului IV din *Regulamentul de ordine interioară a parchetelor*, activitatea Secției judiciare se desfășoară prin **Serviciul judiciar penal** și **Serviciul judiciar civil**.

SERVICIUL JUDICIAR PENAL

Activitatea Serviciului judiciar penal s-a desfășurat pe patru componente de bază, respectiv:

- I. Soluționarea memoriilor în cauzele penale.
- II. Identificarea și soluționarea propunerilor pentru recurs în interesul legii.
- III. Asigurarea pregătirii și participării procurorilor la judecarea cauzelor la Înalta Curte de Casație și Justiție și Curtea Constituțională.
- IV. Coordonarea activității judiciare.

I.ACTIVITATEA DE EXAMINARE ȘI SOLUȚIONARE A MEMORIILOR ÎN CAUZELE PENALE

În cursul anului 2008, s-au înregistrat 831 memorii (scădere cu 33,46% față de anul 2007) prin care petiționarii solicitau, în principal, promovarea unui recurs în anulare, cale extraordinară de atac care a fost desființată prin Legea nr. 576/2004 de modificare a Codului de procedură penală. Acestea se adaugă la cele 54 rămase nesoluționate din anul 2007, totalizând 885 lucrări.

Din acest total au fost soluționate 866 (scădere cu 29,19% față de anul precedent), rămânând de soluționat 19.

O componentă a activității de examinare a memoriilor o constituie soluționarea cererilor de reducere a termenelor de reabilitare judecătorească de către procurorul general, conform art.135 alin.2 din Codul penal. În perioada analizată au fost soluționate 14 astfel de cereri (față de 18 în cursul anului 2007).

Un element de noutate îl reprezintă faptul că, începând din anul 2008, în cadrul acestui tip de activitate au fost soluționate, pe fond (prin analiza dosarului și formularea concluziilor), cereri de revizuire a hotărârilor având ca obiect art. 278¹ din Codul de procedură penală, respectiv art. 67 alin. 8 și următoarele din Legea nr. 302/2004, modificată prin Legea nr. 224/2006. Au fost soluționate 15 astfel de cauze, dintre care 13 cauze în materia art. 278¹ din Codul de procedură penală și 2 cauze în materia art. 67 din Legea nr. 302/2004.

II.ACTIVITATEA DE IDENTIFICARE ȘI SOLUȚIONARE A PROPUNERILOR PENTRU RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În cadrul Serviciului judiciar penal s-au aflat în studiu 69 propuneri pentru recurs în interesul legii, față de 104 în anul 2007. Dintre acestea au fost soluționate 55 propuneri, din care 28 prin proiecte de recurs în interesul legii și 27 prin referate de închidere, comparativ cu anul 2007 în care s-au soluționat 70 din care 38 prin proiecte de recurs în interesul legii și 32 prin referat de închidere.

Procentul de admisibilitate a fost În anul 2008 procentul de admisibilitate al recursurilor în interesul legii promovate de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost de 100 % față de 90,47% în anul 2007.

III. ASIGURAREA PREGĂTIRII ȘI PARTICIPĂRII PROCURORILOR LA ȘEDINȚELE DE JUDECATĂ ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ȘI CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Procurorii de ședință din cadrul Biroului de reprezentare s-au confruntat în anul 2008 cu un volum considerabil de cauze, participând la 272 ședințe de judecată față de 248 în 2007, după cum

urmează: - 247 la Secția penală față de 227 în 2007; - 9 la Secțiile Unite față de 10 în 2007; - 16 la Completul de 9 judecători față de 11 în 2007, cu 11.273 dosare aflate pe rol față de 13.210 în 2007.

Au fost puse concluzii în fond, recurs și recurs în interesul legii în 7211 astfel de dosare (din care 442 cauze privind verificarea legalității arestării) față de 8003 astfel de dosare în 2007 (din care 652 cauze privind verificarea legalității arestării), cu 792 cauze mai puțin, ceea ce reprezintă o scădere cu 9,89.

Cele 7211 cauze judecate (cu excepția celor privind verificarea legalității arestării) au fost structurate astfel: - 2.870 dosare judecate în fond; - 4.341 judecate în recurs; - 31 recursuri în interesul legii. Din recursurile judecate, un număr de 448 au fost declarate de procuror, iar 3862 de către părți.

Comparativ cu aceeași perioadă a anului 2007, în care recursurile declarate de părți și judecate au fost 3916, în anul 2007 numărul acestora a fost cu 54 mai mic, reprezentând o scădere cu 1,37 %, iar cele declarate de procuror și judecate în 2008, respectiv 448, au fost cu 11 mai multe decât în perioada de comparație, reprezentând o creștere cu 2,51 %.

Din recursurile declarate de procuror și judecate, instanța supremă a admis 264 (comparativ cu 245 în 2007), a respins 184 (comparativ cu 192 în 2007), iar 2 au fost retrase față de 4 în anul precedent.

Făcând o comparație cu anul 2007 se poate observa că, în 2008, recursurile declarate de procuror și admise au crescut cu 19 recursuri (7,75%) și au scăzut cele respinse cu 8 (4,16%).

De asemenea, procurorii Biroului de reprezentare au declarat 9 recursuri în dosarele judecate în fond la Înalta Curte de Casație și Justiție, față de 7 în anul precedent.

Înalta Curte de Casație și Justiție a judecat în anul 2008, 9 recursuri din care a admis 8, unul fiind respins unul. Procentul de admisibilitate a fost în 2008 cu 33,33% mai mare ca în 2007.

Serviciul judiciar penal a asigurat participarea procurorilor la 49 ședințe de judecată ale Curții Constituționale în care au fost soluționate excepții de neconstituționalitate, punând concluzii în 447 cauze din cele 476 aflate pe rol, față de 2007 când au participat la 45 ședințe de judecată și au pus concluzii în 325 cauze din cele 361 aflate pe rol (creștere cu 37,53%).

Participarea procurorilor în ședințele de judecată s-a concretizat și prin verificarea din oficiu a legalității arestării preventive în 442 cauze, față de 652 în anul anterior, reprezentând o scădere de 32,20 %.

IV. ACTIVITATEA DE COORDONARE ȘI ÎNDRUMARE JUDICIAR PENALĂ

Activitatea de îndrumare s-a concretizat în principal prin întocmirea unor note observatorii prin care s-a cerut atenționarea procurorilor asupra curențelor constatate în activitatea acestora.

Astfel, în 9 cauze s-au întocmit note observatorii care au vizat diferite aspecte de nelegalitate.

O atenție deosebită s-a acordat examinării cauzelor cu inculpați arestați, față de care s-au pronunțat soluții definitive de achitare, respectiv de restituire.

Din evidențele întocmite de Serviciul judiciar penal rezultă că în anul 2007 s-au înregistrat 28 de cauze cu 37 inculpați arestați în care s-au pronunțat soluții de achitare și 12 cauze cu 27 inculpați arestați în care instanțele au pronunțat restituiri.

SERVICIUL JUDICIAR CIVIL

I.ACTIVITATEA DE EXAMINARE ȘI SOLUȚIONARE A MEMORIILOR PRIMITE DE LA DIVERȘI PETIȚIONARI

La începutul perioadei de referință erau restante 39 de memorii, în cursul anului 2008 fiind înregistrate 966 de memorii noi. Din totalul de 1005 de lucrări (scădere cu 19,78% față de anul 2007), au fost soluționate 999 (scădere cu 17,64%), din care 103 prin referate și 896 prin rezoluții, rămânând restante, la sfârșitul perioadei de referință, 6 lucrări.

II.ACTIVITATEA DE EXAMINARE A PROBLEMELOR DE DREPT CARE AU PRIMIT O REZOLVARE NEUNITARĂ DIN PARTEA INSTANȚELOR DE JUDECATĂ, ÎN VEDEREA PROMOVĂRII RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

La începutul perioadei de referință, erau restante 23 de lucrări având ca obiect memorii și sesizări pentru promovarea recursului în interesul legii.

În cursul anului 2008 au fost înregistrate 75 de propuneri de recurs în interesul legii. Din totalul de 98 lucrări, au fost soluționate 77, din care în 29 de lucrări s-au întocmit proiecte de recurs în interesul legii sau puncte de vedere (cu privire la Sesizările Colegiilor de conducere ale curților de apel, adresate instanței supreme), iar 48 de lucrări au fost închise prin referate, constatându-se că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 329 din Codul de procedură civilă, pentru promovarea recursului în interesul legii. Așadar, la sfârșitul perioadei de referință erau restante 21 de lucrări având ca obiect propuneri de recursuri în interesul legii.

În perioada de referință, au fost înaintate la Înalta Curte de Casație și Justiție, 10 recursuri în interesul legii și 1 punct de vedere cu privire la o sesizare a Colegiului de conducere.

Dintre cele 10 recursuri în interesul legii, 5 au fost promovate la sesizarea Ministrului Justiției, iar 5 recursuri în interesul legii au fost declarate urmare sesizării din oficiu.

Procentul de admisibilitate în cursul anului 2008 de către Înalta Curte de Casație și Justiție a fost de 100%.

Comparativ cu anul 2007, se constată o scădere a tuturor indicatorilor statistici pe acest sector de activitate, cu 38,36 %, în ceea ce privește numărul total de sesizări și cu 69,44 %, în ceea ce privește numărul de recursuri în interesul legii și puncte de vedere înaintate la Înalta Curte de Casație și Justiție.

III.ACTIVITATEA DE REPREZENTARE LA ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În anul 2008, procurorii de ședință din cadrul Biroului de reprezentare al Serviciului judiciar civil au participat la 414 ședințe de judecată la Înalta Curte de Casație și Justiție, într-un număr de 5101 cauze și au formulat concluzii în 4860 de cauze.

Comparativ cu anul 2007, se constată o creștere a volumului de activitate în acest domeniu, cu 2,22 %, în ceea ce privește numărul total de participări și o scădere cu 1,45 %, în ceea ce privește numărul cauzelor judecate.

IV. ACTIVITATEA DE REPREZENTARE LA CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În perioada de referință, procurorii din cadrul Serviciului judiciar civil au participat la 49 ședințe de judecată la Curtea Constituțională, într-un număr de 1970 cauze și au formulat concluzii în 1909 cauze. Comparativ cu anul 2007, se constată o creștere cu 32,21 % a numărului total de participări și cu 40,36 % a numărului de cauze judecate.

ACTIVITATEA SECȚIEI PARCHETELOR MILITARE

SECȚIA PARCHETELOR MILITARE funcționează în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și îndeplinește atribuțiile în legătură cu activitatea de urmărire penală și supravegherea cercetării penale efectuate de organele de cercetare penală speciale ale Ministerului Apărării și celorlalte structuri militare, precum și participarea la ședințele de judecată, în cauzele de competența instanțelor militare, potrivit legii.

Secția este organizată în două servicii, respectiv, Serviciul de urmărire penală și judiciar și Serviciul de organizare, mobilizare, resurse umane, economico-financiar și administrativ.

ANALIZA ACTIVITĂȚII SECȚIEI

În cursul anului 2008, s-a efectuat urmărire penală proprie în 150 dosare (42 rămase din anul 2007 și 104 înregistrate în cursul anului 2008). Au fost soluționate 118 de dosare penale, dintre care în 48 s-au dispus soluții de declinare sau conexare.

Totodată, au fost rezolvate 3.653 plângeri, memorii, cereri și alte lucrări de competența secției, precum și lucrările specifice financiar-contabile și administrative, lucrări a căror cuantificare este greu de realizat datorită numărului și diversității acestora.

Comparativ cu anul 2007, se constată o scădere a principalilor indicatori privind volumul de activitate, respectiv scăderea de la 287 la 150 a dosarelor de soluționat, de la 7.807 la 780 a cererilor referitoare la cauze penale și de la 97 la 51 a cererilor referitoare la activitatea judiciară.

Scăderea numărului dosarelor și lucrărilor de soluționat s-a datorat în principal faptului că în anul precedent fuseseră infirmate și preluate de Secția parchetelor militare mai multe dosare din teritoriu, ce au fost conexe la dosarul nr. 97/P/1990, privind evenimentele din Decembrie 1989 și faptului că în

același an se înregistraseră foarte multe lucrări privind cererile de eliberare a unor adevăruri persoanelor participante la Revoluție, precum și modificării normelor de competență.

În sectorul de urmărire penală proprie indicele de operativitate a fost de aproximativ 6 luni, reprezentând durata medie de soluționare a cauzelor penale la nivelul Secției.

Pentru cauzele aflate în supravegherea procurorilor, cauze care au înregistrat un număr redus datorită specificului activității, operativitatea s-a înscris într-un termen de până la 3 luni.

Depășirea în unele cauze a termenului de 6 luni de la sesizare a fost determinată, în principal, de volumul mare de activități de urmărire penală impuse, în acest sens putând fi exemplificate dosarele privind evenimentele din Decembrie 1989 și „*Procesul Comunismului*”. Nu poate fi trecută însă cu vederea nici existența unor factori subiectivi, cum ar fi organizarea necorespunzătoare a timpului de anchetă sau greutatea în colaborarea cu apărătorii celor cercetați (invocarea de către apărători a unor motive care au dus la temporizarea urmăririi penale) și cu experții (întârzieri la depunerea rapoartelor de expertiză).

În activitatea secției, în anul 2008, nu au existat achitări definitive. S-au înregistrat 2 restituiri dispuse de către instanță pentru refacerea urmăririi penale sau a actului de sesizare. Totodată, s-au înregistrat 3 infirmări de soluții, dispuse de către procurorul militar șef al Secției parchetelor militare.

ACTIVITATEA DE ANALIZĂ, STUDII, DOCUMENTARE, CRIMINOLOGIE ȘI STATISTICĂ JUDICIARĂ

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează **SERVICIUL DE DOCUMENTARE ȘI STATISTICĂ JUDICIARĂ** care, prin exercitarea atribuțiilor prevăzute de *Regulamentul de ordine interioară al parchetelor*, asigură conducerii Ministerului Public elementele necesare în fundamentarea actelor de management instituțional.

Serviciul acoperă prin cele două birouri (Biroul de documentare și Biroul de statistică judiciară) și a Bibliotecii din componența sa, următoarele domenii de activitate : - studii și analize privind activitatea judiciară a Ministerului Public; - criminologie; - apărarea drepturilor minorilor; - documentare juridică; - statistică judiciară.

În anul 2008, în domeniile anterior menționate, au fost soluționate 1950 lucrări. Dintre acestea, 202 au reprezentat note de studiu pe probleme de drept sesizate de unitățile de parchet sau sesizate din oficiu, în toate ramurile dreptului. Prin conținutul lor și modul de redactare potrivit criteriilor de cercetare științifică, notele de studiu s-au bazat pe consultarea unei bogate bibliografii, a legislației și

practicii judiciare, exprimând astfel experiența profesională și capacitatea de analiză și sinteză a autorilor¹².

Un aspect semnificativ al perfecționării profesionale l-a constituit participarea procurorilor cu articole pe diverse domenii ale dreptului la publicații de specialitate, precum : „*Dreptul*”, „*Revista de drept penal*” și „*Pro-legē*”.

În anul 2008 a continuat editarea Revistei „*Pro-legē*” (4 numere cu un tiraj total de 2.800 exemplare). În paginile revistei au apărut articole privind probleme de drept comparat, organizarea și funcționarea parchetelor și altele, având ca autori procurori și cadre didactice.

La solicitarea conducerii Ministerului Public au fost elaborate analize și studii privind activitatea judiciară a parchetelor, necesare pentru fundamentarea unor decizii manageriale.

De asemenea, au fost formulate observații în legătură cu unele proiecte de acte normative relevante pentru activitatea judiciară, precum: modificarea dispozițiilor Codului penal și Codului de procedură penală, proiectul noului Cod penal și proiectul noului Cod de procedură penală.

Activitatea de documentare juridică a vizat, în principal: evidența legislației, evidența jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale, realizarea unor lucrări de sinteză pentru uzul magistraților și gestionarea bibliotecii de documentare¹³.

În anul 2008, în cadrul activității de criminologie au fost examinate 1232 rechizitorii privind infracțiunile de: omor, tentativă de omor, viol urmat de moartea victimei, tâlhărie urmată de moartea victimei.

A fost completat centralizatorul criminologic cu datele obținute din 761 de rechizitorii privind infracțiunile de omor ce au făcut obiectul dosarelor de urmărire penală în anii 2005 și 2006. După prelucrarea datelor și studierea practicii și legislației în legătură cu activitatea criminologică în alte state, a fost întocmită analiza criminologică în acest domeniu pentru anii 2005, 2006. Analiza a fost comunicată unor instituții de învățământ ca material documentar.

¹² Cele mai importante note de studiu și lucrări elaborate în cadrul Serviciului în anul 2008 s-au referit la: - interpretarea dispozițiilor art. 209 alin. 9¹ din Codul de procedură penală; - regimul consultării documentelor aflate dosarele parchetelor; - interpretarea dispozițiilor art. 45 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate; - statutul personalului auxiliar de specialitate; - pedepsele alternative și instituția negocierii judiciare; - aplicarea dispozițiilor art. 63 alin. 2 lit. b) din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate; - observații la proiectul de Raport privind îndeplinirea de către România a condițiilor cerute de Uniunea Europeană; - aplicarea unor principii ale normelor tranzitorii după intrarea în vigoare a modificărilor art. 258 din Codul penal; - infracțiunea de distrugere cu consecințe destul de grave; - începerea urmăririi penale în cazul membrilor Parlamentului și Guvernului; - abrogarea infracțiunilor de insultă și calomnie; - cererea persoanei fizice de comunicare a actului de interceptare.

¹³ Exemplificăm doar câteva lucrări de referință specifice pentru activitatea de documentare în anul 2008 : - Ghid de jurisprudență în materie penală și procesual penală; - Jurisprudența C.E.D.O. - breviar; - Observații și propuneri la Codul penal și Codul de procedură penală – 50 pagini; - Observații și propuneri la Legile nr. 303/2004, 304/2004, 317/2004 și Proiectul de modificare a Legii de salarizare a magistraților; - Actualizarea bibliografiei juridice în materie penală și procesual penală.

De asemenea, au fost primite de la unitățile de parchet din teritoriu 850 de rechizitorii din anul 2007 și 635 de rechizitorii din anul 2008, ce vor fi incluse în analiza criminologică în prima parte a anului 2009.

În ceea ce privește activitatea referitoare la protecția drepturilor minorilor, în anul 2008 s-a diversificat natura activităților cu acest obiect.

Astfel, s-a întocmit o sinteză a stării infracționale juvenile în perioada 1989-2007, material inclus în **Raportul de activitate al Ministerului Public**.

A fost modificată și completată pagina web „**Justiția pentru minori și familie**” a Ministerului Public.

În anul 2008, procurori din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție au participat la seminarii sau la realizarea unor proiecte comune în domeniul combaterii criminalității juvenile și ocrotirea drepturilor minorilor.

În cadrul activității de statistică judiciară, în perioada de referință au fost exercitate atribuțiile regulamentare referitoare la: centralizarea, prelucrarea și arhivarea datelor statistice privind activitatea parchetelor, la termenele stabilite prin ordinele procurorului general.

La finalizarea fiecărei perioade de raportare statistică (trimestrial, semestrial, la trei trimestre și anual) au fost întocmite în sinteză, analiza privind starea infracțională și situația principalilor indicatori din activitatea Ministerului Public, prezentate conducerii Ministerului Public.

Serviciul a avut o îndelungată și utilă participare la Comisia de elaborare a proiectului Codului de procedură penală din cadrul Ministerului Justiției. Totodată, un procuror din cadrul Serviciului a participat săptămânal la lucrările Comisiei juridice din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii care a dezbătut observații și propuneri la acte normative, între care se numără proiectele celor patru coduri care urmează să fie sesizat Parlamentul României. De asemenea, s-a participat la Comisia de redactarea a proiectului de modificare și completare a legii de organizare judiciară și a legii de salarizare a magistraților.

GESTIONAREA RESURSELOR UMANE

Compartimentul funcțional din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție care a asigurat gestionarea resurselor umane este **BIROUL DE ORGANIZARE ȘI RESURSE UMANE**.

În anul 2008 au fost emise 3098 de ordine și decizii ale procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (inclusiv documentația aferentă, respectiv: referate de fundamentare, note pentru numirea în funcții de execuție și de conducere a personalului auxiliar de specialitate, personalului conex, personalului contractual funcționarilor publici, personalului de

specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor și personalului contractual, note pentru stabilirea drepturilor salariale, etc.).

S-au desfășurat și activități privind: întocmirea dosarelor de pensie și actualizarea pensiilor de serviciu, gestionarea dosarelor profesionale ale personalului Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu excepția procurorilor și ținerea evidenței celor 520 carnete de muncă pentru personalul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (inclusiv procurorii).

În anul 2008 au fost organizate concursuri pentru ocuparea posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate și promovarea aceluiași personal la unitățile de parchet ierarhic superioare, ocuparea posturilor vacante de funcționar public și personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor.

La nivelul Biroului de organizare și resurse umane s-a actualizat permanent baza de date privind posturile din statul de funcții al Ministerului Public și drepturile salariale ale personalului.

De asemenea, în cursul anului 2008 au fost operate două modificări ale statului de funcții la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și pentru operaționalizarea Parchetului de pe lângă Judecătoria Jibou.

ACTIVITATEA DE COOPERARE JUDICIARĂ INTERNAȚIONALĂ, RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI PROGRAME¹⁴

Activitățile desfășurate de **SERVICIUL DE COOPERARE JUDICIARĂ INTERNAȚIONALĂ, RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI PROGRAME** au urmărit realizarea obiectivelor prioritare prevăzute în *Strategiile naționale de reformă a sistemului judiciar și de combatere a criminalității organizate*, în planurile de acțiune aferente acestora, în cuprinsul rapoartelor de monitorizare ale Comisiei Europene precum și în celelalte documente ale Uniunii Europene.

În cursul anului 2008, Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe a soluționat un număr total de 2070 lucrări din care 861 la Biroul de relații internaționale și programe, altele decât programele PHARE și 1209 la Biroul de cooperare judiciară internațională .

În cadrul **Biroului de cooperare judiciară internațională** au fost soluționate 1209 cereri de cooperare judiciară internațională din care: 434 cereri de comisii rogatorii internaționale, 241 cereri de transfer de proceduri în materie penală, 369 cereri de comunicări de acte și 165 alte lucrări.

În cursul anului 2008, procurori din cadrul Biroului de cooperare judiciară internațională, alături de celelalte instituții implicate, au pregătit și participat la pre-evaluarea României în domeniul cooperării polițienești (2 - 5 iunie 2008), precum și la evaluarea României în legătură cu modul de aplicare a

¹⁴ Pentru amănunte a se vedea și secțiunile 5.5.5., 5.5.6. și 5.5.7.

Deciziei Cadru nr. 2002/584/JAI din 13 iunie 2002 a Consiliului Uniunii Europene privind mandatul de arestare european și procedurile de predare între Statele Membre ale Uniunii Europene (17 - 21 noiembrie 2008).

S-a participat de asemenea la grupurile de lucru organizate pentru implementarea unor documente comunitare cum ar fi: Decizia Cadru 2006/960/JAI pentru simplificarea schimbului de date și informații între autoritățile de aplicare a legii și Convenția din 19 iunie 1990 de aplicare a Acordului de la Schengen din 14 iunie 1985 privind eliminarea graduală a controalelor la frontierele comune.

Au fost organizate și s-a participat la 3 întâlniri cu un număr total de 23 de magistrați străini care au efectuat stagii de pregătire în România în cadrul Programului de schimburi între autoritățile judiciare europene, program coordonat de Rețeaua de Pregătire Judiciară Europeană (EJTN).

O componentă majoră a activității desfășurate de Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe a reprezentat-o încheierea unor noi programe de cooperare internațională precum și urmărirea derulării, în bune condiții, a celor deja încheiate.

Astfel, în cursul anului 2008, au fost inițiate:

- Programul A.G.I.S. cu tema „*Utilizarea instrumentelor Uniunii Europene în cooperarea judiciară internațională*”, program care se va derula în perioada 2009 – 2010;
- Programul E-POC IV cu tema „*Continuarea dezvoltării E-POC III și extinderea lui în țările partenere*”, derularea acestuia urmând a avea loc în cursul anului viitor.

Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe a organizat participarea unui număr de 3 procurori din cadrul structurilor teritoriale ale Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, în cursul anului 2008, la Programul de Studii de Securitate în limba engleză, desfășurat de Centrul „*George C. Marshall*” prin intermediul Ambasadei SUA la București.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție împreună cu Institutul Național al Magistraturii, a organizat, în cursul anului 2008, două stagii de pregătire pentru 10 magistrați din țări membre UE (Belgia, Italia, Spania), implicarea procurorilor din cadrul serviciului în organizarea și desfășurarea acestor stagii fiind majoră. Aceste acțiuni au făcut parte din Programul de schimb al autorităților judiciare propus de Rețeaua Judiciară Europeană de Formare (EJTN).

În contextul preocupării constante manifestată pentru perfecționarea pregătirii profesionale a procurorilor, Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe a

coordonat organizarea și desfășurarea, în cursul anului 2008, a unui număr total de 13 seminarii care au avut loc în teritoriu¹⁵.

Totodată, magistrații din cadrul Biroului de relații internaționale și programe, altele decât programele PHARE au contribuit, prin activitatea lor, la amplificarea și diversificarea relațiilor stabilite cu EUROJUST, Rețeaua Judiciară de Pregătire Europeană, EUROPOL, OLAF, Consiliul Europei, Comisia Europeană, SEEPAG, SECI, Asociația Internațională a Procurorilor, precum și cu omologi din alte țări.

În cursul anului 2008 Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe a fost implicat în activitatea de organizare și pregătire a lucrărilor Summitului mondial al procurorilor generali și procurorilor șefi - ediția a treia, care va fi organizat de Ministerul Public român, la București, în perioada 24-25 martie 2009.

ACTIVITATEA DE INFORMARE PUBLICĂ ȘI RELAȚIILE CU MASS-MEDIA

Activitatea **BIROULUI DE INFORMARE PUBLICĂ ȘI RELAȚII CU PRESA** s-a axat și în anul 2008 pe creșterea gradului de încredere a justițiabililor în munca desfășurată de procurori, precum și pe creșterea transparenței în procesul decizional.

Principalul obiectiv al membrilor Biroului de informare publică și relații cu presa din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție l-a constituit reflectarea promptă și corectă a activității Ministerului Public, prin stabilirea unor colaborări bazate pe respectarea exigențelor profesiei de procuror și ziarist, pornind de la premisa că un dialog permanent conduce și la crearea unei corecte informări a opiniei publice prin intermediul mass-media.

Totodată, reprezentanții acestei structuri și-au exercitat și în acest an rolul de coordonatori în gestionarea unei comunicări unitare la nivelul tuturor unităților de parchet din țară, prin inițierea și susținerea unor consultări acordate purtătorilor de cuvânt din aceste parchete.

Astfel de activități s-au desfășurat și în vederea implementării strategiei de comunicare a întregului sistem judiciar, strategie realizată de Agenția TEMPO Advertising, printr-un proiect finanțat de Banca Mondială, derulat de Consiliul Superior al Magistraturii, printre beneficiarii căruia s-a

¹⁵ Astfel, putem exemplifica organizarea în cadrul parteneriatului dintre Ministerul Public Român și Fundația Germană pentru Cooperare Judiciară Internațională – IRZ, în cursul acestui an, a 2 seminarii pe probleme specifice combaterii spălării banilor (Brașov, 5 – 6 iunie și 15 -16 decembrie 2008).

De asemenea, în cadrul Programului AGIS cu tema *Protecția victimelor traficului de ființe umane în cursul procesului penal și ulterior* au avut loc 5 seminarii de pregătire pentru magistrați, avocați și reprezentanți ai Ministerului Internelor și Reformei Administrative cu competențe în domeniu, organizarea acestor manifestări revenind procurorilor din cadrul Serviciului de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe.

numărat și instituția noastră. În vederea implementării acestei strategii, procurori din cadrul biroului au fost cooptați în colectivul creat la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii.

Membrii Biroului de informare publică și relații cu presa au mai fost implicați și în organizarea și desfășurarea unor întâlniri cu jurnaliști sau magistrați cu atribuții în procesul de comunicare din alte state ale Europei, în cadrul unor programe ce au vizat schimbul de experiență, acțiuni inițiate de Institutul Național al Magistraturii sau Consiliul Superior al Magistraturii.

Totodată, au fost angrenați în mediatizarea inițierii sau finalizării unor proiecte PHARE în domeniul dreptului de proprietate intelectuală, protecția drepturilor copilului, în care instituția noastră a avut rol de partener sau beneficiar.

Membrii Biroului de informare publică și relații cu presa au organizat acordarea de către conducerea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a unor interviuri, declarații de presă, participări la emisiuni radio sau TV a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a adjuncților acestuia sau a unor șefi de secție.

De asemenea, Biroul de informare publică și relații cu presa a avut un rol important în organizarea unor evenimente pregătitoare ale celui de-al treilea Summit Mondial al Procurorilor Generali ce va avea loc în 2009, la București.

Un important eveniment organizat și coordonat de Biroul de informare publică și relații cu presa în colaborare cu conducerea instituției l-a constituit organizarea „Zilei Ușilor Deschise”, manifestare prilejuită de marcarea în România, la 25 octombrie 2008, a „Zilei Europene a Justiției Civile”, ocazie cu care s-a înregistrat un număr impresionant de vizitatori (elevi, studenți, jurnaliști), peste 80 de persoane interesate de munca procurorilor și, respectiv de activitatea instituției.

În perioada ianuarie – decembrie 2008, au fost redactate un număr de 80 de comunicate privind activitatea de urmărire penală, trimiteri în judecată, opinii și puncte de vedere al procurorului general.

Acestea au fost de cele mai multe ori dublate de interviuri acordate în direct sau telefonic de membrii Biroului de informare publică și relații cu presa.

Începând cu data de 29 septembrie 2008, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – Structura Centrală și-a creat un site propriu pe care își postează comunicatele, activitatea Biroului de informare publică și relații cu presa concentrându-se pe coordonarea activității birourilor de presă din teritoriu.

Au fost organizate în decursul anului 5 conferințe de presă și susținute 6 declarații de presă de către reprezentanții conducerii Ministerului Public.

O creștere simțitoare s-a înregistrat în ceea ce privește solicitările formulate de jurnaliști în temeiul Legii nr.544/2001, numărul acestora fiind de 187, față de 134 înregistrate în anul 2007. Acest

tip de solicitări a necesitat formularea de precizări legate fie de neînțelegerea pe deplin, de către unii jurnaliști, a fenomenului infracțional de care s-au arătat interesați, fie de necunoașterea legislației, în special a Codului penal și a Codului de procedură penală.

Totodată, în același temei legal au fost înregistrate 110 solicitări din partea cetățenilor care au fost soluționate cu respectarea termenelor legale.

Toate aceste activități menționate s-au adăugat celor curente, de redactare zilnică a notei de presă care se transmite tuturor secțiilor din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și de monitorizare a emisiunilor informative, a buletinelor de știri, a talk-show-urilor, atât în timpul programului de lucru cât și în afara acestuia.

ACTIVITATEA ÎN DOMENIUL TEHNOLOGIEI INFORMAȚIEI

În anul 2008, **DIRECȚIA DE EXPLOATARE A TEHNOLOGIEI INFORMAȚIEI** a continuat și dezvoltat procesul de informatizare a parchetelor. Dintre proiectele și activitățile derulate, amintim pe cele mai importante:

1) Proiectul PHARE RO 2006/018-147.01.04.10.01 - „Continuarea informatizării sistemului judiciar – I și II”.

Acest proiect s-a desfășurat în două etape de achiziție, pentru care, în colaborare cu specialiștii IT ai Ministerului Justiției, s-au elaborat specificațiile tehnice ale caietelor de sarcini și s-au desfășurat procedurile de evaluare a ofertelor.

2) EPOC III

EuroJust a relansat proiectul EPOC, prin realizarea unei noi aplicații EPOC versiunea III, prin contractantul CM Sistemi – Italia. Acest proiect a fost preluat de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de la Ministerul Justiției, deoarece instituțiile beneficiare sunt direcțiile specializate din cadrul Ministerului Public. Proiectul a vizat realizarea unei baze de date centralizate la nivelul organizației EuroJust. Aplicația care a fost pusă la dispoziția țărilor participante în proiect și partea funcțională a ultimei versiuni s-a instalat la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pentru Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism. Proiectul a cuprins și două stagii de instruire.

3) Crearea unui sistem de management integrat al resurselor - RMS

Informaticienii din cadrul Direcției de exploatare a tehnologiei informației au acordat asistență tehnică pentru departamentele de specialitate beneficiare în cadrul *Proiectului privind Reforma Sistemului Judiciar*, proiect finanțat de Banca Mondială. În perioada de referință s-au analizat/comentat/reformulat documentele: „*Raportul final de analiză situațională*”, „*Arhitectura sistemului*” și „*Raportul final de analiză a*

sistemului". Pe baza acestora, Consultantul a agreeat de Banca Mondială a întocmit documentația de elaborare a ofertelor și a demarat procedura de achiziție. Răspunsurile potențialilor ofertanți au fost rezolvate, de asemenea, cu participarea specialiștilor IT din cadrul Direcției de exploatare a tehnologiei informației.

4) Proiectul PHARE RO 2005/017-553.01.04.08 "Arhiva electronică"

S-au desfășurat ședințe ale Comisiei de analiză pentru definitivarea și detalierea cerințelor funcționale ale modului software din cadrul proiectului. S-a elaborat, definitivat și aprobat documentul "*Functional Specifications of Electronic Archiving System (EAS)*". S-a instalat și testat în unitățile desemnate piloți aplicația realizată de Consultant și s-a transmis feedback în vederea remedierii deficiențelor.

S-a asigurat participarea alături de Ministerul Justiției la elaborarea documentelor necesare recepției cantitative și calitative a echipamentelor achiziționate.

S-a creat cadrul organizatoric și s-a coordonat procedura de recepție pentru unitățile subordonate. Au fost livrate și instalate, în două etape, în toate locațiile, echipamentele hardware achiziționate prin acest program.

5) PHARE RO 2004/016-772.01.04.-16.02 - Dezvoltarea aplicației informatice ECRIS

În această perioadă s-au livrat 5 versiuni ale aplicației, din care 3 au fost instalate pe serverele Ministerului Public din unitățile pilot. S-au transmis, ca urmare a testării acestor livrări, cinci seturi de comentarii centralizate, s-au realizat diferite scripturi de actualizare, s-au realizat și transmis template-uri pentru documentele necesare a fi incluse în aplicație și s-au completat log-uri de clarificări. A fost testat modulul de statistică și i-au fost aduse modificări de fond.

A fost livrată documentația aplicației (de administrare, de utilizare, backup, disaster recovery etc.). Au fost transmise observații legate de documentație. S-au livrat și testat mai multe kit-uri ale aplicației. S-au compilat sursele livrate în a doua jumătate a lunii decembrie.

S-au realizat două evaluări ale aplicației instalate în piloți: una la încheierea memorandumului de finanțare (31 mai 2008) și o a doua la sfârșitul lunii noiembrie 2008. Obiectivele proiectului nu sunt în totalitate atinse. Continuă testarea surselor.

6) Crearea unei rețele informatice securizate și interconectarea tuturor instituțiilor sistemului judiciar prin această rețea

La sfârșitul anului 2008 beneficiau de servicii de comunicații de date și INTERNET 235 de parchete din 236 funcționale, toate structurile Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și toate structurile Direcției Naționale Anticorupție.

În trimestrul I 2008 s-a extins lucrarea de cablare structurată în sediul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În anul 2008, Direcția de exploatare a tehnologiei informației s-a confruntat cu un grav deficit de personal, fiind ocupată doar 60% din schema de personal.

ACTIVITATEA UNITĂȚII DE IMPLEMENTARE

A PROGRAMELOR PHARE

În anul 2008, la nivelul Ministerului Public a continuat implementarea proiectelor PHARE începute anterior aderării României la Uniunea Europeană sau programate în acea perioadă și a fost demarată implementarea proiectelor finanțate din fonduri comunitare, în cadrul programelor „*Facilitatea de Tranziție*” și „*Justiția penală*”.

În acest sens, Unitatea de Implementare a Programelor PHARE a asigurat managementul tehnic pentru programele finanțate din fonduri externe, din care enumerăm pe cele mai importante:

1. Proiectul PHARE 2004/016-772.03.12, „*Combaterea criminalității organizate - o abordare inter-instituțională*”, având ca obiectiv: consolidarea capacității strategice, instituționale și operaționale a agențiilor de aplicare a legii în lupta împotriva criminalității organizate. Ministerul Public, în calitate de Autoritate de Implementare, împreună cu beneficiarii - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Ministerul Internelor și Reformei Administrative - Inspectoratul General al Poliției Române și Ministerul Justiției, a finalizat cu succes activitățile proiectului în data de 7 februarie 2008.

2. Proiectul PHARE 2005/017/553.03.05 – „*Întărirea capacității instituționale a României de protejare a drepturilor de proprietate industrială și intelectuală*”, având ca obiectiv consolidarea capacității de aplicare a drepturilor de proprietate intelectuală și industrială, sub coordonarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Instituțiile beneficiare în cadrul proiectului sunt: Inspectoratul General al Poliției Române, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Autoritatea Națională a Vămilelor, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, Institutul Național al Magistraturii, Oficiul Român pentru Drepturi de Autor și Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Proiectul a demarat în luna aprilie 2007 și s-a încheiat în noiembrie 2008, având o durată de 20 luni. Cele două componente ale proiectului au fost: *înfățișare instituțională și achiziție publică de bunuri și servicii*.

3. Proiectul PHARE RO/2005/IB/JH/03 – „*Consolidarea cadrului instituțional și legislativ în domeniul cooperării judiciare internaționale*”, având ca obiectiv consolidarea cooperării judiciare în materie civilă, comercială și penală a fost implementat de Ministerul Justiției, în calitate de Autoritate de implementare, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție fiind beneficiar. Proiectul a fost demarat în octombrie 2006, activitățile acestuia finalizându-se cu succes în aprilie 2008.

4. Proiectul PHARE RO 2005//017-553.01.04.06 - „Întărirea capacității administrative și instituționale a Ministerului Justiției și Ministerului Public, ca instituții centrale”, având ca beneficiar Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și ca Autoritate de Implementare Ministerul Justiției s-a derulat în perioada 28 noiembrie 2007 – 28 noiembrie 2008 și a beneficiat de un buget de 1.080.500 euro (din care 500.000 euro pentru Ministerul Public). Principalul obiectiv a fost întărirea administrării și accesului la justiție. Oferta câștigătoare a licitației pentru prestarea de servicii de asistență tehnică a fost cea a WYG International. Principalele rezultate atinse prin proiect au fost: 1 - Evaluarea politicii de resurse umane a Ministerului Justiției și Ministerului Public și recomandări pentru îmbunătățirea situației, 2 - Evaluarea structurilor administrative ale Ministerului Justiției și Ministerului Public și recomandări de îmbunătățire asumate, 3 - Cursuri de instruire pe teme identificate (management de resurse umane, elaborare legislativă, management economic și financiar, audit, fonduri structurale).

În cadrul activităților de instruire organizate, reprezentanții Ministerului Public au beneficiat și de asistență în formularea misiunii, viziunii, principalelor valori și obiectivelor instituției. De asemenea, recomandările cuprinse în rapoartele experților vor fi încorporate în Strategia de resurse umane a Ministerului Public, parte componentă a Strategiei de resurse umane elaborate de către Consiliul Superior al Magistraturii.

GESTIONAREA RESURSELOR MATERIALE

Bugetul alocat anului 2008 pentru Ministerul Public a fost în sumă de 653.345 mii lei, din care 634.963 mii lei de la bugetul de stat și 18.382 mii lei fonduri externe nerambursabile.

Structura creditelor în valoare de 634.963 mii lei, aferente bugetului de stat, a avut următoarea structură: - cheltuieli de personal (550.677 mii lei); - bunuri și servicii (50397 mii lei) – dobânzi pentru operațiunile de leasing, achiziții tehnică de calcul (762 mii lei); - transferuri interne pentru coparticipare la programe (746 mii lei); - asistență socială (565 mii lei); - active nefinanciare (31816 mii lei).

În ceea ce privește execuția pe anul 2008, în afara cheltuielilor curente de personal și materiale, au fost plătite sume pentru sentințe civile definitive și executorii magistraților și personalului auxiliar, în sumă de 107.000 mii lei.

Referitor la Programele cu finanțare externă nerambursabilă pe anul 2008 au fost derulate 14 proiecte, din care 3 au fost finalizate și 11 sunt în curs de derulare sau/și în curs de contractare în anul 2009.

ACTIVITATEA DIRECȚIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE

În anul 2008, procurorii, împreună cu ofițerii de poliție judiciară și specialiștii din cadrul **DIRECȚIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE** au avut de soluționat 3.959 de cauze (față de 3.319 în anul 2007, creștere cu 19,28%), din care au soluționat 1.624 (fiind aplicate dispozițiile art.18¹ Codul penal în 14 dosare) și au dispus declinarea competenței ori conexarea dosarelor în 678. Au rămas de soluționat 1.657 de cauze (din care, 665 mai vechi de 1 an de la prima sesizare și 53 mai vechi de 6 luni de la data începerii urmăririi penale).

La sfârșitul perioadei se aflau în curs de cercetare penală 3 învinuiți și inculpați arestați preventiv.

Din cele 1.624 de cauze soluționate, în 163 s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților, iar în 1.461 au fost date soluții de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale ori de neîncepere a urmăririi penale (din care, față de 86 de învinuiți au fost aplicate dispozițiile art.18¹ din Codul penal).

În cele 163 de cauze în care s-au întocmit rechizitorii (față de 167 în anul 2007), au fost trimiși în judecată 683 de inculpați, din care 65 în stare de arest preventiv (față de 415 inculpați, din care 32 în stare de arest preventiv, în anul 2007, numărul inculpaților trimiși în judecată înregistrând, așadar, o creștere cu 64,57% față de anul precedent), pentru săvârșirea a 1.304 infracțiuni, după cum urmează:

A. 787 - infracțiuni prevăzute în Legea nr.78/2000, din care:

a. 310 - infracțiuni de corupție:

- 111 - luare de mită
- 25 - dare de mită
- 62 - trafic de influență
- 3 - primire de foloase necuvenite
- 109 - infracțiuni prevăzute de art.6¹ din Legea nr.78/2000

b. 193 - infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție:

- 141 - abuz în serviciu contra intereselor publice (prevăzute de art.13² din Legea nr. 78/2000)

- 19 - stabilire a unor valori diminuate a bunurilor
- 5 - utilizare a subvențiilor sau a creditelor în alte scopuri
- 2 - efectuare de operațiuni financiare incompatibile cu funcția
- 13 - folosire de informații ce nu sunt destinate publicității
- 3 - folosire a influenței sau autorității
- 8 - șantaj
- 46 - abuz în serviciu contra intereselor publice

- 2 - obținere de foloase necuvenite de către persoane cu funcții de control

c. 191 - infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție:

- 10 - tăinuire a bunurilor sau favorizare a persoanelor

- 6 - asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni

- 149 - fals și uz de fals

- 18 - abuz în serviciu contra intereselor publice

- 14 - spălare de bani

d. 93 - infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene

B. 130 - infracțiuni prevăzute în alte legi speciale, din care:

a. 10 – infracțiuni la piața de capital

b. 60 – evaziune fiscală

c. 32 – inițiere, constituire, aderare sau sprijinire a unui grup infracțional organizat

d. 18 – spălare de bani

C. 387 - infracțiuni prevăzute în Codul penal, din care:

a. 72 – abuz în serviciu contra intereselor publice

b. 33 – înșelăciune

c. 52 – fals intelectual

d. 67 – fals în înscrisuri sub semnătură privată

e. 31 – uz de fals

f. 52 – asociere pentru săvârșirea de infracțiuni

g. 5 – deturnare de fonduri

h. 21 – mărturie mincinoasă.

Prejudiciul total reținut prin rechizitorii este de peste 530 milioane lei (RON) și peste 237 milioane euro, iar valoarea măsurilor asigurătorii este de peste 775 milioane lei (RON).

Dintre cei 683 inculpați trimiși în judecată, majoritatea sunt bărbați (497), au vârste cuprinse între 21 – 54 ani (554) și provin din mediul urban (553). De asemenea, 410 inculpați au studii superioare, 7 sunt cetățeni străini, iar 1 inculpat este persoană juridică (societate comercială).

Este de menționat că, din cei 638 inculpați trimiși în judecată, **11 erau demnitari** (2 miniștri, 1 deputat, 3 foști adjuncți ai directorului Serviciului Român de Informații, cu rang de secretar de stat, 1 prefect, 1 subprefect, 1 secretar de stat la Agenția Națională de Turism, 2 secretari de stat - președinți ai

Agenției Domeniilor Statului), **9 magistrați** (din care, 7 procurori și 2 judecători), **12 avocați**, **7 notari publici**, **13 primari și viceprimari**, **3 președinți și vicepreședinți de consilii județene**.

Numărul cauzelor complexe și al celor în care administrarea probelor s-a făcut cu dificultate a crescut în mod evident, fiind cercetate și trimise în judecată persoane care au ocupat importante funcții și demnități publice ori au produs pagube însemnate patrimoniului.

Nu au fost înregistrate cazuri de învinuiri sau inculpați arestați preventiv față de care să se fi dispus soluții de netrimitere în judecată.

Au fost infirmate soluțiile dispuse în 27 de dosare.

Instanțele de judecată au achitat, prin hotărâri definitive, în 24 dosare, un număr de 50 inculpați (din care, 27 ca urmare a dezincriminării faptelor), din aceștia un număr de 3 au fost arestați preventiv.

Au fost pronunțate 6 hotărâri definitive de restituire a cauzei, privind 17 inculpați.

Din punct de vedere al operativității, ținând cont și de complexitatea cauzelor, din cele 1.624 de dosare soluționate, un număr de 303 a depășit termenul de 1 an de la prima sesizare.

Din 1.657 de cauze rămase nesoluționate, 665 sunt mai vechi de 1 an de la sesizare și 53 mai vechi de 6 luni de la data începerii urmăririi penale.

Procurorii au participat la judecarea unui număr de 1.600 de cauze penale (față de 1.359, în anul 2007), din care în 860 de cauze (față de 680) au participat procurorii din cadrul structurii centrale.

În urma verificării unui număr de 1.600 de hotărâri penale (1.359, în anul 2007), au fost declarate 277 apeluri și recursuri, privind 594 de inculpați.

Nu a fost retras nici un apel sau recurs.

Dintre apelurile și recursurile declarate au fost soluționate 250 (cu 521 inculpați), dintre care 132 (cu 295 inculpați) au fost admise.

Creditele bugetare deschise în anul 2008 au fost în sumă de 70.713.045 lei, din care s-au utilizat credite în valoare de 69.686.273 lei, rezultând o execuție bugetară de 98,55%.

ACTIVITATEA DIRECȚIEI DE INVESTIGARE A INFRAȚIUNILOR DE CRIMINALITATE ORGANIZATĂ ȘI TERORISM

Activitatea **DIRECȚIEI DE INVESTIGARE A INFRAȚIUNILOR DE CRIMINALITATE ORGANIZATĂ ȘI TERORISM** - singura unitate din cadrul Ministerului Public specializată în combaterea criminalității organizate - s-a înscris în aceeași parametri calitativi și cantitativi ai anilor precedenți, cu mențiunea că abordarea fenomenului de combatere a criminalității organizate, ca fenomen complex, s-a realizat de către procurorii Direcției de Investigare a Infrațunilor de

Criminalitate Organizată și Terorism, printr-o preocupare suplimentară în destructurarea grupurilor infracționale organizate așa cum sunt ele definite de legea specială, și nu prin combaterea fenomenului în mod izolat, raportat la cauze de o complexitate redusă.

Prioritățile stabilite pentru anul 2008, au fost următoarele:

- intensificarea combaterii traficului stradal și a consumului ilicit de droguri la nivelul municipiului București;
- amplificarea eforturilor de combatere a infracțiunilor informatice și a fraudelor cu cărți de credit;
- definitivarea activităților de funcționare a Centrului de Aplicații Operaționale din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;
- definitivarea reorganizării Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism conform Regulamentului de organizare și funcționare aflat în dezbaterea Consiliului Superior al Magistraturii.

Parte din aceste priorități au fost realizate, dar ele constituie în egală măsură și activități ce trebuie continuate în anul 2009, iar altele (reorganizarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism) nu s-au putut realiza din cauze obiective.

În privința Centrului de Aplicații Operaționale s-au definitivat procedurile de achiziție a aparaturii de calcul și sunt în derulare procedurile de angajare și instruire a personalului cât și a implementării bazelor de date.

Pe fondul restrângerii competenței materiale a Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, cât și a intrării în vigoare a Ordinului nr. 236/2008 al Procurorului General, potrivit căruia, fără a se proceda la o suplimentare a schemei de personal, procurorii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism asigură și faza judecării cauzelor și a măsurilor preventive, s-a produs o scădere a numărului cauzelor soluționate, fără a se înregistra însă indicatori inferiori la numărul cauzelor soluționate prin rechizitoriu (care a rămas relativ același) sau al inculpaților trimiși în judecată (care a înregistrat o creștere semnificativă).

Astfel, în anul 2008, numărul cauzelor de soluționat a fost de 13.784.

În ceea ce privește situația cauzelor soluționate, în cursul anului 2008 au fost soluționate un număr total de 5.134 cauze (la care se adaugă un număr de 2.352 cauze declinate sau conexe), ceea ce raportat la cele 7.192 de cauze soluționate în cursul anului 2007 reprezintă o scădere de 28,61%.

Chiar și în aceste condiții stocul de dosare înregistrat la finele anului 2008 a scăzut la 6.298 cauze de la 6.522 cauze.

Din totalul cauzelor soluționate în care au fost cercetate un număr de 12.131 persoane, s-au întocmit rechizitorii în 747 cauze (757 rechizitorii întocmite în anul 2007) dispunându-se trimiterea în

judecată a unui număr de 2.412 inculpați, din care 1011 în stare de arest preventiv, comparativ cu anul 2007, când au fost trimiși în judecată un număr de 2061 inculpați, din care 905 arestați preventiv, ceea ce reprezintă o creștere 17,07%.

În 1.579 cauze s-au aplicat sancțiuni administrative, iar în alte 2808 cauze s-au adoptat soluții de neurmărire penală.

Situația statistică pentru principalele categorii de infracțiuni se prezintă după cum urmează:

1. Trafic ilicit de droguri

În anul 2008, la nivelul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, au fost soluționate în această materie, un număr de 2575 de cauze comparativ cu anul 2007 când au fost soluționate un număr de 2960 cauze, ceea ce reprezintă o scădere de 13%.

Din totalul cauzelor soluționate, în 395 de cauze au fost întocmite rechizitoriile dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 891 de inculpați, din care 575 în stare de arest preventiv, ceea ce, comparativ cu cele 460 de rechizitorii întocmite în cursul anului 2007, reprezintă o creștere de 25%.

Comparativ cu cantitățile de droguri confiscate în cursul anului 2007, trebuie subliniat faptul că acestea au crescut cu aproximativ cu 300%.

Valoarea totală a drogurilor ridicate în vederea confiscării se ridică la suma de aproximativ 19.935.000 Euro.

2. Trafic de persoane și trafic de migrați

În anul de referință, în materia traficului de persoane, au fost soluționate un număr total de 616 cauze, ceea ce reprezintă o scădere de 32.75% în comparație cu anul 2007. Dintre acestea au fost soluționate prin rechizitoriu un număr de 134 de cauze cu 330 de inculpați din care 152 arestați preventiv.

Numărul victimelor traficate în vederea exploatării a fost de 840, dintre care 176 minori.

În privința infracțiunii de trafic de migrați, au fost soluționate un număr de 25 de cauze din care cu rechizitoriu 9, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 31 de inculpați, dintre care 2 în stare de arest preventiv.

3. Criminalitate informatică și infracțiuni cu cărți de credit

În anul 2008, au fost soluționate un număr total de 340 de cauze, ceea ce reprezintă o scădere cu 6,59% față de anul 2007 când au fost soluționate 364 cauze.

Dintre acestea au fost soluționate cu rechizitoriu un număr de 52 cauze, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 166 inculpați din care 41 arestați.

4. Infracțiuni economice

În anul 2008, au fost soluționate un număr total de 106 de cauze, ceea ce reprezintă o scădere cu 25,35% față de anul 2007 când au fost soluționate 142 cauze.

Dintre acestea au fost soluționate cu rechizitoriu un număr de 18, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 81 inculpați, dintre care 16 arestați.

5. Infracțiunea de spălare a banilor

În anul 2008, au fost soluționate un număr total de 189 de cauze, ceea ce reprezintă o scădere cu 56,25% față de anul 2007 când au fost soluționate un număr de 432 cauze.

Dintre acestea au fost soluționate cu rechizitoriu un număr de 5, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 41 inculpați, dintre care 8 arestați.

6. Infracțiunea de fals de monedă sau alte valori

Datorită noilor modificări de competență, aduse de O.U.G. 131/2006, totalul cauzelor soluționate în cursul anului 2008 în această materie a scăzut, de la 557 cauze soluționate în cursul anului 2007 la 148 cauze soluționate în anul 2008, ceea ce reprezintă o scădere de 73,43%.

Prin rechizitoriu au fost soluționate un număr de 6 de cauze, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 13 de inculpați, din care 1 în stare de arest preventiv.

7. Infracțiuni de terorism și de finanțare a terorismului

În cursul anului 2008 au fost soluționate un număr de 223 cauze, ceea ce reprezintă o scădere de 51,83%, în toate cauzele dispunându-se soluții de neîncepere a urmăririi penale. Nu au fost înregistrate sau soluționate cauze privind finanțarea terorismului.

Situația personalului ce își desfășoară activitatea în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, atât în ceea ce privește numărul de procurori cât și al personalului auxiliar, se prezintă la finele anului 2008, după cum urmează: - procurori – din totalul de 230 posturi prevăzute au fost ocupate 204, posturi vacante 26; - personal auxiliar și administrativ – posturi prevăzute 200, ocupate 190, vacante 10; - specialiști – posturi prevăzute 40, ocupate 21, vacante 19. Completarea schemelor de personal a constituit o prioritate a conducerii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, lucru care a fost posibil prin organizarea a două interviuri în lunile martie și noiembrie 2008.

În concluzie, activitatea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism în cursul anului 2008, deși a cunoscut scăderi cantitative pe anumite categorii de indicatori statistici, a înregistrat totuși menținerea sau creșterea a celor mai importanți dintre aceștia (numărul cauzelor soluționate prin rechizitoriu, număr inculpați trimiși în judecată, număr inculpați arestați), lucru datorat în primul rând preocupării permanente a procurorilor de a soluționa cauze complexe și de a proceda la destructurarea grupurilor infracționale organizate.

De asemenea, trebuie subliniat și rolul foarte important pe care mecanismele instituite prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 131/2006 privind reorganizarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, l-au avut în stabilirea priorităților, organizarea

activităților curente atât cele de urmărire penală cât și cele de ordin financiar-contabil și managementul resurselor umane.

În concluzie, în anul 2008, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a urmărit creșterea calității actului de justiție, a actelor procedurale emise de procurori, în particular, identificarea promptă a vulnerabilităților în activitate și ajustarea actului managerial pentru îmbunătățirea activității.

De asemenea, s-a pus accent pe îmbunătățirea operativității și pe impactul activității de control în scopul unificării practicii judiciare.

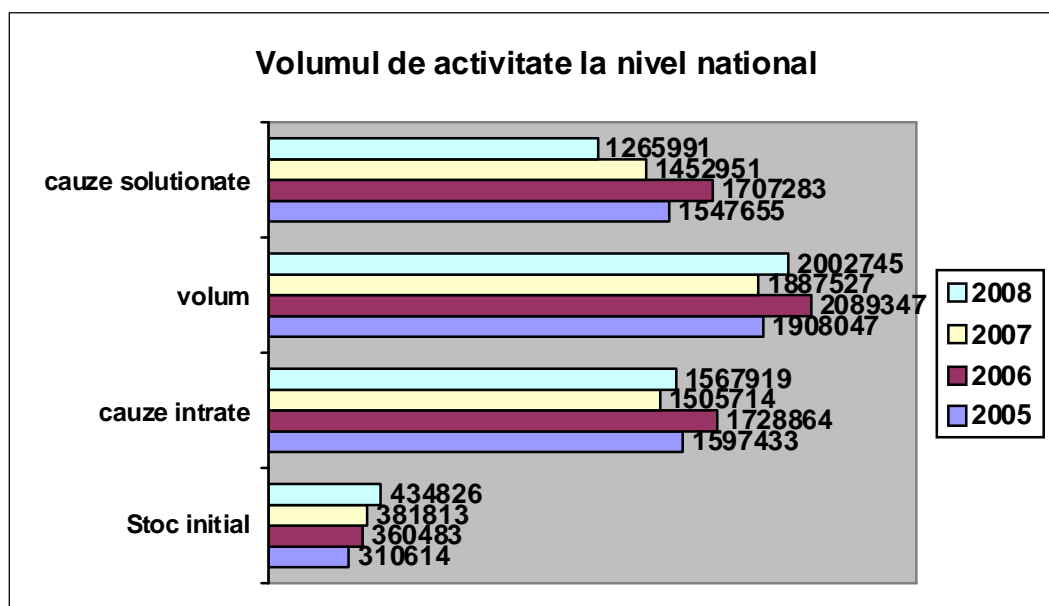
2.3. Analiza statistică a activității celorlalte instanțe judecătorești în anul 2008

2.3.1. Volumul de activitate

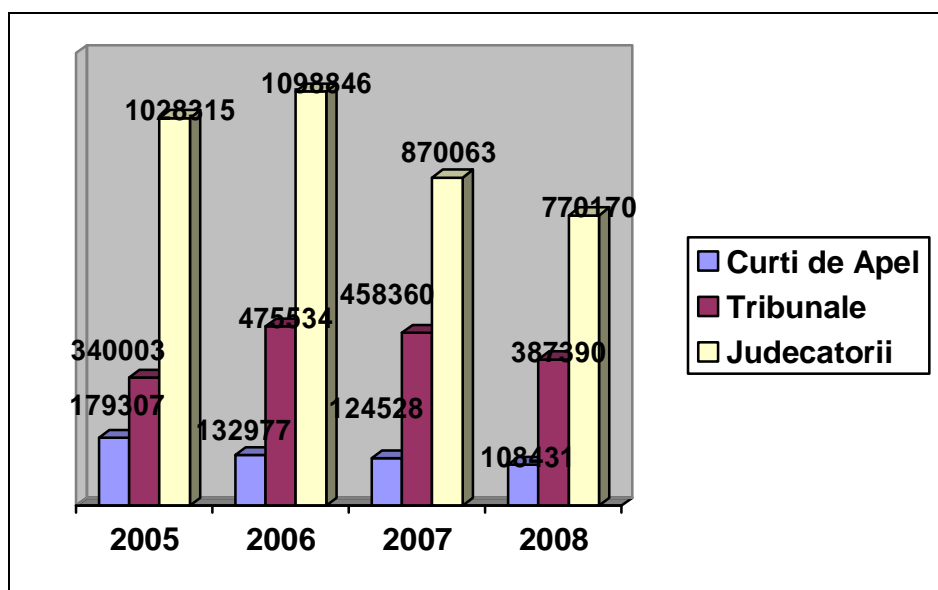
2.3.1.1. Volumul total de activitate

În perioada de referință, exceptând instanțele militare, care sunt analizate distinct și Înalta Curte de Casație și Justiție, la nivelul întregii țări au funcționat un număr de **179** judecătoria, **41** de tribunale, **4** tribunale specializate – Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Argeș și Tribunalul Comercial Târgu Mureș – și **15** curți de apel, care au înregistrat un volum total de activitate de **2.002.745** cauze, cu **115.218 cauze (+ 6%) mai mult decât în anul precedent**.

Evoluția volumului de activitate al instanțelor judecătorești 2005 – 2008

Evoluția numărului de cauze soluționate de instanțe

2.3.1.2. Activitatea la nivelul judecătorilor

Dintre cele 188 de judecătoria înființate prin lege, un număr de 9 instanțe, respectiv: Bocșa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scornicești, Urlați și Jimbolia nu au funcționat în cursul perioadei de referință.

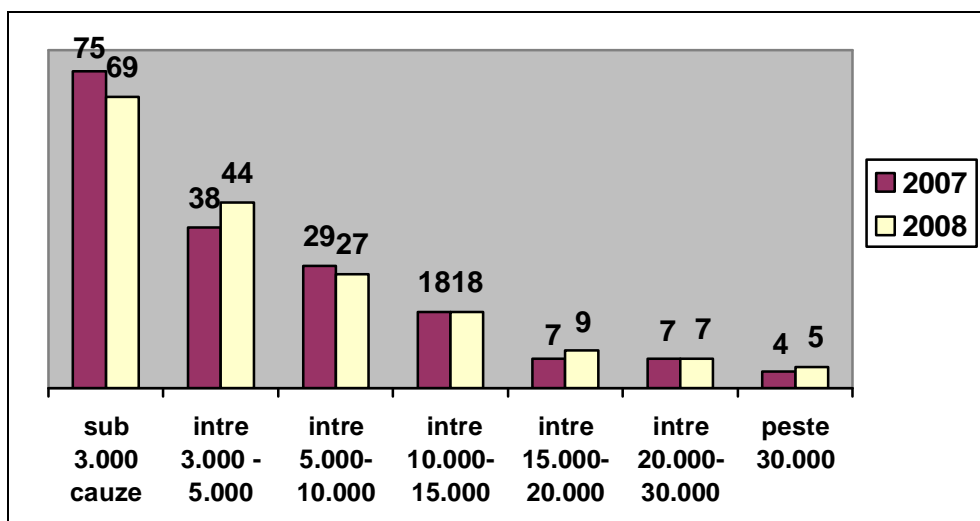
Cele 179 judecătoria care au funcționat în cursul anului 2008 au înregistrat în cursul perioadei de referință un volum total de **1.221.007** cauze (cuprinzând dosarele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2007 la care se adaugă dosarele nou intrate).

Volumul de activitate în perioada analizată a crescut, față de anul 2007, cu un număr de 69.024 cauze (5,9 %).

În funcție de volumul de activitate, judecătorile pot fi grupate astfel:

- instanțe cu volum situat sub 3.000 cauze – **69**;
- instanțe cu volum cuprins între 3.000 - 5.000 cauze – **44**;
- instanțe cu volum cuprins între 5.000-10.000 cauze - **27**;
- instanțe cu volum cuprins între 10.000-15.000 cauze - **18**;
- instanțe cu volum cuprins între 15.000-20.000 cauze-**9**;
- instanțe cu volum cuprins între 20.000-30.000 cauze-**7**;
- instanțe cu un volum de peste 30.000 cauze - **5**.

Volumul de activitate al judecătorilor – situație comparativă

Se observă, în raport de situația existentă în anul 2007, creșterea numărului instanțelor al căror volum de activitate a depășit 30.000 cauze (de la 4 la 5), dar și o creștere a numărului celorlalte instanțe cu volum important de activitate (între 15 și 20.000 dosare). Au scăzut totodată și instanțele cu volum mai redus de activitate (sub 3.000 cauze) de la 75 în anul 2007 la 69 în prezent.

Instanța	Volum de activitate în anul 2008	Volum de activitate în anul 2007
Judecătoria Timișoara	30.669	27.422
Judecătoria Sectorului 1 București	30.906	30.054
Judecătoria Iași	33.667	35.094
Judecătoria Craiova	35.848	36.411
Judecătoria Constanța	48.093	38.764

Cele cinci instanțe din tabelul de mai sus se situează constant în ultimii ani în fruntea instanțelor cu volum mare de activitate, în anul 2008 Judecătoria Timișoara adăugându-se celorlalte patru nominalizate și în perioada 2007 ca având un volum foarte mare de activitate.

În același timp, se menține o situație deosebită în cazul Judecătoriilor Șomcuța Mare, Agnita, Întorsura Buzăului care au înregistrat atât în anul 2007, cât și în perioada de referință cel mai mic volum de activitate: 963, 822 și 1080 cauze în anul 2008, respectiv 813, 871 și 989 cauze în perioada de

referință 2007. Pentru toate aceste instanțe situația a fost identică și la nivelul anului 2006 iar în ceea ce privește Judecătoria Șomcuța Mare și la nivelul anului 2005.

De altfel, aproximativ aceleași instanțe au avut un volum redus de activitate atât la nivelul anului 2007, cât și în cursul anului 2008:

Instanța	Volum de activitate în anul 2008	Volum de activitate în anul 2007
JUD. SOMCUTA MARE	963	813
JUD. AGNITA	822	871
JUD. HĂRȘOVA	1042	1309
JUD. INTORSURA BUZAULUI	1080	989
JUD. MURGENI	1084	1083
JUD. BOZOVICI	1184	1085
JUD. INSURATEI	1241	1090
JUD. FAGET	1247	1157
JUD. MOLDOVA-NOUA	1106	1235
JUD. SALISTE	1331	1247
JUD. PODUL TURCULUI	1355	1270

Comparativ cu anul precedent, se constată o scădere de activitate la un număr de 42 de instanțe, dar scăderea a fost accentuată în cazul următoarelor instanțe:

- *Judecătoria Iași (-1.427)* – 33.667 cauze în anul 2008 față de 35.094 cauze în anul 2007,
- *Judecătoria Târgu Cărbunești (- 1.347)* – 7.558 cauze față de 8.905 cauze,
- *Judecătoria Vaslui (- 1.146)* – 8.579 cauze față de 9.725 cauze,
- *Judecătoria Onești (- 1.027)* – 7.075 cauze față de 8.102 cauze.

În cazul unui număr de 137 de instanțe a avut loc o creștere, dintre aceste instanțe o creștere semnificativă a volumului de activitate față de anul precedent având următoarele:

- *Judecătoria Constanța (+ 9.329)*, unde s-au înregistrat în perioada de referință 48.093 cauze, față de 38.764 cauze existente în anul 2007 iar în anul 2007 a avut o creștere cu 2.535 de dosare față de perioada anului 2006,

- *Judecătoria Cluj Napoca (+ 4.137) – 27.639 cauze, față de 23.502 cauze ,*
- *Judecătoria Bacău (+ 3.895) –25.598 cauze, față de 21.703 cauze,*
- *Judecătoria Timișoara (+3.247) – 30.669 cauze, față de 27.422 cauze,*
- *Judecătoria Cornetu (+1.950) – 6.826 cauze, față de 4.876 cauze,*
- *Judecătoria Sectorului 2 București(+1.837) – 19.949 cauze, față de 18.112 cauze.*

Dintre cele **1.221.007** cauze rulate în cursul anul 2008 a fost soluționat un număr de **904.959 cauze**, respectiv **74,1 %**. În anul 2007 procentul a fost de 75,5%.

În consecință, în perioada de referință, a rămas un stoc de **316.048** cauze, stoc ce include însă și cauzele suspendate¹⁶ și care au fost, la nivelul judecătoriilor, în număr de 78.137 dosare.

2.3.1.3. Activitatea la nivelul tribunalelor

În întreaga țară sunt prevăzute 42 tribunale civile, din care funcționează în prezent 41¹⁷, precum și 4 tribunale specializate (Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureș, Tribunalul Comercial Argeș) și Tribunalul Militar Teritorial București¹⁸.

În total, la nivelul celor 41 tribunale și celor 4 instanțe specializate, a fost înregistrat un număr de **616.547** cauze, față de **586.274** dosare câte au fost înregistrate în anul 2007 (+5,2%) și față de **584.428** dosare câte au fost înregistrate în anul 2006.

Volumul de activitate în perioada analizată este mai mare ca cel din perioada imediat anterioară, creșterea fiind de 30.273 dosare.

Raportat la volumul de activitate al tribunalelor, acestea pot fi grupate astfel:

- instanțe cu un volum situat sub 5.000 cauze - **2**;
- instanțe cu un volum cuprins între 5.000 -10.000 cauze-**14**;
- instanțe cu un volum cuprins între 10.000 -15.000 cauze-**11**;
- instanțe cu un volum cuprins între 15.000 -20.000 cauze-**8**;

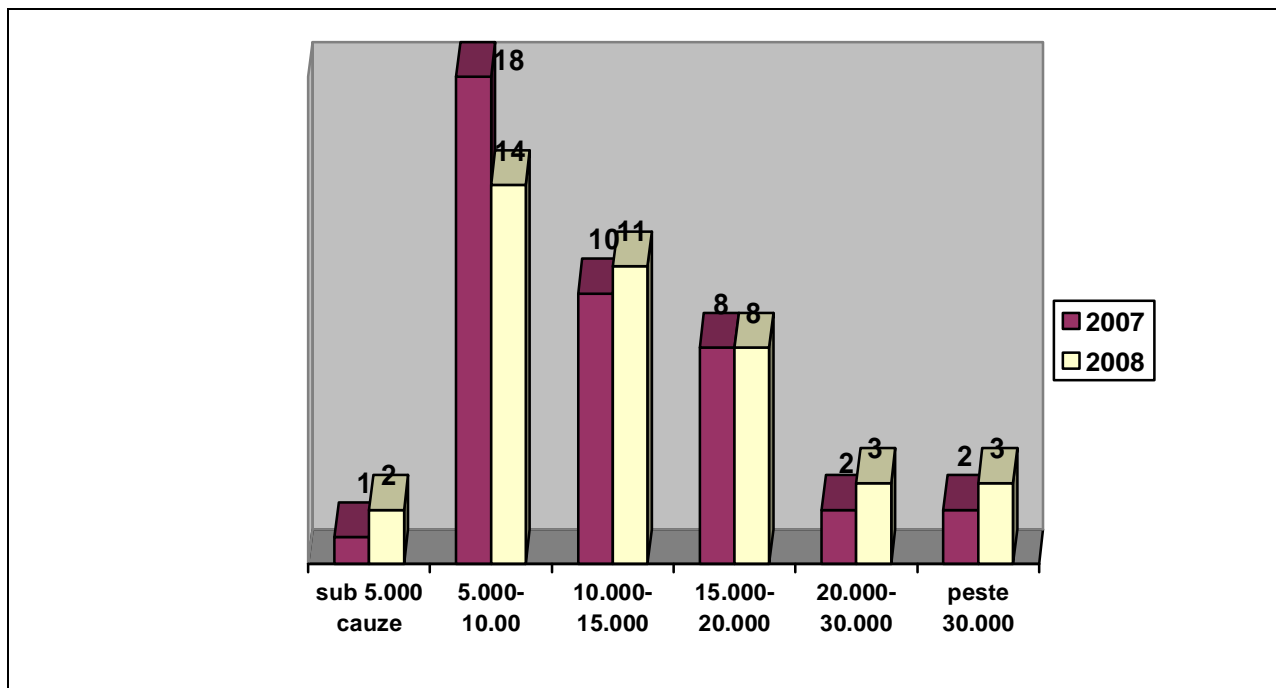
¹⁶ Suspendarea cauzelor în materie civilă are, în principiu, la bază conduita culpabilă a părților, în special a reclamantului, care manifestă dezinteres pentru soluționarea cauzelor sau nu își îndeplinesc unele obligații procentuale. În materie penală, suspendarea are de obicei drept cauză existența unor situații obiective care împiedică desfășurarea în continuare a procesului penal – starea de boală a inculpatului, ocuparea de către acesta a unei funcții care îi conferă imunitate pe perioada mandatului etc. În ambele materii, suspendarea judecării cauzei mai operează, de lege lata, atunci când se invocă o excepție de neconstituționalitate (cu respectarea unor condiții de admisibilitate), judecata suspendându-se până la soluționarea acesteia de către Curtea Constituțională.

¹⁷ Nu se află în funcțiune Tribunalul Ilfov.

¹⁸ Pentru activitatea la nivelul Tribunalului Militar Teritorial a se vedea secțiunea 2.4.1.

- instanțe cu un volum cuprins între 20.000 -30.000 cauze-3;
- instanțe cu un volum de peste 30.000 cauze - 3.

Volumul de activitate al tribunalelor – situație comparativă

Se evidențiază 3 tribunale cu un volum foarte mare de activitate față de toate celelalte, și anume Tribunalul București cu un număr de 98.362 cauze, Tribunalul Dolj cu 31.719 cauze și Tribunalul Gorj cu 30.209 cauze, aceste instanțe având și în anii 2005 respectiv 2006 un volum mare de activitate în raport cu celelalte instanțe de același grad.

Dintre instanțele cu volum redus de activitate exemplificăm Tribunalul Covasna – 3.962 cauze (menționat și în rapoartele pe anii 2006 și 2007), Tribunalul Călărași – 4.939 cauze, precum și Tribunalul Sălaj - 5.455 cauze.

Comparativ cu anul precedent, se constată o creștere semnificativă de activitate în cazul *Tribunalului București*, unde s-au înregistrat în anul 2008 cu 9.169 cauze mai mult decât în anul 2007 (în anul 2007 creșterea fiind de 7.367 cauze față de 2006), *Tribunalului Alba* – cu 3.798 cauze mai mult (de la 8.736 cauze la 12.534 cauze), *Tribunalului Hunedoara* – cu 3.684 cauze mai mult (de la 13.732 cauze la 17.416 cauze), *Tribunalului Timiș* – cu 3.446 cauze mai mult (de la 18.530 cauze la 21.976 cauze). Din totalul celor 41 de tribunale, 32 de instanțe au înregistrat un volum mai mare de activitate decât în anul 2007 în timp ce 9 dintre acestea au înregistrat un volum de activitate inferior.

În cazul unei singure instanțe s-a înregistrat o scădere mai importantă a volumului de activitate față de anul precedent: - *Tribunalul Dolj* - cu **14.663 cauze mai puțin** decât în anul 2007 (de la 46.382 de cauze la 31.719 cauze). Printre tribunalele cu o scădere a volumului de activitate se află următoarele : Tribunalul Mehedinți cu – 856 cauze mai puțin (de la 18.970 de cauze la 18.114 cauze), Tribunalul Călărași cu – 752 cauze mai puțin (de la 5691 de cauze la 4.939 cauze) , Tribunalul Buzău cu – 746 cauze mai puțin (de la 9.802 de cauze la 9.056).

Din cele **616.547** cauze rulate în cursul anului 2008, au fost soluționate un număr de **460.229** cauze (74,64%), rămânând un stoc de **156.318** dosare, stoc care include însă și dosarele suspendate, care au fost în perioada de referință în număr de 26.923.

2.3.1.4. Activitatea la nivelul tribunalelor specializate

Evidențiate distinct, tribunalele specializate au funcționat cu un număr total de 29 de judecători, dintr-o schemă prevăzută de 30 de posturi, având un volum de activitate, în anul 2008 de 12.450 cauze, mai mic decât în anul 2007 cu 774 de cauze, după cum urmează:

- Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov – 1.531 cauze în 2008, față de 1.615 cauze în 2007 (- 84 cauze)
- Tribunalul Comercial Argeș – 2.325 cauze în 2008, față de 2.295 cauze în 2007 (+ 30 cauze)
- Tribunalul Comercial Cluj – 5.456 cauze în anul 2008, față de 7.162 cauze în 2007 (-1.706 cauze)
- Tribunalul Comercial Mureș -3.138 cauze în anul 2008, față de 2.152 cauze în anul 2007 (+986 cauze).

Din cele 12.450 cauze au fost soluționate 8.604 dosare (69,1%), rămânând în stoc 3.846 cauze, din care 747 au fost suspendate.

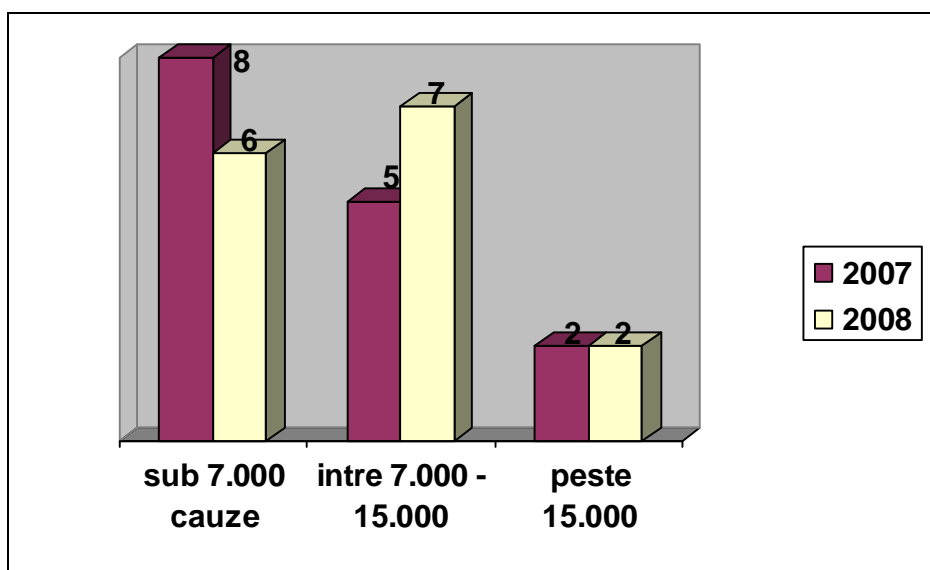
2.3.1.5. Activitatea la nivelul curților de apel

În perioada de referință, volumul de activitate al celor 15 curți de apel civile, care funcționează în România, a fost de **165.191** cauze, cuprinzând fonduri, apeluri și recursuri, față de **149.270** cauze înregistrate în cursul anului 2007 (creștere de 10,7%) și față de **158.090** cauze înregistrate în cursul anului 2006.

Prin raportare la volumul de activitate, curțile de apel pot fi grupate astfel:

- instanțe cu un volum de activitate situat sub 7.000 cauze - 6;
- instanțe cu un volum de activitate cuprins între 7.000 – 15.000 cauze – 7;
- instanțe cu un volum de activitate situat peste 15.000 de cauze – 2.

Volumul de activitate al curților de apel – situație comparativă

Se evidențiază două curți de apel cu un volum foarte mare de activitate față de celelalte, și anume Curtea de Apel București cu 41.959 cauze și Curtea de Apel Craiova cu 24.854 cauze, aceleași ca și cele determinate în anii anteriori.

La polul opus se află Curtea de Apel Bacău care a înregistrat la nivelul anului 2008 cel mai mic volum de activitate, respectiv 4.860 cauze și Curtea de Apel Târgu Mureș care a avut un volum de activitate de 5.051 cauze (în anul 2007, Curtea de Apel Târgu Mureș, respectiv Curtea de Apel Bacău ocupau aceleași două poziții finale). Din cele 15 curți de apel, două au înregistrat o scădere a volumului de activitate și anume Curtea de Apel Bacău cu 331 cauze mai puțin (de la 5.191 cauze la 4.860) respectiv Curtea de Apel Constanța cu 268 cauze mai puțin (de la 8.656 cauze la 8.388) în timp ce restul de 13 instanțe au înregistrat un volum superior de activitate, dintre care se remarcă Curtea de Apel Craiova cu +3.552 cauze mai mult (de la 21.302 cauze la 24.854), Curtea de Apel Timișoara cu +3.056 cauze mai mult (de la 9.812 cauze la 12.868) și Curtea de Apel București cu +2.917 cauze mai mult (de la 39.042 cauze la 41.959).

Din cele **165.191** cauze înregistrate pe rolul curților de apel în perioada de referință, au fost soluționate **131.907** cauze (79,3%), rămânând un stoc de **33.284** dosare, stoc ce include însă și cauzele suspendate, care au fost în număr de 5.870 la data de 31.12.2008.

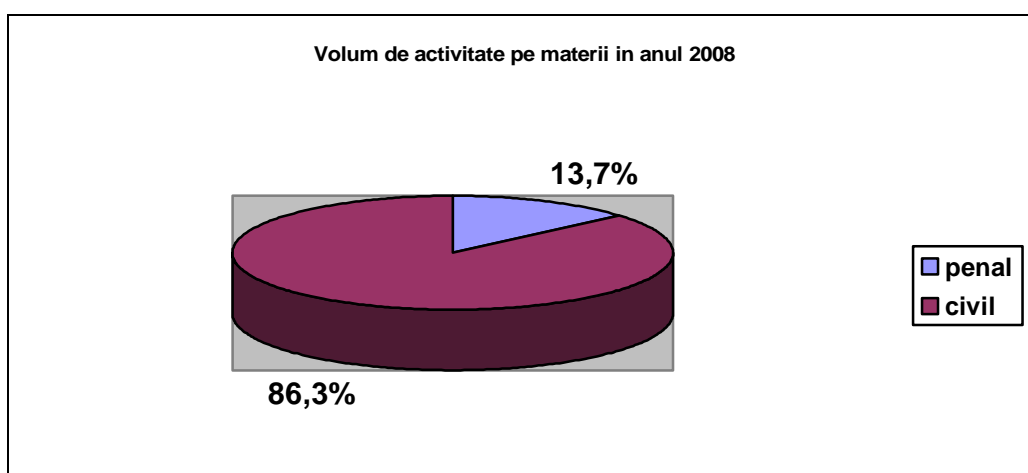
2.3.1.6. Volumul de activitate pe materii

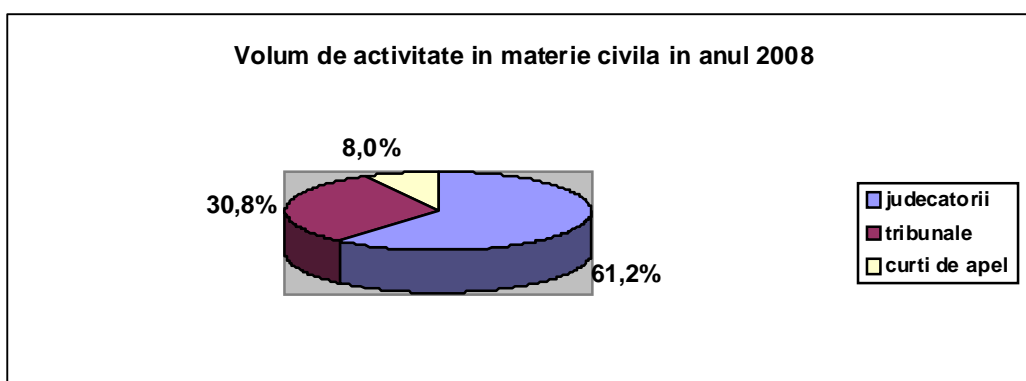
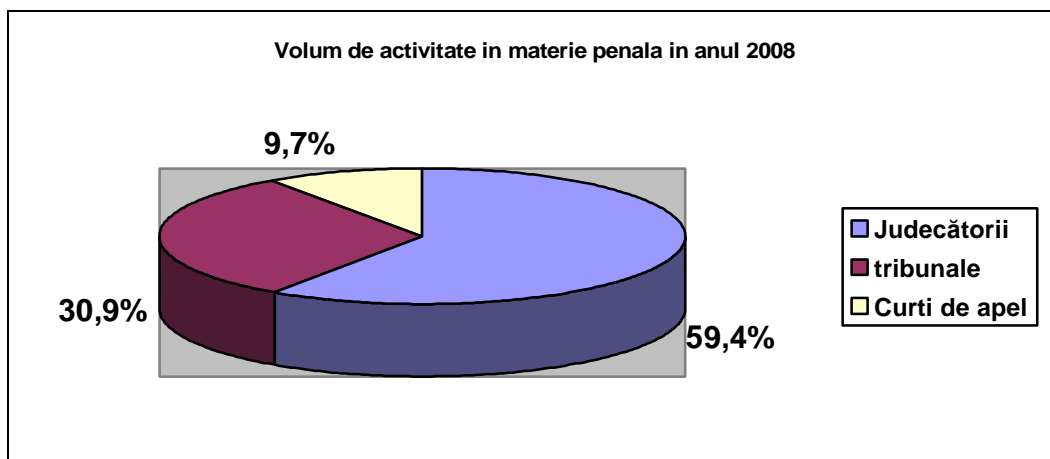
În ansamblul cauzelor deduse judecății în anul 2008, **274.019** dosare au fost înregistrate în **materie penală** și **1.728.726** dosare în **materie civilă** în sens larg, incluzându-se practic toate materiile care nu sunt de sorginte penală: cauze comerciale, cauze de drept administrativ, cauze de drept funciar, cauze de dreptul familiei etc.

În anul 2007, numărul cauzelor în materie penală a fost de 292.457 dosare (404.039 în anul 2006), iar a celor în materie civilă de 1.595.070 (1.685.308 în anul 2006).

În perioada de referință, **repartizarea cauzelor pe nivele de jurisdicție** a fost următoarea:

- **în materie penală:** 162.728 cauze au fost repartizate la judecătorii, 84.772 cauze la tribunale și 26.519 cauze la curțile de apel;
- **în materie civilă:** 1.058.279cauze au fost repartizate la judecătorii, 531.775 cauze la tribunale și 138.672 cauze la curțile de apel.

Pe principale domenii, distribuirea cauzelor civile în anul 2008 se prezintă astfel:

- la nivelul judecătoriilor:

a) numărul total al *litigiilor izvorând din raporturi juridice civile* a fost de 328.933 cauze, din care 212.928 reprezintă acțiuni patrimoniale (64,7 %), iar din acestea 79.126 cauze privesc dreptul de proprietate și alte drepturi reale (37,2 % din total litigii patrimoniale), succesiuni 52.469 cauze (24,6 % din total litigii patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 162.909 cauze (15 % din totalul cauzelor civile);

c) în materiile privind *dreptul familiei și al persoanei*, numărul cauzelor este de 168.076 (16% din totalul cauzelor civile)

d) în materia *fondului funciar* numărul cauzelor este de 52.117 (5% din totalul cauzelor civile);

e) numărul *plângerilor, sesizărilor și contestațiilor* a fost de 21.044 cauze, ceea ce reprezintă 20 % din totalul acțiunilor în materie civilă la judecătorii.

- la nivelul tribunalelor:

a) numărul total al litigiilor izvorând din *raporturi juridice civile* a fost de 73.501 cauze (13,8% din totalul cauzelor civile), din care 57.264 reprezintă acțiuni patrimoniale (77,9% din cauze privind raporturi juridice civile), iar 28.247 din acestea privesc dreptul de proprietate și alte drepturi reale (38,4 % din acțiunile patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 158.595 cauze (28,8 %) din totalul cauzelor civile, din care 44.797 litigii în baza Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței (28,5% din totalul litigiilor comerciale);

c) în materiile privind *dreptul familiei și al persoanei* numărul cauzelor este de 29.029 (5,5% din totalul cauzelor civile), din care plasamente – 11.203 și adopții – 3.840;

d) în materia *dreptului muncii și asigurărilor sociale*, numărul cauzelor a fost de 116.274 (21,9 % din totalul cauzelor civile);

e) în materia *contenciosului administrativ și fiscal*, numărul cauzelor a fost de 99.500 (18,7% din totalul cauzelor civile).

- la nivelul curților de apel:

a) numărul total al litigiilor izvorând din *raporturi juridice civile* a fost de 19.298 cauze (13,9% din totalul litigiilor civile), din care 10.890 reprezintă acțiuni patrimoniale (56,4 % din litigiile izvorâte din raporturi juridice civile), din acestea 9.034 cauze privesc dreptul de proprietate și alte drepturi reale (83% din acțiunile patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 24.584 cauze (17,7 % din totalul cauzelor civile);

c) în materiile privind *dreptul familiei și al persoanei*, numărul cauzelor este de 2.757 (2 % din totalul cauzelor civile), din care plasamente – 225 și adopții 80;

d) în materia *dreptului muncii și asigurărilor sociale*, numărul cauzelor a fost de 35.131 (25,3 % din totalul cauzelor civile);

e) în materia *contenciosului administrativ și fiscal*, numărul cauzelor a fost de 34.443 (24,8% din totalul cauzelor civile);

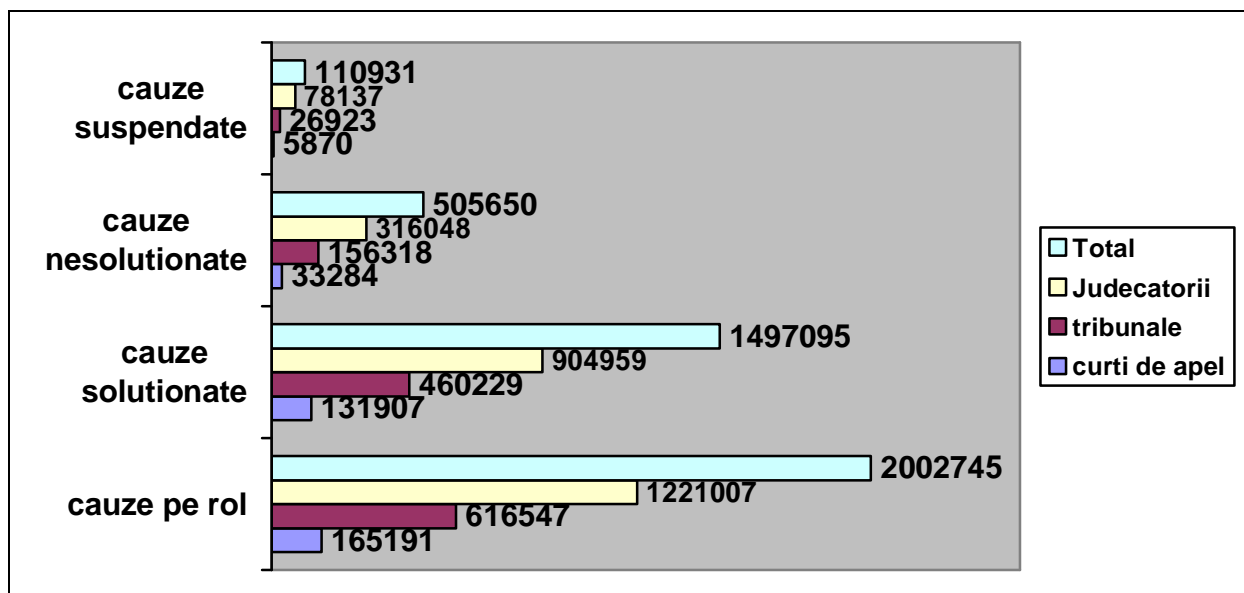
f) în materia *proprietății intelectuale*, numărul cauzelor a fost de 315.

2.3.2. Operativitatea¹⁹

Numărul cauzelor soluționate în anul 2008 este de **1.497.095** ceea ce reprezintă o **creștere cu 44.144 cauze (3%)** față de anul 2007, an în care numărul total al dosarelor soluționate a fost de 1.452.951, dar în scădere totuși față de anul 2006, când numărul total al dosarelor soluționate a fost de 1.707.357. În procente, operativitatea²⁰ s-a situat la **79,13 %** în anul 2008, față de 81% în anul 2007 și 85,1% în anul 2006.

Numărul dosarelor nesoluționate rămase în stoc la sfârșitul anului 2008 a fost de **505.650**, față de 434.576 existente la sfârșitul anului 2007.

Operativitatea la nivelul instanțelor

2.3.2.1. Operativitatea la nivelul judecătorilor

Din cele **1.221.007** cauze rulate în cursul anului 2008 au fost soluționate **904.959** cauze, rămânând în consecință un stoc de 316.048 cauze, stoc ce include și cauzele suspendate în număr de 78.137.

¹⁹ Ca indicator statistic operativitatea se află în strânsă legătură cu durata de soluționare a cauzelor, astfel încât, pentru o interpretare completă a datelor, a se vedea și secțiunea 3.4.1.B din prezentul Raport.

²⁰ Menționăm că la calculul procentual al operativității se raportează numărul cauzelor soluționate la volumul de activitate, după ce, în prealabil, s-a dedus din acesta numărul cauzelor suspendate. Soluția se fundamentează pe faptul că suspendarea are la bază fie conduita culpabilă a părților, fie incidența unor factori obiectivi, externi activității instanței, fiind astfel normal ca aceste cauze să nu afecteze indicatorul de operativitate.

În procente, operativitatea a fost de **79,18 %** în anul 2008 (față de 79,99% în anul 2007 și 85,1% în 2006), 107 judecătorii situându-se peste media pe țară , ca și în anul 2007.

Comparativ, în anul 2007, din cele 1.151.983 cauze rulate în cursul anului a fost soluționat un număr total de 870.063 cauze, rămânând deci un stoc de 281.920 dosare, stoc care a inclus și cauzele suspendate în număr de 64.221.

Instanța cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2008 Judecătoria Calafat (97,43%); o operativitate foarte mare au înregistrat de asemenea și Judecătoriile Balș (95,61%), Ineu (94,48%) și Roșiori de Vede (93,90%). În schimb, cu cea mai mică operativitate a fost înregistrată la Judecătoria Salonta (60,2%), aceeași ca și în anul 2007. Se exclude însă din această evidență Judecătoria Jibou care nu a soluționat nici o cauză din cele 60 aflate pe rol, întrucât și-a început activitatea în decembrie 2008.

2.3.2.2. Operativitatea la tribunale

Din cele **616.547 cauze rulate** în cursul anului 2008 a fost soluționat un număr de **460.229 cauze**, rămânând un stoc de 156.318 dosare, care includ însă și cauzele suspendate, în număr de 26.923.

În procente, operativitatea s-a situat la **78,05%** (față de 81,59% în anii 2007 și 2006), 24 tribunale poziționându-se peste acest procent.

Comparativ, în anul 2007, dintre cele 586.274 cauze rulate a fost soluționat un număr de 458.360 cauze, rămânând un stoc de 127.914 cauze, care include însă și cauzele suspendate, în număr de 24.460.

Instanța cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2008 Tribunalul Ialomița (93,43%) aceeași instanță ca în anul 2007; o operativitate foarte mare au înregistrat de asemenea Tribunalele Cluj (89,27%), Sălaj (88,78%) și Călărași (88,18%). În schimb, cu cea mai mică operativitate a fost înregistrat Tribunalul Bihor (59,59%).

2.3.2.3. Operativitatea la tribunalele specializate

Din cele **12.450 cauze rulate** în cursul anului 2008 a fost soluționat un număr de **8.604 cauze**, rămânând un stoc de 3.846 cauze, care includ însă și cauzele suspendate, în număr de 747.

În procente, operativitatea a fost de **73,52 %**, 2 tribunale situându-se peste acest procent, după cum urmează:

Instanța	Volum	Soluționate	Suspendate	Operativitate
-----------------	--------------	--------------------	-------------------	----------------------

Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov	1.531	1.225	78	84,31%
Tribunalul Comercial Argeș	2.325	1.464	173	68,03%
Tribunalul Comercial Cluj	5.456	4.075	263	78,47%
Tribunalul Comercial Mureș	3.138	1.840	233	63,34%
Total	12.450	8.604	747	73,52%

2.3.2.4. Operativitatea la curțile de apel

Din cele **165.191 cauze înregistrate** pe rolul curților de apel în anul 2007, au fost soluționate **131.907 dosare**, rămânând un stoc de 33.284 cauze, stoc ce include însă și cauzele suspendate, în număr de 5.870 dosare.

În procente, operativitatea a fost de **82,79%** (față de 86,45% în 2007 respectiv 87,3% în 2006), 11 curți de apel situându-se peste acest procent.

Comparativ, în anul 2007, din cele 149.270 cauze înregistrate pe rolul curților de apel, au fost soluționate 124.528, rămânând un stoc de 24.742 dosare, stoc ce include însă și pe cele suspendate, în număr de 5.221 cauze la data de 31.12.2006.

Instanța cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2008 Curtea de Apel Timișoara (89,03%), aceeași curte având în anul 2007 cea mai mare operativitate; o operativitate foarte mare au înregistrat și Curțile de apel Bacău (88,40%) și Ploiești (88%). În schimb, cu cea mai scăzută operativitate a fost înregistrată de Curtea de Apel București (75,15%), această curte de apel având însă o situație specială datorită dimensiunii, ariei teritoriale și împrejurării că înregistrează un volum de activitate disproporționat față de celelalte curți de apel.

2.3.3. Încărcătura pe judecător

Precizări terminologice

Ca indice statistic, încărcătura pe judecător poate fi examinată fie în forma *încărcăturii efective pe judecător*, fie ca *încărcătură per post de judecător prevăzută în schema de personal*.

Încărcătura efectivă pe judecător reflectă numărul de dosare pe care l-a avut de soluționat un judecător în perioada de referință și se calculează prin raportarea numărului total de dosare la numărul judecătorilor care au funcționat *efectiv* la o instanță (excluzând deci magistrații aflați în concediu de creștere a copilului în vârstă de până la 2 ani, pe cei aflați în concediu fără plată, concediu medical sau care au fost suspendați, detașați, delegați ori, din diferite alte motive, nu au activat la instanța respectivă). Numărul de judecători care au funcționat efectiv la o instanță se determină *ca medie anuală*, luându-se în considerare durata perioadelor în care unii magistrați nu au desfășurat, în fapt, pe parcursul anului activitate de judecată datorită motivelor arătate.

Încărcătura pe schemă se determină prin raportarea volumului de activitate la numărul total de posturi prevăzute în statele de funcții ale instanțelor.

2.3.3.1. Încărcătura la nivelul judecătorilor

În perioada de referință s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/judecător/schemă completă de **567** cauze (creștere cu aproximativ 6% față de anul 2007) și o încărcătură efectivă/judecător de **632** cauze (creștere cu aproximativ 1,12%).

Din cele 179 de judecătorii, **70 instanțe** au avut în anul 2008 o *încărcătură efectivă* a cauzelor pe judecător situată peste media pe țară, reprezentând **39,1 %** din totalul instanțelor de acest grad.

Totodată se constată faptul că **40 de judecătorii** au avut o *încărcătură pe schemă pe judecător*, peste **media pe țară**, ceea ce reprezintă aproximativ **22,3%**.

În anul 2007 s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/judecător/schemă de **535** cauze și o încărcătură efectivă/judecător de **625** dosare.

Se constată că nu s-a produs o schimbare majoră în ceea ce privește numărul instanțelor care au avut o încărcătură efectivă peste media pe țară, numărul acestor instanțe crescând în perioada de referință la 70 de judecătorii, față de 65 în anul 2007.

Instanțele ce au înregistrat în perioada de raportare *cea mai mare încărcătură/judecător (peste dublul mediei naționale)* sunt următoarele:

INSTANȚA	CAUZE/JUDECĂTOR
Judecătoria Sighetul Marmației	1.622
Judecătoria Sebeș	1.474
Judecătoria Șimleul Sivaniei	1.334
Judecătoria Murgeni	1.084

Trebuie menționată situația deosebită cu care se confruntă Judecătoria Murgeni care, la finalul anului 2008, funcționa cu un singur post de judecător ocupat, dintr-o schemă prevăzută de 2. Celelalte 3 instanțe au de asemenea un număr redus de posturi ocupate.

Se remarcă totodată, următoarele *instanțe cu un volum de activitate/judecător redus*, în comparație cu media națională:

Instanța	Cauze/judecător	Posturi pe schemă	Posturi ocupate efectiv
Judecătoria Agnita	206	4	4
Judecătoria Roșiori de Vede	272	12	12
Judecătoria Răducăneni	275	5	5
Judecătoria Insurăței	310	4	4
Judecătoria Făget	312	4	4
Judecătoria Săliște	333	4	4
Judecătoria Turnu Măgurele	343	9	9

Așa cum rezultă din situația prezentată mai sus, toate aceste instanțe funcționează cu schema complet ocupată, însă o analiză asupra oportunității reevaluării schemelor de judecători denotă că o eventuală reducere a acestora în unele cazuri ar avea consecințe negative asupra principiului repartizării aleatorii a cauzelor, precum și asupra principiului specializării magistraților (toate aceste instanțe, cu excepția Judecătoriei Roșiori de Vede și Turnu Măgurele, având scheme de personal care se afla la limita minimă care permite aplicarea efectivă a acestor principii).

În ceea ce privește încărcătura/judecător/schemă, în perioada de referință, s-au evidențiat Judecătoria Constanța, Judecătoria Liești și Judecătoria Giurgiu care au înregistrat 1023, 1018, respectiv 1004 cauze/judecător. Judecătorii Liești și Giurgiu au fost nominalizate în aceleași condiții și în raportul similar al anului 2007, cu 899 respectiv 979 dosare încărcătură/judecător.

2.3.3.2. Încărcătura la nivelul tribunalelor

În prealabil, trebuie precizat că pentru calcularea acestui indicator statistic a fost avut în vedere nu numai numărul de cauze ce a revenit spre soluționare instanțelor de acest grad, ci și specificul tribunalelor de a fi atât instanțe de fond cât și de control judiciar (judecând deopotrivă în apel și recurs)²¹.

Astfel, pentru a analiza volumul de activitate al unui judecător s-a ținut cont de împrejurarea că în apel cauzele sunt judecate de un complet format din doi judecători, iar în recurs de un complet format din trei judecători.

În anul 2008 s-a înregistrat o *încărcătură medie efectivă/judecător* de **800** cauze (creștere cu 8,4%) și o *încărcătură a cauzelor/ schemă* de **705** cauze (creștere cu 5,22%), față de anul precedent când s-a înregistrat o medie a cauzelor ce au revenit fiecărui judecător de **738** dosare și o încărcătură pe schemă de **670** dosare.

Din cele 41 de tribunale civile, 16 au avut în perioada analizată o încărcătură peste media pe țară, ceea ce reprezintă **39 %** din totalul instanțelor de acest grad.

Se remarcă din acest punct de vedere Tribunalul Suceava, cu o încărcătură/judecător de 1.217 de cauze, Tribunalul Giurgiu cu o încărcătură de 1.191 de cauze, Tribunalul Timiș cu 1.133 dosare pe judecător.

Dintre instanțele cu încărcătură mai mică pe judecător se remarcă Tribunalul Bistrița Năsăud, care a înregistrat un număr de 468 cauze/judecător, Tribunalul Călărași cu 483 cauze, Tribunalul Covasna cu 496 cauze și Tribunalul Brăila cu 592 dosare/judecător (Tribunalele Covasna și Bistrița Năsăud fiind nominalizate în aceleași condiții și în rapoartele pe anii 2007 și 2006).

Din cele 41 de tribunale, **15 instanțe** au avut în perioada de referință o încărcătură pe schemă pe judecător situată **peste media pe țară**, reprezentând **36,6 %** din totalul instanțelor de acest grad.

2.3.3.3. Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate

La nivelul celor patru tribunale specializate s-a reținut următoarea situație:

²¹ Spre exemplu: dosarele judecate în recurs trebuie contabilizate în încărcătura aferentă fiecărui judecător, dintre cei trei membri ai completului de judecată, iar nu numai în cea a președintelui completului, toți membrii completului efectuând aceleași activități de studiere a dosarelor, luând parte la administrarea probatoriului în ședința de judecată, documentare, deliberare etc.

Instanța	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
Tribunalul pentru minori și familie Brașov	484	403
Tribunalul comercial Argeș	349	349
Tribunalul comercial Cluj	787	787
Tribunalul comercial Mureș	423	423

2.3.3.4. Încărcătura la nivelul curților de apel

Trebuie menționat faptul că pentru calcularea indicatorului statistic referitor la încărcătura de cauze/judecător și în cazul curților de apel s-a ținut cont de împrejurarea că aceste instanțe judecă atât în fond, cât și în apel și recurs.

Astfel, în anii 2008 și 2007, s-a înregistrat o încărcătură medie efectivă/judecător de 595 respectiv 549 cauze, având loc o creștere a încărcăturii în perioada de referință cu aproximativ 8,4%.

Din totalul celor 15 curți de apel, 6 instanțe au avut o încărcătură mai mare decât media pe țară, pe primul loc situându-se Curtea de Apel Craiova cu 917 dosare, urmată de Curtea de Apel Timișoara cu 730 dosare, Curtea de Apel Constanța cu 682 dosare și Curtea de Apel București cu 618 dosare/judecător (Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Constanța și Curtea de Apel București având o încărcătură asemănătoare și în anul anterior).

Cea mai mică încărcătură pe judecător a înregistrat-o Curtea de Apel Pitești – 386 dosare/judecător.

În ceea ce privește încărcătura/schemă, în anul 2008 aceasta a fost de 569 cauze, un număr de 2 instanțe de acest grad înregistrând o încărcătură mai mare decât media națională (Curtea de apel Craiova și Curtea de Apel Timișoara).

2.4. Analiza statistică a activității instanțelor militare în anul 2008

2.4.1. Tribunalele militare

În România funcționează în prezent 4 tribunale militare – în Timișoara, Cluj, Iași și București – care au înregistrat în anul 2007 un volum total de 271 cauze (cuprinzând dosarele rulate, adică stocul

existent la 31 decembrie 2007 la care se adaugă dosarele nou intrate), în creștere cu 17 dosare (6,7%) față de 2007.

Sub aspectul operativității, din totalul celor 271 cauze rulate au fost soluționate 238 dosare, rămânând un stoc de 33 de dosare care s-au reportat în anul 2009, operativitatea fiind de 87,8%.

Instanța	Volum 2008	Volum 2007	Soluționate 2008	Operativitatea 2008
Tribunalul Militar Timișoara	79	55	72	91,1%
Tribunalul Militar Cluj	60	64	50	83,3%
Tribunalul Militar Iași	52	55	46	88,5%
Tribunalul Militar București	80	80	70	87,5%
Total	271	254	238	87,8%

În ceea ce privește situația încărcăturii la nivelul tribunalelor militare, atât sub aspectul încărcăturii efective pe judecător, cât și a încărcăturii raportate la numărul de posturi de judecător prevăzut în schemă, situația se prezintă după cum urmează:

Instanța	Cauze/judecător	Cauze/schemă
T.M. Timișoara	40	26
T.M. Cluj	15	15
T.M. Iași	13	13
T.M. București	27	20

2.4.2. Tribunalul Militar Teritorial București

La nivelul Tribunalului Militar Teritorial București au fost înregistrate în perioada de referință un volum total de 164 cauze raportat la un număr de 4 judecători care își desfășoară activitatea la această instanță, dintr-o schemă de 6 posturi.

Din totalul celor 164 de cauze rulate au fost soluționate 137 dosare, rămânând un stoc de 27 de dosare care s-au reportat în anul 2009.

În ceea ce privește încărcătura pe judecător în cursul perioadei de referință, aceasta a fost de numai 41 de dosare, iar încărcătura pe schemă de 27 cauze.

Operativitate la nivelul acestei instanțe a fost de 83,5%.

2.4.3. Curtea Militară de Apel București

În perioada de referință, Curtea Militară de Apel a funcționat cu un număr de 5 judecători dintr-o schemă prevăzută de 6 posturi și a avut un volum de activitate de 79 de dosare, din care au fost soluționate 61 de cauze.

Curtea Militară de Apel a avut în perioada de raportare o încărcătură de 16 dosare/judecător și respectiv 13 dosare/judecător/schemă.

Curtea Militară de Apel a înregistrat o operativitate de 77,2%.

2.5. Analiza statistică a activității celorlalte unități de parchet în anul 2008

2.5.1. Volumul de activitate

2.5.1.1. Volumul total de activitate

La calcularea volumului total de lucrări au fost avute în vedere pe de o parte cauzele penale existente la începutul anului, cele înregistrate pe parcursul perioadei, cauzele penale și civile judecate cu participarea procurorului în ședințele de judecată, iar pe de altă parte hotărârile judecătorești verificate în vederea exercitării căilor de atac în materie penală și civilă, apelurile și recursurile declarate în cauzele penale și civile, sesizările, reclamațiile, plângerile, număr participări în ședința de judecată în cauzele penale și civile, recursuri în interesul legii, activitatea procurorului la Curtea Constituțională și alte tipuri de lucrări de soluționat.

Cauzele penale de soluționat cuprind cauzele soluționate prin rechizitoriu, neînceperea urmăririi penale (N.U.P.), încetarea urmăririi penale (I.U.P.), scoaterea de sub urmărire penală (S.U.P.), scoaterea de sub urmărire penală cu aplicarea prevederilor art. 18¹ din Codul penal, cauzele penale declinate, suspendate, conexe, cele rămase nesoluționate la sfârșitul perioadei de raportare, inclusiv cauzele cu autori neidentificați.

Numărul total de lucrări de soluționat însumează cauzele penale de soluționat, număr participări în ședința de judecată în cauzele penale și civile, cauzele penale și civile judecate cu participarea

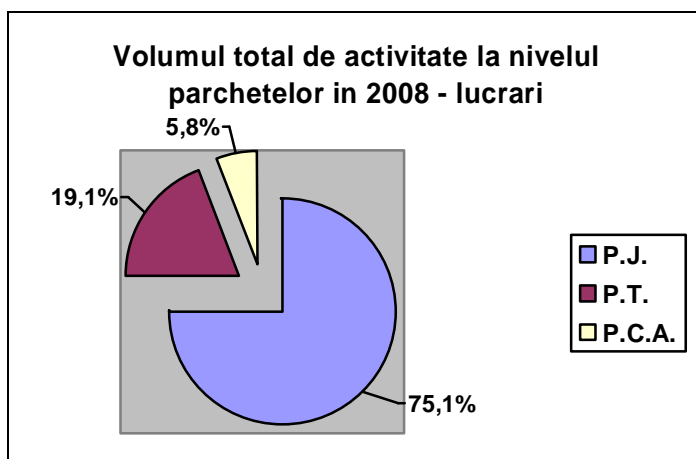
procurorului în ședințele de judecată, hotărârile judecătorești verificate în vederea exercitării căilor de atac în cauzele penale și civile, recursurile și apelurile penale și civile declarate, plângerile soluționate precum și orice alt tip de lucrări.

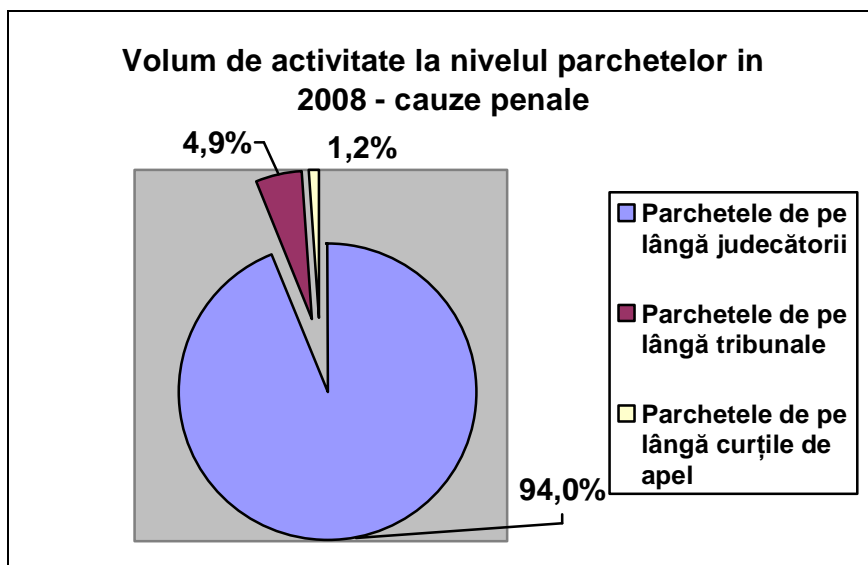
Lucrările conexe, declinate, suspendate cuprind cauzele penale declinate, conexe, suspendate precum și plângerile trimise la organele competente.

Parchetele desfășoară însă și alte activități care nu sunt cuprinse în evidențele statistice: cererile de recuzare, cauzele penale studiate în vederea confirmării începerii urmăririi penale, cele analizate pentru trecerea în evidență cu autori neidentificați, notele de îndrumare date în cauzele aflate în curs de cercetare la organele de cercetare penală, analize, verificări etc.

Prezenta analiză include nu numai lucrările întocmite de procurorii care au ocupat funcții de execuție, ci și pe cele efectuate de procurorii încadrați pe funcții de conducere.

În perioada de referință, exceptând Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetele militare, care sunt analizate distinct în prezentul raport, la nivelul întregii țări au funcționat un număr de **179** parchete pe lângă judecătorii, **41** de parchete pe lângă tribunale, un parchet specializat – Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov și **15** parchete pe lângă curțile de apel, toate înregistrând un volum total de activitate de **2.761.698 lucrări**, dintre care **1.193.614 dosare penale**.

2.5.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

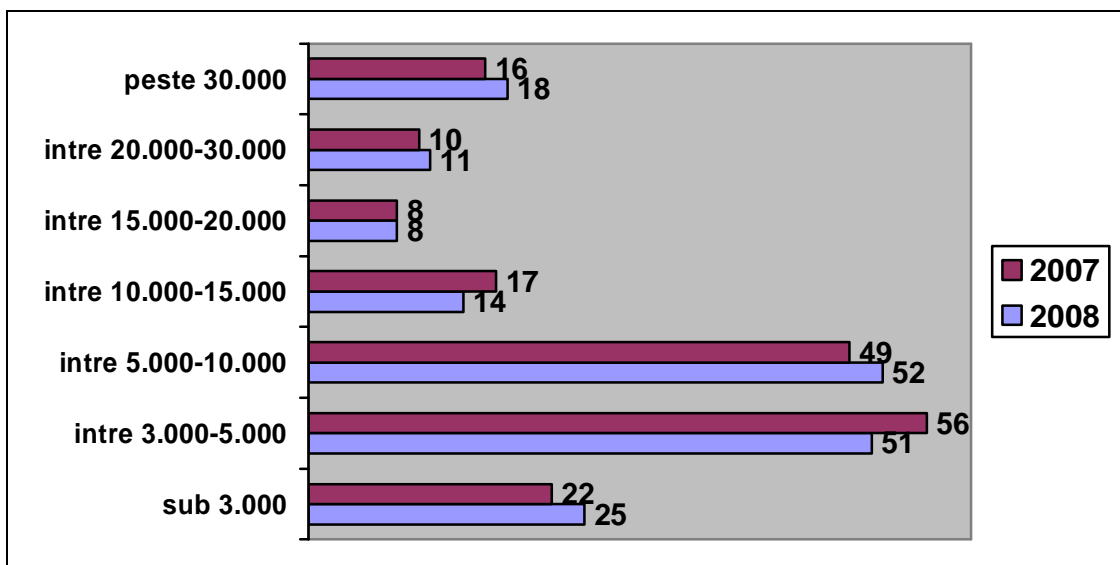
În perioada de referință, la nivelul întregii țări, a funcționat un număr de 179 parchete de pe lângă judecătorii, care au înregistrat un volum de activitate de **1.970.609** lucrări, din care **1.099.679** dosare.

Volumul de activitate al acestor unități a crescut în anul 2008 față de anul precedent, cu un număr de 156.024 lucrări (+8,6%), dintre care 112.240 dosare penale (+11,4%), înregistrându-se în același timp și o creștere cu 0,6 % a numărului de posturi de procurori ocupate.

În funcție de volumul de activitate, parchetele de pe lângă judecătorii se pot clasifica astfel:

- unități cu volum mai mic de 3.000 lucrări: **25;**
- unități cu volum cuprins între 3.000 – 5.000 lucrări: **51;**
- unități cu volum cuprins între 5.000 – 10.000 lucrări: **52;**
- unități cu volum cuprins între 10.000 – 15.000 lucrări: **14;**
- unități cu volum cuprins între 15.000 – 20.000 lucrări: **8;**
- unități cu volum cuprins între 20.000 – 30.000 lucrări: **11;**
- unități cu un volum de peste 30.000 lucrări: **18.**

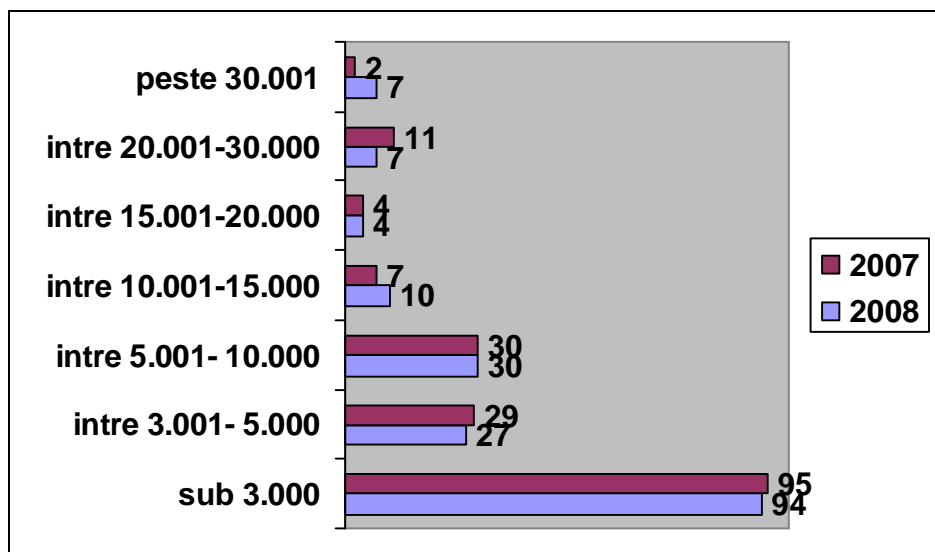
Comparativ, volumul de activitate al parchetelor de pe lângă judecătorii cu privire la lucrări se prezintă grafic astfel:

În funcție de numărul de dosare penale, parchetele de pe lângă judecătorii se pot clasifica astfel:

- unități cu volum mai mic de 3.000 dosare **94**;
- unități cu volum cuprins între 3.000 – 5.000 dosare: **26**;
- unități cu volum cuprins între 5.000 – 10.000 dosare: **31**;
- unități cu volum cuprins între 10.000 – 15.000 dosare: **10**;
- unități cu volum cuprins între 15.000 – 20.000 dosare: **4**;
- unități cu volum cuprins între 20.000 – 30.000 dosare: **7**;
- unități cu un volum de peste 30.000 dosare: **7**.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă judecătorii cu privire la dosare penale se prezintă grafic astfel:

Se observă astfel că în anul 2008 au existat 18 unități de parchet ce au înregistrat un volum de activitate de peste 30.000 de lucrări și un număr de 11 unități care au avut un volum de activitate cuprins între 20.000 și 30.000 de lucrări, spre deosebire de anul 2007 când au existat 16 unități ce au înregistrat peste 30.000 de lucrări și numai 10 unități un volum de activitate de peste 20.000 de lucrări.

Concluzionând, situația se prezintă astfel:

Volum de activitate - total lucrări	2008	2007
sub 3.000 lucrări	25 unități de parchet	22 unități de parchet
între 3.000 - 5.000 lucrări	51 unități de parchet	56 unități de parchet
între 5.000-10.000 lucrări	52 unități de parchet	49 unități de parchet
între 10.000-15.000 lucrări	14 unități de parchet	17 unități de parchet
între 15.000-20.000 lucrări	8 unități de parchet	8 unități de parchet
între 20.000-30.000 lucrări	11 unități de parchet	10 unități de parchet
peste 30.000 lucrări	18 unități de parchet	16 unități de parchet

Volum de activitate - dosare penale	2008	2007
sub 3.000 dosare	94 unități de parchet	95 unități de parchet
între 3.000 - 5.000 dosare	27 unități de parchet	29 unități de parchet
între 5.000-10.000 dosare	30 unități de parchet	30 unități de parchet
între 10.000-15.000 dosare	10 unități de parchet	7 unități de parchet
între 15.000-20.000 dosare	4 unități de parchet	4 unități de parchet
între 20.000-30.000 dosare	7 unități de parchet	11 unități de parchet
peste 30.000 dosare	7 unități de parchet	2 unități de parchet

Față de anul 2007 s-a constatat o creștere a unităților cu un volum mai mare de activitate în raport de numărul de dosare în perioada de raportare. S-au înregistrat 7 parchete care au avut un volum de activitate în anul 2008 mai mare de 30.000 de dosare penale, din care o unitate de parchet cu un volum de dosare chiar mai mare de 40.000 dosare penale.

În categoria parchetelor care au înregistrat o creștere semnificativă de activitate, raportată exclusiv la numărul de dosare penale față de anul 2007, se regăsesc: Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București cu 9.167 dosare mai mult (de la 34.693 dosare de soluționat în 2007 la 43.860 de dosare de soluționat în anul 2008), Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov cu 7.932 dosare mai mult (de la 29.709 dosare înregistrate spre soluționare în anul 2007 la 37.641 dosare în perioada de raportare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara cu 7.040 dosare mai mult (de la 26.926 dosare la 33.966 dosare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 5 București cu 6.897 dosare mai mult (de la 21.954 dosare de soluționat în 2007 la 28.851 de dosare de soluționat în 2008), Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București cu 5.215 dosare mai mult (de la 32.403 dosare de soluționat în 2007 la 37.618 de dosare de soluționat în 2008), Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București cu 4.935 dosare mai mult (de la 28.648 dosare de soluționat în 2007 la 33.583 de dosare de soluționat în anul 2008), Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj Napoca cu 4.802 dosare mai mult (de la 28.836 dosare la 33.638 dosare).

Scăderi mai importante ale volumului de dosare penale s-au înregistrat la nivelul Parchetului de pe lângă Judecătoria Buftea - cu 4.673 mai puține dosare (de la 17.155 dosare de soluționat în anul 2007 la 12.482 dosare în anul 2008) și la nivelul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 6 București cu 2.028 mai puține dosare (de la 29.893 dosare de soluționat în anul 2007, la 27.865 dosare în anul 2008). Din cele 179 de unități de parchet, 41 au beneficiat de o scădere a numărului de dosare penale cu 13.056 cauze, în timp ce 138 de unități de parchet au înregistrat o majorare a numărului de dosare cu 125.296 cauze.

Din totalul de **1.970.609** lucrări de soluționat înregistrate la aceste unități de parchet, a fost soluționat un număr de **1.294.989** lucrări, la care se adaugă și lucrările declinate, conexate ori suspendate, și care au fost în număr de **83.898**.

Din totalul de **1.099.679** dosare penale de soluționat, au fost soluționate **442.939** dosare, la care se adaugă și **70.716** cauze declinate, conexate sau suspendate.

2.5.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

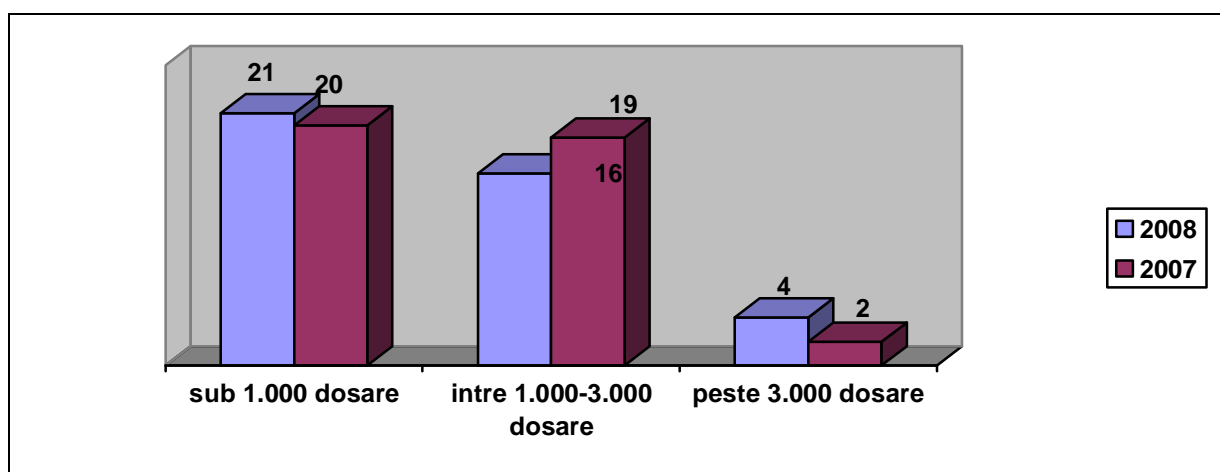
La nivelul celor 41 parchete de pe lângă tribunale a fost înregistrat un volum de activitate de **498.550** lucrări, din care **56.578** dosare penale (cu 7,9% mai puține lucrări și cu 2,4% mai multe dosare decât în anul 2007).

În anul 2007, a fost înregistrat spre soluționare un număr de 541.252 lucrări din care 55.494 dosare.

În funcție de volumul de dosare penale, aceste unități de parchet se pot grupa astfel:

- unități cu un volum situat sub 1.000 dosare: **21**
- unități cu un volum cuprins între 1.000 – 3.000 dosare: **16**;
- unități cu un volum de peste 3.000 dosare: **4**.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă tribunale – situație comparativă privind dosarele penale:

Cu un volum ridicat de activitate se remarcă Parchetul de pe lângă Tribunalul București, care a înregistrat în perioada de referință un volum de lucrări de 63.519, dintre care 7.809 dosare penale, în scădere față de anul precedent cu 18.710 lucrări și cu 1.788 dosare penale. În ordine descrescătoare a volumului de activitate, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a fost secondat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași, cu 4.139 dosare, Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța cu 3.828 dosare penale și Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiș cu 3.098 cauze penale.

În comparație cu anul 2007, se constată faptul că, în cazul parchetelor de pe lângă tribunale, 18 unități au înregistrat spre soluționare un număr de dosare în creștere, iar un număr 23 parchete au înregistrat un număr inferior de cauze penale.

Astfel, putem exemplifica drept unități care au înregistrat creșteri mai importante ale volumului de activitate: Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea cu 2.283 dosare mai mult (de la 595 dosare în 2007 la 2.878 dosare în 2008), Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiș cu 2.042 dosare mai mult (de la 1.056 dosare la 3.098 dosare) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași cu 1.556 dosare mai mult (de la 2.583 dosare la 4.139 dosare).

O scădere semnificativă a numărului de dosare penale s-a înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Tribunalul București cu 1.788 dosare mai puțin decât în anul 2007 (de la 9.597 dosare la 7.809 dosare), Parchetului de pe lângă Tribunalul Vâlcea cu 1.073 dosare mai puțin (de la 2.035 dosare la 963), Parchetului de pe lângă Tribunalul Neamț cu 733 dosare mai puțin (de la 1.286 dosare la 553) și al Parchetului de pe lângă Tribunalul Bacău cu 658 dosare mai puțin (de la 1.301 dosare la 643 dosare).

Din totalul de **498.550** lucrări de soluționat, dintre care **56.578** dosare penale, înregistrate la aceste unități de parchet a fost soluționat un număr de **460.377** lucrări, din care **30.602** dosare penale, exceptând lucrările declinate, conexate sau suspendate, ce au fost în număr de 17.423 lucrări (din care 6.148 dosare penale).

2.5.1.4. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru cauze cu minori și de familie Brașov

La nivelul unicului parchet specializat existent în prezent în această materie la nivel național, s-au înregistrat în anul 2008 3.549 lucrări, dintre care 257 dosare penale. Dintre acestea, au fost soluționate 3.340 lucrări (dintre care 196 dosare penale), în timp ce conexările, declinările ori suspendările s-au ridicat la un număr de 75 lucrări (din care 27 dosare penale). Numărul de procurori activi care operează la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul Specializat pentru Minori și Familie Brașov a fost de 2, dintr-o schemă totală de 4 posturi.

2.5.1.5. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

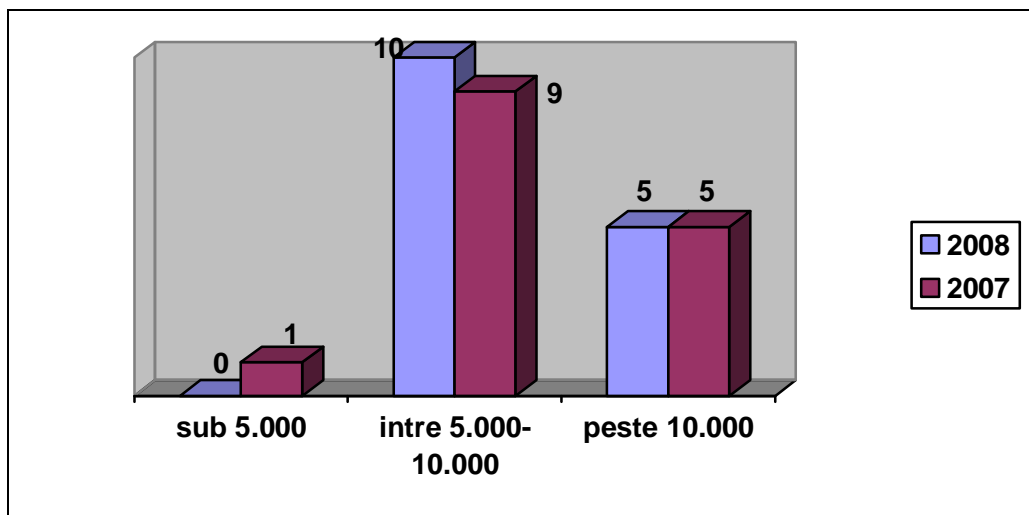
Cele 15 parchete de pe lângă curțile de apel au înregistrat spre soluționare în perioada de referință un număr de **152.804** lucrări, dintre care **13.924** dosare penale.

Față de aceeași perioadă a anului trecut, activitatea parchetelor de acest rang a scăzut în ceea ce privește numărul de lucrări cu 1.098 (-0,7%), crescând pe de altă parte cu 2.999 numărul dosarelor penale (+27,45%).

În funcție de volumul total de activitate, parchetele de pe lângă curțile de apel se pot grupa astfel:

- unități cu un volum cuprins între 5.000 – 10.000 lucrări: **10**;
- unități cu un volum situat peste 10.000 lucrări: **5**.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă curțile de apel privind numărul de lucrări – situație comparativă:

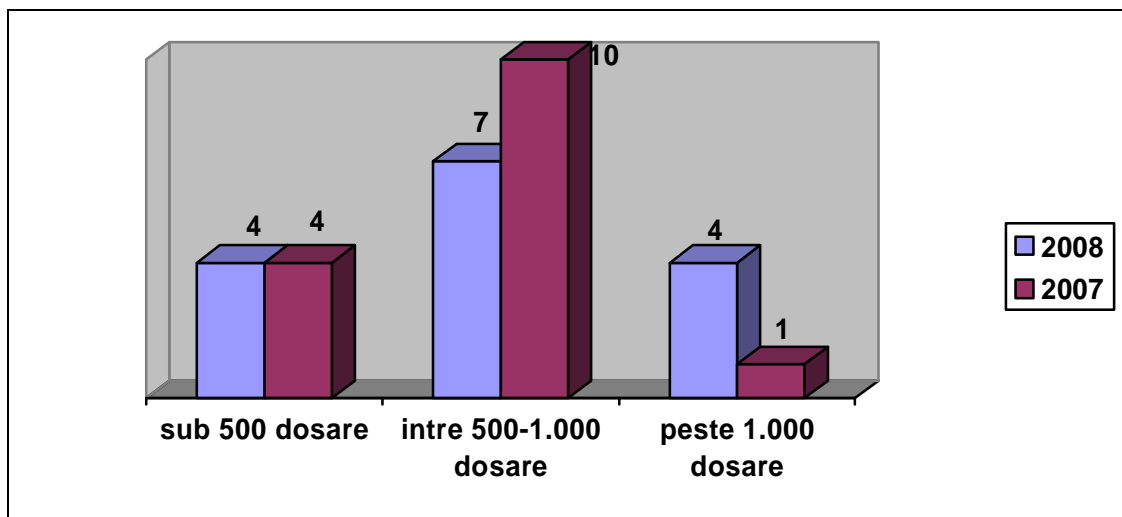

În funcție de volumul de dosare penale, parchetele de pe lângă curțile de apel se pot grupa astfel:

- unități cu volum mai mic de 500 dosare: **4**;
- unități cu un volum cuprins între 500 și 1.000 dosare: **7**;

- unități cu un volum situat peste 1.000 dosare: 4.

Volumul de activitate privind numărul de dosare penale al parchetelor de pe lângă curțile de apel – situație comparativă:

Cel mai mare număr de lucrări de soluționat a fost înregistrat de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București (33.764 lucrări), urmat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia cu un volum de lucrări de 12.511 și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești cu un volum de lucrări de 14.261.

Parchetele cu cel mai mare volum de dosare au fost înregistrate ca fiind Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București cu 3.140 dosare, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău cu 1.455 dosare, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova cu 1.267 dosare și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești cu 1.013 cauze.

La polul opus s-au aflat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg. Mureș cu un număr de numai 280 dosare din 6.208 lucrări, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov cu 451 dosare din 6.145 lucrări, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea cu 480 dosare de soluționat din 7.393 de lucrări și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu 499 dosare de soluționat din 5997 lucrări.

În perioada de raportare, comparativ cu anul 2007, majoritatea unităților de parchet de acest rang au înregistrat o creștere a volumului total de activitate, în timp ce numai 3 au beneficiat de o scădere a acestui volum.

Au înregistrat o scădere a numărului de dosare față de anul 2007 Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov (cu 164 dosare mai puțin), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj (cu 54 dosare mai puțin) și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timișoara (cu 39 dosare mai puțin).

Creșteri mai importante ale volumului total de activitate s-au înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București (care a înregistrat în perioada de raportare un număr de 33.764 lucrări - cu 4.329 lucrări de soluționat mai mult decât în anul 2007), Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Timișoara (cu 2.315 lucrări mai mult) și Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța (cu 2.236 lucrări mai mult).

Creșteri semnificative în cea ce privește numărul de dosare penale de soluționat se remarcă la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău (cu 615 dosare mai mult decât în anul 2007 - de la 840 dosare la 1.455 dosare), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București (cu 506 dosare mai mult - de la 2.634 dosare la 3.140 dosare), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța (cu 424 dosare mai mult - de la 525 dosare la 949 dosare).

Din totalul de **152.804** lucrări de soluționat înregistrate la aceste unități de parchet, au fost soluționate **142.905**, la care se adaugă și cauzele declinate, conexate ori suspendate în număr de 6.081 de lucrări. Din întregul volum s-au înregistrat **13.924** dosare penale de soluționat, fiind soluționate **8.403**, la care se adaugă alte 1.960 cauze declinate, conexate ori suspendate .

2.5.1.6. Volumul de activitate pe materii

Principalele activități la nivelul Ministerului Public privesc urmărirea penală proprie, supravegherea cercetării penale și activitatea judiciară, rezolvarea sesizărilor și plângerilor, precum și audiențele acordate de procurori justițiabililor.

Din totalul de **57.667** cauze de soluționat la activitatea de **urmărire penală proprie**, au fost soluționate 30.221 cauze, din care 3.076 prin rechizitoriu și 27.145 prin soluții de netrimitere în judecată. Numărul total al inculpaților trimiși în judecată a fost de 6.074, din care un număr de 2.005 în stare de arest preventiv.

La numărul cauzelor soluționate se adaugă și 8.081 dosare cu alte tipuri de soluții pronunțate (declinate, conexate, suspendate etc.).

În cadrul **activității de supraveghere a cercetărilor penale**, din totalul de 1.135.947 cauze a fost definitivat un număr de 462.253 dosare, din care 31.160 prin rechizitoriu și 431.093 prin netrimitere în judecată²². Au fost de asemenea trimiși în judecată un număr de 38.999 inculpați, din care 3.468 în stare de arest preventiv.

²² Discrepanța foarte mare dintre numărul cauzelor soluționate cu trimitere în judecată și cele pentru care s-a dispus neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală reflectă starea litigioasă existentă la nivel social,

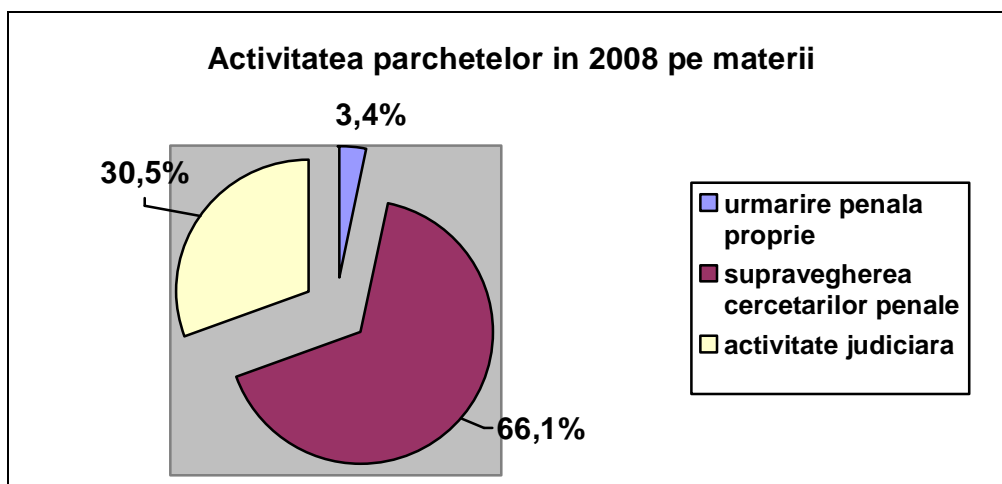
La numărul cauzelor soluționate se adaugă și 74.520 dosare cu alte tipuri de soluții pronunțate (declinate, conexate, suspendate etc.).

În cadrul **activității judiciare**, procurorii au participat la judecarea unui număr de 253.519 cauze, din acestea 218.344 fiind cauze penale, respectiv 35.175 cauze civile.

În vederea exercitării căilor de atac a fost verificat un număr de 260.866 hotărâri, dintre acestea 218.563 fiind hotărâri penale și 42.303 hotărâri ce privesc cauzele civile.

Numărul apelurilor și recursurilor declarate de procuror a fost de 9.475, din care 9.287 în cauze penale și 188 în cauze civile.

Din numărul total al apelurilor și recursurilor declarate au fost soluționate de către instanțele de judecată în cursul anului 2008, indiferent de perioada declarării, un număr de 8.825 apeluri și recursuri, din care 8.673 în cauzele penale și 152 în cauzele civile. Au primit soluție de admitere 5.842 apeluri și recursuri în cauze penale și 82 în cauze civile; soluții de respingere s-au pronunțat în cadrul a 2.796 apeluri și recursuri în cauze penale și a 68 în cauze civile. Procentul de admisibilitate a fost stabilit la 67,35% în cauze penale respectiv la 53,94% în cele civile.

Numărul de cauze penale judecate de către Înalta Curte de Casație și Justiție cu participarea procurorului a fost de 11.873.

Au fost verificate, în vederea exercitării căilor de atac, un număr de 618 hotărâri și au fost declarate de către un procuror un număr de 12 recursuri împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de Înalta Curte de Casație și Justiție, fiind soluționate 9 dintre acestea, dintre care 8 recursuri au fost admise iar unul a fost respins.

precum și tendința unor justițiabili, probabil pentru a evita cheltuielile necesare promovării unui proces civil, de a încerca soluționarea unor litigii de natură civilă, comercială etc. prin apelarea la organele de urmărire penală.

Au fost declarate de asemenea 39 de recursuri în interesul legii, din care 5 au fost declarate de către Ministerul Justiției iar 34 declarate din oficiu.

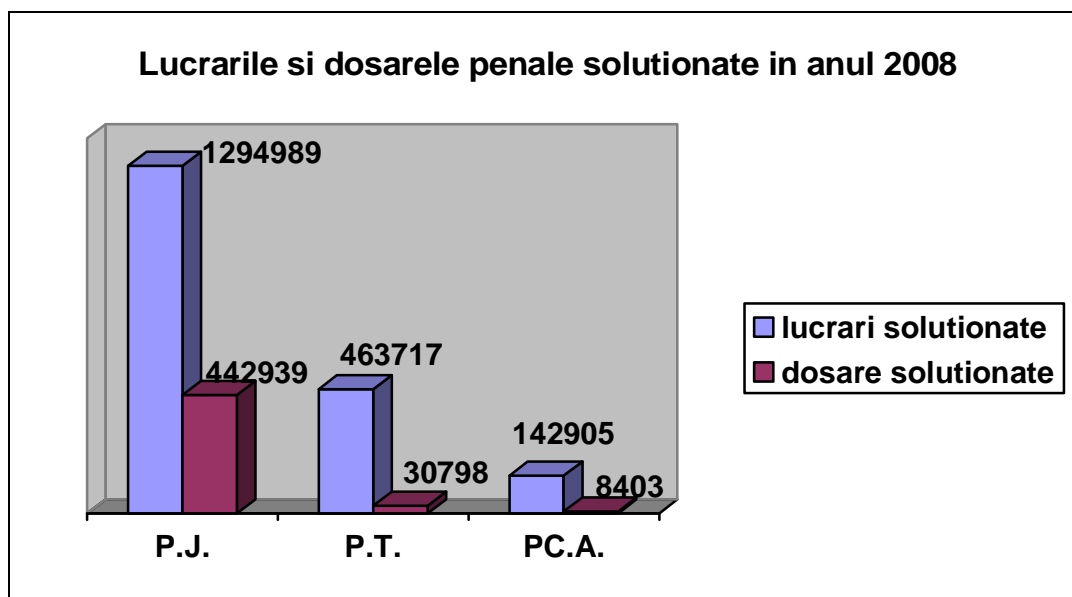
Procentul de admisibilitate a recursului în interesul legii în cauze penale a fost de 100% .

În cursul anului 2008, a fost soluționat un număr de 93.455 sesizări și plângeri din totalul de 138.991, fiind trimise la organele competente 37.254 de plângeri.

2.5.2. Operativitatea la nivelul parchetelor

Numărul lucrărilor soluționate în anul 2008 la nivelul tuturor parchetelor a fost de **1.901.611**, comparativ cu **1.869.674** în anul 2007, reprezentând o creștere de **1,7%**. La numărul lucrărilor soluționate se adaugă totodată și 107.477 lucrări declinate, conexe sau suspendate. Numărul dosarelor penale soluționate a fost de **482.140** în anul 2008, cu o creștere de **6,7%** față de anul 2007. De asemenea, la numărul dosarelor soluționate se adaugă 78.851 cauze declinate, conexe sau suspendate.

În procente, operativitatea înregistrată în anul 2008 a fost de **75,5%** pentru lucrări (mai mică cu **3,49%** față de anul 2007) respectiv **44,17%** pentru dosare (mai mică cu **6,5%** față de 2007).

2.5.2.1. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

Dintre cele **1.970.609** lucrări de soluționat, în cursul anului 2008 a fost soluționat un număr de **1.294.989**, la care se adaugă un număr de **83.898** lucrări declinate, conexe, suspendate. Din totalul

lucrărilor, numărul de dosare de soluționat a fost de **1.099.679**, soluționate fiind **442.939** cauze, dintre care **70.7160** primind soluții de declinare, conexare sau suspendare.

Procentual, operativitatea înregistrată a fost de **68,64%** raportat la numărul de lucrări, respectiv **43,05%** raportat la numărul de dosare.

În ceea ce privește lucrările, din totalul parchetelor de pe lângă judecătorii, un număr de 45 au înregistrat procente ale operativității sub media națională, iar 134 peste această medie. Operativitatea cea mai mare a fost obținută la Parchetul de pe lângă Judecătoria Agnita, cu 96,7% (situație asemănătoare cu cea a anului precedent când aceeași unitate a înregistrat un procent de 98,5%); la polul opus se află Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj cu 35,7% operativitate, precum și Parchetul de pe lângă Judecătoria Horezu cu 37,69 %.

Sub aspectul numărului de dosare, din totalul parchetelor de pe lângă judecătorii, 45 au înregistrat o operativitate sub media națională și 134 peste această medie. Se remarcă Parchetul de pe lângă Judecătoria Podul Turcului cu operativitatea cea mai mare (de 87,3%), urmat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Tg Neamț cu 84,25%, Parchetul de pe lângă Judecătoria Agnita cu 83,3%. La polul opus se afla Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov cu cea mai mică operativitate de 14,01% (poziție ocupată și în anul precedent), urmat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj Napoca cu 17,8% și Parchetul de pe lângă Judecătoria Horezu cu 19,02%.

Nu a fost luat în calcul Parchetul de pe lângă Judecătoria Jibou care funcționează numai din luna decembrie a anului 2008.

Media națională a cauzelor penale soluționate pe procuror la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii s-a situat la **429 dosare penale**.

Sub această medie se situează un număr de 110 parchete de pe lângă judecătorii, dintre care 43 înregistrează un volum de activitate cuprins între 16 și 300 dosare/procuror iar 67 dintre acestea între 300 și 429 cauze/procuror. În același timp, 4 unități de parchet înregistrează un număr de peste 1.000 de dosare/procuror: Parchetul de pe lângă Judecătoria Podul Turcului -1.420, Parchetul de pe lângă Judecătoria Gura Humorului – 1.131, Parchetul de pe lângă Judecătoria Moinești – 1.047 și Parchetul de pe lângă Judecătoria Bicz – 1.037.

2.5.2.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

Dintre cele **502.099** lucrări de soluționat în cursul anului 2008, au fost soluționate la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale un număr de **463.717**, la care se adaugă **17.498** lucrări declinate,

conexate, suspendate. Din totalul numărului de lucrări, a fost înregistrat un număr de **56.835** dosare penale, din rândul cărora au fost soluționate **30.798** (adăugându-se și 6.175 cauze declinate, conexate, suspendate).

În procente, operativitatea generală a fost determinată la **95,7%** pentru lucrări respectiv la **60,8%** pentru dosare penale.

Din totalul parchetelor de pe lângă tribunale, un număr de 11 unități s-au situat sub media operativității pe țară în ceea ce privește numărul de lucrări, însă majoritatea acestora au înregistrat în același timp o operativitate de peste 90 % (excepție fac Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiș cu 88,93% operativitate și Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna cu 89,35% operativitate).

În ceea ce privește operativitatea calculată în raport de numărul de dosare, 14 parchete s-au situat sub nivelul acestei operativități generale. Cea mai mare operativitate a înregistrat-o Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj cu 90,7% iar cea mai mică a fost obținută de Parchetul de pe lângă Tribunalul București cu 32,6%.

Media pe țară înregistrată la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale a cauzelor penale soluționate pe procuror a fost de **59 dosare**.

Sub această medie se situează un număr de 25 de unități ale parchetelor de pe lângă tribunale, în timp ce 16 dintre acestea se situează peste respectiva medie, cu mențiunea ca activitatea Parchetului de pe lângă Tribunalul Specializat pentru Minori și Familie a fost evaluată independent de cea a Parchetului de pe lângă Tribunalul Brașov.

2.5.2.3. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru minori și familie Brașov

Din cele 3.549 lucrări aflate pe rol în anul 2008 au fost soluționate 3.440 (99,02%), fiind declinate, conexate ori suspendate alte 75 lucrări. În ceea ce privește dosarele penale, dintre cele 257 cauze aflate în lucru au fost finalizate 196 (85,22%), 27 dosare fiind declinate, conexate respectiv suspendate.

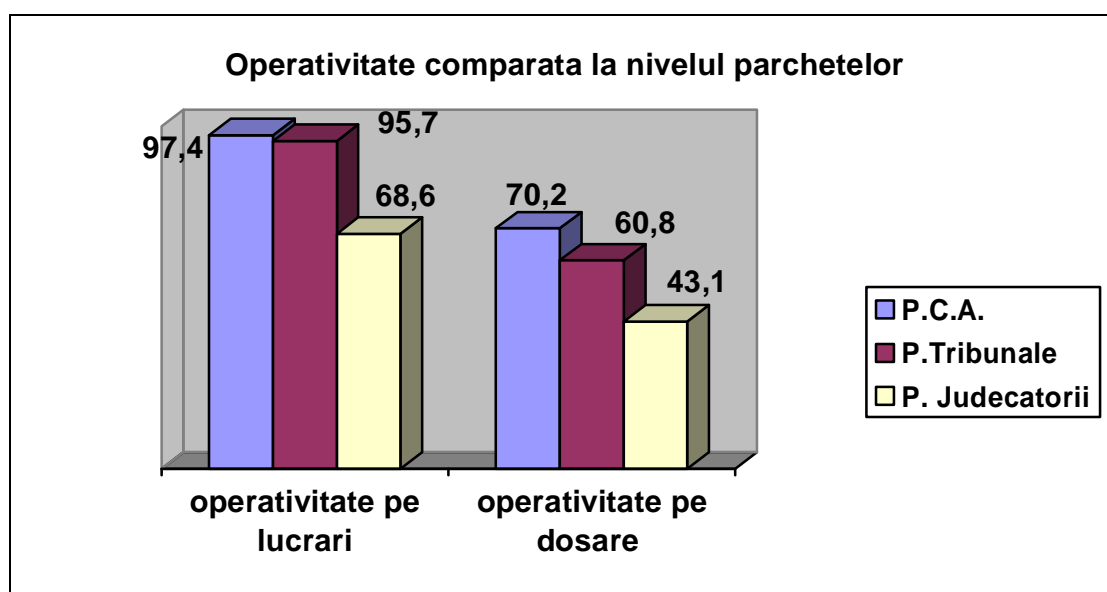
2.5.2.4. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

În anul 2008, din totalul de **152.804** lucrări de soluționat (din care **13.924 dosare penale**), parchetele de pe lângă curțile de apel au soluționat un număr de **142.905 lucrări (8.403 dosare penale)**, la care se adaugă **6.081** lucrări (din care **1.960 dosare penale**) declinate, conexate sau suspendate.

Procentual, operativitatea generală a fost de **97,4%** în ceea ce privește numărul de lucrări și de **70,2%** raportat la numărul de dosare.

Media pe țară a cauzelor penale soluționate a fost de **39 dosare/procuror** în anul 2008.

Sub această medie națională se situează 10 parchete de pe lângă curțile de apel, în timp ce 5 unități au înregistrat o depășire a acestei medii (spre exemplu, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău cu 96 dosare soluționate/procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova cu 54 dosare/procuror). La polul opus se află Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureș cu numai 15 dosare soluționate/procuror în anul 2008, aceeași unitate de parchet având 18 cauze soluționate pe procuror în anul 2007.

2.5.3. Încărcătura pe procuror

Încărcătura efectivă pe procuror în raport cu media națională de lucrări pe procuror

Acest indicator statistic reflectă numărul de lucrări pe care un procuror le-a avut spre soluționare în intervalul de timp și se determină în concret prin raportarea numărului total de lucrări de soluționat din perioada de referință la numărul total de procurori. Trebuie precizat faptul că pentru calcularea acestui indicator statistic se au în vedere posturile efectiv ocupate, așa cum au fost acestea comunicate de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

2.5.3.1. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

La sfârșitul perioadei de referință, la nivelul *parchetelor de pe lângă judecătorii*, a fost stabilită o **medie națională de lucrări pe procuror de 1.908**.

În raport de acest aspect, 61 unități de parchet au înregistrat o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media națională, în timp ce 118 unități de parchet au contabilizat o medie de lucrări pe procuror inferioară.

Media națională de lucrări pe procuror a crescut cu **7,8 %**, față de anul 2007, când s-a ridicat la un număr de 1.769 lucrări, în timp ce media de dosare penale pe procuror, de **1.065**, a crescut cu **12,5%** față de anul 2007, când această medie a fost de numai 947 dosare penale/procuror.

În perioada de referință s-au remarcat 6 unități de parchet (4 în anul 2007) care au înregistrat o încărcătură/procuror mai mare decât dublul mediei naționale de lucrări:

Parchetul de pe lângă Judecătoria:	Media națională de lucrări pe procuror	Media de lucrări pe procuror	Diferență
BOTOSANI	1.908	3.827	1.919
CAREI	1.908	3.871	1.963
BISTRITA	1.908	4.683	2.775
GURA HUMORULUI	1.908	4.684	2.776
DARABANI	1.908	4.718	2.810
TULCEA	1.908	9.762	7.854

Este de menționat faptul că nici una dintre cele șase unități de parchet nu au avut schemele de procurori complet ocupate în perioada de referință, Parchetul de pe lângă Judecătoria Darabani și Parchetul de pe lângă Judecătoria Gura Humorului funcționând cu un singur procuror care a ocupat și funcția de conducere, primul procuror îndeplinind astfel activități atât din compartimentul de supraveghere a urmăririi penale, cât și din compartimentul judiciar. De asemenea, Parchetul de pe lângă Judecătoria Carei a funcționat cu numai 2 procurori dintr-o schemă totală de 4 posturi, Parchetul de pe lângă Judecătoria Botoșani cu 7 procurori dintr-o schemă de 12 posturi, Parchetul de pe lângă Judecătoria Bistrița a funcționat cu numai 3 procurori dintr-o schemă de 8 posturi, iar Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea a funcționat cu numai 6 procurori dintr-o schemă de 10 posturi.

Trebuie evidențiată distinct situația a 52 parchete de acest rang care, nici în situația ocupării integrale a schemei prevăzute, nu ar înregistra o încărcătură/procuror sub media națională de lucrări/procuror:

Nr. crt.	Parchetul de pe lângă judecătoria	Media de lucrări/procuror	Media de lucrări/schemă completă
1.	DOROHOI	2.029	1.522
2.	BAIA MARE	2.051	1.538
3.	TG.BUJOR	3.078	1.539
4.	SECT.6 BUCURESTI	1.976	1.546
5.	BIRLAD	1.994	1.551
6.	MIZIL	1.554	1.554
7.	DARABANI	4.718	1.573
8.	SECT.3 BUCURESTI	1.654	1.588
9.	RADAUTI	2.119	1.589
10.	RM.VALCEA	1.735	1.591
11.	AIUD	1.999	1.599
12.	PUCIOASA	3.229	1.615
13.	MORENI	2.160	1.620
14.	RACARI	1.624	1.624
15.	SATU MARE	3.040	1.637
16.	BRAILA	1.942	1.643
17.	MEDGIDIA	1.860	1.653
18.	SAVENI	2.245	1.684
19.	GALATI	2.373	1.695
20.	SLOBOZIA	2.286	1.715

21.	TARGOVISTE	2.586	1.724
22.	TG.MURES	2.017	1.729
23.	FOCSANI	2.621	1.747
24.	ARAD	1.859	1.749
25.	PITESTI	2.101	1.751
26.	BISTRITA	4.683	1.756
27.	SECT.1 BUCURESTI	1.960	1.764
28.	SECT.4 BUCURESTI	2.082	1.798
29.	SECT.2 BUCURESTI	2.182	1.833
30.	SECT.5 BUCURESTI	2.392	1.848
31.	TG.JIU	1.884	1.884
32.	ORADEA	2.695	1.903
33.	DROBETA-TR.SEVERIN	2.094	1.920
34.	GIURGIU	2.643	1.922
35.	CAREI	3.871	1.935
36.	CONSTANTA	2.638	1.978
37.	PLOIESTI	2.770	2.041
38.	VASLUI	3.681	2.045
39.	BUZAU	2.611	2.051
40.	TIMISOARA	2.958	2.058
41.	BACAU	2.768	2.076
42.	CRAIOVA	2.846	2.168
43.	BOTOSANI	3.827	2.232
44.	CLUJ-NAPOCA	2.874	2.269
45.	IASI	2.749	2.271

46.	GHERLA	2.935	2.348
47.	BRASOV	2.765	2.634
48.	TULCEA	9.762	5.857

De asemenea, în perioada de referință, mai multe parchete au înregistrat o încărcătură/procuror situată cu mult sub media națională de lucrări: Parchetul de pe lângă Judecătoria Dragomirești – **482** lucrări (beneficiază de o schemă completă) ; Parchetul de pe lângă Judecătoria Făget – 528 lucrări (având schema completă); Parchetul de pe lângă Judecătoria Somcuța Mare - 583 lucrări (prin ocuparea schemei s-ar ajunge la numai 388 lucrări penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Bozovici - 660 lucrări (prin ocuparea schemei s-ar ajunge la numai 440 lucrări penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Gurahonț - 710 lucrări (prin ocuparea schemei s-ar ajunge la numai 473 lucrări penale pe procuror).

Încărcătura efectivă pe procuror în raport cu media națională de dosare pe procuror

La sfârșitul perioadei de referință, la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de **1.065** (față de 962 anul anterior).

În raport de acest reper, 47 unități de parchet au fost înregistrate ca având o medie de dosare pe procuror mai mare decât media națională, iar 132 unități de parchet ca având o medie de dosare pe procuror inferioară.

În perioada de referință s-au remarcat 3 unități de parchet care au înregistrat o încărcătură/procuror mai mare decât dublul mediei naționale de dosare (Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj Napoca aflându-se în aceeași situație și în anul 2007).

Unitatea	Media națională de dosare pe procuror	Media de dosare pe procuror	Diferență
P.J. Cluj Napoca	1.065	2.243	1.178
P.J. Bistrita	1.065	2.177	1.112
P.J. Timișoara	1.065	2.123	1.059

Trebuie evidențiată distinct situația a 34 parchete de acest rang care, nici în situația ocupării integrale a schemei prevăzute, nu ar înregistra o încărcătură/procuror sub media națională de dosare penale/procuror:

Nr.	Parchetul de pe lângă judecătoria	Media de dosare/procuror	Media de dosare/schemă completă
1	ARAD	884	832
2	RACARI	835	835
3	BALCESTI	849	849
4	GALATI	1195	853
5	TG.JIU	877	877
6	SATU MARE	1637	881
7	BOTOSANI	1553	906
8	GIURGIU	1247	907
9	PITESTI	1100	917
10	RADUCANENI	933	933
11	TARGOVISTE	1401	934
12	HOREZU	1403	935
13	BIRLAD	1220	949
14	BUZAU	1258	988
15	ZALAU	1005	1005
16	REGHIN	1212	1010
17	CORNETU	1645	1047
18	BACAU	1400	1050
19	RM.VALCEA	1147	1052
20	CRAIOVA	1541	1174

21	PLOIESTI	1595	1175
22	CONSTANTA	1606	1205
23	SECT.6 BUCURESTI	1548	1212
24	ORADEA	1730	1221
25	TG.MURES	1477	1266
26	SECT.4 BUCURESTI	1489	1286
27	SECT.5 BUCURESTI	1697	1311
28	IASI	1614	1333
59	SECT.3 BUCURESTI	1399	1343
30	SECT.1 BUCURESTI	1624	1462
31	TIMISOARA	2123	1477
32	SECT.2 BUCURESTI	1791	1505
33	CLUJ-NAPOCA	2243	1770
34	BRASOV	1882	1792

De asemenea, în perioada de referință, mai multe parchete au avut o încărcătură/procuror situată cu mult sub media națională de dosare: Parchetul de pe lângă Judecătoria Bozovici – **215** dosare (iar în ipoteza funcționării cu o schemă completă ar înregistra numai 143 dosare penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Întorsura Buzăului – **314** dosare (în timp ce în ipoteza schemei complet ocupate ar înregistra 209 dosare penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Săliștea – **325** dosare (prin ocuparea schemei s-ar ajunge la numai 216 dosare penale); Parchetul de pe lângă Judecătoria Făget – **218** dosare (având schema completă).

2.5.3.2. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie națională de lucrări pe procuror de **964**.

În raport cu acest aspect, 19 unități de parchet au înregistrat o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media națională, iar 22 dintre acestea au contabilizat o medie de lucrări pe procuror mai mică decât aceasta.

Media națională de 964 lucrări pe procuror este inferioară celei determinate în anul 2007, când media generală a fost de 1.147 lucrări (cu **15,69% mai mică**).

În perioada de referință, s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de lucrări pe procuror, în raport de media națională, următoarele unități: Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (1.808 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța (1.689 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova (1.583 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmbovița (1.574 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Giurgiu (1.341 lucrări) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași (1.314 lucrări).

Media de lucrări prin raportare la posturile din schema completă de procurori a fost de **792**.

În ipoteza ocupării integrale a posturilor prevăzute pe schemă, dintre cele 6 unități de parchet sus-menționate, 5 parchete ar înregistra în continuare o încărcătură de lucrări/procuror mai mare față de media națională de lucrări/procuror, respectiv: Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova (1.088 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța (1.248 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași (1.194 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (964 lucrări) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmbovița (1.155 lucrări).

Încărcătura cea mai mică de lucrări pe procuror a fost înregistrată în acest an de Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna care a înregistrat un număr de 354 de lucrări/procuror, Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman (392 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj (432 lucrări) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Bistrița – Năsăud (486 lucrări/procuror).

De altfel, Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj și Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna s-au evidențiat și în anii 2006 și 2007 ca unități de parchet care au înregistrat o foarte mică încărcătură de lucrări/procuror.

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de **109 cauze** (față de 117 în anul anterior).

În raport de această medie, 15 unități de parchet au înregistrat o medie de dosare pe procuror mai mare decât media națională, în timp ce 26 unități de parchet au avut o medie inferioară mediei naționale.

În anul 2008 s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de dosare pe procuror, în raport de media națională: Parchetul de pe lângă Tribunalul Brăila (242 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța (225 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea (221 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași (207 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiș (182 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Cluj (166 dosare) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Botoșani (149 dosare).

Media de dosare penale raportată la posturile din schema prevăzută de procurori a fost de 90 dosare penale/procuror.

Cele șapte unități de parchete sus-menționate ar putea înregistra, în ipoteza ocupării integrale a posturilor prevăzute pe schemă, o încărcătură de dosare penale/procuror mai mare decât media națională, respectiv: Parchetul de pe lângă Tribunalul Brăila (156 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța (166 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea (206 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași (188 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiș (172 dosare) Parchetul de pe lângă Tribunalul Cluj (147) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Botoșani (138 dosare).

Încărcătura cea mai mică de dosare pe procuror a fost înregistrată de Parchetul de pe lângă Tribunalul Călărași care a contabilizat un număr de 30 de dosare penale/procuror, Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamț (37 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman (40 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Arad (43 dosare) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Olt (46 dosare/procuror).

2.5.3.3. Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov

Activitatea Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov a contabilizat ca medie un număr de 1.775 lucrări de soluționat pe procuror, respectiv un număr de 129 dosare penale pe procuror, funcționând așa cum am mai menționat, cu un număr 2 procurori dintr-o schemă totală de 4 posturi. În ipoteza ocupării integrale a celor 4 posturi, unitatea ar fi înregistrat 887 de lucrări pe procuror respectiv 64 de dosare penale pe procuror.

2.5.3.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

La nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel, a fost stabilită o medie națională de lucrări pe procuror de 717, cu **16,62% mai mică** decât în anul 2007.

În raport de această medie, 5 unități de parchet au înregistrat o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media națională, iar 10 unități de parchet au contabilizat o medie mai mică decât aceasta.

În perioada de raportare, cea mai mare încărcătură a fost obținută la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești, care a înregistrat un număr de 1.097 lucrări pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București, cu un număr de 1.089 lucrări pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia, cu un număr de 894 lucrări pe procuror.

La polul opus s-au situat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu 428 lucrări pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău cu 453 lucrări pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureș cu 477 lucrări pe procuror (unități care au funcționat cu schemele incomplet ocupate).

La nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de **65**, cu **6,5% mai mare** decât în anul 2007.

În raport de această medie, 5 unități de parchet au înregistrat o medie de dosare penale pe procuror mai mare decât media națională, iar 10 unități de parchet au avut o medie de dosare penale pe procuror situată sub aceasta.

În perioada de raportare, cea mai mare încărcătură a fost înregistrată de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău, cu un număr de 112 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București cu un număr de 101 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești, cu un număr de 78 dosare penale pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Pitești, care a înregistrat un număr de 78 dosare penale pe procuror.

La celălalt pol, în anul 2008, s-au situat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureș cu 22 dosare penale pe procuror (având schema completă), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu 36 dosare penale pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea cu 40 dosare penale pe procuror (care au funcționat totuși cu schemele incomplet ocupate).

În ipoteza în care la parchetele de pe lângă Curțile de Apel ar fi ocupate integral posturile vacante de procuror s-ar obține o încărcătură medie de 56 dosare penale pe procuror.

Încărcătura la parchete în ipoteza ocupării integrale a schemelor

Parchetele de pe lângă curțile de apel	Schemă	Procurori	lucrări / procuror	dosare / procuror	lucrări/ schemă	dosare/ schemă
TARGU MURES	13	13	478	22	478	22
CLUJ	15	14	428	36	400	33

ORADEA	13	12	616	40	569	37
BRASOV	14	11	559	41	439	32
GALATI	16	16	617	45	617	45
TIMISOARA	15	13	792	55	686	47
SUCEAVA	13	11	573	56	485	47
IASI	13	12	693	58	639	53
ALBA IULIA	14	14	894	62	894	62
CONSTANTA	16	15	611	63	573	59
PITESTI	13	10	572	78	440	60
PLOIESTI	14	13	1097	78	1019	72
CRAIOVA	16	15	731	84	686	79
BUCURESTI	50	31	1089	101	675	63
BACAU	14	13	453	112	421	104
TOTAL	249	179	717	65	614	56

2.6. Analiza statistică a activității parchetelor militare în anul 2008²³

În prezent, în România funcționează un număr de 6 parchete militare: Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași și Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București.

Referitor la activitatea parchetelor militare, trebuie precizat că aceasta trebuie privită din punctul de vedere al unor unități de parchet specializate, dată fiind competența strictă, deferită de lege.

2.6.1. Parchetele militare de pe lângă tribunalele militare

În anul 2008, volumul de activitate al celor 4 parchete de pe lângă tribunalele militare s-a situat la 7.090 lucrări.

²³ Date furnizate de Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel și sintetizate de Biroul Statistică din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București a înregistrat un volum de activitate de **2.132** lucrări, din care **245** dosare penale. Au fost soluționate 1.937 lucrări și 121 dosare penale, operativitatea situându-se la **90,85%** pentru lucrări, respectiv **62,69%** pentru dosare.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj a înregistrat un volum de activitate de **1.532** lucrări, din care 193 dosare penale. Au fost soluționate 1.410 lucrări și 98 dosare penale .

Operativitatea s-a situat la **92,03%** pentru lucrări, respectiv **50,77%** în cazul dosarelor.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași a înregistrat un volum de activitate de **2.667** lucrări, din care 164 dosare penale. Au fost soluționate 2.554 lucrări și 89 dosare penale, operativitatea fiind de **95,76%** pentru lucrări și **54,26%** pentru dosare.

În fine, **Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara** a înregistrat un volum de activitate de **759** lucrări, din care 140 dosare penale. Au fost soluționate 650 lucrări și 85 dosare penale, operativitatea fiind de **85,63%** pentru lucrări și **60,71%** pentru dosare.

Situația încărcăturii/procuror s-a prezentat astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara	80	13	69	13
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj	62	11	139	18
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași	147	27	381	23
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București	107	18	178	20

În situația ocupării integrale a schemei de procurori, încărcătura s-ar prezenta astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara	51	9	54	10
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj	36	6	73	9
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași	57	10	205	13
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București	77	13	102	12

2.6.2. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București a înregistrat un volum de activitate de **2.697** lucrări, din care **690** dosare penale. Au fost soluționate 2.503 lucrări respectiv 518 dosare penale, operativitatea fiind de **92,8%** pentru lucrări și de **75,07%** pentru dosare.

Sub aspectul **încărcăturii/procuror** situația s-a prezentat astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial	275	67	270	69

În situația ocupării integrale a schemei, încărcătura/procuror s-ar prezenta după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial	177	43	193	49

2.6.3. Parchetul militar de pe lângă Curtea Militară de Apel

În perioada de referință, **Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București** a avut un volum de activitate de **4.870** lucrări, cu 13,6 % mai mult comparativ cu anul 2007, când s-au înregistrat 4.284 lucrări.

Din totalul lucrărilor de soluționat s-au înregistrat 1.411 dosare penale.

Numărul de lucrări soluționate a fost de **4.843**, operativitatea situându-se la un procent **99,44%** pentru lucrări, respectiv 99,22% pentru dosarele penale.

Sub aspectul **încărcăturii/procuror**, situația se prezintă după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	714	357	974	282

În situația ocupării integrale a schemei, încărcătura/procuror s-ar prezenta după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe	Media de dosare pe	Media de lucrări pe	Media de dosare pe
-----------------	----------------------------	---------------------------	----------------------------	---------------------------

	procuror 2007	procuror 2007	procuror 2008	procuror 2008
Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	389	195	348	101

2.7. Privire comparativă privind datele statistice relevante pentru funcționarea sistemului judiciar în alte europene²⁴

Instanțe judecătorești

1. Cauze civile și comerciale litigioase la nivelul instanțelor de fond

În cadrul chestionarelor elaborate de CEPEJ, Statele Membre ale Uniunii Europene au fost rugate să ofere informații privind cauzele civile și comerciale litigioase. Pentru fiecare dintre categoriile principale de cauze au fost solicitate informații privind numărul cauzelor pendinte la începutul anului (1 ianuarie 2006), numărul cauzelor înregistrate, numărul hotărârilor judecătorești și numărul cauzelor pendinte la sfârșitul aceluiași an.

Dosarele aflate pe rol la data de 1 ianuarie 2006 erau în număr de 3.515.535 în Italia, 1.101.709 în Franța, 732.590 în Spania, 615.454 în Germania, 423.227 în Portugalia, 117.821 în România și în număr mult mai redus în Finlanda (5.089), Lituania (9.038), Suedia (16.752), Letonia (17.463), Danemarca (26.678), Cipru (33.259) și Austria (37.260).

Un număr ridicat de *cauze civile litigioase noi* au existat în țări precum: Franța (1.688.367), Germania (1.104.828), Italia (2.825.543), Olanda (950.450), Polonia (1.019.912), Spania (1.169.750) și Marea Britanie - Anglia și Țara Galilor (2.127.928). România a înregistrat un număr de 546.222 cauze noi, aflându-se în palierul superior al acestor statistici, în comparație cu țări precum: Finlanda (9.200), Estonia (25.943), Cipru (27.114), Suedia (32.514), Letonia (34.010), Slovenia (34.683).

²⁴ Secțiune realizată de către Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe, din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii - DATE VALABILE PENTRU ANUL 2006, EXTRASE DIN RAPORTUL „SISTEME JUDICIARE EUROPENE – EDIȚIA 2008” ELABORAT DE COMISIA EUROPEANĂ PENTRU EFICIENȚA JUSTIȚIEI (CEPEJ) ȘI PUBLICAT PE SITE-UL [HTTP://WWW.COE.INT/T/DG1/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP](http://www.coe.int/T/DG1/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP)

În ceea ce privește *cauzele soluționate* pe parcursul anului 2006, cele mai multe cauze au existat în Italia (2.653.113), Franța (1.624.484), Germania (1.588.198), Spania (1.094.505) și Polonia (1.006.947), România (522.512), iar cele mai puține se regăseau în Finlanda (9.072), Cipru (16.296), Estonia (28.118), Suedia (31.501), Slovenia (35.880) și Letonia (35.972).

În special în cazul Franței și Italiei, încărcătura mare de dosare și numărul mare de cauze noi înregistrate au avut ca rezultat, la sfârșitul anului 2006, un număr relativ mare de dosare pendinte, 1.165.592 de dosare în cazul Franței, respectiv 3.687.965 în cazul Italiei. La polul opus, un număr mic de dosare pendinte la 31 decembrie 2006 se regăseau în Finlanda (5.368), Lituania (8.103), Letonia (15.501) și Suedia (17.765). Și în ceea ce privește numărul de dosare pendinte la sfârșitul anului, România se afla în rândul țărilor cu un număr mare de astfel de dosare, având 141.931 cauze nesoluționate la finalul anului 2006.

Țările care sunt confruntate cu un număr mare de cauze civile litigioase noi raportate la 100.000 de locuitori sunt: Olanda (5.819), Italia (4.809), Marea Britanie - Anglia și Țara Galilor (3.961) și Cipru (3.509). România a înregistrat 2.528 cauze civile litigioase noi la 100.000 de locuitori.

2. Cauze penale având ca obiect infracțiuni deosebit de grave și cauze penale având ca obiect infracțiuni minore la nivelul instanțelor de fond

În cadrul formularului de evaluare, țărilor respondente li s-a solicitat să furnizeze informații privind cauzele penale. Aceste cauze sunt clasificate de CEPEJ în două tipuri: *dosare penale având ca obiect infracțiuni deosebit de grave* și *infracțiuni minore*. Exemple de infracțiuni deosebit de grave sunt omorul, violul, crima organizată, fraudă, traficul de droguri, traficul de ființe umane etc. Ca infracțiuni minore s-au evidențiat furtul din magazine, anumite categorii de infracțiuni la regimul rutier, tulburarea ordinii publice, etc.

Cu toate acestea, pot exista, chiar la nivelul fiecărei țări, clasificări diferite ale cauzelor penale, pentru ambele categorii de infracțiuni. Spre exemplu, există țări unde abaterile rutiere nu sunt calificate ca fiind de natură penală, fiind de domeniul dreptului administrativ. O infracțiune calificată ca minoră într-o anumită țară poate fi o infracțiune gravă sau deosebit de gravă în alte țări.

De aceea, CEPEJ a decis să folosească aceeași terminologie și aceleași definiții care sunt utilizate în „Ghidul european de surse de informare privind infracțiunile și justiția penală”. Numărul total al infracțiunilor cuprinde toate faptele de natură penală, astfel cum sunt definite de orice lege, inclusiv infracțiuni la regimul rutier (cu precădere cele mai periculoase, cum ar fi șofatul sub influența băuturilor alcoolice). În categoria infracțiunilor sunt incluse acele acte/fapte care sunt în mod normal cercetate de

un procuror, pe când acele acte/fapte care sunt cercetate direct de poliție, precum abaterile minore de la regulul rutier și anumite încălcări ale ordinii publice, nu sunt incluse.

Deci, pentru a înțelege mai bine principalele tendințe din Europa, este necesar să distingem între delikte minore și acte criminale grave, cu atât mai mult cu cât pentru soluționarea cauzelor având ca obiect delikte minore, spre deosebire de cauzele având ca obiect infracțiuni grave sau deosebit de grave, pot fi folosite proceduri mai scurte și/sau alte măsuri (aplicarea unei amenzi administrative, aplicarea unei sancțiuni de către procuror, fără intervenția judecătorului, sancțiuni polițienești etc.). De asemenea, pentru deliktele mărunte pot avea competență tribunale speciale, instanțe sau anumiți judecători (spre exemplu, instanțe pentru judecarea delictelor, instanțe polițienești sau judecători – polițiști, tribunale administrative). Mai mult, pentru acest tip de fapte poate fi folosită procedura medierii.

În ceea ce privește cauzele penale ce au ca obiect infracțiuni grave, la 1 ianuarie 2006, la instanțele de fond se înregistrau dosare aflate pe rol între minimele înregistrate în Malta (18), Estonia (2.266), Lituania (2.879), Letonia (3.594) și Danemarca (3.646) și maximele din Italia (1.142.110), Germania (297.355), Spania (190.638) și Polonia (171.094)

Un număr ridicat de cauze penale noi au existat în țări precum: Italia (1.230.085), Germania (854.099), Franța (609.564), Polonia (560.539) și Marea Britanie - Anglia și Țara Galilor (392.288). La palierul inferior al statisticilor, se regăsesc Malta (15), Irlanda (2.667), Estonia (10.687), Lituania (15.207) și Danemarca (15.506).

În ceea ce privește cauzele soluționate pe parcursul anului 2006, cele mai multe cauze au existat în Italia (1.168.044), Germania (864.231), Franța (655.737), Polonia (542.346) și Spania (388.317), iar cele mai puține se regăseau în Malta (12), Luxemburg (6.567), Estonia (9.353), Letonia (10.065) și Danemarca (15.068).

Încărcătura mare de dosare și numărul mare de cauze noi înregistrate au avut ca rezultat, la sfârșitul anului 2006, un număr relativ mare de dosare pendinte în Italia (1.204.151), Germania (227.223), Spania (205.898) și Polonia (189.277). La polul opus, un număr mic de dosare pendinte la 31 decembrie 2006 existau în Malta (37), Estonia (2.418), Lituania (2.829), Letonia (3.235), Danemarca (3.980) și Austria (6.124).

În ceea ce privește *infracțiunile minore*, numărul dosarelor aflate pe rol la 1 ianuarie 2006 varia între minimele înregistrate în Malta (145), Lituania (380), Estonia (838), Danemarca (17.722), Ungaria (18735) și Austria (22.447) și maximele din Spania (203.285), Polonia (171.983), Anglia și Țara Galilor (102.899) și Germania (95.269).

Franța (450.258), Germania (382.716), Irlanda (329.775), Olanda (279.440), Polonia (1.582.561), Spania (886.971) și Anglia și Țara Galilor (662.684) erau țările cu cel mai mare număr de dosare noi înregistrate în această materie, la polul inferior aflându-se Malta (438), Lituania (2.038), Estonia (5.851), Austria (59.155) și Portugalia (59.922).

Numărul de dosare soluționate pe parcursul anului 2006 a fost ridicat în Polonia (1.556.712), Spania (883.992), Franța (390.296), Germania (389.883), Olanda (278.790) și Belgia (256.584) și relativ scăzut în Malta (400), Lituania (1.968), Estonia (4.587), Luxemburg (5.444) și Letonia (23.731).

Totuși, la finalul anului 2006, la 31 decembrie, pe rolul instanțelor din Europa existau volume diferite de dosare care variau de la 165 în Malta, 450 în Lituania, 1.652 în Estonia, 16.636 în Ungaria, 19.310 în Belgia și 20.714 în Austria, până la 208.885 (Spania), 195.092 (Polonia), 99.719 (Slovenia), 93.985 (Anglia și Țara Galilor) și 84.976 (Italia).

Dacă se compară cifrele cu numărul de locuitori, poate rezulta o clasificare diferită a țărilor. un număr relativ mare de *infrațiuni grave la 100 000 de locuitori* putând fi remarcat în: Italia (2.094), Polonia (1.470), Ungaria (1.346), urmate de Portugalia (1.097), Franța (965) și Germania (1.037). În ceea ce privește *infrațiunile penale minore la 100 000 de locuitori*, se remarcă un număr mare de cauze noi în Irlanda (7.778), Slovenia (6.778), Polonia (4.151), urmate de Ungaria (1.791), Olanda (1.711) și Danemarca (1.848).

Indicii de variație ai cauzelor

Indicele de variație ilustrează modul în care o instanță sau un sistem judiciar soluționează fluxul de cauze. Acest indice, exprimat ca procentaj, se obține prin împărțirea numărului de cauze soluționate la numărul de cauze înregistrate, iar rezultatul este înmulțit cu 100.

Un indice de variație egal cu 100% indică capacitatea instanței sau a sistemului judiciar de a soluționa cauzele înregistrate în perioada de timp convenită.

Un indice de variație peste 100% indică capacitatea sistemului de a soluționa mai multe cauze decât i-au fost repartizate, eliminând astfel orice potențiale dosare restante.

În ultima variantă, dacă dosarele distribuite nu sunt soluționate în perioada de timp convenită, indicele de variație va scădea sub 100%. Atunci când indicele de variație scade sub 100%, numărul de cazuri nesoluționate la sfârșitul unei perioade de raportare va crește.

În majoritatea statelor membre, indicele de variație se situează între 98% și 100%. Totuși, dacă se compară state individual, sub aspectul cauzelor civile litigioase, există țări în care indicele de variație este în jurul valorii de 90% (Italia și România). Aceste țări pot fi confruntate cu o creștere a numărului de cauze înregistrate. Indici de variație ridicați în ceea ce privește cauzele civile litigioase se găsesc în: Estonia, Portugalia și Slovacia. aceste țări având potențial de a pronunța mai multe hotărâri și de a reduce numărul de dosare restante.

În ceea ce privește indicele de variație a cauzelor civile nelitigioase, cifre scăzute există în Italia și Estonia. Indici de variație ridicați pentru cauzele civile nelitigioase există în Suedia și Slovacia. Indicele de variație pentru Marea Britanie – Anglia și Țara Galilor este scăzut, acest fapt datorându-se sistemului juridic de tip common law, în care multe cauze nu sunt soluționate printr-o hotărâre judecătorească.

Parchete

Rolul și atribuțiile procurorilor

Cu toate că rolul procurorului în cauzele penale este preponderent, mai multe state au specificat că procurorul intervine în egală măsură și în materie civilă și administrativă: Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Danemarca, Franța, Letonia, Ungaria, Polonia, Portugalia, România, Spania sau Suedia. Pe de altă parte, în Estonia, Finlanda, Germania, Irlanda, Malta, Olanda și Anglia și Țara Galilor, procurorul intervine exclusiv în cauzele în materie penală.

În cauzele civile, rolul procurorului este important cu precădere în ceea ce privește protecția *persoanelor vulnerabile*. Acesta este exemplul în țări precum Ungaria, Letonia, Portugalia și Spania. Ministerul Public poate proteja interesele minorilor, persoanelor cu handicap, incapacabililor, persoanelor dispărute și victimelor în general. În mai multe țări procurorul reprezintă *statul sau interesul general* în procedurile civile și/sau administrative, în state precum: Franța, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta sau România.

Un alt domeniu în care se manifestă rolul procurorului este legat de *dreptul familiei*. Procurorul poate să fie competent în materia desființării/anulării căsătoriei, dobândirii cetățeniei, modificării numelui de familie, modificării custodiei copilului, privării de drepturile părintești și adopției unui copil (de exemplu în: Austria, Bulgaria, Republica Cehă, Grecia, Italia, Spania și Suedia).

Alte arii de intervenție a procurorului în materie civilă sunt: tratarea în instituții specializate pentru adolescenți, declarația de admisibilitate a internării sau externării unei persoane dintr-o instituție

pentru tratarea sănătății (Republica Cehă), proceduri disciplinare pentru anumite profesii (Franța), proceduri de declarare a nulității contractelor (Republica Cehă), actul de deces al unei persoane (Republica Cehă), procedurile în caz de faliment (Republica Cehă, Luxemburg, Slovacia), despăgubirea victimelor (Suedia), accidente de muncă și boli profesionale (Portugalia).

De asemenea, într-un număr redus de țări, procurorul are și competențe în materia dreptului administrativ. De exemplu, în Danemarca, procurorul poate să inițieze o procedură administrativă în cazul unei cereri de reparare a daunelor, cerere formulată de o persoană condamnată pe nedrept. În Letonia procurorii sunt abilitați să înainteze o plângere în fața instanțelor în cauzele administrative. În Portugalia procurorul reprezintă interesele statului în fața instanțelor în materia impunerii de taxe. În Slovacia acesta supraveghează respectarea legii de către autoritățile administrative. În Spania procurorul poate da avize în materie de stabilire a jurisdicției și a competenței instanțelor administrative.

Dosare soluționate de procurori (anul 2006)

Pe parcursul anului 2006, în țările Uniunii Europene, ponderea cauzelor pentru care s-a finalizat urmărirea penală, fiind înaintate instanței de către procurori, raportată la numărul de cauze înregistrate, a variat destul de mult.

Astfel, printre țările cu cel mai mare număr de dosare înregistrate la Ministerul Public pe parcursul anului 2006, regăsim: Franța (5.305.394), Germania (4.917.575), Spania (4.101.736), Italia (2.938.649), Polonia (1.556.611), Anglia și Țara Galilor (1 054 882), Belgia (737.963), Austria (616.304), Danemarca (506.556), Portugalia (491.505). România, cu 108.367 cauze înregistrate, s-a situat la media numărului de dosare. La polul opus, se aflau Letonia (12.783), Estonia (14.571), Irlanda (15.214) și Lituania (16.108).

De asemenea, dosarele finalizate prin aplicarea unei sancțiuni sau a unei măsuri impuse sau negociate de procuror au fost în număr mare în Anglia și Țara Galilor (884.482), Franța (519.110), Polonia (244.399) și Germania (241.102) și în număr mult mai redus în Luxemburg (507), Letonia (740), Finlanda (2.305), Slovacia (2.481) și Portugalia (3.006)

Cât privește numărul de dosare finalizate și înaintate instanțelor, statistica arată după cum urmează: Germania (1.187.323), Anglia și Țara Galilor (1.009.067), Franța (707.827), Spania (590.260), Italia (572.887), Danemarca (416.488), Polonia (428.625). În România fuseseră trimise către instanțe 27.139 dosare.

Se poate remarca faptul că, în Slovacia și Slovenia, procurorul nu are posibilitatea de a decide să înceteze urmărirea. Procurorii au obligația să cerceteze orice cauză penală despre care au cunoștință. În

Italia, procurorul este obligat să obțină întotdeauna o hotărâre judecătorească cât privește soluționarea unei cauze sau pronunțarea unei condamnări.

De asemenea, în anumite țări, cauzele primite de Ministerul Public au fost trecute deja printr-un prim filtru, de către organele de anchetă (Anglia și Țara Galilor), în timp ce în alte țări toate procedurile fac obiectul unui control efectuat de către Ministerul Public, cum este cazul în Franța.

În ceea ce privește raportul de dosare primite de procuror la 100.000 de locuitori, acesta era unul dintre cele mai mari în Austria (7.442), Belgia (7.021), Danemarca (9.334), Franța (8.395), Luxemburg (9.874) și Spania (9.374), iar numere reduse se observă în Irlanda (359), Lituania (473), România (501), Letonia (557) și Republica Cehă (810).

Numărul mediu de dosare primite de procuror era cel mai ridicat în Italia (1.317), Franța (2.893), Luxemburg (1.085) și Austria (2.821) și cel mai scăzut în Lituania (19), Letonia (23), România (40), Republica Cehă (69), Estonia (76) și Ungaria (86).

Numărul de dosare prezentate instanțelor raportat la numărul procurorilor și la 100 000 de locuitori a fost ridicat în Danemarca (7.674), Luxemburg (2.630), Spania (1.349), Suedia (2.080) și Anglia și Țara Galilor (1.878) și Scăzut în România (126), Irlanda (152), Belgia (191), Bulgaria (378) și Slovacia (417).

Este de remarcat că o interpretare corectă a acestor date, prezentate în cifre absolute, presupune luarea în considerare a specificului fiecărui sistem judiciar în parte, a modului său particular de organizare și funcționare și a setului de atribuții care revin procurorului sau și procurorului în respectul stat european.

2.8. Concluzii privind evoluția indicatorilor statistici la instanțe și parchete în anul 2008. Vulnerabilități identificate. Măsuri de remediere propuse²⁵

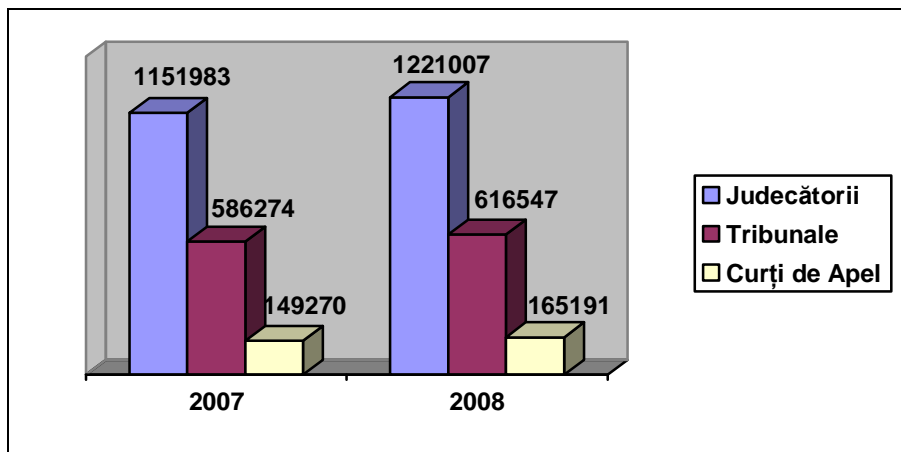
Din datele prezentate rezultă că în perioada de raportare, în comparație cu anul 2007 a avut loc o creștere a volumului de activitate al instanțelor, atât la nivelul judecătoriilor, cât și la cel al tribunalelor și curților de apel.

Comparativ, situația se prezintă astfel:

INSTANȚA	Volum 2008	Volum 2007	DIFERENȚĂ
Judecători	1.221.007	1.151.983	+69.024

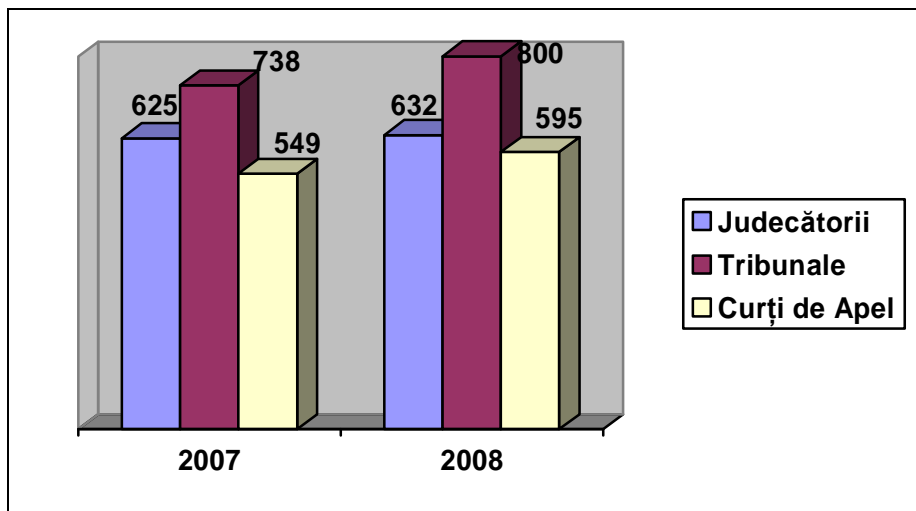
²⁵ Secțiune realizată de Biroul statistică, din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Tribunale	616.547	586.274	+30.273
Curți de Apel	165.191	149.270	+15.921

Situația se prezintă asemănător și în ceea ce privește încărcătura pe judecător :

INSTANȚA	Încărcătura efectivă/judecător 2008	Încărcătura efectivă/judecător 2007	DIFERENȚE
Judecătorii	632	625	+7
Tribunale	800	738	+62
Curți de Apel	595	549	+46

Menționăm că în cursul anului de referință anterior (2007) s-a înregistrat o scădere a numărului de cauze de soluționat față de aceeași perioadă a anului 2006, mai ales la nivelul judecătorilor (o scădere de 194.846 dosare²⁶ reprezentând 17%).

La nivelul acestui tip de instanțe, creșterea numărului de dosare a fost însoțită și de o suplimentare efectivă a numărului de judecători față de aceeași perioadă a anului anterior (25 magistrați suplimentari).

Creșterea volumului de activitate a fost semnificativă la nivelul judecătorilor, situându-se la aproape 6% deasupra nivelului anului 2007, instanțele cu volum foarte mic de activitate scăzând de la 75 în anul 2007 la 69 în acest an, concomitent cu o creștere a numărului instanțelor cu volum foarte mare de activitate – peste 30.000 cauze (de la 4 la 5) dar și a celor cu un volum de activitate între 15 și 20.000 dosare (de la 7 la 9).

Ca și în anii anteriori Judecătoriile Iași, Craiova, Sectorul 1 București și Constanța au înregistrat cel mai mare volum de activitate raportat la toate celelalte instanțe. La polul opus, de asemenea ca și în anii anteriori s-au situat judecătoriile Șomcuța Mare, Agnita și Întorsura Buzăului.

Această creștere relativ importantă a volumului de activitate nu a avut însă un corespondent în procentul de soluționare a cauzelor. Dacă în anul 2007 a fost soluționat un procent de 75,5% din totalul acestor cauze, în anul 2008 acest procent s-a redus la 74,1% (în timp ce în anul 2006 se ridica la un nivel de 82%). *Se impune însă mențiunea că, în cifre absolute, numărul de cauze soluționate de judecătorii a crescut de la 870.063 cauze în anul 2007 la 904.959 cauze în anul 2008.*

²⁶ Scăderea a fost produsă în principal de eliminarea cauzelor pentru care plângerea prealabilă se adresa direct instanței de judecată, dar și ca urmare a unor măsuri administrative privind evidența și circuitul dosarelor, în special instituirea numărului unic de dosar.

Totodată, pe lângă această creștere a numărului de dosare pentru judecătorii, s-a constatat și o creștere a nivelului de încărcare pentru fiecare judecător. Aceasta a crescut de la 625 cauze în anul 2007 la 632 cauze în acest an, constatându-se o creștere de 1,12%.

În ceea ce privește tribunalele militare, volumul de dosare al acestora se limitează la 271 cauze pentru toate cele 4 instanțe (cu 6% mai mult ca în anul 2007) în timp ce încărcătura medie de dosare/judecător se situează în jurul a 25 cauze (o cifră extrem de redusă în raport cu toate celelalte instanțe). Aceste instanțe specializate prezintă la sfârșitul anului 2008 două posturi vacante de judecător care ar putea servi sistemului într-un mod mai eficient în măsura în care ar fi redistribuite instanțelor de drept comun.

Întrucât la nivel de judecătorii volumul de activitate pe judecător a crescut în perioada de referință față de anul 2007, iar din punctul de vedere al gradului de ocupare a schemei aceste instanțe se situează la limita inferioară (doar 35.7 % au schema complet ocupată), se apreciază că prin ocuparea completă a schemei de judecători se poate asigura reducerea cauzelor ce revin fiecărui magistrat spre soluționare. O îmbunătățire ușoară a situației s-a constatat din acest punct de vedere față de anul anterior când numai 30% dintre instanțe beneficiau de o schemă complet ocupată.

În plus, pentru realizarea unei distribuiri echilibrate a numărului judecătorilor la nivelul judecătoriilor apreciem că se impune o suplimentare a schemelor de personal pentru instanțele care înregistrează o încărcătură/judecător foarte mare și în același timp înregistrează o schemă pentru judecători acoperită integral sau aproape integral. Printre instanțele ce ar putea beneficia de o astfel de redistribuire pot fi enumerate Judecătoriile Murgeni (1084 dosare/judecător), Darabani (1071 dosare/judecător), Liești (1018 dosare/judecător), Giurgiu (1004 dosare/judecător) și Cornetu (975 dosare/judecător), în condițiile în care media națională de dosare/magistrat este pentru acest tip de instanțe de 632. Posturile necesare ar putea fi preluate din rândul celor vacante de la instanțele de același grad care înregistrează o încărcătură mult inferioară și care nu ar rămâne urmare a acestei preluări cu un număr insuficient de judecători în vederea unei bune funcționări. Așadar o redistribuire a acestor posturi pe orizontală se impune cu necesitate.

În ceea ce privește tribunalele, ca și în cazul judecătoriilor, volumul de activitate al acestora s-a amplificat în comparație cu anul 2007 (o creștere de 5.2%). În anul 2007 volumul de activitate pentru acest tip de instanțe a rămas relativ constant în raport cu perioada anului 2006. Numărul magistraților în acest an a fost suplimentat cu 29 de persoane.

Întocmai ca și în perioadele anterioare, dintre instanțele cu volum mare de activitate se detașează Tribunalul București cu 98.362 cauze, în creștere față de perioada similară a anului 2007, Tribunalul Dolj cu 31.719 dosare, și Tribunalul Gorj cu 30.209 cauze. Spre comparație, Tribunalul Covasna înregistrează numai 3.962 dosare, Tribunalul Călărași 4.939 cauze iar Tribunalul Sălaj 5.455 cauze.

La nivelul Tribunalului Militar Teritorial București s-au înregistrat 164 cauze la un număr de 4 judecători (41 cauze pe judecător).

Sub aspectul încărcăturii se disting cu predilecție Tribunalul Suceava (1.217 cauze/ judecător), Tribunalul Giurgiu (1.191 cauze/ judecător) și Tribunalul Timiș (1.133 cauze/judecător).

La polul opus, dintre instanțele cu încărcătură mai mică pe judecător se remarcă Tribunalul Bistrița Năsăud, care a înregistrat un număr de 468 cauze/judecător, Tribunalul Călărași cu 483 cauze, Tribunalul Covasna cu 496 cauze și Tribunalul Brăila cu 592 dosare/judecător.

Date fiind aceste discrepanțe și în cadrul tribunalelor se impune analizarea distribuirii unor posturi de la instanțele cu încărcătură mică/magistrat și care prezintă posturi vacante către cele cu o încărcătură excesivă dar cu schema pentru judecători complet acoperită.

În ceea ce privește curțile de apel, volumul de activitate al acestora a crescut semnificativ, cu aproape 11% față de aceeași perioadă a anului anterior, în timp ce numărul magistraților care funcționează în cadrul acestora a crescut cu numai 7 persoane.

Sub aspectul volumului foarte mare de activitate se remarcă două instanțe: Curtea de Apel București (41.959 cauze), respectiv Curtea de Apel Craiova (24.854 cauze). La polul opus se află Curtea de Apel Bacău cu numai 4.860 dosare și Curtea de Apel Târgu Mureș cu 5.051 dosare.

În același timp, Curtea Militară de Apel a înregistrat un volum de 79 dosare, funcționând cu un număr de 5 magistrați militari, ceea ce determină o încărcătură de numai 16 cauze/ judecător.

Numărul instanțelor de acest grad care beneficiază de o schemă complet ocupată a crescut de la 5, în perioada de referință 2007, la 8 în prezent, reprezentând peste 50%.

Curtea de Apel Craiova cu 917 cauze/judecător prezintă încărcătura cea mai mare, urmată de Curtea de Apel Timișoara cu 730 dosare, Curtea de Apel Constanța cu 682 dosare și Curtea de Apel București cu 618 dosare/judecător. La polul opus se află Curtea de Apel Pitești cu cea mai mică încărcătură pe judecător– 386 dosare/judecător

În ceea ce privește situația parchetelor, comparativ cu anul 2007, datele statistice se prezintă astfel:

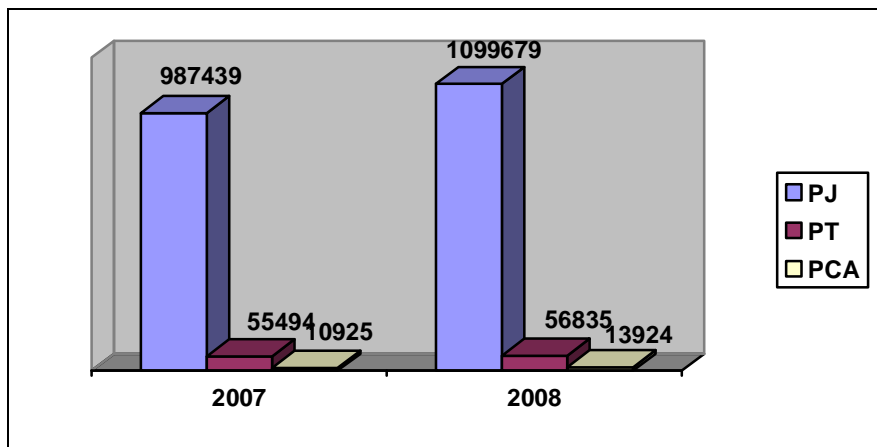
Parchetul de pe lângă	Dosare de soluționat 2008	Dosare de soluționat 2007	Diferență
Judecătorii	1.099.679	987.439	+112.240
Tribunale	56.835	55.494	+1.341

Curți de Apel

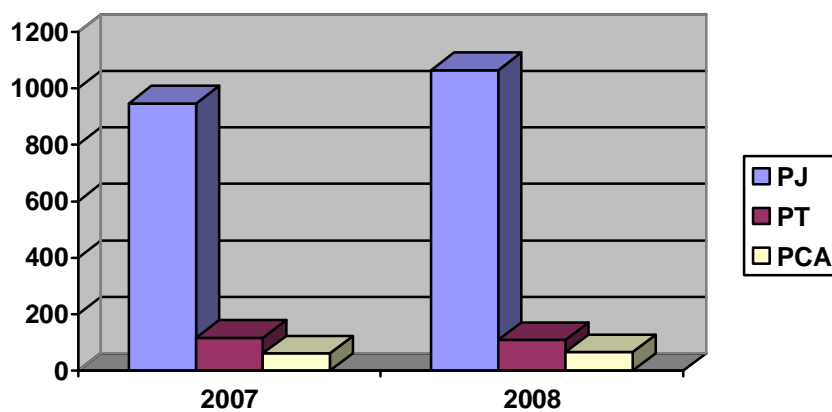
13.924

10.925

+2.999

Parchetul de pe lângă	Încărcătura efectivă/procuror 2008	Încărcătura efectivă/procuror 2007	Diferențe
Judecătorii	1.065	947	+118
Tribunale	109	117	- 8
Curți de Apel	65	61	+4

Analizând datele prezentate mai sus, putem concluziona că prin prisma volumului de activitate, parchetele de pe lângă judecătorii au înregistrat o creștere de activitate de aproape 9% față de perioada similară a anului 2007 (creștere constantă în ultimii ani).

Această creștere a volumului de activitate s-a manifestat totodată și prin creșterea semnificativă a numărului parchetelor care au avut de soluționat în anul 2008 mai mult de 30.000 de cauze (de la 2 la 7). Totodată s-a înregistrat o scădere a numărului parchetelor cu volum mic de activitate (sub 5.000 dosare).

În categoria parchetelor care au înregistrat o creștere semnificativă de activitate raportată exclusiv la numărul de dosare penale față de anul 2007, se regăsesc: Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București - cu 9.167 dosare mai mult (de la 34.693 dosare de soluționat în 2007 la 43.860 de dosare de soluționat în anul 2008), Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov - cu 7.932 dosare mai mult (de la 29.709 dosare înregistrate spre soluționare în anul 2007 la 37.641 dosare în perioada de raportare) și Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara - cu 7.040 dosare mai mult (de la 26.926 dosare la 33.966 dosare).

Ca și în cazul instanțelor de judecată și pentru parchetele de pe lângă acestea se impune efectuarea unei analize pentru redistribuirea unor posturi către unitățile de parchet cu un volum foarte mare de activitate pe procuror prin preluare de la cele cu o încărcătură mult inferioară și care prezintă totodată posturi vacante. Aceasta întrucât diferențele între numărul de dosare pe procuror de la o unitate la alta sunt semnificative (chiar de 10 ori mai mult). Printre unitățile ce s-ar putea înscrie în rândul beneficiarelor menționăm Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov și Parchetul de pe lângă Judecătoria Podul Turcului. Cea mai mare parte a unităților de parchet care înregistrează un volum foarte mare de cauze pe procuror prezintă în același timp și un număr important de posturi vacante, astfel încât prioritară devine ocuparea acestora.

Sub raportul operativității în soluționarea cauzelor, media națională se situează la un nivel relativ redus (43,05%), cel mai mic procent fiind realizat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov (14,01%). La polul opus se află Parchetul de pe lângă Judecătoria Podul Turcului cu 87,33%.

Referitor la activitatea parchetelor de pe lângă tribunale, volumul de activitate sub aspectul numărului de dosare a crescut ușor față de perioada anului 2007, cu un procent de 2,4%. Se menține ca și anul anterior ca având un volum foarte mare de activitate Parchetul de pe lângă Tribunalul București (7.809 dosare – în scădere totuși față de anul 2007), urmat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași cu 4.139 cauze. De menționat că, față de perioada anului trecut, când numai două unități de parchet au depășit pragul de 3.000 dosare, (Parchetul de pe lângă Tribunalul București și Parchetul de pe lângă

Tribunalul Constanța) în perioada de raportare 4 unități s-au aflat în această situație (adăugându-se Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiș).

În același timp, Parchetele de pe lângă Tribunalele București, Constanța, Timiș au înregistrat un procent de operativitate de sub 51% (Parchetul de pe lângă Tribunalul București obținând cel mai scăzut procent, de 32,6% - poziție ocupată și în anul 2007). Se remarcă sub acest aspect Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj cu cel mai bun procent al operativității la nivel național (90,7%).

Se impune totodată analizarea posibilității de suplimentare a schemelor de personal pentru Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea și Timiș care înregistrează o încărcătură mare de dosare pe procuror comparativ cu alte unități de parchet de același nivel și care în același timp prezintă o schemă a posturilor de procuror ocupată într-un procent apropiat de 100%.

În ceea ce privește activitatea parchetelor de pe lângă curțile de apel, volumul de activitate al acestora în raport cu numărul de dosare a crescut semnificativ față de anul 2007 (cu aproape 1/3) rămânând totuși la un nivel modest în cifre absolute (trebuie însă luată în considerare și complexitatea acestora) comparativ cu parchetele de pe lângă tribunale, dar mai ales cu cele de pe lângă judecătoria. Ca o consecință a acestei creșteri, numărul unităților cu un număr de cauze mai mare de 1.000 a crescut de la una în anul 2007 la patru în prezent, rămânând constant numărul acelor cu un volum mai mic de 500 cauze. Se detașează prin prisma acestui indicator Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București cu 3.140 dosare (în creștere chiar cu 506 cauze față de anul anterior) poziție ocupată și în anul 2007, dar cu cel mai mic nivel al operativității (41,13%).

De altfel, Parchetul de pe lângă Curtea de apel București și Parchetul de pe lângă Curtea de apel Bacău înregistrează cea mai mare încărcătură a cauzelor pe procuror (peste 100 dosare) însă înregistrează în același timp și posturi vacante de procuror (8 respectiv 1), în timp ce cel mai mare nivel al operativității a fost obținut de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia (91%).

2.9. Criminalitatea în date statistice

2.9.1. Date generale privind persoanele trimise în judecată

În anul 2008, procurorii au trimis în judecată 45.073 inculpați, față de 47.787 în anul 2007 (înregistrându-se o scădere cu 5,7%).

S-au aplicat sancțiuni administrative, în temeiul art. 18¹ și art. 91 din Codul penal unui număr de 131.840 învinuiți, față de 124.263 în aceeași perioadă a anului 2007 (în creștere cu 6,1%).

2.9.1.1. Statistica trimiterilor în judecată după criteriul teritorial

Media inculpaților trimiși în judecată la 100.000 locuitori a fost de 210, față de 222 în perioada de comparație a anului 2007 (*scădere cu 5,4%*).

Sub media pe țară s-au situat parchetele din raza teritorială a următoarelor șapte curți de apel: Pitești (113), Brașov (186), București (139), Craiova (171), Ploiești (165), Oradea (181) și Suceava (194). În anul 2007, cinci din cele șapte curți de apel s-au aflat sub media pe țară și anume: Pitești, Brașov, București, Craiova și Ploiești.

Peste media națională s-au situat parchetele din circumscripțiile a opt curți de apel: Cluj (214), Timișoara (214), Constanța (217), Târgu Mureș (222), Bacău (235) Alba Iulia (237), Iași (238), și Galați (294).

2.9.1.2. Statistica trimiterilor în judecată după criterii ținând de persoana inculpatului

Din cei 45.073 inculpați, 42.223 sunt de sex masculin reprezentând 93,5% și 2.085 de sex feminin, respectiv 6,5%.

Din totalul inculpaților trimiși în judecată, 4.140 au fost minori, față de 4.613 în perioada anterioară (*scădere cu 10,2%*).

Ponderea minorilor în totalul trimișilor în judecată a fost de 9,2%, față de 9,6 % în anul 2007 (*scădere cu aproximativ 0,4%*).

2.9.1.3. Statistica trimiterilor în judecată pe categorii de infracțiuni

Dinamica celor mai importante categorii de infracțiuni - structura infracțiunilor (% din totalul inculpaților trimiși în judecată): infracțiuni contra persoanei 9.516 (21,1%); infracțiuni contra patrimoniului 16.447 (36,5%); infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială 1.718 (3,8%); infracțiuni prevăzute de legile speciale 15.767 (35,0%), alte tipuri de infracțiuni (2,1%) .

Infracțiuni contra persoanei

Au fost trimiși în judecată 9.516 inculpați față de 9.926 în anul 2007 (în scădere cu 4,1%), din care:

a) Infracțiuni de omor – 986 inculpați, față de 1.027 inculpați în perioada de comparație (în scădere cu 3,99%);

b) Accidente mortale de circulație - 606 inculpați față de 627 (în scădere cu 3,3%);

c) Infracțiunea de vătămare corporală gravă - au fost trimiși în judecată 575 inculpați, față de 655 inculpați în perioada anterioară (în scădere cu 12,2%);

d) **Infracțiunea de loviri cauzatoare de moarte** - au fost trimiși în judecată 81 inculpați, față de 125 în perioada anterioară (în scădere cu 35,2%);

e) **Infracțiunea de viol** - au fost trimiși în judecată 532 inculpați față de 559 în perioada anterioară (în scădere cu 4,8%).

Infracțiuni contra patrimoniului

Au fost trimiși în judecată 16.447 de inculpați, față de 18.476 inculpați în anul 2007 (scădere cu 11%), din care:

a) **Infracțiunea de furt** - au fost trimiși în judecată 11.302 inculpați, față de 13.347 inculpați în perioada anterioară (scădere cu 15,3%);

b) **Infracțiunea de tâlhărie** - au fost trimiși în judecată 2.379 inculpați, față de 2.262 în perioada anterioară (creștere cu 5,2%);

c) **Infracțiunea de înșelăciune** - au fost trimiși în judecată 1.755 inculpați, față de 1.635 în perioada anterioară (creștere cu 7,3%);

d) **Infracțiunea de delapidare** - au fost trimiși în judecată 354 inculpați, față de 381 în perioada anterioară (scădere cu 7,1%);

e) **Infracțiunea de distrugere** - au fost trimiși în judecată 506 inculpați, față de 589 în perioada anterioară (scădere cu 14,1%).

Infracțiuni de corupție

Au fost trimiși în judecată 698 inculpați, față de 541 în anul 2007 (în creștere cu 29%).

Din totalul celor 698 inculpați, 518 au fost trimiși în judecată de către Direcția Națională Anticorupție, pentru infracțiuni prevăzute de Legea nr. 78/2000, față de 292 inculpați în perioada de comparație (creștere cu 77,4%).

În ceea ce privește infracțiunile de corupție, **excluzând activitatea Direcției Naționale Anticorupție**, situația se prezintă astfel - total 167, din care:

a) **Infracțiunea de luare de mită** - au fost trimiși în judecată 37 inculpați, față de 68 în perioada anterioară (în scădere cu 45,6%).

b) **Infracțiunea de dare de mită** - au fost trimiși în judecată 62 inculpați, față de 97 în perioada anterioară (scădere cu 36,1%).

c) **Infracțiunea de trafic de influență** - au fost trimiși în judecată 54 inculpați, față de 59 în perioada anterioară (scădere cu 8,5%).

d) *Infrațiunea de primire de foloase nevenite* – a fost trimis în judecată 2 inculpați, față de unul în perioada anterioară;

e) Infrațiuni prevăzute de legea nr. 78/2000 – au fost trimiși în judecată 12 inculpați față de 24 în perioada anterioară.

Direcția Națională Anticorupție a trimis în judecată în anul 2008 în total 683 inculpați, din care 518 inculpați pentru infracțiuni de corupție, pe următoarele categorii de infracțiuni:

a) *Infrațiuni de corupție (luare de mită, dare de mită, trafic de influență)* - au fost trimiși în judecată 265 inculpați, față de 154 în perioada anterioară (creștere cu 72,1%);

b) *Infrațiuni asimilate celor de corupție* - au fost trimiși în judecată 152 inculpați, față de 64 în perioada anterioară (creștere cu 137,5%);

c) *Infrațiuni în legătură directă cu cele de corupție* - au fost trimiși în judecată 29 inculpați, față de 13 în perioada anterioară (creștere cu 123,1%);

d) *Infrațiuni împotriva intereselor financiare ale comunităților europene* – au fost trimiși în judecată 72 inculpați, față de 61 în perioada anterioară (creștere cu 18%).

Pentru alte infracțiuni (înșelăciune, abuz, fals, evaziune fiscală, etc.) au fost trimiși în judecată 165 inculpați, față de 123 în anul anterior (creștere cu 34,1%).

Alte infracțiuni

a) *Infrațiunea de trafic de droguri și substanțe toxice* - au fost trimiși în judecată, 895 inculpați, față de 736 în perioada anterioară (creștere cu 21,6%);

b) *Infrațiunea de evaziune fiscală* - au fost trimiși în judecată 361 inculpați, față de 386 în perioada anterioară (scădere cu 6,5%);

c) *Infrațiunea de prostituție* - au fost trimiși în judecată 65 inculpați, față de 127, în perioada anterioară (scădere cu 48,8%);

d) *Infrațiunea de proxenetism* - au fost trimiși în judecată 46 inculpați, față de 47 în perioada anterioară (scădere cu 2,1%);

e) *Infrațiunea de contrabandă* - au fost trimiși în judecată 78 inculpați, față de 73 în perioada anterioară (creștere cu 6,8%);

f) *Infrațiunea de ultraj* - au fost trimiși în judecată 269 inculpați, față de 220 în perioada anterioară (în creștere cu 22,3%);

g) *Infrațiunea de trafic de persoane* - au fost trimiși în judecată 333 inculpați, față de 411 în perioada anterioară (scădere cu 19,0%);

h) *Infrațiuni privind spălarea banilor* – au fost trimiși în judecată 56 inculpați, față de 73 în perioada anterioară (scădere cu 23,3%);

i) *Infrațiuni la regimul circulației pe drumurile publice* – au fost trimiși în judecată 10.896 inculpați, față de 9.988 în perioada anterioară (creștere cu 9,1%);

j) *Infrațiuni prevăzute de Codul silvic* - au fost trimiși în judecată 612 inculpați, față de 1.249 în perioada anterioară (scădere cu 51,0%).

k) *Infrațiuni de criminalitate organizată* – au fost trimiși în judecată 693 inculpați, față de 423 în perioada anterioară (creștere cu 63,8%);

2.9.2. Date generale privind persoanele condamnate definitiv²⁷

În anul 2008 au fost condamnate definitiv **36.795 persoane**, cu 9.332 persoane mai puțin față de anul precedent (**scădere cu 20,2%**). Din totalul condamnărilor, 36.184 persoane au fost condamnate ca autori, 31 ca instigatori și 580 drept complici ai săvârșirii unor infracțiuni.

Dacă se urmărește evoluția criminalității exprimată prin acest indicator, se poate spune că fenomenul infracțional se menține la un nivel ridicat, însă, în comparație cu anul 2007, numărul persoanelor condamnate înregistrează o scădere destul de accentuată.

Indicele de criminalitate la sută de mii de locuitori a fost în medie de 171. Cel mai mic indice de criminalitate – 77 a fost înregistrat în județul Giurgiu, iar cel mai mare – 290 în județul Arad. În anul 2007, același județ a fost înregistrat ca având cel mai mic indice de criminalitate, în timp ce cea mai mare cifră a fost înregistrată pentru județul Vaslui.

2.9.2.1. Criminalitatea în teritoriu

Indicele de criminalitate variază de la un județ la altul. Există 19 județe cu un indice de criminalitate mult superior mediei pe țară, cum sunt: Arad - cu 290 persoane condamnate definitiv la 100.000 mii de locuitori, Vaslui - cu 265 persoane, Hunedoara - cu 259 persoane, Galați – cu 252 persoane, Vrancea - cu 243 persoane și Neamț – cu 236 persoane.

²⁷ Date statistice furnizate de Biroul Statistică, din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

În 22 județe, indicele de criminalitate este mai mic decât media pe țară; astfel, în județul Giurgiu au fost condamnate definitiv 77 persoane la 100.000 locuitori, în județul Dolj au fost condamnate 110 persoane, în județul Mehedinți 110 persoane, în județul Teleorman 114 și în județul Argeș au fost condamnate 116 persoane la 100.000 locuitori. Se mențin aceleași județe cu un indice de criminalitate scăzut, la fel ca și în perioada de referință anterioară.

În municipiul București, la o populație de peste 2.248.026 de locuitori, indicele de criminalitate este de 127 persoane la suta de mii de locuitori (la limita inferioară).

2.9.2.2. Criminalitatea în funcție de criterii privind persoana condamnată

a. În funcție de sex și vârstă

Din totalul de 36.795 persoane condamnate definitiv, *34.510 sunt de sex masculin și 2.385 de sex feminin. Numărul persoanelor majore condamnate* a fost de 33.171, din care 3.666 *tineri între 18-20 ani. Numărul minorilor condamnați definitiv* este de 3625²⁸.

b. În funcție de locul unde a fost săvârșită infracțiunea

Un număr de 21.362 persoane condamnate definitiv au săvârșit infracțiunile în municipii și orașe, reprezentând 58,05% din totalul condamnaților

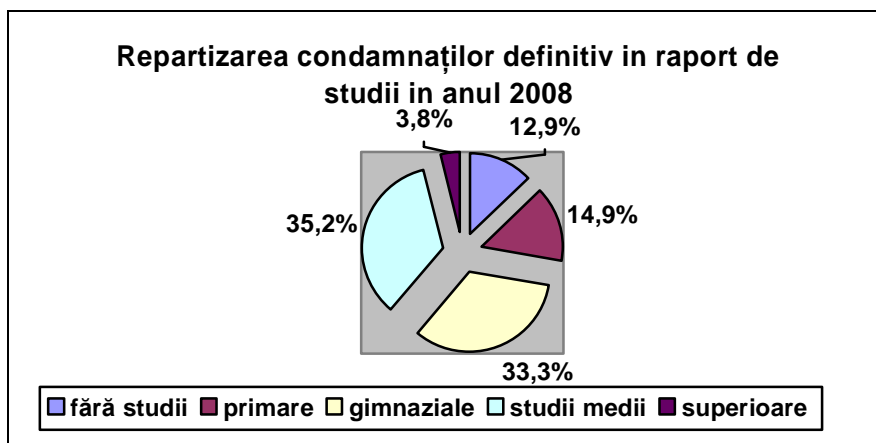
c. În funcție de antecedentele penale

Din totalul persoanelor condamnate definitiv în anul 2008, 4.968 condamnați au fost *rediviși* și 3.661 au înregistrat *antecedente penale*

d. În funcție de studii

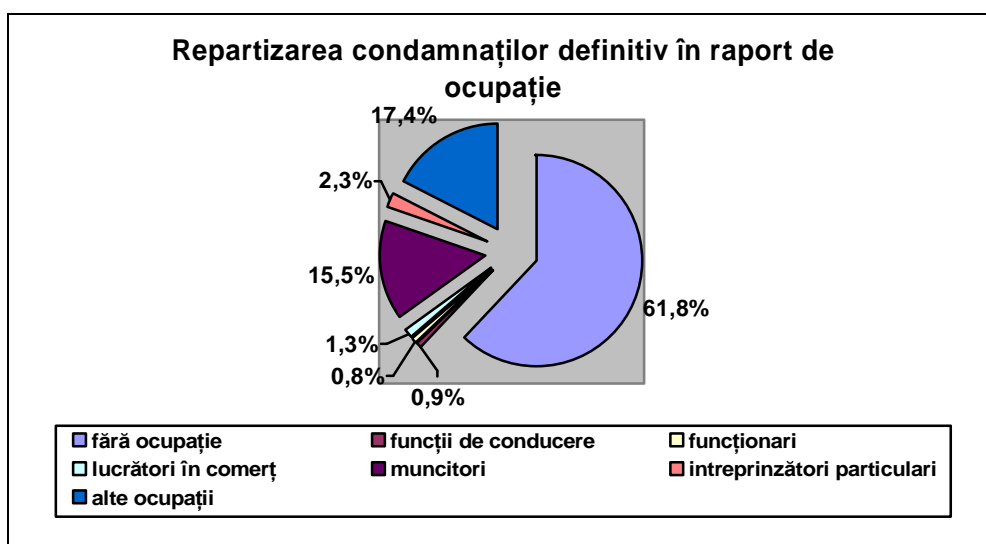
Din totalul de 36.795 persoane condamnate în anul 2008, 4.735 (12,9%) au fost persoane *fără studii*, 5.472 (14,9 %) au avut *studii primare*, 12.261 (33,3%) - *studii gimnaziale*, 12.938 (35,2 %) - *studii liceale și profesionale* și 1.389 (3,8 %) - *studii superioare*

²⁸ Criminalitatea în rândul minorilor și tinerilor rămâne la un nivel îngrijorător, aceștia reprezentând aproape 20% din totalul persoanelor condamnate.

e. În funcție de ocupație

Din totalul condamnaților definitiv în anul 2008, 22.751 persoane *nu aveau nici o ocupație* (61,8%), 318 dețineau *funcții de conducere*, 312 erau *funcționari*, 494 *lucrători în comerț*, 5.698 *muncitori*, 832 *întreprinzători particulari* și 6.390 au fost înregistrați ca având alte ocupații.

f. Alte date statistice referitoare la condamnați

Din totalul condamnaților definitiv în anul 2008, 737 au fost *cetățeni străini*, care au comis 34 infracțiuni contra persoanei, 18 contra patrimoniului, 1 infracțiune contra autorității, 8 infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public, 140 infracțiuni de fals, 532 - alte infracțiuni prevăzute de Codul penal și legi speciale, din care: evaziune fiscală – 6, infracțiuni la Codul vamal 5 și infracțiuni prevăzute de Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri 14.

În perioada de referință, 7.264 condamnați au comis mai multe infracțiuni aflate în concurs.

2.9.2.3. Criminalitatea pe categorii de infracțiuni

a. *Infracțiuni contra persoanei*

În anul 2008 au fost condamnate definitiv pentru astfel de infracțiuni **7.246** persoane, **cu 2.949 mai puține decât în anul 2007**, când au fost condamnate definitiv 10.195 persoane. Din totalul celor 7.246 condamnați definitiv, 6.778 au fost majori și 468 minori.

Cu toate acestea, raportat la anul 2007, în anul 2008 se constată, în principiu, că numărul condamnărilor este sensibil egal pentru unele infracțiuni contra persoanei, de natură gravă, astfel: condamnați pentru *omor* - în anul 2008 - 449 (406 majori și 43 minori) , față de 509 în anul 2007; condamnați pentru *ucidere din culpă* - 599 în anul 2008 (549 majori și 50 minori), față de 589 în anul 2007; condamnați pentru *lovituri cauzatoare de moarte* - 93 în anul 2008 (90 majori și 3 minori), față de 97 în anul 2007; condamnați pentru *viol* - 416 în anul 2008 (339 majori și 67 minori) față de 443 în anul 2007; condamnați pentru *vătămare corporală* - 938 în anul 2008 (871 majori și 67 minori) față de 1.284 în anul 2007.

b. *Infracțiuni contra patrimoniului*

În acest grup de infracțiuni se au în vedere furtul, tâlhăria, înșelăciunea , delapidarea și tănuirea.

În perioada analizată au fost condamnate definitiv **14.837** persoane, **cu 4.681 mai puțin decât în anul 2007**, când au fost condamnate 19.518 persoane. Din cei 14.837 condamnați definitiv, 11.927 au fost majori și 2.910 minori.

. Pe infracțiuni, situația se prezintă astfel: *furt* - 10.678 persoane condamnate în anul 2008 (8.315 majori și 2.363 minori), față de 14.433 în anul 2007; *tălhărie* - 1.895 în anul 2008 (1.378 majori și 517 minori), față de 2.398 în anul 2007; *înșelăciune* - 1.329 în anul 2008 (1328 majori și un minor), față de 1.292 în anul 2007; *delapidare* - 314 în anul 2008 (toți majori), față de 393 în anul 2007 și *tănuire* - 91 în anul 2008 (84 majori și 7 minori), față de 150 în anul 2007.

c. *Infracțiuni contra autorității*

Numărul condamnărilor definitiv pentru astfel de infracțiuni a fost de **196** persoane, **față de 224 în anul 2007**, din care: condamnați pentru *ultraj* - 186 în anul 2008, față de 204 în anul 2007.

d. *Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege*

În anul 2008 au fost condamnate **546** persoane (542 majori și 4 minori) pentru comiterea unor astfel de infracțiuni, **față de 656 în anul 2007**, din care: 62 condamnați pentru *luare de mită* în anul 2008, față de 87 în anul 2007; 58 condamnați pentru *dare de mită* în anul 2008, față de 89 în anul 2007; 48

condamnați pentru *trafic de influență* în anul 2008, față de 61 în anul 2007; 4 condamnat pentru *primire de foloase nevenite* în anul 2008 față de o persoană în anul 2007; 52 condamnați pentru *mîrturie mincinoasă* în anul 2008, față de 86 în anul 2007 și 108 condamnați pentru *nerespectarea hotărârilor judecătorești* în anul 2008, față de 93 în anul 2007.

e. Infracțiuni de fals

În anul 2008 au fost condamnate **628** persoane pentru săvârșirea unor astfel de infracțiuni (623 majori și 5 minori), față de **748 în anul 2007**, din care: 571 condamnați pentru *fals în înscrieri* în anul 2008, față de 686 în anul 2007; 29 condamnați pentru *fals intelectual* în anul 2008, față de 49 în anul 2007.

f. Infracțiuni la regimul stabilit de lege pentru anumite activități economice

În anul 2008 au fost condamnate **10** persoane pentru săvârșirea unor infracțiuni la regimul stabilit pentru anumite activități economice, față de **9** condamnate în anul 2007.

g. Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială

Numărul condamnaților definitiv în anul 2008 pentru săvârșirea unor astfel de infracțiuni a fost de **1.240 (1.218 majori și 22 minori)**, față de **1.861** în anul 2007, din care: 636 condamnați pentru *abandon de familie* în anul 2008, față de 880 în anul 2007; 384 condamnați (376 majori și 8 minori) pentru *ultraj contra bunelor moravuri* în anul 2008, față de 555 în anul 2007; 74 condamnați pentru *prostituție* (70 majori și 4 minori) în anul 2008, față de 147 în anul 2007 și 50 condamnați pentru *proxenetism* (48 majori și 2 minori), în anul 2008, față de 56 în anul 2007.

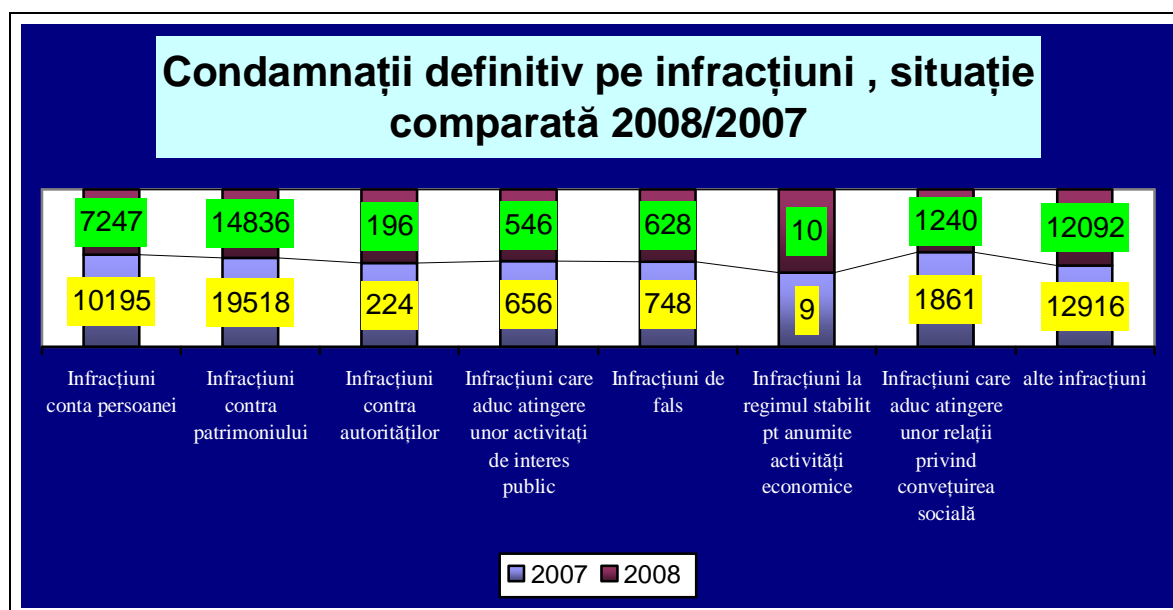
h. Infracțiuni privind faptele de corupție

Numărul condamnaților definitiv înregistrați în anul 2008 pentru infracțiunea de luare de mită (art. 254 c.p.) a fost de 62 comparativ cu 87 în cursul anului 2007; în mod asemănător, pentru infracțiunea de dare de mită (art.255 c.p.) numărul condamnaților definitiv a scăzut în anul 2008 față de 2007 de la 89 la numai 58; în ceea ce privește infracțiunea de primire de foloase nevenite (art.256 c.p.) s-a înregistrat o creștere față de anul 2007 de la 1 la 4 persoane; numărul condamnaților definitiv în anul 2008 pentru infracțiunea de trafic de influență (art. 257 c.p.) a fost de 48 comparativ cu 61 anul precedent; în fine, pentru infracțiunile de corupție prevăzute de Legea 78/2008 referitoare la prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (privită în mod exclusiv) în anul 2008 au fost condamnate definitiv 41 persoane în timp ce în anul 2007 numărul acestor persoane a fost de 48.

i. Alte infracțiuni prevăzute în legi speciale

În anul 2008 au fost condamnate **12.092** persoane pentru astfel de infracțiuni (11.880 majori și 213 minori), față de **12.916 în anul 2007**, din care:782 condamnați pentru *infracțiuni prevăzute în Codul*

silvic în anul 2008 (738 majori și 44 minori), față de 1.614 în anul 2007; 9.042 condamnați pentru *infrațiuni privind siguranța circulației pe drumurile publice* în anul 2008 (8.921 majori și 121 minori), față de 8.637 în anul 2007; 238 condamnați majori pentru *evaziune fiscală* în anul 2008, față de 228 în anul 2007, 41 condamnați majori în anul 2008 pentru săvârșirea unor *infrațiuni prevăzute în Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție*, față de 48 în anul 2007; 454 (432 majori și 22 minori) condamnați pentru săvârșirea unor *infrațiuni prevăzute în Legea nr.143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri*, în anul 2008, față de 521 în anul 2007; 187 (185 majori și 2 minori) condamnați pentru *infrațiuni prevăzute în Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane* în anul 2008, față de 188 în anul 2007, 684 (682 majori și 2 minori) condamnați pentru săvârșirea unor *infrațiuni prevăzute în O.U.G. nr.105/2001 privind frontiera de stat a României*, în anul 2008, față de 813 în anul 2007; 4 condamnați majori pentru săvârșirea unor *infrațiuni prevăzute în Legea nr.656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor*, în anul 2008, față de 7 în anul 2007.

2.9.3. Date privind infractorii minori

În țara noastră se remarcă o prezență îngrijorătoare a fenomenului delicvenței juvenile, accentul trebuind pus pe prevenirea săvârșirii de infracțiuni de către minori, prin politici adecvate, nu numai cu caracter penal, dar mai ales social, și care să implice întreaga societate în procesul de formare a

personalității minorilor, în vederea adoptării de către aceștia a unui comportament conform cu normele juridice și sociale actuale.

Un pas important în direcția combaterii infracționalității la minori a fost făcut prin adoptarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, act normativ care reprezintă cadrul legal privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor acestuia. În practică este însă necesară punerea în aplicare, măcar în parte, a programelor europene de prevenire și combatere a delincvenței juvenile și de reinserție normală în societate a delincvenților și a victimelor infracțiunilor, întreaga activitate trebuind să fie guvernată de principiile directoare trasate prin tratatele și convențiile internaționale referitoare la protecția drepturilor minorilor.

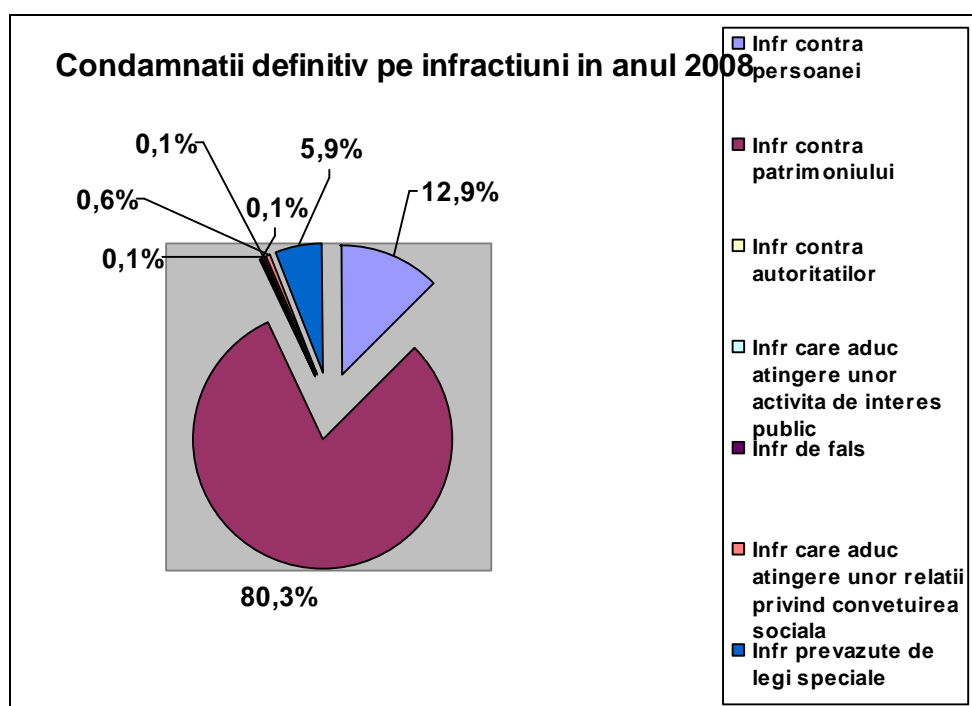
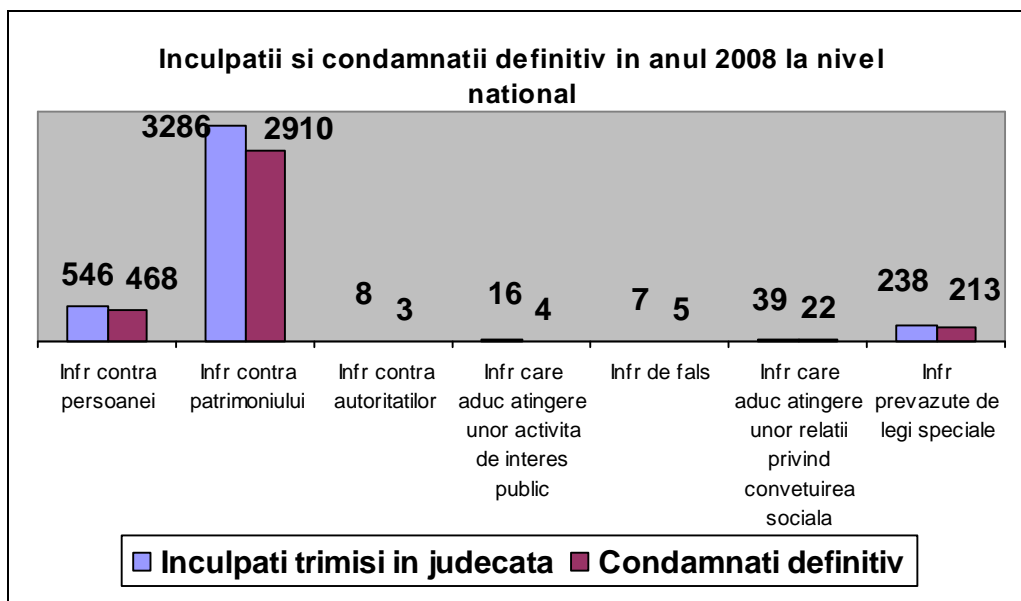
Activitatea de prevenire și combatere a delincvenței juvenile a constituit și constituie o preocupare permanentă de politică penală a statelor moderne în general, și a statelor membre U.E., în particular. Fenomenul infracțional în rândul minorilor ridică probleme specifice de prevenire și de combatere, datorită unei multitudini de factori care conduc la adoptarea unui comportament infracțional de către minori - segment al populației deosebit de vulnerabil, aflat în etapa formării personalității, ușor influențabil și receptiv la stimulii externi (pozitivi sau negativi).

Din totalul de 3.625 condamnări definitiv minorilor în anul 2008, 3.419 sunt de sex masculin iar 206 de sex feminin. Distribuția acestora pe tipuri de infracțiuni se prezintă după cum urmează:

Inculpați și condamnați definitiv minorilor în anul 2008

Infracțiunea	Inculpați trimiși în judecată	Condamnați definitiv
Infracțiuni contra persoanei, total din care:	546	468
- omor	74	22
- omor calificat	19	19
- omor deosebit de grav	12	2
- loviri sau alte violențe	158	134
- vătămare corporală	86	67
- vătămare corporală gravă	62	37
- lovituri cauzatoare de moarte - accidente de circulație	4	3
- viol	77	77
- act sexual cu o minoră	33	3

Infracțiuni contra patrimoniului, total din care:	3286	2910
- furt art. 208,209,210	2542	2364
- tâlhărie	704	517
Infracțiuni contra autorităților	8	3
Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public reglementate prin lege, din care:	16	4
-mărturie mincinoasă	3	1
Infracțiunile de fals	7	5
Infracțiuni la regimul stabilit pentru anumite activități economice	0	0
Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială, din care :	39	22
- ultrajul contra bunelor moravuri	26	8
Infracțiuni prevăzute de legi speciale, din care:	238	213
- infracțiuni la regimul circulației pe drumurile publice	145	121
- trafic de persoane (Legile 678/2001 și 252/2002)	5	2
- trafic de droguri (Legea 143/2000)	23	22
- infracțiuni privind dreptul de autor (Legea 8/1996)	3	0
- infracțiuni de criminalitate informatică (Lg. 161/2003)	6	0
TOTAL	4.140	3.625

Din totalul persoanelor minore condamnate definitiv pentru diverse tipuri de infracțiuni în cursul anului 2008, au primit soluții de condamnare cu privare de libertate un număr de 921 persoane, reprezentând 24,5% din totalul condamnărilor, restul de 2.704 (74,6%) beneficiind de pedepse neprivative de libertate, după cum urmează: pedeapsa amenzii penale - 117 minori, suspendarea condiționată a executării pedepsei - 1.677 minori, suspendare pedepsei sub supraveghere - 289 minori în timp ce măsuri educative au fost aplicate față de 621 minori.

2.9.4. Structura pedepselor

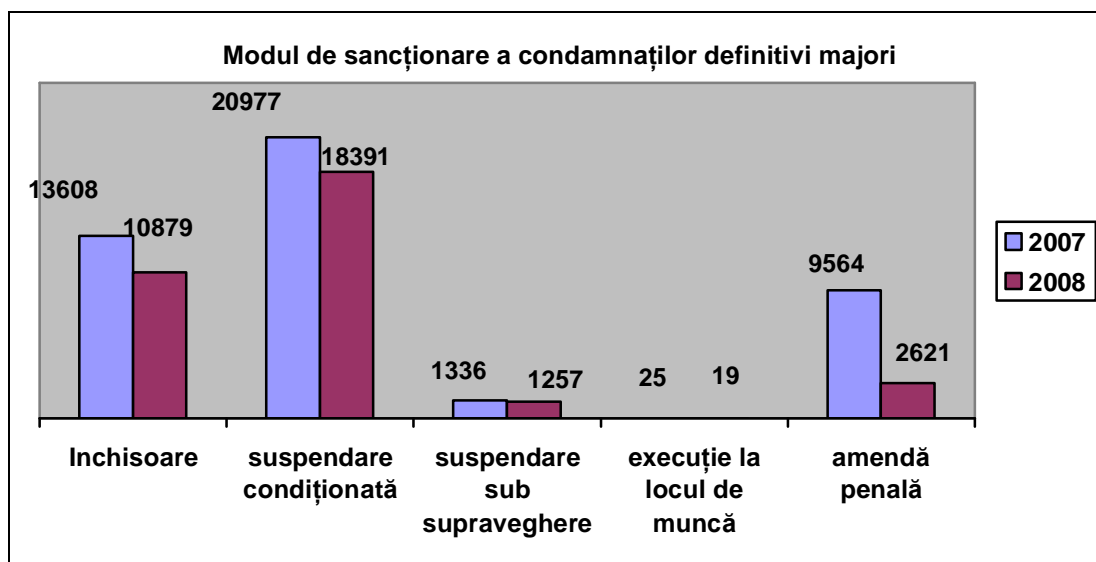
Din interpretarea datelor statisticii judiciare referitoare la structura pedepselor aplicate de către instanțele judecătorești în anul 2008 rezultă că, din totalul de 33.171 condamnări definitiv - majori, pentru **10.883** inculpați s-a pronunțat **condamnarea la pedeapsa închisorii cu executarea în penitenciar**, ceea ce reprezintă un procent de **33 %**.

Pentru **18.391** condamnări la pedeapsa închisorii, instanțele au dispus **suspendarea condiționată a executării pedepsei**, ceea ce reprezintă **55%** din numărul total al condamnărilor majori. De asemenea, pentru **1.257 (4%)** persoane s-a dispus **suspendarea pedepsei sub supraveghere**. Au fost condamnate la **pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă 19 (0,1%)** persoane, iar la pedeapsa **amenzii penale 2621 persoane (7,9%)**.

În raport cu **durata pedepsei cu închisoarea**, predominantă este pedeapsa închisorii pe o durată **între 1-5 ani** – 7.227 persoane, ceea ce reprezintă 66,4% din condamnății la pedeapsa închisorii.

Un număr de 3 infractori au fost condamnați la **detențiune pe viață**, iar 156 inculpați la pedepse de **peste 15 ani închisoare**

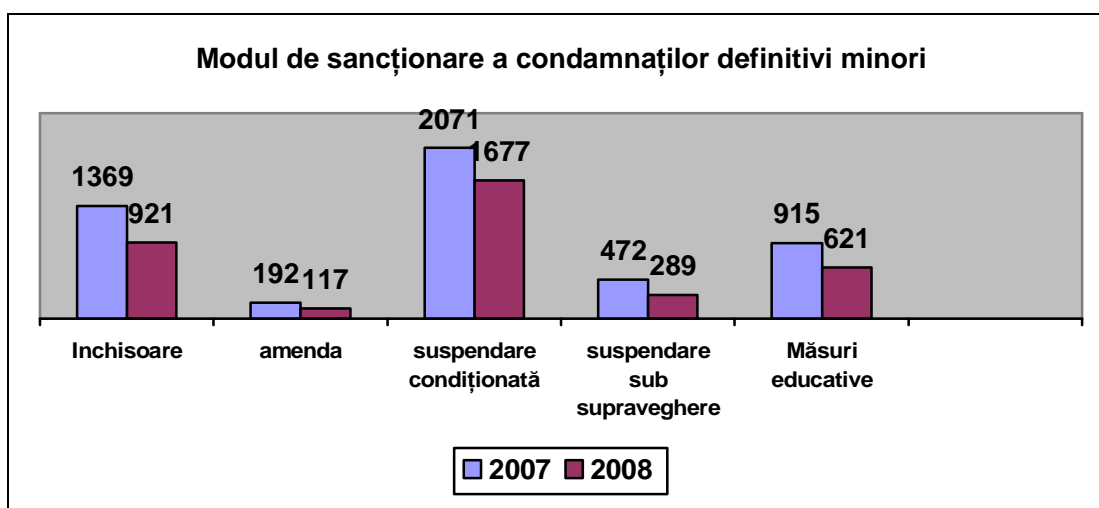
În **2.621** cazuri, pedeapsa aplicată a constituit-o **amenda**²⁹.

²⁹ Proporția însemnată a persoanelor condamnate la pedeapsa amenzii sau la pedeapsa închisorii fără executare efectivă într-o unitate penitenciară (suspendare condiționată, suspendare sub supraveghere sau condamnare cu executare la locul de muncă) reflectă tendința comună pe plan european de a se pune accent, cel puțin în cazul infractorilor fără antecedente penale, pe ideea reabilitării sociale a persoanei care a săvârșit o faptă penală, prin valorificarea funcției preventive a pedepsei penale, prioritar față de funcția sa represivă. În anul 2008 se poate însă observa o creștere a gradului de pericolozitate *in concreto* a faptelor penale săvârșite, evidențiată de numărul mult mai mic al persoanelor condamnate la pedeapsa amenzii penale (aplicabilă pentru infracțiunile minore), față de anul precedent.

În anul 2008 au fost condamnați definitiv **3.625 minori**, din care 921 la pedeapsa *închisorii cu executare în regim de detenție* (25,4%) și 117 la *amendă* (3,2%). Instanțele au dispus suspendarea *condiționată a executării pedepsei* cu închisoarea față de 1.677 minori (46,3%) și *suspendarea pedepsei sub supraveghere* în 289 cazuri (7,9%).

În 621 cazuri au fost dispuse *măsuri educative* (16,9%), din care: la 196 minori delincvenți a fost aplicată măsura educativă a mustrării, la 205 a fost aplicată pedeapsa liberării supravegheate, 217 minori au fost internați în centre de reeducare și 3 internați într-un centru medical.

2.9.5. Date generale privind victimele infracțiunilor

La nivelul anului 2008 a fost înregistrat un număr total de 13.853 victime ale diverselor infracțiuni, repartizate după cum urmează:

Victime ale infracțiunilor în anul 2008

Denumire infracțiune	victime	majori	minori
Infracțiuni contra persoanei din care:	8.567	7.894	673
Lovirea sau alte violente	4.065	3.960	105
Viol	444	244	200
Infracțiuni contra	2.296	2.047	249

patrimoniului			
Infracțiuni contra autorității	235	234	1
Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege, din care:			
	97	94	3
Infracțiuni de serviciu	23	20	3
Infracțiuni la regimul stabilit pentru anumite activități economice	3	3	0
Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	1.754	450	1.304
Abandonul de familie	1.344	77	1.267
Proxenetism	42	34	8
Alte infracțiuni prevăzute de Codul penal și legi speciale	901	746	155
Infracțiuni prevăzute de Legea 678/2001 și 252/2002	758	607	151
Total General	13.853	11.468	2.385

2.9.6. Cauzele care au condus la creșterea/diminuarea numărului de fapte penale, pe categorii de infracțiuni și politica de prevenție a statului român în acest sens³⁰

Din datele statistice ale Ministerului Public rezultă că în anul 2008 procurorii au soluționat 492.474 dosare, dintre care 34.236 prin rechizitoriu, dispunând trimiterea în judecată a 45.073 inculpați, față de anul 2007, când au fost trimiși în judecată 47.787 de inculpați.

Din totalul celor trimiși în judecată, 42.223 sunt bărbați (93,7%) și 2.850 sunt femei (6,3 %), iar 4.140 sunt minori, respectiv (9,2%).

Media inculpaților trimiși în judecată la 100.000 locuitori a fost de 210, mai mică față de 222, în anul 2007.

³⁰ Secțiune realizată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția resurse umane și documentare (nota nr.2280/2009)

Dinamica celor mai importante categorii de infracțiuni, se prezintă astfel :

Structura infracțiunilor (% din totalul inculpaților trimiși în judecată):

- contra persoanei 9.516 (21,1%)
- de corupție 698 (1,5 %)
- trafic de droguri și substanțe toxice 895 (2,0 %)
- contra patrimoniului 16.447 (36,5 %)
- prevăzute de legi speciale 15.767 (35,0 %)
- alte infracțiuni 1.750 (3,9 %)

Infracțiuni contra persoanei

- 9.516 inculpați trimiși în judecată, din care :
- 10,3 % pentru omor - 1.027 inculpați
- 0,8 % pentru loviri sau vătămare cauzatoare de moarte = 81
- 7,5 % pentru ucidere din culpă = 716

Se menține ridicat numărul inculpaților trimiși în judecată pentru accidente mortale de circulație (606) și ponderea acestora (6,4 %).

- 6,0 % pentru vătămare corporală gravă = 575
- 15,7 % pentru vătămare corporală = 1.493
- 33,0 % pentru loviri sau alte violențe = 3.142
- 0,9 % pentru lipsire de libertate în mod ilegal = 90
- 5,6 % pentru viol = 532

De menționat că pentru infracțiunea de omor consumat, în anul 2008 au fost trimiși în judecată 327 de inculpați, față de 413 în anul 2007, o scădere cu 20,8 %, dar la infracțiunea de pruncucidere se constată o creștere de 66,7 % față de anul 2007.

Totodată, pentru infracțiuni de viol cu victime în vârstă de până la 15 ani, au fost trimiși în judecată 170 inculpați, iar pentru viol urmat de moartea victimei, au fost trimiși în judecată 5 inculpați (o creștere de 150 %).

Violența în familie

În anul 2008 s-au înregistrat 489 inculpați trimiși în judecată pentru astfel de infracțiuni, adică 1,1 % din totalul celor trimiși în judecată.

Atrage atenția numărul mare de infracțiuni grave comise între membrii familiei (omor, viol, vătămare corporală și vătămare corporală gravă), ceea ce impune cu necesitate acțiuni de prevenire din partea autorităților și a organizațiilor neguvernamentale.

Infracțiunile de violență intrafamilială săvârșite au avut următoarele consecințe :

Părinți victime :

- 91 = victime ale infracțiunilor contra persoanei, din care :
 - 43 = victime ale omorului, din care :
 - 20 = victimei ale omorului faptă consumată
 - 6 = victime ale lovirilor sau vătămarilor cauzatoare de moarte
 - 10 = victime ale vătămarilor corporale și vătămării corporale grave
 - 26 = victime ale lovirilor sale altor violențe

Soți victime :

- 176 = victime ale infracțiunilor contra persoanei, din care :
 - 67 = victime ale omorului, din care :
 - 28 = victime ale omorului faptă consumată
 - 9 = victime ale vătămării corporale și vătămării corporale grave
 - 67 = victime ale lovirilor sau altor violențe
 - 8 = victime ale lovirilor sau vătămarilor cauzatoare de moarte

Copii victime ale părinților :

- 109 = victime ale infracțiunilor contra persoanei, din care 77 minori
 - 32 = victime ale omorului, din care 13 minori
 - 14 = victime ale omorului faptă consumată, din care 5 minori
 - 27 = victime ale violului, toți minori
 - 10 = victime ale relelor tratamente aplicate minorilor
 - 11 = victime ale nerespectării măsurilor privind încredințarea minorului
 - 15 = victime ale lovirilor sau altor violențe, din care 10 minori
 - 1228 = victime ale abandonului de familie, din care 1.169 minori

Infracțiuni contra patrimoniului

Au fost trimiși în judecată 16.447 inculpați, cu o pondere de 36,5 % din totalul trimișilor în judecată.

Trebuie menționat că dintre aceste infracțiuni, 68,7% sunt de furt = 11.302 inculpați, iar infracțiunea de tâlhărie reprezintă 14,5 % = 2.379 inculpați.

Totodată, 10,7 % reprezintă infracțiunea de înșelăciune = 1.755 inculpați, iar infracțiunea de distrugere 3,2 % = 589 inculpați.

În anul 2008, inculpații trimiși în judecată au produs pagube de 4,6 miliarde lei (RON), față de 1,1 miliarde lei (RON) în anul 2007 (o creștere de 4,2 ori), 254,2 milioane euro față de 66,6 milioane euro în anul 2007 (o creștere de 3,8 ori) și s-au luat măsuri asigurătorii în valoare de 791,7 milioane lei (RON) față de 158,5 milioane lei (RON) în anul 2007 (o creștere de 5 ori).

Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială

Au fost trimiși în judecată 1.718 inculpați, iar din infracțiunile care se înscriu în această categorie, ponderea cea mai mare o reprezintă infracțiunea de abandon de familie (53,9 %) și ultraj contra bunelor moravuri (30,1%).

În legătură cu posibile **măsuri de prevenire și neutralizare** încă din faza incipientă a unor situații conflictuale ce s-ar putea solda cu săvârșirea unor infracțiuni împotriva unei persoane, inclusivuciderea acesteia, apreciem că s-ar impune următoarele :

1. Din punctul de vedere al **prevenirii primare** care se referă la schimbarea condițiilor sociale, educaționale și organizaționale, implicate în formarea mediului criminogen, s-ar impune următoarele acțiuni :

1.1. Resuscitarea **spiritului civic**, acolo unde acesta a existat sau desfășurarea unor activități care să contribuie la înțelegerea nevoii de solidaritate a locuitorilor unor localități indiferent de forma administrativă în care aceasta este constituită (sat, comună, oraș).

O minimă manifestare a acestei solidarități constă în grija pe care ar trebui să și-o poarte membrii obștii și mai ales vecinii, ceea ce în programul de prevenire a criminalității promovat de autoritățile engleze se numește „privirea (supravegherea)”³¹ vecinului adică supravegherea reciprocă a bunurilor și a integrității fizice.

1.2. Organizarea unor **adunări ale comunității** în care să se dezbată problemele litigioase apărute între membrii acesteia cu privire la administrarea bunurilor obștești aflate în folosință comună, cum ar fi pajiștile și islazurile, probleme legate de grănițuirea proprietății reconstituite, conflicte declanșate de încălcarea normelor de bună cuviință, de liniște publică.

1.3. **Reactivarea căminelor culturale și a caselor de cultură** care să ofere programe de relaxare socio-educative ca o alternativă la singurul loc de întrunire din mediul rural care este „cârciuma”.

1.4. **Intervenția moralizatoare fermă a reprezentanților cultelor locale** în detensionarea oricăror situații conflictuale, fie familiale, fie de vecinătate, fie de încălcare a bunelor moravuri prin comportament necivilizat de orice natură (alcoolism, impulsivitate etc.).

³¹ Neighbourhood Watch.

1.5. Crearea unui sistem de comunicare între factorii educaționali administrația locală și organele de ordine publică, care să permită **informarea reciprocă în legătură cu situațiile de risc** cum ar fi conflictele familiale, absența elevilor de la cursurile școlare, vătămarea unei persoane care s-a prezentat la dispensarul medical dar nu a depus plângere la postul de poliție intenționând să-și facă singură dreptate, nemulțumirea vehementă manifestată de o persoană față de o măsură adoptată de primărie prin care se consideră defavorizată în beneficiul altei persoanei etc.

În programul de prevenire a criminalității al poliției germane, au existat acțiuni de mare anvergură (verificări ale localurilor publice, ale magazinelor, mijloacelor de transport în comun, ale parcurilor etc.) pentru combaterea fenomenelor de absență de la cursurile școlare, adică banalul chiul.

În legea franceză privind prevenirea delincvenței șefii poliției locale sunt obligați să informeze primăria cu privire la ultimele incidente semnalate.

1.6. **Descurajarea vânzării de băuturi alcoolice** prin verificarea periodică a licențelor comerciale, a cantităților evidențiate în actele contabile, a impozitului plătit și a calității produselor, confiscând și distrugând băuturile alcoolice contrafăcute.

1.7. **Restricționarea programului** de funcționare a unităților de alimentație publică care comercializează băuturi alcoolice, în măsura în care nu fac parte din categoria unităților turistice.

1.8. **Restricționarea cantităților** de băuturi alcoolice care pot fi vândute după anumite ore.

1.9. Verificarea repetată a modului în care se respectă interdicțiile **de vânzare a băuturilor alcoolice către minori** către persoanele aflate în stare de ebrietate sau pentru **consum stradal**.

2. Din punctul de vedere al **prevenirii secundare**, constând în reducerea ocaziilor de săvârșire a infracțiunilor prin ținerea sub control a situațiilor cu potențial victimizant se pot propune următoarele măsuri :

2.1. Existența unei **evidențe comune** atât la nivelul organelor de **poliție**, cât și la nivelul organelor **administrației locale**, cu privire la zonele periculoase și a altor situații de risc cum ar fi gospodării izolate, persoane singure, familii în care se manifestă carențe educative etc.

2.2. **Prezența unităților de patrulare ale poliției „la vedere”** în apropierea locurilor unde are loc întrunirea unui număr mare de persoane cum ar fi serbări populare, sărbători religioase, acțiuni culturale, inclusiv evenimente private (nunți, botezuri, aniversări) unde există posibilitatea întâlnirii unor persoane între care există stări conflictuale și mai ales în preajma localurilor în care s-au produs de-a lungul timpului altercații, pe fondul consumului de alcool.

2.3. Dotarea organelor de poliție cu mijloace de deplasare corespunzătoare specificului zonei, care numai prin prezența în apropierea zonelor cu risc criminogen, ar putea constitui un **factor de descurajare** pentru indivizii cu înclinații antisociale.

2.4. Încurajarea tinerilor să participe ca voluntari în sprijinul organelor de poliție.

Succesul promovării unei asemenea activități, îi va face pe tinerii recrutați să se simtă mândri de utilitatea lor socială, le va ocupa timpul liber în care ar putea fi atrași în grupuri cu manifestări antisociale și vor putea fi verificate în practică abilitățile unor tineri ce ar putea deveni lucrători de poliție.

În acest sens, trebuie menționat că în legea franceză de combatere a delincvenței, limita de vârstă a tinerilor ce pot deveni voluntari este de 17 ani cu posibilitatea ca tinerii cu capacitate de exercițiu restrânsă să poată fi recrutați cu consimțământul părinților sau al reprezentanților legali.

2.5. Reacția promptă față de incidentele stradale, aparent minore, mai ales în cazul celor produse în timpul nopții și în care este implicată cel puțin o persoană aflată în stare de ebrietate.

2.6. Interpelarea grupurilor care staționează în mod nejustificat în zonele întunecoase, izolate și a grupurilor care vor să intimideze prin comportament huliganic.

2.7. Aplicarea fermă a măsurilor coercitive prevăzute de Legea nr. 61/1991, în cazul încălcării normelor de conviețuire socială, mai ales când se constată acte de violență asupra minorilor sau acte de violență intrafamilială.

2.8. Verificarea periodică a situației persoanelor despre care există informații că sunt supuse agresiunilor.

2.9. Vizitarea persoanelor în vârstă care locuiesc singure, în imobile izolate.

2.10. Consilierea persoanelor care prezintă vulnerabilități (minori aparținând unor familii alcoolice, persoane în vârstă care nu au rude), cu privire la posibilitatea de a fi protejate în instituții specializate.

Se impun câteva considerații în legătură cu cauzele de corupție și de criminalitate organizată și terorism.

Astfel, în anul 2008 procurorii din cadrul Direcției Naționale Anticorupție au soluționat 1.624 de cauze, din care în 163 s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților.

În cele 163 de cauze în care s-au întocmit rechizitorii (față de 167 în anul 2007), au fost trimiși în judecată 683 inculpați, din care 65 în stare de arest preventiv, pentru săvârșirea a 1.304 infracțiuni.

Dintre aceste infracțiuni, enumerăm pe cele mai semnificative, astfel :

1. 787 infracțiuni prevăzute în Legea nr. 78/2000 = 518 inculpați. Dintre acestea : 310 infracțiuni sunt de corupție = 265 inculpați : din care - 111 = luare de mită;

- 25 = dare de mită;

- 62 = trafic de influență;

- 3 = primire de foloase necuvenite;

- 109 = infracțiuni prevăzute de art. 6¹ din Legea nr. 78/2000.

- 152 inculpați pentru infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție;

- 29 inculpați pentru 191 infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție;

- 72 inculpați pentru 93 infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene;

2. 45 inculpați pentru 130 infracțiuni prevăzute în alte legi speciale

3. 120 inculpați pentru 387 infracțiuni prevăzute în Codul penal

Prejudiciul total reținut prin aceste rechizitorii este de peste 530 milioane lei (RON) și peste 237 milioane euro, iar valoarea măsurilor asigurătorii este de peste 775 milioane lei (RON).

Dintre cei 683 inculpați trimiși în judecată, majoritatea sunt bărbați (497), au vârste cuprinse între 21 – 54 ani (554) și provin din mediul urban (553). De asemenea, 410 inculpați au studii superioare, 7 sunt cetățeni străini, iar 1 inculpat este persoană juridică (societate comercială).

Este de menționat că, din cei 683 inculpați trimiși în judecată, 11 erau demnitari (2 miniștri, 1 deputat, 3 foști adjuncți ai directorului Serviciului Român de Informații, cu rang de secretar de stat, 1 prefect, 1 subprefect, 1 secretar de stat la Agenția Națională de Turism, 2 secretari de stat - președinți ai Agenției Domeniilor Statului, 9 magistrați (7 procurori și 2 judecători), 12 avocați, 6 notari publici, 13 primari și viceprimari, 3 președinți și vicepreședinți de consilii județene și 66 poliști).

În perioada analizată au fost soluționate de unitățile de parchet, altele decât Direcția Națională Anticorupție, 2072 cauze (față de 2.583 în 2007), din care 141 prin rechizitorii și 1.931 prin netrimitere în judecată.

Au fost trimiși în judecată 180 inculpați (33 în stare de arest preventiv), față de 249 în anul 2007 (scădere cu 27,7 %).

În ceea ce privește situația dosarelor soluționate de Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, menționăm că din totalul de 5.148 cauze soluționate, s-au întocmit 747 rechizitorii (față de 757 întocmite în anul 2007), dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 2.408 inculpați, din care 1.047 în stare de arest preventiv, comparativ cu anul 2007, când au fost trimiși în judecată un număr de 2.061 inculpați, din care 905 arestați preventiv, ceea ce reprezintă o creștere cu 16,8 %.

Comparativ cu cantitățile de droguri confiscate în cursul anului 2007, trebuie subliniat faptul că acestea au crescut cu aproximativ **300 %**.

Valoarea totală a drogurilor ridicate în vederea confiscării s-a ridicat la suma de aproximativ 19.935.000 euro.

Separat de măsurile de prevenție menționate mai sus în legătură cu infracțiunile contra persoanei, inclusiv de omor, precizăm că acestea trebuie completate, la nivelul organelor statului sau în cadrul cooperării judiciare internaționale, și cu alte măsuri, care să se refere la întreaga problematică a criminalității.

Activitatea de prevenire a criminalității reprezintă ansamblul măsurilor luate de societate pentru împiedicarea comiterii de fapte antisociale și reducerea prejudiciilor cauzate de acestea. Având în vedere cauzele multiple ale criminalității, este evident că și răspunsul societății trebuie să fie unul interdisciplinar în care să fie implicate atât structuri guvernamentale, cât și organizații neguvernamentale, precum și membrii comunității. De aceea, este necesar ca prevenirea criminalității să fie privită în sens larg iar măsurile de prevenire să se adreseze aspectelor de natură socială, economică, educațională, judiciară, celor ce țin de sănătatea publică etc.

Prin **Rezoluția Consiliului Economic și Social al ONU, 2002/13 din 24 iunie 2003**, privind acțiunile menite să promoveze prevenirea eficace a criminalității a fost adoptat **Ghidul pentru Prevenirea Criminalității** și s-a solicitat Secretarului General să raporteze Comisiei de Prevenire a Criminalității și Justiție Penală cu privire la implementarea acestei rezoluții.

În acest Ghid, prevenirea criminalității se referă la „strategii și măsuri care urmăresc reducerea riscului criminogen”, prin influențarea „cauzelor multiple” (paragraf 3). Acesta include prevenirea socială a criminalității (sau prevenirea prin dezvoltare socială), locale, comunitare și prevenirea criminalității prin sprijinul „vecinătății” și măsuri de prevenire a recidivei. **Definiția nu include organismele de aplicare a legii sau altor intervenții de justiție penală**, deși acestea pot reprezenta aspecte importante ale prevenirii criminalității. Se cunoaște faptul că este necesară luarea în considerare a „creșterii gradului de internaționalizare a activităților infracționale” (paragraf 4).

Este responsabilitatea tuturor nivelelor de guvernare (național, regional și local) să creeze, mențină și să promoveze un context în care instituțiile guvernamentale relevante, precum și toate segmentele societății civile, inclusiv sectorul de afaceri, să joace un rol în prevenirea criminalității.

Toate nivelele de guvernare trebuie să joace un rol de conducere în dezvoltarea eficientă a unor strategii de prevenire a criminalității orientate spre persoană, ca și în crearea și menținerea cadrului instituțional pentru implementarea și revizuirea acestora.

Cooperarea/parteneriatele trebuie să fie parte integrantă dintr-un proces de prevenire eficient, dat fiind spectrul larg al cauzelor criminalității, abilitățile și responsabilitățile necesare pentru a orienta activitatea către acestea. Aceasta include parteneriate inter-ministeriale și între autorități, organizații din cadrul comunității, organizații neguvernamentale, mediul de afaceri și cetățeni.

Guvernele trebuie să includă prevenirea ca o structură permanentă, precum și programe pentru controlul criminalității, asigurând existența, în cadrul Guvernului, a unor responsabilități și obiective clare, pentru prevenirea criminalității, cum ar fi :

- a. **Înființarea de centre/puncte focale cu expertiză și resurse**
- b. **Elaborarea unui plan de prevenire a criminalității cu priorități și ținte precise.**
- c. **Stabilirea de legături și coordonarea dintre instituțiile și departamentele guvernamentale relevante.**
- d. **Susținerea parteneriatelor cu organizațiile neguvernamentale, mediile de afaceri, private și profesionale, precum și cu comunitatea.**
- e. **Stimularea participării active a societății civile în prevenirea criminalității, prin informarea sa cu privire la necesitatea și modalitățile de acțiune în acest sens, precum și rolul acesteia.**

Prin Decizia Consiliului Uniunii Europene 2001/427/JHA a fost înființată Rețeaua Europeană de Prevenire a Criminalității (EUCPN). Fiecare Stat membru are câte un reprezentant național care participă la ședințele Board-ului Rețelei.

În aceeași decizie este prevăzută desemnarea, de fiecare Stat Membru, a unor Puncte de Contact în domeniul prevenirii criminalității.

România este membru cu drepturi depline al EUCPN începând cu 1 ianuarie 2007, punct de contact fiind Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității din Inspectoratul General al Poliției Române.

În prezent România nu are o Strategie globală de prevenire a criminalității, existând mai multe strategii sectoriale: Strategia Națională Antidrog (2005-2012), Strategia Națională Împotriva Traficului de Persoane (2006-2010) și Strategia Națională de Combatere a Criminalității Organizate (2004-2007).

În anul 2001, prin H.G. 763, a fost înființat Consiliul Național de Prevenire a Criminalității. Această hotărâre a fost însă abrogată prin H.G. 233 din 30 martie 2005, privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului pentru coordonarea implementării Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2005 – 2007.

De asemenea, Strategia Națională de Prevenire a Criminalității, adoptată în anul 2005 a ieșit din vigoare la 31 decembrie 2007. În anul 2006, Ministerul Justiției, Ministerul Internelor și Reformei Administrative și Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului au elaborat un nou proiect de Strategie

Națională și un Plan de Acțiuni, care însă nu a obținut un aviz favorabil de la Ministerul Economiei și Finanțelor.

În acest context este nevoie de înființarea unui organism, la nivel național, format din reprezentanți ai diverselor instituții care au atribuții în prevenirea criminalității astfel încât să se asigure o viziune de ansamblu și un cadru coerent de intervenție. Totodată, acest organism va trebuie să coopereze cu organizațiile neguvernamentale și cu cercetătorii care activează în domeniul prevenirii criminalității.

În acest fel se va obține o mai bună gestionare a resurselor (umane, materiale și financiare), se va evita dublarea activităților și vor fi înlăturate dificultățile de comunicare dintre instituții.

De asemenea, acest organism ar fi cel mai în măsură să elaboreze o **Strategie Națională de Prevenire a Criminalității** și să colaboreze cu Rețeaua Europeană de Prevenire a Criminalității.

Pentru a avea capacitatea, competența și reprezentativitatea necesară de a gestiona problematica prevenirii criminalității, la nivelul întregii țări considerăm că acest organism ar trebui să funcționeze sub forma unei **Comisii Naționale pentru Prevenirea Criminalității, eventual, în cadrul Consiliului Interministerial pentru Afaceri Interne și Justiție.**

Activitatea Comisiei Naționale pentru Prevenirea Criminalității ar putea consta în :

1. Elaborarea Strategiei naționale de prevenire a criminalității și planului de acțiune pentru implementarea acesteia. Această strategie ar trebui să acopere întreg spectrul fenomenului infracțional, deci și criminalitatea organizată și corupția.

a) Monitorizarea implementării strategiei și a activităților prevăzute în Plan.

b) Evaluarea eficienței activităților derulate.

c) Stabilirea măsurilor de corectare a deficiențelor înregistrate.

2. Coordonarea activităților de prevenire a criminalității derulate de structurile guvernamentale, la nivel național.

3. Crearea unui cadru de discuții pentru profesioniștii care activează în domeniul prevenirii criminalității.

4. Identificarea bunelor practici în domeniul prevenirii criminalității.

5. Inițierea și/sau participarea la studii și cercetări în domeniul prevenirii criminalității, la nivel național sau internațional.

6. Inițierea și/sau participarea la proiecte de prevenire a criminalității derulate la nivel național sau internațional.

7. Organizarea de seminarii, conferințe și mese rotunde pe tema prevenirii criminalității.

Comisia ar putea activa și ca punct de contact al Rețelei Europene de prevenire a Criminalității (EUCPN), în acest sens urmând sa :

1. Contribuie la dezvoltarea activității de prevenire a criminalității în Europa, prin intermediul EUCPN.
2. Analizeze proiectele de cercetare și prevenire a criminalității propuse pentru „Premiul European de Prevenire a Criminalității (ECPA) și să le selecționeze pe cele care vor intra în competiție din partea României.

- Capitolul 3 -

ANALIZA CALITATIVĂ A SISTEMULUI JUDICIAR

3.1. Efectele principalelor modificări legislative operate în cursul anului 2008 asupra actului de justiție și asupra competențelor de soluționare a diferitelor tipuri de acțiuni în justiție

În anul 2008 au fost adoptate o serie de acte normative care au modificat atât statutul judecătorilor și procurorilor, precum și anumite aspecte care au legătură cu sistemul judiciar în general.

Din acest punct de vedere, cele mai importante acte normative care au fost adoptate în cursul anului 2008 sunt următoarele:

- Legea nr. 97/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 100/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul justiției

Una dintre cele mai importante modificări care vizează statutul judecătorilor și procurorilor viza instituirea posibilității persoanelor care au îndeplinit funcția de judecător, procuror, magistrat asistent cel puțin 10 ani și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, precum și a persoanelor care au exercitat profesiile de avocat, consilier juridic, notar și profesor universitar de specialitate juridică, cu o vechime în profesie de cel puțin 10 ani, de a fi numite în magistratură fără concurs, în baza unui interviu³².

Prin aceeași lege se instituie posibilitatea de a fi numit în funcția de magistrat asistent gradul III și a personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, cu o vechime de cel puțin 5 ani.

O altă modificare a vizat pensia de serviciu a magistraților, noțiunea de vechime în magistratură fiind înlocuită cu enumerarea limitativă a anumitor funcții care se iau în considerare la stabilirea vechimii necesare pentru a beneficia de pensia de serviciu. S-a apreciat că modificarea creează confuzie între două sintagme cu înțeles diferit – „vechimea în funcție” și „vechimea în magistratură”- și că, în mod inutil, în textul de lege sunt enumerați judecătorii financiari, procurorii financiari și consilierii de conturi, vechimea în aceste funcții fiind inclusă în noțiunea de „vechime în magistratură”.

De asemenea, există neconcordanțe între alin. (1) și alin. (2) de la art. 82, având în vedere că sfera profesiilor juridice care sunt luate în calcul la pensia de serviciu anticipată (înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani) este mai largă decât sfera profesiilor juridice care sunt luate în calcul la pensia de serviciu acordată la împlinirea vârstei de 60 de ani.

³² Această posibilitate de acces în magistratură fără concurs a fost eliminată prin OUG nr.46/2008.

Actul normativ prevede posibilitatea judecătorilor, procurorilor, magistraților asistenți și personalului de specialitate juridică asimilat magistraților de a fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare, până la vârsta de 70 de ani, după împlinirea vârstei de 65 de ani fiind necesar avizul Consiliului Superior al Magistraturii. De asemenea, pentru aceleași categorii de profesii, se prevede și posibilitatea reîncadrării în funcție, după pensionare, până la vârsta de 70 de ani.

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 46/2008 pentru modificarea art. 33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

Așa cum rezultă din titlul actului normativ, singura modificare se referă la art. 33 din legea privind statutul magistraților, aceasta constând în abrogarea dispozițiilor care permiteau admiterea în magistratură fără concurs, atât a persoanelor care au îndeplinit funcția de judecător, procuror, magistrat asistent cel puțin 10 ani și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, cât și a persoanelor care au exercitat profesiile de avocat, consilier juridic, notar și profesor universitar de specialitate juridică, cu o vechime în profesie de cel puțin 10 ani.

Modificarea a fost motivată prin aceea că modalitatea de admitere în magistratură fără concurs a fost criticată în Raportul intermediar al Comisiei Europene din 4 februarie 2008 privind progresele realizate în România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, întrucât permite accesul în profesie fără a se verifica pregătirea profesională a acestor persoane.

- Ordonanța de urgență nr. 195/2008 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul justiției

Actul normativ vizează Legea nr. 303/2004, republicată, Legea nr. 317, republicată, Legea nr. 567/2004, Ordonanța Guvernului nr. 8/2007, modificările fiind, în principal, următoarele

- Inserarea unei noi prevederi în sensul că taxele examenului medical pentru candidații declarați admiși se suportă din bugetul Institutului Național al Magistraturii;

- Introducerea a două noi alineate prin care absolvenților Institutului Național al Magistraturii li se recunoaște vechimea în funcția de judecător și procuror și dreptul la indemnizația corespunzătoare funcției de auditor de justiție pentru perioada cuprinsă între data promovării examenului de absolvire și data numirii în funcția de judecător sau procuror stagiar. De asemenea se prevede în mod expres că perioada în care o persoană a avut calitatea de judecător sau procuror stagiar, dacă a promovat examenul de capacitate, constituie vechime în funcția de judecător și procuror;

- Introducerea în cuprinsul legii a unui nou articol, care reglementează aspectele referitoare la suportarea de către Institutul Național al Magistraturii a cheltuielilor ocazionate de cazarea și masa judecătorilor, procurorilor, auditorilor și personalului de instruire care participă la seminariile organizate de Institutul Național al Magistraturii, potrivit legii;

- Completarea cu unele dispoziții referitoare la suportarea cheltuielilor ocazionate de formarea continuă descentralizată desfășurată la nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea – cheltuieli privind cazarea, masa, transportul, personalului de instruire și participanților, precum și cheltuielile de salarizare a personalului de instruire care participă la aceste activități;

- Reglementarea dreptului personalului auxiliar la decontarea contravalorii chiriei lunare sau la decontarea cheltuielilor de transport între localitatea în care își au domiciliul sau reședința și localitatea în care se află sediul unității;

- Instituirea cadrului legal pentru plata grefierilor, membri ai unor comisii de examinare, de soluționare a contestațiilor sau de organizare a unor concursuri sau examene;

- Introducerea unei prevederi referitoare la dreptul personalului auxiliar și conex al instanțelor judecătorești și al parchetului de a contesta modul de stabilire a drepturilor salariale.

O importantă modificare, la inițiativa Consiliului Superior al Magistraturii, vizează comisiile de disciplină constituite în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 317/2004, republicată, cu modificările ulterioare, în sensul că, în componența acestora nu mai intră membrii secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, fiind formate, potrivit noii reglementări, din 3 inspectori ai Serviciului de inspecție judiciară pentru judecători și, respectiv, 3 inspectori ai Serviciului de inspecție judiciară pentru procurori.

S-a avut în vedere faptul că prezența în componența comisiei a membrilor aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii pune în discuție imparțialitatea acestora, având în vedere că își păstrau în continuare calitatea de membri ai secțiilor care îndeplinesc rolul de instanță de judecată.

Desigur această chestiune ține numai de aparența de imparțialitate, însă aceasta constituie o garanție esențială pentru existența unui proces echitabil din perspectiva art. 6 din CEDO.

S-a considerat că prin menținerea în continuare a unui membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii în componența comisiilor de disciplină s ar fi alterat încrederea în imparțialitatea membrilor secțiilor care judecă în materie disciplinară.

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 198/2008 privind modificarea și completarea Codului penal

Actul normativ completează art. 239, care reglementează infracțiunea de ultraj, cu un nou alineat, prin care limitele pedepsei se majorează cu jumătate, în situația în care faptele sunt săvârșite împotriva unui judecător sau procuror, organ de cercetare penală, expert, executor judecătoresc, polițist, jandarm ori militar.

De asemenea, sunt introduse cazuri speciale de pedepsire în situația în care infracțiunile prevăzute de art. 180 – 183, art. 189 și art. 193 C.p. sunt săvârșite împotriva soțului sau a unei rude

apropiate a unui judecător, procuror, organ de cercetare penală, expert, executor judecătoresc, polițist, jandarm ori militar.

O altă modificare vizează introducerea unei noi infracțiuni – Sfidarea organelor judiciare – fapta constând în întrebuițarea de cuvinte insultătoare ori gesturi obscene sau amenințătoare la adresa integrității fizice a unui judecător, a unui procuror sau a unui organ de cercetare penală, de către o persoană care participă sau asistă la o procedură care se desfășoară în fața instanței sau a organului de urmărire penală.

S-a avut în vedere faptul că, în ultima perioadă a crescut numărul faptelor prin care se aduce atingere autorității și înfăptuirii justiției, fiind necesare măsuri adecvate pentru protejarea imparțialității și independenței magistraților și organelor de cercetare penală, pentru asigurarea solemnității ședințelor de judecată și a întregii activități desfășurate de organele judiciare și de reprezentanții autorităților publice.

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2008 privind modificarea Codului de procedură penală

Actul normativ restrânge obligativitatea solicitării referatului de evaluare în cauzele cu infractori minori numai pentru instanța de judecată, în faza de urmărire penală rămânând la latitudinea procurorului să solicite serviciilor de probațiune efectuarea acestuia, numai atunci când consideră că este necesar.

S-a avut în vedere pe de o parte faptul că, dat fiind numărul mare de solicitări exista pericolul blocării sistemului de probațiune, iar pe de altă parte faptul că scopul referatului este acela de a furniza instanței date și informații referitoare la persoana inculpatului, necesare pentru individualizarea pedepsei.

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă

Actul normativ reprezintă transpunerea în dreptul intern a Directivei Consiliului Uniunii Europene 2003/8/CE privind îmbunătățirea accesului la justiție în cazul litigiilor transfrontaliere.

Sunt stabilite standarde minime care să asigure accesul efectiv la justiție a cetățenilor României în aceleași condiții cu cetățenii celorlalte state membre ale Uniunii Europene, ceea ce presupune, în anumite cazuri, susținerea din partea statului, din resurse financiare publice.

Ajutorul public judiciar reprezintă o formă de asistență acordată de stat persoanelor al căror venit se situează sub un anumit plafon și constă în suportarea cheltuielilor pe care le presupune asigurarea pentru aceste categorii de persoane a dreptului la un proces echitabil și garantarea accesului egal la actul de justiție.

Potrivit actului normativ, ajutorul public judiciar se acordă și independent de starea materială a solicitantului, dacă printr-o lege specială se prevede dreptul la asistență judiciară sau dreptul la asistență

juridică gratuită, în considerarea unor situații speciale cum sunt minoritatea, handicapul sau un anumit statut.

- Hotărârea Guvernului nr. 1183/2008 pentru aprobarea tezelor prelabile ale proiectului Codului penal

Actul normativ stabilește obiectivele noii reglementări, impactul social, conținutul proiectului și principalele coordonate.

În cuprinsul tezelor prelabile se precizează că este necesară includerea în proiectul Codului penal a unor infracțiuni prevăzute în prezent de legi speciale și care au o frecvență mare în practica judiciară, simplificarea textelor de incriminare, evitarea suprapunerilor între diferitele incriminări și evitarea suprapunerilor între textele din partea generală și cele din partea specială.

Se realizează o prezentare a elementelor de noutate ce urmează a fi introduse în noul Cod penal, pe categorii de infracțiuni, fiind menționate și deciziile cadru adoptate de Consiliul Uniunii Europene, care sunt transpuse în dreptul intern.

Se arată că proiectul noului Cod penal își propune, în principal, crearea premiselor cooperării judiciare în materie penală, bazată pe recunoaștere și încredere reciprocă, prin transpunerea în dreptul intern a reglementărilor adoptate la nivelul Uniunii Europene, crearea unui cadru legislativ coerent în materie penală, simplificarea reglementărilor de drept substanțial, în scopul aplicării unitare a acestora.

- Hotărârea Guvernului nr. 1360/2008 pentru aprobarea tezelor prelabile ale proiectului Codului de procedură administrativă

Actul normativ reflectă concepția generală, principiile și principalele soluții legislative preconizate în materia procedurii administrative, reglementând etapele acestei proceduri, căile de atac și regimul juridic al actelor, operațiunilor și contractelor administrative.

Din cuprinsul hotărârii Guvernului rezultă că obiectivele urmărite constau, în principal, în uniformizarea soluțiilor legale existente, simplificarea mijloacelor de acțiune a administrației publice prin coerența și predictibilitatea procedurilor, asigurarea stabilității procedurilor administrative.

În acest sens, se precizează că proiectul va avea în vedere reglementarea principiilor procedurii administrative, clarificarea unor termeni, concepte, stabilirea regimului juridic al competenței și a aspectelor incidente procedurii administrative, reglementarea controlului administrativ și clarificarea regulilor aplicabile contractelor administrative.

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2008 privind regimul juridic al adopției

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 369/2008 au fost declarate neconstituționale prevederile art. 35 alin. (2), lit. i) teza întâi și art. 63 alin. (3) și (4) din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, având în vedere că, în practică, prin aplicarea normelor procedurale de drept comun, s-a ajuns

în situația citării în același dosar a părinților firești și a adoptatorilor, consecința fiind aceea a cunoașterii reciproce a unor date cu caracter personal.

Noua reglementare exclude această posibilitate, procedura de adopție desfășurându-se cu asigurarea garanțiilor pentru respectarea interesului copilului, a dreptului la viața intimă, familială și privată, precum și pentru protecția datelor personale.

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 159/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat

Modificarea care îi vizează pe magistrați constă în înlăturarea posibilității de a fi primite fără concurs în profesia de avocat a persoanelor care anterior au îndeplinit funcția de judecător, procuror, notar public, consilier juridic sau jurisconsult timp de cel puțin 10 ani și dacă nu le-a încetat activitatea din motive disciplinare care le fac nedemne pentru profesia de avocat.

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 212/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru

Actul normativ prevede acordarea unor facilități la plata taxelor judiciare de timbru, atât pentru persoanele fizice cât și pentru persoanele juridice, precum și diversificarea modalităților de încasare a taxelor judiciare de timbru.

De asemenea, se are în vedere clarificarea unor aspecte care au generat practică judiciară neunitară cu privire la modul de timbrare a unor acțiuni cu caracter patrimonial, în special a celor prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri care ține loc de act autentic de înstrăinare a unui bun imobil.

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 230/2008 pentru modificarea unor acte normative în domeniul pensiilor din sistemul public, pensiilor de stat și al celor de serviciu

Printre alte acte normative, ordonanța de urgență a modificat Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în sensul interzicerii cumulului pensiei de serviciu cu veniturile realizate din exercitarea unor funcții remunerate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, precum și în cadrul regiilor autonome, societăților naționale, companiilor naționale și societăților la care capitalul social este deținut integral sau majoritar de stat sau de o unitate administrativ-teritorială.

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 82 din 15 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 33 din 16 ianuarie 2009, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 230/2008 a fost declarată neconstituțională.

Efectele modificărilor legislative din cursul anului 2008 asupra actului de justiție au fost percepute în mod diferit de judecători și procurori.

Opinia majoritară la nivelul instanțelor judecătorești este aceea că modificările legislative survenite au avut **mai degrabă o influență pozitivă** asupra actului de justiție. Există însă curți de apel

care au răspuns în sensul că **influența este mai degrabă negativă**. O singură curte de apel a răspuns în sensul că **influența actelor normative adoptate este, cu certitudine, pozitivă**.

În ceea ce privește parchetele, nu s-a conturat o opinie majoritară, asupra modificărilor legislative survenite în cursul anului 2008, numărul parchetelor de pe lângă curțile de apelcare au apreciat că acestea au avut o influență **mai degrabă negativă** fiind egal cu numărul parchetelor care au considerat că influența asupra actului de justiție a fost **mai degrabă pozitivă**³³.

3.2. Scurtă analiză a impactului preconizat al dispozițiilor din noul Cod de procedură civilă, respectiv de procedură penală asupra modului de funcționare a sistemului judiciar³⁴

La finalul anului 2008, Ministerul Justiției a transmis Consiliul Superior al Magistraturii, spre avizare, proiectul noului Cod de procedură civilă și proiectul noului Cod de procedură penală.

Proiectele de acte normative au primit din partea Consiliul Superior al Magistraturii aviz favorabil, cu observații și propuneri, urmând ca pe viitor să fie supuse dezbaterilor parlamentare.

Din analiza proiectului noului Cod de procedură civilă se poate observa că, la elaborarea acestuia, în centrul atenției s-a aflat preocuparea pentru recunoașterea și clarificarea, într-un termen optim și previzibil, a drepturilor și intereselor legitime deduse judecării, soluțiile legislative urmărind să răspundă, prin efectele preconizate, acestui imperativ.

Schimbările preconizate de noul Cod de procedură civilă vizează, în principal, asigurarea accesului justițiabililor la mijloace și forme procedurale mai simple, accelerarea procedurii, inclusiv în faza de executare silită, eliminarea deficiențelor care au condus la hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului de condamnare a statului român, eliminarea deficienței majore constând în existența unei practici judiciare neunitare, modificarea competenței materiale a instanțelor judecătorești, reșezarea sistemului căilor de atac, utilizarea procedurii medierii, instituirea unei proceduri a contestației privind tergiversarea procesului.

Toate aceste soluții legislative au drept scop asigurarea celerității soluționării cauzelor și îmbunătățirea calității actului de justiție, fiind însă susceptibile de unele observații.

Astfel, s-a apreciat că, în condițiile în care Înalta Curte de Casație și Justiție este supraîncărcată de cauze obișnuite, aceasta nu își poate îndeplini, în cele mai bune condiții, misiunea de unificator al practicii judiciare, instituirea procedurii „filtrului” fiind inutilă, întrucât nu este în măsură să degreveze instanța supremă în ceea ce privește judecarea recursurilor, fiind important de precizat că această instituție a mai fost reglementată, fiind ulterior abrogată.

³³ Datele din aceste paragrafe au fost centralizate de către Direcția legislație, documentare și contencios pe baza chestionarelor transmise de către curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea.

³⁴ Secțiune realizată de către Direcția legislație, documentare și contencios.

Așa cum rezultă din proiectul noului cod, tribunalele judecă orice alte cereri care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe, devenind instanțe cu plenitudine de competență în materie civilă, consecința fiind o diminuare a numărului cauzelor care rămân în competența judecătorei, ceea ce presupune redimensionarea schemelor de personal ale instanțelor.

S-a apreciat că instituirea unui control „pe orizontală” – măsurile dispuse de un complet de judecată sunt supuse controlului unui alt complet de judecată din cadrul aceleiași instanțe – este de natură să erodeze încrederea în actul de justiție și să creeze un climat de animozitate printre judecătorii din cadrul instanței.

Deși unul dintre scopurile urmărite constă în scurtarea duratei procedurilor de judecată, analizând proiectul de act normativ, se constată că acesta cuprinde atât dispoziții care sunt în măsură să scurteze durata procedurii, cât și dispoziții care pot avea ca efect mărirea duratei procedurii de judecată.

S-a constatat o exacerbare a rolului activ al judecătorului, încălcându-se în acest mod principiul disponibilității, ce ține de esența procesului civil, prin prevederea posibilității instanței de judecată de a introduce în cauză, din oficiu, alte persoane, în calitate de reclamanți sau pârâți. Trebuie avut în vedere ca pentru introducerea unor terți în proces există alte instituții procesuale, acestea respectând dreptul persoanei terțe de proces să aleagă dacă dorește sau nu să intervină, precum și dreptul părților de a decide dacă înțeleg să extindă cadrul procesual.

În măsura în care se apreciază că este utilă reprezentarea obligatorie a părților de către avocați, această dispoziție ar trebui să se aplice numai pentru cauzele judecate de Înalta Curte de Casație și Justiției și eventual pentru cauzele judecate de curțile de apel. De asemenea, obligativitatea asistării sau reprezentării de către avocați inclusiv la redactarea cererii și a motivelor de recurs, poate avea ca efect pierderea termenului de recurs în ipoteza în care nu se încheie în timp util un contract de asistență juridică.

În legătură cu competența materială a judecătorilor și tribunalelor, nu au fost indicate principiile în baza cărora să se poată considera evaluabile/neevaluabile cererile în justiție, criteriile de determinare a valorilor sau cele prin care se diferențiază cererile evaluabile față de cele neevaluabile.

În ceea ce privește Subsecțiunea a 4-a, intitulată “Administrarea probelor de către avocați”, s-a apreciat că, întrucât în cei peste 7 ani de la adoptare, această instituție a avut o aplicabilitate practică foarte limitată (dacă nu chiar inexistentă), ar trebui eliminată.

De asemenea, s-au constatat inconsecvențe de ordin terminologic, formulări neclare, necorelări sau utilizarea unor termeni arhaici.

Desigur că acestea nu reprezintă decât unele observații cu caracter general, observațiile punctuale, pe articole, fiind exprimate în cuprinsul avizului Consiliul Superior al Magistraturii.

Așa cum rezultă din expunerea de motive, pentru punerea în aplicare a soluțiilor legislative propuse, pe viitor, trebuie evaluat impactul financiar, raportat la condițiile sociale și economice existente la data intrării în vigoare, urmând a fi adoptate de către executiv toate măsurile de ordin organizatoric și administrativ necesare.

Proiectul noului Cod de procedură penală instituie o serie de soluții legislative ce vizează reducerea duratei proceselor, simplificarea procedurilor judiciare penale, crearea unei jurisprudențe unitare la cele mai exigente standarde internaționale în materie procesual penală.

Schimbările preconizate constau, în principal, în introducerea de noi instituții (ex : acordul de recunoaștere a vinovăției), compatibilizarea mijloacelor de probă și a procedeele probatorii cu standardele europene în materie, reglementarea căii extraordinare de atac a recursului în casație, reglementarea adecvată a obligațiilor internaționale asumate de statul român privind actele normative din domeniul dreptului procesual penal, protecția drepturilor omului și a libertăților garantate de instrumentele juridice internaționale și de Constituție.

La fel ca și în cazul proiectului noului Cod de procedură civilă, proiectul noului Cod de procedură penală este susceptibil de observații, atât de formă, cât și de fond.

Reglementarea propusă de proiectul Codului de procedură penală cu privire la competența de judecată în materia apelului și în cea a recursului în casație, este de natură a determina, fără îndoială, o creștere semnificativă a volumului de activitate la nivelul curților de apel și al Înaltei Curți de Casație și Justiție, fapt care reclamă, cu necesitate, o redimensionare a schemelor de personal la aceste instanțe.

Reglementarea proiectului Codului de procedură penală, privită corelat cu reglementarea proiectului Codului de procedură civilă, pune în lumină mai multe neconcordanțe între acestea, care, pentru consecvență, ar trebui eliminate.

Astfel, proiectul Codului de procedură penală face referire la “hotărâri civile irevocabile”, concept care a fost abandonat de proiectul Codului de procedură civilă.

Proiectul Codului de procedură penală utilizează sintagma „termen rezonabil”, cu referire la durata proceselor, iar proiectul Codului de procedură civilă folosește sintagma „termen optim și previzibil”, care este mai potrivită.

În timp ce proiectul Codului de procedură civilă operează cu noțiunea de competență materială, proiectul Codului de procedură penală vorbește de competența materială și funcțională. Totodată, proiectul Codului de procedură penală utilizează termenul „avocat”, în timp ce proiectul Codului de procedură civilă vorbește de apărător.

De asemenea, referindu-se la aceeași cale extraordinară de atac, proiectul Codului de procedură penală reglementează „ recursul în casație ” (procedură în care raportul este întocmit de un magistrat

asistent) în timp ce proiectul Codului de procedură civilă reglementează „recursul” (procedură în care raportul este întocmit de un judecător de la instanța supremă).

Totodată, s-a observat o inconsecvență în modul în care sunt reglementate cazurile de incompatibilitate, întrucât o parte dintre acestea ar trebui să fie comune.

S-a apreciat că este necesară, asemănător actualului Cod de procedură penală, reglementarea instituției prezentării materialului de urmărire penală.

Referitor la actele din dosarul cauzei, care conțin informații clasificate, s-a apreciat că este necesară reglementarea unei proceduri judiciare de declasificare a acestora, pentru a se asigura părților posibilitatea exercitării efective și depline a dreptului la apărare.

În ceea ce privește ipoteza „pregătirii săvârșirii unei infracțiuni”, prin proiect se consacră proceduri procesual - penale invazive (restrângătoare de drepturi garantate de Constituție) – de exemplu - înregistrări audio-video în spațiul privat, controlul secret al datelor informatice etc. – înainte de comiterea ilicitului penal, deci împotriva unor oameni nevinovați.

„Actele preparatorii” sunt, prin natura lor, echivoce și lipsite de pericol social și tocmai din acest motiv nu sunt incriminate, de regulă. Temporal, ne situăm nu doar înainte de orice proces penal, de orice sesizare penală, dar chiar înainte de săvârșirea faptei, deci, principial, locul unor asemenea proceduri nu este în Codul de procedură penală, ci într-o eventuală lege de prevenire a infracțiunilor (sub rezerva art. 53 din Constituție).

Ipoteza „actelor preparatorii” – neincriminate – este utilizată și în domenii în care doctrina e unanimă că nu sunt posibile (de exemplu, în privința faptelor de corupție), conturându-se o suspiciune de legiferare a „provocării polițienești”, interzisă în practica Curții Europene a Drepturilor Omului.

Acestea sunt câteva observații de principiu pe marginea proiectului, observațiile pe articole regăsindu-se în avizul exprimat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Și în acest caz, în cuprinsul expunerii de motive s-a precizat că, pentru punerea în aplicare a normelor procedurale din noul Cod de procedură penală, sunt necesare acțiuni eficiente de natură organizatorică și administrativă de natură să permită funcționarea efectivă a procedurilor, impactul financiar urmând a fi evaluat, în urma unei analize aprofundate.

Nu în ultimul rând, se impune precizarea că adoptarea noilor coduri de procedură implică reglementarea prin legea de punere în aplicare, a modului de soluționare a situațiilor tranzitorii, a soluțiilor referitoare la corelarea, modificarea, completarea, abrogarea legilor speciale care au incidență în materie de procedură civilă și penală, a măsurilor de ordin organizatoric, financiar, logistic și de asigurare a personalului necesar.

Trebuie adăugat și faptul că, pentru aplicarea efectivă a dispozițiilor noilor coduri de procedură, este esențial ca acestea să intre în vigoare concomitent cu noul Cod civil, respectiv, noul Cod penal,

aspect esențial care trebuie avut în vedere la adoptarea legilor de aplicare, întrucât este de neconceput aplicarea unor norme procedurale fără normele de drept substanțial corespunzătoare.

3.3. Principalele direcții de acțiune stabilite pentru anul 2008 de Consiliul Superior al Magistraturii pentru sistemul judiciar, în vederea îndeplinirii obligațiilor asumate în cadrul mecanismului de cooperare și verificare cu uniunea europeană

În urma raportului privind monitorizarea României în privința îndeplinirii condiționalităților impuse prin decizia Comisiei Europene din 13 decembrie 2006, dat publicității la data de 27 iunie 2007, s-a solicitat din partea autorităților române elaborarea unui plan de acțiune pentru anul 2008, pentru a facilita cooperarea și verificarea în domeniul justiției și combaterii corupției.

Autoritățile române au prezentat Comisiei Europene, în luna noiembrie 2007³⁵, acest plan de acțiune, cu etape bine stabilite, care au arătat modul în care România intenționează să atingă obiectivele specifice. Planul s-a bazat pe o *strategie coerentă de combatere a corupției la toate nivelurile* și pe un *plan credibil de consolidare a profesionalismului, independenței, competențelor și resurselor sistemului judiciar*.

Pentru atingerea obiectivelor stabilite prin rapoartele de monitorizare ale Comisiei Europene și prin rapoartele misiunilor de peer-review efectuate de experții din statele membre, la elaborarea planului s-au avut în vedere acele domenii cu privire la care respectivele rapoarte au semnalat existența unor deficiențe. Astfel, principalele direcții de acțiune pentru îndeplinirea primei condiționalități monitorizate au privit: adoptarea unor noi coduri de procedura, unificarea jurisprudenței, consolidarea capacității instituționale a CSM și responsabilizarea membrilor Consiliului, creșterea transparenței actului de justiție, îmbunătățirea politicii de resurse umane, creșterea eficienței sistemului judiciar prin îmbunătățirea infrastructurii și managementului instanțelor.

Îndeplinirea măsurilor asumate de CSM prin acest plan au fost monitorizate la nivelul Comisiei Europene prin intermediul rapoartelor lunare întocmite de către Consiliu și înaintate Ministerului Justiției, care, după centralizarea rapoartelor vizând stadiul îndeplinirii măsurilor de la toate instituțiile care au avut obligații asumate pe planul de acțiune, la rândul său le-a transmis către Comisia Europeană.

Aceste rapoarte au evidențiat, lunar, progresele înregistrate de CSM pe principalele măsuri asumate.

De asemenea, Mecanismul de Cooperare și Verificare stabilit prin decizia Comisiei Europene din 13 decembrie 2006 a prevăzut obligația României de a transmite Comisiei Europene rapoarte

³⁵ Planul de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare pentru anul 2008 a fost aprobat prin HG1346/31.10.2007, publicată în MO nr. 765/12.11.2007

semestriale privind progresele înregistrate în remedierea deficiențelor semnalate prin cele patru condiționalități (benchmark) stabilite.

La data de 23 iulie 2008 a fost dat publicității raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu, care cuprinde evoluțiile înregistrate în perioada iunie 2007 – martie 2008 în îndeplinirea celor 4 condiționalități stabilite în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare privind reforma sistemului judiciar și lupta anticorupție.

În ceea ce privește prima condiționalitate, care vizează activitatea CSM, raportul a evidențiat progresele înregistrate de România și anume:

- Îmbunătățirea situației resurselor umane din cadrul sistemului judiciar. Numărul persoanelor recrutate de INM a crescut, iar numărul posturilor vacante a scăzut;
- Îmbunătățirea calității jurisprudenței. Numărul recursurilor în interesul legii a fost în creștere și s-au făcut eforturi pentru îmbunătățirea accesului la jurisprudență și a consecvenței acesteia.

În același timp, raportul a scos în evidență și deficiențele înregistrate în această perioadă, și anume :

- Lipsa cronică de personal din cadrul Ministerului Public;
- Procedurile de recrutare nu permit întotdeauna garantarea selectării unui personal de calitate;
- Consiliul Superior al Magistraturii nu și-a exercitat în totalitate mandatul în mod consecvent, în special în ceea ce privește anchetele proactive în cazurile disciplinare;
- Lipsa unei orientări și a unui istoric pentru investigațiile din oficiu ale Inspecției Judiciare ;
- Lentoarea în ceea ce privește deciziile privind managementul și deciziile disciplinare ;
- Inconsecvența și indulgența sentințelor judecătorești în cazurile de corupție la nivel înalt.

În urma publicării acestui raport, Plenul CSM a stabilit unele măsuri menite să răspundă problemelor identificate, prin intermediul adoptării la data de 04 septembrie 2008 a hotărârii nr. 820 pentru stabilirea direcțiilor de acțiune prioritare în activitatea CSM. Unele dintre aceste măsuri se referă la:

- Intensificarea pregătirii profesionale specializate a judecătorilor și procurorilor în domeniul combaterii corupției, a rolului și responsabilităților sistemului judiciar în societate;
- Continuarea politicii de recrutare a judecătorilor, procurorilor și a personalului auxiliar, cu menținerea unor standarde înalte de performanță;
- Continuarea implementării Strategiei de comunicare publică aprobată de CSM, cu accent pe organizarea de seminarii de pregătire a magistraților și a personalului auxiliar în domeniul comunicării publice și a purtătorilor de cuvânt din instanțe și parchete;
- Finalizarea proiectelor din domeniul eficientizării activității instanțelor;

- Facilitarea accesului rapid pentru judecători și procurori la legislația comunitară și jurisprudența CJCE și CEDO;
- Continuarea măsurilor privind unificarea practicii judiciare;
- Monitorizarea cazurilor de încălcare a deontologiei profesionale de către magistrați și membrii CSM;
- Continuarea procesului de ocupare a posturilor vacante de inspectori judiciari pe bază de criterii obiective și cu asigurarea reprezentativității regionale.

Conform angajamentelor asumate de CSM prin această hotărâre, programul de pregătire profesională la nivel descentralizat a fost modificat, în sensul că la nivelul tuturor curților de apel, până la sfârșitul anului 2008, au fost organizate seminarii în domeniul combaterii corupției și al unificării practicii judiciare, iar la nivelul parchetelor s-au organizat seminarii în domeniul combaterii corupției. De asemenea, aceste tipuri de seminarii au fost incluse și în programul de pregătire aferent anului 2009, care a fost aprobat de Plenul CSM.

Pentru ocuparea posturilor vacante de execuție și conducere s-au desfășurat concursurile, examenele și interviurile preconizate până la sfârșitul anului 2008; în lunile ianuarie și noiembrie 2008 s-au desfășurat procedurile pentru recrutarea de noi inspectori în cadrul Inspecției Judiciare, ținându-se cont de asigurarea reprezentativității regionale.

La nivelul Consiliului s-a constituit un colectiv de lucru în vederea selectării deciziilor relevante de la nivelul instanțelor de judecată, pentru constituirea unei mape de hotărâri în materie, instrument deosebit de util care va fi folosit pentru pregătirea profesională a magistraților în domeniul luptei anticorupție.

Pentru aducerea la îndeplinire a măsurilor cuprinse în Hotărârea CSM nr. 820/2008, au continuat întâlnirile organizate la nivelul Consiliului între membrii comisiei de unificare a practicii cu președinții de secții de la curțile de apel, președinții secțiilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție și reprezentanții parchetului de pe lângă instanța supremă, în vederea discutării problemelor de practică judiciară neunitară; astfel de întâlniri au fost organizate și la nivelul instanțelor.

3.4. Indici de calitate ai activității judiciare

3.4.1. Indici de calitate a activității instanțelor judecătorești

A. Repartizarea aleatorie a cauzelor

Introducerea sistemului de repartizare aleatorie a cauzelor la nivelul instanțelor judecătorești a fost determinată de intenția creării unor garanții suplimentare pentru asigurarea imparțialității și

transparenței în realizarea actului de justiție, acesta fiind considerat o modalitate obiectivă de distribuire a dosarelor spre soluționare.

Sistemul de distribuire aleatorie în sistem informatic este la acest moment operațional la nivelul tuturor instanțelor de judecată.

Deși sistemul a fost deja implementat de aproximativ 3 ani funcționarea acestuia nu a ajuns încă la parametri optimi, aplicația informatică producând în continuare apariția unor dezechilibre între completele de judecată sub aspectul complexității și numărului cauzelor repartizate.

Totodată, au fost semnalate, inclusiv în mass-media, unele vulnerabilități ale sistemului, care conduc la o anumită predictibilitate a modului de repartizare în unele situații.

La ședința de bilanț a Consiliului Superior al Magistraturii din anul 2009 ministrul justiției s-a referit la unele denaturări ale sistemului de repartizare aleatorie, fără a furniza însă date concrete.

Facem precizarea că însăși rațiunea introducerii sistemului de repartizare aleatorie a cauzelor impune acțiunea imediată în vederea remedierii deficiențelor acestuia de către administratorul aplicației ECRIS – Direcția de IT din cadrul Ministerului Justiției, cu atât mai mult cu cât informaticienii din cadrul instanțelor sunt subordonați funcțional acestei structuri. Pe de altă parte, implicarea oricăror persoane în mod voit în perturbarea sistemului informatic de repartizare se impune a fi semnalată de îndată organelor de anchetă sau de control competente, după cum, în conținutul său concret, implică aspecte penale sau disciplinare.

În ceea ce privește opinia instanțelor referitoare la principala vulnerabilitate a sistemului de repartizare aleatorie a cauzelor prin aplicația ECRIS, precizăm că, potrivit răspunsurilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, rezultă următoarele:

- 56,25 % dintre respondenți au învederat că sistemul de repartizare aleatorie prezintă deficiențe în unele ipoteze legate de rezolvarea incidentelor procedurale sau în cazul trimiterii cauzei spre rejudecare;

- 37,5 % dintre cei intervievați au considerat că, prin această modalitate de repartizare, cauzele nu se distribuie echilibrat între completele de judecată, ca număr, obiect și complexitate;

- 6,25 % dintre instanțe au apreciat că sistemul de repartizare are caracter previzibil, putând fi „păcălit” de partea care dorește înregistrarea cauzei pe rolul unui anumit complet.

În legătură cu deficiențele constatate ale aplicației ECRIS, un procent foarte mare de instanțe, respectiv aproximativ 70%, au raportat că în cursul anului 2008 au fost rezolvate o serie de vulnerabilități ale sistemului informatic de repartizare aleatorie; în schimb cca 30 % dintre acestea au apreciat că problemele constatate nu au fost remediate.

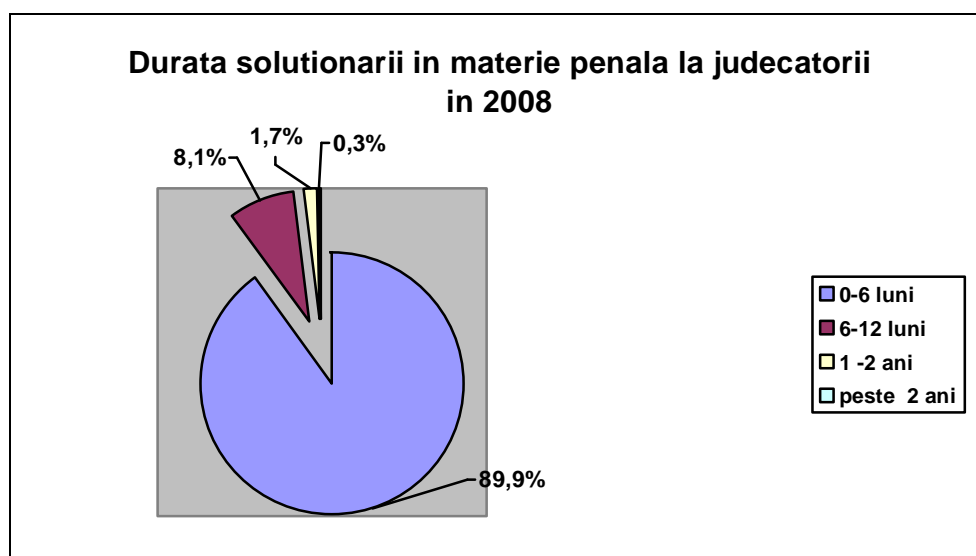
B. Date privind durata de soluționare a cauzelor

Potrivit art. 6 alin. 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) și într-un termen rezonabil a cauzei sale (...). Același principiu este prevăzut și de art. 21 alin. 3 din Constituția României.

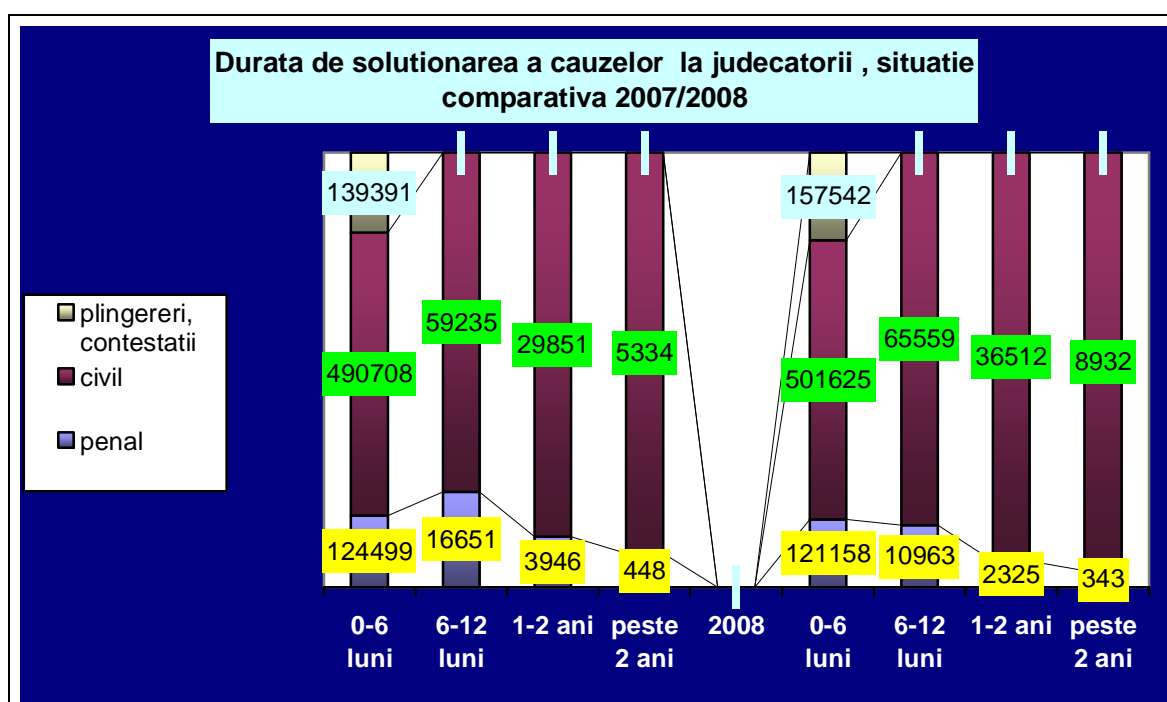
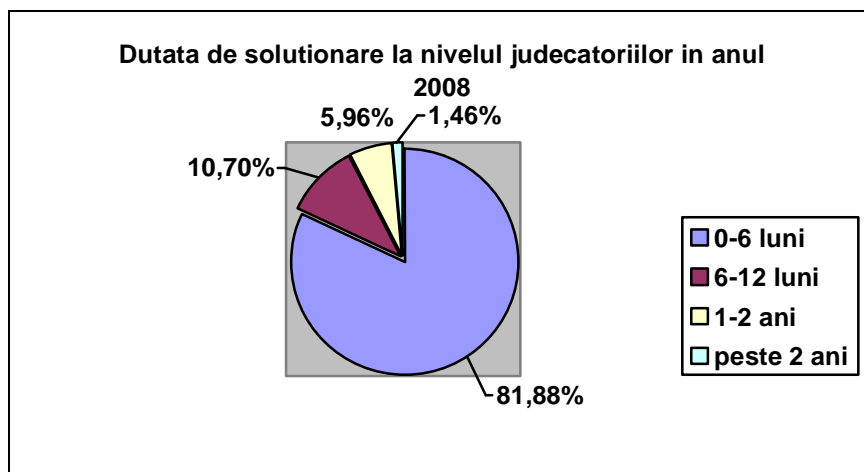
Aspecte statistice

Din cele **904.959** cauze soluționate la nivelul judecătorilor în perioada de referință, un număr de 134.789 cauze au fost soluționate în materie penală și 770.170 cauze în materie civilă (cuprinzând toate materiile civile).

Marea majoritate a **cauzelor penale**, respectiv **121.158 (89,9%)** au fost soluționate *în mai puțin de 6 luni*; 10.963 (8,1%) cauze au fost soluționate într-un termen de **6-12 luni**, 2.325 (1,7%) cauze au fost soluționate într-un termen de **1-2 ani** și 343 (0,3%) cauze într-un termen *mai mare de 2 ani*.

În ceea ce privește **cauzele civile**, dintr-un total de **612.628** de dosare (exceptând plângerile și contestațiile care au fost în număr de 157.542 și au avut un termen de soluționare situat sub 6 luni), **501.625 (81,88%)** cauze au fost soluționate într-un termen de 0 - 6 luni, 65.559 (10,7%) cauze au fost soluționate într-un interval de 6 - 12 luni, 36.512 (5,96%) cauze au fost soluționate într-un interval de 1 - 2 ani și restul de 8.932 (1,46%) dosare într-un termen mai mare de 2 ani.

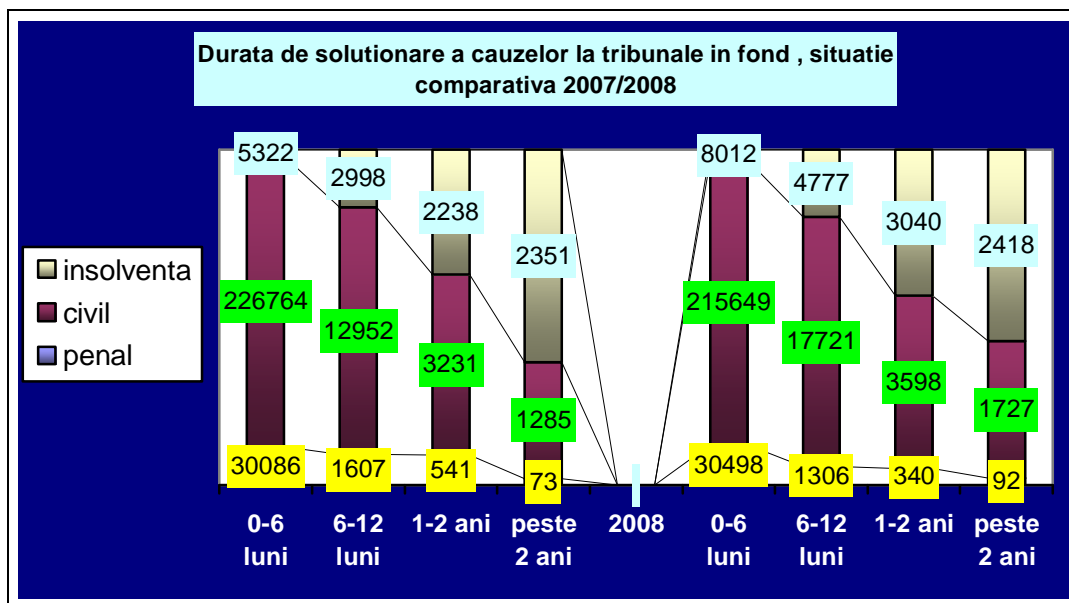

La nivelul tribunalelor, din cele 256.942 cauze soluționate în fond, în materie civilă, 223.661 (87,05%) cauze au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 22.498 (8,76%) cauze au fost soluționate într-un interval cuprins între 6–12 luni, în 6638 (2,58%) cauze au fost pronunțate soluții într-o perioadă cuprinsă între 1 –2 ani, iar 4.145 (1,61%) cauze au fost soluționate într-un termen mai mare de 2 ani.

Activitatea desfășurată de tribunale și evidențiată anterior cuprinde și acțiunile ce privesc procedura insolvenței. În această materie au primit soluționare 18.247 cauze, după cum urmează: 8.012 (43,91%) dosare au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 4.777 (26,18%) într-o

perioadă de 6–12 luni, 3.040 (16,66%) cauze într-un interval de 1–2 ani și 2.418 (13,25%) dosare au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani³⁶.

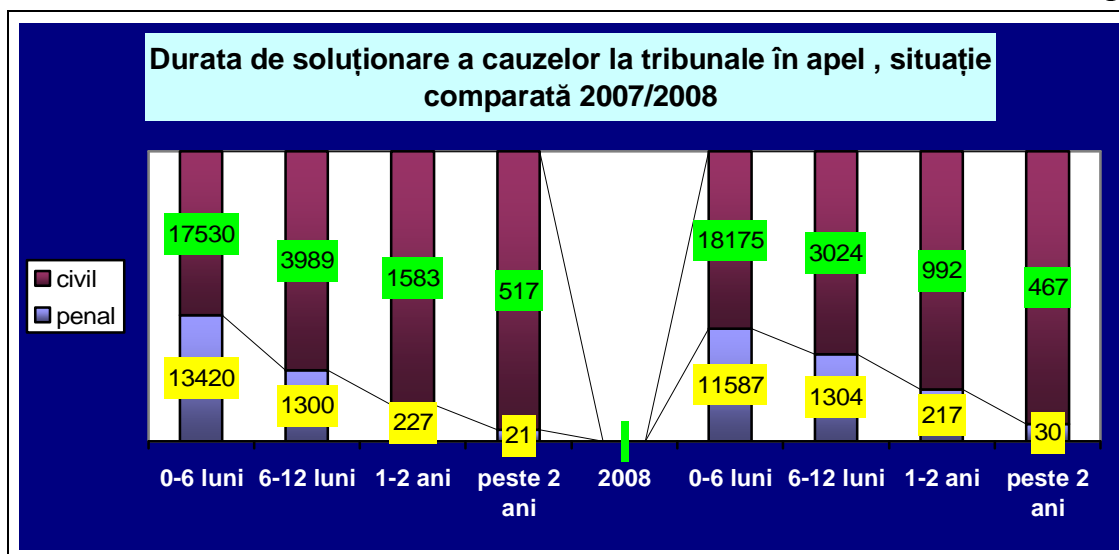
În materie penală, în fond, au fost soluționate 32.236 de dosare, în majoritatea cauzelor, respectiv în 30.498 dosare (**94,61%**), fiind pronunțate hotărâri într-un termen ce nu a depășit 6 luni, 1.306 (4,05%) dosare au fost soluționate într-un interval de 6 –12 luni, 340 (1,05%) dosare într-un interval de 1–2 ani și 92 (0,29%) de cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

În apel, cauzele civile au fost soluționate preponderent într-o perioadă ce nu a depășit 6 luni. Astfel, dintr-un total de 22.658 cauze civile ce au fost soluționate în apel, într-un număr de 18.175 (**80,2%**) dosare s-au pronunțat soluții în mai puțin de 6 luni; 3.024 (13,3%) cauze au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 992 (4,4%) cauze într-un interval de 1 – 2 ani și 467 (2,1%)cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

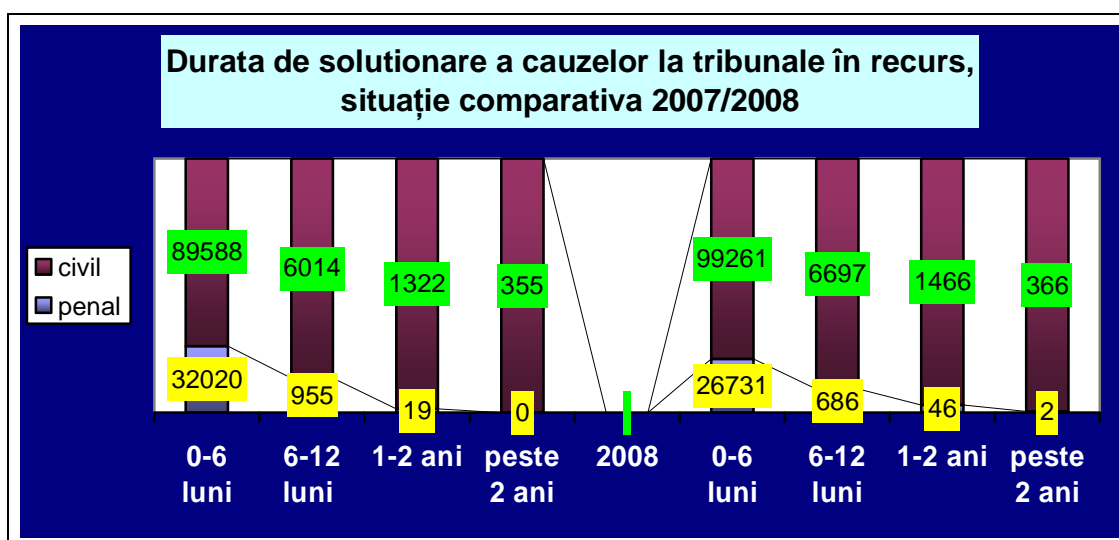
Cauzele penale au primit soluționare după cum urmează: 11.587 (**88,2%**) cauze într-o perioadă cuprinsă între 0–6 luni, 1.304 (9,9%) cauze într-o perioadă de 6–12 luni, 217 (1,7%) cauze într-un interval de 1–2 ani și 30 (0,2%) de cauze au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

³⁶ Considerăm, ca și în raportul precedent, că diferențele foarte mari între durata de soluționare a cauzelor în materia insolvenței, față de media națională, nu pot fi justificate exclusiv prin complexitatea și specificul acestor cauze și semnaleză anumite deficiențe sub aspectul reglementării aspectelor procedurale specifice, impunându-se din punct de vedere legislativ o revizuire a dispozițiilor legale în materie.

În recurs civil, dintr-un număr de 107.790 cauze civile soluționate, tribunalele au pronunțat decizii irevocabile într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 99.261 cauze (**92,1%**), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 6.697 cauze (**6,2%**), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 1.466 cauze (**1,4%**), 366 (**0,3%**) dosare fiind soluționate în mai mult de 2 ani.

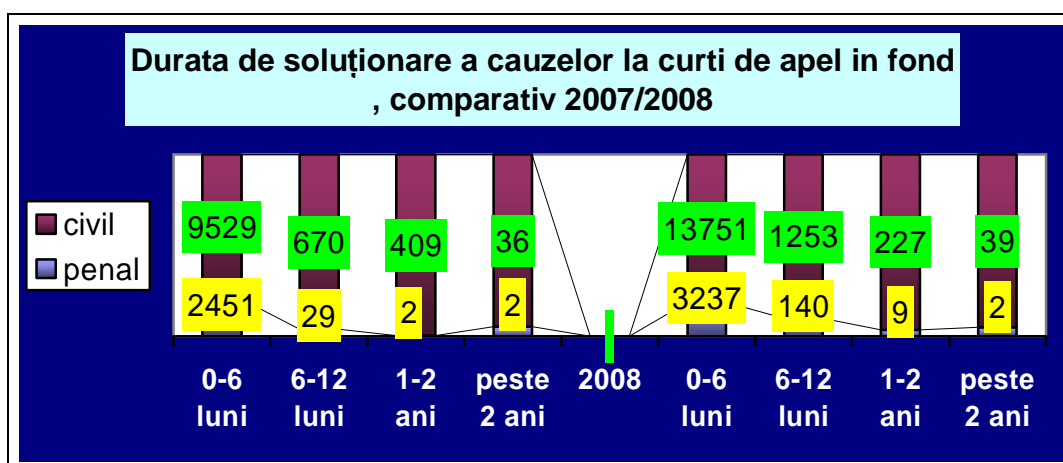
Dintr-un număr de 27.465 cauze penale soluționate în recurs, tribunalele au pronunțat decizii definitive într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 26.731 cauze (**97,33%**), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 686 cauze (**2,50%**), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 46 cauze (**0,17%**), și în 2 cauze (**0,01 %**) în mai mult de 2 ani.

La nivelul curților de apel, dintre cele 15.270 cauze soluționate **în fond**, **în materie civilă**, 9.529 cauze (**90,05 %**) au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 1.253 cauze (**8,21%**) au

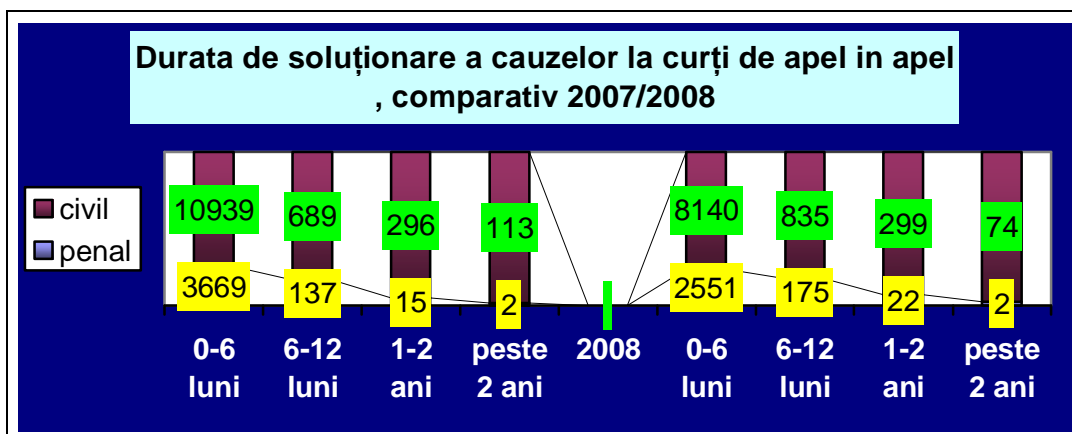
fost soluționate într-un interval cuprins între 6 – 12 luni, în 227 cauze (1,48%) au fost pronunțate soluții într-o perioadă cuprinsă între 1 – 2 ani, iar 39 (0,26%) de cauze au fost soluționate în mai mult de 2 ani.

În materie penală, curțile de apel s-au pronunțat în 3.388 dosare, în majoritatea cauzelor, respectiv în 3.237 dosare (95,54%) fiind pronunțate hotărâri într-un termen ce nu a depășit 6 luni, 140 dosare (4,13%) au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 9 dosare (0,27%) într-un interval de 1 – 2 ani și 2 (0,06%) cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

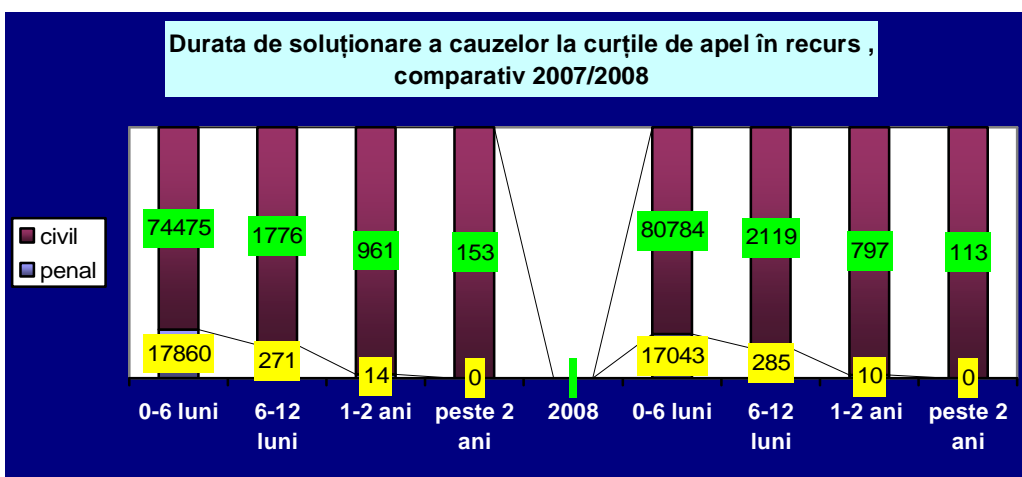
În apel, cauze civile au fost soluționate preponderent într-o perioadă ce nu a depășit 6 luni. Astfel dint-un total de 9.348 cauze civile ce au fost repartizate judecătorilor, într-un număr de 8.140 dosare (87,08%) s-au pronunțat soluții în mai puțin de 6 luni; 835 cauze (8,93%) au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 299 cauze (3,2%) într-un interval de 1 – 2 ani și 74 (0,79%) cauze soluționate într-un termen mai mare de 2 ani.

Cauze penale au fost soluționate după cum urmează: 2.551 cauze într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 175 cauze într-o perioadă de 6 – 12 luni, 2 cauze într-un interval de 1 – 2 ani și 2 cauze au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

În recurs, dintr-un număr de 83.913 *cauze civile* soluționate, curțile de apel au pronunțat decizii irevocabile într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 80.784 cauze (**96,39%**), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 2.119 cauze (2,53%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 797 cauze (0,95%), 113 dosare (0,13%) fiind soluționate în mai mult de 2 ani.

Dintr-un număr de 17.338 *cauze penale* soluționate, curțile de apel au pronunțat decizii definitive într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 17.043 cauze (**98,3%**), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 285 de cauze (1,64%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 10 cauze (0,06%), nici o cauză nefiind soluționată în mai mult de 2 ani.

Situația stocului de dosare rămas pe rolul instanțelor judecătorești la 31.12.2008

La nivelul celor 179 judecătorii care funcționează în prezent, s-a înregistrat, la finele anului 2008, un volum total de 316.048 cauze în care sunt incluse și cauzele suspendate, din care 233.607 cauze civile, 54.502 plângeri și contestații și 27.939 cauze penale.

Dintre cauzele civile aflate în stoc la sfârșitul anului un număr de 110.773 au o vechime (de la înregistrare) de până la 6 luni (47,4%), 40.428 cauze au o vechime cuprinsă între 6 - 12 luni (17,3%), 13.248 cauze au durată mai mare de 1 an (5,7%), iar judecata a 69.158 cauze (29,6%) a fost suspendată.

Cauzele privind plângerile și contestațiile sunt defalcate astfel : 40.133 cu o vechime cuprinsă între 0 - 6 luni (73,6%), între 6 - 12 luni 4.818 (8,8%), 572 (1,1%) cauze peste 1 an vechime și 8.979 suspendate (16,5%).

Cauzele penale în mare parte au o vechime cuprinsă între 0 - 6 luni - 22.761 cauze (81,5%), 3.870 cauze au vechime de 6 luni - 1 an (13,8%), iar mai vechi de un an au fost înregistrate 1.308 cauze (4,7%).

La nivelul tribunalelor civile care funcționează în România, au rămas de soluționat un număr de 156.318 cauze (în fond 109.286 cauze, în apel 14.451 cauze și în recurs 32.581cauze), care conțin și cauzele suspendate. Cauze civile sunt în număr de 144.385, iar cele penale în număr de 11.933.

Totalul cauzelor civile aflate în faza judecării în fond rămase de soluționat este de 104.070 cauze, cu următoarea repartizare: 77.520 fond civil (exclusiv cauzele de insolvență), din care 52.343 între 0-6 luni (67,52%), 5.600 între 6 - 12 luni (7,23%), 2.158 peste 12 luni (2,78%) și 17.419 cauze suspendate (22,47%); cauzele privind insolvența sunt 26.550 din care 11.038 cu o durată cuprinsă între 0 - 6 luni (41,57%), 6.555 cauze cu durată cuprinsă între 6- 12 luni (24,69%), 4.447 cauze cu o durată cuprinsă între 1-2 ani (16,75%), 3.835 cauze mai vechi de 2 ani (14,44%); 675 dintre aceste cauze sunt suspendate(2,54%).

În ceea ce privește cauzele penale judecate în fond, au fost înregistrate 5.216 dosare dintre care 4.287 între 0-6 luni (82,19%), 591 între 6 - 12 luni (11,33%) și 338 cauze (6,48%) peste un an.

Dintre cauzele civile judecate în apel, la tribunale a rămas un stoc de 10.740 dosare, acestea fiind repartizate astfel : 6.026 cu o vechime cuprinsă între 0 - 6 luni (56,10%), 1.502 cauze cu o vechime cuprinsă între 6 - 12 luni (13,99%), 462 cauze (4,3%) au vechime de peste un an și 2.750 cauze suspendate(25,61%). Dintre cauzele penale aflate în apel a rămas un stoc de 3.711 cauze, defalcate astfel: cauze cu o vechime cuprinsă între 0 -6 luni - 3.092 (83,32%), 512 cauze cu o vechime cuprinsă între 6-12 luni (13,8%) și 107 cauze mai vechi de 1 an (2,88%).

În materie civilă, în recurs se aflau în stoc la 31 decembrie 2008 29.575 cauze, cu următoarea defalcare : 0-6 luni - 21.720 cauze (73,44%), 6-12 luni 1.576 cauze (5,33%), peste un an 200 cauze (0,68%) și suspendate 6.079 cauze (20,55%). În materie penală - recurs a rămas la finalul anului un stoc de 3.006 cauze, din care 2.884 cauze cu durată cuprinsă între 0-6 luni (95,94%), 109 cauze cu durată între 6- 12 luni (3,63%) și 13 cauze mai vechi de un an (0,43%).

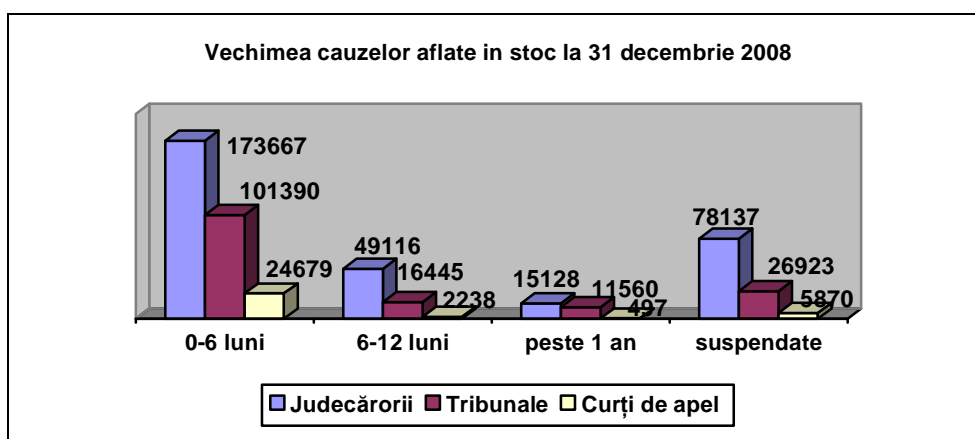
La nivelul Curților de Apel civile care funcționează în România, au rămas de soluționat 33.284 cauze, dintre care în fond 6.898 cauze, în apel 4.155 cauze și în recurs 22.231 cauze, care conțin și cauzele suspendate. Cauze civile sunt în număr de 30.241 iar cele penale în număr de 3.043.

În materie civilă - fond au fost înregistrate 6.385 cauze, cu următoarea repartizare: 4.357 cauze între 0-6 luni (68,24%), 870 cauze între 6 – 12 luni (13,63%), 96 cauze mai vechi de un an (1,5%) și 1.062 cauze suspendate (16,63%).

În materie penală - fond au fost înregistrate 513 cauze, dintre care majoritatea au o vechime cuprinsă între 0 și 6 luni, respectiv 460 cauze (89,67%), 35 cauze între 6 – 12 luni (6,82%) și 18 cauze (3,51%) peste un an.

În materie civilă, în apel, la curțile de apel a rămas un stoc de 3.503 cauze, repartizate astfel: 1.396 cauze cu o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni (39,85%), 724 cauze cu o vechime cuprinsă între 6 – 12 luni (20,67%), 215 cauze (6,14%) cu o vechime de peste un an și 1.168 cauze suspendate (33,34%), iar pentru apel penal a rămas un stoc de 652 cauze, dintre care cu o vechime cuprinsă între 0 -6 luni sunt 597 cauze (91,56%), 42 cauze au o vechime cuprinsă între 6-12 luni (6,45%) iar 13 cauze sunt mai vechi de 1 an (1,99%).

În materie civilă, în recurs, se regăseau în stoc la 31 decembrie 2008 20.353 cauze, cu următoarea defalcare : 0-6 luni – 16.063 cauze (78,92%), - 6-12 luni 501 cauze (2,46%), - peste un an 149 cauze (0,73%) și suspendate 3.640 cauze (17,88%). În materie penală, pentru același stadiu procesual, a rămas un stoc de 1.878 cauze, dintre care 1.806 cauze cu durata cuprinsă între 0-6 luni (96,17%), 66 cauze cu durata între 6- 12 luni (3,51%) și 6 mai vechi de un an (0,32%).

Percepția instanțelor și parchetelor asupra cauzelor care provoacă tergiversarea soluționării cauzelor și măsurile prin care ar putea fi remediate

Pentru a cunoaște percepția instanțelor asupra duratei de soluționare a cauzelor, prin chestionarul pentru colectarea datelor s-a solicitat judecătorilor să-și exprime opinia cu privire la următoarele aspecte:

- § care a fost impactul modificărilor legislative operate în anul 2008 asupra acestei durate;
- § care sunt cauzele de care depinde diminuarea timpului necesar soluționării cauzelor;
- § dacă actuala durată medie de soluționare a cauzelor la nivelul instanței în care funcționează este rezonabilă, în funcție de condițiile concrete de funcționare a sistemului judiciar și, în particular, a instanței;
- § să indice care sunt factorii care apreciază că influențează, în cea mai mare măsură, în mod negativ, durata de soluționare a cauzelor la nivelul instanței.

Centralizând răspunsurile transmise rezultă următoarele:

- § aproximativ 80 % dintre respondenți au arătat că nu pot face aprecieri asupra împrejurării dacă modificările legislative operate în anul 2008 au creat premisele accelerării procedurilor judiciare sau, dimpotrivă, au provocat creșterea duratei de soluționare a cauzelor;
- § aproximativ 20 % dintre răspunsuri au fost în sensul că prin măsurile legislative luate în perioada de referință s-a determinat creșterea timpului de soluționare, datorită, în special, următoarelor acte normative: Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, cu modificările și completările ulterioare, O.U.G nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă și Legea nr. 57/2008 pentru modificarea alin. 1 al art. 172 din Codul de procedură penală, : O.U.G. nr. 75/2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiției;
- § Majoritatea judecătorilor a apreciat că diminuarea duratei de soluționare a cauzelor depinde, în principal, de modificări legislative, un procent mai mic dintre cei intervievați considerând că aceasta este influențată de modul în care fiecare complet de judecată „administrează” cauzele care îi sunt repartizate și numai instanțele din circumscripția unei singure curți de apel au apreciat că, într-o manieră decisivă, diminuarea sus menționată ar putea fi determinată de măsuri administrative, luate la nivel central (spre exemplu: modificări aduse Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, emiterea de noi reglementări de către CSM, dezvoltarea programului de preluare a unor atribuții non-judiciare ale judecătorilor de către grefieri, controale tematice ale Inspecției judiciare etc.)
- § În cvasiunanimitate, respondenții au considerat că durata medie de soluționare a cauzelor este rezonabilă, în funcție de condițiile concrete de funcționare a sistemului judiciar și, în particular, a instanțelor respective;

- § Aproximativ 53 % dintre instanțe au învederat că durata de soluționare a cauzelor este influențată negativ de factori obiectivi (spre exemplu - modificări legislative, precum schimbările în materie de competență, condițiile materiale - lipsa sălilor de ședință pentru programarea mai multor complete, supraîncărcarea instanței, existența a numeroase posturi de judecător sau personal auxiliar vacante în schema instanței etc.);
- § Aproximativ 37 % dintre judecători au considerat că durata de soluționare a cauzelor este influențată negativ de factori ținând de conduita procesuală necorespunzătoare a părților/avocaților lor (cereri nejustificate și repetate de amânare a cauzei, lipsa nejustificată a apărătorului la termen; formularea unor cereri de recuzare neîntemeiate, lipsa ambelor părți la judecarea cauzei, fără a se solicita judecarea și în lipsă, cu consecința suspendării cauzei, investirea instanței cu acțiuni sau cereri informale față de cerințele procedurale etc.)
- § Cca 10 % dintre respondenți au apreciat că au o influență negativă factori imputabili altor participanți la activitatea judiciară – experți, executori judecătorești etc. (neefectuarea/nedepunerea raportului de expertiză la termenul fixat de instanță, formularea unor rapoarte de expertiză necorespunzătoare sau obținerea, după reveniri repetate, a diverselor informații necesare soluționării cauzei, care rezultă din evidențele altor instituții sau autorități).

Aspecte de drept comparat³⁷

Durata de soluționare a cauzelor civile litigioase și nelitigioase la instanțele de fond în 2006 (exprimată în zile)

În ceea ce privește durata de soluționare a **cauzelor litigioase**, raportul CEPEJ referitor la anul 2006 evidențiază o mare varietate de situații, de la țări în care astfel de dosare sunt soluționate, în medie, într-o perioadă scurtă de timp: Lituania (42 zile) sau România (99 zile) la țări în care durata de soluționare a cauzelor este evidențiată de datele statistice la nivele mult mai mari în Italia (507 zile), Slovenia (531 zile) și Cipru (672 zile) este foarte mare³⁸.

³⁷ Date valabile pentru anul 2006, extrase de către Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe din raportul “Sisteme judiciare europene-edțiia 2008”, elaborate de CEPEJ.

³⁸ O apreciere în profunzime a datelor presupune însă cunoașterea îndeaproape a modului de funcționare a sistemului judiciar în fiecare țară. Spre exemplu, în unele țări surata de soluționare a cauzei privește numai perioada de timp în care aceasta s-a aflat pe rolul instanțelor judecătorești (fond și căi ordinare sau/și extraordinare de atac), alte țări adaugă la această perioadă, în materie penală, și timpul în care dosarul s-a aflat în lucru la parchet sau la poliție, în timp ce, în materie civilă, uneori se are în vedere și durata necesară *executării* sentinței obținute.

În cazul *dosarelor civile nelitigioase*, durate mai scurte de soluționare există în țări precum Letonia (39 zile), Ungaria (33 zile) și Franța (36 zile). Durează mai mult soluționarea unei cauze nelitigioase în: Slovenia (226 zile) și Republica Slovacia (229 zile).

Durata de soluționare a cauzelor se calculează în mod asemănător în cazul dosarelor de executare, în materia cărții funciare sau a registrului comerțului.

Cât privește *dosarele din domeniul cărții funciare*, durata de soluționare a cauzelor este mare în Slovenia (118 zile) și Ungaria (95 zile), cea mai scurtă durată înregistrându-se în Finlanda (13 zile).

În domeniul *registrelor comerciale*, se înregistrează diferențe mari între țări, care variază de la 12 zile (Bulgaria și Republica Cehă) la 141 de zile (Irlanda).

Măsuri pentru creșterea eficienței procedurilor judiciare

- Proceduri simplificate

Una dintre formele de sporire a eficienței procedurilor judiciare este introducerea unor proceduri simplificate. Aceste proceduri sunt deseori mai puțin costisitoare, iar procesul de decizie la nivelul instanței este mai scurt. Una dintre procedurile civile simplificate cele mai populare privește creanțele necontestate (de exemplu *mahnverfahren* în Germania și *moneyclaim online* în Regatul Unit). Și pentru cauzele de drept penal și administrativ este posibil să se folosească proceduri simplificate.

Doar în Belgia și Islanda nu există proceduri simplificate pentru cauzele civile, penale și administrative.

Austria, Malta și România nu utilizează proceduri simplificate decât pentru cauzele civile, pe când Cehia, Letonia și Olanda folosesc acest tip de proceduri doar pentru cauzele penale, iar Luxemburg doar în cauze administrative.

Pe de altă parte, Bulgaria, Danemarca, Estonia, Finlanda, Grecia, Irlanda, Italia, Lituania, Polonia, Slovacia, Slovenia și Suedia utilizează procedurile simplificate în materie civilă și penală, iar Cipru, Franța, Germania, Ungaria, Portugalia, Spania și Anglia și Țara Galilor folosesc aceste proceduri în cauzele civile, penale și administrative.

În mai multe țări, procedurile simplificate în materie civilă se referă la ordine de plată sau creanțe mici. Se regăsesc exemple de proceduri penale simplificate cu precădere în domeniul infracțiunilor penale mărunte, care duc la o amendă sau la o condamnare cu închisoarea pentru o perioadă limitată (de exemplu: Finlanda, Ungaria, Lituania, Luxemburg, Polonia și Portugalia).

În unele situații cazul este finalizat printr-un act scris al procurorului, fără a se mai ajunge în fața unei instanțe (Finlanda). În alte cazuri, cauzele pot fi judecate în absența pârâtului (Ungaria). Pot fi

utilizate proceduri simplificate atunci când circumstanțele cauzei sunt clare, iar suspectul nu cere să i se acorde mai mult timp pentru a-și pregăti apărarea (Lituania). În Polonia există o procedură simplificată pentru anumite infracțiuni penale judecate de „instanțele de 24h”. În Olanda unele infracțiuni penale mărunte pot fi judecate în cadrul dreptului administrativ.

Exemple de proceduri administrative simplificate privesc procedurile care nu necesită prezența părților (Germania) sau pe cele pentru care procedura orală poate fi înlocuită de o procedură scrisă (în Olanda, de exemplu).

- Proceduri de urgență

Doar în Republica Cehă nu există nici o procedură specifică pentru cauzele urgente, iar în 3 țări (Austria, Bulgaria și Irlanda) aceasta există doar pentru cauzele civile; în 2 țări (Estonia și Olanda) există acest tip de proceduri pentru cauzele civile și administrative, iar în 5 țări (Danemarca, Italia, Malta, Polonia și Slovacia) procedurile sunt utilizate doar în materie civilă și penală.

În Belgia, Cipru, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Letonia, Lituania, Luxemburg, Portugalia, România, Slovenia, Spania, Suedia, Anglia și Țara Galilor, procedurile specifice pentru cauzele urgente se aplică atât pentru cauzele civile, cât și pentru cele administrative și penale.

Procedurile de urgență în materie civilă sunt de cele mai multe ori legate de următoarele situații: conflicte de muncă, pentru garantarea recuperărilor de creanțe (Austria și Polonia), pentru prevenirea unui pericol iminent sau al unei daune irecuperabile pentru reclamant (Austria), cauze privind custodia copilului (Danemarca), în litigii în care este nevoie de o hotărâre interimară/preliminară (Franța, Olanda), proceduri sumare în cadrul acțiunilor juridice legate de răspunderea pentru daunele produse de judecători (Ungaria), cambii (Ungaria), pentru a garanta interesele materiale ale reclamantului (Lituania), în cauze de dreptul familiei, în cadrul unei proceduri rapide.

Procedurile de urgență în materie penală sunt prevăzute pentru: cazurile de delincvență juvenilă (Ungaria), faza de cercetare prealabilă în care sunt implicați învinuiții aflați în stare de arest (pe o bază temporară) (Franța, Ungaria, Portugalia, Slovacia) sau activitățile care fac parte din spectrul cercetării polițienești (Danemarca).

Exemple de proceduri de urgență în materie administrativă pot fi identificate pentru: situațiile în care partea solicită o suspendare temporară a aplicării hotărârilor/actelor administrative (Franța, Luxemburg, România), pentru luarea de măsuri de conservare (Franța), cazuri referitoare la revizuirea hotărârilor administrative privind aspectele familiale (Ungaria).

- Modalitățile de soluționare a cauzelor

Pentru a eficientiza procedurile judiciare, părțile (și avocații acestora) pot avea posibilitatea de a negocia cu judecătorul modalitățile de soluționare a unei cauze. Mai multe țări au răspuns că o astfel de măsură este aplicabilă în țările lor.

Situații exemplificative pentru modalitățile menționate privesc: prezentarea de informații/probe în fața instanței (Franța și Suedia), fixarea termenelor de judecată (Danemarca, Finlanda, Franța), posibila extindere a unui termen legal sau acordat de instanță (Germania), aducerea de probe pe o bază informală (Germania), acordul pentru a continua procedura în scris (Germania), chestiunile de drept și de fapt care pot fi acceptate de părți înainte de audieri (Irlanda) sau folosirea procedurii medierii judiciare și a unui program accelerat de reglementare a unui contencios civil (Slovenia).

C. Ponderea atacabilității hotărârilor³⁹. Indicele de desființare⁴⁰ (ponderea desființării modificării/desființării hotărârilor judecătorești în căile de atac)

La nivelul celor 179 judecătorii care funcționează în prezent, s-a înregistrat, în cursul anului 2008, un volum total de 1.221.007 cauze (cuprinzând cauzele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2007 la care se adaugă dosarele nou intrate), din care au fost soluționate 904.959 dosare.

Dintre dosarele soluționate de judecătorii, au fost atacate cu apel sau, după caz, cu recurs la tribunal, 178.620 cauze. Rezultă faptul că ponderea atacabilității hotărârilor pronunțate de judecătorii în fond a fost de 19,7%⁴¹. Comparativ, la nivelul anului 2007, au fost soluționate un număr de 870.063 cauze, din care 170.080 au fost atacate cu apel sau recurs la tribunal, ceea ce a condus la o pondere a atacabilității hotărârilor de 19,5%. Se poate observa că procentul justițiabililor nemulțumiți de hotărârile pronunțate de judecătorii este același, gradului de insatisfacție a acestora reprezentând un aspect îngrijorător, întrucât conduce la creșterea duratei de soluționare a cauzelor și a întârzierii valorificării drepturilor recunoscute prin hotărâri judecătorești. Această situație are cauze multiple, dintre care au caracter preponderent: lipsa unei practici judiciare unitare la nivelul instanțelor de grade diferite, ceea ce reduce previzibilitatea jurisprudenței, atât pentru părți, cât și pentru avocații lor, încercarea de a tergiversa executarea anumitor obligații, favorizată în procedura română de existența, ca regulă, a dublului grad de jurisdicție, lipsa unor soluții alternative de soluționare a conflictelor, dar și gradul redus de satisfacție față de calitatea actului de justiție.

Din totalul de 175.771 hotărâri pronunțate de tribunale în căile de atac au fost pronunțate soluții de admitere în 54.316 de cauze (30,9%), ponderea schimbării hotărârilor fiind de 6 % (față de

³⁹ Ponderea atacabilității hotărârilor reprezintă procentul hotărârilor judecătorești împotriva cărora s-au exercitat căile de atac ordinare prevăzute de lege – apelul și/sau recursul – (inclusiv recursul în materie civilă, calificat de Codul de procedură civilă drept cale extraordinară de atac) din totalul hotărârilor pronunțate.

⁴⁰ Indicele de casare (ponderea schimbării hotărârilor) semnifică procentul hotărârilor judecătorești care au fost casate, desființate sau modificate în căile de atac din totalul hotărârilor pronunțate.

⁴¹ Prin urmare, peste 80% dintre hotărârile civile pronunțate de judecătorii au rămas irevocabile prin neexercitarea căilor de atac, situație care reprezintă o achiesare tacită a părților față de soluția pronunțată. Totuși, rezultatul se impune a fi ponderat dat fiind faptul că instanțele judecătorești judecă și anumite categorii de cauze necontencioase, precum și unele cauze care au numai formal un caracter contencios (spre pildă, divorțul prin acordul soților).

totalul de 904.959 cauze soluționate). După cum se poate însă observa, în cea mai mare măsură nemulțumirile justițiabililor nu au fost confirmate de instanțele care au soluționat căile de atac.

Distinct pe materii, ponderea schimbării hotărârilor a fost de 5,62% în ceea ce privește cauzele civile și 8,16 % în ceea ce privește cauzele penale.

La nivelul tribunalelor civile care funcționează în România, au fost soluționate, în cursul anului 2008, în fond și apel, 324.974 cauze.

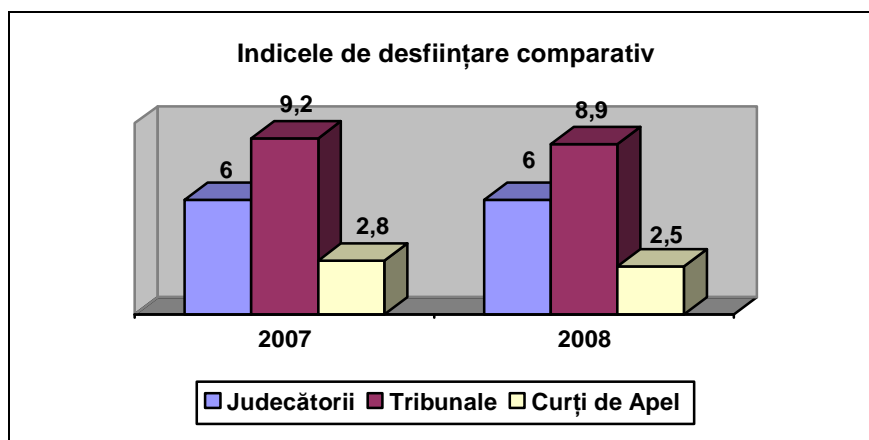
Dintre aceste cauze, 119.458 dosare au fost atacate cu apel sau, după caz, cu recurs la curțile de apel, **ponderea atacabilității hotărârilor** fiind de **36,8%**, mai mare față de anul 2007 când s-a înregistrat un procent de atacabilitate a hotărârilor de 33,4%. Întocmai ca și la judecătorii, indicatorul de calitate „atacabilitate” este în creștere.

Din totalul apelurilor și recursurilor soluționate de curțile de apel în anul 2008, respectiv 117.022 cauze, un număr de 29.075 apeluri și recursuri au fost admise (24,8%).

Raportat la numărul total de cauze soluționate de tribunale, rezultă un **indice de desființare de 8,9%**.

Totodată, în anul 2008 Înalta Curte de Casație și Justiție a soluționat un număr de 14.887 recursuri declarate împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel în fond sau în apel din care au fost admise un număr de 3.137 (21.07%).

Raportat la numărul total de cauze soluționate de Curțile de Apel, rezultă un **indice de desființare de 2,5 %** (număr hotărâri de admitere a recursurilor raportat la număr total hotărâri pronunțate de curțile de apel).

Potrivit răspunsurilor transmise de către curțile de apel la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, principalele cauze care au provocat desființarea hotărârilor judecătorești în căile de atac sunt următoarele: interpretarea greșită a legii de către completul de judecată de la instanța inferioară într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite, casarea hotărârii de fond pe elemente de apreciere (individualizarea pedepsei, însă în interiorul limitelor impuse de lege, stabilirea modalității de executare etc.) și netemeinicia hotărârii de fond, cauzată de aprecierea greșită a probelor/neadministrarea întregului material probatoriu care se impunea în cauză de către completul de la instanța inferioară.

În opinia celor intervievați, o altă cauză ar fi netemeinicia hotărârii de fond, provocată de lipsa de diligență a părții în administrarea cauzei (ignorarea obligațiilor procedurale, nepropunerea sau nefurnizarea de mijloace de probă pertinente), iar un număr mai mic de respondenți a apreciat că desființarea hotărârilor judecătorești în căile de atac a fost determinată de apariția, după pronunțarea hotărârii de fond, a unei decizii privind soluționarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituționalitate sau a unei decizii a Curții Europene a Drepturilor Omului etc. prin care se impune o soluție contrară; de nelegalitatea hotărârii de fond, ca urmare a încălcării unor condiții de formă (spre exemplu, nesemnarea minutei de către judecătorul de fond, lipsa încheierii de amânare a pronunțării în cauză etc.), precum și de netemeinicia hotărârii de fond, datorată administrării în calea de atac a unor probe noi, neavute în vedere la fond, fără culpa judecătorului.

Ca măsură în scopul unificării practicii judiciare, art. 26¹ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, prevede că la nivelul fiecărei secții sau, după caz, al fiecărei instanțe, acolo unde nu sunt organizate secții, se organizează întâlniri lunare ale judecătorilor, în care vor fi discutate problemele de drept care au condus la pronunțarea unor soluții diferite.

Potrivit răspunsurilor judecătorilor la chestionar, la un număr semnificativ de instanțe au avut loc, în cursul anului 2008, cu o frecvență cel puțin lunară, întâlniri ale judecătorilor din cadrul acestora în vederea dezbaterii motivelor de casare și a stabilirii măsurilor adecvate care se impun, în vederea diminuării numărului de hotărâri judecătorești desființate în căile de atac. Un număr mai redus de instanțe a învederat că au fost organizate astfel de întâlniri cu o frecvență cel puțin trimestrială.

3.4.2. Indici de calitate ai activității parchetelor

A. Modul de repartizare a cauzelor

În conformitate cu dispozițiile art. 95 alin. 3 din Legea nr. 303/2004 conducătorul fiecărui parchet repartizează dosarele procurorilor, ținând cont de specializarea acestora și în conformitate cu

dispozițiile art. 73 pct. 34 și art. 82 pct. 23 din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 529/C/21.02.2007 dosarele se repartizează procurorilor ținând cont, în principal, de următoarele criterii: specializarea, aptitudinile, experiența, numărul de dosare aflate în lucru și gradul lor de complexitate, specificul fiecărui caz în parte, cazurile de incompatibilitate și conflict de interese, precum și alte situații deosebite.

În urma evaluării răspunsurilor procurorilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare raportului, într-o pondere cvasiunanimă opinia parchetelor este aceea că repartizarea cauzelor trebuie realizată după criterii obiective.

Alte criterii avute în vedere la repartizarea cauzelor, în cadrul parchetelor, în afara celor prevăzute de lege și regulamente se referă la principiul continuității în soluționarea cauzelor, la sectorizarea activității în compartimente de urmărire penală, supravegherea urmăririi penale și judiciare, în funcție de zona supravegheată etc.

B. Date privind durata de soluționare a cauzelor

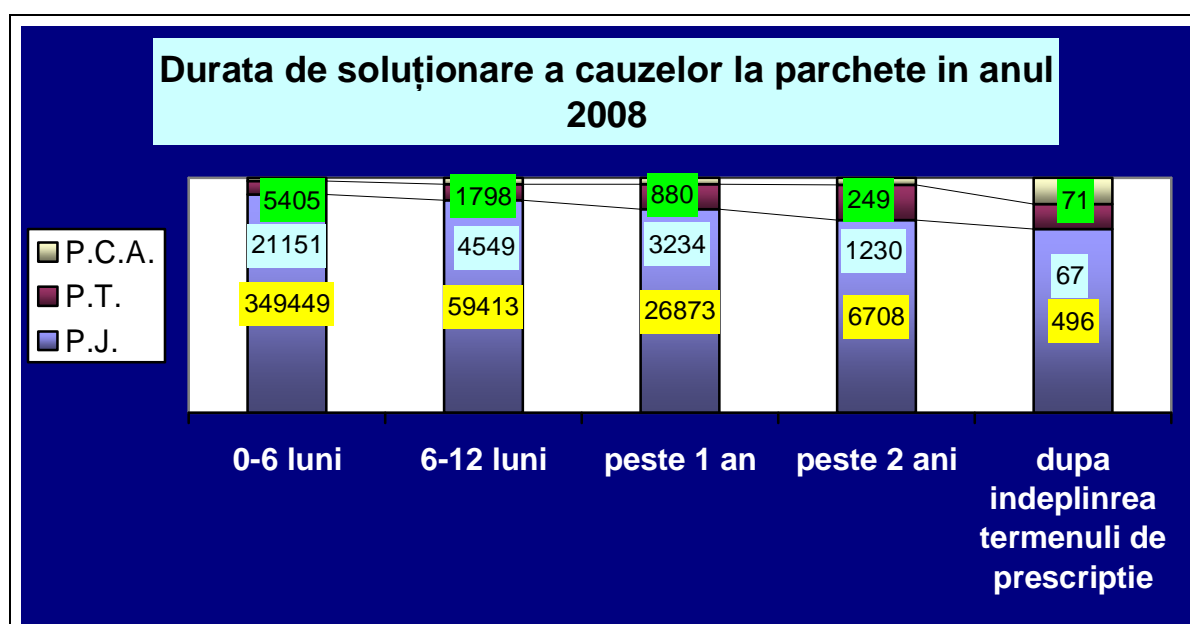
Se impune luarea în considerare sub acest aspect a specificului activității parchetelor, care face dificilă circumscrierea cu exactitate a noțiunii de „cauză aflată pe rolul parchetelor”, precum și împrejurarea că „soluționarea” unei cauze la nivelul parchetelor este o noțiune relativă, cât timp de cele mai multe ori finalizarea cauzei se face prin emiterea rechizitoriului, care presupune de fapt continuarea procedurii judiciare în fața instanței. De asemenea, soluțiile „definitive”, spre exemplu neînceperea/scoaterea de sub urmărire penală, pot fi infirmate potrivit legii sau atacate prin plângere în fața instanței.

Începând cu anul 2007, la nivelul datelor statistice prelucrate de parchete se calculează cu exactitate durata cauzelor, datele aferente perioadei de referință-anul 2008 fiind relevate în cadrul tabelului următor:

Durata estimativă de soluționare a cauzelor la nivelul parchetelor

Unitatea	Total cauze soluționate	Până în 6 luni de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 6 luni de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 1 an de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 2 an de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	După împlinirea termenului de prescripție (fără cauze cu A.N.)

Parchetele de pe lângă judecătorii	442.939	349.449	59.413	26.873	6.708	496
Parchetele de pe lângă Tribunale	30.798	21.151	4.549	3.234	1.230	67
Parchetele de pe lângă curțile de apel	8.403	5.405	1.798	880	249	71

În ceea ce privește timpul de soluționare a diverselor memorii, acesta a fost calculat la o medie de 30 de zile, iar pentru lucrările de analiză, studii și documentare până la câteva săptămâni.

Pentru recursurile în interesul legii timpul determinat a fost de aproximativ 3 luni.

Din răspunsurile transmise de parchetele de pe lângă curțile de apel la chestionarele aferente colectării unor date necesare redactării prezentului raport rezultă, în principal, următoarele aspecte:

- 12,5% dintre parchete au apreciat că prin modificările legislative operate în cursul anului 2008 s-a provocat creșterea duratei de soluționare a cauzelor – în special prin Legea nr. 57/2008, în timp de 87,5% dintre parchete nu au putut estima impactul acestora;

- diminuarea duratei de soluționare a cauzelor depinde, în principal, de modul în care fiecare procuror „administrează” cauzele care îi sunt repartizate (43,75%), de măsuri administrative luate la nivelul parchetului – monitorizarea dosarelor restante, buna gestionare a resurselor umane și materiale disponibile (31,25%), precum și de efectuarea unor ajustări legislative (25%);

- în condiții de cvasiunanimitate parchetele au apreciat că actuala durată medie de soluționare a cauzelor la nivelul parchetelor este rezonabilă, în funcție de condițiile concrete de funcționare a sistemului judiciar și, în particular, ale parchetului unde își desfășoară activitatea;

- factorii care influențează în cea mai mare măsură, în mod negativ, durata de soluționare a cauzelor la nivelul parchetului sunt de natură obiectivă – modificări legislative, precum schimbările în materie de competență, condițiile materiale – supraîncărcarea parchetului, existența a numeroase posturi de procuror sau personal auxiliar vacante (81,25%), factori imputabili unor participanți la procedura judiciară – experți, medici legiști (12,5%), dar și factori ținând de conduita procesuală necorespunzătoare a părților, avocaților (6,15%).

C. Ponderea cauzelor restituite definitiv de către instanțele de judecată în vederea refacerii sau completării urmăririi penale și ponderea inculpațiilor achitați definitiv din totalul trimișilor în judecată

La nivelul parchetelor, principalii indici calitativi privind activitatea desfășurată, din punct de vedere statistic, se referă la numărul și ponderea inculpațiilor achitați în mod definitiv de către instanțele de judecată, precum și la numărul și ponderea cauzelor restituite de instanțe în vederea refacerii sau completării urmăririi penale.

Sub primul aspect, în cursul anului 2008 au fost trimiși în judecată 45.073 de inculpați, dintre care au fost achitați definitiv de către instanțele de judecată un număr de 1.182 (rezultând o **pondere a inculpațiilor achitați definitiv din totalul inculpațiilor trimiși în judecată de 2,6%, comparativ cu 2,5% în anul 2007**). Pentru obținerea unui rezultat relevant, din numărul total al inculpațiilor achitați se impune a fi dedus cel al inculpațiilor achitați definitiv ca urmare a aplicării art.18¹ din Codul penal, respectiv ca urmare a împrejurării ca fapta săvârșită, deși de natură penală, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni⁴². În cursul anului 2008 au fost achitați pentru acest motiv 525 inculpați,

⁴² Această deducere se justifică prin faptul că aplicarea art.18¹ Cod penal constituie o chestiune de apreciere judiciară, considerată neimputabilă magistratului. În astfel de cazuri, sunt întrunite toate condițiile formale care ar impune angajarea răspunderii penale și aplicarea unei pedepse: fapta săvârșită de inculpat este pe deplin probată, această faptă este prevăzută de legea penală și a fost săvârșită cu forma de vinovăție impusă de lege. Totuși, răspunderea penală nu va fi angajată întrucât, în conținutul său concret, fapta este în mod evident lipsită de importanță, atingerea adusă valorii sociale ocrotite prin norma penală fiind minimă. Ca urmare, în locul condamnării la o pedeapsă penală se va pronunța achitarea, aplicându-i-se însă inculpatului, obligatoriu, o sancțiune cu caracter administrativ, dintre cele prevăzute de lege.

rămânând un număr de 657 inculpați care au fost achitați definitiv pentru una dintre celelalte cauze prevăzute de lege (rezultând o pondere în totalul achitațiilor definitiv de 1,45%).

În ipoteza particulară a cauzelor pentru care urmărirea penală se face obligatoriu de către procuror (urmărire penală proprie) au fost achitați definitiv 146 de inculpați, dintre care 18 în temeiul art.18¹ Cod penal.

În cursul anului 2008 au fost **restituite definitiv** de către instanțele de judecată, în vederea refacerii sau completării urmăririi penale, un număr de **139 de cauze** din totalul de **34.236** cauze soluționate prin rechizitoriu (**0,4%, comparativ cu 0,35% în anul 2007**), dintre acestea 38 de cauze privind cazuri de urmărire penală proprie.

În urma evaluării răspunsurilor date de procurori la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, principalele cauze pentru care au fost înregistrate soluții de restituire și achitare definitivă au fost: aprecierea diferită a pericolului social al faptei de către instanța care a pronunțat soluția, față de aprecierea procurorului și netemeinicia soluției datorată administrării, în faza de judecată, a unor probe noi, fără culpa procurorului (proporție de 88,5% din răspunsuri).

Punctaj mai redus a fost obținut de cauze referitoare la nelegalitatea soluției, ca urmare a încălcării unor condiții de formă (3%), interpretarea greșită a legii de către procuror, într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite (3%), apariția după trimiterea în judecată a unei decizii privind soluționarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituționalitate sau a unei decizii a Curții Europene a Drepturilor Omului etc. prin care se impune o soluție contrară (1,5%), netemeinicia soluției datorată aprecierii greșite a probelor de către procuror, sau a omisiunii procurorului de a administra toate probele necesare (4%).

Cele mai frecvente cauze pentru infirmările de soluție au fost: aprecierea diferită a pericolului social al faptei, insuficiența probatorului administrat, evaluarea greșită a probelor, nelegalitatea soluțiilor procurorilor, aprecierea diferită a probelor, interpretarea greșită a legii, neadministrarea unor probe utile și pertinente etc.

Cauzele frecvente pentru admiterea plângerilor împotriva soluțiilor procurorilor au fost cele privind interpretarea diferită a probelor făcute de procuror și instanță, suplimentarea probatoriului de către părți în instanță, acte de cercetare incomplete, omisiunea de a se pronunța asupra tuturor faptelor sesizate și asupra tuturor faptuitorilor.

În vederea dezbaterii motivelor de restituire și achitare, de admitere a plângerilor împotriva soluțiilor procurorilor și a infirmărilor precum și a stabilirii măsurilor adecvate care se impun în vederea diminuării numărului acestora au avut loc întruniri ale colectivelor de procurori, cu o frecvență cel puțin lunară în cazul a 62,5% dintre parchete și cu o frecvență cel puțin trimestrială în cazul a 37,5 % dintre parchete.

3.5. Măsuri pentru unificarea practicii judiciare

3.5.1. Rolul fundamental al Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea practicii judiciare. Recursul în interesul legii

Instabilitatea și incoerența legislativă, modificările la intervale de timp foarte scurte a unor legi, necorelarea actelor normative și a instituțiilor de drept fundamentale, adoptarea unor reglementări conjuncturale, elaborarea de acte normative incomplete și contradictorii reprezintă vulnerabilitățile cele mai grave ale sistemului nostru judiciar generatoare de practică judiciară neunitară.

Una dintre principalele deficiențe cu care se confruntă sistemul judiciar român, cu incidență asupra calității actului de justiție și a credibilității justiției, este practica judiciară neunitară. Pentru remedierea acestei situații și pentru asigurarea securității raporturilor juridice, în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, au fost avute în vedere următoarele măsuri: aplicarea mecanismelor procedurale existente, respectiv promovarea recursurilor în interesul legii și îmbunătățirea accesului magistraților la jurisprudență și la Monitorul Oficial, în principal prin conectarea instanțelor la bazele de date specifice, precum și prin publicarea pe paginile de Internet ale acestora a jurisprudenței relevante.

Interpretarea și aplicarea unitară a legilor pe întreg teritoriul țării de către instanțele de judecată constituie premisa esențială pentru realizarea actului de justiție la parametri de calitate și de eficiență care să asigure garantarea securității juridice a persoanelor și bunurilor acestora.

Activitatea de înfăptuire a justiției presupune interpretarea și aplicarea legilor de către instanțele judecătorești în cauzele deduse judecării. Interpretând și aplicând legea în cauzele deduse judecării, instanțele de judecată nu fac altceva decât înfăptuiesc justiția. Calitatea actului de înfăptuire a justiției depinde de interpretarea și aplicarea corectă a legii într-un cadru unitar, care presupune existența unei practici judiciare unitare.

În conformitate cu prevederile art. 126 alin. (3) din Constituția României, „Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.”

În prezent principala modalitate de unificare a jurisprudenței o constituie recursul în interesul legii reglementat de dispozițiile art. 329 din Codul de procedură civilă (în materie civilă) și de art. 414² din Codul de procedură penală (în materie penală).

Astfel, potrivit art. 329 din Codul de procedură civilă, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, precum și colegiile de conducere ale curților de apel au dreptul, pentru a se asigura interpretarea și aplicarea

unitară a legii pe întreg teritoriul României, să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Deciziile prin care se soluționează sesizările se pronunță de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Soluțiile se pronunță numai în interesul legii, nu au efect asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe.

Potrivit art. 414² din Codul de procedură penală, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, direct, sau ministrul justiției, prin intermediul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și colegiile de conducere ale curților de apel și ale parchetelor de pe lângă acestea *au obligația*, pentru a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legilor penale și de procedură penală pe întreg teritoriul țării, să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești⁴³.

Cererile de recurs în interesul legii se soluționează de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care se pronunță prin decizie. Deciziile se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, precum și pe pagina de internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Acestea se aduc la cunoștință instanțelor și de Ministerul Justiției.

De lege lata, este reglementată și situația în care o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe⁴⁴.

În cursul anului 2009 Înalta Curte de Casație și Justiție a soluționat 46 de recursuri în interesul legii.

Prezentarea pe scurt a problemelor de drept examinate prin deciziile de recurs în interesul legii⁴⁵

Decizia nr. 1 (21.01.2008)

⁴³ Așadar, se poate constata că în timp ce în materie civilă, colegiile de conducere ale curților de apel au dreptul de a sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție cu chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești, în materie penală, colegiile de conducere ale curților de apel și ale parchetelor de pe lângă curțile de apel au obligația de a proceda în acest mod, soluția legislativă de dată recentă – introdusă prin Legea nr. 356/2006 – fiind o măsură în sprijinul unificării practicii judiciare.

⁴⁴ Astfel, potrivit dispozițiilor art. 26 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dacă o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe, întrerupe judecata și sesizează Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care judecă cu citarea părților din dosarul a cărui judecată a fost întreruptă. După ce Secțiile Unite s-au pronunțat asupra sesizării privind schimbarea jurisprudenței, judecata continuă.

⁴⁵ Sunt prezentate în rezumat recursurile în interesul legii al căror dispozitiv a fost publicat pe pagina de internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție până la momentul finalizării raportului.

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În aplicarea dispozițiilor art.189 alin.1-3 din Codul penal privind lipsirea de libertate în mod ilegal, prin răpire și ale art.12 alin.1 și art.13 alin.2 din Legea nr. 687/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane stabilește:

1. Fapta persoanei care recrutează, transportă, transferă, cazează sau primește o altă persoană pe care a lipsit-o de libertate, prin răpire, în scopul exploatării constituie infracțiunea complexă de trafic de persoane prevăzută de art.12 alin.1 din Legea nr. 687/2001, nefiind incidente și dispozițiile art.189 alin.1-3 din Codul penal.

2. Aceeași faptă de recrutare, transferare, transportare, găzduire sau primirea unui minor lipsit de libertate, prin răpire, în scopul exploatării acestuia constituie infracțiunea de trafic de minori prevăzută de art.13 alin.2 din Legea nr. 687/2001, nefiind incidente dispozițiile de drept comun ale art.189 alin.3 Cod penal.

Decizia nr. 2 (21.01.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În situația existenței unui prim act de tănuire, urmat de o altă acțiune a aceluiași tănuitor care promite că va asigura valorificarea în continuare și a altor bunuri sustrase, sunt întrunite elementele constitutive ale complicității la infracțiunea de furt în formă simplă sau continuată, după caz, în concurs real cu infracțiunea de tănuire, chiar dacă promisiunea anticipată de tănuire a bunurilor nu a fost îndeplinită.

Decizia nr. 3 (21.01.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În vederea interpretării și aplicării unitare a dispozițiilor art.108 din Legea nr. 302/2004, sintagma „care se emit ulterior intrării sale în vigoare” din conținutul acestui text de lege se referă la mandatele europene de arestare emise de autoritățile române după data de 1 ianuarie 2007 iar nu la cele emise de autoritățile străine și transmise României spre executare.

În consecință, cererile de executare a mandatelor europene de arestare emise de autoritățile competente ale unui stat membru solicitant și transmise spre executare autorităților judiciare române sunt admisibile.

Decizia nr. 4 (21.01.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Fapta de omisiune în tot sau în parte, ori evidențierea, în actele contabile ori în alte documente legale, a operațiunilor comerciale efectuate sau a veniturilor realizate, ori, evidențierea în actele contabile sau alte documente legale, a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive, constituie infracțiunea complexă de evaziune fiscală prevăzută de art.9 alin.1 lit. b și c din Legea nr. 241/2005 (fost art.11 lit. c, fost art.13 din Legea nr. 87/1994), nefiind incidente dispozițiile art.43 (fost art.37, fost art.40) din Legea nr. 82/1991 – Legea contabilității, raportat la art.289 din Codul Penal, aceste activități fiind cuprinse în conținutul constitutiv al laturii obiective a infracțiunii de evaziune fiscală.

Decizia nr. 5 (21.01.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile Legii nr. 85/1992 privind vânzarea de locuințe și spații cu altă destinație construite din fondurile statului și din fondurile unităților economice sau bugetare de stat, republicată, sunt aplicabile și în cazul contractelor de închiriere încheiate după data intrării în vigoare a acestui act normativ.

Decizia nr. 6 (21.01.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art.237 alin.5 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, se interpretează în sensul că:

Hotărârea prin care s-a respins cererea de dizolvare a unei societăți comerciale poate fi atacată cu recurs în condițiile prevăzute de acest text de lege.

Decizia nr. 7 (21.01.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Organizațiile sindicale din unitate sunt reprezentative dacă îndeplinesc în mod alternativ, fie condițiile prevăzute de art.17 alin.1 lit.c din legea nr. 130/1996, republicată, privind contractul colectiv de munca, respectiv, să aibă statut legal de organizație sindicală și numărul de membri ai sindicatului să reprezinte cel puțin o treime din numărul salariaților unității, fie condiția prevăzută de art.18 alin.3 teza finală, din lege, în sensul de a fi afiliate la o organizație sindicală reprezentativă.

Decizia nr. 8 (21.01.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În cazul faptelor săvârșite sub imperiul Legii nr. 87/1994 și a judecării lor după intrarea în vigoare a Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, pot beneficia de cauzele de impunitate sau de reducere a pedepsei reglementate de art.10 din această lege numai cei în sarcina cărora s-a reținut, prin aplicarea art.13 din Codul penal, săvârșirea unei infracțiuni fiscale prevăzută de art.9 din Legea nr. 241/2005.

Decizia nr. 9 (18.02.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 264 alin. 3 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că, rechizitoriul trebuie să conțină mențiunea „verificat sub aspectul legalității și temeiniciei”.

Lipsa acestei mențiuni atrage neregularitatea actului de sesizare, în condițiile art. 300 alin. 2 din Codul de procedură penală, în sensul că ea poate fi înlăturată, după caz, fie de îndată, fie prin acordarea unui termen în acest scop.

Decizia nr. 10 (18.02.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 284 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că, termenul de 2 luni pentru introducerea plângerii prealabile, în cazul infracțiunilor continue sau continuate, curge de la data la care persoana vătămată sau persoana îndreptățită a reclama a știut cine este făptuitorul.

Decizia nr. 11 (18.02.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Măsurile preventive ale obligării de a nu părăsi localitatea sau țara, luate în cursul urmăririi penale de judecător, prin aplicarea dispozițiilor art. 146 alin. 11¹ din Codul de procedură penală și, respectiv art. 149¹ alin. 12 din același cod se prelungesc de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în condițiile art. 145 alin. 2 din Codul de procedură penală și, respectiv art. 145¹ alin. 2 din Codul de procedură penală.

Decizia nr. 12 (18.02.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Modificarea, în sensul majorării prețului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, intervenită ulterior comiterii faptei conduce, în cazul infracțiunilor ce aduc atingere fondului forestier, la lipsa unuia din elementele constitutive ale infracțiunii, ceea ce atrage incidența dispozițiilor art. 10 lit. d din Codul de procedură penală.

Decizia nr. 13 (18.02.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În interpretarea dispozițiilor art. 162 din Codul de procedură penală cu referire la art. 114 din Codul penal stabilește că:

În cazul în care procurorul a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinutului sau inculpatului, pe motiv de iresponsabilitate, iar față de acesta, în cursul urmăririi penale, nu a fost luată în mod provizoriu măsura internării medicale, această măsură se dispune de instanța de judecată, la sesizarea procurorului.

Decizia nr. 14 (18.02.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 1 alin. 1 și 2 din Legea nr. 142/1998 se interpretează în sensul că alocația individuală de hrană sub forma tichetelor de masă nu se poate acorda judecătorilor, procurorilor, personalului auxiliar de specialitate și funcționarilor publici, iar pentru personalul contractual din cadrul instanțelor și parchetelor, aceste beneficii nu reprezintă un drept, ci o vocație, ce se poate realiza doar în condițiile în care angajatorul are prevăzute în buget sume cu această destinație și acordarea acestora a fost negociată prin contractele colective de muncă.

Decizia nr. 15 (18.02.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 121 alin. 1 din Codul de procedură civilă se interpretează în sensul că, sunt aplicabile și la judecata în primă instanță a cererilor privitoare la procedurile necontencioase, cu excepția cazurilor când legea dispune altfel.

Decizia nr. 16 (18.02.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 5 alin. 1 pct. II, art. 94 alin. 1 lit. d din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, modificată și completată, raportate la dispozițiile art.

36 din Legea nr. 393/2004 privind statutul aleșilor locali, modificată și completată, se interpretează în sensul că:

Persoanele alese în funcții de consilieri locali pot cumula pensia de invaliditate gradul II cu indemnizația corespunzătoare funcției electiv.

Decizia nr. 17 (10.03.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

1. Raportul sexual săvârșit în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, atunci când victima este membru al familiei, prin constrângerea acesteia sau profitând de imposibilitatea ei de a se apăra ori de a-și exprima voința, atât înainte cât și după ce aceasta a împlinit 15 ani, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de viol prevăzută de art. 197 alin. 1 raportat la alin. 2 lit. b¹ și alin. 3 teza I, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal.

2. Infracțiunea de viol, în modalitatea raportului sexual, prevăzută de art. 197 alin. 1 din Codul penal raportat la alin. 2 lit. b¹ și alin. 3 teza I din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal se va reține în concurs cu infracțiunea de incest prevăzută de art. 203 din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal.

Decizia nr. 18 (10.03.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 140² din Codul de procedură penală corelate cu dispozițiile art. 140³ din același cod se interpretează în sensul că:

Încheierile prin care, fie judecătorul, fie instanța de judecată în cursul urmăririi penale admite plângerea împotriva ordonanței procurorului prin care se dispune luarea, prelungirea, revocarea măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea prevăzută de art. 145 din Codul de procedură penală ori a măsurii preventive a obligării de a nu părăsi țara prevăzută de art. 145¹ din Codul de procedură penală sunt supuse căii ordinare de atac a recursului, în condițiile art. 140³ din Codul de procedură penală.

Decizia nr. 19 (10.03.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 90 alin. 1 din Legea nr. 302/2004 se interpretează în sensul că:

Termenul de cel mult 48 de ore pentru audierea persoanei solicitate se va stabili prin aceeași încheiere, prin care s-a dispus măsura arestării.

Decizia nr. 20 (10.03.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Sintagma „infracțiuni săvârșite cu intenție care au avut ca urmare moartea unei persoane” conținută în dispozițiile art. 76 alin. 2 din Codul penal se interpretează în sensul că aceasta se referă la orice infracțiune a cărei formă de vinovăție este praeterintenția.

Decizia nr. 21 (10.03.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 47 din Legea nr. 50/1996, privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, republicată.

Constată că judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți precum și personalul auxiliar de specialitate au dreptul la un spor de 50% pentru risc și suprasolicitare neuropsihică, calculat la indemnizația brută lunară, respectiv salariul de bază brut lunar și după intrarea în vigoare a O.G. nr. 83/2000, aprobată prin Legea nr. 334/2001.

Decizia nr. 22 (12.05.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În aplicarea dispozițiilor art. 48 alin. 1 lit. a) teza a II-a din Codul de procedură penală judecătorul care a soluționat în cursul urmăririi penale propunerea de arestare preventivă nu devine incompatibil să soluționeze ulterior, în aceeași cauză cereri care au ca obiect prelungirea arestării preventive.

Decizia nr. 23 (12.05.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 40 și 41 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 92/2004 privind reglementarea drepturilor salariale și a altor drepturi ale funcționarilor publici pe anul 2005, aprobată prin Legea nr. 76/2005, art. 42 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2006 privind reglementarea drepturilor salariale și a altor drepturi ale funcționarilor publici pentru anul 2006, aprobată prin Legea nr. 417/2006 și art. 41 din Ordonanța de Guvern nr. 6/2007 privind unele măsuri de reglementare a drepturilor salariale și a altor drepturi ale funcționarilor publici până la intrarea în vigoare a legii privind sistemul unitar de salarizare și alte drepturi ale funcționarilor publici, precum și creșterile salariale care se acordă funcționarilor publici în anul 2007, aprobată prin Legea nr. 232/2007, se interpretează în sensul că:

Funcționarii publici din cadrul instanțelor și parchetelor nu beneficiază de drepturile bănești reglementate de legislația specifică personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și al parchetelor de pe lângă acestea.

Decizia nr. 24 (12.05.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 19 alin. 3 din Legea nr. 50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, republicată, și ale art. 3 alin. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 8/2007 privind salarizarea personalului din cadrul instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, precum și din cadrul altor unități din sistemul justiției, se interpretează în sensul că, indemnizația lunară de 10% din salariul de bază nu se cuvine decât categoriilor de grefieri expres și limitativ prevăzute de normele mai sus menționate.

Decizia nr. 25 (02.06.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 159 alin. 8 fraza a II-a din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că:

1. Sintagma folosită de legiuitor „înainte de expirarea duratei arestării preventive dispusă anterior încheierii atacate” are caracter imperativ și nu de recomandare.

2. Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus admiterea sau respingerea propunerii de prelungire a măsurii arestării preventive va fi soluționat întotdeauna înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate.

Decizia nr. 26 (02.06.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În cazul soluției de admitere a plângerii împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată întemeiată pe dispozițiile art. 278¹ alin. 8 lit. b din Codul de procedură penală, mențiunile privind faptele, împrejurările ce urmează a fi constatate și mijloacele de probă se vor indica numai în considerentele hotărârii.

Decizia nr. 27 (02.06.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

1. Instanța investită cu soluționarea plângerii formulată în temeiul art. 278¹ din Codul de procedură penală, în cazul retragerii acesteia de către persoana vătămată sau persoana ale cărei interese legitime au fost vătămate, urmează să ia act de această manifestare de voință.

2. Hotărârea astfel pronunțată nu este supusă niciunei căi de atac.

Decizia nr. 28 (02.06.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În aplicarea dispozițiilor art. 385⁹ din Codul de procedură penală, după abrogarea punctului 17¹ prin Legea nr. 356/2006, judecarea recursurilor declarate cu privire la latura civilă, împotriva deciziilor pronunțate în apel se va face în conformitate cu dispozițiile art. 385⁹ alin. 2 din Codul de procedură penală, cazurile de casare urmând a fi analizate în concret, în funcție de modul de rezolvare a laturii civile.

Decizia nr. 29 (02.06.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În interpretarea dispozițiilor art. 78 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2002, astfel cum a fost aprobată prin Legea nr. 49/2006, instanța investită cu judecarea acțiunii penale în cazul infracțiunii de conducere a unui autovehicul pe drumurile publice de către o persoană fără a poseda permis de conducere nu va soluționa și acțiunea civilă exercitată de proprietarul sau deținătorul autoturismului avariat sau distrus în timpul săvârșirii infracțiunii rutiere.

Decizia nr. 30 (02.06.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 66¹ alin. 1 din Legea nr. 302/2004, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 224/2006 se interpretează în sensul că emiterea mandatului de urmărire internațională în vederea extrădării nu presupune întocmirea unei încheieri, nefiind o procedură jurisdicțională.

Decizia nr. 31 (02.06.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 483 alin. 3 raportat la art. 485 alin. 1 și 2 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că, în cazul în care inculpatul minor la data săvârșirii faptei, a devenit major, indiferent de momentul intervenirii majoratului, judecata va avea loc în ședință nepublică.

Decizia nr. 32 (09.06.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 1 pct. 1, art. 2 pct. 1 lit. a și b și art. 282¹ alin. 1 din Codul de procedură civilă, se interpretează în sensul că, în vederea determinării competenței materiale de soluționare în primă instanță și a căilor de atac, sunt evaluabile în bani litigiile civile și comerciale având ca obiect constatarea existenței sau inexistenței unui drept patrimonial, constatarea nulității, anularea, rezoluțiunea, rezilierea unor acte juridice privind drepturi patrimoniale, indiferent dacă este formulat petitul accesoriu privind restabilirea situației anterioare.

Decizia nr. 33 (09.06.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la acțiunile întemeiate pe dispozițiile dreptului comun, având ca obiect revendicarea imobilelor preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, formulate după intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001 și soluționate neunitar de instanțele judecătorești, au stabilit că:

Concursul dintre legea specială și legea generală se rezolvă în favoarea legii speciale, conform principiului *specialia generalibus derogant*, chiar dacă acesta nu este prevăzut expres în legea specială.

În cazul în care sunt sesizate neconcordanțe între legea specială (Legea nr. 10/2001) și Convenția Europeană a Drepturilor Omului, convenția are prioritate. Această prioritate poate fi dată în cadrul unei acțiuni în revendicare, întemeiată pe dreptul comun, în măsura în care, astfel, nu s-ar aduce atingere unui alt drept de proprietate ori securității raporturilor juridice.

Decizia nr. 34 (22.09.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În interpretarea dispozițiilor art. 132 din Codul penal, în cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată și asistența juridică este obligatorie, potrivit art. 171 alin. 2 și 3 din Codul de procedură penală, instanța dispune încetarea procesului penal ca urmare a împăcării părților numai în prezența apărătorului ales sau a apărătorului din oficiu.

Decizia nr. 35 (22 septembrie 2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În ipoteza în care obiectul material al infracțiunii de profanare de morminte prevăzută de art. 319 din Codul penal este un cadavru, iar inculpatul, prin dezmembrarea ori incendierea cadavrului

urmărește ascunderea faptei de omor comisă anterior, se vor reține în concurs real infracțiunea de omor și infracțiunea de profanare de morminte.

Decizia nr. 36 (22.09.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile Legii nr. 543/2002, privind grațierea unor pedepse și înlăturarea unor măsuri și sancțiuni, nu sunt aplicabile pedepselor stabilite pentru infracțiunile privind regimul vamal prevăzute de art. 72 și art. 73 din Legea nr. 30/1978, cu aplicarea art. 13 din Codul penal.

Decizia nr. 37 (22.09.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În interpretarea dispozițiilor art. 306 din Codul penal, infracțiunile de lovire sau alte violențe prevăzute de art. 180 din Codul penal, vătămare corporală prevăzută de art. 181 din Codul penal și lipsire de libertate în mod ilegal prevăzută de art. 189 din Codul penal, după caz se vor reține în concurs ideal cu infracțiunea de rele tratamente aplicate minorului, în cazul faptei părintelui sau persoanei căreia minorul i-a fost încredințat spre creștere și educare, care abuzează de autoritatea sa și contrar intereselor minorului, exercită acte de violență sau lipsire de libertate împotriva acestuia, cu intenția de a-i produce suferințe, vătămări fizice sau morale și care au pus în primejdie gravă dezvoltarea fizică, intelectuală sau morală a minorului.

Decizia nr. 38 (22.09.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 10 din Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri se interpretează în sensul că:

Fapta de organizare, conducere sau finanțare a acțiunilor prevăzute de art. 2 - 9 din Legea nr. 143/2000 constituie o infracțiune distinctă și nu o formă agravată a infracțiunilor prevăzute de art. 2 - 9 din aceeași lege.

Decizia nr. 39 (22.09.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 81 alin. 1 din Legea nr. 302/2004, privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 224/2006 se interpretează în sensul că:

Emiterea mandatului european de arestare nu presupune întocmirea unei încheieri, nefiind o procedură jurisdicțională.

Decizia nr. 40 (22.09.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 77 alin. (2) raportat la art. 43 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, se interpretează în sensul că stagiul complet de cotizare utilizat la determinarea punctajului mediu anual pentru persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis în intervalul 1 iulie 1977 – 31 martie 2001 și care și-au desfășurat activitatea în grupe speciale de muncă este cel reglementat de art. 14 din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială.

Decizia nr. 41 (22.09.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În litigiile dintre personalul medical și unitățile sanitare, având ca obiect plata unor sume de bani reprezentând drepturi salariale, casele de asigurări sociale de sănătate nu au calitate procesuală pasivă.

Decizia nr. 42 (13.10.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În cazul în care instanța este investită prin același act de sesizare cu judecarea a două infracțiuni intenționate, săvârșite de același inculpat, din care, una anterior și cealaltă ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, sunt aplicabile exclusiv dispozițiile art. 85 din Codul penal.

Pedeapsa ce va fi executată urmează a fi determinată astfel:

- se vor aplica pedepse pentru fiecare din cele două infracțiuni deduse judecării;
- se va dispune anularea suspendării condiționate a executării pedepsei pronunțate anterior;
- se va contopi, potrivit regulilor de la concursul de infracțiuni, pedeapsa a cărei executare a fost inițial suspendată condiționat cu pedeapsa care a atras anularea acesteia, putându-se adăuga un spor de pedeapsă;
- pedeapsa rezultantă, astfel determinată, se va contopi, după caz, conform regulilor prevăzute la recidiva postcondamnatorie sau pluralitatea intermediară, cu cea stabilită pentru fapta săvârșită în termenul de încercare, putându-se adăuga un spor de pedeapsă.

Decizia nr. 43 (13.10.2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Instanța penală investită cu judecarea infracțiunilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului, cu modificările ulterioare, nu va soluționa acțiunea civilă alăturată acțiunii penale, urmând a pronunța respingerea ca inadmisibilă a acțiunii civile.

Decizia nr. 44 (13 octombrie 2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În cazul plângerii formulată, în baza art. 278¹ din Codul de procedură penală, de persoana față de care s-a dispus netrimiterea în judecată și care solicită schimbarea temeiului de drept al soluției dispuse prin rezoluție sau ordonanță ori dispoziția cuprinsă în rechizitoriu, în ipoteza unei instrumentări complete, instanța poate dispune schimbarea acestuia, în condițiile art. 278¹ alin. 8 lit. b din Codul de procedură penală.

Decizia nr.45 (10 noiembrie 2008)

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii, au stabilit că:

Dispozițiile art.14¹ raportate la dispozițiile art.13 și 14 din Legea nr.44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, astfel cum a fost completată prin O.U.G. nr.12/2004 aprobată prin Legea nr.210/2004 se interpretează în sensul că renta lunară se calculează conform prevederilor art.13 și art.14 din lege, în raport cu solda de grad și/sau solda de funcție, după caz, a unui sublocotenent din Ministerul Apărării Naționale.

3.5.2. Alte măsuri de unificare a practicii judiciare la nivel central

Comisia „Unificarea practicii judiciare” a fost înființată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.116/31.01.2008, odată cu celelalte comisii care funcționează la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, prin reorganizarea vechilor grupuri de lucru.

În cursul anului 2008, membrii comisiei s-au reunit în repetate rânduri pentru discutarea problemelor legate de unificarea jurisprudenței cu care comisia a fost sesizată, însă activitățile cele mai importante desfășurate în cadrul comisiei au fost următoarele :

- Centralizarea materialelor întocmite și discutate cu ocazia întâlnirilor lunare și trimestriale care au avut loc pe tot parcursul anului la nivelul tuturor instanțelor pentru discutarea problemelor de aplicare neunitară a legii.

Toate aceste materiale au fost sintetizate și analizate de membrii comisiei, fiind ulterior discutate la întâlnirile organizate de comisie cu președinții de secții de la curțile de apel.

- Întâlnirile trimestriale cu președinții de secții de la Înalta Curte de Casație și Justiție, reprezentanții Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și președinții de secții de la

curțile de apel, în scopul dezbaterii problemelor de practică judiciară neunitară cu care s-au confruntat instanțele pe parcursul anului.

Cu ocazia acestor întâlniri, au fost întocmite materiale de sinteză privind problemele de practică judiciară neunitară, apărute la nivelul instanțelor și discutate la întâlnirile lunare care au loc la nivelul fiecărei instanțe.

În majoritatea problemelor de practică neunitară propuse și dezbătute s-au conturat opinii majoritare care au fost comunicate instanțelor, constatându-se la nivelul acestora progrese semnificative pe acest plan.

De altfel, participanții la întâlnirile trimestriale au apreciat, în unanimitate, organizarea și utilitatea acestor întâlniri de către Consiliul Superior al Magistraturii, manifestându-se dorința și preocuparea ca ele să aibă un caracter permanent.

- Tot în cursul acestui an a avut loc o întâlnire între conducerea Consiliului Superior al Magistraturii și membrii comisiei de unificare a practicii judiciare cu reprezentanții Uniunii Naționale a Barourilor de Avocați, Uniunii Naționale a Notarilor Publici și Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești pentru discutarea unei metodologii de lucru între instanțe și reprezentanții asociațiilor profesionale în domeniul unificării jurisprudenței.

- În cursul lunii noiembrie a acestui an, Consiliul Superior al Magistraturii a semnat protocolul de colaborare cu fundația germană IRZ în vederea organizării unui număr de 30 seminarii în materia unificării jurisprudenței. Aceste seminarii vor fi organizate la nivelul tuturor curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea, pe o perioadă de 12 luni, urmând a participa aproximativ 800 de magistrați. Se preconizează ca programul să se încheie cu elaborarea unei metodologii de lucru în acest domeniu.

- Membrii comisiei de unificare a practicii judiciare au lucrat alături de alți magistrați de la Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Institutul Național al Magistraturii la selectarea hotărârilor judecătorești relevante în domeniul combaterii corupției și a criminalității economico-financiare, pe categorii de infracțiuni, în vederea constituirii unei mape care să fie folosită ca material de lucru în cadrul seminariilor de formare continuă la nivel centralizat și descentralizat și care să fie integrată culegerii anuale de jurisprudență ce urmează a fi elaborată de către Consiliul Superior al Magistraturii.

- Ca și activitate conexă a comisiei de unificare a practicii, în anul 2008 a fost elaborată culegerea de decizii în interesul legii a ÎCCJ, instrument de lucru extrem de util pentru toți magistrații, aceasta fiind disponibilă în format electronic.

3.5.3. Măsuri de unificare a practicii judiciare la nivelul instanțelor judecătorești/parchetelor de pe lângă acestea

Planul de acțiune elaborat pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1346/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 765 din 12 noiembrie 2007 prevede o serie de măsuri menite să conducă la o jurisprudență unitară și previzibilă a instanțelor, printre care obligativitatea publicării de către fiecare instanță a propriilor hotărâri relevante pe portalul instanțelor de judecată, realizarea de către curțile de apel a Buletinului jurisprudenței, de către Înalta Curte de Casație și Justiție a Buletinului Jurisprudenței și a Buletinului Casației și editarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a revistei „Justiția în actualitate” .

Având în vedere aspectele menționate, precum și faptul că publicarea jurisprudenței instanțelor pe portal este o modalitate eficientă și rapidă pentru judecători de a lua cunoștință de hotărârile pronunțate în aceeași materie de alte instanțe, s-a apreciat că se impune modificarea Regulamentului de ordine interioară a instanțelor judecătorești, în sensul instituirii obligației pentru instanțe de a actualiza trimestrial portalul prin publicarea, în rezumat, a unui număr suficient de hotărâri, considerate relevante și al obligației pentru curțile de apel de a realiza și comunica, periodic, Buletinul jurisprudenței, pe baza propriilor hotărâri și a hotărârilor celorlalte instanțe din circumscripția acestora.

În consecință, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat Hotărârea nr. 1315 din 27 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 835 din 11 decembrie 2008, prin care a modificat și a completat art. 26⁵ din Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești în felul sensul prevederii obligației instanțelor de judecată de a completa și de a actualiza permanent portalul, prin publicarea propriei jurisprudențe relevante, în condițiile legii.

De asemenea, s-a prevăzut obligația curților de apel de a elabora trimestrial materiale conținând hotărârile relevante și de a publica anual Buletinul jurisprudenței, materiale care se comunică celorlalte curți de apel și parchetelor de pe lângă acestea, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Național al Magistraturii și Școlii Naționale de Grefieri.

În afara măsurilor amintite, în cursul anului 2008, la nivelul instanțelor judecătorești au fost luate și următoarele măsuri pentru unificarea practicii judiciare:

- întâlniri lunare și trimestriale cu judecătorii de la instanțele arondate curților de apel;

- publicarea hotărârilor judecătorești relevante pe portalul instanței;
 - asigurarea informării judecătorilor privind deciziile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în recursurile în interesul legii;
 - participarea la ședințele de învățământ profesional și la seminariile organizate în cadrul activității de formare profesională continuă centralizată de Institutul Național al Magistraturii;
 - elaborarea practicii judiciare pe secții;
 - comunicarea minutelor întocmite cu ocazia întâlnirilor organizate la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii;
 - discutarea periodică a problemelor de practică neunitară cu evidențierea opiniei majoritare în cadrul ședințelor de studiu profesional;
 - informarea judecătorilor cu privire la acte normative noi, decizii pronunțate în interesul legii, jurisprudența CEDO, deciziile Curții Constituționale, jurisprudența celorlalte curți de apel;
 - studierea Buletinului Casației;
 - dezbateră lunară a problemelor de drept ce pot genera practică neunitară și analiza soluțiilor;
 - seminariile de pregătire profesională în cadrul formării continue descentralizate;
 - analiza periodică a practicii de casare;
- La nivelul parchetelor au fost luate următoarele măsuri de unificare a practicii judiciare:
- declararea și motivarea căilor de atac;
 - dezbateră în colectivele de procurori a problemelor de practică neunitară și analiza soluțiilor pronunțate de instanțele din raza de competență;
 - participarea la seminariile de formare profesională continuă, atât centralizată cât și descentralizată;
 - organizarea unor întâlniri periodice între judecători și procurori;
 - întocmirea de note în vederea formulării recursurilor în interesul legii;
 - prelucrarea practicii Înaltei Curți de Casație și Justiție, a jurisprudenței CEDO și a normelor de drept comunitar;
 - prelucrarea cu toți procurorii a jurisprudenței curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - comunicarea soluțiilor curții de apel către toți procurorii de la parchetele ierarhic inferioare;
 - întocmirea de note transmise Înaltei Curți de Casație și Justiție și Consiliului Superior al Magistraturii;

- includerea practicii neunitare în tematica de formare profesională.

În ceea ce privește eficiența măsurilor de unificare a practicii judiciare atât la nivel central, cât și la nivelul fiecărei instanțe judecătorești și fiecărui parchet, semnalele sunt pozitive, având în vedere răspunsurile transmise de instanțe și parchete la chestionarul întocmit în vederea colectării datelor necesare redactării raportului privind starea justiției pe anul 2008.

Astfel, se constată că aproape toate curțile de apel au transmis faptul că în anul 2009 **practica judiciară neunitară a existat numai în anumite domenii, în mod izolat** și că, față de anul 2007 **cazurile de practică neunitară s-au diminuat**. O singură curte de apel (Curtea de Apel Timișoara) a răspuns în sensul că **situațiile de practică neunitară au rămas relativ neschimbate sub aspect numeric**.

Situația este similară și în cazul parchetelor, aproape toate parchetele de pe lângă curțile de apel răspunzând în sensul că, față de anul 2007, **cazurile de practică neunitară s-au diminuat**. Un singur parchet de pe lângă curtea de apel (Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești) a transmis faptul că **situațiile de practică neunitară au rămas relativ neschimbate sub aspect numeric**.

Trebuie subliniat că au existat și parchete (spre exemplu Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureș) care estimează existența unei **practici unitare în toate domeniile**, așa cum rezultă din răspunsurile comunicate la întrebările din cuprinsul chestionarului întocmit în vederea redactării raportului referitor la starea justiției.

În ceea ce privește **accesul la jurisprudență și alte mijloace de informare destinate unificării practicii judiciare** și în special la deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care au fost soluționate recursurile în interesul legii, toate curțile de apel și aproape toate parchetele de pe lângă curțile de apel au răspuns în sensul că **acesta s-a îmbunătățit față de anul precedent**. Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iași și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureș au răspuns în sensul că accesul la aceste mijloace de informare menite să înlăture practica neunitară a rămas neschimbat.

3.6. Aplicarea dispozițiilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale în sistemul juridic românesc, de către judecători și procurori

În anul 2008, România a fost al treilea stat după numărul cauzelor aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, însumând 8900 de cauze (9,1%) din numărul total al cauzelor înregistrate, primul loc și al doilea loc fiind ocupate de Rusia cu 28% (27250 de cauze), respectiv Turcia cu 11,4% (11100 de cauze) din numărul total al cauzelor aflate pe rol.

Din totalul cauzelor privind România, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat, în anul 2008, 199 de hotărâri, dintre care 5 au privit aplicabilitatea art.41 (satisfacție echitabilă) din Convenție în cauze în care Curtea a constatat anterior încălcări ale dispozițiilor Convenției, 4 au statuat că nu a existat nici o încălcare a drepturilor omului de către statul român, iar una (*cauza Orha c. României*) a reținut înțelegerea amiabilă intervenită între părți, în cazul celorlalte pronunțându-se hotărâri de condamnare împotriva României, sub aspectul art. 3 al Convenției⁴⁶, art. 5⁴⁷, art. 6⁴⁸, art. 8⁴⁹, art. 10⁵⁰, art.13⁵¹, art.14⁵², art. 1 din Protocolul nr. 1⁵³, art. 2 din Protocolul nr. 4⁵⁴ și art.3 din Protocolul nr.1 (dreptul la alegeri libere).

3.6.1. Principalele categorii de cauze care au atras condamnarea statului român în anul 2008. Concluzii și previziuni

A. Nerespectarea principiului securității raporturilor juridice datorită desființării unor hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma promovării unor căi extraordinare de atac: 21 de cauze.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat în aceste cauze încălcarea dreptului la un proces echitabil (art.6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale - *Liau c. României, Igna și Igna c. României, Teodorescu c. României, Mitrea c. României, SC Editura Orizonturi SRL c. României, SC Sefer SA. C. României, Popescu Sergiu c. României*), precum și a dreptului la respectarea proprietății (art.1 din primul Protocol adițional la Convenție- *Gâgă c. României, SC Plastik SA c. României, Șerbănescu c. României, SC Parmalat Spa și SC Parmalat România SA c. României, Prodan c. României, SC Pilot service SA c. României, Ttrigon nr.1 și nr.2 c. României, Urbanovici c. României, Gaciu c. României, Megheș c. României, Bota c. României, Savu c. României și Enescu c. României*), ca urmare a admiterii căilor extraordinare de atac împotriva unor hotărâri judecătorești civile irevocabile prin care se recunoșteau reclamanților drepturi de creanță sau alte drepturi civile, ori prin care se dispuseseră restituirea unor imobile naționalizate către foștii proprietari.

România a fost condamnată în aceste cauze, deși dispozițiile legale privind recursul în anulare au fost abrogate atât în materie civilă cât și în materie penală, prin legea nr. 219/2005 privind aprobarea

⁴⁶ dreptul de a nu fi supus torturii ori pedepselor inumane sau degradante.

⁴⁷ dreptul la libertate și siguranță.

⁴⁸ dreptul la un proces echitabil.

⁴⁹ dreptul la respectarea vieții private și de familie.

⁵⁰ libertatea de exprimare

⁵¹ dreptul la recurs efectiv

⁵² interzicerea discriminării

⁵³ protecția proprietății private,

⁵⁴ libertatea de circulație

OUG nr.138/2000 privind modificarea și completarea Codului de procedură civilă și prin Legea nr. 576/2004 privind modificarea Codului de procedură penală.

Este de menționat faptul că aceste condamnări survin pe fondul pronunțării hotărârilor Curții Europene în cauzele Brumărescu și SC Mașinexportimport SA, prin care Curtea a statuat că desființarea, pe calea recursului în anulare, a unei hotărâri judecătorești irevocabile prin care s-a recunoscut un drept civil în favoarea reclamantului, încalcă principiul securității juridice și, pe cale de consecință, dreptul la un proces echitabil.

B. Imposibilitatea foștilor proprietari, ale căror imobile naționalizate fără titlu au fost vândute chiriașilor sau altor terțe persoane, de a obține restituirea în natură a acestora sau o alta formă de despăgubire: 52 cauze⁵⁵.

Motivele care au determinat condamnarea României în aceste cauze sunt legate de *incoerența legislativă* și *aplicarea defectuoasă a legislației existente în materia restituirii imobilelor naționalizate*, întârziindu-se ori împiedicându-se nejustificat restituirea imobilelor solicitate sau acordarea de despăgubiri.

Ca și în cauzele *Străin și alții c. României* și *Păduraru c. României*, în prezentele cauze, terțe persoane au devenit proprietarii imobilelor în litigiu mai înainte ca dreptul de proprietate al reclamanților asupra acestor bunuri să fie confirmat definitiv cu efect retroactiv, reclamanții fiind recunoscuți (ca și în cauza *Porteanu c. României*) drept proprietari legitimi, dat fiind caracterul abuziv al naționalizării. Curtea a reținut că vânzarea bunurilor reclamanților către chiriași i-a împiedicat să-și exercite dreptul de proprietate și că nici o despăgubire nu le-a fost acordată pentru această lipsire de bunuri. Curtea a observat că, deși în virtutea Legii nr. 247/2005, persoanele care se află în situația reclamanților au dreptul la o indemnizație egală cu valoarea de piață a bunului care nu poate fi restituit, sub formă de titluri de valoare la Fondul „Proprietatea”, acest fond nu funcționează, în prezent, de o manieră susceptibilă să conducă la acordarea efectivă a unei despăgubiri. În concluzie, Curtea a considerat că privarea reclamanților de bunurile lor, combinată cu absența totală a unei despăgubiri timp de mai mulți ani, au determinat o *pierdere disproporționată și excesivă*, incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 al primului Protocol adițional la Convenție.

C. Încălcarea garanțiilor oferite de art.6 din Convenție (dreptul de acces efectiv la un tribunal, principiul prezumției de nevinovăție, independența și imparțialitatea instanței etc.): 51 cauze⁵⁶

⁵⁵ Buttu și Bobulescu nr.1 și nr.2 c. România; Rățeanu c. României; Krajcsovics și alții c. României; Reuniunea de ajutor pentru înmormântare «Fratelia» c. României; Țețu c. României; Vodă și Bob c. României; Silimon și Gross c. României; Episcopia Română Unită cu Roma c. României; Moșoiu și Pasărin c. României; Iring c. României; Dumitrescu c. României; Fara c. României; Hațegan c. României; Pappszasz c. României; Johanna Huber c. României; Tulea c. României; Hollitzer c. României; Cernat c. României; Tudor c. României; Babeș c. României; Aldea c. României; Ion c. României; Silimon și Gross c. României; Cirstoiu c. României; Dimitrescu c. României; Halmagiu c. României; Petrescu Ioana și alții c. României; Stoicuta c. României; Nistorescu c. României; Albu c. României; Stan și Rosemberger c. României; Petruțian Iovanovici c. României; Filipescu c. României; Friedrich c. României; Grigoraș c. României; Dobrescu c. României; Chiorean c. României; Dragomir c. României; Bone c. României; Ernest c. României; Gingis c. României; Jantea c. României; Olimpia-Maria Teodorescu c. României; Dreptu c. României; Moroianu și alții c. României; Reichardt c. României; Predescu c. României; Popescu și Dimeca c. României; Cărpineanu și alții c. României; Moroianu c. României.

Aceste cauze se referă în principal la impedimentele care au determinat *întârzieri nejustificate în executarea unor hotărâri judecătorești, procedurile greoaie pentru executarea acestora, lipsa de eficiență atât a instanțelor de judecată, cât și a altor organe ale statului, refuzul instanțelor judiciare de a supune legalitatea unei decizii emise de o autoritate administrativă controlului judiciar, lipsa de coordonare și colaborare eficientă între instanțele judecătorești și alte organe ale statului (executori judecătorești, comisii locale sau județene de aplicare a Legii nr. 18/1991 etc).*

În 33 de cauze⁵⁷, Curtea a considerat că atât refuzul de a executa hotărâri judecătorești cât și întârzierea nejustificată în această executare reprezintă o atingere adusă dreptului de acces efectiv la un tribunal, în sensul prevăzut de art. 6 alin. 1 al Convenției.

Condamnarea României în aceste cazuri a fost cauzată de exercitarea de către justițiabili a mai multor căi de atac, care au fost soluționate cu întârziere, de notificările repetate pe care trebuiau să le trimită organelor însărcinate cu executarea, de demararea procedurilor de executare silită care erau împiedicate de nerespectarea unor dispoziții procedurale etc.

În 4 cauze (*Beian nr.2 c României, s.c Marolux c României, Nemeti c României și Iordache c României*) s-a constatat încălcarea dreptului de acces efectiv la un tribunal prin stabilirea unei sume excesive cu titlu de taxă de timbru în sarcina reclamanților, sumă pe care aceștia nu au putut-o achita și care a determinat anularea acțiunii.

La momentul faptelor, Ministerul Finanțelor Publice era autoritatea competentă să aprecieze asupra capacității unui solicitant de a plăti taxa de timbru, însă, Ministerul Finanțelor Publice fiind parte în procedură nu prezenta garanțiile de independență și imparțialitate impuse de Convenție, iar Curtea Europeană a constatat că ministerul a respins cererea de scutire taxă formulată de reclamanți și că decizia de respingere nu putea, potrivit prevederilor legale aplicabile la acel moment, să fie contestată în fața instanțelor judecătorești, ceea ce a condus la încălcarea dreptului de acces la instanță al reclamanților, drept protejat de articolul 6 al Convenției.

În prezent, legea privind taxele de timbru (Legea nr. 146/1997) stabilește plata unor taxe de timbru raportat la valoarea obiectului litigiului, în cazul litigiilor patrimoniale evaluabile în bani, fapt ce

⁵⁶ Beian nr. 2 c. României; Brătulescu c. României; Butan și Dragomir C. României; Ion-Cetină și Ion C. României; Neamțiu c. României; Străchinaru c. României; Vidu și alții C. României; Samoilă și cionca c. României, S.C. Marolux c. României; Vișan c. României; Stancu c. României; Spînu c. României; Vitan c. României; Nemeti c. României; Taculescu c. României; Valentin Dumitrescu c. României; Vasile c. României; Luca c. României; Cone C. României; S.C. Pilot Service S.A. c. României; Marioara Anghelescu c. României; Irimia c. României; Calmanovici c. României; Elena Negulescu c. României; Balcan c. României; Teodorescu c. României; Ocneanu c. României; Amurariței c. României; Cloșca c. României; Piștereanu c. României; Ana și Ioan Radu c. României; Samoilă și alții c. României; Iordache c. României; Dragalina c. României; Hanganu c. României; Folea c. României; Bacso c. României; Deak c. României; Dinu c. României; Mihaie c. României; Delca c. României; Hagiescu c. României; Șurtea c. României; Ghiga c. României; Paicu c. României; Dobranici C. Romania; Giuglan și IALȚII C. Romania; Ciocan și alții c. României; Pintilie c. României; Lucreția Popa și alții c. României, Rupa c. României

⁵⁷ Brătulescu c. României, Butan și Dragomir c. României, Ion-Cetină și Ion c. României, Neamțiu c. României, Străchinaru c. României, Vidu și alții c. României, Taculescu c. României, Valentin Dumitrescu c. României, Vasile c. României, Luca c. României, Cone c. României, Marioara Anghelescu c. României, Irimia c. României, Elena Negulescu c. României, Balcan c. României, Teodorescu c. României, Ocneanu c. României, Amurariței c. României, Cloșca c. României, Piștereanu c. României, Ana și Ioan Radu c. României, Dinu c. României, Delca c. României, Dragalina c. României, Hanganu c. României, Șurtea c. României, Ghiga c. României, Paicu c. României, Dobranici c. României, Giuglan și alții c. României, Ciocan și alții c. României, Pintilie c. României și Lucreția Popa și alții c. României

ar putea atrage din nou condamnarea României în cazul în care aceste sume se dovedesc a fi excesive, mai ales că instanța europeană apreciază suma costurilor de acest gen în lumina circumstanțelor unui caz dat, înțelegând aici și solvabilitatea solicitantului și faza procedurii prin care restricția în chestiune îi este impusă, factori de care legea română nu ține cont. În schimb, considerăm că dreptul intern reglementează în prezent o cale eficientă prin care reclamanții pot solicita și obține scutiri sau eşalonări la plata taxei de timbru,

În cauza *Vitan c. României*, Curtea de la Strasbourg a constatat încălcarea principiului prezumției de nevinovăție consacrat de art.6 al.2, datorită faptului că un reprezentant al statului a făcut declarații publice referitoare la vinovăția unui inculpat înainte ca o instanță să se pronunțe în mod definitiv asupra acestui lucru. Curtea a reținut încălcarea aceleiași dispoziții din Convenție și în cauzele *Samoilă și Cionca c. României* și *Rupa c. României*.

În 23 de cauze⁵⁸, pe lângă încălcarea art.6 din Convenție, Curtea de la Strasbourg a reținut și încălcarea art.1 din Protocolul nr.1.

În cauzele *Mihaiu c. României*, *Spînu c. României* și *Calmanovici c. României* s-a constatat încălcarea art.6 din Convenție, privind dreptul la un proces echitabil, ca urmare condamnării reclamanților pentru prima dată de către instanțele de recurs, fără ca aceștia să fi fost audiați personal de aceste instanțe și după ce fuseseră achitați de instanțele inferioare.

D. Durata excesivă a procedurilor judiciare: 24 cauze.

Durata excesivă a procedurilor judiciare este cauzată, în majoritatea cauzelor, de *activitatea defectuoasă a unor organe ale statului (instanțe, parchete, dar și instituții și autorități ale administrației publice), precum și de numeroasele modificări legislative*

Deși dreptul părților la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil are consacrare constituțională (art. 21 alin. 3 din Constituția României), în practică acest drept se lovește de unele impedimente care țin de erori de apreciere a obiectului acțiunii, volumul mare de muncă al judecătorilor și procurorilor, capacitatea de administrare și organizare a activității instanțelor, modificările legislative numeroase care determină blocaje în aplicarea legilor etc., situație care probabil se va perpetua până la crearea unui cadru legislativ stabil asupra tuturor aspectelor legate de activitatea instanțelor și parchetelor, pe baza căruia să se poată corecta cadrul organizatoric al acestora, cu necesitatea alocării unui volum corespunzător al resurselor.

Cauzele în care România a fost condamnată pentru încălcarea dreptului la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil (art. 6 alin. 1 al convenției) sunt: *Cherebeșiu și Pop c. României*, *Varvara Stanciu c.*

⁵⁸ *Brătulescu c. României*, *Străchinaru c. României*, *Vidu și alții c. României*, *Taculescu c. României*, *Valentin Dumitrescu c. României*, *Ion-Cetină și Ion c. României*, *Cone c. României*, *SC Pilot Service SA Constanța c. României*, *Marioara Angheliescu c. României*, *Irimia c. României*, *Amurariței c. României*, *Cloșca c. României*, *Piștereanu c. României*, *Ana și Ioan Radu c. României*, *Samoilă și alții c. României*, *Dragalina c. României*, *Hanganu c. României*, *Bacso c. României*, *Hagiescu c. României*, *Dobranici c. României*, *Giuglan și alții c. României*, *Pintilie c. României*, *Lucreția Popa și alții c. România*

României (Curtea a apreciat că durata procedurii judiciare, de nouă ani, este excesivă și nu răspunde exigenței unui termen rezonabil), *Cerăceanu c. României* nr. 1 (o durată de 7 ani pentru trei grade de jurisdicție), *Teneșan c. României* (curtea a reținut că procedura a durat 4 ani, 3 luni și 23 zile, iar cele două instanțe care au examinat cauza nu s-au pronunțat asupra fondului, ci doar asupra legalității actelor de urmărire penală și au retrimis cauza la parchet în vederea remedierii viciilor de procedură), *Atanasiu c. României*, *Stanu c. României* (perioada ce trebuie luată în considerare este de aproximativ 6 ani și 6 luni pentru 3 grade de jurisdicție și 5 instanțe de judecată), *Rosengren c. României* (Curtea a reținut că procedurile au durat 16 luni până la recunoașterea dreptului la petiție și apoi încă 8 ani), *Valentin Dumitrescu c. României* (7 ani și două luni, perioadă în care cauza a fost analizată de către 8 instanțe în trei grade de jurisdicție), *Georgescu c. României* (curtea a reținut că procedurile împotriva reclamantului au avut o durată de 7 ani și 6 luni), *Dekany c. României* (8 ani, 5 luni și 20 de zile pentru trei grade de jurisdicție timp în care asupra cauzei s-au pronunțat 9 instanțe), *Taşdina c. României* (8 ani, 11 luni și 24 de zile), *Mișcarea producătorilor agricoli pentru drepturile omului c. României* (procedura a început în septembrie 1994 și încă nu s-a finalizat; curtea reținând că în primii 8 ani litigiul civil a fost analizat de către 10 instanțe pentru trei grade de jurisdicție și de către o instanță competentă în ceea ce privește recursul extraordinar), *Gheorghe și Maria Dumitrescu c. României*, *Becaru c. României* (Curtea a reținut că în timp ce reclamantul poartă responsabilitatea unei întârzieri de câteva luni, întârzierea cuprinsă între 1994 și 2003 se datorează întrutotul autorităților statelor), *Păunoiu c. României* (perioada luată în considerare a început în data de 21 septembrie 1999 și s-a încheiat în data de 31 octombrie 2005 având o durată de 6 ani, o lună și 10 zile pentru trei grade de jurisdicție), *Dragănescu c. României* (șapte ani, o lună și 17 zile pentru primul reclamant și șase ani, 9 luni și 18 zile pentru al doilea reclamant în cadrul a trei grade de jurisdicție), *Duță c. României* (durata procedurilor a depășit 14 ani și trei luni, perioadă în care pentru trei grade de jurisdicție cauza a fost analizată de către 7 instanțe), *Nicolae Constantinescu c. României* (durata procedurilor de 9 ani, 3 luni și 17 zile pentru trei grade de jurisdicție), *SC. Comprimes SA. c. României* (șase ani, nouă luni și 28 de zile pentru trei grade de jurisdicție, perioadă în care cauza a fost analizată de 7 instanțe), *Crăciun c. României* – proceduri penale cu o durată de paisprezece ani și 4 luni pentru două grade de jurisdicție), *Craiu c. României* (șapte ani și paisprezece zile pentru trei grade de jurisdicție), *Apahideanu c. României* (aproximativ 10 ani și 8 luni pentru trei grade de jurisdicție), *Petre Ionescu c. României* (șase ani, nouă luni și 2 zile).

E. Aplicarea unor tratamente inumane și degradante de către reprezentanți ai unor instituții publice și absența unei anchete eficiente referitoare la acestea: 8 cauze

Încălcarea articolului 3 se referă în principal la relele tratamente aplicate de către ofițeri de poliție și/sau jandarmerie, precum și la neefectuarea unor anchete eficiente cu privire la aceste cauze.

În cauzele *Rupa c. României*, *Stoica c. României*, *Georgescu c. României*, *Iambor c. României*, *Nișă c. României* și *Lupașcu c. României* s-a constatat încălcarea articolului 3 al Convenției atât în ceea ce privește partea sa materială (aplicarea de rele tratamente pe perioada cât reclamanții se aflau în custodia poliției sau în stare de arest preventiv) cât și în ceea ce privește partea sa procedurală, în sensul că ancheta efectuată de autorități în urma plângerilor de rele tratamente făcute de reclamanți a fost lipsită de efectivitate.

În cauza *Hussain c. României* instanța de la Strasbourg a reținut încălcarea art. 3 din Convenție în ceea ce privește latura sa procedurală datorită faptului că, deși reclamantul a informat autoritățile competente cu privire la faptul că a fost victima unor fapte de vătămare corporală, autoritățile statului (poliția și parchetul) s-au rezumat doar la a-i comunica faptul că poliția va continua cercetările, Guvernul nefurnizând documente sau informații care să dovedească că ancheta a fost realizată cu diligență și că organele judiciare au dat o hotărâre în cauză.

În cauza *Petrea c. României*, Curtea a reținut încălcarea art.3 din Convenție datorită condițiilor necorespunzătoare din penitenciar, în special în ceea ce privește lipsirea reclamantului de asistență medicală înainte de iunie 2003, dată la care a intrat în vigoare OUG nr.56 privind unele drepturi ale persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate.

F. Încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 prin ingerințe nejustificate asupra dreptului de proprietate, altele decât cele rezultate din vânzarea unor bunuri recunoscute reclamanților către terțe persoane: 32 cauze⁵⁹.

Enumerăm cu titlu exemplificativ cauzele în care România a fost condamnată sub acest aspect, situațiile de fapt și motivația curții europene a drepturilor omului fiind variate ca natură.

În cauzele *Tarik c. României*, *Oancea c. României*, *Dumitrescu c. României*, *Marcel Roșca c. României*, *Vânătoru c. României*, *Maria Dumitrescu și Sorin Mugur Dumitrescu c. României*, *Anghelescu c. României*, *Kerekes c. României*, *Trifu c. României* și *Postolache c. României* s-a constatat încălcarea art.1 din primul Protocol adițional, fiind criticată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/1999, prin prisma condițiilor de formă pe care le prevede cu privire la notificarea chiriașilor, modalitatea de exprimare a consimțământului de către terțul proprietar al locuinței oferite chiriașului pentru schimbul obligatoriu de locuințe, exigențele de calitate impuse ca o astfel de locuință să fie considerată „convenabilă” și a sancțiunilor ce intervin în cazul nerespectării acestora, fapte considerate de Curte ca impunând o sarcină specială și exorbitantă asupra proprietarilor și de natură a nu asigura un just echilibru între interesele proprietarilor și cele ale chiriașilor, amintind raționamentul din cauzei *Radović și Stănescu c. României*.

⁵⁹ Tarik c. României; Arsenovici c. României; Burzo c. României; Draica c. Romania; Ioan c. României; Țara Lunga c. României; Burlacu și alții c. României; Oancea c. României; Moldoveanu c. României; Ocneanu c. României; Tehleanu c. României; Dumitrescu c. României; Zăinescu c. României; Constantin Popescu c. României; Marcel Roșca c. României; Vânătoru c. României; Maria Dumitrescu și Sorin Mugur Dumitrescu c. României; Prodanof nr.2 c. României.; Anghelescu c. României.; Mihai c. României; Aurel Radu c. României; Vasiliu c. României; Vasui c. României; Zaharia c. României; Kerekes c. României; Onofrei c. României; Poppov c. României; Ranete c. României; Preoteasa c. României; Trifu c. României; Toscuta c. României; Viasu c. României.

În cauzele *Ioan c. României și Preoteasa c. României*, Curtea Europeană a considerat că imposibilitatea, pentru reclamanți, de a intra în posesia suprafețelor de teren datorită emiterii, de către autoritățile locale, a unor titluri de proprietate, pentru aceleași suprafețe, în favoarea unor terți și faptul că autoritățile locale nu au întreprins demersuri pentru a pune capăt acestor situații de care sunt responsabile, reprezintă o ingerință în dreptul reclamanților la respectul bunurilor sale.

În 11 cauze, *Țară Lungă c. României, Tehleanu c. României, Zăinescu c. României, Mihai c. României, Aurel Radu c. României, Vasiliu c. României; Vasui c. României, Zaharia c. României, Onofrei c. României; Popov c. României; Ranete c. României*, Curtea a reținut încălcarea art.1 din Protocolul nr.1 ca urmare a impozitării de către stat a plăților compensatorii acordate reclamanților, precum și a art.14 din convenție care interzice discriminarea.

Așa cum s-a precizat mai sus, articolul 1 din Protocolul nr.1, a fost încălcat și acolo unde Curtea a constatat încălcarea articolului 6 alin.1 din cauza neexecutării, întâzierii în executarea unor hotărâri judecătorești privind dreptul de proprietate, imputabile autorităților, neeliberării titlului de proprietate (*cauza Gavrileanu c. României*), curtea precizând că reclamanții au suferit un prejudiciu ce decurge din faptul că nu a beneficiat de bunurile lor o lungă perioadă de timp.

Au existat cazuri de încălcare a art.1 din Protocolul nr. 1 ca o consecință a faptului, că în urma promovării unor căi de atac extraordinare, reclamanții nu au putut beneficia nici de bunurile la care aveau dreptul, nici de despăgubiri⁶⁰.

G. Alte cauze

În anul 2008 s-au pronunțat hotărâri de condamnare a României în cauze în care s-a invocat încălcarea art. 13 (*Iordache c. României, Rupa c. României*) și a art.14 din Convenție (*Stoica c. României, Driha c. României, Țară Lungă c. României, Tehleanu c. României, Zăinescu c. României, Mihai c. României, Aurel Radu c. României, Vasiliu c. României; Vasui c. României, Zaharia c. României, Onofrei c. României; Poppov c. României; Ranete c. României*), art. 5 (*Kondlos c. României; Hussain c. României; Samoilă și Cionca c. României; Varga c. României; Galliani c. României; Lapusan c. României; Tase c. României; Calmanovici c. României; Rupa c. României*), art. 8 (*Vitan c. României; Varga c. României; Calmanovici c. României; Iordache c. României; Petrina c. României; Rupa c. României*), art. 10 (*Barb c. României; Folea c. României*), art. 2 din Protocolul nr. 4 (*Rosengren c. României*), art. 3 din Protocolul nr. 1 (*Calmanovici c. României*).

De asemenea, Curtea de la Strasbourg s-a pronunțat în 5 hotărâri (*Bock și Palade c. României, Matache și alții c. României, Maria Peter și alții c. României, Weigel c. României, Ruxandra Trading c. României*) asupra aplicabilității art. 41 din Convenția Europeană (satisfacția echitabilă) obligând statul român la restituirea unor imobile sau la plata unor despăgubiri către reclamanți.

⁶⁰ Găgă c. României; SC Plastik SA c. României; Șerbănescu c. României; Prodan c. României; SC Pilot Service SA c. României; Tripon nr.1 și nr.2 c. României; Urbanovici c. României; Gaciu c. României; Megheș c. României; Bota c. României; Savu c. României; Enescu c. României.

În cauza *Varga c. României*, Curtea a reținut încălcarea art.5 din Convenție datorită faptului că detenția reclamantului, în perioada 18 ianuarie-01 februarie 2001, nu a avut temei legal, precum și a art. 8 din Convenție, care garantează dreptul la respectarea vieții private și de familie, datorită faptului că percheziția la domiciliul acestuia a fost efectuată fără mandat legal.

În cauza *Lăpușan c. României*, Curtea a reținut încălcarea art.5 al. 3 și 4 din Convenție datorită faptului că nu au fost identificate motivele pentru care reclamantul a fost ținut în stare de detenție timp de o lună înainte de a fi prezentat în fața unui judecător „ofițer autorizat să exercite puterile judiciare”, precum și datorită faptului că, nefiind prezent în persoană la audierea din aprilie 2003, a fost privat de posibilitatea de a contesta hotărârea de prelungire a arestării preventive.

În cauza *Tase c. României*, Curtea Europeană a reținut încălcarea art.5 al.1,3 și 5, ca urmare a lipsei temeiurilor arestării, prelungirii acesteia de 5 ori utilizându-se aceeași formulă „*pericol pentru ordinea publică*”, fără precizări concrete care să justifice măsura.

În cauza *Barb c. României*, reamintind jurisprudența sa constantă în materie, Curtea a constatat încălcarea art. 10 din Convenție privind libertatea de exprimare și a statuat că afirmațiile reclamantului nu au fost lipsite de bază factuală și nu priveau viața privată a persoanelor respective, ci dimpotrivă vizau subiecte de interes general.

În cauza *Rosengren c. României*, Curtea de la Strasbourg a constatat încălcarea art. 2 din Protocolul nr. 4, întrucât interdicția de a părăsi orașul București, impusă reclamantului, a durat 6 ani și 3 luni și că această măsură preventivă a fost dispusă și prelungită fără a exista motive întemeiate și deși reclamantul o contestase de mai multe ori.

În cauza *Calmanovic c. României*, pe lângă încălcarea art.5 al. 1 și 3, a art. 6 al.1 și a art.8 din Convenție, Curtea de la Strasbourg a constatat și încălcarea art.3 din Protocolul nr.1 ca urmare a interzicerii automate și nediscriminatorii a dreptului de a vota al reclamantului, fără ca instanțele să facă o analiză a proporționalității acestei măsuri.

Având în vedere numărul mare de hotărâri de condamnare pronunțate de Curtea de la Strasbourg împotriva României, deși majoritatea acestora privesc chestiuni ce nu au legătură directă cu activitatea organelor judiciare, se impune intensificate eforturile de a înlesni accesul magistraților la jurisprudența CEDO, diversificarea surselor de informare pe problematica Convenției Europene, precum și dezvoltarea continuă a programelor și a formelor de pregătire profesională specifică la nivel centralizat/descentralizat, dedicate aspectelor legate de aplicarea dispozițiilor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

3.6.2. Cauze în care s-au pronunțat hotărâri/decizii de respingere. Statistica cererilor declarate inadmisibile și a celor în care litigiul s-a stins prin învoiala părților

În anul 2008, Curtea de la Strasburg a pronunțat 4 hotărâri⁶¹ prin care a reținut că nu au existat încălcări ale drepturilor omului de către Statul Român, precum și 87 de decizii prin care a respins 8 cauze ca fiind inadmisibile⁶², a radiat de pe rol 53 de cauze ca urmare a înțelegerilor amiabile intervenite între statul român și reclamanți, a radiat de pe rol 15 cauze ca urmare a renunțării exprese sau tacite a reclamanților la susținerea cererilor, alte 11 cauze⁶³ fiind radiate de pe rolul Curții sau respinse ca inadmisibile parțial pentru alte motive.

Astfel, cauza *Crețu și alții c. României* a avut ca obiect pretinsa încălcare a articolului 1 din primul Protocol adițional la Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea europeană concluzionând că nu au avut loc încălcări ale articolului invocat.

Cauza *Cuc Pascu c. României* a avut ca obiect pretinsa încălcare a articolului 10 din Convenția europeană, Curtea reținând că reclamantul nu a reușit să facă dovada veridicității declarațiilor sale deși i s-a acordat această posibilitate în cadrul procedurilor judiciare.

Cauza *Lamarche c. României* a avut ca obiect pretinsa încălcare a art.6 din Convenție, ca urmare a refuzului instanței de a-i recunoaște reclamantei statutul de parte civilă într-un proces penal privind vânzarea ilegală a apartamentului acestuia. Curtea a reținut că reclamanta a fost audiată atât de procuror cât și de instanță dar nu s-a constituit parte civilă, fiind însă parte în procesul civil în care a fost anulat contractul de vânzare-cumpărare, având astfel posibilitatea de a solicita despăgubiri; ca urmare, art. 6 din Convenție nu a fost încălcat.

În cauza *Văcăruș c. României*, instanța de la Strasbourg, analizând complexitatea cauzei, precum și comportamentul părților implicate, nu a constatat încălcarea art. 6 din Convenția europeană în ceea ce privește desfășurarea procedurilor judiciare într-un termen rezonabil

Un număr important de cauze au fost radiate de pe rolul Curții, în temeiul art.37 al.1 din Convenție, ca urmare a înțelegerilor amiabile intervenite între statul român și reclamanți⁶⁴.

⁶¹ Crețu c. României; Cuc Pascu c. României; Lamarche c. României; Văcăruș c. României

⁶² Barbu Angheliescu c. României (Nr. 2), Stan c. României, Ohanovici c. României, Juravle c. României, Popescu Mircea c. României, Cerăceanu c. României (Nr. 2), Negusse Mekonnen c. României, Neață c. României.

⁶³ Treptow c. României, Kordoflistazar c. României, Grosaru c. României, R.R. c. României (nr. 1), Constantinescu și alții c. României, I.L. c. României, Derscariu și alții c. României, Matei c. României, Bădoi c. României, Ferenczi c. României, Lazăr c. României

⁶⁴ Cauzele Pascariu c. României, Filotti c. României, Catalina c. României, Szasz și alții c. României, Deaconeasa și alții c. României, Baduica c. României, Szikes c. României, Groza și alții c. României, Popescu c. României, Pavel c. României, Moisescu c. României, Meteș c. României, Marian c. României, Fântână c. României, Dunea c. României, Blănaru c. României, Danetiu c. României, Grigoraș c. României, Beteringhe c. României, Olari c. României, Stănilă c. României, Abrudan c. României, Canae c. României, Neagu c. României, Dragomir Florin c. României, Dragomir Ion c. României, Rusu c. României, Dan Eugeniu Popescu c. României, S.C. Remero S.A. și Asociația Remero P.A.S. c. României, Olenici c. României, Bocance c. României, Giuran și Faur c. României, Vijolici c. României, Stanciugel c. României, Boc c. României, Ciorapciu c. României, Panaitescu c. României, Maria Constantinescu c. României, Delfrati și Niculae c. României, Mihăilescu c. României, Malene c. României, Cadaru c. României, S.c. Rheumatic Tours S.R.L. c. României, Tundrea c. României, Tizu c. României, Rudeanu c. României, Iordănescu c. României, Banes c. României, Georgescu c. României, Gâlea c. României, Rotaru c. României, Popa c. României și Solomon c. României

De asemenea, în cauza Orha c. României, Curtea de la Strasbourg urma să pronunțe o hotărâre referitoare la aplicabilitatea art. 41 din Convenție (satisfacție echitabilă), dar, ca urmare a înțelegerii intervenită între reclamant și Statul Român, cauza a fost radiată de pe rolul Curții.

Ca urmare a declarațiilor exprese ale reclamanților sau ca urmare a faptului că aceștia nu au răspuns la notificările Curții, în temeiul art.37 al.1 din Convenție, luându-se act de renunțarea reclamanților la susținerea cererilor, cauzele *Buar-Volk c. României*, *Ciobaniuc c. României*, *David c. României*, *Ioan c. României*, *Niță c. României*, *Liga Apărării Drepturilor Omului c. României*, *Pasăre c. României*, *Stănescu c. României*, *Ștefan și S.C. "R" S.A. c. României*, *Martac și Borac c. României*, *Gheorghiu c. României*, *Welther c. României*, *Mocanu Petre c. României*, *Avram c. României* și *Teodorescu c. României* au fost radiate de pe rolul Curții.

Cauza *Matei c. României* a fost radiată de pe rolul Curții, în condițiile art. 37 par. 1 lit. c din Convenție, ca urmare a constatării pierderii calității de victimă a reclamantului, în timp ce cauza *Kordogliazar c. României* a fost radiată de pe rolul Curții ca urmare a constatării soluționării litigiului în condițiile art. 37 par. 1 lit. b din Convenție.

De asemenea, cauzele *Lazăr c. României* și *Bădoiu c. României* au fost radiate de pe rolul Curții ca urmare a formulării unei declarații unilaterale de către statul român.

3.6.3. Aplicarea CEDO în dreptul intern

A. Principalele măsuri luate în cursul anului 2008 în vederea armonizării legislației și practicilor interne cu dispozițiile CEDO⁶⁵

Principalele măsuri de ordin legislativ luate în cursul anului 2008 în scopul armonizării normelor de drept intern cu prevederile și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-au concretizat în finalizarea proiectului noului Cod de procedură civilă și a proiectului noului Cod de procedură penală, luându-se în considerare cu prioritate corectarea deficiențelor care au atras în trecut condamnări din partea Curții de la Strasbourg..

În materia **asigurării executării cu celeritate a hotărârilor judecătorești**, proiectul noului Cod de procedură civilă urmărește executarea promptă și efectivă a titlurilor executorii obținute în cadrul procesului de fond ori, după caz, recunoscute de lege sau consfințite de instanța judecătorească în cadrul procedurii de investire cu formulă executorie. Printre dispozițiile generale în materie, cuprinse în proiect, se numără:

a) instituirea obligației statului de a asigura executarea promptă și efectivă a oricărui titlu, precum și a răspunderii acestuia pentru repararea prejudiciului suferit din cauza nedeplinirii obligațiilor ce îi incumbă;

⁶⁵ Secțiune realizată de către Direcția legislație, documentare și contencios. Unele dintre datele prezentate au fost furnizate de către Ministerul Justiției.

b) delimitarea judicioasă a categoriilor de hotărâri: hotărâri definitive și hotărâri executorii, renunțându-se la categoria hotărârilor „irevocabile”, susceptibilă de confuzii în practică;

c) consacarea, ca regulă, a competenței generale a executorului judecătoresc de a efectua executarea silită;

d) introducerea unor reglementări noi, potrivit cărora unele dintre măsurile luate de organul de executare vor fi dispuse prin încheieri executorii, care vor putea fi atacate cu plângere la instanța de executare competentă;

e) mărirea duratei termenului general de prescripție a dreptului de a obține executarea silită de la 3 la 5 ani.

În ceea ce privește **soluționarea cu celeritate a proceselor civile și penale**, aceasta reprezintă unul dintre dezideratele proiectelor codurilor de procedură civilă și penală.

Astfel, proiectul noului Cod de procedură civilă reglementează pentru prima dată, în mod expres, principiile fundamentale ce trebuie să guverneze desfășurarea procesului civil, printre acestea numărându-se dreptul la un proces echitabil, într-un termen optim și previzibil.

Proiectul cuprinde dispoziții menite să asigure eficientizarea procedurii de citare și comunicare a actelor, prin reglementarea comunicării prin executori judecătorești sau prin servicii de curierat rapid, la cererea părții interesate și pe cheltuiala acesteia, precum și de grefa instanței, prin telefax sau poștă electronică.

De asemenea, a fost regândită procedura contencioasă, în vederea eficientizării activității de judecată și a reducerii duratei procesului civil, cu asigurarea tuturor garanțiilor procesuale. Astfel:

a) sesizarea instanței va fi condiționată de existența unei cereri de chemare în judecată care îndeplinește toate condițiile de formă și de fond prevăzute de lege. Cererea va fi supusă unui control „administrativ” al completului, aleatoriu stabilit și unei proceduri de completare și corectare a lipsurilor cererii, în interiorul unui termen stabilit de instanță. Această fază premergătoare presupune corespondența scrisă numai cu autorul cererii de chemare în judecată;

b) noțiunea de termen în cunoștință va avea un nou sens. Va fi considerată a avea termenul în cunoștință partea căreia, personal sau prin reprezentant, i s-a înmănat citația pentru un termen de judecată, considerându-se că aceasta cunoaște și termenele de judecată ulterioare;

c) amânările vor fi acordate numai excepțional, dacă părțile sunt de acord sau pentru lipsă de apărare;

d) vor fi prevăzute reguli riguroase privind strămutarea cauzelor și recuzarea judecătorilor;

e) recursul va deveni o cale extraordinară de atac⁶⁶, exercitată doar în cazuri excepționale, exclusiv pentru motive de nelegalitate care nu au putut fi invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului. Va fi introdusă procedura de filtrare a recursurilor;

f) va fi reglementată contestația privind tergiversarea procesului, procedură specială, de sine-stătătoare, având caracter incidental, care se va desfășura în fața instanței investite cu soluționarea cauzei.

La rândul său, proiectului noului Cod de procedură penală are ca obiectiv crearea unui cadru legislativ în care procesul penal să fie mai rapid și mai eficient, cu respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Proiectul introduce un principiu nou care guvernează procesul penal: principiul dreptului părților la un proces echitabil, desfășurat într-un termen rezonabil. De asemenea, proiectul instituie proceduri simplificate de judecată, printre care amintim reglementarea instituției „acordului de recunoaștere a vinovăției”. În sfârșit, menționăm că recursul va deveni o cale extraordinară de atac, exercitată exclusiv în cazul neconformității hotărârii cu regulile de drept și însoțită de o procedură de filtrare a cererilor.

În vederea asigurării **coerenței practicii instanțelor naționale**, prin proiectul noului Cod de procedură civilă se urmărește eficientizarea mecanismului existent de unificare a practicii (recursul în interesul legii) prin lărgirea categoriei de persoane care pot sesiza ÎCCJ și prin instituirea unor reglementări care detaliază procedura de soluționare a acestuia.

De asemenea, proiectul propune completarea mecanismului existent cu unul nou, care presupune solicitarea rezolvării de principiu a unei probleme de drept asupra căreia instanțele judecătorești s-au pronunțat în mod neunitar. Solicitarea se adresează ÎCCJ, din oficiu sau la cererea părților, de către judecătorul investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță. Decizia ÎCCJ va avea caracter obligatoriu atât pentru instanța care a adresat solicitarea, cât și pentru toate celelalte instanțe.

În materia garantării dreptului de **acces la instanță**, prin OUG nr.51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, au fost abrogate dispozițiile art.21 alin.(1) din Legea nr.146/1997. Dispozițiile abrogate au fost înlocuite, în parte, cu cele referitoare la acordarea ajutorului public judiciar, care cuprind, printre formele de sprijin acordat persoanelor cu venituri sub un anumit prag, și acordarea unor facilități la plata taxelor judiciare de timbru.

Beneficiază de prevederile acestui act normativ orice persoană fizică, în situația în care nu poate face față cheltuielilor unui proces sau celor pe care le implică obținerea unor consultații juridice în

⁶⁶ Și conform actualei forme a Codului de procedură civilă recursul este calificat ca o cale extraordinară de atac, însă ansamblul reglementării recursului infirmă *de facto* calificarea expresă stabilită de legiuitor.

vederea apărării unui drept sau interes legitim în justiție, fără a pune în pericol întreținerea sa ori a familiei sale. Astfel, persoanele al căror venit mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 500 lei au dreptul la avansarea în întregime de către stat a sumelor care constituie ajutor public judiciar. Dacă venitul mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 800 lei, sumele de bani care constituie ajutor public judiciar se avansează de către stat în proporție de 50%. În sfârșit, ajutorul public judiciar se poate acorda și în alte situații, proporțional cu nevoile solicitantului, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt de natură să îi limiteze accesul efectiv la justiție.

De asemenea, prin OUG nr. 212/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, s-a reglementat posibilitatea acordării facilităților la plata taxelor judiciare de timbru pentru persoanele juridice, în situația în care cuantumul taxei reprezintă mai mult de 10% din media venitului net pe ultimele 3 luni de activitate sau plata integrală a taxei nu este posibilă deoarece persoana juridică se află în curs de lichidare sau dizolvare ori bunurile acesteia sunt, în condițiile legii, indisponibilizate. În cazuri excepționale, instanța poate acorda persoanelor juridice reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru, dacă apreciază, față de datele referitoare la situația economico-financiară a persoanei juridice, că plata taxei de timbru, la valoarea datorată, ar fi de natură să afecteze în mod semnificativ activitatea curentă a acesteia.

În vederea garantării **dreptului la libertate și siguranță**, proiectul noului Cod de procedură penală propune reformularea cazurilor în care se poate dispune arestarea preventivă a unei persoane. Astfel, vor fi recunoscute drept cazuri generale în care se poate dispune privarea preventivă de libertate situațiile în care există pericol de sustragere, pericol de influențare a anchetei penale și pericol de comitere a unei alte infracțiuni. În cazul infracțiunilor foarte grave (cum sunt cele îndreptate contra vieții sau cele pedepsibile cu închisoare mai mare de 10 ani), proiectul propune și un caz special de arestare preventivă, respectiv cel al existenței unui pericol concret pentru ordinea publică. Spre deosebire de reglementarea actuală, proiectul stabilește criterii legale în raport cu care să fie apreciat pericolul și totodată instituie o nouă trăsătură legală a acestuia, respectiv caracterul actual, ceea ce presupune dovedirea sa la fiecare moment când se dispune asupra privării de libertate. De asemenea, proiectul propune instituirea unor termene maxime ale arestării preventive în faza urmăririi penale și a judecării.

Cu privire la **drepturile persoanelor private de libertate**, la elaborarea proiectului de Lege privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal au fost avute în vedere multiplele reglementări internaționale și europene în materie, atât cele vechi, deja

consacrate în legislația noastră anterioară, cât și cele ce au fost adoptate după intrarea în vigoare a Legii nr.275/2006, la care s-au adăugat cele mai recente rapoarte ale Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (atât cele privind România cât și cele privind alte state europene), precum și recenta jurisprudență a CEDO în materie.

Capitolul 3 din proiect este dedicat **condițiilor de detenție** și reglementează, între altele, procedura care trebuie urmată la primirea în penitenciar, modul de transportare a persoanelor deținute, cazarea, ținuta și alimentația acestora. Proiectul cuprinde și două texte distincte privind refuzul de hrană și imobilizarea persoanelor condamnate. Ca elemente de noutate, textul impune măsurile minime ce se dispun cu precădere la intrarea în penitenciar, între care efectuarea unui control medical amănunțit al persoanelor condamnate și face referire distinctă la categoriile de persoane ce necesită o atenție aparte din partea administrației penitenciarului, printre care cele care prezintă handicap.

Normele privind alimentația prevăd că administrația fiecărui penitenciar asigură condiții adecvate și personalul necesar pentru prepararea, distribuirea și servirea hranei potrivit normelor de igienă a alimentației, în funcție de vârsta, starea de sănătate, natura muncii prestate, cu respectarea convingerilor culturale, filozofice sau religioase ale persoanelor condamnate.

Totodată se reflectă la nivel de lege cerința Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante privind asigurarea apei potabile în locurile de detenție, precum și impunerea, prin lege, a unui preț rezonabil pentru achiziționarea produselor comercializate în incinta penitenciarelor.

Capitolul 4 reglementează **drepturile și obligațiile** persoanelor condamnate, printre care libertatea conștiinței, a opiniilor și libertatea credințelor religioase, dreptul la consultarea documentelor de interes personal, măsuri pentru asigurarea accesului la dispozițiile legale și documentele privind executarea pedepselor privative de libertate, măsuri pentru asigurarea exercitării dreptului de petiționare și a dreptului la corespondență, dreptul la convorbiri telefonice, dreptul la plimbare zilnică.

Sunt cuprinse în acest capitol și norme de procedură, menite să asigure modalități efective și eficiente prin care persoana privată de libertate poate contesta măsurile privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de legea de executare a pedepselor în fața unui organ imparțial. Având în vedere caracterul civil al acestor drepturi și sensul autonom pe care îl conferă Convenția europeană a drepturilor omului noțiunii de drepturi civile și în conformitate cu jurisprudența CEDO în materie - de exemplu cauza Ganci c. Italiei (hotărârea din 30 octombrie 2003, definitivă); Musumeci c. Italiei (decizia din 17 decembrie 2002); Gulmez c. Turciei (hotărârea din 20 mai 2008, definitivă), proiectul permite oricărei persoane atacarea măsurilor dispuse cu privire la executarea pedepsei în penitenciar. Procedura de soluționare a acestor contestații este similară celei privind soluționarea contestațiilor cu privire la

stabilirea și schimbarea regimului de executare a pedepselor, cauzele fiind soluționate prin hotărâre definitivă de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate.

În concluzie au fost adoptate o serie acte normative și au fost elaborate unele proiecte de acte normative, care instituie măsuri menite să armonizeze legislația națională în materie cu jurisprudența CEDO, urmărind să răspundă exigențelor de previzibilitate a procedurilor judiciare, soluțiile legislative propuse având drept scop înlăturarea unor deficiențe majore ale sistemului judiciar român, astfel cum sunt reflectate în hotărârile CEDO de condamnare a României, asigurarea respectării drepturilor omului în cadrul procesului civil și penal, instituirea unor reguli generale a căror eficiență a fost verificată de jurisprudența CEDO.

B. Aplicarea directă a CEDO în activitatea instanțelor și parchetelor⁶⁷

Instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea au fost chestionate cu privire la aplicarea directă a dispozițiilor Convenției privind apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale în cauzele soluționate ori instrumentate de acestea.

Precizăm că, în conformitate cu dispozițiile art. 11 alin. 2 din Constituția României, revizuită în anul 2003, tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern, iar potrivit art. 20 din legea fundamentală, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

Luând în considerare răspunsurile furnizate de instanțe, se poate observa că marea majoritate a acestora au raportat cazuri de aplicare directă a dispozițiilor Convenției privind apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, interpretate în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Câteva din domeniile în care s-a realizat aplicarea directă a dispozițiilor Convenției și a jurisprudenței Curții de la Strasbourg de către instanțe au fost:

- aplicarea în materie civilă a celor statuate de Curte în cauzele *Lupea c. României* și *Romanandkos c. Lituaniei* și în materie penală a cauzei *Hirst c. Marii Britanii* (Curtea de Apel Bacău);

⁶⁷ Date sintetizate de către Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe, pe baza răspunsurilor transmise de instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea datelor necesare întocmirii raportului privind starea justiției.

- în materia contravențiilor cauza *Anghel c României*, în materia dreptului civil – cauza *Lupaș c României* și în contencios administrativ - *Beian c României* (Curtea de Apel Brașov);

- În materie civilă (Curtea de Apel București):

Revendicări imobile

a) restituire imobil preluat abuziv – Legea nr. 10/2001- art. 6 CEDO – hotărârile *Raicu, Glod, Crișa, Matache c României*;

b) revendicări privind imobilele preluate de stat anterior anului 1989 – art. 6 CEDO și art. 1 din Primul Protocol adițional;

c) revendicări ulterioare anului 2001 pentru imobile în legătură cu care s-a pronunțat anterior o hotărâre ce stabilea preluarea imobilului fără titlu legal de către stat; art.1 Protocolul 1 adițional la Convenție - *Străin c României*;

d) revendicări împotriva chirieșului cumpărător – art. 1 din Protocolul 1 CEDO – *Pădurariu, Străin c României* etc.

e) revendicări formulate de unul din moștenitorii fostului proprietar – art. 6 CEDO – cazul *Lupaș c României*;

Evacuări

a) materia OUG 40/1999-art. 1 Protocolul 1 CEDO - cauzele *Radovi și Stănescu c României*;

Contestație la executare

a)cauza *Păduraru c. României, Străin c. României, Raicu c. României, Sabin Popescu c. României*

Dreptul familiei - cauza *Monory* contra *României și Ungariei*

- în materie penală (Curtea de apel București):

Aplicarea pedepselor accesorii - pedeapsa accesorie a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a) și b) Cod penal din momentul în care hotărârea a rămas definitivă – cauza *Hirsz c Regatul Unit* (art. 3 din primul protocol adițional CEDO)

Măsuri preventive – revocarea arestării preventive, înlocuirea măsurii arestării preventive cu altă măsură – cauza *Wenhoff c Germaniei* – art. 5 paragraful III CEDO;

Menținere stare de arest preventiv, prelungirea duratei măsurii arestării preventive, propunere de arestare preventiva - art.5 paragraful 3 din CEDO – aspectele stabilite de Curtea Europeana a Drepturilor Omului în cauze precum: *Stogmuler; Matznetter; Can și B. c Austriei, Letdier c Franței, Toth c Austriei* - art.215 ind.1 Cod penal- art.6 paragraf 1 din CEDO

Contravenții – plângere împotriva procesului verbal de contravenție – art. 6 CEDO – cazul *Anghel c României*.

Omisiunea ascultării inculpatului în cile de atac apel și recurs – cauza *Constantinescu c României, Spânu c României*.

- în materie comercială (Curtea de Apel București): de regulă, art. 6 și 8 CEDO- Constatarea nulității absolute a domeniului de internet; art. 6 CEDO cu privire la aplicarea art. 8 din Legea nr. 85/2006 referitor la citarea părților prin Buletinul Insolvenței și la art. 138 lit. c, d – „recurs împotriva sentinței de atragere a răspunderii patrimoniale”. (Curtea de Apel București)
- în materie civilă (Curtea de Apel Cluj) – Legea 10/2001 – noțiunea de de bun în înțelesul de speranță legitimă la acel bun (cauze principele *Hans Adam c. Liechtenstein/Germania*, *Kopeckz c. Slovacia*) - Legea 18/1991 – art.1. CEDO (cauza *Pressos compania Naviera ș.a. c. Belgiei*, cauza *Linde c. Suediei*); art. 14 CEDO (cauza *Van Raalte c. Olandei*, *Pretty c. Marii Britanii*, *Botta c. Italiei*; drept procesual – art.6 CEDO (cauza *Platakou c. Greciei*, *Albina c. României*);
- în materie penală (Curtea de Apel Galați) - interzicerea drepturilor părintești –art. 64 lit. e cod penal - art. 8 CEDO – cauzele *Sabău și Pîrcălab c. României*;
- Nemotivarea hotărârii judecătorești de către instanța inferioară – cauza *Torreja c. Spaniei*; Îmbunătățirea relațiilor cu copilul – art. 8 din Convenție – cauza *Keegan c. Angliei*, *Elholz c. Germaniei*; Reglementare vizitare minor – cauza *Lafargue c. României* (Curtea de Apel Timișoara);
- în materie civilă (Curtea de Apel Oradea): în urma transpunerii Hotărârii din 24 mai 2007 a Curții Europene a Drepturilor Omului, pronunțată în cauza *Păun c. României* – Judecătoria Oradea a soluționat și în cursul anului 2008 cauze având ca obiect revendicarea unor bunuri imobile confiscate de la foștii proprietari, cetățeni români, în baza decretul nr.223/1974, cu încălcarea art.1 din Protocolul 1; Judecătoria Aleșd –anularea procesului verbal de contravenție, art. 6 CEDO- *Anghel c. României*, *Moszni c. României*; revendicare- *Lupașcu c. României*; Judecătoria Salonta – Legea nr. 10/2001 – hotărârea *Raiu c. României*;
- în materie civilă (Curtea de Apel Iași): cerere de scutire de la plata taxei de timbru - art. 6 CEDO – cauza *Weissman c. României*; minori și familie: legături personale cu minorul: art. 8 CEDO – hotărârile *Eriksson c. Suediei*, *Ignacolo-Zenide c. României* și *Boylevs c. României*;
- în materie penală (Curtea de Apel Iași): pedepse accesorii - cauza *Sabou și Pârcălab c. României*; respingerea cererilor de sesizare a Curții Constituționale pe excepții de neconstituționalitate – art. 6 CEDO – cauzele *Cornel Ivanăuc c. României*, *Hodoș c. României*, *Ruiz-Mateos c. Spaniei*, „pronunțarea în ședință publică” – art. 6 par. 1 teza a II.-a – *Axen c. Germaniei*;
- în materie civilă (Curtea de Apel Constanța): Legea nr.9/1998 modificată - compensații bănești pentru bunurile abandonate - cauza *Bronioww c. Poloniei*;
- în materie penală (Curtea de Apel Constanța): arestare preventivă, în ceea ce privește aprecierea pericolului social concret pe care l-ar prezenta pentru ordinea publică cercetarea inculpatului în stare de libertate, art.5 din Convenția europeană a drepturilor omului (cauza *Letellier c. Franței* - 26.06.1991);

- prezumția de nevinovăție, echitatea procedurii în lumina dispozițiilor art.6 parag. 1-3 (Curtea de Apel Ploiești);
- încălcarea dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare garantate de art.6 para. 1 și 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, omisiunea audierii inculpatului la instanțele de fond și la instanța de recurs, cauzele *Belzick c Polonia* și *Botten c Norvegia* (Curtea de Apel Timișoara)⁶⁸.

În ceea ce privește parchetele, au fost furnizate exemple de aplicare directă a dispozițiilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, astfel cum sunt interpretate în jurisprudența Curții de la Strasbourg, de către parchetele de pe lângă curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Cluj și Oradea. Cu titlu de exemplu, câteva dintre domeniile avute în vedere s-au referit la:

- lovitura cauzatoare de moarte - cauza - aprecierea probelor și a vinovăției ținându-se seama de principiul îndoielii rezonabile - cauza *Bursuc c România*;
- principiul legalității incriminării, art. 7 CEDO, cauza *Kokinakis c Grecia* din 25.09.1993.

3.7. Instanțele și parchetele din România în planul dreptului comunitar și a celui internațional⁶⁹

3.7.1. Aplicarea directă a dreptului comunitar

În cursul anului 2008, potrivit informațiilor centralizate la nivelul curților de apel și, respectiv, al parchetelor de pe lângă curțile de apel, au fost înregistrate cauze pentru soluționarea cărora s-a impus aplicarea directă a reglementărilor comunitare. Astfel, s-a raportat înregistrarea unor astfel de cauze la nivelul majorității curților de apel, cu excepția Curții de Apel Pitești și a Curții Militare de Apel. La nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel, 8 parchete de pe lângă curțile de apel nu au avut cauze care să necesite aplicarea unor norme de drept comunitar (Parchetele de pe lângă Curțile de Apel Suceava, Bacău, Galați, Tg. Mureș, Constanța, Iași, Ploiești și Timișoara). În majoritatea situațiilor în care s-a impus aplicarea unor norme comunitare, la nivelul parchetelor, acestea au vizat materia *mandatului european de arestare (potrivit Legii nr. 320/2004, modificată)*; în cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Alba-Iulia fiind evidențiată aplicarea Directivei 2004/38/CE, respectiv restrângerea dreptului la liberă circulație.

3.7.2. Pregătirea judecătorilor și procurorilor în materia dreptului comunitar

⁶⁸ Referirile la curțile de apel au în vedere atât jurisprudența acestora, cât și cea a instanțelor arondate. Curtea de Apel Pitești și Curtea Militară de Apel nu au raportat astfel de situații.

⁶⁹ Pentru unele aspecte privind activitatea în domeniu a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a se vedea și secțiunea 2.2.

Alături de identificarea concretă a situației aplicării directe a normelor comunitare de către judecători și procurori în soluționarea cauzelor înregistrate la instanțe și parchete o mare importanță o are precizarea modalităților de pregătire a magistraților români în materia dreptului comunitar, respectiv formarea inițială și continuă.

Astfel, potrivit informațiilor primite de la Institutul Național al Magistraturii, formarea în domeniul dreptului comunitar a început încă din anul 2001, organizarea de seminarii în aceste două domenii fiind o constantă a programelor de formare ale INM. Mai mult, pentru perioada 2004 – 2008 unul dintre domeniile prioritare de formare a fost domeniul dreptului comunitar. La finalul anului 2007 INM a demarat procesul actualizării strategiilor sale, realizând demersuri pentru identificarea direcțiilor viitoare de dezvoltare a Institutului. Trebuie precizat că magistrații au apreciat eforturile INM în ceea ce privește pregătirea în domeniul dreptului comunitar și al drepturilor omului, unul din demersurile constant apreciate fiind acela de a pune la dispoziția magistraților, în mod gratuit, în format de hârtie sau electronic, manuale, cursuri și alte materiale în aceste două domenii.

În anul 2008 formarea desfășurată de INM în domeniul dreptului comunitar s-a concentrat în două direcții: formarea continuă a magistraților, pe de o parte și formarea formatorilor, cu scopul de a crește numărul de formatori la nivel central și la nivel descentralizat. Astfel, INM a încercat să implementeze un sistem complex de formare, prin utilizarea concomitentă a unor metode clasice de formare (seminarii, conferințe, programe de formare a formatorilor s.a.) pe de o parte, precum și a unor metode neconvenționale, moderne, pe de alta parte, care au însă o eficiență sporită, permițând rezultate durabile. Se înscriu în această preocupare: - elaborarea unui MANUAL DE DREPT COMUNITAR, care a fost distribuit în mod gratuit tuturor magistraților români, alături de primele 55 de hotărâri de principiu ale CEJ traduse în română; - începând cu ianuarie 2005, în REVISTA THEMIS A INM sunt publicate comentarii ale jurisprudenței recente ale Curții Europene de Justiție (CEJ) și ale Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), grație unor acorduri încheiate de INM cu Ministerul Afacerilor Externe, respectiv cu Agentul Guvernamental; - inaugurarea, în 2007, a unui BIROU DE INFORMARE VIRTUAL ÎN DOMENIUL DREPTULUI COMUNITAR (help-line), cu acces la informație on-line (comunitar@inm-lex.ro). De asemenea, pe SITE-UL INM magistrații au posibilitatea să găsească materialele de drept comunitar utilizate de INM în activitatea sa de formare continuă.

În ceea ce privește activitățile de formare continuă a magistraților în funcție, prin Programul de Formare Continuă a judecătorilor și procurorilor pentru anul 2008 (aprobat de către CSM prin Hotărârea Plenului CSM nr 897/13.12.2007) Institutul Național al Magistraturii a propus organizarea în anul 2008 a unui număr de 30 seminarii în domeniul dreptului comunitar, la aceste seminarii participând

275 judecători, 80 procurori, 5 experți CSM și 3 experți din cadrul Ministerului Justiției (582 participări efective), precum și a unui seminar de formare a formatorilor pentru 11 magistrați (10 judecători și 1 procuror),

De asemenea, prin Programul de Formare Continuă Descentralizată pentru anul 2008 (aprobat prin Hotărârea Plenumului CSM nr. 896/13.12.2007), INM a propus ca dreptul comunitar să rămână în continuare domeniu comun obligatoriu pentru toate curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea, având obligația de a organiza minim 2 seminarii la nivel de CA/PCA pe an.

Nevoia crescută de formare în materia dreptului comunitar rezultă cel mai bine din propunerile venite de la magistrați referitoare la domeniile (temele) pentru care aceștia își doresc să se organizeze acțiuni de formare în cursul anului 2009. Rezultă, din aceste propuneri, o creștere importantă a numărului și a spectrului problemelor legate de soluționarea raporturilor juridice cu elemente de extraneitate, o creștere semnificativă a cauzelor care presupun aspecte de cooperare judiciară internațională, fie că e vorba de aspecte de drept privat, fie că e vorba de o cooperare a organelor implicate în soluționarea cauzelor penale.

Institutul Național al Magistraturii a conceput pentru anul 2009 un program desfășurat pe mai multe paliere în domeniul dreptului comunitar: o parte din seminarii se vor adresa magistraților care doresc să dobândească cunoștințe de bază, generale, în materia dreptului comunitar. Alte seminarii vor avea un conținut cu un grad mai mare de specializare, vizând domenii ca: libera circulație a mărfurilor, libera circulație a persoanelor s.a.m.d., adresându-se magistraților care dețin deja cunoștințele de bază necesare. În fine, se vor realiza și seminarii cu un grad ridicat de specializare, în domenii punctuale, cum ar fi practica instanțelor în materia taxei de primă înmatriculare s.a.

Tot în materia dreptului comunitar INM va realiza și un seminar de formare specializată în colaborare cu ERA, precum și două seminarii de formare cu experți Cambridge în drept comunitar. Cele 3 acțiuni de formare vor fi deschise în primul rând participării formatorilor INM din domeniul dreptului comunitar, pentru ca aceștia, având posibilitatea diseminării informației la nivel centralizat și descentralizat, să beneficieze de cele mai noi informații în domeniu, dar și altor magistrați care dețin cunoștințe avansate în materia dreptului comunitar.

De asemenea, INM și-a propus să includă, în acest an, în Catalogul EJTN, un seminar de CEDO și un seminar de drept comunitar, la aceste seminarii având posibilitatea să participe, alături de magistrații români, și magistrați din alte state ale Europei.; în afară de importanța celor două domenii și de interesul pe care acestea le prezintă pentru toți magistrații europeni, includerea celor două seminarii în Catalogul EJTN are aptitudinea de a dovedi capacitatea INM de a oferi acțiuni de formare internaționale în aceste două domenii.

Programul de cooperare desfășurat de INM cu Oficiul TAIEX al Comisiei Europene în privința formării magistraților în domeniul dreptului comunitar în perioada 2003 - 2008 a fost aprobat prin Programul de formare continuă pentru anul 2008 și avea prevăzute 20 seminarii de formare continuă pentru 4 grupe de magistrați români de la instanțele și parchetele din întreaga țară, fiecare grup luând parte la câte 5 seminarii, organizate în centrele regionale de la București, Timișoara, Sovata și Bârlad. 15 seminarii au fost realizate în anul 2008, iar 5 seminarii au fost reprogramate pentru 2009.

În cadrul Programului Phare RO 2006/018-147.01.04, Sub-proiectul 3.01 – „*Continuarea asistenței acordate Institutului Național al Magistraturii*” vor fi organizate 3 seminarii în domeniul dreptului comunitar pentru judecătorii de la nivelul judecătoriilor, tribunalelor, curților de apel din întreaga țară, precum și judecătorii din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurori din cadrul parchetelor aferente.

INM își propune să lanseze, în cea de-a doua jumătate a anului 2009, două programe de formare on-line în domeniul dreptului comunitar și al CEDO.

Ca *element de noutate*, subiecte privind practica în domeniul dreptului comunitar vor fi incluse în mod obligatoriu în agendele seminariilor dedicate formării specializate a magistraților, până în prezent acest fapt fiind realizat doar într-o manieră sporadică, în funcție de modul de abordare avut în vedere de formatorii acestor seminarii. Astfel, în agendele seminariilor având ca teme dreptul concurenței, dreptul muncii, dreptul mediului, drept comercial, drept administrativ și financiar-fiscal, combaterea discriminării, se vor regăsi și teme de drept comunitar.

Și pentru 2009 dreptul comunitar rămâne printre domeniile de formare obligatorii în cadrul formării continue descentralizate.

Față de importanța unei pregătiri continue și solide în materia dreptului comunitar, precum și în considerarea caracterul imperativ și deosebit de util al cunoașterii jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Comunităților Europene, pe de o parte de către judecători și procurori, iar pe de altă parte de către justițiabili, având în vedere atribuțiile sale, Consiliul Superior al Magistraturii a inițiat, în cursul anului 2008, o colaborare cu Institutul European din România, în contextul dialogului susținut de cele două entități.

Astfel la data de 17 iulie 2008 a fost încheiat protocolul de colaborare între CSM și IER. Un prim proiect ce va fi derulat în baza protocolului de colaborare îl va reprezenta publicarea unei culegeri de jurisprudență a Curții de Justiție a Comunităților Europene. În prezent, culegerea există în format electronic și este publicată pe site-ul CSM și pe site-ul IER urmând a fi publicată și distribuită instanțelor și parchetelor din țară în cursul anului 2009.

Cel de-al doilea proiect realizabil prin colaborarea Consiliului Superior al Magistraturii cu Institutul European din România vizează revizuirea traducerii hotărârilor Curții Europene a Drepturilor

Omului, nepublicate în Monitorul Oficial, urmând ca în viitor hotărârile CEDO să fie traduse prin intermediul IER, în cel mai scurt timp de la pronunțare.

3.7.3 Cooperarea judiciară în cadrul Uniunii Europene și pe plan internațional

3.7.3.1. Cooperarea în materie civilă și comercială

Rețeaua Judiciară Europeană în materie civilă și comercială - activități desfășurate în cursul anului 2008

În anul 2008, Rețeaua Judiciară Europeană în materie civilă și comercială a organizat 6 reuniuni la care România a fost reprezentată prin punctele naționale de contact pentru RJE. În cadrul acestor întâlniri de lucru au fost discutate o serie de proiecte normative, dintre care amintim *proiectul de Ghid pentru aplicarea Regulamentului (CE) nr. 805/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004*, privind crearea unui titlu executoriu european pentru creanțele necontestate, aplicarea *Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003*, privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (în continuare, Regulamentul Bruxelles II Bis), perspectiva aplicării a 3 regulamente⁷⁰ aflate în curs de intrare în vigoare, *Directiva 2004/80/EC a Consiliului din 29.04.2004*, privind despăgubirea victimelor infracțiunilor, dar și problematica *medierii în materie civilă și comercială* din perspectiva propunerii de directivă a Consiliului.

Cu prilejul acestor reuniuni, au fost puse în discuție propuneri privind creșterea vizibilității și a implicării Rețelei Judiciare Europene în materie civilă și comercială, informările privind stadiul lucrărilor Grupului JUSTCIV - probleme de drept civil și reuniuni ale Forumului pentru Justiție, funcționarea Registrului Rețelei judiciare europene în materie civilă și comercială, prezentarea evoluțiilor în materie de legislație comunitară aplicabilă obligațiilor contractuale și necontractuale și în materia recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești în spațiul comunitar, precum și prezentări ale activității punctelor de contact din România, Ungaria, Italia, Suedia.

În privința dosarelor aflate în stadiu avansat de negociere, în cursul procesului decizional european, trebuie amintite câteva dintre propunerile normative inițiate sub președinția franceză: propunerea de modificare a *Dezisei nr. 2001/470/CE a Consiliului privind crearea unei Rețele Judiciare Europene în materie civilă și comercială*, pornindu-se de la următoarele premise: importanța atașată acestui

⁷⁰REGULAMENTUL (CE) NR. 1896/2006 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI DIN 12 DECEMBRIE 2006 PRIVIND INSTITUIREA PROCEDURII EUROPENE A SOMAȚIEI DE PLATĂ; REGULAMENTUL NR. 861/2007 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI DIN 11 IULIE 2007 DE STABILIRE A UNEI PROCEDURI EUROPENE CU PRIVIRE LA CERERILE CU VALOARE REDUSĂ;

REGULAMENTUL NR.1393/2007 PRIVIND COMUNICAREA ACTELOR JUDICIARE ȘI EXTRAJUDICIARE ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI DE ABROGARE A REGULAMENTULUI NR. 1348/2000, CARE VA INTRA ÎN VIGOARE LA 13.11.2008.

mecanism de coordonare și monitorizare a cooperării judiciare europene în materie civilă și comercială, în baza instrumentelor comunitare în vigoare; consolidarea cadrului juridic pus la dispoziția punctelor naționale de contact; *propunerea de Decizie a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Deciziei nr. 2001/470/CE a Consiliului*, privind crearea unei Rețele Judiciare Europene în materie civilă și comercială, recent inclusă în agenda reuniunii JAI din 28.11.2008, privind creșterea numărului cererilor de obținere a conținutului dreptului străin (legii aplicabile) în domeniul obligațiilor de întreținere, încredințării minorului, divorțului, obligațiilor (ne)contractuale, punctele naționale de contact urmând a fi permanent la dispoziția autorităților străine și române pentru a oferi certificate de legislație.

Rețeaua judiciară română în materie civilă și comercială – activități desfășurate în cursul anului 2008

Rețeaua judiciară română în materie civilă și comercială a fost înființată prin Ordinul ministrului justiției nr. 402/C/2007 și este alcătuită din punctele de contact ale României în cadrul Rețelei europene în materie civilă și comercială și din judecători de la curțile de apel, Înalta Curte de Casație și Justiție, Tribunalul București și Tribunalul pentru minori și familie de la Brașov, activitatea sa constând în organizarea de întâlniri de informare la nivelul curților de apel și în acordarea de asistență colegilor din cadrul instanțelor în care își desfășoară activitatea.

În anul 2008 au avut loc două întâlniri ale Rețelei judiciare române în materie civilă și comercială, având ca principale teme de discuție: rezultatul desfășurării Proiectului PHARE RO 05/1B/JH/03 „*Consolidarea cadrului instituțional și legislativ al cooperării judiciare și sinteza rapoartelor de activitate ale membrilor rețelei judiciare în anul 2007, rezultatele Consiliului JAI din 28 noiembrie privind propunerea de modificare a deciziei nr. 2001/470/CE a Consiliului*”, privind crearea unei rețele judiciare europene în materie civilă și comercială, precum și concluziile reuniunii plenare a Rețelei judiciare europene în materie civilă și comercială din 4-5 decembrie 2008. De asemenea, cu prilejul acestor întâlniri au fost distribuite manuale de cooperare judiciară internațională și s-a realizat o amplă informare cu privire la noutățile legislative – instrumente comunitare în curs de adoptare în 2008 și care se vor aplica în perioada 2009-2010 în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie civilă și comercială, cu privire la instrumentele comunitare – aflate în proiect – în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie civilă și comercială, precum și o informare privind instrumentele de drept internațional privat de la Haga aplicabile cu statele terțe, ceea ce completează de o manieră exhaustivă materia cooperării judiciare și cu celelalte state terțe.

3.7.3.2. Cooperarea în materie penală

Rețeaua Judiciară Europeană în materie penală

În cursul anului 2008, au fost organizate 3 reuniuni, la Bruxelles, la inițiativa Consiliului, și, respectiv în fiecare dintre Statele Membre care au deținut președinția Uniunii Europene - Slovenia și Franța. În cadrul acestor reuniuni din partea României au participat reprezentanți ai punctelor naționale de contact : Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Rețeaua Judiciară Română în materie penală.

Rețeaua Judiciară Română în materie penală⁷¹

În anul 2008, Ministerul Justiției, prin Direcția Drept internațional și Tratatate, Serviciul Cooperare judiciară internațională în materie penală, a organizat două reuniuni ale Rețelei Judiciare Române în materie penală, prilej cu care au fost discutate aspecte de ordin instituțional și legislativ, dar și de practică judiciară, referitoare la : stadiul de aprobare de către Parlament a *proiectului de Lege privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene*, precum și la stadiul de aprobare de către Parlament a *O.U.G. nr. 123/2007 privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene* - adoptat de Camera Deputaților (camera decizională) la data de 18 martie 2008 și transmis spre promulgare Președintelui României, *proiectul de Decizie Cadru a Consiliului privind executarea hotărârilor penale pronunțate în lipsă* (propus de Președinția Slovenă a Consiliului Uniunii Europene) și *noile modificări* legislative, recent adoptate de Parlamentul României, *ale Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală* și a problemelor de practică judiciară în domeniu, cu precădere în materia mandatului european de arestare. De asemenea, cu prilejul acestor întâlniri de lucru a fost prezentat un *Chestionar de practică judiciară*, a fost expus *raportul de activitate pe anul 2007*, precum și situația referitoare la *executarea mandatelor europene de arestare emise de autoritățile competente din celelalte state membre ale Uniunii Europene*, respectiv situația *emiterii mandatelor europene de arestare de către instanțele aflate în circumscripția curții de apel la nivelul căreia își desfășoară activitatea*; de notat fiind și prezentarea, în cadrul acestor reuniuni a unui curs de formare susținut de reprezentanți ai Ministerului Internelor și Reformei Administrative în domeniul acquis-ului Schengen.

Reuniuni și întâlniri de lucru cu judecătorii și procurorii, altele decât cele în cadrul Rețelei Judiciare Române în materie penală

În domeniul cooperării cu forțele armate străine (americane) - la data de 7 februarie 2008, la sediul Ministerului Justiției a avut loc o întâlnire cu reprezentanții Parchetului de pe lângă Înalta Curte

⁷¹ Rețeaua judiciară română în materie penală reprezintă un organism creat din necesitatea consolidării capacității instituționale pentru punerea în practică a instrumentelor europene privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, odată cu aderarea României la Uniunea Europeană. Rețeaua este formată din judecători și procurori de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curților de apel și al parchetelor de pe lângă acestea, precum și din personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor din cadrul Serviciului cooperare judiciară internațională în materie penală. Întâlnirile au loc de cel puțin două ori pe an, iar secretariatul rețelei este asigurat de Serviciul cooperare judiciară internațională în materie penală.

de Casație și Justiție. Scopul întâlnirii a fost acela de a asigura o bună gestionare a relației interinstituționale - Ministerul Justiției și Ministerul Public și realizarea de acțiuni concrete pentru punerea în aplicare a legislației aplicabile în materie.

În domeniul transferului persoanelor condamnate, la data de 16 octombrie 2008, la sediul Ministerului Justiției a avut loc o întâlnire de lucru cu judecătorii și procurorii de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, al Curții de Apel București și al parchetelor de pe lângă acestea, precum și cu reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii. Întâlnirea a avut ca subiect transferarea în România a cetățenilor români condamnați definitiv în străinătate, cu precădere a celor condamnați în Republica Italiană. Au fost dezbătute problemele care au apărut în practica parchetelor și a instanțelor judecătorești sus menționate, identificarea de posibile soluții și stabilirea unor proceduri de lucru care să permită eficientizarea și accelerarea soluționării cererilor de transferare. Întâlnirea a avut ca obiectiv stabilirea unei abordări comune asupra acestei problematice și aplicarea în mod unitar a dispozițiilor legale în vigoare în materie, în deplinul respect al puterii judecătorești.

Elaborarea de manuale, ghiduri și bune practici în domeniul cooperării judiciare în materie penală adresate judecătorilor, procurorilor și grefierilor români

În luna mai 2008, a fost finalizat proiectul Phare RO 05/1b/jh/03 „Consolidarea cadrului instituțional și legislativ al cooperării judiciare internaționale în România” (proiect de înfrățire instituțională între România și Austria), au fost elaborate *manualul de cooperare judiciară penală pentru judecători și procurori* și *manualul de cooperare judiciară penală pentru grefieri* care conțin dispoziții cu privire la Decizia-cadru 2002/584/JAI. În cadrul acestui program au fost elaborate și editate Manualele de cooperare judiciară în materie penală. Aceste manuale au fost difuzate, în format hârtie și format electronic, tuturor participanților la seminariile de pregătire organizate în cadrul acestui program (aprox. 1000 participanți). Manualele au fost publicate pe site-ul Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În cursul anului 2008, au fost transmise judecătorilor mai multe Informări privind portalul intranet al Ministerului Justiției, mandatul european de arestare, asistența judiciară în materie penală în relația cu Statele Membre ale Uniunii Europene și Statele Unite ale Americii, precum și respectarea obligațiilor prevăzute de tratatele bi și multilaterale cu privire la comunicarea hotărârilor de condamnare pronunțate de către instanțele române împotriva unor cetățeni străini.

Pe această cale, Ministerul Justiției a încurajat recurgerea la asistența persoanelor care au calitatea de membri ai Rețelei Judiciare Române în materie penală și la cea a punctelor naționale de contact la Rețeaua Judiciară Europeană, după caz, precum și utilizarea instrumentelor operaționale ale Rețelei

Judiciare Europene în materie penală: „Atlas”, „Fiches Belges”, „Solon”, „Compendium wizard” accesibile la http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn_tools.aspx.

În ceea ce privește portalul intranet, începând cu luna iulie a anului 2008, judecătorii, ca de altfel și alte categorii de personal din sistemul justiției, au la dispoziție un portal intranet. Portalul este destinat exclusiv utilizatorilor din sistemul justiției. În materia cooperării judiciare în materie penală, portalul conține rubrici privind: „mandatul european de arestare”, „ordinul de indisponibilizare”, „sancțiunile pecuniare”, „audierea prin videoconferință”, „comisii rogatorii”, „comunicarea de acte de procedură”, precum și o rubrică intitulată „Actualitate”. La acest moment, la rubrica „Actualitate”, judecătorii au posibilitatea de a vizualiza „Manualul european privind modalitățile de emitere a unui mandat european de arestare”, tradus în limba română. Alte rubrici utile sunt: „Rețeaua judiciară română în materie penală”, „Rețeaua judiciară europeană în materie penală”, „EUROJUST”, „Magistrații de legătură”. La rubrica „Magistrații de legătură” pot fi vizualizate datele de contact actualizate ale magistratului român de legătură în Italia.

În luna septembrie 2008, a fost distribuit tuturor instanțelor judecătorești în format electronic Manualul privind Mandatul European de Arestare elaborat la nivelul Uniunii Europene. Manualul a fost postat și pe portalul intranet a Ministerului Justiției.

Totodată, în luna noiembrie 2008 a fost elaborat și transmis instanțelor judecătorești un *Ghid informativ de legislație* privind intrarea în vigoare a Legii nr. 222/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală și transpunerea în legislația internă a Deciziei-cadru nr. 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de indisponibilizare a bunurilor sau a probelor, a Deciziei-cadru 2005/214/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce sancțiunilor financiare și a Deciziei-cadru 2006/783/JAI din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce la ordinele de confiscare.

3.7.3.3. Alte activități desfășurate în cursul anului 2008 în materia cooperării judiciare în cadrul Uniunii Europene și pe plan internațional

În cursul anul 2008, trei experți români au participat la procedurile de evaluare a aplicării de către alte trei State Membre ale Uniunii Europene (Letonia, Cehia și Bulgaria) a *Deciziei Cadru privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între Statele Membre*.

A avut loc, de asemenea, *vizita de evaluare privind aplicarea de către România a Deciziei Cadru privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între Statele Membre*, acțiune desfășurată în cadrul celei de-a Patra Runde de Evaluare Reciprocă privind implementarea de către Statele Membre ale Uniunii

Europene a Mandatului European de Arestare, organizată în fiecare din Statele Membre. Cu acest prilej au avut loc întâlniri, la nivel de experți, cu reprezentanți ai Ministerului Justiției, în calitate de autoritate centrală în materia mandatului european de arestare, cu judecători și procurori cu atribuții în procedura de emitere și de executare a mandatelor europene de arestare de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Curții de Apel București și Curții de Apel Craiova și de la nivelul parchetelor de pe lângă acestea, cu reprezentanți ai Ministerului Internelor și Reformei Administrative, ai Institutului Național al Magistraturii, ai Școlii Naționale de Grefieri și ai Uniunii Naționale a Barourilor din România și Baroului București.

Conducerea Ministerului Justiției a participat la cele 5 reuniuni ale miniștrilor justiției din statele membre ale Uniunii Europene, organizate de Consiliul Uniunii Europene, cele mai importante instrumente normative de pe agenda discuțiilor fiind: *propunerea de modificare a Deciziei Cadru privind lupta împotriva terorismului 2002/475/JAI*, poziția României fiind de a saluta echilibrul pe care textul negociat reușește să îl stabilească între necesitatea de a lua măsuri eficiente de luptă împotriva amenințării terorismului și imperativul protejării drepturilor fundamentale ale omului, *Regulamentul privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale – adoptat formal (Roma I) (Consiliului JAI din 5-6 iunie 2008)* - oferă operatorilor economici posibilitatea de a cunoaște cu precizie legea ce le reglementează contractele, și de a-și adapta comportamentul economic la realitățile juridice cu care interacționează, *Decizia Cadru privind executarea hotărârilor judecătorești pronunțate în lipsă (Consiliului JAI din 5-6 iunie 2008)*, având ca scop creșterea încrederii cetățenilor, dar și a statelor membre ale Uniunii Europene în sistemul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești, *proiectul de Decizie a Consiliului privind consolidarea Eurojust (Consiliului JAI din 25 iulie 2008)*, vizând clarificarea competențelor membrilor naționali Eurojust, instituirea unui sistem de coordonare a activității desfășurate de membrii naționali Eurojust, consolidarea capacității de a colabora cu partenerii externi, *Proiectul de Rezoluție privind formarea magistraților și a personalului din justiție (Consiliului JAI din 24 octombrie 2008)*, prin care se stabilesc liniile directe de urmat în organizarea formării magistraților, în scopul de a favoriza emergența unei culturi judiciare europene, *Conduziile Consiliului privind situația adulților vulnerabili și protecția juridică transfrontalieră a acestora (Consiliului JAI din 24 octombrie 2008)*, privind fenomenul de îmbătrânire a populației care generează nevoia de a acorda o protecție sporită acestei categorii de cetățeni, *Directiva privind protecția mediului prin măsuri de drept penal (Consiliului JAI din 24 octombrie 2008)*, care obligă statele membre să introducă în legislația lor națională sancțiuni penale efective, proporționale și disuasive pentru încălcări grave ale dispozițiilor de drept comunitar referitoare la protecția mediului. *Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind crearea unei rețele de cooperare legislativă a ministerelor justiției din Uniunea Europeană (Consiliului JAI din 28 noiembrie 2008)*, menită să faciliteze ministerelor justiției din Statele Membre obținerea reciprocă de informații privind legislația în vigoare sau în curs de adoptare, *propunerea*

de Decizie-cadru a Consiliului privind ordinul european de supraveghere judiciară în etapele premergătoare judecării între statele-membre ale Uniunii Europene (Consiliului JAI din 28 noiembrie 2008), prin care se urmărește ca o persoană care este rezidentă într-un stat membru dar este subiectul unei proceduri penale într-un alt stat membru decât cel de rezidență, să poată fi supusă măsurilor de supraveghere dispuse de statul unde se desfășoară procedura penală (statul emitent) pe teritoriul statului său de rezidență (statul de executare), viitorul Cadru Comun de Referință privind dreptul european al contractelor (CCR) (Consiliului JAI din 28 noiembrie 2008), având ca domeniu de aplicare respectarea diversității tradițiilor juridice ale tuturor statelor membre și propunerea Comisiei de amendare a Deciziei Reșei Judiciare Europene în materie civilă și comercială (Consiliului JAI din 28 noiembrie 2008), care urmărește consolidarea cadrului juridic pus la dispoziția punctelor naționale de contact.

Dintre instrumente juridice comunitare aflate în dezbatere la nivelul UE, în cursul anului 2008, cele mai importante proiecte au fost : *propunerea de Regulament care vizează introducerea unor reguli simple de alegere a instanței competente și a legii aplicabile divorțului în statele membre ale Uniunii Europene (Roma III)*, *proiectul „European E-justice”* care are ca obiectiv general crearea unui portal de justiție european, o interfață prin care vor fi interconectate sub aspect transfrontalier *procedurile judiciare generale* (introducerea de cereri, administrarea de probe, comunicarea unor acte procedurale, cooperarea între autoritățile judiciare), *procedura specifică „European order for payment”, registrele judiciare ale SM* transpuse în variantă electronică (penale, comerciale, funciare și în materia insolvenței) și *sistemele de videoconferință* pentru administrarea probelor la distanță, *proiectul de Regulament al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materia obligațiilor de întreținere*, *propunerea de Decizie cadru privind decizia europeană de control judiciar în cadrul etapelor procedurale premergătoare emiterii unei hotărâri judecătorești între statele membre ale UE*, scopul deciziei cadru fiind acela de a stabili un set de măsuri prin care un stat membru să recunoască o decizie de supraveghere emisă de un alt stat membru ca alternativă la arestul preventiv, să monitorizeze măsurile de supraveghere impuse de statul emitent și să predea persoana în cauză statului emitent în situația în care aceasta încalcă măsurile de supraveghere.

Ministerul Justiției a transpus în legislația națională următoarele directive: *Directiva Consiliului 2003/8/EC din 27 ianuarie 2003 privind îmbunătățirea accesului la justiție în cazul litigiilor transfrontaliere*, prin stabilirea de reguli minimale comune referitoare la asistența judiciară acordată în cadrul acestor categorii de cauze, prin OUG nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, publicată în Monitorul Oficial nr. 327 din 25 aprilie 2008, *Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2005/56/EC din 26 octombrie 2005 privind fuziunile transfrontaliere ale societăților cu răspundere limitată și Directiva 2007/63/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007, de modificare a Directivelor Consiliului 78/855/CEE și 82/891/CEE privind cerința întocmirii unui raport de expertiză independentă în cazul*

fuziunii sau al divizării unor societăți comerciale pe acțiuni, prin OUG nr. 52/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și pentru completarea Legii nr. 26/1990 privind registrul comerțului, publicată în Monitorul Oficial nr. 333 din data de 30 aprilie 2008; *Directiva 2006/68/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 septembrie 2005 de modificare a Directivei 77/91/CEE a Consiliului în ceea ce privește constituirea societăților comerciale pe acțiuni* și menținerea și modificarea capitalului acestora, prin Legea 284/2008 de aprobare a OUG nr. 52/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și pentru completarea Legii nr. 26/1990 privind registrul comerțului, publicată în Monitorul Oficial nr. 778 din 20 noiembrie 2008; *Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2005/60/EC din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și al finanțării terorismului și Directiva 2006/70/EC a Comisiei pentru aplicarea Directivei 2005/60*, prin OUG nr. 53/2008 privind modificarea și completarea Legii 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism publicată în Monitorul Oficial nr. 333 din data de 30 aprilie 2008.

3.8. Creșterea gradului de specializare în activitatea judiciară

Procesul de diversificare și specializare a ramurilor dreptului, precum și, în materie civilă, creșterea complexității raporturilor socio-economice, iar, în materie penală, dezvoltarea unor forme noi de criminalitate (informatică, economică etc.) și creșterea ponderii infracționalității transfrontaliere, constituie aspecte care presupun un răspuns adecvat din partea statului în vederea creșterii calității actului de justiție și ținerii sub control și combaterii fenomenului criminal.

În acest context, creșterea gradului de specializare în activitatea judiciară constituie una dintre principalele modalități de racordare a modului de funcționare a sistemului judiciar la noile realități sociale pe care este chemat să le reglementeze, precum și de asigurare a capacității de răspuns a acestuia la provocările aduse de ritmul transformărilor sociale și economice.

În domeniul judiciar, specializarea poate fi privită sub un dublu aspect, - la nivel instituțional (instanțele, secțiile ori completele specializate), precum și la nivel individual, al fiecărui magistrat, avându-se în vedere asigurarea unor programe de formare profesională continuă adecvate specializării profesionale a acestuia.

3.8.1. Specializarea la nivel instituțional – instanțe, parchete, secții și complete specializate

La fel ca și în anii anteriori, la acest moment, funcționează în România 4 tribunale specializate, după cum urmează: Tribunalul pentru cauze cu minori și de familie Brașov și Tribunalele comerciale Argeș, Cluj și Mureș.

În acord cu prevederile art.35 alin.2 și art.36 alin.3 din Legea nr.304/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora, în cadrul curților de apel și tribunalelor funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale sau pentru alte materii, și pornind de la premisa că specializarea reală și efectivă a magistraților contribuie la creșterea calității actului de justiție, în cursul anului 2008 a continuat procedura de înființare a completelor specializate.

În această perioadă, în temeiul dispozițiilor art. 41 alin. 1 din Legea nr.304/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat propunerile colegiilor de conducere ale unor instanțe privind înființarea de complete specializate, după cum urmează:

- § 37 complete specializate, în materia cauzelor cu minori și de familie;
- § 4 complete specializate în materia cauzelor de adopție,
- § 8 complete specializate, în materia fondului funciar;
- § 1 complet specializat, în materia cauzelor penale;
- § 1 complet specializat în materie de criminalitate organizată și trafic de persoane,
- § 11 complete specializate la instanțele militare, în materia cauzelor de corupție.;
- § 2 complete specializate, în materia cauzelor de insolvență;
- § 9 complete specializate în materie comercială,
- § 19 complete specializate, în materia litigiilor de muncă și asigurări sociale;
- § 6 complete specializate în materia contenciosului administrativ și fiscal

În perioada de referință, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus și reducerea numărului completelor specializate în unele materii, având în vedere propunerile colegiului de conducere al instanței în fiecare caz în parte, astfel :

- § la Tribunalul Arad au fost desființate 18 complete specializate, urmare a înființării unei secții mixte, Secția de contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale;
- § la Curtea de Apel Ploiești au fost desființate 2 complete specializate de contencios administrativ și fiscal, avându-se în vedere și existența secției specializate aferente ;

§ la Curtea de Apel Oradea au fost desființate 5 complete specializate pentru soluționarea cauzelor de corupție (3 de apel și 2 de recurs), pe considerentul reducerii cauzelor în această materie.

Elementele de noutate evidențiate în materia judecării specializate a cauzelor, pentru anul 2008, sunt următoarele: - înființarea completelor de corupție la instanțele militare; - înființarea și desființarea de complete specializate pe grade de jurisdicție, ca urmare, în principal, a modificărilor intervenite în natura și numărul cauzelor cu care sunt sesizate instanțele; - urmare a intrării în vigoare a OUG nr.75/2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiției, s-au înființat (la solicitarea Colegiului de conducere al Curții de Apel Constanța), 3 complete specializate în soluționarea, în fond, a litigiilor care au ca obiect cereri de acordare a unor drepturi salariale, formulate de personalul salarizat potrivit O.U.G. nr. 27/2006 și O.G. nr. 8/2007, modificate și completate.

În ceea ce privește secțiile specializate, s-a aprobat solicitarea colegiului de conducere al Judecătoriei Galați de înființarea a unei secții civile și a unei secții penale la nivelul acestei instanțe, precum și propunerile colegiilor de conducere ale unor curți de apel, privind restructurarea secțiilor și desființarea secțiilor existente la nivelul acestor instanțe, astfel:

§ desființarea Secției pentru cauze cu minori și de familie și a Secției pentru conflicte de muncă și asigurări sociale și, corelativ, înființarea a două noi secții mixte respectiv, Secția a I-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, și Secția a II-a civilă și pentru conflicte de muncă și asigurări sociale. (Curtea de Apel Craiova);

§ desființarea Secției de conflicte de muncă și asigurări sociale, cu consecința redistribuirii cauzelor aferente și a schimbării denumirii secției care a preluat aceste cauze, în Secția civilă, pentru cauze cu minori și de familie, și conflicte de muncă și asigurări sociale (Curtea de Apel Brașov).

În ceea ce privește opinia instanțelor referitoare la materiile în care consideră că se justifică cu precădere înființarea de noi secții sau complete specializate, precizăm că acestea au arătat că este necesară înființarea/menținerea acestora în aproximativ aceleași materii cu cele pentru care există înființate secții sau complete și în prezent.

De precizat că la analiza propunerilor colegiilor de conducere ale instanțelor judecătorești de înființare a secțiilor sau completelor specializate, Secția pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii are în vedere atât criteriile legale, respectiv volumul și natura cauzelor în materiile respective, precum și unele criterii subsidiare și anume necesitatea asigurării condițiilor pentru realizarea repartizării aleatorii a cauzelor, soluționării specializate a cauzelor casate cu trimitere spre rejudecare și a incidentelor procedurale.

În sistemul parchetelor, există la acest moment un singur parchet specializat - Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Cauze cu Minori și de Familie Brașov și secții specializate maritime și fluviale în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța, Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța, Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța, Parchetului de pe lângă Judecătoria Galați, Parchetului de pe lângă Tribunalul Galați și Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Galați.

În cadrul celorlalte parchete, în funcție de aria de competență, resursele de personal și specializarea individuală a procurorilor funcționează secții, servicii și birouri specializate pe anumite materii sau categorii de lucrări sau de activități.

3.8.2. Programele de formare profesională specializată a magistraților⁷²

Pentru anul 2008, unul dintre obiectivele prioritare ale *Programului de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor*, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 897 din data de 13 decembrie 2007, l-a constituit **asigurarea unei formări axate pe specializarea judecătorilor și procurorilor, în concordanță cu nevoile sistemului.**

Ca urmare, Institutul Național al Magistraturii a continuat în anul 2008 programele de formare a magistraților care funcționează în instanțe specializate, respectarea principiului specializării judecătorilor și procurorilor fiind menținut ca unul dintre criteriile de selecție a participanților la seminariile organizate în anul 2008.

În contextul obligațiilor cuprinse în *Planul de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției* aprobat prin HG 1346/31.10.2007, dar și al măsurilor rezultate din *Raportul Comisiei Comunităților Europene referitor la progresul României în cadrul mecanismului de verificare și cooperare*, dat publicității la 23 iulie 2008, s-a acordat importanță, cu privire la formarea specializată, domeniilor considerate ca fiind prioritare în cele două documente, respectiv formarea specializată în domeniile luptei împotriva corupției și al combaterii criminalității economico-financiare, al comunicării publice și al unificării practicii judiciare, în principal în domeniul restituirii imobilelor preluate abuziv.

⁷² Pentru prezentarea activității în anul 2009 a instituțiilor de formare profesională coordonate de către Consiliul Superior al Magistraturii – Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri a se vedea secțiunea 4.9, respectiv 4.11 al prezentului raport. De asemenea, pentru programele de formare în anumite domenii particulare a se vedea și secțiunile 3.7.2.(drept comunitar), 3.10.(protecția minorilor), 3.11.2 (management) din prezentul raport. Secțiunea de față a fost realizată de către Biroul formare profesională din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Domeniile de formare care au fost avute în vedere în cadrul acestui obiectiv și numărul de magistrați formați pentru fiecare din aceste domenii, în cadrul programelor de formare organizate de către Institutul Național al Magistraturii, se prezintă după cum urmează:

- **Lupta împotriva corupției și protecția intereselor financiare ale UE** – au fost organizate 10 seminarii la care au participat 36 judecători și 73 procurori;

- **Probleme și tendințe în lupta împotriva crimei organizate și a corupției la nivel internațional: infracțiuni economice, corupție, spălare de bani, trafic de ființe, trafic de stupefiante** – au fost organizate 12 seminarii la care au participat 66 judecători și 110 procurori;

- **Drept civil – Practică neunitară** – au fost organizate 11 seminarii la care au participat 230 de judecători;

- **Drept penal– Practică neunitară** – au fost organizate 8 seminarii la care au participat 49 de judecători și 102 procurori;

- **Justiția pentru minori și dreptul familiei** – au fost organizate 10 seminarii la care au participat 74 de judecători și 73 de procurori;

- **Drept comercial** – au fost organizate 11 seminarii la care au participat 247 judecători;

- **Dreptul muncii** – au fost organizate 6 seminarii la care 122 judecători și 1 procuror;

- **Dreptul asigurărilor** – au fost organizate 2 seminarii la care au participat 47 judecători;

- **Drept administrativ și financiar fiscal** – au fost organizate 10 seminarii la care au participat 201 judecători;

- **Achiziții publice** – a fost organizat un seminar la care au participat 15 judecători;

- **Dreptul mediului** – a fost organizat un seminar la care au participat 15 judecători;

- **Piața de capital** – a fost organizat un seminar la care au participat 2 judecători și 18 procurori;

- **Drept bancar și dreptul afacerilor** – a fost organizat un seminar la care au participat 24 judecători;

- **Dreptul proprietății intelectuale** – au fost organizate 3 seminarii la care au participat 42 de judecători și 11 procurori;

- **Dreptul concurenței** – au fost organizate 4 seminarii la care au participat 78 judecători;

- **Protecția consumatorului** – au fost organizate 4 seminarii la care au participat 78 judecători;

- **Criminalistică – Metodologia investigării infracțiunilor** – au fost organizate 4 seminarii la care au participat un judecător și 83 de procurori.

Preocupări pentru formarea profesională specializată a magistraților s-au regăsit și în cadrul programelor de formare descentralizată, derulate în cadrul curților de apel și al parchetelor de pe lângă acestea. Este de menționat, în acest sens, organizarea la nivelul fiecărei curți de apel și al fiecărui parchet de pe lângă curtea de apel a cel puțin unui seminar în domeniul luptei împotriva corupției sau al criminalității economico-financiare, fiind organizate în anul 2008 16 seminarii la nivelul curților de apel și al instanțelor din circumscripție și 28 seminarii la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel. Alte domenii de specializare care s-au regăsit cu frecvență în planurile de formare continuă descentralizată pentru anul 2008 au fost: drept civil – practică neunitară, drept civil – restituirea imobilelor preluate abuziv, drept penal – practică neunitară, drept comercial, justiția pentru minori, dreptul muncii, contencios administrativ, criminalistică.

Respectarea principiului specializării în formarea profesională a magistraților a fost stabilit, de asemenea, ca obiectiv prioritar al *Strategiei de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada 2009 - 2011*, aprobată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1320/2008. Ca principale măsuri pentru realizarea acestui obiectiv sunt prevăzute: stabilirea numărului seminariilor prevăzute în programele de formare, pe domenii de specializare, prin asigurarea unei corespondențe între numărul judecătorilor care funcționează în secțiile și completele specializate, precum și procurorilor specializați în domeniile respective, numărul cauzelor înregistrate în anumite materii și opțiunile formulate în anul precedent în aceste domenii și includerea cu prioritate în programele de formare specializată a judecătorilor care funcționează în secții sau complete specializate și a procurorilor specializați, precum și identificarea unei soluții de cuprindere în programele de formare specializată, după realizarea selecției anuale, a magistraților care își schimbă specializarea (urmare a promovării în funcție, desemnării într-un alt complet sau secție specializată).

3.8.3. Aspecte de drept comparat privind formarea profesională a magistraților⁷³

În multe state europene există institute specializate pentru formarea magistraților (școli de magistratură).

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) subliniază că autoritatea competentă pentru stabilirea programelor de formare trebuie să fie independentă de puterile executivă și legislativă și că cel puțin jumătate din membrii săi trebuie să fie judecători (*Avizul nr. 4 din 2003 al CCJE, paragraful 13 și paragraful 16*). CCJE recomandă, de asemenea, ca formarea să fie asigurată de un organ

⁷³ DATE VALABILE PENTRU ANUL 2006, EXTRASE DE CĂTRE DIRECȚIA AFACERI EUROPENE, RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI PROGRAME DIN RAPORTUL „SISTEME JUDICIARE EUROPENE – EDIȚIA 2008” ELABORAT DE COMISIA EUROPEANĂ PENTRU EFICIENȚA JUSTIȚIEI (CEPEJ) ȘI PUBLICAT PE SITE-UL [HTTP://WWW.COE.INT/T/DGI/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP](http://www.coe.int/t/dgi/legalcooperation/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP)

independent, care să dispună de un buget propriu și care să fie competent să elaboreze programele de formare (*paragraful 17*).

Formarea inițială a judecătorilor

Dobândirea cunoștințelor necesare exercitării profesiei de judecător implică o formare inițială adaptată. Aceasta din urmă este obligatorie în majoritatea țărilor și numai 11 au arătat că aceasta ar avea caracter facultativ (Cipru, Republica Cehă, Estonia, Finlanda, Malta și Slovenia).

Durata acestei formări variază în funcție de fiecare stat, de la câteva zile în Anglia și Țara Galilor, până la un maximum de 6 ani în Olanda.

CCJE recomandă adaptarea formării inițiale obligatorii a judecătorilor în funcție de experiența profesională a persoanelor în cauză. Aceasta înseamnă că un jurist sau un avocat experimentat au nevoie de mai puțin timp de formare decât un auditor de justiție care abia iese de pe băncile universității (*Avizul nr. 4 din 2003 al CCJE, paragraful 24 și următoarele*).

Pe lângă formarea inițială, pot fi stabilite cu titlu obligatoriu și alte tipuri de formare pentru judecători pe parcursul carierei acestora: formare continuă generală, formare continuă specializată, formare continuă pentru exercitarea unor funcții specifice sau formare continuă pentru utilizarea facilităților informatice.

Astfel, în Belgia, Danemarca, Estonia, Franța, Germania, Letonia, Malta, Olanda, Letonia și Slovacia există cel puțin 2 tipuri de formare pentru judecători, pe când în Ungaria, Lituania, România și Suedia toate tipurile de formare sunt obligatorii.

Formarea continuă a judecătorilor

Schimbările constante pe care le comportă societățile contemporane necesită în egală măsură un efort permanent de adaptare la o formare continuă de calitate, organizată și asumată de stat. Judecătorii pot beneficia de programe de formare nu numai în domeniile tehnice, dar și în materie socială și culturală.

Toate țările Uniunii Europene asigură formarea continuă generală pentru judecători sub forme diverse (anual, regulat sau ocazional), iar unele țări practică o perioadă de tutorat pentru noii judecători, cum este cazul Portugaliei și al Olandei.

Formarea inițială a procurorilor

Așa cum se prevede în Recomandarea R(2000)19, paragraful 7, formarea reprezintă în același timp un drept și o obligație pentru membrii Ministerului Public/procurori, atât înainte de numirea în funcție, cât și pe toată durata cât aceștia își exercită profesia.

Majoritatea țărilor au arătat că formarea inițială are caracter obligatoriu pentru exercitarea funcției de procuror. (Austria, Belgia, Bulgaria, Estonia, Italia, Luxemburg, Polonia, Portugalia, Anglia și Țara Galilor.).

Totuși, Cipru, Republica Cehă, Danemarca și Finlanda au declarat că formarea inițială nu este obligatorie pentru a putea accede la o funcție de procuror.

Pe de altă parte, 9 țări (Franța, Grecia, Germania, Irlanda, Letonia, Malta, Olanda, Slovenia, Spania) impun procurorilor cel puțin 2 tipuri de formare, iar un ultim grup de țări îi obligă pe procurori să urmeze toate tipurile de formare (Ungaria, Lituania, România, Slovacia, Suedia).

Pentru 12 țări numai formarea inițială este obligatorie. vine imediat un grup de 19 țări care impun procurorilor cel puțin 2 tipuri de formare. din cauza mării diversități a răspunsurilor și a configurației acestora, răspunsurile detaliate sunt prezentate în anexă.”). În Elveția procurorii sunt, în general, obligați să facă dovada urmării unei forme de pregătire juridice complete și a experienței profesionale, ca de exemplu în calitate de avocat, procuror sau grefier.

Formarea continuă a procurorilor

Recomandarea R(2000)19 arată că formarea continuă a procurorilor este necesară pentru a optimiza cooperarea internațională și pentru a ține seama de caracterul actual și de evoluția criminalității. Formarea continuă a procurorilor este o realitate în toate State Membre ale Uniunii Europene, având caracter regulat sau ocazional.

De asemenea, se remarcă efortul important depus în țările membre pentru specializarea procurorilor, cât și pentru utilizarea de noi tehnologii. Mai mult de jumătate din procurorii din Europa beneficiază de forme de pregătire specializată pentru exercitarea de misiuni speciale.

3.9. Evaluarea programelor de formare profesională pentru personalul din sistemul judiciar⁷⁴

Independența justiției se află în legătură directă cu gradul de profesionalism al întregului personal din sistemul judiciar, indice de calitate esențial al funcționării acestuia, ceea ce presupune dezvoltarea continuă a programelor de formare profesională, inițială și continuă, a magistraților și a personalului auxiliar din cadrul instanțelor și parchetelor.

Consiliul Superior al Magistraturii coordonează activitatea de formare profesională inițială și continuă organizată de către Institutul Național al Magistraturii, în principal prin aprobarea anuală a programului de formare continuă a judecătorilor și procurorilor, a tematicii activităților de formare continuă descentralizată organizate în cadrul fiecărei curți de apel și în cadrul fiecărui parchet de pe lângă curtea de apel, precum și a programului de formare profesională a auditorilor de justiție, la propunerea Consiliului științific al Institutului Național al Magistraturii.

⁷⁴ Secțiune realizată de către Biroul formare profesională din cadrul aparatului tehnic al CSM. Pentru date statistice privind activitatea în anul 2008 a celor două instituții de formare profesională aflate în coordonarea Consiliului – Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri – a se vedea secțiunile 4.9. și 4.11.

De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii coordonează activitatea de formare profesională inițială și continuă a personalului auxiliar de la instanțe și de la parchetele de pe lângă acestea organizată de către Școala Națională de Grefieri, în principal prin aprobarea anuală a programului de formare continuă a personalului auxiliar de la instanțele judecătorești și de la parchetele de pe lângă acestea și a programului de formare profesională inițială a cursanților Școlii, la propunerea Consiliului de conducere al Școlii Naționale de Grefieri.

În considerarea acestor atribuții, obiectivul principal în domeniul formării profesionale îl constituie dezvoltarea și perfecționarea programelor de formare inițială și a programelor de formare continuă, precum și adaptarea lor permanentă la necesitățile concrete de formare rezultate din activitatea curentă desfășurată în cadrul instanțelor și parchetelor. Aceasta presupune evaluarea activităților de formare profesională inițială și continuă realizate de către Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri, precum și formularea de propuneri în scopul optimizării organizării și desfășurării acestora.

O importantă analiză și evaluare a activităților de formare profesională, precum și identificarea necesităților viitoare de formare profesională se realizează prin prisma beneficiarilor activităților de formare inițială și continuă, urmare a consultării instanțelor și parchetelor.

În acest scop, în anul 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a comunicat instanțelor și parchetelor chestionare de evaluare a formării profesionale continue a judecătorilor și procurorilor și de evaluare a formării profesionale continue a personalului auxiliar de specialitate, respectiv foștilor absolvenți ai Institutului Național al Magistraturii și Școlii Naționale de Grefieri, magistrați sau personal auxiliar în funcție, chestionare de evaluare a formării profesionale inițiale realizate de către Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri

Chestionarele au avut ca obiectiv principal conturarea unor concluzii cu privire la formarea profesională a judecătorilor și procurorilor, precum și a personalului auxiliar de specialitate, organizate până în prezent de către Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri, identificarea aspectelor pozitive și a celor negative ale acestora, dar și formularea unor propuneri pentru îmbunătățirea programelor de formare inițială și continuă.

3.9.1. Evaluarea programelor de formare profesională ale judecătorilor și procurorilor

3.9.1.1 Evaluarea activității de formare inițială realizată de către Institutul Național al Magistraturii

Chestionarul a urmărit, în principal, evaluarea utilității formării profesionale organizate de Institutul Național al Magistraturii pentru activitatea profesională, din perspectiva foștilor auditori de

justiție, judecători și procurori în funcție. Sub acest aspect, s-a constatat că peste 80% dintre repondenți au apreciat că formarea profesională inițială de care au beneficiat în cadrul INM le-a folosit mult sau foarte mult în activitatea profesională, fiind indicate ca principale beneficii pregătirea profesională atât teoretică cât și practică, dar și dobândirea deprinderilor de redactare a actelor procedurale, stăpânirea nu doar a normelor de drept ci și a tehnicilor specifice profesiei de magistrat, precum și dezvoltarea aptitudinilor profesionale necesare pentru exercitarea profesiei de magistrat.

Ponderea celor care au apreciat că pregătirea în cadrul INM nu a fost de o reală utilitate în activitatea profesională este destul de redusă (15,71% dintre repondenți), nemulțumirile vizând insuficiența pregătirii viitorilor procurori în cadrul INM (în sensul că programa anului I este într-o proporție covârșitoare destinată pregătirii viitorilor judecători), reluarea studiului teoretic al materiilor din facultate, dar și insuficiența pregătire practică.

În ceea ce privește aspectele pozitive ale pregătirii profesionale de care au beneficiat foștii absolvenți în cadrul Institutului Național al Magistraturii, s-a constatat că, în majoritatea răspunsurilor, cele mai multe aprecieri pozitive au fost formulate cu privire la efectuarea de stagii de pregătire practică la instanțele judecătorești și parchete, întocmirea de lucrări practice specifice activității de judecată sau ale parchetelor, participarea la ședințele de judecată sau la activitatea procurorilor, precum și formarea unor aptitudini și tehnici specifice profesiei, ceea ce relevă interesul crescut al auditorilor de justiție cu precădere referitor la pregătirea practică. Din acest punct de vedere, în mod firesc, aprecieri pozitive au fost formulate și în ceea ce privește organizarea proceselor simulate.

Sunt evidențiate, de asemenea, ca aspecte pozitive, formarea în domeniul dreptului comunitar și al drepturilor omului, precum și aprofundarea pregătirii teoretice în domeniile de specialitate. Aprecieri pozitive au fost formulate și în ceea ce privește pregătirea profesională a formatorilor.

Alte aspecte pozitive evidențiate vizează desfășurarea seminariilor, prin studierea unor cazuri practice, caracterul interactiv al seminariilor, dar și formarea specializată pentru funcția de judecător sau procuror.

În ceea ce privește aspectele negative ale pregătirii profesionale de care au beneficiat foștii absolvenți în cadrul Institutului Național al Magistraturii, cele mai multe aprecieri negative au fost formulate cu privire la dezbaterile teoretice a unor materii considerate inutile pentru exercitarea profesiei sau a unor discipline care nu sunt necesare decât după promovarea la instanțe superioare (ex. dreptul mediului, dreptul consumatorului, logică juridică, psihologie, drept administrative), precum și supraaprecierea pregătirii teoretice în detrimentul pregătirii practice, inclusiv prin reluarea inutilă a studiului teoretic al materiilor din facultate. În mod corelativ, durata prea scurtă a stagiilor de pregătire la instanțe și parchete a fost apreciată ca aspect negativ.

Aprecieri negative au fost formulate și în ceea ce privește evaluarea cursanților, fiind menționate în acest sens modalitatea de notare ce implică subiectivism și diferența de evaluare între grupe, existența prea multor evaluări care determină o preocupare excesivă pentru note, criteriile de evaluare care au determinat clasamentul final, sistemul de notare – curba lui Gaus, evaluarea continuă puțin relevantă și subiectivă, examenele finale constând în soluționarea unor spețe a căror soluție poate fi controversată, exigența sporită a unor formatori în comparație cu alții, fapt ce a condus la existența unor diferențe semnificative în planul evaluării.

Unii repondenți au adus critici legate de programul prea încărcat și supraîncărcarea programelor de studiu, precum și viziunea neunitară a formatorilor cu privire la unele dintre problemele de drept studiate, ceea ce este în măsură să afecteze formarea unitară a auditorilor de justiție și, implicit, aplicarea unitară a dispozițiilor legale.

Chestionarul a urmărit, de asemenea, și formularea de către foștii absolvenți a unor propuneri de îmbunătățire a programului de formare profesională a auditorilor de justiție, având în vedere experiența dobândită ca judecător sau procuror.

Ponderea cea mai mare a răspunsurilor formulate, sub acest aspect, vizează accentuarea caracterului practic al formării inițiale, privind studiul dosarului și redactarea actelor judiciare și procedurale, alocarea mai multor ore de practică la instanțe și parchete, organizarea mai multor procese simulate. În mod corelativ, s-a propus creșterea importanței acordate materiilor fundamentale și reducerea timpului alocat asimilării cunoștințelor teoretice în mod abstract, reducerea numărului de ore la anumite discipline (cele propuse a fi eliminate, în general) pentru ca programul de studiu să nu mai fie atât de încărcat, precum și eliminarea materiilor opționale.

Semnificativă este și preocuparea foștilor absolvenți pentru sistemul de evaluare, propunerile de îmbunătățire vizând stabilirea unui sistem de notare obiectiv și elaborarea unor subiecte de examen nediscutabile, preocupare justificată având în vedere importanța notelor obținute în alegerea profesiei de judecător sau procuror, după primul an de studiu, dar și a posturilor pe care vor fi repartizați la absolvirea Institutului.

Se remarcă, de asemenea, interesul foștilor absolvenți pentru crearea unei jurisprudențe unitare, propunerile în acest sens vizând includerea în dezbaterile seminariilor a problemelor de practică neunitară, dar și o colaborare mai strânsă între catedrele din cadrul Institutului Național al Magistraturii.

Analiza răspunsurilor la chestionare a relevat utilitatea formării profesionale și eficiența acesteia pentru activitatea practică a viitorilor magistrați, programele de formare inițială fiind apreciate în mod pozitiv într-o proporție important majoritară.

Chestionarele conturează însă și aspecte care ar trebui să fie analizate - în contextul tuturor evaluărilor pe care Institutul Național al Magistraturii le realizează cu privire la formarea inițială - și identificate propuneri de optimizare a acestora, cu precădere în ceea ce privește accentuarea caracterului practic al formării, evitarea încărcării excesive a programelor de studiu, identificarea și aplicarea unor metode cât mai puțin controversate de evaluare a cursanților, precum și uniformizarea conținutului formării inițiale.

3.9.1.2 Evaluarea activității de formare continuă a judecătorilor și procurorilor

Chestionarul de evaluare a formării profesionale continue a judecătorilor și procurorilor a urmărit conturarea unor concluzii referitoare la programele de formare continuă organizate, la nivel centralizat, de către Institutul Național al Magistraturii, dar și concluzii referitoare la formarea continuă descentralizată organizată la nivelul fiecărei curți de apel/parchet de pe lângă curtea de apel conform dispozițiilor art. 39 din Legea nr. 303/2004, având în vedere caracterul complementar al celor două forme de pregătire profesională și participarea Institutului Național al Magistraturii la această formă de pregătire profesională

3.9.1.2. Formarea profesională continuă organizată de către Institutul Național al Magistraturii

Atât judecătorii, cât și procurorii, au apreciat ca principale aspecte pozitive ale activităților de formare profesională continuă organizate de către INM constau în: cunoașterea sau aprofundarea cunoștințelor de drept comunitar și a jurisprudenței CEDO; posibilitatea cunoașterii practicii instanțelor și a parchetelor de la nivelul întregii țări, cât și preocuparea pentru unificarea practicii judiciare; diversitatea domeniilor de formare; posibilitatea realizării unui schimb constructiv de opinii între magistrați cu privire la problemele teoretice și practice controversate, dar și abordarea modificărilor legislative în cadrul seminarilor de formare continuă.

Aprecieri pozitive au fost formulate și cu privire la profesionalismul formatorilor și cu privire la buna organizare a seminarilor, din punct de vedere al logisticii, al materialelor didactice folosite, al serviciilor administrative, al locației de desfășurare.

Este evidențiată ca aspect pozitiv și organizarea unor programe de formare specializată a magistraților, apreciate însă ca fiind insuficiente, asigurarea efectivă a unei formări specializate regăsindu-se și în propunerile de îmbunătățire a programului de formare continuă.

În ceea ce privește aspectele negative ale formării profesionale continue organizată de Institutul Național al Magistraturii, cele mai multe aprecieri negative au fost formulate cu privire la durata prea scurtă a activităților de formare (raportat la tematica abordată în cadrul acestora), insuficiența acțiunilor de formare organizate anual și implicit insuficiența locurilor alocate pentru seminariile care prezintă interes, dar și în ceea ce privește selecția deficitară a participanților (lipsa de transparență a procedurii de selecție, selectarea frecventă a aceluși persoane, lipsa unor criterii clare de selecție, nerespectarea opțiunilor formulate).

Numărul redus al centrelor de formare de formare profesională și planificarea seminariilor în centre îndepărtate de formare (care presupune timp îndelungat pentru deplasarea la locul desfășurării seminarului) au fost identificate ca impedimente ale participării la acțiunile de formare.

Chestionarul a cuprins și întrebări punctuale, privind modul de apreciere a tematicii seminariilor, a calității formatorilor, a duratei și organizării seminariilor, precum și a procedurii de selecție a participanților la seminarii, din perspectiva participării la seminariile organizate de Institutul Național al Magistraturii.

Referitor la tematica seminariilor, peste 70% dintre repondenți au apreciat tematica seminariilor ca fiind bună și foarte bună, argumentele invocate referindu-se la faptul ca acestea acoperă o arie largă de interes, actualitatea temelor dezbătute și alegerea unei tematici diverse. Cei care au formulat aprecieri bune și satisfăcătoare au criticat în primul rând abordarea unei tematici prea vaste în timpul prea scurt alocat unui seminar, ceea ce determină insuficienta abordare a unor problematice (aspect regăsit și ca aspect negativ), necesitatea accentuării prezentării practice a tematicilor, dar și selectarea uneori a unor tematici fără utilitate practică și neadapatați interesului participanților.

Referitor la calitatea formatorilor, aceasta a fost apreciată ca fiind bună și foarte bună de marea majoritate a repondenților (peste 70%), fiind menționate în acest sens folosirea unor metode pedagogice interactive care încurajează dialogul între participanți, buna pregătire profesională a acestora, dar și folosirea unor formatori străini. Aspectele criticate în ceea ce privește activitatea unor formatori vizează axarea excesivă pe probleme teoretice în detrimentul problemelor practice, fără a se pune în mod suficient accentul pe jurisprudență și problemele de drept controversate, necesitatea perfecționării formatorilor în domeniul jurisprudenței comunitare, faptul că unii formatori nu posedă suficiente cunoștințe practice, iar alții nu au pregătire teoretică, recomandându-se și o mai bună colaborare cu cadre didactice din învățământul superior.

În ceea ce privește durata seminariilor, răspunsul la această întrebare a oferit cel mai mare grad de contradictorialitate a răspunsurilor, opiniile fiind împărțite în mod egal între cei care au apreciat ca fiind adecvată durata seminariilor, corespunzând și dezideratului perturbării în cât mai mică măsură a

activității curente a instanțelor și parchetelor prin participarea magistraților la seminarii, și cei care au considerat că seminariile au o durată prea scurtă.

Modul de organizare a seminariilor a primit aprecieri bune și foarte bune din partea a peste 60% dintre respondenți. Aspectele menționate ca aspecte negative în organizarea seminariilor regăsite cel mai frecvent se referă la necomunicarea în timp util a tematicii și bibliografiei seminariilor, la lipsa materialelor suport de curs, spațiile mici de desfășurare sau locații de cazare necorespunzătoare, recomandându-se totodată o mai bună comunicare cu participanții.

Procedura de selecție a participanților la seminarii a primit cele mai multe aprecieri defavorabile în percepția instanțelor și parchetelor (în peste 73% din răspunsuri fiind apreciată ca fiind bună sau satisfăcătoare – răspunsuri situate în partea inferioară a grilei de răspuns). Aspectele pozitive evidențiate de către cei care au apreciat procedura de selecție se referă la stabilirea unor criterii de selecție obiective și stabilirea unui punctaj astfel încât se înlătură subiectivismul în selecție, selectarea unor magistrați care nu au mai participat la acțiuni de formare, și faptul că se ia în considerare motivația personală și nevoia de pregătire individuală.

Cele mai multe aprecieri negative s-au referit la: neselectarea unor magistrați, care deși și-au manifestat în fiecare an dorința de a participa la seminarii nu au fost selectați niciodată; selectarea unor magistrați pentru a participa la 2-3 seminarii, în comparație cu alți magistrați care nu sunt selectați decât o singură dată sau niciodată, nerespectarea specializării magistratului în realizarea selecției, insuficiența locurilor în raport cu opțiunile magistraților, cu precădere la seminariile de larg interes, dar și neselectarea anuală a magistraților la seminarii⁷⁵. Critici au fost formulate și cu privire la necunoașterea criteriilor de selecție ale participanților sau lipsa de transparență a procedurii de selecție și imposibilitatea contestării acesteia.

Propunerile de îmbunătățire a activității de formare profesională continuă organizată de către Institutul Național al Magistraturii, formulate de magistrați, se corelează cu răspunsurile la întrebările anterioare. Atât judecătorii, cât și procurorii au indicat ca principale propuneri de îmbunătățire a procedurii de selecție stabilirea unei durate mai lungi a seminariilor în vederea specializării într-un anumit domeniu de activitate și aprofundării temelor supuse dezbaterii și optimizarea procedurii de selecție a participanților, prin stabilirea și respectarea strictă a unor criterii clare și transparente de selecție, inclusiv respectarea specializării.

În mod previzibil, dat fiind interesul pentru formarea profesională, magistrații au solicitat organizarea mai multor seminarii anual, pentru a se da posibilitatea cuprinderii anuale a mai multor

⁷⁵ Este de remarcat că legea prevede obligativitatea participării la forme de pregătire profesională a unui magistrat cel puțin o dată la 3 ani.

magistrați în programul de formare, propunere realizabilă doar în situația alocării unor resurse financiare suplimentare INM și consolidarea capacității logistice și administrative a Institutului.

Este de remarcat și interesul magistraților pentru componenta europeană a formării, regăsindu-se cu frecvență propunerea de accentuare a caracterului european al formării, prin prezentarea unor practici din statele UE, folosirea unor formatori din străinătate, pentru comunicarea viziunilor și experiențelor proprii, facilitarea și realizarea de stagii de pregătire la CEDO și CJCE

În mod frecvent, în răspunsurile procurorilor s-a regăsit și propunerea de selectare a unei tematici care să vizeze cu precădere problemele curente de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale, corelativ cu propunerea judecătorilor de organizare a unui număr mai mare de seminarii pentru unificarea practicii judiciare.

Pentru a facilita participarea magistraților la acțiunile de formare, atât judecătorii, cât și procurorii au indicat ca posibilă soluție organizarea seminariilor pe zone geografice, care să includă curți de apel sau parchete de pe lângă curți de apel apropiate sau chiar înființarea unor sedii secundare ale INM.

Răspunsurile comunicate de instanțe și parchete permit conturarea unei aprecieri a magistraților în general pozitivă cu privire la programele de formare profesională continuă derulate de către Institutul Național al Magistraturii.

În funcție de aprecierile pozitive constatate, Institutul Național al Magistraturii ar trebui să mențină în continuare interesul și preocuparea pentru cunoașterea sau aprofundarea cunoștințelor de drept comunitar și a jurisprudenței CEDO; unificarea practicii judiciare, prin intermediul activităților de formare profesională; buna organizare a activităților de formare continuă; diversificarea domeniilor de formare.

Aspectele care ar necesita o analiză din partea Institutului Național al Magistraturii și identificarea unor soluții de îmbunătățire, prin prisma și a altor metode de evaluare a activității proprii folosite de Institut, astfel cum rezultă din concluziile chestionarelor, se referă la: stabilirea unei durate optime a seminariilor, inclusiv prin adecvarea tematicii la durata seminariilor sau alocarea unei durate mai mari seminariilor în domeniile specializate; adoptarea unor măsuri pentru îmbunătățirea procedurii de selecție a magistraților la seminarii; diversificarea metodelor și mijloacelor de formare profesională, pentru a se asigura accesul cât mai multor magistrați la acțiunile și materialele de formare și în scopul realizării unei pregătiri uniforme la nivel național; accentuarea caracterului practic și interactiv al acțiunilor de formare; continuarea selectării formatorilor INM din rândul celor mai buni practicieni, cunoscători ai practicii interne și europene, dar și cooptarea unor teoreticieni de marcă, cu respectarea strictă a procedurii de selecție, și organizarea unor sesiuni periodice de formare a formatorilor;

asigurarea formării specializate; adaptarea permanentă a tematicii seminariilor la necesitățile actuale de formare, inclusiv prin consultarea prealabilă a participanților la seminarii.

3.9.1.3. Evaluarea activităților de formare continuă desfășurate la nivel descentralizat

Principalele aspecte pozitive identificate atât în chestionarele comunicate de către instanțe, cât și în chestionarele comunicate de către parchete cu privire la formarea continuă descentralizată organizată la nivelul curții de apel/parchetului de pe lângă curtea de apel se referă la stabilirea unei practici unitare la nivelul curții de apel și al parchetului de pe lângă aceasta și asigurarea posibilității participării unui număr mai mare de magistrați, inclusiv prin crearea unui contact direct între magistrații de la diferite grade de jurisdicție.

Schimbul de experiență între magistrați și posibilitatea relaționării acestora au fost identificate ca avantaje ale formării descentralizate. Posibilitatea selectării mai facile a tematicii având în vedere numărul redus al magistraților cărora li se adresează, abordarea problemelor specifice instanțelor/parchetelor din zonă, dar și contactul permanent cu modificările legislative sunt de asemenea aspecte pozitive identificate în chestionare.

În ceea ce privește organizarea activităților de formare descentralizată, costurile reduse de organizare și înlăturarea impedimentului deplasării într-o locație mai îndepărtată din țară sunt, de asemenea, evidențiate pozitiv.

În ceea ce privește aspectele negative ale formării continue descentralizate organizate la nivelul curții de apel/parchetului de pe lângă curtea de apel, au fost evidențiate, în principal: durata prea scurtă a acțiunilor de formare și numărul redus al seminariilor organizate.

Au fost menționate în mod frecvent ca aspecte negative dificultățile întâmpinate în organizarea seminariilor de formare continuă descentralizată: lipsa resurselor financiare, participarea redusă a formatorilor INM, lipsa unor spații adecvate de desfășurare, organizarea seminariilor în timpul programului de lucru ceea ce împiedică participarea la seminarii, datorită volumului de activitate sau a deficitului de personal, lipsa unui temei pentru ca judecătorii să fie degrevați de activitatea de judecată sau alte servicii pe perioada seminariilor.

În ceea ce privește participarea la seminarii, principalele dificultăți identificate în răspunsurile comunicate de parchete se referă la suprapunerea seminariilor cu activitățile curente, volumul de mare de lucru și imposibilitatea participării datorită numărului redus de procurori sau apariția unor lucrări urgente (măsuri preventive, solicitări de autorizații, etc), dar și nedecontarea transportului pentru participarea la seminarii. Și judecătorii au indicat ca dificultăți în participarea la seminarii volumul mare de muncă (participarea la ședințele de judecată, asigurarea permanenței, alte atribuții), imposibilitatea

degrevării de activitatea la instanță pentru participarea la seminarii ori a substituirii sau organizarea seminariilor în aceeași zi a săptămânii ceea ce împiedică judecătorii planificați în ziua respectivă în ședință să participe la seminarii. Numărul relativ mic de seminarii, dar și neselectarea de către organizatori, având în vedere și lipsa unor criterii de selecție, au fost identificate de asemenea ca impedimente în participarea la seminariile organizate la nivel descentralizat.

Principalele propuneri de îmbunătățire a activității de formare profesională continuă descentralizată se referă la necesitatea alocării unor resurse financiare destinate formării continue descentralizate și organizarea mai multor seminarii anual, cu o anumită frecvență. Se propune de asemenea cooptarea în calitate de formatori a unor cadre didactice universitare și a unor experți din domeniile conexe, dar și participarea mai frecventă a judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție la seminariile de practică neunitară. În ceea ce privește organizarea seminariilor, creșterea duratei seminariilor de formare descentralizată (2 sau 3 zile), comunicarea către magistrați, în timp util, a tematicii și a materialelor bibliografice pentru seminarii, consultarea acestora în vederea stabilirii tematicii, asigurarea unor locații corespunzătoare de desfășurare, dar și organizarea la nivel local a unor seminarii cu participarea interinstituțională (instanțe, parchete, organe de cercetare penală) sunt principalele propuneri formulate în aceste sens.

Se propune totodată comunicarea de către INM a unor materiale de specialitate necesare organizării seminarului, precum și sintetizarea problemelor abordate în cadrul seminariilor de formare descentralizată și comunicarea acestora instanțelor și parchetelor din circumscripție pentru a fi aduse la cunoștința celor care nu au participat.

În scopul eficientizării și stimulării activității responsabililor cu formare continuă descentralizată, se propune degrevarea acestora de alte activități sau cointeresarea materială a acestora. O propunere interesantă este în sensul suplimentării statelor de personal ale curților de apel cu un post de judecător formator care să se ocupe doar de formarea continuă descentralizată.

Analiza răspunsurilor la chestionare relevă, în primul rând, conștientizarea importanței formării continue descentralizate pentru formarea continuă a magistraților. În condițiile unor resurse financiare și a unei capacități organizatorice limitate ale Institutului Național al Magistraturii pentru organizarea activităților de formare continuă, formarea descentralizată are rolul de a completa formarea continuă organizată de către INM, în special în domeniile obligatorii (practică neunitară, CEDO, drept comunitar, cooperare judiciară, IT, limbi străine).

Principalele aspecte care ar trebui avute în vedere pentru îmbunătățirea formării continue descentralizate și creșterea rolului acesteia în formarea continuă a magistraților, sunt următoarele: stabilirea unor resurse financiare corespunzătoare activităților de formare continuă descentralizată, inclusiv reglementarea aspectelor bugetare ale formării continue descentralizate; clarificarea cadrului

normativ aplicabil organizării activităților de formare continuă descentralizată, creșterea gradului de implicare a responsabililor cu formarea descentralizată în organizarea activităților de formare continuă descentralizată; organizarea unor întâlniri periodice cu responsabilii de formare continuă descentralizată în scopul identificării problemelor întâmpinate, precum și a măsurilor de eficientizare a formării continue descentralizate; organizarea mai multor activități de formare descentralizată anual; identificarea unor locații corespunzătoare la nivelul fiecărei curți de apel/parchet de pe lângă curtea de apel pentru organizarea activităților de formare descentralizată; stabilirea unor criterii de selecție care să completeze criteriile de selecție la seminariile INM, astfel încât să se dea posibilitatea participării anuale la o acțiune de formare pentru fiecare magistrat (centralizată sau descentralizată); comunicarea de către INM a materialelor care vor fi folosite la seminariile din domeniile obligatorii etc.

3.9.2. Evaluarea programelor de formare profesională a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor

3.9.2.1. Evaluarea activității de formare inițială realizată de Școala Națională de Grefieri

Sub aspectul utilității programelor de formare inițială pentru activitatea practică în cadrul instanțelor și parchetelor, s-a constatat că peste 80% dintre respondenți au considerat că formarea profesională inițială în cadrul SNG le-a folosit mult sau foarte mult în activitatea profesională, răspunsurile fiind motivate prin acumularea unor cunoștințe specifice activității, adaptarea mai rapidă cu ritmul și lucrările din cadrul instanței sau parchetului, dar și implementarea unei mentalități diferite față de cea existentă în sistem. Cei care au apreciat ca această pregătire le-a fost doar suficientă pentru activitatea profesională au adus ca argument insuficienta pregătire practică din cadrul școlii, apreciind că o bună pregătire profesională se formează doar prin activitatea practică din cadrul instanțelor și parchetelor.

Principalul aspect pozitiv al formării inițiale organizate de către SNG îl constituie accentul pus pe pregătirea practică a viitorilor grefieri, prin stagiul practic desfășurat la instanțe și parchete, dar și acumularea unor cunoștințe necesare desfășurării activității (pregătire profesională teoretică și practică), precum și aprofundarea cunoștințelor teoretice dobândite în facultate.

Aprecieri pozitive au fost formulate și cu privire la pregătirea profesională a formatorilor SNG, metodele interactive de predare, dar și în ceea ce privește baza materială a Școlii, materialele și cursurile puse la dispoziție în cadrul SNG. Deosebit de apreciate au fost seminariile de informatică și dactilografie (învățarea tehnicii de dactilografiere-metoda oarbă), cu o importanță deosebită în activitatea practică.

Aprecieri negative au fost formulate atât în ceea ce privește activitatea didactică, dar și cu privire la aspecte administrative ale formării inițiale realizate în cadrul Școlii.

Cele mai multe aprecieri negative referitor la activitatea didactică au fost formulate cu privire la durata prea scurtă a perioadei de practică la instanțe și parchete (potrivit actualului plan de învățământ acesta este de o lună), aprecieri ce relevă interesul crescut al foștilor absolvenți pentru accentuarea caracterului practic al formării, rezultat din dificultățile întâmpinate în procesul de adaptare la activitatea practică din instanțe și parchete.

Alte răspunsuri au privit fie durata prea scurtă a cursurilor sau dimpotrivă durata prea lungă a acestora (răspunsuri aparținând absolvenților SNG promoțiile 2002, 2003), materia prea vastă, programa încărcată și, în consecință, imposibilitatea aprofundării unor cunoștințe, precum și accentul pus pe discipline care nu folosesc în activitatea practică (drept administrativ, drept comunitar, drept comercial).

A fost criticată, de asemenea, lipsa unei metode unitare de predare, formatori diferiți la grupe, precum și lipsa formatorilor grefieri în cadrul formării inițiale.

A spectele logistico-administrative care au primit aprecieri negative vizează nedecontarea cheltuielilor de transport sau probleme cu cazarea, lipsa infrastructurii, a sălilor de curs și bursa de studii foarte mică.

Chestionarul a vizat și conturarea unor concluzii cu privire la eficiența formării specializate a grefierilor (grefieri pentru instanțe, respectiv grefieri pentru parchete), care s-a aplicat începând cu anul școlar 2007-2008, în condițiile reducerii duratei de școlarizare de la 1 an la 6 luni pentru grefierii cu studii superioare juridice. Peste 50% dintre repondenți au apreciat ca pregătirea specializată a grefierilor, pentru instanțe și parchete, are ca avantaje însușirea deprinderilor practice în mod diferit pentru instanțe și parchete, specializarea grefierilor în anumite domenii, precum și aprofundarea cunoștințelor dintr-un domeniu. Peste 45% dintre repondenți au răspuns că această pregătire a permis în mică măsură dobândirea cunoștințelor necesare exercitării profesiei, precizând că această diferențiere dezavantajează cursanții S.N.G. la repartizarea pe posturi (fiind avantajați grefierii de la parchete), că ea nu permite lărgirea orizontului de cunoștințe și creează dificultăți la schimbarea locului de muncă (de la instanță la parchet sau invers)-.

Principalele propuneri de îmbunătățire a formării inițiale, formulate de către foștii cursanți, vizează stabilirea unei perioade mai mari de practică la instanțe și parchete, inclusiv organizarea unor procese simulate, similare celor de la INM. Sub acest aspect, apreciem că ar fi deosebit de utile organizarea unor acțiuni de formare inițială comune INM- SNG, inclusiv organizarea unor procese simulate comune sau organizarea unor cursuri comune de deontologie, pe tematica relației magistrat – grefier.

Alte propuneri vizează creșterea importanței acordate domeniului informaticii, al utilizării aplicației ECRIS și al dactilografiei, dar și elaborarea unor programe de studiu mai puțin încărcate, prin eliminarea materiilor care nu au o finalitate practică sau reducerea numărului de seminare alocate anumitor discipline.

Din punct de vedere al activității didactice, propunerile vizează creșterea numărului de formatori grefieri în carul formării inițiale, stabilirea unor metode unitare de predare, îmbunătățirea sistemului de evaluare a cursanților.

În mod frecvent, în răspunsurile cursanților s-au regăsit propuneri privind dezvoltarea capacității logistice a S.N.G. (laborator de informatică, săli de curs, manuale), indispensabile desfășurării unei activități didactice de calitate.

Analiza răspunsurilor primite de la absolvenții Școlii Naționale de Grefieri, conturează impactul major al formării profesionale realizate în cadrul Școlii pentru pregătirea viitorilor grefieri.

Principalele aspecte rezultate din chestionare care ar trebui analizate de Școala Națională de Grefieri și avute în vedere pentru îmbunătățirea programelor de formare inițială a grefierilor, prin coroborarea cu rezultatele altor evaluări realizate de SNG, se referă la: evaluarea pregătirii specializate și stabilirea unei perioade optime de școlarizare; creșterea caracterului practic al formării, inclusiv prin creșterea perioadei stagiului practic la instanțe și parchete; acordarea unei importanțe sporite pregătirii în domeniul informaticii și în ceea ce privește utilizarea aplicației ECRIS, identificarea unor soluții care să faciliteze cursanților frecventarea cursurilor Școlii (– mărirea cuantumului burselor, identificarea unui cămin - sau analizarea posibilității descentralizării formării inițiale în cadrul unor centre regionale de formare); creșterea calității activității didactice, evitarea încărcării excesive a programelor de studiu, avându-se însă în vedere și necesitatea dobândirii de către viitorii grefieri a cunoștințelor necesare preluării unor sarcini administrativ –jurisdicționale de la judecători).

3.9.2.2. Evaluarea activității de formare continuă realizată de Școala Națională de Grefieri

În marea majoritate a răspunsurilor transmise de către instanțe și parchete activitatea de formare continuă desfășurată de către Școala Națională de Grefieri a fost apreciată pozitiv, fiind privită ca principala modalitate de perfecționare profesională, precum și de dobândire de noi cunoștințe necesare desfășurării activității, atât de natură juridică, cât și non-juridică (IT, comunicare etc.).

Un efect pozitiv deosebit de important, generat de activitățile de formare continuă desfășurate de SNG, îl reprezintă stimularea schimbului de experiență și de bune practici între grefierii de la

diferitele instanțe și parchete, care, la rândul său, este de natură să conducă la unificarea modalităților de lucru și a modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor din legi și regulamente.

Alte aspecte pozitive evidențiate mai frecvent în răspunsurile transmise vizează buna pregătire a formatorilor SNG, condițiile de organizare (dotări tehnice, materiale didactice, cazare, masă), precum și orientarea tematicii spre aspecte practice.

În ceea ce privește aspectele negative ale formării continue realizate de Școala Națională de Grefieri, semnalate în unele dintre chestionarele de răspuns, cea mai mare repetabilitate a întrunit-o cel privind durata prea scurtă a seminariilor organizate de SNG. S-au propus durate de minimum 5 zile, 12 zile, 14 zile. În prezent, marea majoritate a seminariilor SNG au o durată de 3 zile. Considerăm că această durată răspunde adecvat unui dublu deziderat – reducerea la minimum a efectelor negative a lipsei grefierului selecționat la seminar asupra bune desfășurări a activității instanței/parchetului, precum și asigurarea duratei minime necesare pentru tratarea și dezbaterăa diferitelor teme de seminar, neoutând fi ignorate nici considerentele de ordin bugetar, care, cel puțin pe termen scurt, fac imposibilă creșterea duratei medii a seminariilor. Ceea ce se impune însă a fi urmărit de către SNG este ca temele alese pentru seminarii să fie adecvate duratei acestora, tratând în mod punctual acele aspecte strict legate de atribuțiile personalului auxiliar de specialitate.

Totodată, este recomandabil ca tratarea fiecărei teme să se facă într-o manieră unitară, indiferent de formatorul care o susține. Prin urmare, conducerea SNG ar trebui să faciliteze întâlnirea formatorilor pe diferitele discipline sau crearea unui forum informatic al acestora, în cadrul cărora să se stabilească pentru fiecare temă aspectele cele mai importante care trebuie tratate, precum și modalitățile cele mai adecvate de prezentare a acestora.

În sfârșit, din celelalte răspunsuri centralizate rezultă că este necesară o mai bună structurare a materiei tratate în cadrul fiecărei teme, astfel încât programa zilnică să fie mai puțin încărcată, precum și reducerea ponderii aspectelor teoretice în favoarea celor practice.

Pe de altă parte, s-ar impune creșterea gradului de transparență și obiectivitate a criteriilor de selecție, precum și al testării susținute la finalul seminariilor. Aceasta din urmă, pentru a servi scopului pentru care a fost introdusă – să constituie un criteriu obiectiv în procesul de evaluare a personalului auxiliar -, ar trebui să îndeplinească cel puțin următoarele cerințe: -să aibă caracter efectiv și -să aibă un caracter unitar sub aspectul nivelului de dificultate, modalității de susținere etc.

Este totodată de dorit ca gradul de specializare a programelor de formare continuă organizate de SNG să crească în mod progresiv, simpla creare de forme separate de pregătire pentru grefierii din instanțe, respectiv cei de la parchete, fiind insuficientă.

În ceea ce privește numărul seminariilor care pot fi organizate de către SNG în fiecare an, și, implicit, numărul grefierilor care pot fi selectați în cadrul acestora, este de observat că acesta este

condiționat de către alocațiile bugetare cu această destinație, în condițiile în care Legea nr.567/2004 impune obligația personalului auxiliar de specialitate de a participa la forme de formare profesională continuă cel puțin o dată la 5 ani.

Limitarea resurselor financiare impune ca SNG să realizeze o cât mai riguroasă ordine de prioritate atât în ceea ce privește materiile și temele care vor fi tratate în cadrul seminariilor (prin alegerea acelor care au cel mai mare impact asupra activității practice a participanților), cât și în ceea ce privește modalitatea de selecție a participanților la seminarii.

În sfârșit, trebuie identificate cele mai adecvate oportunități de colaborare cu curțile de apel pentru creșterea numărului de centre regionale de formare continuă.

Chestionarul a cuprins și întrebări punctuale, privind modul de apreciere al tematicii seminariilor, al calității formatorilor, al duratei și organizării seminariilor, precum și al procedurii de selecție a participanților la seminarii, din perspectiva participării la seminariile organizate de Școala Națională de Grefieri.

În ceea ce privește tematica seminariilor, rezultatele excelente obținute la această întrebare (tematica a fost apreciată ca excelentă de 18,9% dintre repondenți, ca foarte bună de 55,5% și ca bună de 24,6%, sub un procent dintre răspunsuri calificând-o drept satisfăcătoare) trebuie ponderate în funcție și de aspectele negative relevate de către răspunsurile la alte întrebări din cadrul chestionarului (spre exemplu, 41% dintre cei chestionați consideră că durata seminarului a fost prea scurtă⁷⁶, nepermițând aprofundarea materiei și pregătirea corespunzătoare a testării de la sfârșitul seminarului). Astfel fiind, considerăm că interpretarea corectă a răspunsurilor impune concluzia că tematica de formare continuă a SNG este variată și corespunzătoare sub aspectul materiilor tratate, răspunzând la nivel general necesităților de formare apărute în exercițiul curent al atribuțiilor specifice personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor.

Există însă în continuare probleme, care se impune a fi rezolvate, la nivelul temelor elaborate în cadrul fiecărei materii. Fără a relua aspectele expuse anterior, considerăm că se impune unificarea modului de tratare și prezentare a fiecărei teme de către formatori, elaborarea tematicii seminarului în concordanță cu durata acestuia, asigurarea unui caracter mai puțin încărcat al programei zilnice etc.

Un punct de forță al activității de formare continuă desfășurate de către SNG este reprezentat de selecția riguroasă și buna pregătire profesională a formatorilor, fapt atestat și prin rezultatele centralizării răspunsurilor furnizate de instanțe și parchete la această întrebare – în cadrul a 30,42% dintre răspunsuri calitatea formatorilor a fost apreciată ca excelentă, în timp ce alți 55,72% dintre repondenți au evaluat-o ca fiind foarte bună. Cu toate acestea, astfel cum relevă răspunsurile la alte puncte ale chestionarului, este de dorit unificarea practicii de desfășurare a seminariilor, precum și a

⁷⁶ Totuși, majoritatea repondenților – 57,54% au apreciat ca adecvată durata medie a seminariilor de formare.

materiei tratate, între diferiții formatori. De asemenea, răspunsurile la chestionar evidențiază dorința personalului auxiliar ca o proporție mai mare a formatorilor să provină din rândul acestuia, fiind foarte bine primită inițiativa SNG de a alcătui echipe de formatori, formate dintr-un magistrat și un grefier.

În ceea ce privește organizarea seminariilor, în mare majoritate condițiile de organizare au fost apreciate pozitiv în răspunsurile trimise de către instanțe și parchete (excelente – 22,46%, foarte bune – 49,53%, bune – 25,53%, satisfăcătoare – 2,46%). Totodată, se impune observația că unele dintre nemulțumirile exprimate constituie consecințe ale unor dispoziții legale (spre exemplu – nivelul de clasificare al unităților hoteliere la care sunt cazați participanții, nivelul diurnei), iar altele se referă la chestiuni care nu sunt de resortul SNG (nedecontarea sau decontarea cu întârziere a cheltuielilor de transport).

Procedura de selecție a participanților la seminarii a înregistrat cel mai scăzut nivel de satisfacție al persoanelor chestionate (peste 50% dintre repondenți optând pentru variantele de răspuns care exprimau cel mai scăzut grad de satisfacție, respectiv „bună” – 40,86% și satisfăcătoare – 16,40%). Este recomandat ca SNG să elaboreze un set de criterii obiective și transparente pentru selecția participanților la seminarii, care să urmărească realizarea următoarelor obiective: -asigurarea egalității de șanse pentru întreg personalul auxiliar în ceea ce privește participarea la seminariile de formare continuă; -selectarea la fiecare seminar a persoanelor ale căror atribuții concrete de serviciu se află în legătură cu tema seminarului; -evitarea selectării repetate a aceluiași persoane pentru aceeași temă; - evitarea selectării în aceeași perioadă a mai multor grefieri de la aceeași instanță sau parchet etc.

În ceea ce privește propunerile de îmbunătățire a activității de formare profesională continuă organizată de către Școala Națională de Grefieri, se remarcă, ca deosebit de importantă, propunerea privind elaborarea unor manuale pentru formare continuă (primii pași în acest sens s-au realizat deja la nivelul SNG, în cadrul unui proiect Phare).

De asemenea, un efect imediat asupra creșterii calității activității de formare continuă l-ar putea avea implementarea propunerii privind transmiterea suportului de curs din timp participanților, în vederea pregătirii, inclusiv prin poșta electronică.

În același sens, se recomandă ca SNG să creeze pe site-ul propriu o bază de date cu suporturile de curs folosite în cadrul fiecărui seminar, astfel încât acestea să poată fi accesate și de către personalul auxiliar interesat care nu a fost selectat pentru a participa la seminariile respective.

Se remarcă propunerea de creștere a calității formării continue descentralizate, prin organizarea acesteia cu o frecvență sporită, la nivelul curților de apel și cu participarea unor formatori SNG.

În sfârșit, deși nu a fost semnalată în cadrul unui număr mare de chestionare remarcăm propunerea privind corelarea activităților de formare continuă organizate de către INM și SNG.

3.9.2.3. Evaluarea activităților de formare continuă realizate la nivel descentralizat

În scopul conturării unei imagini de ansamblu asupra pregătirii continue a personalului auxiliar de specialitate, dată fiind complementaritatea celor două modalități de formare profesională, chestionarul de formare profesională continuă a personalului auxiliar de specialitate a cuprins întrebări referitoare la activitățile de pregătire profesională organizate la nivelul fiecărei instanțe sau parchet, conform dispozițiilor art. 32 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea (cu privire la care Școala Națională de Grefieri nu are însă atribuții de coordonare sau participare conform dispozițiilor Legii nr. 567/2004).

În ceea ce privește numărul activităților de pregătire profesională a personalului auxiliar de specialitate organizate în cadrul instanței/parchetului, datele colectate indică o creștere în cifre absolute a numărului activităților de formare continuă descentralizată pentru perioada 2006-2008 (cu aproximativ 7% în 2007 față de anul 2006 și cu aproximativ 2% în anul 2008 față de 2007).

Principalele domenii de formare abordate în cadrul activităților de formare profesională organizate la nivelul instanței/parchetului coincid cu cele indicate ca fiind domenii care ar trebui să se regăsească cu mai mare frecvență în programul de formare continuă al SNG (Drept procesual civil/drept procesual penal, Deontologie profesională, Regulamentul de ordine interioară al instanțelor/parchetelor, Implementare ECRIS și IT, întocmirea diferitelor acte procedurale. – încheieri de ședință, mandate de arestare, statistică judiciară, informații clasificate, organizarea arhivei și circuitul dosarelor).

Răspunsurile comunicate la această întrebare evidențiază totodată materiile în care au fost întâmpinate cele mai mari dificultăți în activitatea curentă, instanțele și parchetele acționând în vederea înlăturării vulnerabilităților constatate printr-o mai bună instruire asupra acestor aspecte a personalului auxiliar de specialitate.

Pentru a maximiza efectele pozitive ale activităților de formare continuă descentralizată asupra calității muncii personalului auxiliar de specialitate se impune corelarea acestora cu programul național de formare continuă al SNG, cele două programe trebuind să fie complementare (inclusiv prin participarea unor formatori SNG la seminariile organizate pe plan local, prin elaborarea și difuzarea de către SNG a unor ghiduri și suporturi de curs unitare care să fie folosite în cadrul seminariilor organizate pe plan local etc.).

În acest sens, ar fi recomandabilă intensificarea colaborării dintre departamentul de formare continuă al SNG și judecătorii/procurorii special desemnați în cadrul fiecărei instanțe/fiecărui parchet în vederea coordonării formării personalului auxiliar.

Din analiza răspunsurilor primite, rezultă că principalele dificultăți de organizare /participare la activitățile de formare profesională sunt încărcarea cu lucrări a personalului auxiliar, lipsa formatorilor, lipsa unor manuale adecvate învățământului profesional.

Supraîncărcarea instanțelor și parchetelor constituie un impediment serios pentru buna pregătire și desfășurare a activităților de formare continuă la nivel centralizat. Dat fiind însă că perfecționarea profesională constituie una dintre modalitățile principale de creștere a calității actului de justiție și de asigurare a actualizării cunoștințelor profesionale în raport cu ultimele modificări, managementul instanțelor și parchetelor trebuie să asigure și chiar să stimuleze desfășurarea de astfel de forme de formare profesională, printr-o planificare riguroasă a activității în cadrul instanței sau parchetului. Ca urmare, s-ar putea avea în vedere ca modul de organizare și de stimulare a formării continue descentralizate, la nivelul instanței și parchetului, să devină un criteriu de apreciere a performanței manageriale și a bunei îndepliniri a atribuțiilor prevăzute de legi și regulamente pentru conducerea instanțelor/parchetelor.

Cele mai multe propuneri de îmbunătățire a activităților de formare profesională organizate la nivelul instanței/parchetului se referă la participarea unor formatori din cadrul SNG sau altor formatori externi, creșterea numărului de activități de formare, transmiterea de către SNG a unor materiale de curs, multiplicarea și distribuirea către participanți a referatelor prezentate, organizarea pregătirii în afara orelor de program, creșterea duratei de desfășurare a cursurilor, asigurarea unui spațiu special-amenajat pentru desfășurarea activităților de formare profesională.

Este important de menționat faptul că propunerile instanțelor și parchetelor de îmbunătățire a formării profesionale inițiale și continue a magistraților și personalului auxiliar de specialitate au fost analizate în cadrul comisiei de specialitate constituită în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, cu participarea reprezentanților Institutului Național al Magistraturii și Școlii Naționale de Grefieri și mare parte dintre aceste propuneri și-au găsit deja reflectarea în programele de formare continuă pentru anul 2009 ale celor două instituții, pentru remediarea aspectelor negative au fost deja implementate o serie de măsuri, iar pentru alte asemenea aspecte au fost identificate modalitățile de acțiune adecvate, inclusiv prin promovarea unor propuneri de modificare legislativă (spre exemplu, reglementarea aspectelor financiare privind organizarea activităților de formare continuă a magistraților de către INM și la nivel descentralizat).

Totodată, propunerile instanțelor și parchetelor de îmbunătățire a formării profesionale inițiale și continue a magistraților și personalului auxiliar de specialitate au fost valorificate în elaborarea Strategiei de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada 2009-2011.

3.10. Progrese înregistrate în domeniul justiției pentru minori și a protecției drepturilor copilului⁷⁷⁸

Pentru anul 2008, *Planul național de acțiune pentru implementarea legislației în domeniul protecției drepturilor copilului*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1058/2005, a stabilit în responsabilitatea Consiliului Superior al Magistraturii, în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, Ministerul Justiției, instanțele judecătorești și Ministerul Muncii Familiei și Egalității de Șanse organizarea unei conferințe naționale privind justiția pentru minori în România.

Totodată, în contextul semnalării unor probleme care privesc aplicarea de către instanțe a regulilor speciale de procedură prevăzute de *Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare*, precum și al repunerii în dezbaterea opiniei publice a necesității înființării tribunalelor pentru minori și familie, a fost acceptată propunerea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului de realizare a unui parteneriat interinstituțional pentru identificarea unor măsuri pe termen mediu și lung de îmbunătățire a activității de soluționare a cauzelor în care sunt implicați minori.

În acest scop, la data de 23 iunie 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a semnat un *Protocol de colaborare cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Ministerul Internelor și Reformei Administrative* privind asigurarea unei colaborări active în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului și realizării măsurilor prevăzute în H.G. nr. 1085/2005 de aprobare a Planului de acțiune pentru implementarea legislației în domeniul protecției drepturilor copilului.

Protocolul încheiat viza două *obiective realizarea unui studiu* privind punerea în aplicare a regulilor speciale de procedură prevăzute în capitolul XI din *Legea nr. 272/2004* și realizarea justiției pentru minori în România și *organizarea unei conferințe privind justiția pentru minori în România în anul 2008*.

În parteneriat cu Fundația „Scheherezade” și Ambasada Regatului Țărilor de Jos la București, cu sprijinul Consiliului European, Consiliul Superior al Magistraturii, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, Ministerul Justiției, Ministerul Internelor și Reformei Administrative, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au organizat în *perioada 13-14 octombrie 2008*, conferința națională cu titlul „*Justiția în interesul copilului*”. Printre temele abordate la conferință, în cadrul unor grupuri de lucru, s-au aflat *delincvența juvenilă, protecția specială, adopția, divorțul și relațiile personale dintre părinți și copii*. Au fost invitați să participe la conferință, în principal, judecători, procurori, reprezentanți ai

⁷⁷ A se vedea și aspectele prezentate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în cadrul materialului rezumativ privind activitatea proprie din cadrul secțiunii 2.2.

⁷⁸ Secțiune elaborată de Biroul formare profesională, din cadrul aparatului tehnic-administrativ al Consiliului Superior al Magistraturii.

direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului și ai serviciilor de probațiune, urmărindu-se asigurarea unei reprezentativități a fiecărei categorii de participanți la nivelul fiecărui județ.

În paralel, urmare a analizării *Raportului privind practica instanțelor judecătorești în ceea ce privește aplicarea regulilor speciale de procedură reglementate în Legea nr. 272/2004 și Legea nr. 273/2004 pentru soluționarea cauzelor de adopție și a celor privind măsurile de protecție a minorului*, întocmit de Inspekția Judiciară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în virtutea competențelor prevăzute de art. 38 alin. 5 din Legea nr. 317/2004, *Consiliul Superior al Magistraturii a sesizat ministrul justiției cu propuneri de modificare a unor dispoziții din Legea nr. 272/2004.*

Asigurarea formării magistraților cu privire la implementarea legislației în domeniul protecției drepturilor copilului, a continuat să fie unul din domeniile principale de formare ale magistraților, în *Programul de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor pentru anul 2008* aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii fiind prevăzută organizarea de seminarii în domeniul justiției pentru minori.

În anul 2008, în domeniul *Justiției pentru minori și în cel al dreptului familiei*, Institutul Național al Magistraturii a organizat 10 seminarii de formare, la care au participat 74 de judecători și 73 de procurori (8 seminarii de formare continuă și 2 de formare de formatori). Șase din aceste seminarii au fost organizate în cadrul *Proiectului Phare 2005/017- 553.01.04.02 – “Continuarea asistenței oferite INM”, 2 seminarii au fost realizate în cadrul Proiectului Phare Twinning RO/2007-IB/JH/01/TL – Facilitatea de Tranziție „Întărirea capacității instituționale a Ministerului Public”, în colaborare cu IRZ și Ministerul Public, iar alte 2 seminarii (inclusiv Școala de Vară), din fonduri ale Institutului Național al Magistraturii.*

Printre temele abordate în cadrul acestor seminarii indicăm: analiza concordanței dispozițiilor cuprinse în pachetul legislativ (Legea nr. 272 și Legea nr. 273/ 2004), cu prevederile Codului de Procedură civilă, Codului Familiei și alte acte normative; abuzul asupra copilului - definiții, manifestări psiho - comportamentale ale copiilor victime; psihologia dezvoltării copilului - ancheta socială și evaluarea psihologică în instrumentarea cauzelor cu minori victime; teorii ale delincvenței juvenile; liniile directoare impuse de CEDO în materie prin jurisprudența sa, inclusiv cauzele soluționate împotriva României; dispoziții comunitare relevante; tehnici de audiere a copilului în conflict cu legea penală; audierea copilului victimă a unei infracțiuni; evaluarea psihologică a copilului victimă a infracțiunilor sexuale; psihologie judiciară - copilul abuzat/traficat/exploatat și memoria evenimentelor versus memoria evenimentelor traumatice; măsurile preventive privind minorii - aspecte teoretice și practice; răspunderea penală a minorilor și regimul sancționator - măsurile educative și pedepsele aplicabile minorilor; aprecierea declarației martorului minor în cazul schimbării intervenite în cursul cercetării judecătorești; dezvoltarea legislației referitoare la justiția pentru minori în Belgia, Franța și România; perspective pentru o viitoare îmbunătățire a justiției pentru minori în România pe baza experienței

europene; situația actuală a dezvoltării dreptului familiei în țările UE; reglementările europene în domeniul dreptului familiei Bruxelles I și Bruxelles II Bis; probleme legate de căsătorie și divorț în cadrul UE; Problema responsabilității parentale în cazul divorțului în cadrul UE; protecția copiilor; Convenția de la New York.; problema audierii copilului; problematici speciale întâlnite în cazul dreptului familiei în Franța și Europa; diferite regimuri matrimoniale în Franța; căsătoria homosexuală; procedura de divorț; practica și experiența în implementarea dreptului familiei în România; analiza unor instituții și principii stipulate de legislația română; principiul interesului superior al copilului; implicarea copilului în orice proces decizional care are o influență directă asupra sa; principiul celerității în luarea deciziilor legate de copil; tendințele și necesitățile legislative; Legea 272/2004 – noul cod privind protecția copilului; nevoia de instanțe specializate; ș.a.m.d.

Preocupări pentru formarea profesională în domeniul justiției pentru minori s-au manifestat și în cadrul programelor de formare continuă descentralizată organizate la nivelul fiecărei curți de apel și al parchetelor de pe acestea.

Strategia națională în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului 2008-2013 și Planul operațional pentru implementarea Strategiei naționale în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului 2008 - 2013, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 860/2008 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 646/10 septembrie 2008, au stabilit noi măsuri în domeniul justiției pentru minori. Consiliul Superior al Magistraturii și Institutul Național al Magistraturii au fost desemnate ca instituții responsabile sau partenere în realizarea unor măsuri în domeniul formării profesionale, al implicării în modificări legislative sau regulamentare și al organizării și funcționării instanțelor specializate pentru minori și familie. În vederea realizării acestor măsuri, prin Decizia nr. 125/06.11.2008 a Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii a fost constituit un comitet de monitorizare a îndeplinirii responsabilităților prevăzute în planul de acțiune, alcătuit din personal al aparatului tehnic al Consiliului și reprezentanți ai Institutului Național al Magistraturii.

Propuneri formulate în urma controlului tematic efectuat de Inspecția Judiciară de pe lângă Plenul Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la dispozițiile procesuale privind judecarea anumitor categorii de cauze, implicând minori⁷⁹

Inspecția Judiciară a efectuat un control tematic privind practica instanțelor judecătorești în ceea ce privește aplicarea regulilor speciale de procedură reglementate de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea copilului și Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției

⁷⁹ Subsecțiune elaborată de Inspecția Judiciară.

Verificările Inspecției judiciare – Serviciul de inspecție judiciară pentru judecători s-au efectuat în baza Hotărârii nr. 45/21.02.2008 a Secției pentru judecători în perioada 24.03.2008 – 04.04.2008 la toate curțile de apel și tribunalele din țară.

Rezultatul controlului a fost consemnat într-un raport al Inspecției Judiciare ale cărui concluzii au fost aprobate de Secția pentru judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

În urma verificărilor efectuate, s-a constatat că la nivelul instanțelor sunt respectate, de regulă, dispozițiile art. 124 - 129 din Legea nr. 272/2004 cu modificările și completările ulterioare și ale art. 61 - 64 din Legea nr. 273/2004 cu modificările și completările ulterioare, excepțiile fiind determinate, fie de motive obiective cum ar fi numărul insuficient de judecători, imposibilitatea îndeplinirii procedurii de citare în termenul legal etc., fie de interpretarea diferită a prevederilor anterior menționate.

Deficiențele constatate se referă la: - numărul insuficient de complete stabilite la unele curți de apel în materia adopției și protecției speciale a minorului, care a determinat inaplicabilitatea repartizării aleatorii a cauzelor, prin distribuirea dosarelor în sistem informatic stabilindu-se numai primul termen de judecată; - planificarea completelor specializate pe durata vacanței judecătorești, constatându-se fie că o asemenea programare lipsește, fie că numărul ședințelor în care au fost distribuite asemenea cauze este insuficient (o ședință pe lună) în raport cu natura urgentă a judecării cererii; - modul de întocmire a planificării de permanență, care nu permite respectarea principiului specializării, întrucât la majoritatea instanțelor nu există o astfel de programare pentru completele specializate, ajungându-se ca atunci când se impune înlocuirea judecătorului din completele care judecă în această materie să se apeleze la planificarea de permanență care nu include în toate cazurile judecători specializați și la planificarea în ședințele de judecată, ce nu este concepută astfel încât să permită respectarea judecării cauzelor de urgență sau cu celeritate în funcție de natura cererii.

Astfel, s-a constatat că judecătorii specializați în materia adopției și măsurilor de protecție specială a minorului, de regulă, asigură și componența completelor de drept comun, împrejurare ce a determinat planificarea lor în complete specializate la intervale mai mari de timp (lunar) pentru a se putea respecta principiul continuității.

S-a apreciat, însă, că respectarea, atât a principiului continuității, cât și al specializării se poate realiza prin repartizarea (amânarea) cererilor privind adopția și protecția minorului în ședințele de drept comun ale completelor compuse din judecătorii specializați, urmându-se ca pentru soluționarea respectivelor cauze să se aplice procedura reglementată în art. 124-129 din Legea nr.272/2004 cu modificările și completările ulterioare și în art. 61-64 din Legea nr. 273/2004 cu modificările și completările ulterioare.

În fapt, principiul specializării judecătorilor într-o anumită materie nu impune în mod obligatoriu stabilirea unor ședințe separate pentru soluționarea anumitor cauze în raport de natura lor, ci judecarea acestora exclusiv de completele specializate și cu respectarea procedurii specifice prevăzută de lege.

Așadar, repartizarea sau amânarea unor asemenea cauze se poate face și în ședințele în care se soluționează acțiuni de drept comun, fără a se încălca dispozițiile Regulamentului de ordine interioară al instanțelor, stabilirea unor ședințe separate pentru completele specializate ținând efectiv de organizarea fiecărei instanțe în funcție de volumul de activitate, complexitatea cauzelor și numărul judecătorilor.

Inspecția judiciară a considerat că acordarea unor termene la intervale relativ mari de timp pentru judecarea cererilor de adopție și de protecție specială a minorului nu se justifică, încălcându-se dispozițiile legale privind soluționarea acestora în regim de urgență sau cu celeritate.

Chiar și în aceste condiții nu s-ar putea respecta prevederile art. 125 din Legea nr. 272/2004 cu modificările și completările ulterioare, referitoare la acordarea unor termene de 10 zile întrucât îndeplinirea procedurii de citare, mai ales cu părțile al căror domiciliu se află în afară județelor, determină depășirea acestui termen, atât la primirea cererii, cât și ulterior, în cursul judecării.

Pentru a da o rezolvare acestei situații, Inspecția judiciară a formulat propuneri de modificare legislativă, însușite de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în ședința din 18 septembrie 2008, care a dispus sesizarea ministrului justiției în vederea modificării dispozițiilor art. 125 alin.(3) din Legea nr. 272/2004, cu modificările și completările ulterioare, în sensul stabilirii unui termen legal de 15 zile, având în vedere caracterul urgent al cererilor privind protecția minorului, precum și faptul că respectarea termenului de 10 zile atrage, de multe ori, amânarea repetată a cauzelor pentru neîndeplinirea procedurii de citare, precum și pentru completarea dispozițiilor art. 125 alin.(4) din același act normativ, în sensul prevederii ca citarea părților să se facă, din oficiu, prin agenții procedurali ai instanței sau prin orice alt salariat al acesteia, sau și prin agenți ori salariați ai altor instanțe, în ale căror circumscripții se află cel cărui i se comunică.

O altă propunere legislativă însușită de Plen a vizat modificarea dispozițiilor art. 124-126 din Legea nr. 272/2004, cu modificările și completările ulterioare, în sensul judecării căii de atac exercitate în cauzele privind protecția specială a copilului, în termen de urgență, întrucât din interpretarea prevederilor actuale rezultă că termenul de 10 zile vizează doar soluționarea în fond a unor astfel de cereri. Rațiunea unei astfel de modificări decurge din însuși conținutul legii care vizează protecția și promovarea drepturilor copilului, domeniu care impune în anumite situații luarea unor măsurii în regim de urgență, măsuri ce ar fi lipsite de finalitate dacă soluționarea recursului nu s-ar face în același termen ca cel stabilit pentru judecarea în fond.

3.11. Creșterea nivelului calitativ al managementului instanțelor și parchetelor

3.11.1. Monitorizarea calității managementului instanțelor și parchetelor⁸⁰

În anul 2008 s-a continuat efectuarea de verificări privind modul de îndeplinire a atribuțiilor de conducere ce decurg din legi și regulamente, pentru asigurarea bunei funcționări a instanțelor și parchetelor de către judecătorii și procurorii cu funcții de conducere, a eficienței manageriale și a calității corespunzătoare a serviciului public.

Sub acest aspect, au fost efectuate verificări la Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Brașov și instanțele arondate acestor curți, Tribunalul Militar Teritorial București, Tribunalul Bacău, Tribunalul Constanța, Judecătoria Constanța, Judecătoria Mediaș, Judecătoria Vatra Dornei, Judecătoria Pitești, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureș și unitățile arondate acestor parchete, Parchetele Militare, Direcția Națională Anticorupție – Structura Centrală, Parchetul de pe lângă Tribunalul Tulcea și unitățile arondate, Parchetul de pe lângă Tribunalul Bihor, Parchetul de pe lângă Tribunalul Satu Mare, Parchetul de pe lângă Judecătoria Satu Mare, Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași, Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași și Parchetul de pe lângă Judecătoria Vaslui.

Efectuarea acestor controale se înscrie în programul de activitate a Inspecției Judiciare de pe lângă Plenul Consiliului Superior al Magistraturii stabilit pe ultimii 3 ani și care vizează verificarea tuturor instanțelor și parchetelor sub aspectul funcționării în condiții optime ca serviciu public.

La instanțe, cu ocazia verificărilor efectuate, s-au constatat anumite disfuncționalități în modul de îndeplinire a atribuțiilor prevăzute de legi și regulamente, respectiv repartizarea neechilibrată a judecătorilor pe secții, întocmirea necorespunzătoare a evidențelor ce se țin pe diferitele compartimente, omisiunea constituirii Colegiului de conducere, instituirea prin ordine/decizii ale președintelui sau hotărâri ale Colegiului de conducere de proceduri contrare Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, întârzierea redactării hotărârilor, deficiențe privind înaintarea dosarelor în căile de atac, comunicarea extraselor hotărârilor cu depășirea termenelor legale, lipsa de implicare a grefierilor cu funcții de conducere în coordonare activității grefierilor din subordine, existența unei practici neunitare în materia insolvenței, a emiterii autorizațiilor de percheziție și a investițiilor cu formulă executorie.

Pentru remedierea deficiențelor constatate, au fost propuse ca măsuri o mai mare implicare în verificarea modului de îndeplinire a atribuțiilor nonjudiciare de către judecători și a activității personalului auxiliar de specialitate, eficientizarea colaborării președintelui instanței cu Colegiul de

⁸⁰ Subsecțiune întocmită de Inspecția Judiciară.

conducere, corelarea programului informatic ECRIS cu Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, asigurarea bazelor de date prin salvarea acestora pe suport magnetic, întocmirea evidențelor cu respectarea dispozițiilor regulamentare, ocuparea posturilor vacante din schemele de personal ale instanțelor, reevaluarea procedurii de selecție a experților în diferite domenii, efectuarea unor lucrări de renovare și amenajare a sediilor de instanță și asigurarea unor spații corespunzătoare pentru arhivarea dosarelor.

Și la nivelul parchetelor controlate au fost identificate anumite disfuncționalități privind neîndeplinirea atribuțiilor specifice de către procurorii cu funcții de conducere, preluarea defectuoasă a unor cauze de la parchetele din subordine, omisiunea emiterii de ordine privind unele sectoare de activitate, nerespectarea principiului continuității, lipsa specializării procurorilor, supradimensionarea volumului de activitate prin măsuri formale și neprocedurale, redistribuirea repetată a dosarelor, ajungându-se uneori, ca după perioade de 1-2 ani, dosarul să fie repartizat din nou unuia dintre procurorii desemnați anterior pentru instrumentarea acestuia, întâzieri în soluționarea dosarelor, determinate de lipsa unor criterii de prioritate în rezolvarea acestora, supravegherea inefficientă a cercetărilor efectuate de organele poliției judiciare, delegarea excesivă a atribuțiilor de efectuare a actelor de urmărire penală, nerespectarea termenelor de soluționare a plângerilor formulate potrivit art. 278 din Codul de procedură penală, întocmirea necorespunzătoare a evidențelor specifice activității parchetului și lipsa de implicare a grefierilor cu funcții de conducere în coordonarea activității grefierilor din subordine.

După aprobare, rapoartele întocmite de Inspecția judiciară au fost comunicate unităților controlate, pentru a se lua măsuri în vederea înlăturării deficiențelor constatate și îmbunătățirii activității parchetului ca serviciu public, sens în care s-a recomandat o mai mare implicare a procurorilor cu funcții de conducere în organizarea și funcționarea parchetului, în ocuparea posturilor vacante din schema de personal, amenajării spațiilor necorespunzătoare, respectării dispozițiilor legale și regulamentare referitoare la principiul continuității și specializării procurorului, precum și la preluarea dosarelor de la parchetele ierarhic inferioare și instrumentarea cauzelor în termene rezonabile.

Ca măsuri de eficientizare a activității instanțelor și parchetelor, prin rapoartele de control întocmite de Inspecția Judiciară, s-a mai propus, în unele situații, monitorizarea deficiențelor constatate și efectuarea unor noi controale la un interval de 6 luni pentru a se observa dacă respectivele deficiențe s-au remediat, propuneri ce au fost aprobate de către secțiile Consiliului.

3.11.2. Formarea profesională specializată a conducătorilor de instanțe și parchete. Alte măsuri de îmbunătățire a managementului⁸¹

Dezvoltarea unui sistem judiciar independent, profesionist și eficient în România presupune, printre altele, și profesionalizarea managementului instanțelor și parchetelor.

Odată cu modificarea cadrului legislativ referitor la ocuparea prin concurs a funcțiilor de conducere la nivelul instanțelor și parchetelor, pentru o reformă reală și eficientă în acest domeniu, s-a impus organizarea de cursuri de pregătire pentru magistrații care ocupă funcții de conducere. Formarea a avut ca scop îmbunătățirea abilităților manageriale ale acestor magistrați, în vederea exercitării cât mai adecvate a atribuțiilor prevăzute în regulamentele de organizare interioare ale instanțelor și parchetelor.

Astfel cum a reieșit din experiența concursurilor desfășurate, precum și din concluziile seminariilor derulate în perioada 2006-2007, pregătirea din punct de vedere managerial a magistraților care exercită funcții de conducere a fost identificată ca o măsură necesară, cu atât mai mult cu cât sistemul de învățământ juridic românesc nu cuprinde materii care să dezvolte astfel de abilități.

Programul de formare profesională în domeniul managementului judiciar desfășurat în perioada 2005 - 2007 a continuat și în cursul anului 2008, fiind una dintre componentele *Programului de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor pentru anul 2008*, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 897 din data de 13 decembrie 2007.

Obiectivul general al programului de formare continuă derulat în domeniul Managementului judiciar în anul 2008 l-a constituit *profesionalizarea managementului instanțelor și parchetelor, prin dezvoltarea abilităților personale și comportamentului managerial al magistraților*.

În vederea realizării acestui obiectiv s-a urmărit în principal:

- a. dezvoltarea personală și a comportamentelor asociate de Leadership ale conducătorilor instanțelor și parchetelor;
- b. perfecționarea metodelor de comunicare organizațională și interpersonală a magistraților;
- c. îmbunătățirea managementului resurselor umane la nivelul instanțelor și parchetelor;
- d. eficientizarea activității de management la nivelul instanțelor/parchetelor prin utilizarea judicioasă a resurselor de timp și mecanismului delegării.

La cele 5 seminarii derulate pe parcursul anului 2008 au fost invitați să participe judecători și procurori care au ocupat funcții de conducere la nivelul instanțelor și parchetelor, inclusiv ca urmare a concursurilor organizate în perioada 2006-2008. Seminariile au avut o durată de 5, respectiv 2 zile (2 seminarii organizate în cadrul Programului PHARE RO 2005/017 – Continuarea asistenței acordate Institutului Național al Magistraturii) și s-au bucurat de prezența a 87 de magistrați, dintre care 79 de judecători și 8 procurori.

⁸¹ Subsecțiune realizată de către Biroul formare profesională.

Agenda seminariilor a inclus teme de formare menite să dezvolte participanților cunoștințele, abordările și atitudinile necesare atingerii obiectivelor stabilite.

Astfel, o atenție deosebită a fost alocată perfecționării metodelor de comunicare organizațională și interpersonală a magistraților. În cadrul acestei componente au fost discutate, printre altele, cele mai frecvente bariere în comunicare și implicațiile acestora asupra mesajului transmis, metode eficiente de a preveni distorsionarea mesajului, avantajele comportamentului asertiv și ale mecanismului de feedback. Componenta de management al resurselor umane s-a concentrat pe analiza principalelor metode de motivare a personalului, un accent deosebit fiind pus asupra rolului jucat de inteligența emoțională și de empatie. În ceea ce privește utilizarea resurselor de timp, discuțiile au vizat identificarea unor metode de eficientizare a activității manageriale, printr-o planificare riguroasă pe tipuri de activități, gestionare corespunzătoare a ședințelor și utilizarea în mod corect a mecanismului delegării de atribuții.

Apreciată în mod deosebit de participanți, componenta de dezvoltare personală și Leadership și-a propus familiarizarea acestora cu aptitudinile, abordarea și atitudinea specifică unui lider și percepția influenței pe care acesta o exercită asupra oamenilor. Plecând de la premisa că oamenii constituie cele mai importante resurse ale organizației, o atenție deosebită a fost acordată încurajării participanților în afirmarea propriei personalități, a conștientizării și recunoașterii punctelor tari, dar și a vulnerabilităților proprii și ale celorlalți, autocunoașterea reprezentând premisa necesară oricărui proces de evoluție. Nu în ultimul rând, trebuie remarcat aportul adus de experții străini prezenți la seminariile derulate în cadrul Programului PHARE RO 2005/017 – Continuarea asistenței acordate Institutului Național al Magistraturii, atare evenimente oferind magistraților români ocazia abordării din perspectivă comparativă a instrumentelor utilizate în vederea asigurării unui management eficient în sistemul judiciar.

Formatul interactiv în care s-au desfășurat seminariile a urmărit implicarea tuturor participanților la dezbateri, sub forma discuțiilor libere, a unor scurte prezentări personale sau lucrului pe grupe. Exercițiile practice și materialele audio-video utilizate de formatori au contribuit la o mai bună înțelegere a noțiunilor noi, completând materialele scrise care au fost puse la dispoziția magistraților.

„Analiza gestionării resurselor umane în perioada 2005 - august 2008 și strategia CSM în acest domeniu în intervalul august 2008 – 2011” aprobată prin Hotărârea nr. 1320 din 27 noiembrie 2008 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii a identificat *asigurarea unui management eficient la nivelul instanțelor și parchetelor* ca fiind unul dintre obiectivele prioritare ale strategiei de resurse umane pe termen scurt și mediu.

În ceea ce privește asigurarea conducerii judiciare la nivelul instanțelor și parchetelor, s-a constatat că, în perioada 2005 - august 2008, un număr important de funcții de conducere, în principal la nivelul

instanțelor și parchetelor de prim grad, a rămas neocupat datorită gradului redus de promovabilitate înregistrat la concursurile/examenele organizate în perioada 2006-2008 și interesului scăzut al judecătorilor și procurorilor pentru ocuparea acestor funcții.

În legătură cu gradul redus de promovabilitate și cu interesul scăzut pentru ocuparea funcțiilor de conducere, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat și opinia instanțelor judecătorești și a parchetelor.

În punctele de vedere exprimate s-au accentuat *dificultățile în exercitarea unei funcții manageriale și instrumentele limitate aflate la îndemâna președinților și vicepreședinților instanțelor și conducătorilor parchetelor pentru îndeplinirea sarcinilor de conducere judiciară, caracterul nestimulativ în planul drepturilor salariale, durata limitată a mandatului, existența posturilor vacante de judecător și procuror care îngreunează asigurarea funcționării normale a instanțelor și parchetelor*. În acest context s-au propus modalități alternative la cele reglementate în prezent de ocupare a posturilor vacante, în special la nivelul instanțelor de prim grad și al parchetelor corespunzătoare, cu referiri concrete la procedurile uzitate în celelalte state europene.

În realizarea obiectivului stabilit, se are în vedere realizarea următoarelor măsuri: *analiza situației funcțiilor de conducere vacante la instanțe și parchete, ocuparea funcțiilor de conducere vacante la instanțe și parchete, precum și identificarea unor modalități de simplificare a procedurii de numire în funcțiile de conducere care în prezent se ocupă prin concurs/examen*.

3.11.3. Monitorizarea calității activității judiciare⁸²

Monitorizare

Ca parte a managementului instanțelor, CEPEJ recomandă o evaluare și monitorizare periodică a performanței instanței și a calității justiției. De asemenea, pentru orientarea externă a sistemului judiciar, ar trebui întocmite rapoarte (publice) anuale ce ar trebui prezentate publicului larg. Acest lucru se realizează în marea majoritate a statelor respondente la chestionarele CEPEJ. Majoritatea țărilor au răspuns că, regulat, sunt efectuate activități de monitorizare privind numărul cauzelor noi. De asemenea, se monitorizează și numărul hotărârilor judecătorești și numărul cauzelor amânate, precum și durata procedurilor.

Un exemplu de raport anual întocmit la nivel național privind instanțele poate fi întâlnit în Olanda. În fiecare an, Consiliul judiciar olandez publică un raport ce conține informații privind productivitatea în ansamblu a instanțelor judecătorești, numărul de cauze nou înregistrate, numărul de cauze finalizate, productivitatea raportată la numărul de dosare noi și costurile sistemului judiciar,

⁸² DATE VALABILE PENTRU ANUL 2006, EXTRASE DE CĂTRE DIRECȚIA AFACERI EUROPENE, RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI PROGRAME DIN RAPORTUL „SISTEME JUDICIARE EUROPENE – EDIȚIA 2008” ELABORAT DE COMISIA EUROPEANĂ PENTRU EFICIENȚA JUSTIȚIEI (CEPEJ) ȘI PUBLICAT PE SITE-UL [HTTP://WWW.COE.INT/T/DG1/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP](http://www.coe.int/t/dg1/legalcooperation/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP)

calitatea sistemului judiciar și finanțarea acestuia. Rapoarte anuale similare pot fi întâlnite și în alte state (de ex. Finlanda)

Evaluare

Austria, Bulgaria, Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Letonia, Lituania, Ungaria, Italia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania și Suedia au răspuns în sensul că se folosește un sistem obișnuit pentru evaluarea performanțelor instanțelor. În Belgia, Republica Cehă, Irlanda, Luxemburg și Malta nu există un asemenea sistem.

Majoritatea evaluărilor de performanță ale instanțelor se realizează pe baza statisticilor instanțelor (numărul de dosare, numărul de restanțe, cauze pe rol, hotărâri, încărcătura de dosare a judecătorilor și a instanței, operativitate etc.). În anumite cazuri rezultatele se compară cu anumite obiective ce trebuie realizate (de exemplu în Anglia și Țara Galilor).

În majoritatea statelor (Austria, Bulgaria, Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Anglia și Țara Galilor), pentru măsurarea performanței instanțelor sunt folosiți indicatorii de performanță. Doar în Belgia, Republica Cehă, Germania, Luxemburg și Malta nu sunt folosiți astfel de indicatori.

Statele au fost chemate să enumere primii patru indicatori de performanță, în ordinea importanței acordate, ce trebuie definiți (sau care se folosesc deja) pentru a genera o informare adecvată în vederea bunei funcționări a instanțelor. Conform rezultatelor, primii patru indicatori importanți pentru instanțele care utilizează indicatori de performanță sunt: durata procedurilor, cauzele aflate pe rol și cele restante, cauzele finalizate și cauzele noi.

De asemenea, chiar și statele care nu folosesc indicatori de performanță au opinat că aceștia sunt cei mai importanți patru indicatori pe care i-ar fi folosit dacă utilizau acest sistem de evaluare.

Obiective pentru judecători și instanțe

Majoritatea statelor din Uniunea Europeană au precizat, în majoritate, că au definit și utilizat obiective pentru judecători (România, Grecia și Spania), pentru instanțe (Danemarca, Franța, Italia, Olanda, Slovacia, Suedia și Anglia și Țara Galilor), dar și în sistem mixt, atât pentru judecători, cât și pentru instanțe (Bulgaria, Finlanda, Ungaria, Polonia și Slovenia).

Doar Austria, Belgia, Cipru, Republica Cehă, Estonia, Germania, Irlanda, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta și Portugalia au indicat că nu au stabilit obiective pentru judecători sau instanțe.

O imagine a evaluării performanței instanțelor și judecătorilor poate fi întâlnită în Slovenia. În acest stat, Consiliul judiciar este autoritatea competentă în ceea ce privește adoptarea criteriilor privind încărcătura minimă pentru judecători și performanța acestora, luându-se în considerare tipologia și complexitatea cauzelor, metoda de soluționare a acestora, cooperarea cu consilierii juridici, asistenți sau

alt personal juridic. Consiliul este îndreptăţit să monitorizeze și să analizeze eficiența fiecărui judecător (care se înregistrează anual).

Pe de altă parte, în Letonia, stabilirea obiectivelor generale cade în sarcina Ministerului justiției.

Autoritățile responsabile cu trasarea obiectivelor

În majoritatea statelor, performanța instanței este evaluată regulat. Totuși, în Republica Cehă și Malta, evaluarea este realizată ocazional.

Autoritatea responsabilă de evaluare diferă în funcție de aranjamentele instituționale dintr-un anumit stat. Poate fi responsabilitatea ministerului justiției, a consiliului judiciar, o autoritate de inspecție, o curte supremă, un organism extern sau altă autoritate. De asemenea, este posibilă combinarea unor organisme care să aibă responsabilități în ceea ce privește evaluarea performanțelor instanțelor. Multe state au răspuns în sensul că un rol important în această privință îl joacă consiliul judiciar, urmat de alte organisme, ministerul justiției sau curtea supremă.

Pe lângă aceste organisme, în anumite țări există și alte instituții ce au în responsabilitate stabilirea obiectivelor.

De pilda, în Franța, președintele de instanță, managerul economic și parlamentul joacă un rol important în evaluarea performanței instanțelor.

Datorită structurii federale, în Germania sunt implicate diferite autorități. La nivel federal (pentru instanțele federale), responsabil este Ministerul federal de justiție, Curtea federală de finanțe, Curtea federală pentru brevete, Ministerul federal al muncii și problemelor sociale și Ministerul federal al apărării (pentru curtea marșală). La nivel regional (land), responsabilitatea aparține, în general, ministerului justiției de land, dar este posibil ca și alte ministere să fie responsabile.

Pe de altă parte, în Malta, evaluarea este realizată de către o comisie de administrare a justiției.

Calitatea în activitatea instanțelor și a sistemului în general

Pentru a sublinia importanța crescută a dezvoltării unor politici de calitate pentru instanțe și sistemele judiciare, CEPEJ a înființat un grup de lucru și a adoptat o listă de activități pentru promovarea calității în justiție și activitatea instanțelor: un instrument practic ce poate fi folosit de instanțe pentru introducerea unor măsuri de calitate specifice. O altă zonă importantă este folosirea sondajelor în rândul justițiabililor.

În schema de evaluare, statelor li s-au solicitat informații privind utilizarea standardelor de calitate, precum și cu privire la posibilitatea numirii unor persoane specializate din personalul instanței care să aibă responsabilități în ceea ce privește calitatea activității instanței (un ofițer sau manager responsabil cu calitatea).

Astfel, 11 state, printre care Bulgaria, Finlanda, Germania, România, Grecia, Ungaria, Letonia, Olanda, Polonia, Spania și Anglia și Țara Galilor, au răspuns că au fost definite standarde de calitate

pentru instanțe. În 5 state, în domeniul politicilor de calitate sunt numiți membri specializați din rândul personalului instanței.

În majoritatea statelor, o politică generală de calitate este creată de lege sau face trimitere la un sistem de apel. Un număr limitat de state au făcut referiri precise cu privire la criteriile sau sistemele de calitate care au fost introduse. De exemplu, în Finlanda a fost implementat un proiect de calitate în jurisdicția Curții de Apel din Rovaniemi. Principala metodă de lucru în acest proiect a privit colectarea sistematică a datelor relevante, discuții între judecători și organizarea unor întâlniri cu factorii de decizie. În fiecare an, patru grupuri de lucru lucrează pe anumite chestiuni ce țin de calitate. Concluziile grupurilor de lucru sunt prezentate într-o conferință privind calitatea și sunt publicate în raportul anual privind calitatea.

În Germania, sunt utilizate diferite strategii pentru asigurarea calității. Exemple pot fi constituite din aplicarea următoarelor: contabilizarea costurilor de „producție” (a actului juridic), controlul și bugetarea costurilor de personal, condiționalități (benchmarks), principiul „balanced scorecard” –, a modelului EFQM (European foundation on quality management - Fundația europeană privind managementul calității), modele privind încărcătura și fluxul de dosare, sondaje în rândul avocaților, cetățenilor și personalului instanței. O altă parte a politicii privind calitatea privește optimizarea nevoilor de pregătire de bază pentru judecători.

Grecia a relatat faptul că, potrivit legii, inspectorii realizează rapoarte amănunțite privind funcționarea instanțelor și a judecătorilor având în vedere următoarele criterii de calitate: conduita morală și caracterul, cunoștințele științifice, judecata sănătoasă și o bună percepție, diligență, performanța profesională, capacitatea de a redacta hotărâri clare, precum și conduita în timpul procedurilor judiciare.

Un sistem de calitate cuprinzător poate fi găsit în Olanda, intitulat „rechtspraak”. Acesta include o serie de instrumente ce sunt folosite pentru evaluarea instanțelor atât la nivel local cât și la nivel național. Exemplificativ putem menționa: sondaje la nivelul instanțelor, examinarea atentă a judecătorilor, examinarea periodică a calității sistemului judiciar la nivel național etc⁸³.

3.12. Creșterea gradului de transparență a funcționării justiției

⁸³ Pentru amănunte privind sistemul de evaluare a performanțelor individuale a magistraților în România a se vedea secțiunea 4.5.

3.12.1. Stadiul implementării Strategiei de comunicare și relații publice a sistemului judiciar⁸⁴

Consiliul Superior al Magistraturii își propune să elaboreze și să implementeze o politică de comunicare eficientă atât în interiorul sistemului judiciar, cât și între sistemul judiciar și principalele instituții ale statului (Parlament, Președinție și Guvern), respectiv reprezentanții societății civile.

Sunt avute în vedere mai multe obiective principale, între care:

- **dezvoltarea, prin mijloace specifice, a unei comunicări eficiente, corecte și directe, în interiorul sistemului judiciar și între sistemul judiciar și instituțiile statului, respectiv societatea civilă, în acord cu propunerile din Strategia de comunicare și relații publice a sistemului judiciar;**
- **identificarea “mecanismelor de intervenție în situații de criză” și gestionarea situațiilor de acest fel;**
- **dezvoltarea pregătirii profesionale continue a purtătorilor de cuvânt din sistemul judiciar, în baza elementelor tehnice specifice muncii de PR, urmărindu-se îmbunătățirea percepției publice asupra justiției și a stabilirii unei relații corespunzătoare între justiție și mass-media.**

În urma adoptării de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii(CSM) a Strategiei de comunicare și relații publice a sistemului judiciar⁸⁵, grupul de lucru constituit la nivelul CSM pentru aplicarea strategiei a avut o serie de întâlniri în urma cărora au fost formulate propuneri de aplicare a obiectivelor strategiei, fiind colectate și opiniile judecătorilor și procurorilor din țară, în acest sens.

După aprobarea de către Plenul CSM a „Notei cu privire la aplicarea principalelor obiective și măsuri cuprinse în Strategia de comunicare și relații publice a sistemului judiciar, pe termen scurt și mediu: 2008 – 2010”⁸⁶ și a transmiterii către toate departamentele CSM și instituțiile aflate în coordonarea sa – Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri - cu responsabilități în aplicarea strategiei, a unor solicitări în acest sens, grupul de lucru constituit la nivelul CSM pentru aplicarea strategiei s-a întrunit în vederea stabilirii *priorităților și măsurilor corespunzătoare acestei etape de aplicare a strategiei*. Grupul de lucru inițial - constituit din reprezentanții Biroului de Informare Publică și Relația cu Mass Media (BIPRMM – CSM), Direcția Resurse Umane și Organizare, Biroul de Relații cu Publicul(BRP), Biroul Informatică, Direcția Afaceri Europene Relații Internaționale și Programe, purtătorii de cuvânt ai Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcției Naționale Anticorupție, sub coordonarea doamnei judecătore Ana Cristina Lăbuș, membru cu activitate permanentă al CSM - a fost lărgit, prin includerea reprezentanților departamentelor și instituțiilor cărora le revin atribuții concrete la acest moment, anume: Direcția Legislație, Documentare și

⁸⁴ Secțiune realizată de către Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe.

⁸⁵ În decembrie 2007

⁸⁶ În iunie 2008

Contencios(DLDC), Direcția Economică și Administrativ(DEA), Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri.

Măsurile de realizare a obiectivelor de comunicare internă și externă, de competența CSM, sunt în curs de implementare, putând fi clasificate după patru criterii fundamentale:

- *măsuri de ordin legislativ și instituțional*. Direcția Legislație, Documentare și Contencios (DLDC), Direcția Resurse Umane și Organizare (DRUO), împreună cu Biroul de Informare Publică și Relații cu Mass Media al CSM (BIRP) și Biroul Relații cu Publicul (BRP) elaborează propuneri concrete de armonizare a unor acte cu caracter normativ cu obiectivele și măsurile cuprinse în strategie, avându-se în vedere, în mod esențial, *modificarea și completarea anumitor prevederi ale regulamentelor*, cum sunt cele referitoare la: organizarea și funcționarea birourilor de comunicare publică de la instanțe, atribuțiile concrete ale personalului încadrat la acest birouri, organigrama corespunzătoare, stabilirea raporturilor profesionale dintre purtătorul de cuvânt și specialistul în comunicare, stabilirea fluxului de comunicare internă, atribuțiile acestor birouri în ce privește comunicarea internă și externă, numirea purtătorului de cuvânt, înființarea centrelor de presă la curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea ș.a. După caz, vor putea fi formulate și alte propuneri *de lege ferenda*, care vor fi supuse dezbaterii și aprobării Plenului CSM.
- *măsuri cu caracter economic, privind finanțarea obiectivelor Strategiei de comunicare și relații publice a sistemului judiciar*, de competența Direcției Economică și Administrativ (DEA). În acest sens, departamentele de resort vor înainta DEA propunerile de finanțare specifice, pentru a fi acoperite, după caz, din bugetul Consiliului Superior al Magistraturii sau din bugetele instanțelor și parchetelor. În funcție de posibilități, anumite propuneri, cum sunt cele referitoare la dotările necesare BIRP de la instanțe și parchete și centrelor de presă, vor fi avute în vedere și în bugetele viitoare, fiind transmise către Ministerul Justiției.
- *măsuri privind utilizarea sistemului informatic în aplicarea strategiei*: acest tip de măsuri se află în plin proces de aplicare, unele dintre ele fiind deja realizate (pagini web și portaluri la instanțe și parchete), altele urmând a fi modificate și completate (îmbunătățirea paginii web a CSM, publicarea hotărârilor judecătorești pe Internet, modalitatea mai facilă de accesare a dosarelor/datelor în cadrul ECRIS, forumul de dialog cu magistrații etc.).
- *măsuri privind pregătirea profesională în materia comunicării* a magistraților și grefierilor, *cooperarea instituțională în vederea introducerii unor cursuri de drept* la facultățile de jurnalism și comunicare publică, respectiv a unor *cursuri de comunicare* la facultățile de drept. Unele dintre măsurile cuprinse în strategie au fost deja aplicate (introducerea în curricula INM și ȘNG a modulelor de formare inițială și continuă în materia comunicării), altele urmează a fi stabilite prin dialogul între conducerea CSM și rectorii principalelor instituții de învățământ superior din România.

Plenul CSM a aprobat, la finele anului 2008, angajarea unui consultant (companie specializată în comunicare și relații publice, a cărei selectare urmează să se facă în 2009, în funcție și de resursele financiare disponibile) care să ofere asistență CSM și sistemului judiciar român, în vederea aplicării cu succes a obiectivelor și activităților cuprinse în Strategia de comunicare și relații publice a sistemului judiciar, precum și pentru dezvoltarea acestui tip de activități. Sunt urmărite mai multe scopuri principale, între care: - asigurarea transparenței activității CSM; - sporirea eficienței și responsabilizării sistemului judiciar, concomitent cu prevenirea corupției în cadrul sistemului judiciar; -garantarea accesului liber la informație și la justiție.

3.12.2. Aplicarea de către instanțe și parchete a dispozițiilor Legii nr.544/2001⁸⁷

Reglementarea accesului liber al cetățenilor la informațiile de interes public este realizată prin dispozițiile Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale H.G. nr. 123/2002 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a actului normativ menționat.

Întrucât Legea nr. 544/2001 stipulează în mod explicit, la art. 12 alin. 1 lit. d, faptul că o serie de informații sunt exceptate de la accesul liber, respectiv informațiile cu privire la datele personale pe baza cărora o persoană este identificabilă sau poate fi identificată, s-a impus în mod firesc necesitatea definirii și stabilirii prin lege a acestor informații care, în mod excepțional, nu pot fi comunicate. Astfel, Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, a fost menită să garanteze și să ofere protecție pentru drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice, îndeosebi în ceea ce privește dreptul la viață intimă, familială și privată.

În conformitate cu prevederile art. 5 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, orice prelucrare de date cu caracter personal, cu unele excepții, poate fi făcută numai dacă persoana respectivă a consimțit în mod expres și neechivoc pentru efectuarea acelei operațiuni. Prin excepție, acest consimțământ nu este necesar, printre altele, în cazul în care prelucrarea unor astfel de date este impusă de îndeplinirea unei obligații legale a operatorului.

În același timp, dispozițiile art. 14 alin. 1 din Legea nr. 544/2001 stipulează în mod explicit excepția prin care informațiile care conțin date personale ale unui cetățean pot deveni informații de interes public, anume atunci când astfel de informații sunt edificatoare în privința capacității unui cetățean de a exercita sau nu o funcție publică. Când este îndeplinită această condiție, autoritățile și instituțiile publice sunt obligate, în virtutea legii, să ofere datele respective, indiferent dacă solicitantul este un reprezentant al mass media sau orice alt cetățean.

Aspecte semnalate de instanțele de judecată și parchete

⁸⁷ Subsecțiune realizată de către Biroul informare publică și relații cu mass-media.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, privind liberul acces la informațiile de interes public, ale H. G. nr. 123/2002, cu modificările și completările ulterioare, privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001, și ale Ordonanței Guvernului nr. 27/2002, cu modificările și completările ulterioare, privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, la nivelul fiecărei instanțe și al fiecărei unități de parchet este organizat și funcționează un Birou de informare și relații publice.

Față de anul precedent, pe parcursul anului 2008 numărul cererilor de furnizare a unor informații de interes public, adresate acestor birouri în temeiul prevederilor Legii nr. 544/2001 a crescut în cazul instanțelor din raza de competență a 9 curți de apel (CA Alba Iulia, Cluj, Constanța, Galați, Iași – T. Vaslui, Pitești, Ploiești, Suceava și Timișoara) și al parchetelor din competența a 2 parchete de pe lângă curți de apel (PCA Constanța și Oradea).

În cazul instanțelor unei singure curți de apel (CA Bacău) și al parchetelor din subordinea a două parchete de pe lângă curți de apel (PCA Alba Iulia și Iași) numărul acestor solicitări a scăzut, în vreme ce pentru unele dintre instanțele arondate la 7 curți de apel (CA Brașov, CAB, Craiova, Iași – T. Iași și CA Iași, Oradea, Tg. Mureș și CMA) și unitățile de parchet subordonate la 11 PCA (PCA Bacău, Brașov, PCAB, Cluj, Craiova, Galați, Pitești, Ploiești, Suceava, Timișoara și Tg. Mureș) numărul cererilor a rămas relativ constant (cu o variație de sub 5%).

În ceea ce privește modul de soluționare a acestor cereri de furnizare a informațiilor de interes public, adresate curților de apel, instanțelor din circumscripția acestora, precum și parchetelor de pe lângă curțile de apel și unităților de parchet subordonate, s-a raportat că peste 90% dintre acestea au fost admise în cazul instanțelor din raza teritorială a 16 curți de apel (CA Iulia, Bacău, Brașov, Brașov, CAB, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași – T. Iași, CA Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Timișoara, Tg. Mureș și CMA) și al unităților de parchet din subordinea a 13 parchete de pe lângă curțile de apel (PCA Alba Iulia, Bacău, Brașov, PCAB, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Oradea, Pitești, Suceava, Timișoara și Tg. Mure).

În cazul Tribunalului Vaslui și a Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploiești cererile au fost admise într-o proporție de 71%-90%.

Un procent de admisibilitate mai mic de 50% (între 31% și 50%) a fost raportat doar de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iași.

În conformitate cu prevederile art. 21 din Legea nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, împotriva refuzului explicit sau tacit al angajatului desemnat al unei autorități sau instituții publice cu privire la aplicarea prevederilor legii menționate, se poate depune reclamație la conducătorul autorității respective. În cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale, așa cum acestea se regăsesc în dispozițiile Legii nr. 544/2001, poate face plângere la secția de contencios

administrativ fie a tribunalului în raza căruia domiciliază, fie a tribunalului în a cărui rază teritorială se află autoritatea sau instituția publică.

În cursul anului 2008, pentru 6 curți de apel și instanțele aferente (CA Alba Iulia, CAB, Galați, Iași – T. Iași, Ploiești, Oradea) s-a înregistrat câte o reclamație administrativă privind refuzul de soluționarea favorabilă a unor cereri de furnizare a informațiilor publice – toate fiind respinse.

Curtea de Apel Cluj a raportat 4 astfel de reclamații administrative, care nu au fost admise.

Pentru majoritatea instanțelor și curților de apel, însă, nu s-au raportat astfel de reclamații administrative întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 544/2001.

Din răspunsurile parchetelor, a rezultat că în marea majoritate a cazurilor (unitățile de parchet din raza a 13 parchete de pe lângă curțile de apel) nu s-au înregistrat reclamații administrative.

Doar în cazul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Brașov și Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Iași s-a înregistrat câte o reclamație (la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov reclamația a fost admisă).

Față de anul 2007, se constată că, în 2008, numărul reclamațiilor administrative a scăzut în mod semnificativ, ceea ce denotă că activitatea de furnizare a unor informații de interes public în temeiul prevederilor Legii nr. 544/2001 s-a desfășurat în bune condiții la instanțe și parchete. O situație deosebită este consemnată doar la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești, unde s-au înregistrat 41 de reclamații administrative, din care 39 au fost admise.

Din păcate, răspunsurile centralizate de curțile de apel și de parchetele de pe lângă acestea nu precizează statistic numărul de reclamații administrative defalcat pe grade de jurisdicție - judecătoria, tribunale, curți de apel și parchetele de pe lângă instanțe.

În ceea ce privește numărul de acțiuni în justiție întemeiate pe refuzul de a soluționa favorabil cereri de furnizare a unor informații de interes public de către instanțele judecătorești, în cazul instanțelor arondate la 13 curți de apel nu au fost înregistrate astfel de cereri.

Curtea de Apel Alba Iulia a raportat 2 astfel de acțiuni în justiție, una dintre ele fiind admisă definitiv și irevocabil. Curtea de Apel Timișoara a raportat o acțiune în justiție, care a fost respinsă.

În cazul Curții de Apel Constanța au fost înregistrate 7 acțiuni în justiție, fără să se precizeze modul de soluționare a acestora.

La fel ca în cazul instanțelor, majoritatea unităților de parchet nu au raportat nicio cerere de chemare în judecată cu un astfel de obiect, cu excepția Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Oradea și Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Pitești, care au raportat câte o acțiune în justiție, amândouă fiind respinse.

Raportat la cifrele statistice raportate în anul 2007, și în cazul acțiunilor în justiție se remarcă faptul că în 2008 numărul acestora s-a redus, ceea ce constituie un aspect pozitiv.

Și în privința acțiunilor în justiție, răspunsurile curților de apel și ale parchetelor de pe lângă acestea nu sunt defalcate în raport cu gradul instanțelor și parchetelor.

Referitor la solicitarea de către unele persoane a unor informații a căror soluționare implică respectarea normelor privind protecția datelor cu caracter personal și a drepturilor recunoscute de Legea nr. 677/2001, în cursul anului 2008, instanțele și parchetele au prezentat, cu titlu de exemplu, situații precum: -printr-o solicitare adresată unui birou de informare și relații publice de la un tribunal, se cereau informații ce se încadrează în categoria datelor cu caracter personal, respectiv, numele, funcția, atribuțiile și datele de contact ale unui angajat făcând parte din personalul administrativ al tribunalului respectiv (s-a comunicat petiționarului că datele solicitate nu intră în categoria informațiilor de interes public, în sensul Legii nr. 544/2001); -la un alt tribunal s-a solicitat accesul la dosarele instanței de către un reprezentant al mass-media. Pentru asigurarea protecției datelor cu caracter personal, instanța a solicitat persoanei care dorea accesul la dosar să dea o declarație în sensul justificării interesului public și să își asume obligația de a folosi informațiile într-un mod care nu prejudiciază interesul sau drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei vizate (potrivit art. 5 alin. 2 lit. e din Legea nr. 677/2001); - în sfârșit, unei unități de parchet i s-au solicitat copii din dosare ale unor înscrisuri conținând și date cu caracter personal. Copiile au fost eliberate solicitantului cu omiterea acestei categorii de date.

3.12.3. Aplicarea de către instanțe și parchete a dispozițiilor Legii nr.677/2001⁸⁸

Potrivit art. 3 lit. e din Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare, are calitatea de operator, în sensul acestui act normativ, orice persoană fizică sau juridică, de drept privat ori de drept public, inclusiv autoritățile publice, instituțiile și structurile teritoriale ale acestora, care stabilește scopul și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal; dacă scopul și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal sunt determinate printr-un act normativ sau în baza unui act normativ, operator este persoana fizică sau juridică, de drept public ori de drept privat, care este desemnată ca operator prin acel act normativ sau în baza acelui act normativ.

Astfel cum rezultă din textul de lege enunțat, instanțele și parchetele au calitatea de operator de date cu caracter personal.

După cum s-a menționat și în raportul anterior, în Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005 – 2007, aprobat prin HG. nr.232/2005, în

⁸⁸ Subsecțiune realizată de către Direcția resurse umane și organizare.

vederea îndeplinirii obiectivului referitor la „asigurarea accesului la informațiile de interes public din sistemul judiciar, cu respectarea normelor privind protecția datelor personale” se prevedea ca măsură evaluarea trimestrială de către Consiliul Superior al Magistraturii a modului de îndeplinire de către instanțe și parchete a obligațiilor stipulate de actele normative în această materie.

Potrivit legii, această evaluare trimestrială a fost făcută pe toată perioada de derulare a Planului de Acțiune, respectiv 2005-2007.

Astfel cum rezultă din răspunsurile instanțelor și parchetelor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, nicio instanță și niciun parchet nu au fost confruntate, în cursul anului 2008, cu exercitarea, *de către persoanele vizate*, a drepturilor recunoscute de art. 12, art. 13, art. 14 și art. 15 din Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare (*dreptul la informare; dreptul de acces la date; dreptul de intervenție; dreptul de opoziție*) și nici nu au fost supuse unei proceduri de investigare, exercitată de Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, ca urmare a unor plângeri sau sesizări.

În legătură cu acest din urmă aspect este de menționat că, potrivit art. 21 alin. 3 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, Autoritatea de supraveghere monitorizează și controlează, sub aspectul legalității, prelucrările de date cu caracter personal care cad sub incidența actului normativ menționat. În scopul arătat, aceasta exercită, printre alte atribuții, și pe aceea de efectuare a unor investigații din oficiu sau la primirea unor plângeri ori sesizări.

Referitor la modul de aplicare a măsurilor tehnice și organizatorice pentru protejarea datelor cu caracter personal în acord cu „*Cerințele minime de securitate a prelucrărilor de date cu caracter personal*”, aprobate prin Ordinul nr. 52/2002 al Avocatului Poporului, sunt de subliniat următoarele aspecte:

Potrivit răspunsurilor instanțelor și parchetelor, acestea au pus în aplicare măsurile tehnice și organizatorice prevăzute de actul normativ menționat, cum ar fi, spre exemplu:

- identificarea și autentificarea utilizatorului se face prin introducerea codului de bare de la tastatură, fiecare utilizator având propriul cod de identificare;
- computerele și terminalele de acces sunt instalate în încăperi care se pot încuia și cu acces restricționat;
- se realizează execuția copiilor de siguranță și sunt păstrate în încăperi cu acces restricționat;
- accesarea bazei de date este înregistrată într-un fișier care conține numele conturilor alocate și parolele individuale;
- dezactivarea tastei „print screen”;
- instruirea personalului referitor la prevederile Legii nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare etc.;

Totodată, cu excepția unor instanțe din circumscripția unei curți de apel, toate celelalte instanțe și parchete au raportat că se menționează numărul de înregistrare în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal, comunicat de Autoritatea Națională de Supraveghere, pe actele prin care sunt colectate, stocate sau dezvăluite date cu caracter personal, astfel cum prevede art. 24 alin. 2 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare.

3.13. Degrevarea judecătorilor și procurorilor de sarcinile non-judiciare, în vederea creșterii calității actului de justiție

În condițiile supraîncărcării cu care se confruntă în acest moment atât instanțele judecătorești, cât și unitățile de parchet, situație agravată de creșterea progresivă a numărului de ieșiri din sistem, în special ca urmare a pensionării, degrevarea judecătorilor și procurorilor de sarcini auxiliare, non-judiciare, și orientarea activității acestuia exclusiv spre atribuțiile ținând de îndeplinirea actului de justiție constituie atât o măsură, indispensabilă, de eficientizare a funcționării sistemului judiciar, cât și o modalitate de maximizare a potențialului resurselor, în special umane, existente în vederea creșterii calității și celerității procedurilor judiciare.

- Pe baza evaluărilor efectuate de Consiliul Superior al Magistraturii, s-a reținut că o serie de acte normative instituie în sarcina judecătorilor și/sau a procurorilor unele atribuții care se exercită, de regulă, de un magistrat delegat. În legătură cu această situație, în cursul anului 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a sesizat ministrul justiției în vederea inițierii de reglementări distincte care să asigure preluarea de *catre entități distincte, situate în afara puterii judecătorești*, a respectivelor atribuții. În susținerea acestei propuneri au fost invocate și reglementările aplicabile în unele din materiile enunțate și în state ale Uniunii Europene (Anglia, Cehia, Danemarca, Germania, Lituania, Italia, Polonia). În concret, au fost vizate următoarele acte normative prin care s-au conferit atribuții suplimentare judecătorilor și procurorilor, dintre care, cel puțin unele, nu prezintă o legătură directă cu rolul social al funcției exercitate.

Referitor la percepția judecătorilor asupra exercitării unor atribuții non-judiciare, potrivit răspunsurilor instanțelor (centralizate la nivelul fiecărei curți de apel) la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, rezultă următoarele:

- 50 % dintre instanțe au precizat că între 80-100 % din numărul total al judecătorilor din cadrul acestora îndeplinesc și alte sarcini de serviciu decât cele judiciare, strict legate de atribuțiile funcției de judecător;

- aproximativ 13 % dintre cei intervieuați au apreciat că un procent situat între 60-80 % din judecătorii care își desfășoară activitatea în cadrul acestora îndeplinesc și astfel de atribuții;

- cca 13 % dintre instanțe au considerat că procentul judecătorilor respectivi este de 30-60 %;
- cca 18 % dintre respondenți au învederat că această pondere este situată între 10-30 %;
- numai 6 % au opinat că ponderea judecătorilor care exercită și altfel de atribuții este sub 10 %.

În ceea ce privește procentul din timpul de lucru al judecătorilor alocat îndeplinirii de către aceștia a unor sarcini de natură administrativă, opinia majoritară a celor intervieuați a fost aceea că acesta este situat între 5-20 %, însă un număr semnificativ de instanțe (aproximativ 40 %) au apreciat că acest timp reprezintă 20-30 % din timpul total de lucru.

Astfel cum se reține din datele prezentate, numărul judecătorilor care îndeplinesc atribuții non-judiciare este ridicat (între 80-100% din totalul judecătorilor de la 50 % dintre instanțe), astfel că inițiativa Consiliului Superior al Magistraturii, sus menționată, a fost justificată de nevoile reale ale sistemului.

Exercitarea altor sarcini de serviciu decât cele judiciare, strict legate de atribuțiile funcției, de către procurori, potrivit răspunsurilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare raportului se prezintă astfel:

- 31,25% dintre procurori îndeplinesc sub 10% și sarcini non judiciare;
- 18,75% dintre procurori exercită între 10-30% și sarcini non judiciare;
- 18,75% dintre procurori exercită între 30-60% și sarcini non judiciare;
- 12,5% dintre procurori exercită între 60-80% și sarcini non judiciare;
- 18,75% dintre procurori exercită între 80-90% și sarcini non judiciare.

Privitor la procentul din timpul de lucru al procurorilor alocat îndeplinirii unor sarcini de natură administrativă 56,25% au apreciat că acesta este situat între 5-20%, 18,75% au precizat că timpul alocat este între 20-30%, 6,25 au apreciat că acesta este peste 50% și 18,75% au estimat că timpul alocat este sub 5%.

3.13.1. Stadiul proiectului pilot privind modulele judecător-grefieri⁸⁹

În Strategia de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005-2007, aprobată prin HG nr. 232/2005 și în Planul de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și a luptei împotriva corupției, aprobat prin Hotărârea nr. 1346/2007, s-a accentuat necesitatea transferului sarcinilor nejudiciare de la judecători către personalul auxiliar.

⁸⁹ Subsecțiune elaborată de către Direcția resurse umane și organizare.

Proiectul modulelor judecător-grefieri, inițiat de Consiliul Superior al Magistraturii la data de 21 iunie 2006 și extins ulterior, a suferit redimensionări în cursul anului 2008, unele din instanțele nominalizate nefiind în măsură să aloce necesarul de grefieri pentru funcționarea a 1-3 module pilot, ca urmare a imposibilității suplimentării statelor de personal ale instanțelor pilot cu posturile respective.

Monitorizarea derulării acestui proiect, realizată la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, a relevat avantaje certe, constând, în principal, în următoarele aspecte:

- îmbunătățirea gestionării dosarelor, cu consecințe pozitive privind accesul avocaților și justițabililor la dosare;
- operativitate și eficiență în soluționarea cauzelor;
- bune performanțe în ceea ce privește redactarea hotărârilor judecătorești;
- degrevarea judecătorilor implicați de activitățile conexe celei de judecată;
- structurarea atribuțiilor auxiliare și implicarea grefierului cu studii superioare în activități specializate (selectarea practicii judiciare relevante și elaborarea proiectelor de hotărâri de o complexitate mai redusă);
- reducerea evidentă a duratei de soluționare a cauzelor.

Pe baza raportului final privind modul de derulare a proiectului, în ședința din data de 23 octombrie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, constatând funcționalitatea proiectului, a hotărât următoarele:

- inițierea unor dezbateri împreună cu Ministerul Justiției și Școala Națională de Grefieri, privind necesitatea redefinirii statului funcției de grefier cu studii superioare și a competențelor acesteia;
- analizarea, cu consultarea instanțelor judecătorești, a utilității modificării și completării atribuțiilor grefierilor cu studii superioare juridice, în vederea transferului efectiv al sarcinilor administrative (nonjudiciare), de la judecător către această categorie profesională.

În aplicarea hotărârii menționate s-a solicitat Ministerului Justiției și Școlii Naționale de Grefieri să desemneze reprezentanți care, împreună cu cei ai Consiliului Superior al Magistraturii, să analizeze, în contextul necesității degrevării judecătorilor de atribuțiile non-judiciare, acele sarcini care pot fi îndeplinite eficient și cu costuri limitate de către grefierii cu studii superioare. Totodată, s-a solicitat instanțelor pilot să comunice Consiliul Superior al Magistraturii opiniile și propunerile acestora cu privire la modificarea și completarea atribuțiilor acestei categorii profesionale.

Rezultatele analizei care va fi efectuată de reprezentanții celor trei instituții, precum și propunerile instanțelor pilot urmează să fie valorificate în vederea accelerării extinderii proiectului menționat.

3.13.2. Dispoziții legale sau propuneri de lege ferenda care ar putea genera diminuarea supraîncărcării instanțelor și parchetelor sau degrevarea judecătorilor și procurorilor de sarcini non judiciare

În cursul anului 2008 Consiliului Superior al Magistraturii a analizat actele normative care prevăd în sarcina magistraților atribuții care nu au legătură cu activitatea de judecată.

Au fost identificate o serie de acte normative care cuprind dispoziții prin care magistraților le sunt atribuite unele competențe de altă natură decât cele în legătură cu înfăptuirea actului de justiție.

Astfel:

Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, cu modificările și completările ulterioare - potrivit dispozițiilor art. 15-24 din cuprinsul Capitolului II intitulat „**Constituirea societăților agricole**”, înscrierea societății ca persoană juridică, ținerea registrului societăților, operarea modificării actului constitutiv sunt de competența judecătorei în a cărei circumscripție se va afla sediul societății. De asemenea, se constată că potrivit dispozițiilor art. 17 din acest act normativ, dosarele și registrele se păstrează de judecătoreie, arhivate separat, și se conservă fără termen.

Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare reglementează o serie de activități desfășurate de judecătorul delegat la oficiul registrului comerțului. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 37 alin. (1) „Controlul legalității actelor sau faptelor care, potrivit legii, se înregistrează în registrul comerțului se exercită de justiție printr-un judecător delegat.”, instituindu-se obligația președintelui tribunalului de a delega la oficiul registrului comerțului, la începutul fiecărui an judecătoresc, unul sau mai mulți judecători ai tribunalului. Același act normativ prevede atribuțiile judecătorului delegat în legătură cu autorizarea constituirii, înmatricularea, modificarea actelor constitutive și radierea societăților comerciale (art. 40, 46, 60, 204, 237 din lege).

Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare prevede la art. 5 faptul că „**Asociația dobândește personalitate juridică prin înscrierea în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătorei în a cărei circumscripție teritorială își are sediul.**” Potrivit acestui act normativ, judecătorul anume desemnat de președintele instanței, verifică respectarea dispozițiilor art. 7 alin. (3) și poate dispune, prin încheiere motivată, înscrierea asociației în Registrul asociațiilor și fundațiilor, chiar dacă există

un refuz motivat al Ministerului Justiției de a elibera dovada disponibilității denumirii, pe care îl apreciază ca neîntemeiat.(art. 8).

La art. 9 se prevede citarea parchetului de pe lângă instanța sesizată, dacă judecătorul constată neregularități care privesc dispozițiile art. 40 alin. (2) din Constituție, fiind obligatorie **punerea concluziilor de către procuror.**

Alte prevederi privind **posibilitatea judecătorului delegat de a respinge cererea de înscriere a asociației, precum și cele referitoare la căile de atac** sunt conținute la art. 10, 11 și 12 din acest act normativ.

La art. 33, 34 și 55 sunt prevăzute atribuțiile judecătorului desemnat în ceea ce privește **modificarea actului constitutiv sau a statutului și constatarea dizolvării asociațiilor.**

Aceleași atribuții ale judecătorilor și procurorilor sunt reglementate, prin același act normativ, și pentru înființarea fundațiilor.

Legea partidelor politice nr. 14/2003, cu modificările și completările ulterioare prevede în competența exclusivă a Tribunalului București înregistrarea, modificarea statutului și dizolvarea partidelor și alianțelor politice, precum și ținerea evidenței acestora.

Legea sindicatelor nr. 54/2003 conține prevederi referitoare la **dobândirea personalității juridice** de către organizația sindicală, **obligația judecătorească în a cărei rază teritorială își are sediul organizația sindicală de a ține un registru special**, în care se înscriu: denumirea și sediul organizației sindicale, numele și prenumele membrilor organului de conducere, codul numeric personal al acestora, data înscrierii, precum și numărul și data hotărârii judecătorești definitive de admitere a cererii de înscriere, **obligația judecătorească competente de a menționa în registrul special prevăzut la art. 17 alin. (1) modificările din statut, precum și schimbările din compunerea organului de conducere al organizației sindicale** (art. 14-20).

La art. 38 se prevede atribuția instanței judecătorești care a operat înscrierea în registrul special ca persoană juridică, de a face mențiunea dizolvării organizației sindicale.

Aceleași prevederi există și în cazul **federațiilor și confederațiilor sindicale**, cu diferența că instanța competentă este **tribunalul județean sau al municipiului București în a cărui rază teritorială își au sediul** (art. 42-49).

Legea nr. 230/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari reglementează atribuțiile judecătorului delegat în legătură cu asociațiile de proprietari. Actul normativ prevede că **asociația de proprietari dobândește personalitate juridică în baza**

încheierii judecătorului-delegat desemnat la organul financiar local de către președintele judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială se află clădirea (art. 6).

Potrivit art. 8 alin.(2), orice modificare sau completare se înregistrează la judecătoria care a emis încheierea judecătorească de înființare, fără alte formalități.

Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cuprinde unele prevederi referitoare la atribuții ale judecătorilor în ceea ce privește validarea consilierilor locali. Astfel, potrivit art. 30 alin. (1), „Validarea alegerii consilierilor se face de către judecătoria în raza căreia se află unitatea administrativ-teritorială, de către un judecător desemnat de președintele instanței.”

Art. 32 alin. (3) prevede competența instanței de a declara vacante, prin hotărâre, locurile consilierilor locali aleși care au lipsit nemotivat la oricare dintre cele 3 convocări, în situația în care consiliul local nu se poate reuni nici la a treia convocare din cauza absenței nemotivate a consilierilor locali.

Legea nr. 67/2004 pentru alegerea administrației publice locale, republicată prevede competența judecătoriei în a cărei rază teritorială se află localitatea în care se desfășoară alegerile de a soluționa contestațiile împotriva soluțiilor pronunțate de primar cu privire la întâmpinările referitoare la omisiuni, înscrieri greșite sau oricare alte erori din listele electorale(art. 16).

Art. 24, 35 și 36 din același act normativ conțin reglementări referitoare la participarea magistraților la constituirea birourilor electorale de circumscripție, a oficiilor electorale, precum și participarea judecătorilor de Înalta Curte de Casație și Justiție la alcătuirea Biroului Electoral Central.

Art. 121 prevede judecarea de către instanță a întâmpinărilor, contestațiilor și a oricăror alte cereri prevăzute de această lege, potrivit regulilor stabilite pentru ordonanța președințială, cu participarea obligatorie a procurorului.

Legea nr. 373/2004 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, cu modificările și completările ulterioare prevede competența judecătoriei în a cărei rază teritorială domiciliază alegătorul de a soluționa contestațiile împotriva soluțiilor date de primar cu privire la omisiunile, înscrierile greșite și oricare alte erori din listele electorale, precum și împotriva soluțiilor date de serviciul de evidență informatizată a persoanei la întâmpinări privind întocmirea sau eliberarea cărților de alegător.

La articolele 31, 33, 35 și 37 se regăsesc reglementări cu privire la participarea magistraților la alcătuirea birourilor electorale de circumscripție, a oficiilor electorale, a birourilor electorale ale secțiilor

de votare, precum și participarea judecătorilor de Înalta Curte de Casație și Justiție la alcătuirea Biroului Electoral Central.

Potrivit art. 47 alin. (3), contestațiile privind înregistrarea sau respingerea candidaturilor se soluționează de tribunalul în a cărui raza teritorială se află circumscripția electorală, în cel mult două zile de la primirea contestației.

Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, cu modificările și completările ulterioare face trimitere la Legea nr. 373/2004 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, potrivit art. 2, alin. (1), în unitățile administrativ-teritoriale operațiunile electorale pentru alegerea Președintelui României se fac în circumscripțiile electorale și secțiile de votare, sub conducerea și supravegherea birourilor electorale prevăzute de Legea pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, pe baza acelorași liste electorale, fiind aplicabile dispozițiile privind participarea magistraților la constituirea birourilor electorale.

Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare conține prevederi privind participarea magistraților la alcătuirea birourilor electorale de circumscripție, a oficiilor electorale, a birourilor electorale ale secțiilor de votare, precum și participarea judecătorilor de Înalta Curte de Casație și Justiție la alcătuirea Biroului Electoral Central (art. 23-28).

S-a apreciat că, prin atribuirea unor competențe instanțelor judecătorești, de altă natură decât cele în legătură cu înfăptuirea actului de justiție, se încalcă principiul separației puterilor în stat consacrat prin art. 1 alin. (4) din Constituția României.

De asemenea, aceste texte sunt contrare principiilor imparțialității justiției și independenței judecătorilor, prevăzute în art. 124 alin. (2) și (3) din Constituție, magistrații neputându-se transforma în funcționari publici ori personal contractual al administrației publice.

Totodată, dispozițiile menționate contravin și prevederilor art. 115 alin. (6) din Legea fundamentală.

Se observă că toate aceste reglementări prevăd în sarcina magistraților unele atribuții care, prin natura lor, țin de exercitarea unei funcții publice și nu de activitatea de judecată sau de urmărire penală, ajungându-se în situația în care, magistrații exercită **concomitent** atât funcția de judecător sau procuror, cât și alte atribuții aferente unei funcții publice.

Or, potrivit art. 125 alin. (3) din constituție, **funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.**

Această prevedere constituțională este preluată la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia **„Funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii.”**

O situație de excepție există în cazul activității desfășurate de judecătorii de la Înalta Curte de Casație și Justiție în cadrul Biroului Electoral Central. Trebuie precizat că în legătură cu acest aspect, **Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 326 din 14 septembrie 2004**, cu ocazia analizării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 32 din Legea nr. 67/2004. Curtea a respins excepția de neconstituționalitate, reținând în considerentele deciziei pronunțate faptul că **„organizarea și desfășurarea operațiunilor electorale trebuie realizate de organisme neutre, alese sau desemnate prin procedee democratice și transparente.”** S-a arătat că participarea judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție în calitate de membri ai Biroului Electoral Central se constituie într-o **garanție privind desfășurarea corectă a întregului proces electoral**, subliniindu-se și faptul că pe perioada în care exercită aceste atribuții, **judecătorii de la Înalta Curte de Casație și Justiție au statutul de detașați, exercitând numai atribuții proprii procesului electoral.**

Studiul de drept comparat referitor la participarea judecătorilor la activitățile extrajudiciare a pus în evidență o serie de elemente care prezintă relevanță în demersul de degrevare a magistraților de atribuțiile care nu au legătură cu actul de justiție.

Astfel, **în Anglia și în Țara Galilor judecătorii nu sunt implicați în activități extrajudiciare de natură administrativă**, întrucât aceste activități sunt considerate incompatibile cu poziția autorității judecătorești, ca putere distinctă în stat.

Se observă că, spre deosebire de România, unde legislația consacră **obligația** judecătorilor de a exercita o serie de atribuții extrajudiciare, în Cehia, Danemarca, Germania, Lituania, Italia, Polonia legislația **permite** judecătorilor să se implice în activități extrajudiciare, cu precizarea că **în Danemarca, aceștia sunt remunerați** pentru activitățile extrajudiciare prestate, nivelul veniturilor neputând depăși 50% din salariul de judecător.

Este important de reținut că **în Cehia participarea judecătorilor în cadrul comitetelor electorale este posibilă dacă aceștia se oferă voluntari.**

Trebuie făcută precizarea că, în majoritatea statelor în care judecătorii exercită atribuții extrajudiciare, implicarea în aceste activități **nu reprezintă o obligație legală, ci o posibilitate**, iar această posibilitate este în strânsă legătură cu regimul incompatibilităților și interdicțiilor care nu este

atât de strict, legislația permițând magistraților să desfășoare alte activități și chiar să realizeze venituri suplimentare din aceste activități.

Or, în raport de incompatibilitățile și interdicțiile la care sunt supuși magistrații din România, obligația acestora de a exercita atribuții extrajudiciare este nejustificată.

O posibilă soluție legislativă este aceea de a degreva total instanțele de judecată de orice activitate referitoare la societățile agricole. Aceasta presupune modificarea legii în sensul înființării unei autorități/instituții care să preia toate atribuțiile instanței de judecată cu privire la înregistrarea societăților agricole

O soluție legislativă similară a fost adoptată și în situația înființării la nivelul fiecărui județ și în municipiul București a oficiilor de cadastru și publicitate imobiliară ca unități cu personalitate juridică în subordinea Agenției Naționale, prin reorganizarea actualelor oficii județene de cadastru, geodezie și cartografie și al municipiului București și a birourilor de carte funciară de pe lângă judecătorii, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 41/2004, care a avut drept efect degrevarea judecătorilor de această activitate.

O altă soluție legislativă a fost adoptată la modificarea Legii cetățeniei române nr. 21/1991 prin Ordonanța de urgență nr. 87/2007, care prevede înlocuirea comisiei formată din 5 judecători cu o comisie formată din personal de specialitate juridică din cadrul Ministerului Justiției, precum și înlocuirea activității nepermanente cu o activitate permanentă. Modificarea adusă răspunde atât cerințelor de creștere a celerității în instrumentarea acestor dosare, cât și priorității degrevării judecătorilor de atribuțiile care nu au legătură cu activitatea de judecată.

Având în vedere faptul că degrevarea magistraților de atribuțiile care nu au legătură cu actul de justiție reprezintă o prioritate și ținând cont de argumentele prezentate, în ședința din data de 19 iunie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât sesizarea ministrului justiției cu propunerea de inițiere a unor acte normative prin care toate aceste atribuții să fie preluate de autorități sau instituții publice din sfera autorității executive – fie că este vorba de autorități sau instituții deja existente fie că este vorba de autorități sau instituții care vor fi înființate prin legi speciale.

3.13.3. Măsuri luate de instanțe și parchete privind degrevarea judecătorilor/procurorilor de sarcini auxiliare⁹⁰

Cu ocazia redimensionării proiectului pilot privind modulele judecător-grefier, pe fondul deficitului de personal auxiliar, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus reconfigurarea modulelor judecător-grefier, astfel încât fiecare dintre instanțele pilot să funcționeze cu 2 astfel de

⁹⁰ Subsecțiune realizată de către Direcția resurse umane și organizare-

module, compuse dintr-un judecător și doi grefieri, dintre care unul cu studii medii și unul cu studii superioare.

În consecință, fiecare dintre instanțele pilot, într-o concepție proprie de management al dosarelor, au procedat la delimitarea atribuțiilor fiecăruia dintre cei doi grefieri care fac parte din respectivele module, sub coordonarea judecătorului titular al completului, stabilindu-se în sarcina acestora o serie atribuții nonjudiciare, în scopul degrevării judecătorului de alte activități decât pregătirea ședinței de judecată, studiul legislației, al doctrinei și, în perspectivă, de redactarea hotărârilor judecătorești, precum și al obținerii unui randament maxim de către grefieri prin specializare și separarea activităților alocate.

Potrivit comunicărilor instanțelor pilot, activitățile specifice celor doi grefieri din componența modulelor au fost structurate în jurul a trei momente principale, respectiv, activitatea anterioară, concomitentă și ulterioară ședinței de judecată, în raport cu gradul de complexitate al atribuțiilor aferente, după modelul orientativ stabilit în nota de fundamentare a proiectului. Astfel, majoritatea instanțelor pilot au stabilit ca atribuțiile de o complexitate mai redusă, corespunzătoare celor trei etape ale procedurii judiciare, să rămână în sarcina grefierului cu studii medii, urmând ca o serie de atribuții principale să fie îndeplinite de către grefierul cu studii superioare, și au propus consacarea acestora în Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, după cum urmează:

- anterior ședinței de judecată: întocmirea fișei dosarului pe baza unui model standardizat, aceasta urmând să fie completată cu observațiile judecătorului; selectarea și punerea la dispoziția judecătorului a fondului documentar specific (legislație, doctrină, practică judiciară); calculul taxei de timbru cu observații sau propuneri în această materie;
- în timpul ședinței de judecată, grefierul cu studii superioare are responsabilitatea consemnărilor în caietul grefierului, precum și rolul de garant al procedurii;
- ulterior ședinței de judecată grefierul cu studii superioare întocmește încheierile de ședință, întocmește și comunică actele procedurale, elaborează proiecte de hotărâri sub îndrumarea judecătorului.

În scopul degrevării judecătorilor și procurorilor de alte sarcini sarcini suplimentare, prin chestionarul privind colectarea datelor necesare redactării raportului unele instanțe și parchete au propus inițierea de măsuri legislative care să permită exercitarea acestor activități de grefieri cu studii superioare, concomitent cu suplimentarea numărului de astfel de posturi sau preluarea acestora de către Ministerul Justiției și aducerea lor la îndeplinire prin personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor.

Un anumit grad de degrevare a judecătorilor și procurorilor de astfel de activități poate rezulta și prin luarea unor măsuri administrative la nivelul instanțelor și parchetelor, constând într-o bună organizare a activității interne și a circuitului lucrărilor, precum și o responsabilizare a tuturor categoriilor de personal față de exercitarea propriilor atribuții, astfel încât magistrații să îndeplinească numai acele sarcini administrative care sunt impuse în sarcina lor, în mod expres, printr-o dispoziție legală sau regulamentară.

3.14. Îmbunătățirea liberului acces la justiție⁹¹

Accesul liber la justiție este consacrat ca un drept fundamental al persoanei prin dispozițiile art.21 din Constituția României, acesta fiind în concordanță cu art.6 pct.1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art.10 din Declarația universală a drepturilor omului, precum și cu art.14 pct.1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

În Constituție, accesul liber la justiție este conceput ca drept al oricărei persoane de a se putea adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, garantându-se că exercitarea acestui drept nu poate fi îngrădită prin nici o lege.

În sensul celor de mai sus, art. 6 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede că orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime în exercitarea dreptului său la un proces echitabil, iar accesul la justiție nu poate fi îngrădit.

Menționăm că, în mod tradițional se consideră că accesul liber la justiție nu presupune, în mod necesar și necircumstanțiat, gratuitatea promovării unei proceduri judiciare, în special în domeniul procesului civil fiind posibilă, cum este și cazul României, instituirea în sarcina titularului cererii de chemare în judecată a obligației de plată a unei taxe de timbru. Totodată, în unele state asistența juridică este obligatorie, în special în fața instanțelor superioare, care exercită în principal un control de legalitate asupra hotărârilor instanțelor de fond, de principiu, sarcina avansării onorariului avocațial și a celorlalte cheltuieli implicate revenind părții interesate, fiind în final suportate, ca parte a cheltuielilor de judecată, de partea care pierde procesul.

Totuși, garantarea dreptului de acces la un tribunal (liberul acces la justiție), astfel cum a statuat în jurisprudența sa și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, presupune ca, prin instituirea unor obligații precum cele de mai sus să nu se stabilească în sarcina părții care recurge la o procedură

⁹¹ Subsecțiune realizată de către Serviciul relații cu publicul, registratură, secretariat și arhivă.

judiciară o sarcină exorbitantă, care să nu poată fi îndeplinită fără a-și periclita siguranța materială sau să-l pună într-o imposibilitate *de facto* de a se adresa justiției datorită costurilor implicate.

Apreciem că, la momentul actual, în urma ajustărilor legislative efectuate în ultimii ani, legislația română răspunde acestor exigențe iar obligativitatea plății taxelor judiciare de timbru nu înfrânge principiul gratuității justiției și, implicit, al accesului liber la justiție, deoarece partea căzută în pretenții poate fi obligată la restituirea sumelor avansate în condițiile art. 274-276 Cod procedură civilă, iar Legea taxelor judiciare de timbru nr. 146/1997 prevede posibilitatea *scutirii sau reducerii taxei de timbru* pentru anumite categorii de cauze civile, existând și alte garanții efective pentru finalizarea procedurii judiciare chiar și în cazul persoanelor cu posibilități materiale reduse.

În acest sens, art.74 Cod procedură civilă prevede, pentru cel care nu e în stare să facă față cheltuielilor unei judecăți, fără a primejdui propria sa întreținere sau a familiei sale, dreptul de a cere instanței de judecată *asistență judiciară*, iar art.75 din același cod prevede că în conținutul conceptului de asistență judiciară intră acordarea de *scutiri, reduceri, eşalonări, sau amânări pentru plata taxelor de timbru și a timbrului judiciar*, precum și *apărarea și asistența gratuită* printr-un avocat delegat de baroul avocaților.

Cu două excepții, respectiv Curțile de Apel Craiova și Pitești, toate celelalte curți de apel au evidențiat admiterea majorității cererilor de acordare a asistenței judiciare în cursul anului 2008, prin scutirea totală sau parțială de la plata taxelor de timbru, acordarea de eşalonări sau amânări de la plata taxelor de timbru sau a cauțiunilor, precum și prin asigurarea asistenței gratuite, prin desemnarea unui avocat delegat de baroul avocaților.

O altă garanție a asigurării accesului liber la justiție o constituie și funcționarea, în cadrul fiecărei instanțe, a unui **Birou de informare și relații publice**, a cărui activitate este reglementată de art. 77 și următoarele din Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești. Printre atribuțiile acestuia sunt și organizarea activității de furnizare a informațiilor publice; analizarea cererilor de furnizare de informații publice și transmiterea răspunsurilor către solicitanți, în termenul legal; asigurarea îndeplinirii obligației legale de furnizare din oficiu a informațiilor prevăzute de lege, prin afișarea în locuri vizibile la sediul instanței a înscrisurilor care să cuprindă aceste informații și prin publicarea lor pe pagina de internet a instanței, precum și analizarea petițiilor înregistrate și soluționarea acestora, sub coordonarea președintelui instanței.

În cuprinsul anului 2008 la nivelul instanțelor judecătorești s-a urmărit îmbunătățirea accesului liber la justiție prin distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justiciabili, aducerea la cunoștința victimelor infracțiunilor a drepturilor ce le revin sau admiterea unor cereri având ca obiect astfel de

drepturi, afișarea la sediul instanței a informațiilor de interes pentru justițiabili, soluționarea cu celeritate a cererilor privind furnizarea informațiilor de interes public, aprobarea cererilor de acordare a asistenței judiciare în materie civilă, răspunsul cu celeritate la petițiile adresate instanței, organizarea unor manifestări de tipul “uși deschise”.

Majoritatea instanțelor au subliniat că măsurile susceptibile a conduce la îmbunătățirea liberului acces la justiție care și-au găsit aplicabilitate practică în decursul anului 2008 sunt, în ordinea importanței, acordarea asistenței judiciare gratuite în materie civilă, distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justițiabili, afișarea la sediul instanței a informațiilor de interes pentru justițiabili și organizarea unor manifestări de tipul “uși deschise”.

În ceea ce privește parchetele, acestea au evidențiat că măsurile susceptibile a conduce la îmbunătățirea liberului acces la justiție care și-au găsit aplicabilitate practică în decursul anului 2008 sunt, în funcție de importanța lor, următoarele: aducerea la cunoștința victimelor infracțiunilor a drepturilor ce le revin, răspunsul cu celeritate la petițiile adresate parchetului, distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justițiabili, afișarea la sediul parchetului a informațiilor de interes pentru justițiabili, soluționarea cu celeritate a cererilor privind furnizarea informațiilor de interes public și asigurarea unui program zilnic de audiențe.

Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești a apreciat că și măsura transmiterii de informații periodice privind stadiul cercetărilor contribuie la îmbunătățirea accesului liber la justiție.

În ciuda demersurilor enumerate, cu efect pozitiv pentru îmbunătățirea liberului acces la justiție, parchetele și instanțele au enumerat și împrejurări cu impact negativ asupra percepției publice generale.

Imaginea publică defavorabilă a sistemului judiciar alterează atât actul de justiție, cât și modul în care interacționează participanții la procedurile judiciare, încât se impune ca această situație să fie combătută cu fermitate, în special prin creșterea gradului de responsabilitate a fiecărui magistrat cu privire la modul în care își exercită propriile atribuții, respectarea normelor de deontologie profesională, creșterea aptitudinilor de comunicare cu societatea civilă și justițiabilii, precum și cu instituțiile de presă, preocuparea tuturor puterilor statului pentru creșterea încrederii în justiție, dar și prin informarea corectă și asigurarea dreptului la replică ori de câte ori apar în presă articole denigratoare.

3.15. Concluzii privind progresele înregistrate, precum și vulnerabilitățile identificate și măsurile de remediere a acestora

Și în anul 2008 cadrul legislativ în care instanțele și parchetele și-au desfășurat activitatea s-a caracterizat prin instabilitate și „inflație” legislativă, fiind frecvente modificările aceluiași act normativ,

precum și apariția unor dispoziții care se suprapun ori contradictorii, generate mai ale de abrogările implicite.

Caracterul stufos, frecvența modificare a actelor normative, utilizarea în exces a modalității abrogării implicite constituie aspecte negative cronice ale sistemului legislativ din România. Aceste aspecte influențează negativ activitatea instanțelor de judecată și a parchetelor de pe lângă acestea atât în mod direct (creșterea duratei necesare documentării pentru documentarea cauzelor, apariția practicii neunitare etc.), cât și în mod indirect; astfel, caracterul puțin accesibil al reglementărilor în anumite materii, în special pentru persoanele lipsite de cunoștințe juridice și care nu doresc ori nu-și pot permite să apeleze la asistență juridică din partea unui profesionist, inhibă disponibilitatea justițiabililor de a apela la metode alternative de soluționare a litigiilor și, ca urmare a situațiilor de practică neunitară pe care le generează, stimulează folosirea excesivă a căilor de atac, împiedică executarea de bună voie a hotărârilor judecătorești și diminuează încrederea în corectitudinea și profesionalismul actului de justiție.

Pe de altă parte, activitatea instanțelor și parchetelor continuă să fie afectată și de funcționarea defectuoasă a altor servicii publice ale statului (durata proceselor de fond funciar este puternic afectată, spre exemplu, de nedefinitivarea lucrărilor cadastrale, în special în acele regiuni ale României în care s-a făcut trecerea de la sistemul de publicitate imobiliară bazată pe registrele de transcripțiuni-inscripțiuni la regimul de carte funciară) sau de modul de organizare și funcționare a unor activități adiacente sistemului judiciar dar care prezintă un impact direct asupra acestuia (spre exemplu, activitatea de expertiză judiciară).

Este de remarcat că problemele calității și stabilității actelor normative, precum și existența unor practici, atât de natură judiciară, cât și administrativă, care nu sunt de natură să garanteze posibilitatea exercitării efective de către cetățeni a drepturilor și intereselor lor legitime constituie disfuncționalități grave ale mecanismului de stat, care au fost deja sancționate și în practica Curții Europene a Drepturilor Omului.

Astfel, într-o cauză⁹², Curtea a arătat că violarea dreptului solicitantului, așa cum este el garantat de articolul 1 al Protocolului no.1 își are originea într-o problemă întâlnită la scară largă, care **rezultă dintr-o disfuncționalitate a legislației române și dintr-o practică administrativă care a afectat, și poate încă afecta, și pe viitor, un număr mare de oameni**. Obstacolul nejustificat privind exercitarea de către reclamant a dreptului de proprietate nu a fost cauzat de un incident izolat și nici nu este imputabil unei turnuri particulare pe care au luat-o evenimentele în cazul său; el rezultă din chiar cadrul legal, reglementativ și administrativ care se dovedește inadecvat, stabilit de autorități pentru o categorie specifică de cetățeni, respectiv beneficiarii măsurilor de restituire a bunurilor naționalizate sau confiscate de statul comunist”.

⁹² Viasu c. României.

Perpetuarea acestei situații este de natură să producă consecințe grave cu privire la sistemul intern de garantare a drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, astfel cum sunt ele instituite prin legea fundamentală a României și actele și tratatele internaționale la care România este parte, ceea ce presupune o reacție concertată și hotărâtă din partea tuturor celor trei puteri ale statului în vederea remedierii lor cât mai rapide.

Este indubitabil că sistemul judiciar are nevoie de un sistem legislativ modern și coerent, bazat, în special, pe noile Coduri – atât în materie procesuală, cât și în planul dreptului material. În același timp, Executivul trebuie să asigure corespondența între ceea ce se manifestă în planul intențiilor privind procesul de reformă și eficientizare a sistemului judiciar și ceea ce este afectiv alocat sistemului în planul resurselor, fie că ne referim la necesitatea redimensionării schemelor de personal, la dotarea corespunzătoare a instanțelor și parchetelor⁹³ sau la acoperirea cheltuielilor curente și a adaptării serviciilor auxiliare oferite de instanțe și parchete justițiabililor la noile realități sociale și tehnice⁹⁴. În sfârșit, autoritatea judecătorească însăși trebuie să-și asume, atât la nivel de sistem, cât și în mod individual, în ceea ce privește fiecare magistrat în parte, cel mai înalt grad de responsabilitate pentru îndeplinirea funcției sale sociale, în special sub aspectul celerității soluționării cauzelor, al dezvoltării continue al performanței profesionale și al respectării celor mai înalte standarde de integritate.

În acest context, noile Coduri – Civil, de Procedură Civilă, Penal și de Procedură Penală – pot constitui cel mai bun prilej pentru o reorganizare în profunzime, sub aspect calitativ, a sistemului legislativ, precum și pentru creșterea celerității și calității actului de justiție și a modernizării funcționării justiției, în ipostaza sa de serviciu public.

Pentru ca noile Coduri să provoace o astfel de reformă în profunzime a sistemului judiciar este însă necesară luarea în considerare a unor factori precum:

- este obligatorie efectuarea unor studii de impact a noilor reglementări, în special sub aspectul resurselor, umane și materiale, necesare pentru punerea în practică a acestora;
- aplicarea prevederilor noilor Coduri trebuie să fie dublată și de îmbunătățirea cadrului și a practicilor administrative legate de procedurile judiciare;

⁹³ Spre exemplu, înregistrarea și transcrierea conținutului ședințelor de judecată, o măsură menită să sporească gradul de încredere al cetățenilor în justiție și gradul de transparență a sistemului, a fost deja de mai multe ori prorogată din cauza lipsei resurselor necesare – atât sub aspectul dotărilor tehnice, cât și a insuficienței personalului auxiliar.

⁹⁴ Astfel, spre exemplu, activitatea de relații cu publicul a unor compartimente deosebit de importante ale instanțelor și parchetelor – precum registratura și arhiva – rămân încă la un nivel arhaic în ceea ce privește consultarea dosarelor, obținerea de copii de pe înscrisuri, investirea cu formulă executorie și legalizarea, în timp ce în alte state există proceduri judiciare care se desfășoară deja integral în modalitatea on-line (a se vedea, spre exemplu, procedura somației de plată pentru sume sub un anumit nivel din Anglia și Țara Galilor). De asemenea, procesul de citare al părților este costisitor, presupune risipă de timp și prezintă numeroase alte deficiențe, neluând în considerare noile mijloace de comunicare.

- prevederile noilor Coduri trebuie să fie la un înalt standard de calitate și să aibă un caracter realist⁹⁵, să fie adaptate realității economice și sociale, permițându-se astfel implementarea rapidă a acestora, precum și caracterul lor previzibil și accesibil.

În perioada de referință la nivelul instanțelor a continuat să funcționeze sistemul de repartizare aleatorie a cauzelor în sistem informatic. De asemenea, parchetele au continuat să implementeze criterii obiective de repartizare a cauzelor, în funcție de specializarea procurorilor, categoriile de activități desfășurate de parchete (urmărire penală proprie, supravegherea urmăririi penale etc.) ș.a.m.d.

Pe parcursul anului 2008, mass-media a semnalat în unele cazuri singulare perturbări ale sistemului de repartizare aleatorie. De asemenea, ministrul justiției a semnalat încercări de manipulare a sistemului cu ocazia ședinței de bilanț a Consiliului Superior al Magistraturii, fără a fi furnizate date concrete.

Este imperios necesar ca, pe de o parte, disfuncționalitățile tehnice ale sistemului să fie rapid și imediat remediate de către administratorul aplicației ECRIS – direcția de IT a Ministerului Justiției (care coordonează funcțional și activitatea informaticienilor din cadrul instanțelor și parchetelor), iar, pe de altă parte, orice tentativă de manipulare a sistemului să fie prompt semnalată organelor competente în vederea sancționării persoanelor vinovate, inclusiv sub aspect penal, dacă sunt îndeplinite condițiile angajării acestei forme de răspundere.

În ceea ce privește Consiliul Superior al Magistraturii, acesta își va menține politica de toleranță zero în ceea ce privește sancționarea unor astfel de fapte în care ar fi implicați magistrați (reamintim că, în trecut, Consiliul a pronunțat sancțiunea excluderii din magistratură împotriva unui președinte de secție care a repartizat o cauză unui complet de judecată eludând regulile repartizării aleatorii).

În ceea ce privește durata soluționării cauzelor, deși datele statistice relevă că marea majoritate a cauzelor sunt soluționate în condiții de operativitate, ținând cont de condițiile concrete în care funcționează instanțele și parchetele (supraîncărcare, insuficiența resurselor etc.), rămân cazuri a căror durată de soluționare este excesivă, situații constatate și în practica Curții Europene a Drepturilor Omului care a pronunțat mai multe hotărâri de condamnare a Statului Român în această materie pe parcursul anului 2008.

Tergiversarea soluționării unor cauze este rezultatul unui complex de factori, obiectivi și subiectivi, de la calitatea reglementărilor în anumite materii la folosirea de către părțile interesate a unor

⁹⁵ Spre exemplu, actualul Cod de procedură civilă conține o secțiune privind „administrarea probelor prin avocați”, instituție preluată din legislația procesuală a altor state și care era menită să accelereze procedurile judiciare și să elibereze rolul instanțelor. La 7 ani de la reglementarea sa, această procedură rămâne însă practic lipsită de aplicare practică ori aceasta are un nivel cu totul nesemnificativ.

subterfugii procedurale pentru creșterea duratei procedurii, sau la instrumentarea defectuoasă a unor cauze de către instanțe și parchete. Alte asemenea situații sunt provocate uneori de lipsa de pregătire juridică a părților neasistate de avocat, ceea ce conduce la calitatea necorespunzătoare a acțiunilor formulate, la tergiversarea propunerii și administrării probelor etc., dar și de generalizarea în legislația noastră a dublului grad de jurisdicție. Este de remarcat că, în jurisprudența instanței de la Strasbourg, se include în durata luată în considerare la aprecierea termenului rezonabil de soluționare și timpul necesar executării hotărârii judecătorești și se instituie obligația statului de a executa de bunăvoie titlurile executorii care îl privesc.

În cursul anului 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a instituit un mecanism de monitorizare a cauzelor mai vechi, instituind obligația instanțelor de a raporta lunar situația acestora, precum și a hotărârilor judecătorești neredactate în termen.

Deși această măsură a avut rezultate pozitive, este de remarcat că efectele unor astfel de măsuri administrative nu pot rămâne decât la un nivel limitat, cât timp rămân „portițe” procedurale care permit tergiversarea cauzelor iar rolul instanțelor și parchetelor rămâne supraîncărcat.

Prin urmare, un efect major în această materie nu va putea fi obținut decât în condițiile noilor Coduri de procedură și cu condiția ca implementarea acestora să fie dublată de asigurarea resurselor corespunzătoare, precum și de o reechilibrare și redimensionare ale unităților sistemului judiciar conform noilor reguli de competență.

Atât indicii de desființare ai hotărârilor judecătorești pe grade de jurisdicție, cât și ponderea inculpaților achitați definitiv din totalul acelor trimiși în judecată au prezentat variații reduse, rămânând la un nivel constant față de perioada de referință anterioară.

Și în această materie un efect deosebit de important îl poate avea crearea unui cadru legislativ – atât sub aspect material, cât și procesual – coerent și stabil, bazat pe cele 4 noi Coduri. De o importanță deosebită pentru creșterea actului de justiție rămân însă și accelerarea programelor de specializare a magistraților, precum și a celor de formare profesională. Din păcate, se pare că sumele bugetare alocate în anul 2009 pentru aceste activități nu vor permite decât cel mult menținerea ritmului activităților de formare profesională, crescând totodată ponderea și importanța activităților desfășurate la nivel descentralizat.

Existența, în multe materii, a practicii judiciare neunitare agravează caracterul stufos și instabil al legislației, afectând predictibilitatea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale și prezentând un impact negativ major asupra încrederii în justiție.

Înalta Curte de Casație și Justiție, deși a pronunțat în perioada de referință un număr important de recursuri în interesul legii, continuă să aibă un volum de activitate total inadecvat unei instanțe menite să judece în casație, al cărei rol primordial este să asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate celelalte instanțe. Mai mult, în practica Curții Europene a Drepturilor Omului au fost semnalate cazuri de practică neunitară chiar și la nivelul instanței supreme.

În acest context, noile Coduri trebuie să asigure o reglementare a competențelor care să asigure posibilitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție să-și orienteze preponderent activitatea spre unificarea practicii judiciare. Totodată, rămân deosebit de importante măsurile adiacente de unificare a practicii judiciare, precum: monitorizarea permanentă a jurisprudenței, în vederea sesizării Înaltei Curți cu cereri de recurs în interesul legii în domeniile în care se impune acest lucru, menținerea, ca domenii obligatorii, a seminariilor de unificare a practicii judiciare, atât la nivelul programului de formare continuă centralizată (prin Institutul Național al Magistraturii), cât și la nivel descentralizat, întâlnirile periodice ale judecătorilor și procurorilor din fiecare instanță sau parchet pe chestiuni de unificări a practicii, asigurarea accesului la jurisprudență etc.

Pe lângă aceste măsuri de unificare a practicii judiciare *post-factum* (după apariția cazurilor de practică neunitară) Consiliul Superior al Magistraturii își menține poziția privind necesitatea unor măsuri de prevenire a practicii neunitare; în acest sens, Consiliul a elaborat o propunere legislativă, transmisă de mai mult timp Ministerului Justiției, întrucât CSM nu are drept de inițiativă legislativă, prin care se instituie un mecanism al „întrebării prealabile”, asemănător celui din dreptul comunitar.

În ceea ce privește mecanismul de protecție al drepturilor omului instituit prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului, atât numărul plângerilor comunicate României, cât și numărul condamnărilor pronunțate împotriva statului român de către Curtea de Strasbourg rămân la niveluri foarte ridicate.

Deși multe dintre cauzele care încă atrag condamnarea României (datorită intervalului de timp care se scurge de la înregistrarea plângerii la Curte și până la judecarea efectivă a acesteia) au fost între timp alăturate, rămân încă aspecte care necesită intervenția statului pentru a preveni creșterea numărului de încălcări ale Convenției constatate de către jurisdicția europeană.

Pe de altă parte este îngrijorător că în unele situații, precum problematica litigiilor generate de restituirea imobilelor naționalizate, situația pare să se agraveze, Curtea semnalând, astfel cum arătam mai sus încălcarea Convenției datorită „cadrelui legal, reglementativ și administrativ, care este necorespunzător”.

De asemenea, rămân extrem de numeroase condamnărilor pentru încălcarea dreptului la un proces echitabil. În sfârșit, un semnal negativ este constituit de perpetuarea cauzelor de condamnare a

României pentru încălcarea unor drepturi din așa-numitul „nucleu dur” al Convenției, înregistrându-se spre exemplu 8 condamnări pentru încălcarea interdicției aplicării tratamentelor inumane sau degradante.

Este de remarcat că fiecare condamnare la Curtea de la Strasbourg este prezentată public în țara noastră ca vizând (exclusiv) deficiențe ale sistemului judiciar intern. De fapt, analizarea jurisprudenței Curții conduce la concluzia că, inclusiv în materia încălcării dreptului la un proces echitabil, vătămarea drepturilor recunoscute de Convenție are la bază un complex de factori, printre care se pot regăsi: lipsa de previzibilitate și de accesibilitate a unei dispoziții legale, stabilirea, printr-o dispoziție a legii, a unei sarcini cu caracter exorbitant pentru persoana vătămată, care aduce atingere, în substanța sa, dreptului de proprietate a acesteia, conduita unei instituții sau unui funcționar a statului, neexecutarea de către o instituție a unui titlu executoriu de bună voie, și chiar dacă executarea silită nici nu mai este posibilă, fiind prescrisă, ineficiența Fondului Proprietatea, desființarea unei sentințe judecătorești irevocabile, anularea ca netimbrată a unei acțiuni judiciare în anumite situații etc.

Este evident astfel că asigurarea unui mecanism intern eficient și coerent de protecție a drepturilor garantate de Convenție, în măsură să prevină viitoare condamnări ale României în fața Curții de la Strasbourg, presupune cu necesitate acțiunea concertată a tuturor celor trei puteri ale statului – Legislativul, Executivul și Autoritatea judecătorească.

Ca un aspect pozitiv, se impune a fi remarcat modul în care instanțele și parchetele din România s-au integrat, după numai un an de la integrarea României în Uniunea Europeană, în mecanismul european de cooperare judiciară. Totodată, instanțele și parchetele au colaborat cu instituțiile judiciare din celelalte State Membre în cadrul Rețelelor europene în materia cooperării judiciare (civilă și comercială, respectiv penală), au dat eficiență directă dispozițiilor dreptului comunitar (a se vedea spre exemplu numeroasele litigii privind controversata „taxă auto”), au emis și executat mandate europene de arestare etc.

Și pe plan internațional, instanțele și parchetele din România au continuat să aplice dispozițiile privind cooperarea judiciară și să desfășoare activitățile specifice, prevăzute în convențiile internaționale bi sau multilaterale.

În domeniul formării profesionale inițiale și continue a magistraților și a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor, Consiliul Superior al Magistraturii a realizat o evaluare a programelor de formare organizate de Institutul Național al Magistraturii, respectiv de Școala Națională de Grefieri, rezultatele acesteia urmând să fie valorificate împreună cu conducerile celor două instituții astfel încât să se asigure suportul logistic și informațional necesar asigurării unei specializări efective a

personalului din sistemul judiciar, precum și în ceea ce privește creșterea calității managementului judiciar.

În ceea ce privește nivelul instituțional, a continuat procesul de constituire a secțiilor și completelor specializate.

De asemenea, în contextul stabilirii noilor reguli de competență (prin noile Coduri) și al reechilibrării schemelor de personal ale instanțelor și parchetelor, având în vedere și rezultatele proiectului privind stabilirea volumului optim de activitate, se impune a fi reexaminată și problematica dezvoltării numerelor de instanțe specializate.

Din păcate, actuala stare de supraîncărcare regăsită la nivelul instanțelor și parchetelor produce unele consecințe negative și cu privire la specializarea judecătorilor și procurorilor, secțiile și completetele specializate având de multe ori caracter mixt, soluționând și cauze din alte materii.

În contextul supraîncărcării, degrevarea judecătorilor și procurorilor de sarcini auxiliare și trecerea unora dintre acestea, de natură non-judiciară, către personalul auxiliar trebuie să constituie o prioritate. O evaluare efectuată în perioada de referință a proiectului modulelor judecător-grefieri, aflat în derulare, a furnizat rezultate promițătoare, fiind evidențiate avantaje importante, în special sub aspectul modului de gestiune a cauzelor și a celerității procedurilor.

Extinderea proiectului și în afara instanțelor pilot este însă condiționată de asigurarea resurselor necesare (ceea ce presupune o reanalizare a schemelor de personal în ceea ce privește personalul auxiliar), de îmbunătățirea raportului între numărul grefierilor cu studii superioare și cel al grefierilor cu studii medii, precum și de furnizarea resurselor bugetare necesare dezvoltării activității Școlii Naționale de Grefieri în acest domeniu.

Pe parcursul anului 2008 Consiliul Superior al Magistraturii a continuat să acționeze în vederea creșterii gradului de transparență, atât în ceea ce privește activitatea proprie, cât și în ceea ce privește organizarea și funcționarea sistemului judiciar.

Se află în curs de implementare Strategia de comunicare și relații publice a sistemului judiciar, adoptată la sfârșitul anului 2007, intenționându-se creșterea eficienței birourilor de relații cu publicul din cadrul instanțelor și parchetelor, dotarea corespunzătoare a acestora și formarea corespunzătoare a magistraților care îndeplinesc atribuțiile de purtător de cuvânt.

Pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii furnizează un volum de informații de interes public printre cele mai ridicate în raport cu orice alt consiliu judiciar din Uniunea Europeană. De asemenea, informații relevante cu privire la activitatea instanțelor se regăsesc pe portalul acestora, iar cu

privire la parchete poate fi consultată pagina de Internet a Ministerului Public. De asemenea, unele instanțe și parchete administrează pagini proprii.

Consiliul Superior al Magistraturii a modificat în mod corespunzător prevederile Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești și a încheiat un protocol de colaborare cu Tribunalul Vrancea în vederea dezvoltării în parteneriat a aplicației Jurindex – Index de jurisprudență, urmând a fi publicate pe internet, în integralitatea lor⁹⁶, hotărârile pronunțate de instanțele de toate gradele, în vederea creșterii gradului de transparență a serviciului public al justiției și stimulării procesului de unificare a jurisprudenței.

În ceea ce privește managementul judiciar, și pe parcursul anului 2008 a continuat să se manifeste un interes destul de redus al magistraților pentru ocuparea posturilor de conducere vacante de la instanțe și parchete, în pofida procedurilor de concurs organizate, în special din cauza duratei relativ scurte a mandatelor, imposibilității degrevării semnificative a conducătorilor de instanțe și parchete de atribuțiile judiciare, datorită supraîncărcării cu lucrări, a exercitării de către conducătorii de tribunale și de curți de apel și a atribuțiilor de ordonatori de credite, precum și a lipsei stimulentele de natură financiară.

Prin intermediul chestionarului pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului, conducătorii instanțelor și parchetelor au fost rugați să precizeze principalele dificultăți întâmpinate în cursul anului 2008, din punct de vedere managerial.

Răspunsurile primite din partea conducătorilor din instanțe au vizat, în principal, aspecte privind modul de reglementare a exercitării atribuțiilor de conducere prin legi sau regulamente (insuficiența pârghiilor pentru realizarea unui management eficient, multitudinea atribuțiilor și dispersia accentuată a acestora în cuprinsul unor acte normative numeroase, lucru care provoacă interpretări și practici diferite, suprapunerea unor atribuții prevăzute de ROI cu atribuțiile altor manageri); - insuficiența resurselor avute la dispoziție, atât umane (numărul mic de judecători și personal auxiliar raportat la volumul de activitate, fluctuația mare a personalului, scheme incomplete de personal în raport cu statul de funcții, procedura de lungă durată și dificilă prevăzută de Regulamente pentru ocuparea posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate), cât și materiale (lipsa fondurilor necesare pentru efectuarea lucrărilor de investiții și pentru achiziționarea de mobilier strict necesar pentru aproape toate instanțele, discrepanțele și discriminările salariale în interiorul sistemului, obținerea cu dificultate sau reducerea sumelor aprobate pe buget pentru cheltuieli materiale, lipsa fondurilor pentru reparații capitale și consolidări, insuficiența fondurilor pentru îndeplinirea actelor procedurale necesare desfășurării activității de judecată, întâzieri în derularea contractului de proiectare privind reabilitarea

⁹⁶ În conformitate cu dispozițiile Legii nr.677/2001 vor fi protejate datele cu caracter personal.

sediului instanței, neprimirea la timp a sumelor necesare pentru achitarea furnizorilor de servicii și materiale); - deficiențe provenind din neadaptarea reglementărilor la specificul situației actuale a sistemului judiciar (condiții restrictive impuse de regulament sub aspectul continuității completelor, neadaptate realităților instanței, care s-a confruntat cu o fluctuație deosebită a judecătorilor); - inadecvarea sediilor instanțelor față de specificul activității (spații insuficiente de conservare și depozitare pentru arhiva veche și curentă, săli de ședință insuficiente, spații necorespunzătoare pentru activitatea de lucru cu publicul și pentru birouri); - modificările regulamentului de ordine interioară în legătură cu repartizarea aleatorie a cauzelor; - administrarea bugetului instanțelor de către Ministerul Justiției; - lipsa de încurajare a inițiativelor manageriale locale; - neocuparea funcțiilor de conducere la instanțele din circumscripția teritorială; - absența unor cunoștințe manageriale (organizare, comunicare) la echipa de management; - centralizarea excesivă în domeniul gestionării resurselor umane și materiale la nivelul curților de apel; - legislație necorespunzătoare în domeniul evaluării magistraților, căci sunt excluse nivelurile de intervenție ale președintelui instanței ierarhic superioare în procesul de evaluare de la nivelul instanțelor inferioare în grad; - lipsa compartimentului financiar contabil la nivelul curții de apel și al Tribunalului etc.

Și conducătorii de parchete au semnalat dificultăți, din punct de vedere al exercitării atribuțiilor manageriale, în domenii similare celor indicate de instanțe. Astfel, aspectele semnalate s-au referit la: - numărul redus de procurori la unele unități; - comunicarea defectuoasă pe anumite teme cu Consiliul Superior al Magistraturii și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție; - insuficiența resurselor materiale; - fluctuația personalului; - neocuparea posturilor vacante de procuror și personal auxiliar; - volumul mare de activitate; - cererile numeroase cereri de transfer și/sau de detașare ale procurorilor cu funcții de execuție; - imposibilitatea conducătorului parchetului de a delega procurorii cu funcții de execuție la unitățile aflate în dificultate cu personal; - înțelegerea uneori greșită a noțiunii de independență manifestată atât de procurori cu funcții de execuție, cât și cu funcții de conducere; - incoerență legislativă în materia precizării principiului de acțiune al controlului ierarhic; - exercitarea de către procurori a numeroase atribuții nonjudiciare; - caracterul uneori contradictoriu al hotărârilor CSM în raport de ordinele procurorului General al PÎCCJ; - lipsa de atractivitate a funcțiilor de conducere; - specializarea insuficientă a procurorilor; - condiții de muncă necorespunzătoare la unele parchete; - aprovizionare tehnico-materială necorespunzătoare; - insuficiența fondurilor disponibile; - lipsa unor reglementări adecvate unor măsuri eficiente de tragere la răspundere a poliției judiciare și a celorlalți participanți la procesul penal pentru deficiențe privind operativitatea și calitatea muncii cât și pentru antrenarea răspunderii disciplinare a magistraților și personalului auxiliar pentru încălcarea Codului deontologic; - procesul de evaluare are un caracter formal și este exercitat, în general, de persoane care nu-l cunosc direct pe cel evaluat; -lipsa de coeziune în echipa de conducere, din cauza faptului că legea

stabilește criterii diferite de selecție a conducătorilor; – comunicarea defectuoasă la nivelul conducerii; lipsa instrumentelor motivaționale; - imposibilitatea primei delegări pe post fără acceptul procurorului; - incoerența și instabilitatea legislativă; - nefinalizarea programului ECRIS_CDMS; insuficiența resurselor financiare și respectiv inexistența unui departament economico-financiar la nivelul Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel etc.

Aspecte problematice se mențin și în domeniul protecției judecătorilor și procurorilor, atât în ceea ce privește posibilitatea angajării răspunderii materiale a acestora, cât și în ceea ce privește protecția personală.

Sub primul aspect, deși legislația actuală reglementează posibilitatea angajării răspunderii materiale a magistraților pentru anumite aspecte privind exercitarea defectuoasă a atribuțiilor de serviciu, nu este reglementată și o formă de asigurare profesională a acestora, cum este cazul altor profesii în care este instituită răspunderea pentru malpraxis, situație inacceptabilă cât timp ea poate provoca consecințe directe asupra restrângerii practic a principiului independenței profesionale a magistraților.

Sub aspectul protecției personale, prin intermediul chestionarelor transmise pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului privind starea justiției, două curți de apel și două parchete de pe lângă curți de apel au raportat cazuri de săvârșire a unor fapte penale în perioada de referință împotriva unor magistrați, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, în timp ce cinci parchete de pe lângă curțile de apel au raportat săvârșirea unor astfel de fapte împotriva unor ofițeri de poliție judiciară.

Pentru a preveni creșterea numărului unor astfel de situații s-ar impune în anul 2009 îmbunătățirea sistemului de protecție personală a magistraților și a celorlalte categorii de personal implicate în combaterea fenomenului infracțional, precum și, prin noul Cod penal, reglementarea și sancționarea adecvată a infracțiunilor care obstrucționează activitatea justiției.

- Capitolul 4 -

GESTIONAREA RESURSELOR

4.1. Scurtă prezentare a Strategiei de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada august 2008-2011

Prin Hotărârea nr. 1320/27 noiembrie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat Proiectul privind analiza gestionării resurselor umane în perioada 2005 - august 2008 și strategia Consiliului Superior al Magistraturii în acest domeniu în perioada august 2008 – 2011.

Elaborarea Strategiei în domeniul resurselor umane pentru instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea a reprezentat una dintre prioritățile Consiliului Superior al Magistraturii, prevăzută ca măsură prin Hotărârea Guvernului nr. 1346/2007 privind aprobarea Planului de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției.

De asemenea, Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare din data de 23 iulie 2008 a accentuat necesitatea îmbunătățirii managementului resurselor umane la nivelul instanțelor și parchetelor.

Strategia în domeniul resurselor umane, aprobată de Consiliul Superior al Magistraturii, se bazează pe următoarele:

1. analiza gestionării resurselor umane, în perioada 2005-august 2008;
2. predicțiile în acest domeniu pentru intervalul august 2008-2011.

Totodată, dată fiind dinamica permanentă a componentelor acestei strategii, acestea vor fi supuse adaptărilor și restructurărilor în raport cu cerințele sistemului judiciar, generate de stabilirea volumului optim de activitate, de reaşezarea competenței materiale a instanțelor și parchetelor, prin adoptarea noilor coduri de procedură și de modificările intervenite în activitatea judecătorilor, ca urmare a transferului sarcinilor administrative (nonjudiciare) la grefieri.

Din analiza datelor privind evoluția resurselor umane, la nivelul instanțelor și parchetelor, în perioada ianuarie 2005 – august 2008, s-au formulat următoarele aprecieri:

- *ponderea intrărilor în sistem, cu excepția anului 2005, a fost superioară ieșirilor*; ceea ce a dus la reducerea deficitului de personal atât la instanțe cât și la parchete;
- *ocuparea posturilor vacante de judecător și procuror s-a realizat prin valorificarea tuturor procedurilor prevăzute de lege*;

- *ieșirile din sistem s-au produs, preponderent, prin pensionare*, precum și prin celelalte modalități prevăzute de lege;

- *numărul judecătorilor și procurorilor eliberați din funcție, prin pensionare, a înregistrat o tendință descendentă, în anii 2006 și 2007, în raport cu stabilitatea legislativă, în această materie; în prima parte a anului 2008 s-a înregistrat o creștere sensibilă a numărului celor pensionați, motivată, în principal, pe modificările reglementărilor relevante privind încetarea raporturilor de serviciu.*

- *gradul de ocupare a funcțiilor de conducere, în perioada de referință, a fost redus, situându-se, în general, sub procentul de 50%*, ceea ce a făcut ca un număr însemnat de instanțe și parchete să înregistreze deficiențe în asigurarea unui management corespunzător.

Pe baza analizei situației privind gestionarea resurselor umane în perioada 2005 – august 2008 și a estimărilor privind ponderea intrărilor în sistem și a ieșirilor preconizate, pentru intervalul 2008-2011, Consiliul Superior al Magistraturii își propune, în Strategia de resurse umane, realizarea următoarelor **OBIECTIVE:**

1. asigurarea necesarului de judecători și procurori în scopul funcționării optime a instanțelor și parchetelor, în a cărei realizare, vor fi implementate următoarele **măsuri:**

- Analiza situației posturilor vacante în raport cu volumul de activitate, la instanțe și parchete și identificarea celor cu dificultăți de funcționare;
- Ocuparea posturilor vacante de execuție la instanțele și parchetele cu dificultăți de funcționare, ca urmare a deficitului de personal;
- Ocuparea progresivă a tuturor posturilor de execuție vacante la instanțe și parchete cu respectarea exigențelor de admitere în profesie și cu prezervarea unui procent de aproximativ 5 % pentru fiecare grad de jurisdicție, care să permită o eventuală redistribuire a posturilor în funcție de modificările de competență, după adoptarea codurilor de procedură;
- Organizarea în anul 2009 a unui concurs de promovare pe loc pentru 210 posturi de judecător și procuror, care să permită completarea locurilor cu care se vor suplimenta, eventual, după adoptarea codurilor de procedură, schemele de personal de la instanțele/parchetele superioare

2. ocuparea posturilor temporar vacante, în a cărei realizare, vor fi implementate următoarele **măsuri:**

- Analizarea situației posturilor vacante temporar și monitorizarea impactului asupra funcționării instanței/parchetului unde sunt astfel de cazuri

- Stabilirea modalităților prevăzute de lege pentru ocuparea posturilor temporar vacante, aprobate de Consiliul Superior al Magistraturii;
- Corelarea permanentă a statelor de personal la instanțele și parchetele la care s-a aprobat ocuparea posturilor temporar vacante, în situația revenirii judecătorilor/procurorilor ale căror posturi au fost ocupate definitiv cu numărul de posturi aprobat prin statele de funcții și de personal, prin reincluderea posturilor vacante în fondul de rezervă, constituit potrivit legii, inclusiv prin propunerea de modificări legislative;
- Identificarea de noi modalități de ocupare, în timp optim, a posturilor temporar vacante.

3. asigurarea unui management eficient la nivelul instanțelor și parchetelor, în a cărei realizare, vor fi implementate următoarele **măsuri**:

- Analiza situației funcțiilor de conducere vacante la instanțe și parchete;
- Ocuparea funcțiilor de conducere vacante la instanțe și parchete;
- Analiza modului de îndeplinire a atribuțiilor specifice de către judecătorii și procurorii cu funcții de conducere

În domeniul asigurării funcționării instanțelor și parchetelor, se va urmări realizarea următoarelor măsuri:

- Finalizarea activității de stabilire a volumului optim la nivelul instanțelor și parchetelor;
- Valorificarea indicatorilor „grad de complexitate și volum optim” în vederea stabilirii necesarului de judecători și procurori la fiecare instanță și parchet și avansarea propunerilor de redimensionare și echilibrare a statelor de personal ale acestora;
- Redimensionarea statelor de funcții și de personal ale instanțelor și parchetelor în scopul asigurării funcționării normale ale acestora;
- Analiza solicitărilor instanțelor de înființare/desființare a secțiilor și completelor specializate în raport cu reglementările legale incidente;
- Monitorizarea propunerilor de degrevare a judecătorilor de sarcini administrative atât prin modificări legislative cât și prin transferul sarcinilor nonjudiciare către personalul auxiliar al instanțelor, concomitent cu suplimentarea numărului de grefieri.

În domeniul formării profesionale al judecătorilor și procurorilor *obiectivul strategic general* pentru perioada următoare îl constituie *dezvoltarea și perfecționarea programelor de formare inițială și a programelor de formare continuă, precum și adaptarea lor permanentă la necesitățile concrete de formare rezultate din*

prioritățile sistemului judiciar (cu precădere în domeniul unificării jurisprudenței, al aplicării noilor coduri de procedură, al comunicării publice și relației cu mass-media, al soluționării cauzelor de criminalitate economico-financiară și corupție), și din activitatea curentă desfășurată în cadrul instanțelor și parchetelor.

În perspectiva transferului unor atribuții administrative (nejudiciare) de la magistrați la personalul auxiliar, **obiectivul strategic general** în domeniul formării profesionale a personalului auxiliar de specialitate îl constituie **creșterea nivelului de pregătire profesională a personalului auxiliar, obiectiv ce se poate realiza prin utilizarea unor proceduri de recrutare adecvate, astfel încât să se asigure respectarea exigențelor de admitere în profesie și îmbunătățirea și perfecționarea programului de formare inițială și intensificarea pregătirii profesionale continue a personalului auxiliar din cadrul instanțelor și parchetelor**

În domeniul evaluării activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, după finalizarea activității de evaluare ce se realizează în cursul anului 2008, rezultatele acesteia vor fi avute în vedere pentru **îmbunătățirea performanței judiciare a magistratului, menținerea și consolidarea standardelor de calitate ale sistemului judiciar, prin îmbunătățirea performanței instanțelor și a parchetelor și repartizarea magistraților în programe de instruire, în funcție de competențele ce trebuie dezvoltate**

Aspecte de drept comparat privind numărul, recrutarea și mandatul judecătorilor și procurorilor în alte țări europene⁹⁷

DATE STATISTICE

Judecători

Potrivit Studiului “Sisteme judiciare europene (Ediția 2008, având la bază date de referință din anul 2006)” elaborat de către Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției și publicat la data de 8 octombrie 2008, la finalul anului 2006, în cele 27 de state membre ale Uniunii Europene⁹⁸ existau aproximativ 81424 judecători profesioniști.

Pentru a înțelege mai bine diversitatea statutului și funcțiile care pot să fie atribuite cuvântului “judecător”, au fost definite trei tipuri de judecători în schema CEPEJ:

- J - judecătorii de carieră, care sunt descriși ca "acele persoane care au fost formate și a căror principală funcție este să lucreze ca judecător (și care sunt remunerate în consecință)”;
- judecătorii de carieră care judecă în mod ocazional (și care sunt plătiți în consecință);

⁹⁷ DATE VALABILE PENTRU ANUL 2006, EXTRASE DE CĂTRE DIRECȚIA AFACERI EUROPENE, RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI PROGRAME DIN RAPORTUL „SISTEME JUDICIARE EUROPENE – EDIȚIA 2008” ELABORAT DE COMISIA EUROPEANĂ PENTRU EFICIENȚA JUSTIȚIEI (CEPEJ) ȘI PUBLICAT PE SITE-UL [HTTP://WWW.COE.INT/T/DGI/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP](http://www.coe.int/t/dgi/legalcooperation/cepej/evaluation/default_en.asp)

⁹⁸ DATELE SE REFERĂ LA CELE 25 DE STATE CARE ERAU MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE ÎN ANUL 2006, PLUS CELE DOUĂ ȚĂRI, ROMÂNIA ȘI BULGARIA, DEVENITE STATE MEMBRE CU DREPTURI DE PLINE LA 1 IANUARIE 2007.

- judecătorii neprofesioniști, voluntari, care sunt compensați pentru cheltuielile efectuate și pronunță hotărâri obligatorii în cadrul instanțelor.

Potrivit datelor furnizate, cei mai mulți judecători se găsesc în Germania (20138, ceea ce reprezintă aproximativ $\frac{1}{4}$ din numărul total), Polonia (9853), Franța (7532) și Italia (6450), pe când numărul cel mai redus de judecători se găsește în Malta (34), Cipru (98), Irlanda (132), Luxemburg (174). România are 4482 de judecători, similar numărului din Spania (4437). De asemenea, un număr considerabil de judecători există și în Anglia și Țara Galilor (3774), Grecia (3163), Republica Cehă (2995), Ungaria (2838) sau Olanda (2072).

În ceea ce privește numărul de judecători la 100.000 de locuitori, cifrele arată diferit. Slovenia deține cel mai mare număr de judecători raportat la 100.000 de locuitori (50,0), fiind urmată de Luxemburg (36,8), Republica Cehă (29,1), Grecia (28,4), Ungaria (28,2), Polonia (25,8) și Slovacia (24,8). La polul opus se afla Irlanda (3,1), Danemarca (6,6), Anglia și Țara Galilor (7,0), Malta (8,3) și Spania (10,1). România are un număr de 20,7 judecători la 100.000 de locuitori, similar celui din Lituania (21,5), Letonia (22,2), Bulgaria (23,7).

Procurori

Potrivit aceluiași studiu, la finalul anului 2006, în cele 27 de state membre ale Uniunii Europene⁹⁹ existau aproximativ 34744 procurori profesioniști.

În Recomandarea 2000 (19), adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la data de 6 octombrie 2000, procurorii profesioniști sunt definiți ca: „autoritatea responsabilă să vegheze, în numele societății și al interesului general, la aplicarea legii penale, ținând cont pe de o parte de drepturile individuale și pe de altă parte de necesitatea eficientizării sistemului de justiție penală”.

În cifre absolute, cel mai mare număr de procurori era înregistrat în Polonia (5951), Germania (5084), România (2743), Marea Britanie – Anglia și Țara Galilor (2446) și Italia (2231). La polul opus, cel mai scăzut număr de procurori există în următoarele țări: Malta (6), Luxemburg (43), Irlanda (100), Slovenia (180) și Estonia (191).

Cât privește numărul de procurori la 100.000 de locuitori, se poate observa un număr ridicat de procurori în țările din Europa Centrală și de Est¹⁰⁰: Lituania (25,1), Letonia (23,9), Bulgaria (20,3), Ungaria (17,3), Polonia (15,6), România (12,7).

MODALITĂȚI DE RECRUTARE ȘI NUMIRE

Recrutarea și numirea judecătorilor

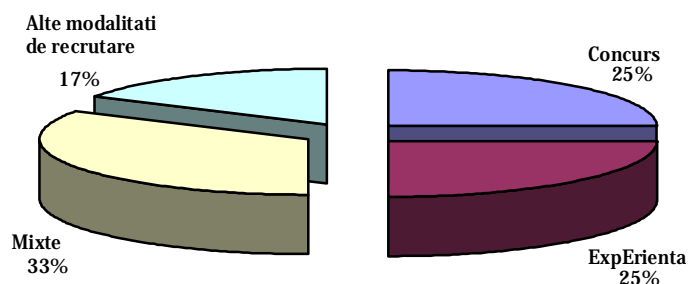
⁹⁹ DATELE SE REFERĂ LA CELE 25 DE STATE CARE ERAU MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE ÎN ANUL 2006, PLUS CELE DOUĂ ȚĂRI, ROMÂNIA ȘI BULGARIA, DEVENITE STATE MEMBRE CU DREPTURI DE PLINE LA 1 IANUARIE 2007.

¹⁰⁰ Trebuie remarcat că în unele dintre statele din vestul Europei funcționează instituția judecătorului de instrucție, care exercită multe dintre atribuțiile care, în sistemul țărilor care nu au reglementat judecătorul de instrucție, revin procurorului.

În statele membre ale Uniunii Europene regăsim mai multe modalități de recrutare. Unele state își recrutează judecătorii ca urmare a unui examen, altele îi aleg pe baza experienței profesionale în domeniul juridic. Există și țări în care examenele și alegerea judecătorilor pe baza experienței lor profesionale se folosesc combinat.

Diferitele modalități de recrutare sunt prezentate în graficul următor:

Modalitățile de recrutare a judecătorilor în Europa

Astfel, în Austria, Bulgaria, Republica Cehă, Grecia, Italia, Lituania, Portugalia și Spania, modalitatea de accedere în funcția de judecător este exclusiv concursul, în timp ce în Cipru, Irlanda, Slovacia și Anglia și Țara Galilor judecătorii sunt numiți în funcție de experiența profesională.

Pe de altă parte, în Belgia, Danemarca, Estonia, Franța, Germania, Letonia, Olanda, Polonia și România, se observă o combinare a celor două modalități de primire în profesie, în vreme ce în Finlanda, Luxemburg, Slovenia și Suedia sunt utilizate alte modalități.

Diferențele constatate între aceste modalități de recrutare sunt de natură culturală și își au rădăcinile în istoria fiecărei țări. Se identifică o logică a recrutărilor, care în țările cu sisteme judiciare de tip common law se articulează în jurul experienței profesionale, iar în țările Europei continentale se orientează mai ales spre recrutarea pe bază de concurs.

Recrutarea pe bază de concurs presupune îndeplinirea unor condiții precum absolvirea unei facultăți juridice sau deținerea unei licențe și existența unor capacități personale ale candidatului, care trebuie evaluate de un juriu/o comisie independentă, din a cărui structură nu fac parte exclusiv numai judecători.

În majoritatea statelor membre, recrutarea judecătorilor este de competența Ministerului Justiției sau a unui Consiliu judiciar, care va desemna membrii juriului/comisiei dintre magistrați, dar și din mediu universitar, jurnaliști, profesioniști ai dreptului etc.

Printre țările care au indicat alte modalități putem remarca sistemele în care absolvenții de drept pot să își depună candidatura direct la instanțe (Ungaria) sau în care judecătorii sunt numiți după o perioadă de formare la nivelul instanțelor (Finlanda, Suedia) și/sau într-un cabinet de avocatură (Luxemburg).

Indiferent de modalitățile de recrutare, acestea trebuie să garanteze condițiile de competență, independență și imparțialitate ale candidaților. Natura instituțiilor însărcinate să recruteze judecătorii poate avea consecințe asupra profilului candidaților selecționați.

Astfel, organismele/instituțiile/comisiile competente pentru recrutarea judecătorilor sunt compuse doar din judecători în Cipru, Letonia și Lituania, doar din non-judecători în Republica Cehă, Luxemburg și Slovenia și mixte în Austria, Belgia, Bulgaria, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Spania și Suedia.

Unele țări au ales să îi lase pe cetățeni să își aleagă în mod direct judecătorii sau, în cazul instanțelor specializate, aceștia pot fi aleși de reprezentanții unor întreprinderi/companii. Acesta este cazul în Franța, pentru cazul judecătorilor de la instanțele de muncă competente pentru soluționare litigiilor între angajatori și angajați privind contractele de muncă.

În Anglia și Țara Galilor, accesul în profesia de judecător este rezervat profesioniștilor care au o experiență semnificativă în domeniul dreptului (precum avocații sau barristers). Comisia de numiri juridice (CNJ) este o autoritate administrativă independentă, creată prin legea de reformă constituțională din 2005 pentru selecționarea candidaților la funcțiile juridice. Selecția se bazează pe merit, printr-un concurs imparțial, deschis unui mare număr de candidați eligibili. CNJ selecționează candidații în primul rând în Anglia și Țara Galilor și, ocazional, în Scoția și Irlanda de nord. În Irlanda numirile sunt, în primul rând, apanajul Consiliului de numiri judiciare.

În multe din statele membre, un consiliu judiciar joacă un rol central în procesul de numire a judecătorilor: Bulgaria, Franța, Ungaria, Lituania, România, Slovenia, Suedia.

Majoritatea consiliilor judiciare sunt formate din membri ai corpului judiciar și din membri din afara sistemului (academicieni, avocați și uneori reprezentanți ai Ministerului Justiției).

În general, consiliile judiciare prezintă, pentru numirea judecătorilor și a procurorilor, un aviz care poate, eventual, să fie obligatoriu pentru autoritatea care îi numește. Această autoritate formală de numire a judecătorilor și procurorilor este de resortul puterii executive, a șefului de stat (Franța, Ungaria, Lituania, Luxemburg, România) sau a guvernului (Malta, Suedia). Numirile făcute de puterea legislativă au caracter excepțional, în Slovenia.

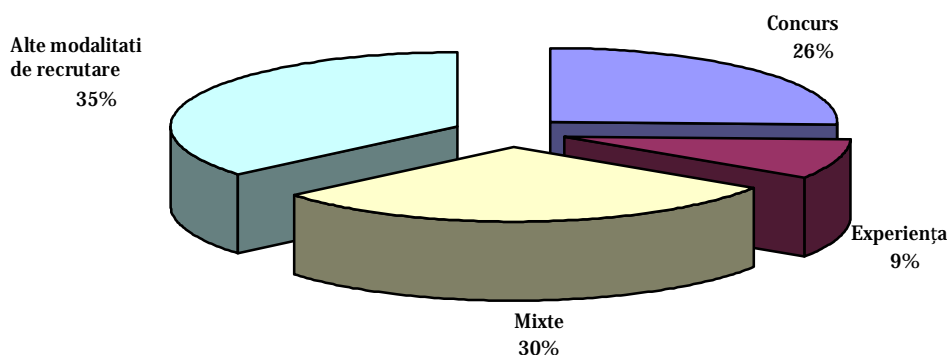
În alte state există comisii juridice de numire sau consilii consultative. Acesta este cazul în următoarele țări: Danemarca, Finlanda, Irlanda, Letonia, Polonia.

În majoritate, aceste consilii sunt compuse din membri ai corpului judiciar și din practicieni ai dreptului. În cea mai mare parte a cazurilor, consiliul face o propunere ministrului justiției sau parlamentului. Această din urmă autoritate este competentă pentru numirea oficială a judecătorilor. Cu toate acestea, în Finlanda președintele republicii este cel care îi numește oficial pe judecători, la recomandarea ministrului justiției și nominalizarea comitetului de numiri judiciare.

Recrutarea și numirea procurorilor

În ceea ce privește recrutarea și numirea procurorilor, trebuie să distingem între numirea organelor de conducere și de control (procuror general sau procurori de stat), responsabili cu controlul aplicării politicilor penale și a căror numire este, de cele mai multe ori, apanajul unei dimensiuni “politice” și numirea celorlalți procurori.

Modalități de recrutare a procurorilor în Europa

Ca și în cazul judecătorilor, în țările membre regăsim mai multe modalități de recrutare a procurorilor: concurs (Austria, Bulgaria, Cehia, Danemarca, Grecia, Italia, Letonia, Lituania, Portugalia și Spania), experiență profesională (Germania, Irlanda și Anglia și Țara Galilor) sau o combinație a celor două (Belgia, Estonia, Franța, Olanda, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Suedia) sau chiar alte modalități de recrutare (Cipru, Finlanda, Ungaria, Luxemburg, Malta).

Rolul și modalitățile de recrutare a procurorilor pot varia în funcție de diferitele sisteme (sistemul de legalitate sau de oportunitate a anchetelor).

Printre țările care au indicat alte modalități putem sublinia sistemele în care procurorii sunt recrutați dintre absolvenții de drept, după o perioadă de stagiu (Finlanda, Luxemburg) sau după ce au înaintat candidatura procurorului general (Ungaria).

Condițiile de acces în profesia de procuror diferă în numeroase țări de cele care permit accesul la funcția de judecător.

Astfel, organismele/instituțiile/comisiile competente pentru recrutarea procurorilor sunt compuse doar din procurori, în Finlanda, Ungaria, Irlanda, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia, Suedia, doar din non-procurori în Republica Cehă, Luxemburg, Austria, Cipru, Germania, Grecia, Anglia și Țara Galilor și mixte în Belgia, Bulgaria, Danemarca, Estonia, Franța, Italia, Malta, Olanda, Portugalia, România, Slovenia și Spania.

Se poate constata că în aproape toate țările respondente procurorii sunt reprezentați în autoritățile competente cu numirea acestora.

Procurorul este, pe de o parte, un actor al sistemului judiciar, dar reprezintă, în aceeași măsură, prin atribuțiile sale, o parte a puterii executive (reprezentare a puterii statului). Modalitățile de desemnare a procurorilor sunt prin urmare relevante și pentru echilibrul dintre puterile statului. Dacă influența puterii executive se prezintă ca un fenomen punctual în procesul de numire a judecătorilor, aceasta reprezintă deseori o regulă organizațională pentru numirea procurorilor. Într-adevăr, în numeroase state procurorii sunt în același timp membri ai puterii executive și ai ordinului judiciar: Germania, Austria, Belgia, Italia, Olanda, România, Slovenia.

Influența puterii executive se exercită adesea în numirea sau controlul membrilor Ministerului public. Acesta este cazul în următoarele țări: Austria, Belgia, Danemarca, Franța, Malta, Polonia, Republica Cehă, Slovenia, Anglia și Țara Galilor. Mai rar, această influență este exercitată de parlament: Ungaria și Slovacia. În mod excepțional, anumiți procurori sunt aleși direct de o autoritate formată exclusiv din procurori

În majoritatea cazurilor, procurorii sunt numiți după ce își dă avizul prealabil o formațiune de tipul unui consiliu pentru justiție: (Franța, Grecia, Italia, Portugalia, Slovenia, Suedia), de către ministrul justiției (Republica Cehă) sau direct de șeful statului (anumiți procurori în Austria).

Mandatul magistraților

Majoritatea statelor membre au afirmat că judecătorii și procurorii nu au o perioadă determinată pentru mandatul lor.

Germania, Bulgaria, Ungaria, Letonia, Lituania, Luxemburg și Malta au o perioadă de probă de exercitare a profesiei de judecător de la 1 la 5 ani.

În țările care nu au un mandat fix, judecătorii și procurorii își pot exercita funcția până la pensie (până la limita de vârstă).

Mandatul procurorilor, în schimb, se poate reînnoi în Malta și Anglia și Țara Galilor. Durata acestuia poate fi de până la 6 ani. În Malta și alte trei entități ale Marii Britanii, perioada este determinată individual.

De asemenea, în Finlanda mandatul este dat pentru o perioadă nedeterminată, dar există și sistemul judecătorilor și procurorilor temporari. Aceștia sunt fie adjuncți sau temporari pentru o anumită perioadă (dacă există nevoia de a numi un judecător sau procuror pe perioadă fixă).

4.2. Politica de resurse umane privind judecătorii și procurorii în anul 2008¹⁰¹

În anul 2008 Direcția resurse umane și organizare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii s-a implicat în realizarea măsurilor prevăzute în Planul de Acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției, aprobat prin H.G. nr. 1346/2007, pentru a asigura organizarea și funcționarea normală a instanțelor și parchetelor.

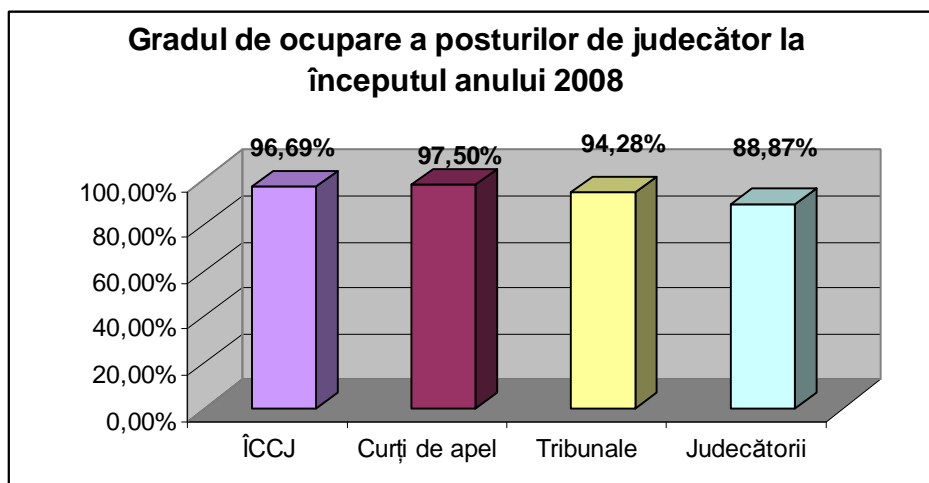
4.2.1. Ocuparea posturilor de execuție vacante

La începutul anului 2008, din totalul de **4490 de posturi de judecător**, prevăzute pentru instanțele judecătorești, erau vacante **347**.

Distribuția posturilor vacante, pe grade de jurisdicție, era configurată astfel :

- 4 la Înalta Curte de Casație și Justiție ;
- 19 la curțile de apel ;
- 82 la tribunale și tribunale specializate ;
- 242 la judecătorii.

În raport cu situația posturilor repartizate și a celor vacante, corespunzător fiecărui grad de jurisdicție, procentul de ocupare era cel prevăzut în graficul alăturat

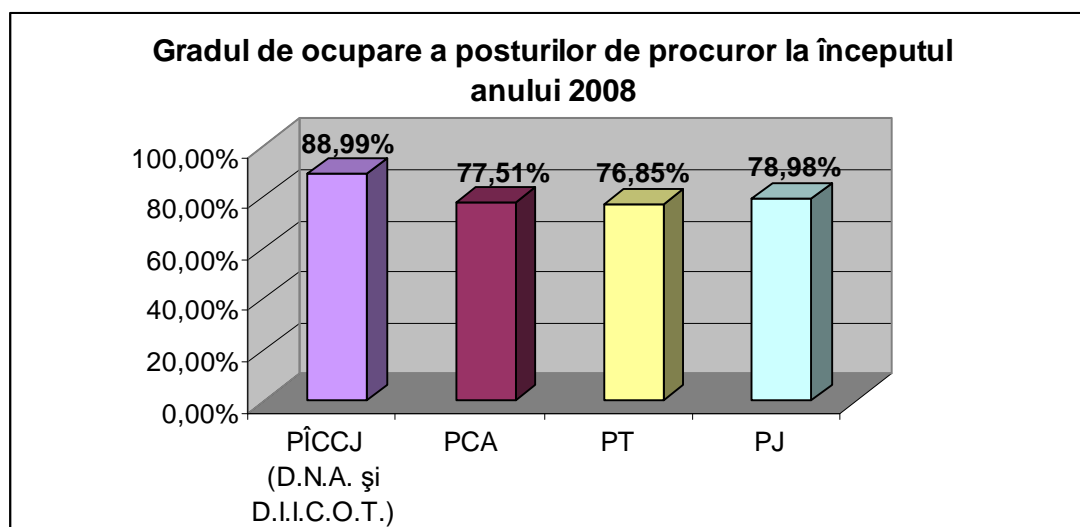
La aceeași dată, la nivelul parchetelor, din totalul de **2743 posturi de procuror** erau vacante **540**.

¹⁰¹ Secțiune elaborată de către Direcția resurse umane și organizare.

Distribuția posturilor vacante, pe grade de jurisdicție, era configurată astfel:

- **59** la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- **56** la Parchetele de pe lângă curțile de apel;
- **147** la Parchetele de pe lângă tribunale și tribunale specializate;
- **278** la Parchetele de pe lângă judecătorii.

În raport cu situația posturilor repartizate și a celor vacante, corespunzător fiecărui grad de jurisdicție, procentul de ocupare era cel prevăzut în graficul alăturat:

Pe parcursul anului 2008, ocuparea progresivă a posturilor de execuție vacante s-a realizat prin valorificarea tuturor modalităților de recrutare prevăzute de Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare și anume:

§ Repartizarea auditorilor de justiție, absolvenți ai Institutului Național al Magistraturii, promoția 2008

Potrivit dispozițiilor art.13 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, admiterea în magistratură și formarea profesională inițială, în vederea ocupării funcției de judecător și procuror, se realizează prin Institutul Național al Magistraturii.

În raport cu dispozițiile actului normativ menționat, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 658/2008, a numit în funcția de judecător stagiar un număr de **98 de auditori de justiție** – promoția 2008 și în funcția de procuror stagiar un număr de **79 de auditori de justiție**.

§ Numirea în magistratură pe bază de concurs, conform dispozițiilor art. 33 al. (1)-(4) din Legea 303/2004

Potrivit art. 33 alin. 1 din Legea 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pot fi numiți în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 14 alin. (2), foștii judecători și procurori care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), avocații, notarii, asistenții judiciari, consilierii juridici, personalul de probațiune cu studii superioare juridice, ofițerii de poliție judiciară cu studii superioare juridice, grefierii cu studii superioare juridice, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, din Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române și Institutul Român pentru Drepturile Omului, cadrele didactice din învățământul juridic superior acreditat, precum și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, cu o vechime în specialitate de cel puțin 5 ani.

Prin Hotărârea nr. 152/2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea unui concurs de admitere în magistratură, la data de 13 aprilie 2008, în temeiul art.33 alin.(1)-(4) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare. După finalizarea acestui concurs, au fost numite în funcția de **judecător la judecătorii 47 de persoane** și în funcția de **procuror la parchetele de pe lângă judecătorii 81 de persoane**.

De asemenea, în cursul anului 2008, a mai fost organizat un astfel de concurs la data de 2 noiembrie 2008, pentru ocuparea unui număr de 35 de posturi de judecător la judecătorii și a 54 de posturi de procuror la parchetele de pe lângă judecătorii.

Prin Hotărârea nr. 148/17.12.2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României numirea în funcțiile de judecător și procuror a candidaților admiși la concursul menționat, respectiv **23 de candidați în funcția de judecător și 35 în funcția de procuror**.

Numirea în funcțiile de judecător și procuror, fără concurs

Prin O.U.G. nr. 46/2008 pentru modificarea art. 33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 323/24.04.2008, au fost abrogate dispozițiile din actul normativ menționat privind numirea în funcția de judecător și procuror, fără concurs.

Însă, ca urmare a finalizării procedurii declanșate în acest sens prin Hotărârea nr. 507/05.07.2007 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, în anul 2008, au fost numite în funcția de judecător, fără concurs, **5 persoane** și în funcția de procuror **34 de persoane**.

§ Numirea, la cerere, a procurorilor în funcția de judecător și a judecătorilor în funcția de procuror

În conformitate cu prevederile art. 61 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la cererea motivată, judecătorii pot fi numiți în funcția de procuror, iar procurorii, în funcția de judecător, prin decret al Președintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Pentru numirea în funcțiile respective, candidații susțin un interviu în fața Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul procurorilor care solicită numirea ca judecători și a Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul judecătorilor care solicită numirea ca procurori¹⁰².

În raport cu dispozițiile legale invocate, prin hotărârile nr. 592/26.06.2008, 635/03.07.2008 și 726/10.07.2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României eliberarea din funcție a 11 procurori și numirea lor în funcția de judecător.

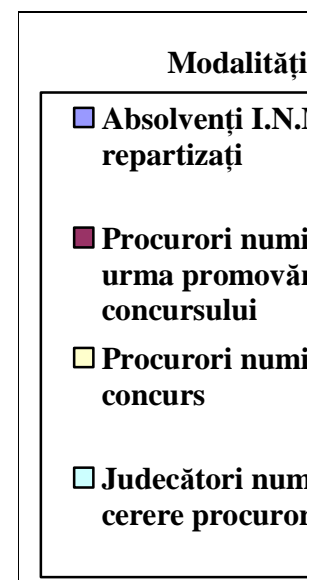
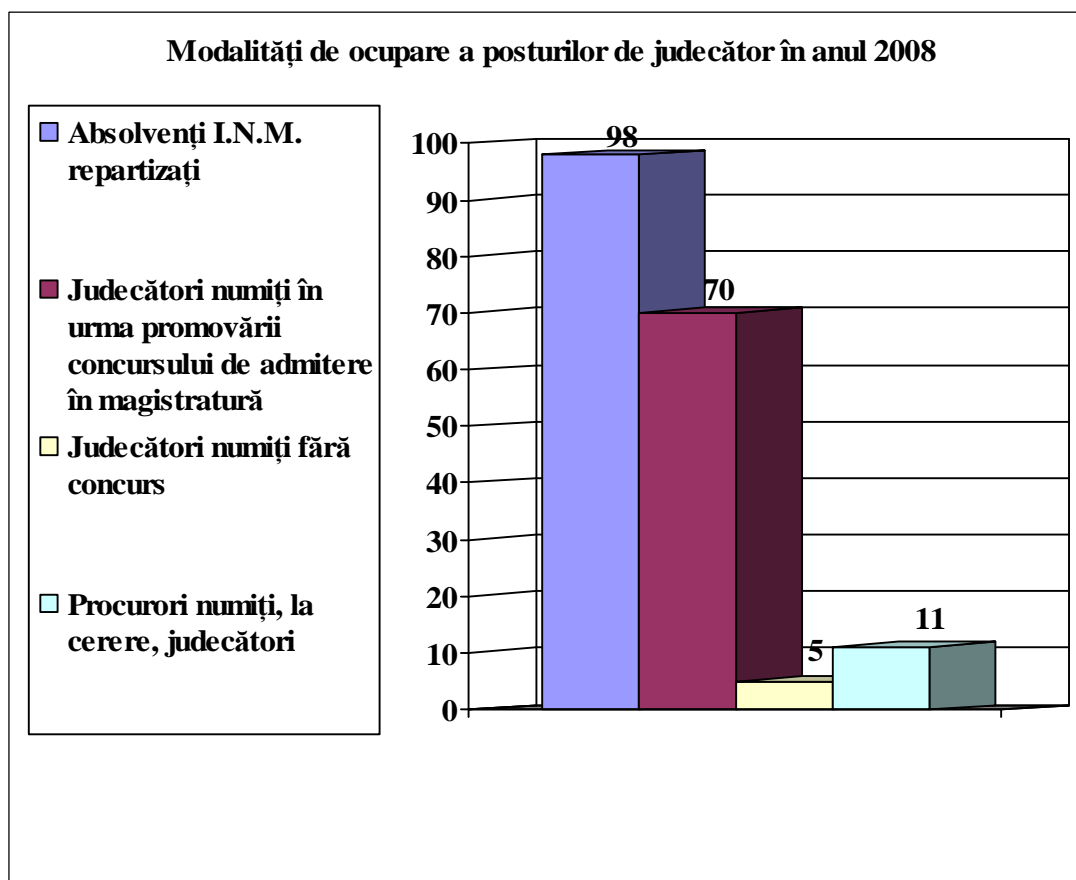
În cursul anului 2008, Plenul Consiliul Superior al Magistraturii a propus Președintelui României eliberarea din funcție a 6 judecători și numirea lor în funcția de procuror.

Astfel cum s-a arătat și în Raportul aferent anului 2007, transferul procurorilor în funcția de judecător și al judecătorilor în funcția de procuror, realizat prin procedura specială instituită de Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se constituie într-o modalitate complementară de acoperire a unor posturi vacante la instanțe sau parchete, pornindu-se – în principal – de la interesul judecătorului sau procurorului solicitant și – în subsidiar – de la interesul instanței sau parchetului la care se propune numirea.

§ Situația ocupării posturilor vacante de execuție de judecător și procuror la începutul anului 2009

În graficele alăturate este redată situația ocupării posturilor de execuție, ca urmare a diferitelor modalități de recrutare utilizate în cursul anului 2008:

¹⁰² Reglementări detaliate privind această procedură sunt prevăzute și în *Regulamentul privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor; delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător*, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Situația posturilor de judecător și procuror la începutul anului 2009

La începutul anului 2009, în schemele instanțelor judecătorești sunt prevăzute **4486 posturi de judecător**, repartizate astfel:

- 121 posturi la Înalta Curte de Casație și Justiție
- 759 posturi la curțile de apel (inclusiv Curtea Militară de Apel)
- 1437 posturi la tribunale, tribunale specializate (inclusiv instanțele militare)

- 2169 posturi la judecătorii (inclusiv instanțele militare).

Ca urmare a valorificării tuturor procedurilor de ocupare a posturilor vacante utilizate în anul 2008 și având în vedere ieșirile din sistem intervenite în cursul anului 2008, la același moment, **numărul posturilor de judecător vacante, de execuție și de conducere**, este de **344**, repartizate pe grade de jurisdicție, astfel:

- 5 posturi la Înalta Curte de Casație și Justiție;
- 7 posturi la curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
- 79 posturi la tribunale și Tribunalul militar Teritorial;
- 253 posturi la judecătorii și tribunalele militare.

Din totalul posturilor vacante, **215** sunt corespunzătoare **funcțiilor de execuție**, iar **129 funcțiilor de conducere**.

În ceea ce privește **parchetele**, în schema acestora sunt prevăzute **2743 posturi de procuror**, repartizate astfel:

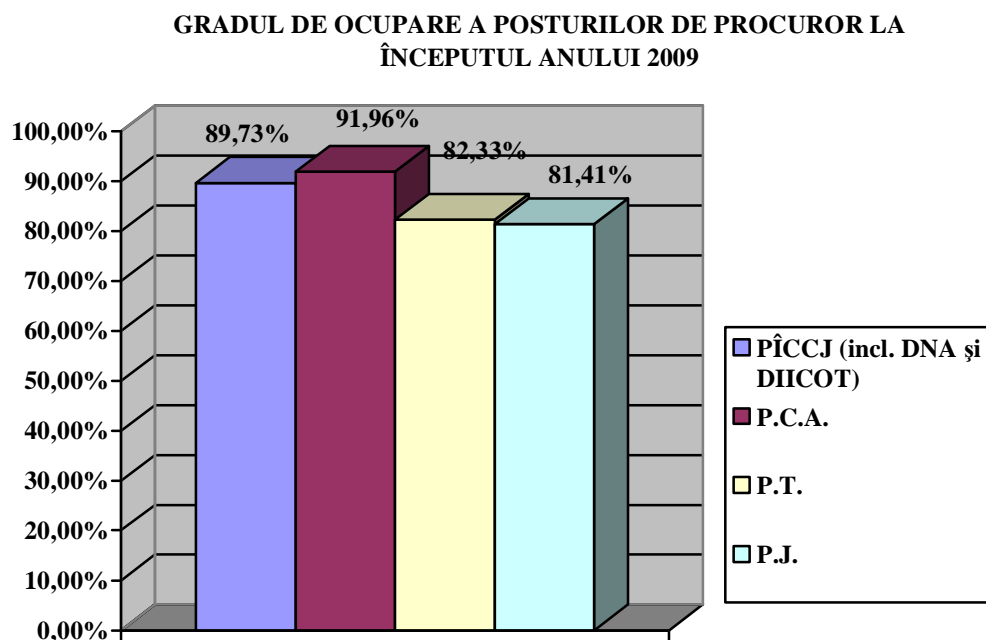
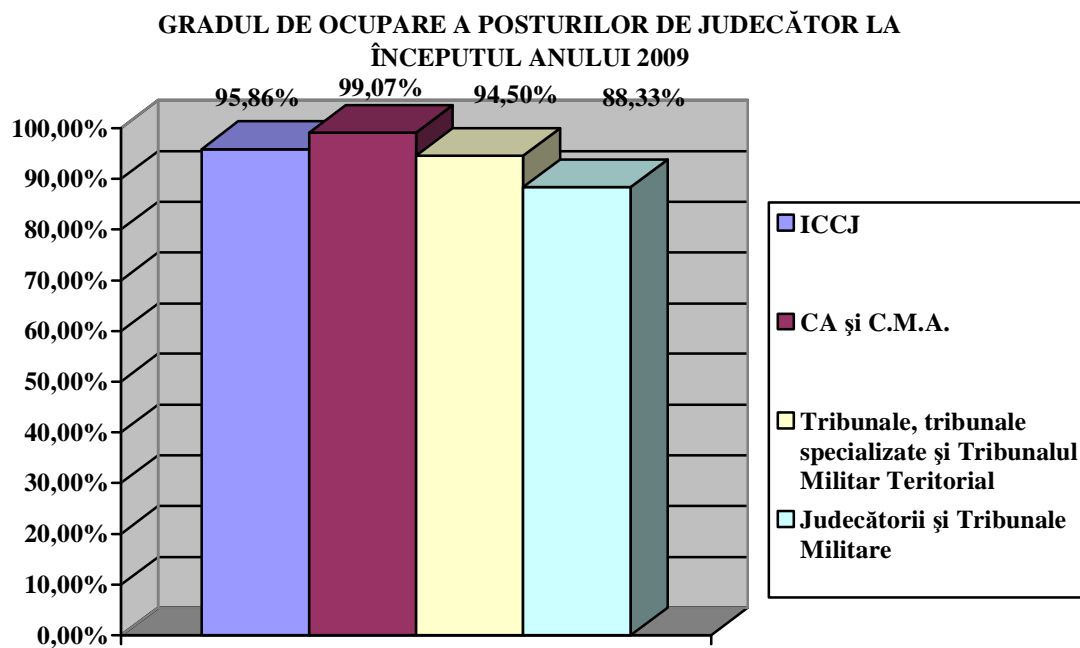
- 536 posturi la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
- 249 posturi la parchetele de pe lângă curțile de apel
- 634 posturi la parchetele de pe lângă tribunale, tribunale specializate
- 1324 posturi la parchetele de pe lângă judecătorii.

Numărul posturilor de procuror vacante, de execuție și de conducere, este de **433**, repartizate pe grade de jurisdicție, astfel:

- 55 posturi la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- 20 posturi la Parchetele de pe lângă curțile de apel;
- 112 posturi la Parchetele de pe lângă la tribunale;
- 246 posturi la Parchetele de pe lângă judecătorii.

Din totalul posturilor vacante, **290** sunt corespunzătoare **funcțiilor de execuție**, iar **143 funcțiilor de conducere**.

În raport cu situația posturilor repartizate și a celor vacante, corespunzător fiecărui grad de jurisdicție, procentele de ocupare sunt cele prevăzute în graficele alăturate:

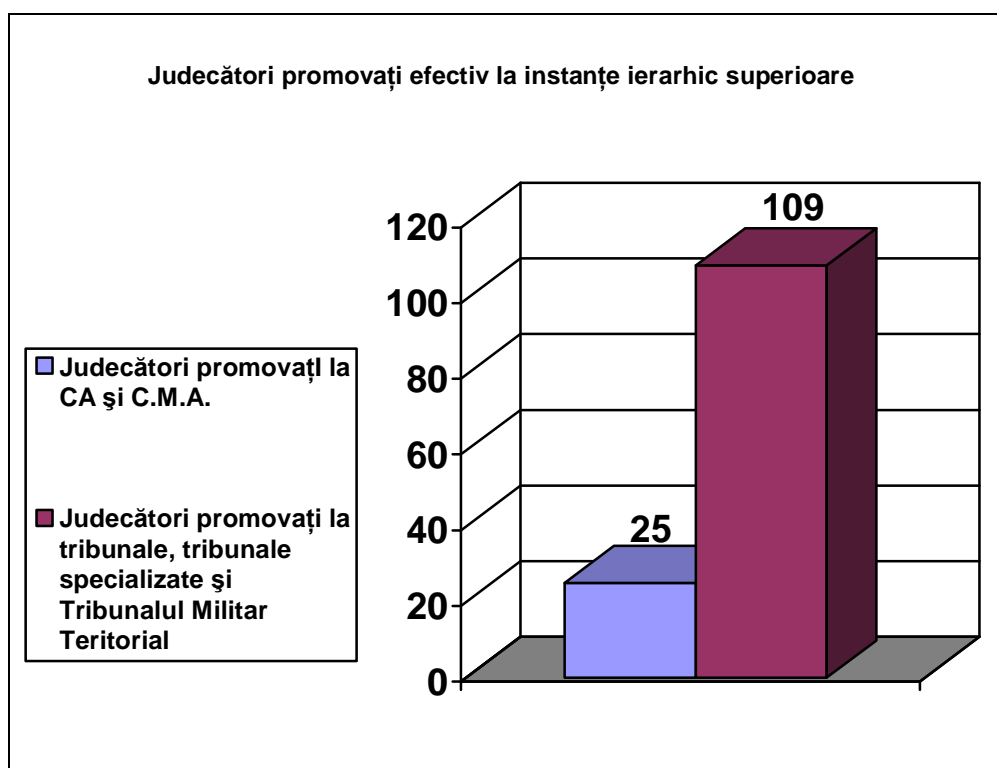
4.2.2. Promovarea în funcții de execuție vacante

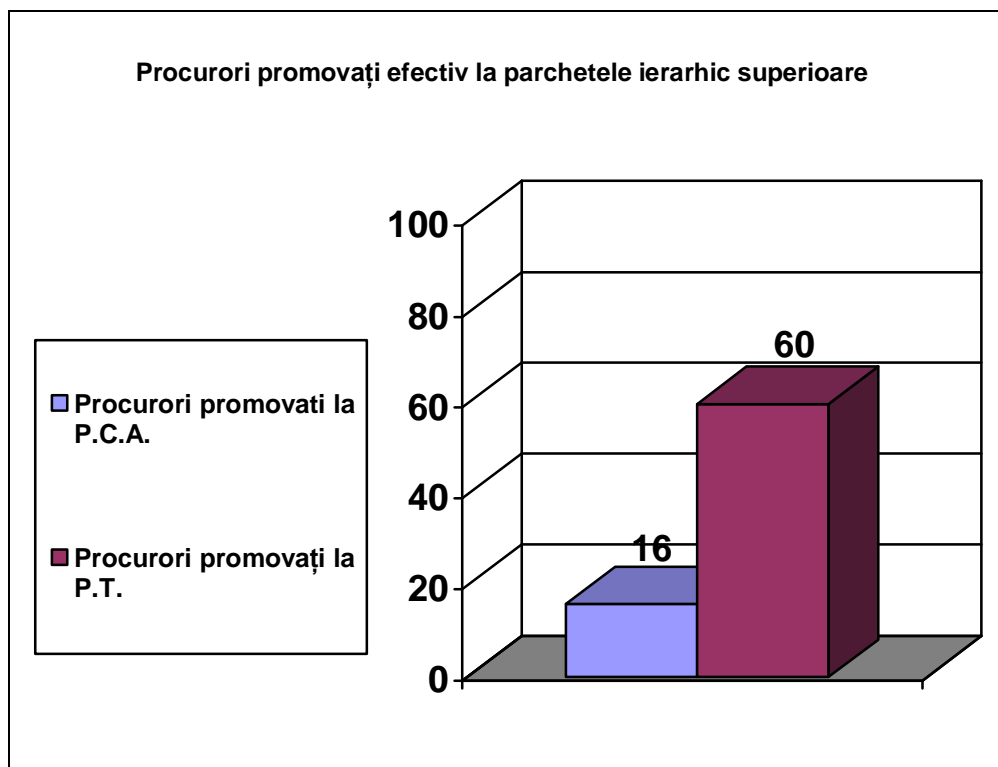
Potrivit dispozițiilor art.43 alin.(1) și (2) din Legea 303/2004, promovarea judecătorilor și procurorilor se face numai prin concurs organizat la nivel național, în limita posturilor vacante existente la tribunale, tribunale specializate, Tribunalul Militar Teritorial, curți de apel și Curtea Militară de Apel sau, după caz, la parchetele corespunzătoare.

Prin Hotărârea nr. 684/10 iulie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea concursului de promovare a judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție, efectivă, la data de 5 octombrie 2008, pentru ocuparea a 135 posturi de execuție vacante la nivelul tribunalelor și a 26 de astfel de posturi la nivelul curților de apel, 16 posturi la Parchetele de pe lângă curțile de apel și 105 posturi la parchetele de pe lângă tribunale.

După finalizarea acestui concurs, în ședința din data de 13 noiembrie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus promovarea, începând cu data de 1 decembrie 2008, a 25 de judecători la curțile de apel și a 109 judecători la tribunale precum și a 16 procurori la parchetele de pe lângă curțile de apel și 60 de procurori la parchetele de pe lângă tribunale.

Spre deosebire de anul 2007, în cursul anului 2008 nu a fost organizat concurs pentru promovarea judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție pe loc.

4.2.3. Numirea în funcții de conducere

Numirea judecătorilor în funcții de conducere

§ *Numirea judecătorilor în funcția de președinte și vicepreședinte de instanță*

La începutul anului 2008 erau vacante un număr de **140 de funcții de conducere (președinte și vicepreședinte) la judecătorii, tribunale, tribunale specializate, curți de apel și Curtea Militară de Apel.**

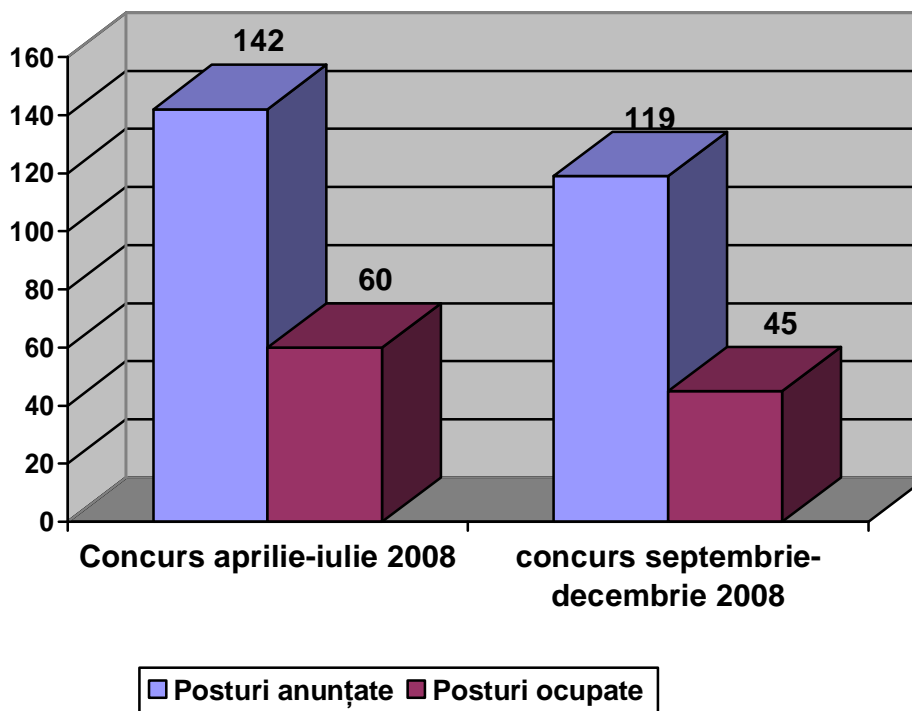
Pentru ocuparea acestora și a celor care s-au mai vacantat ulterior (în total 142 funcții), prin Hotărârea nr. 376/17.04.2008, Plenul a aprobat organizarea unui concurs sau examen în perioada 18 aprilie - 8 iulie 2008.

După finalizarea acestui concurs, s-au ocupat 60 de funcții de conducere dintre cele menționate, începând cu data de 15.07.2008.

Ca urmare a neocupării tuturor funcțiilor de conducere vacante la concursul arătat și a expirării unor mandate în cursul anului 2008, prin Hotărârea nr. 892/18.09.2008, Plenul a aprobat organizarea unui concurs sau examen, în perioada 24 septembrie-16 decembrie 2008, pentru ocuparea unui număr de **119 funcții vacante de președinte și vicepreședinte la curți de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii.**

Urmare a acestui concurs, 45 de judecători au fost numiți în funcțiile de conducere sus menționate, începând cu data de 01.01.2009.

**Gradul de ocupare prin concurs a funcțiilor de conducere
urmare concursurilor organizate la nivelul instanțelor
judecătorești în anul 2008**

Numirea procurorilor în funcții de conducere

§ Numirea procurorilor în funcția de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct

Pentru ocuparea celor **95 de funcții de conducere vacante** la parchete (procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct), prin Hotărârea nr. 376/17 aprilie 2008, Plenul a aprobat organizarea unui **concurs/examen în perioada 18 aprilie - 8 iulie 2008**.

După finalizarea acestui concurs, **s-au ocupat 57 de funcții de conducere** dintre cele menționate, începând cu data de 15 iulie 2008.

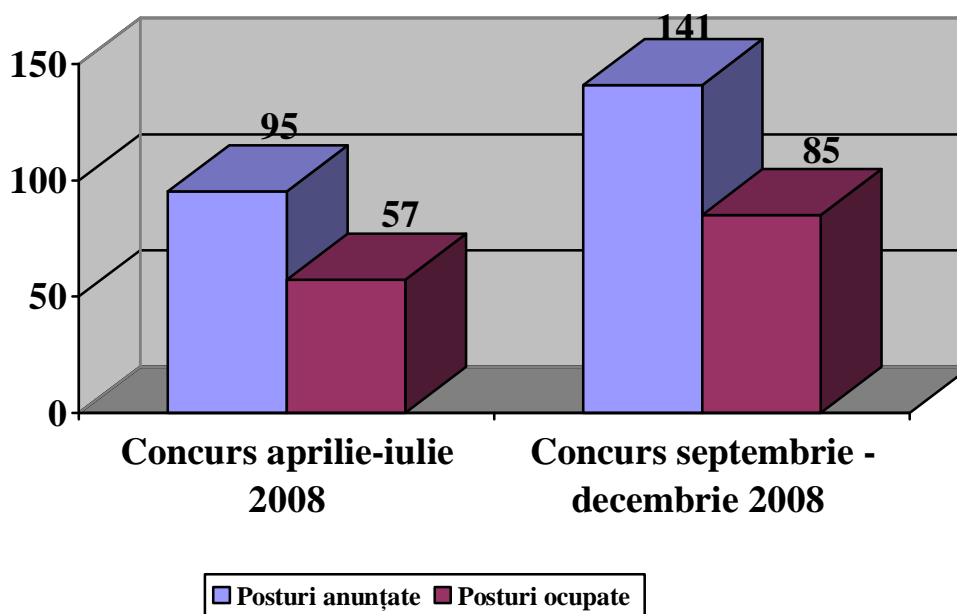
De asemenea, în cursul anului 2008 **Secția de procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus numirea în funcții de conducere a 17 procurori declarați admiși la concursul organizat în perioada octombrie - noiembrie 2007**.

Ca urmare a neocupării tuturor funcțiilor de conducere vacante la concursul arătat și a expirării unor mandate în cursul anului 2008, prin Hotărârea nr. 892/18 septembrie 2008, Plenul a aprobat organizarea unui **concurs/examen, în perioada 24 septembrie - 16 decembrie 2008**, pentru

ocuparea unui număr de **141 funcții vacante** de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct.

Urmare acestui concurs au fost numiți în funcțiile de conducere sus menționate 85 de procurori, începând cu data de 1 ianuarie 2009.

Gradul de ocupare prin concurs a funcțiilor de conducere urmare concursurilor organizate la nivelul parchetelor în anul 2008

§ Numirea judecătorilor în alte funcții de conducere, în temeiul dispozițiilor art. 48 alin.(9) din Legea 303/2004

În conformitate cu dispozițiile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, numirea în celelalte funcții de conducere, altele decât cele de președinte și vicepreședinte de instanță, respectiv președinte de secție la judecătorii, tribunale și la curțile de apel, se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii, o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței.

În cursul anului 2008, Secția pentru judecători a numit 57 de judecători în alte funcții de conducere decât cele de președinte și vicepreședinte de instanță, respectiv în *funcții de președinte de secție*

Conform procedurii speciale prevăzute de art. 53 din *Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, prin Hotărârea nr. 451/27.11.2008, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României numirea în funcția de președinte al Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție a doamnei Gabriela Bîrsan.

La fel ca și în anii anteriori, participarea la concursurile/examenle, organizate în anul 2008, pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor la curțile de apel, tribunale și judecătorii, precum și la parchetele de pe lângă acestea, a fost redusă (154 de candidați pentru ocuparea celor 261 de funcții vacante, în cazul ambelor concursuri), însă, spre deosebire de situația înregistrată în anii 2006 și 2007, gradul de promovabilitate a fost relativ ridicat (105 candidați din cei 154 de participanți au fost numiți în funcțiile de conducere respective).

§ Numirea procurorilor în alte funcții de conducere, în temeiul dispozițiilor art. 49 alin. 9 din Legea nr. 303/2004

În conformitate cu dispozițiile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, numirea în celelalte funcții de conducere, altele decât cele de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct, se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii, o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În cursul anului 2008, **Secția pentru procurori a numit 62 de procurori** în alte funcții de conducere decât cele de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct, respectiv **în funcții de procurori șefi secție**.

Conform procedurii speciale prevăzute de art. 54 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a emis avize pentru 6 procurori, referitor la numirea funcții de conducere la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcția Națională Anticorupție.**

4.2.4. Delegarea în funcții de conducere a judecătorilor

Potrivit art. 57 alin. 4 și 5 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, delegarea în funcții de conducere a judecătorilor de la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii, până la ocuparea funcției prin numire, iar delegarea în funcțiile de conducere de la Înalta Curte de Casație și Justiție a judecătorilor de la această instanță se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, cu acordul scris al acestora, la propunerea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție¹⁰³. În cursul anului 2008, au fost admise 152 de delegări în funcții de conducere, 317 de prelungiri în aceste funcții și s-a dispus încetarea delegării în 27 de situații.

¹⁰³ Procedura delegării în funcții de conducere este cuprinsă în Regulamentul privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului, iar competența în a dispune această delegare aparține Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii.

În conformitate cu dispozițiile art.57 alin.7 din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, delegarea procurorilor, inclusiv în funcții de conducere se dispune de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. În anul 2008, s-au dispus 140 de delegări în funcții de conducere la parchetel.

4.2.5. Promovarea la Înalta Curte de Casație și Justiție

Potrivit art. 52 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție se face de către Consiliul Superior al Magistraturii, dintre persoanele care au îndeplinit funcția de judecător în ultimii 2 ani la tribunale sau curți de apel, au obținut calificativul "foarte bine" la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar, s-au remarcat în activitatea profesională și au o vechime în funcția de judecător sau procuror de cel puțin 12 ani.

Evidența posturilor vacante de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție este publică și disponibilă permanent pe pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii și pe cea a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Judecătorii care îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (1) își pot depune candidaturile pentru funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, însoțite de orice înscrisuri considerate relevante, în termen de 30 de zile de la publicarea postului vacant, la colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, care le analizează și le înaintează Consiliului Superior al Magistraturii, însoțite de un raport consultativ asupra promovării, în termen de 10 zile de la primire.

Pe baza prevederilor legale menționate, în cursul anului 2008 au fost promovați, în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, 6 judecători, ca urmare a 3 selecții organizate de Consiliul Superior al Magistraturii, avându-se în vedere și rapoartele consultative întocmite de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

4.2.6. Situația posturilor de magistrat asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție

În statul de personal al Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt prevăzute 85 de posturi de magistrat asistent din care, la începutul anului 2009, erau vacante 6.

De precizat că la data de 1 ianuarie 2008 erau ocupate toate cele 85 de posturi.

Potrivit dispozițiilor art. 66 alin (2) din Legea nr. 303/2004, magistrații-asistenți sunt numiți și promovați în funcție de Consiliul Superior al Magistraturii, pe bază de concurs.

În cursul anului 2008 nu a fost organizat niciun concurs pentru ocuparea posturilor vacante de magistrați asistenți, dat fiind că 5 dintre cele 6 posturi sus menționate s-au vacantat către finele anului 2008 sau începutul anului 2009.

4.3. Fluctuația judecătorilor și procurorilor în anul 2008¹⁰⁴

4.3.1. Eliberări din funcția de judecător/procuror

În cursul anului 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României **eliberarea din funcția de judecător** pentru următoarele motive:

- 159 de persoane, prin pensionare (***procedura fiind finalizată la începutul anului 2009 pentru 153 persoane***);
- 15 persoane, prin demisie;
- 6 persoane, ca urmare a solicitării numirii în funcția de procuror.

Totodată, în cursul acestui an s-au vacantat 7 posturi, ca urmare a decesului unor judecători.

În aceeași perioadă de referință, Plenul Consiliului a propus Președintelui României **eliberarea din funcția de procuror a 130 de persoane, pentru următoarele motive:**

- 113 persoane, prin pensionare;
- 6 persoane, prin demisie;
- 11 persoane, ca urmare a solicitării numirii în funcția de judecător.

Ca și în anii precedenți, ponderea ieșirilor din sistem o dețin pensionările determinate, în principal, de modificările legislative intervenite în cursul anului 2008 în materia pensionării judecătorilor și procurorilor.

4.3.2. Transferul judecătorilor și procurorilor

Transferul judecătorilor de la o instanță la altă instanță și transferul procurorilor de la un parchet la alt parchet se aprobă, la cererea celor în cauză, de secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, pe baza criteriilor prevăzute la art. 3 Regulamentul privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv:

¹⁰⁴ Secțiune realizată de către Direcția resurse umane și organizare.

- volumul de activitate al instanței sau parchetului de la care se solicită și la care se solicită transferul, numărul posturilor vacante și posibilitățile de ocupare a acestora;
- domiciliul solicitantului;
- locul de muncă al soțului sau soției;
- distanța între domiciliu și sediul instanței sau parchetului la care funcționează judecătorul sau procurorul și posibilitățile reale de navetă, inclusiv timpul afectat acesteia;
- starea sănătății solicitantului, a soțului sau soției ori a copiilor minori și părinților, aflați în întreținerea acestuia, precum și alte situații familiale deosebite.

În cursul anului 2008, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a admis 170 de cereri de transfer ale judecătorilor, 230 au fost respinse, 3 solicitări au fost amânate și s-au înregistrat 2 renunțări la soluționarea cererilor de transfer.

În aceeași perioadă, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a admis un număr de 92 de cereri de transfer a procurorilor, 107 au fost respinse și s-a înregistrat 1 renunțare la cererea de transfer.

4.3.3. Detașarea judecătorilor și procurorilor

Potrivit art. 58 alin. (1) din Legea 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Superior al Magistraturii dispune detașarea judecătorilor și procurorilor, cu acordul scris al acestora, la alte instanțe sau parchete, la Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii, Ministerul Justiției sau la unitățile subordonate acestuia ori la alte autorități publice, în orice funcții, inclusiv cele de demnitate publică numite, la solicitarea acestor instituții, precum și la instituții ale Uniunii Europene sau organizații internaționale.

Competența de a dispune detașarea, respectiv prelungirea detașării judecătorilor și procurorilor revine secțiilor corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii.

În cursul anului 2008, în ceea ce privește judecătorii, au fost admise 46 de solicitări de detașare și respinse 61. Totodată, s-a dispus încetarea detașării în 3 situații și s-a înregistrat o renunțare la soluționarea cererii de detașare.

În aceeași perioadă, au fost aprobate 20 de solicitări de prelungire a detașării, iar 5 au fost respinse.

La sfârșitul anului 2008, numărul judecătorilor detașați la alte instituții decât instanțele judecătorești era de 84, ponderea acestora, raportat la numărul total al judecătorilor în funcție, fiind de 1,95 %; dintre acești judecători un număr de 8 erau detașați la instituții din afara autorității

judecătorești¹⁰⁵, reprezentând o pondere de 0,18%, procente care relevă că numărul detașărilor nu a fost de natură a afecta normala funcționare a instanțelor.

În cursul anului 2008, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a admis un număr de 20 solicitări de detașare a procurorilor, a respins un număr de 21 astfel de solicitări, a dispus încetarea detașării unui număr de 7 procurori și au fost prelungite 10 detașări și respinse 10, înregistrându-se o renunțare a solicitării de detașare.

La sfârșitul anului 2008, numărul procurorilor detașați la alte instituții decât parchetele era de 71, reprezentând o pondere de 3,12% din numărul total al procurorilor; dintre acești procurori, un număr de 9 erau detașați la instituții din afara autorității judecătorești, ponderea acestora, raportat la numărul total al procurorilor în funcție, fiind de 0,39 % , procente care relevă că detașările menționate nu au fost de natură a afecta normala funcționare a parchetelor.

4.4. Scurte concluzii privind eficiența actualelor dispoziții legale privind recrutarea și cariera judecătorilor și procurorilor. Propuneri de lege ferenda formulate/avizate de Consiliul Superior al Magistraturii privind modificarea legilor justiției în acest domeniu

În prezent, recrutarea judecătorilor și procurorilor se realizează prin absolvirea Institutului Național al Magistraturii și prin concursul de admitere în magistratură prevăzut de art. 33 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit textului de lege menționat, pot fi numiți în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 14 alin. (2), foștii judecători și procurori care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), avocații, notarii, asistenții judiciari, consilierii juridici, personalul de probațiune cu studii superioare juridice, ofițerii de poliție judiciară cu studii superioare juridice, grefierii cu studii superioare juridice, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, din Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române și Institutul Român pentru Drepturile Omului, cadrele didactice din învățământul juridic superior acreditat, precum și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, cu o vechime în specialitate de cel puțin 5 ani.

În ceea ce privește selecția realizată prin modalitatea reglementată de dispoziția legală enunțată este de precizat că, la concursurile organizate în anii 2005, 2006 și 2007, gradul de promovabilitate al

¹⁰⁵ Constituția României se referă în capitolul referitor la „Autoritatea judecătorească” la instanțele judecătorești, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii (acesta din urmă având în coordonare, potrivit legii de organizare judiciară, două instituții de formare profesională a personalului din cadrul justiției – Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri).

participanților, atât pentru funcția de judecător cât și pentru cea de procuror, a fost extrem de redus (aproximativ 18 %- procentul privește toate concursurile respective). Însă, la una dintre selecțiile organizate în anul 2008, respectiv cea din data de 13 aprilie 2008, au fost ocupate toate locurile afectate acestei proceduri, chiar mai mult, rezultatele obținute de candidați determinând suplimentarea numărului de locuri, în condițiile prevăzute de Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere în magistratură, aprobat prin Hotărârea nr. 152/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

În schimb, la cel de-al doilea concurs organizat în anul 2008, respectiv cel din data de 2 noiembrie 2008, din 35 de posturi de judecător scoase la concurs au fost ocupate numai 23, iar din cele 54 de posturi de procuror alocate acestei proceduri au fost ocupate 35.

Referitor la recrutarea prin intermediul Institutului Național al Magistraturii menționăm că la concursurile organizate în anii 2005 și 2007 procentele de ocupare a locurilor afectate acestora au fost de 66,11 %, respectiv 72, 5 %, iar la cele organizate în anii 2006 și 2008 gradul de ocupare a fost de 100 %.

Datele prezentate anterior relevă faptul că admiterea în magistratură prin intermediul Institutului Național al Magistraturii s-a dovedit a fi mai eficientă, în ceea ce privește numărul posturilor ocupate dintre cele alocate celor două modalități de recrutare.

Relativ la numirea judecătorilor și procurorilor în funcții de conducere, aspect care privește, de asemenea, cariera acestora, art. 48 alin. (1) și art. 49 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, statuează că numirea în funcțiile de președinte și vicepreședinte la judecătorii, tribunale, tribunale specializate, curți de apel procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie sau prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătoria și de adjuncți ai acestora se face numai prin concurs sau examen organizat, ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii.

La concursurile/examenele organizate în perioada 2006-2008, în scopul numirii în funcțiile de conducere vacante, atât participarea judecătorilor și procurorilor cât și gradul de promovabilitate au fost reduse, însă se poate considera că pentru a se demonstra eficiența acestei modalități de numire în funcțiile de conducere sus menționate este necesară scurgerea unei perioade de timp pentru acomodarea judecătorilor și procurorilor cu această procedură de selecție.

În ceea ce privește propunerile de lege ferenda formulate/avizate de Consiliul Superior al Magistraturii privind modificarea legilor justiției în domeniul recrutării judecătorilor și procurorilor menționăm că, în ședința Grupului de lucru “ Recrutare, promovare și formare profesională”, constituit

la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, din data de 23 ianuarie 2008, s-a hotărât propunerea unei soluții legislative referitoare la ocuparea posturilor vacante de judecător și procuror prin concurs, fără a fi necesară îndeplinirea unei condiții de vechime.

Această propunere a fost aprobată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în ședința din data de 6 martie 2008, fiind sesizat ministrul justiției.

Inițiativa arătată a avut în vedere reglementarea unei modalități excepționale de admitere în magistratură **pentru perioada 2008-2009**, prin derogare de la prevederile art. 33 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fără a fi necesară îndeplinirea unei condiții minime de vechime și a fost justificată de necesitatea acoperirii deficitului de personal la nivelul instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea.

4.5. Stadiul procedurii de evaluare profesională a judecătorilor și procurorilor¹⁰⁶

Legiuitorul român a prevăzut în cuprinsul *Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu completările și modificările ulterioare* (art. 39-42) efectuarea evaluării activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, la fiecare trei ani, în ceea ce privește eficiența, calitatea activității și integritatea, obligația de formare profesională continuă și absolvirea unor cursuri de specializare, pentru verificarea îndeplinirii criteriilor de competență profesională și de performanță. În cazul judecătorilor și procurorilor numiți în funcții de conducere, evaluarea se face și asupra modului de îndeplinire a atribuțiilor manageriale. Prima evaluare a judecătorilor și procurorilor se face la 2 ani de la numirea în funcție.

În actuala reglementare, scopul sintetic al evaluării vizează stabilirea nivelului de competență profesională a judecătorilor și procurorilor, îmbunătățirea performanțelor lor profesionale prin identificarea nevoilor de instruire și dezvoltare profesională, creșterea eficienței activității instanțelor și parchetelor și a încrederii publice în sistemul judiciar, menținerea și consolidarea calității acestui sistem.

Evaluarea trebuie înțeleasă, în primul rând, ca o măsură care asigură motivarea / stimularea magistraților, precum și a instanțelor și parchetelor pentru dezvoltarea profesională și organizațională, necesară creșterii calității actului de justiție.

Evaluarea constituie procesul prin care performanța - nivelul calitativ la care magistratul își îndeplinește atribuțiile curente în instanță și parchete - este apreciată prin raportare la același cadru de referință, care cuprinde: criteriile de evaluare prevăzute de lege, activitățile profesionale și indicatorii de performanță în activitățile profesionale, precum și calificativele/standardele după care un magistrat

¹⁰⁶ Secțiune realizată de Biroul formare profesională.

este apreciat ca fiind competent pentru îndeplinirea activităților de bază și specifice ale postului pe care îl ocupă.

Instanțele și parchetele au obligația de a asigura desfășurarea corectă a procesului de selecție a evaluatorilor și desfășurarea procesului de evaluare, în conformitate cu principiile și procedurile cuprinse în Regulamentul și Ghidul de evaluare.

În vederea implementării inițiativelor formale de evaluare a performanței magistraților în noul cadru normativ stabilit prin *Legea nr. 303/2004*, în anul 2008 a fost continuată activitatea desfășurată în domeniu în anul anterior și care a constat în aprobarea noului *Regulament privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor* (Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 676/4 octombrie 2007), precum și numirea comisiilor de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor la instanțe și parchete, componența acestora fiind desemnată de colegiile de conducere (Hotărârea Plenului nr. 677/4 octombrie 2007 și hotărârile ulterioare de modificare/completare a componenței unor comisii de evaluare).

În acest sens, a fost **aprobat Ghidul de evaluare profesională a magistraților** (prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 10/17 ianuarie 2008, cu modificarea adusă prin Hotărârea nr. 80/24 ianuarie 2008), elaborat în vederea aplicării regulamentului și care, într-o perspectivă de ansamblu a noii scheme de evaluare, evidențiază legătura între definiția, scopul, principiile evaluării și modalitățile și mijloacele prin care evaluarea se realizează, precum și aspecte legate de administrarea procesului de evaluare.

Totodată, în baza dispozițiilor Legii nr. 303/2004 și a prevederilor noului Regulament și ale Ghidului de evaluare, s-a procedat și la **atestarea ca evaluatori a membrilor comisiilor de evaluare** numiți în această calitate și care au urmat cursurile de instruire organizate de Institutul Național al Magistraturii (prin Hotărârile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 190/6 martie 2008 și nr. 398/22 aprilie 2008, precum și prin hotărâri ulterioare, odată cu modificarea componenței unor comisii de evaluare).

În vederea asigurării unei evaluări unitare, avându-se în vedere și solicitările transmise de instanțe și parchete Consiliului Superior al Magistraturii privind **lămurirea unor aspecte constatate în procedura de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor**, au fost analizate și soluționate următoarele probleme:

- evaluarea activității profesionale a judecătorilor, respectiv a procurorilor, care au îndeplinit și funcția de procuror, respectiv de judecător, în perioada supusă evaluării, 2005 - 2007;

- evaluarea activității profesionale a judecătorilor/procurorilor care au fost detașați în cursul perioadei supuse evaluării la alte instituții decât instanțele și parchetele;
- stabilirea criteriilor de evaluare a judecătorilor delegați pentru executarea pedepselor privative de libertate, care în perioada supusă evaluării și-au desfășurat activitatea și în cadrul instanței;
- evaluarea activității profesionale a membrului supleant al comisiei de evaluare, în situația în care nu a fost necesară efectuarea de către acesta a vreunui act de evaluare;
- competența constatării situațiilor de incompatibilitate între doi sau mai mulți membri ai comisiei de evaluare și judecătorul/procurorul evaluat;
- competența constatării situațiilor de incompatibilitate între doi sau mai mulți membri ai comisiei de evaluare și judecătorul/procurorul evaluat, în ipoteza în care membrii comisiei sunt și membri ai colegiului de conducere;
- evaluarea în cazul constatării situației de incompatibilitate între doi sau mai mulți membri ai comisiei de evaluare și judecătorul/procurorul evaluat;
- comisia care evaluează vicepreședinții instanței/conducătorii adjuncți ai parchetelor, când aceștia fac parte din comisia de evaluare;
- evaluarea judecătorilor și procurorilor transferați după data de 1 ianuarie 2008;
- efectuarea evaluării activității profesionale a judecătorilor/procurorilor care în cursul perioadei supuse evaluării s-au aflat în concediu pentru creșterea copilului;
- efectuarea primei evaluări a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor care nu au împlinit 2 ani de la numirea în funcție la momentul declanșării actualei proceduri de evaluare etc.

Aspectele astfel reglementate de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii au fost aduse la cunoștința instanțelor și parchetelor prin circulare transmise acestora prin intermediul curților de apel și a parchetelor de pe lângă curțile de apel, urmând a fi avute în vedere la completarea **Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor**; după finalizarea evaluării.

Totodată, în cursul anului 2008 au fost soluționate contestațiile formulate de judecători și procurori împotriva calificativelor obținute la evaluare, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii soluționând o singură contestație împotriva calificativului la evaluare, iar Secția pentru procurori, patru contestații, dintre care două au fost admise, iar două au fost respinse, una dintre soluțiile Secției pentru procurori fiind contestată și menținută de către Plenul Consiliului.

Primul proces de evaluare desfășurat în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 303/2004 a început în luna martie 2008, la sfârșitul anului fiind finalizat în cadrul majorității instanțelor și parchetelor și în curs de finalizare pentru restul.

După finalizarea acestei prime activități de evaluare, **rezultatele obținute vor fi avute în vedere pentru:**

- îmbunătățirea performanței judiciare a magistratului;
- menținerea și consolidarea standardelor de calitate ale sistemului judiciar, prin îmbunătățirea performanței instanțelor și a parchetelor;
- repartizarea magistraților în programe de instruire, în funcție de competențele ce trebuie dezvoltate.

În acest scop, după finalizarea procedurii de evaluare vor fi demarate următoarele activități:

1. *Realizarea unei analize a modului de desfășurare a primei evaluări derulate conform dispozițiilor Legii nr. 303/2004, inclusiv pe baza constatărilor și propunerilor comisiilor de evaluare și a formatorilor în evaluare, precum și valorificarea concluziilor, prin formularea unor propuneri corespunzătoare;*
2. *Actualizarea Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor și a Ghidului de evaluare a performanței magistraților, pe baza analizei realizate și în concordanță cu evoluțiile sistemului judiciar, măsuri prevăzute în Ghidul de evaluare și în același timp obiective stabilite în Strategia de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii;*
3. *Revizuirea criteriilor de selecție pentru participarea la formele de pregătire profesională continuă organizate de către Institutul Național al Magistraturii și la nivel descentralizat, prin luarea în considerare a recomandărilor comisiilor de evaluare privind formarea profesională a fiecărui magistrat;*
4. *Realizarea unui studiu cu privire la eficiența actualului sistem de evaluare în ceea ce privește contribuția evaluării performanței individuale la ridicarea standardelor sistemului judiciar.*

4.6. Stadiul aplicării dispozițiilor legale referitoare la depunerea diferitelor tipuri de declarații de către judecători și procurori¹⁰⁷

Potrivit reglementărilor specifice, judecătorii și procurorii au obligația să depună declarațiile prevăzute de următoarele dispoziții legale:

¹⁰⁷ Secțiune realizată de către Direcția resurse umane și organizare – Serviciul resurse umane și organizare pentru instanțele judecătorești, Serviciul resurse umane și organizare pentru parchete.

1. Art. 5 alin. 3 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, statuează că *„judecătorii și procurorii sunt obligați să dea, anual, o declarație pe propria răspundere în care să menționeze dacă soțul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcție sau desfășoară o activitate juridică ori activități de investigare sau cercetare penală, precum și locul de muncă al acestora. Declarațiile se înregistrează și se depun la dosarul profesional.”*

După cum rezultă din evidențele Direcției resurse umane și organizare a Consiliului Superior al Magistraturii, la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, peste 87 % dintre judecători și 68% dintre procurori depuseseră declarațiile aferente anului 2008.

Trebuie precizat aici că nedeponenții până la finele anului 2008 a declarațiilor în discuție sunt în majoritate cei numiți în funcția de judecător în cursul anului 2008, legea neprevăzând un termen special limită de la numirea în funcție până la care poate fi dată prima declarație din această categorie sau se află în situații speciale, constând în întreruperea temporară a relațiilor de serviciu din anumite cauze: concedii de îngrijire copil, suspendări din funcție, concedii medicale sau fără plată.

De asemenea, trebuie menționat că judecătorii și procurorii depun aceste declarații, precum și, de altfel, declarațiile din celelalte categorii prevăzute de lege, la instanțe și parchete, ulterior acestea fiind transmise Consiliului Superior al Magistraturii, constatându-se în trecut unele deficiențe legate de procedura de transmitere a declarațiilor, unele instanțe și parchete efectuând transmiterea abia după centralizarea declarațiilor de la toți magistrații din raza lor.

2. Art. 6 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, din care rezultă că, pe lângă alte categorii de personal, *judecătorii și procurorii sunt obligați să facă o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică.*

Această declarație se depune o singură dată pe parcursul carierei de judecător sau procuror.

La momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, 97,5 % dintre judecători și 94% dintre procurori depuseseră acest tip de declarații, procentul redus al celor care nu au depus această declarație până la sfârșitul anului fiind constituit în mare majoritate din cei numiți în funcția de judecător în cursul anului 2008 sau de judecători ale căror raporturi de serviciu sunt suspendate.

3. Art. 7 alin. 2 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia, *judecătorii și procurorii completează, anual, o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.*

După cum rezultă din evidențele Direcției resurse umane și organizare a Consiliului Superior al Magistraturii, la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, peste 86 % dintre judecători și 57,75% dintre procurori depuseseră declarațiile aferente anului 2008, marea majoritate a nedeponenților aflându-se în situațiile speciale prezentate la paragrafele precedente.

Se impune aceeași mențiune privind faptul că judecătorii și procurorii depun aceste declarații, precum și, de altfel, declarațiile din celelalte categorii prevăzute de lege, la instanțe și parchete, ulterior acestea fiind transmise Consiliului Superior al Magistraturii, constatându-se în trecut unele deficiențe legate de procedura de transmitere a declarațiilor, unele instanțe și parchete efectuând transmiterea abia după centralizarea declarațiilor de la toți magistrații din raza lor.

4. Art 39 alin. 1 pct. 5 din Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, cu modificările și completările ulterioare

Acest act normativ prevede obligația judecătorilor și procurorilor de a da două declarații, respectiv:

- *declarația de avere*
- *declarația de interese*

Alături de judecători și procurori, depun declarațiile de avere și de interese la persoana desemnată de secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii și magistrații asistenți și asistenții judiciari.

Declarațiile menționate se depun în termen de 15 zile de la data numirii sau alegerii în funcție ori de la data începerii activității.

În conformitate cu prevederile art. 40 alin. 2 din actul normativ menționat, persoanele prevăzute de lege au obligația să depună sau să actualizeze declarațiile de avere și de interese anual, cel mai târziu la data de 15 iunie, pentru anul fiscal anterior. **În aceste condiții, o situație a celor care s-au conformat acestor prevederi legale, în ceea ce privește anul 2008, poate fi efectuată după împlinirea termenului menționat.**

Referitor la declarațiile de avere și de interese, prin Hotărârea nr. 281/20 martie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a reglementat modul de primire și înregistrare a acestora la instanțe și parchete, procedura de transmitere a acestora către Consiliul Superior al Magistraturii și modalitatea de certificare de către primii grefieri sau grefierii șefi a datei certe de depunere a declarațiilor.

Totodată, fie la sesizarea unor judecători sau procurori, fie ca urmare a aspectelor constatate de către persoanele responsabile în practica prelucrării declarațiilor de avere sau de interese, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii s-a pronunțat asupra mai multor chestiuni de drept, în vederea asigurării unui mod de completare unitar a declarațiilor, precum:

- Ø modul corect de completare a punctului VI din formularul declarației de avere, în ceea ce privește menționarea sumelor primite cu titlu de decont al diferenței dintre chiria efectiv plătită și chiria stabilită pentru o locuință de serviciu;
- Ø modul de completare a punctului VII din formularul declarației de avere în ceea ce privește veniturile realizate de soțul declarantului, atunci când există cu privire la acestea o clauză de confidențialitate;
- Ø necesitatea menționării în declarația de avere a bunurilor proprii ale soțului/soției declarantului;
- Ø incompatibilitatea dintre calitatea de magistrat și calitatea de investitor la bursa de valori;
- Ø modalitatea de protejare a datelor cu caracter personal, care exced cerințelor formularelor declarației de avere sau a celei de interese;
- Ø consecințele/lipsa consecințelor asupra respectării obligației de depunere a declarațiilor de avere sau de interese a faptului că declarantul se află în unele situații speciale (concediu medical, concediu de îngrijire copil, concediu fără plată, suspendare din funcție, depunerea unei declarații în perioada de stagiu etc.);
- Ø reglementarea unor aspecte ținând de succesiunea în timp a normelor legale privind declarația de avere sau de interese, cu privire la depunerea sau reactualizarea acestor categorii de declarații;
- Ø stabilirea regimului aplicabil unui judecător numit la o instanță internațională, fiind supus statutului reglementat pentru acea instituție;
- Ø existența obligației de a menționa sau nu un drept de abitație viageră în declarația de avere etc.

În practică s-au constatat unele deficiențe legate de transmiterea în termen util a declarațiilor depuse în termenul prevăzut de lege la instanțele și parchetele la care funcționează, unele unități înaintând declarațiile numai după centralizarea acestora și de la unitățile subordonate. De asemenea, astfel de disfuncționalități au fost generate și de schimbarea depozitarului declarațiilor de interese, până la intrarea în vigoare a Legii nr.144/2007 acestea fiind păstrate la nivelul instanțelor și parchetelor, în timp ce conform acestui act normativ noul depozitar al declarațiilor a devenit Consiliul Superior al Magistraturii.

Pentru a veni în sprijinul instanțelor și parchetelor, pe lângă comunicarea către instanțe și parchete, prin circulară, a tuturor hotărârilor și informărilor relevante în ceea ce privește declarațiile de avere și de interese, Consiliul Superior al Magistraturii a operaționalizat pe pagina sa de Internet, începând cu luna februarie 2009, o secțiune dedicată, cuprinzând extrase din actele normative relevante, hotărârile în materie ale Consiliului, formularele aferente declarațiilor, precum și alte informații utile și linkuri către paginile web ale altor instituții cu atribuții în domeniu, precum Agenția Națională de Integritate,

Potrivit situației declarațiilor de avere sau de interese ale judecătorilor și procurorilor, publicată pe site-ul CSM la data de 23.12.2008, privind declarațiile nedepuse/depuse tardiv de către cei numiți în funcție după data de 25.11.2007 (data intrării în vigoare a Legii nr. 144/2007, cu modificările și completările ulterioare) sau declarațiile aferente anului 2007 neactualizate/actualizate tardiv, situația statistică a depunerii declarațiilor se prezenta astfel:

1. persoane care nu au depus/actualizat declarația de avere și/sau declarația de interese

- judecători – 24, dintre care 15 foști judecători care nu au depus declarațiile după eliberarea din funcție și 4 judecători care nu desfășoară efectiv activitate (suspendați, aflați în concediu de îngrijire copil etc.);

- procurori – 21;

2. persoane care au depus / actualizat declarațiile de avere și/sau de interese după expirarea termenului limită prevăzut de lege

- judecători – 1041, dintre care 46 foști judecători și 25 judecători care nu desfășoară efectiv activitate (suspendați, aflați în concediu de îngrijire copil etc.) care au depus declarațiile cu depășirea termenului legal;

- procurori – 289, dintre care 3 foști procurori și 5 procurori care nu desfășoară efectiv activitate (suspendați, aflați în concediu de îngrijire copil etc.) care au depus declarațiile cu depășirea termenului legal.

Situația judecătorilor și procurorilor (și ale celorlalte categorii de persoane pentru care Consiliul Superior al Magistraturii este depozitarul declarațiilor) care nu au depus/actualizat ori au depus/actualizat tardiv declarațiile de avere sau de interese aferente anului 2007 este publicată pe pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii, fiind actualizată cu o frecvență, în general săptămânală, în funcție și de volumul datelor provenite din teritoriu.

Pentru declarațiile de avere sau de interese aferente anului **2008** termenul limită de actualizare expiră la 15.06.2009, în conformitate cu prevederile Legii nr.144/2007.

4.7. Aspecte privind răspunderea disciplinară și penală a judecătorilor și procurorilor și magistraților asistenți.

4.7.1. Răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor și magistraților asistenți.

Pentru stabilirea unui sistem judiciar eficient, este necesară atât întărirea poziției și autorității judecătorilor și procurorilor, cât și responsabilizarea acestora față de buna îndeplinire a atribuțiilor și exercitarea corectă a prerogativelor care le revin.

O justiție independentă presupune ca judecătorul să hotărască cauzele aduse în fața sa pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără restricții, fără influențe nedorite, presiuni, amenințări sau amestecuri directe sau indirecte ale nimănui, indiferent de motive. De asemenea, în limitele controlului ierarhic, procurorilor trebuie să li se recunoască deplina independență profesională, în vederea instrumentării cauzelor penale în mod profesionist, eficient și cu singurul scop al stabilirii adevărului judiciar și al aplicării legii.

Chiar dacă sunt independenți în exercitarea funcției, judecătorilor și procurorilor le revin o serie de responsabilități care pot duce la promovarea de acțiuni disciplinare, în cazul în care nu sunt îndeplinite sau sunt realizate în mod necorespunzător.

Însă, pentru a se garanta independența judecătorilor și procurorilor este necesar să fie prevăzute expres cazurile care atrag răspunderea disciplinară a acestora, precum și sancțiunile ce pot fi aplicate.

În acest scop, prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, au fost stabilite standarde de conduită judiciară și a căror încălcare atrage răspunderea disciplinară.

În anul 2008, au fost înregistrate 131 sesizări privind activitatea judecătorilor și 99 referitoare la conduita procurorilor.

Dintre acestea, în 97 și, respectiv, 83 de cazuri comisiile de disciplină au dispus clasarea.

Soluțiile de clasare s-au întemeiat, în principal, pe constatarea că faptele reclamate făceau parte din sfera protejată a activității de judecată sau a soluțiilor adoptate, fiind astfel sustrate controlului de supraveghere pe care-l exercită comisiile disciplinare.

În anul 2008, Comisia de disciplină pentru judecători a exercitat 11 acțiuni disciplinare, la care s-au adăugat alte 7 acțiuni disciplinare aflate pe rolul Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii din anul anterior. Din totalul celor 18 acțiuni disciplinare, Secția pentru judecători a soluționat 15 acțiuni, din care 3 au fost respinse fie ca rămase fără obiect întrucât magistrații cercetați fuseseră eliberați din funcție prin pensionare (2 cazuri), fie ca neîntemeiată (1 caz) iar, pentru celelalte 12 acțiuni, s-au aplicat sancțiuni, în 4 cazuri hotărârile pronunțate fiind deja irevocabile.

La sfârșitul anului, au rămas înregistrate pe rolul Secției 3 acțiuni disciplinare aflate în curs de soluționare.

Faptele pentru care s-a dispus sancționarea disciplinară a judecătorilor în cauzele mai sus-menționate sunt: exercitarea funcției, inclusiv nerespectarea normelor de procedură, cu rea-credință sau gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune (6 judecători); atitudinea nedemnă în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, avocați și justițiabili (4 judecători); refuzul nejustificat de a îndeplini o sarcină de serviciu (3 judecători); efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile (1 judecător și 1 magistrat asistent), iar sancțiunile aplicate, stabilite în raport de gravitatea

faptei și circumstanțele personale, au constat în avertisment - 2 cazuri, diminuarea indemnizației lunare brute cu 15 % pe o perioadă de 3 luni - 8 cazuri, mutarea disciplinară pentru 3 luni la o instanță egală în grad - 1 caz și excluderea din magistratură – 2 cazuri.

În ceea ce privește activitatea procurorilor, în anul 2008 Comisia de disciplină pentru procurori a exercitat 6 acțiuni disciplinare la care s-au adăugat alte 3 acțiuni disciplinare aflate pe rolul Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii din anii anteriori. Dintre acestea, până la sfârșitul anului, au fost soluționate 6 acțiuni disciplinare, fiind admise 5, în care s-a dispus sancționarea procurorilor cu avertisment – 2 cazuri, diminuarea indemnizației lunare brute cu 15 % pe o perioadă de 3 luni – 2 cazuri și excluderea din magistratură – 1 caz.

Faptele pentru care s-a dispus sancționarea magistraților în cele 5 hotărâri pronunțate în cauză se referă la exercitarea funcției cu gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune (1 procuror); refuzul nejustificat de a îndeplini o sarcină de serviciu (2 procurori); absențele nemotivate de la serviciu, în mod, repetat (1 procuror) și imixtiune în activitatea altui procuror și manifestarea convingerilor politice în exercitarea atribuțiilor de serviciu (1 procuror).

La sfârșitul anului, au rămas înregistrate pe rolul Secției 3 acțiuni disciplinare aflate în curs de soluționare.

Ca exemple de acțiuni disciplinare în care Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii au dispus sancționarea magistraților este de menționat cea referitoare la atitudinea unui magistrat asistent de a motiva hotărârile ce-i reveniseră spre redactare cu întârziere, în general, cu mult peste termenul prevăzut de lege, cu consecința directă asupra prelungirii în timp a procedurii judiciare, împrejurare de natură a conduce la premisele încălcării art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil.

Într-o altă cauză s-a reținut nerespectarea normelor de procedură din gravă neglijență de către un judecător, care, cu ocazia soluționării cauzelor cu care fusese investit, se pronunța în sala de ședință imediat după închiderea dezbaterilor fără a delibera și a întocmi o minută, iar de cele mai multe ori hotărârea cuprindea altă soluție decât cea pronunțată în sală.

De asemenea, Secția pentru judecători a reținut în altă cauză nerespectarea normelor de procedură din gravă neglijență de către un judecător, care soluționând anumite cereri privind măsurile preventive între termenele de judecată nu a înștiințat, în prealabil, procurorul de ședință a cărui participare era obligatorie și a dispus asupra acestora printr-o rezoluție înscrisă pe cerere, fără a întocmi o minută.

Într-un alt dosar s-a reținut aceeași abatere disciplinară pentru faptul că judecătorul a dat o hotărâre în baza unui înscris eliberat ulterior datei menționate ca dată a pronunțării, aplicând prin analogie reguli de procedură ce reglementează alte instituții decât cele care operau în cauză și acordând

totodată, în continuare, termene, deși pretenția dedusă judecății fusese dezlegată prin hotărârea pronunțată.

Totodată, într-o cauză s-a reținut că cererea de recurs formulată de o parte într-un dosar de faliment a fost înaintată împreună cu dosarul la instanța ierarhic superioară, competentă să o soluționeze, cu o întârziere de 5 luni, întrucât judecătorul cauzei a atașat cererea de recurs la un alt dosar.

Secția pentru judecători, judecând o altă acțiune disciplinară, a reținut că judecătorul a modificat soluția pronunțată într-un dosar la două zile de la data dezlegării pricinii, modificarea având loc după înscrierea acesteia în condica de ședință și în evidențele electronice ale instanței.

Un alt exemplu se referă la un procuror care a omis să depună în termenul legal declarațiile de apel, deși au fost semnate de conducătorul unității și discutate în ședința de analiză a soluțiilor date de instanță cu procurorii din sectorul judiciar.

Într-un alt caz, Secția pentru procurori a sancționat un magistrat care a lipsit, în mai multe rânduri nejustificat de la serviciu și pe perioade lungi de timp, afectând astfel bunul mers al activității parchetului unde funcționa respectivul procuror.

4.7.2. Răspunderea penală a judecătorilor și procurorilor

Din datele transmise de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate și Terorism și Direcția Națională Anticorupție a rezultat că, în anul 2008, pentru comiterea unor infracțiuni de corupție și fapte asimilate acestora prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, republicată și modificată, a fost începută urmărirea penală față de 4 judecători și 2 procurori, au fost trimiși în judecată 2 judecători și 7 procurori, fiind condamnați definitiv 2 procurori. De asemenea, s-a mai început urmărirea penală față de 2 procurori, pentru unul dintre aceștia sub aspectul unor infracțiuni de serviciu și falsuri în înscrisuri, iar pentru celălalt pentru infracțiuni de lovire și alte violențe și distrugere, precum și față de un judecător pentru infracțiuni contra patrimoniului și falsuri în înscrisuri.

În cauzele aflate în curs de urmărire penală, în care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, precum și în cele aflate în curs de judecată, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus suspendarea din funcție a procurorilor și judecătorilor cercetați, măsură ce a fost comunicată atât magistraților, cât și parchetelor și instanțelor în care aceștia își desfășurau activitatea.

Inspecția Judiciară a efectuat în anul 2008 verificări în vederea încuviințării de către Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii a reținerii sau arestării preventive a magistraților, în condițiile art. 43 lit. d și art. 44 lit. d din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii,

față de un procuror și un judecător, față de care se pusese în mișcare acțiunea penală sub aspectul săvârșirii unor infracțiuni de corupție prevăzute și sancționate de Legea nr. 78/2000 republicată și modificată, precum și a percheziției unui autoturism proprietatea procurorului mai sus menționat.

4.7.3. Scurte aspecte de drept comparat¹⁰⁸

Proceduri disciplinare pentru judecatori

Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor afirmă că: o compensație, pentru prejudicii ilegale cauzate de deciziile judecătorilor și comportamentul lor în exercitarea funcției, trebuie asigurată de către stat.

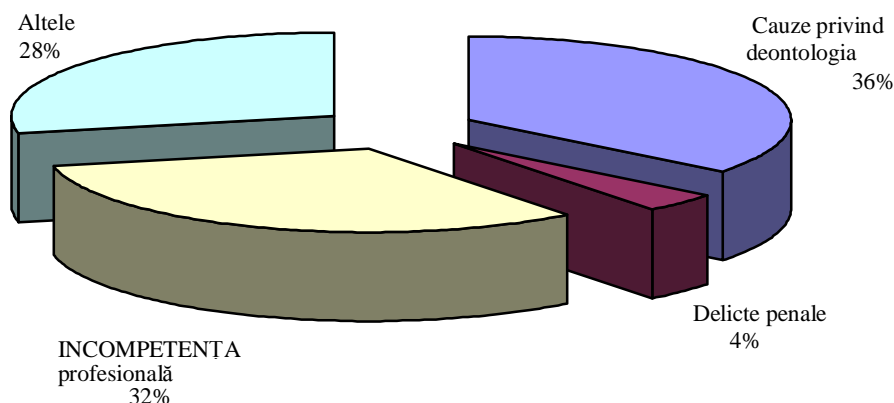
Atunci când prejudiciul pe care statul trebuie să îl repare provine dintr-o ignoranță nescuzabilă a judecătorului față de regulile care guvernează activitatea sa, statul are opțiunea de a se îndrepta împotriva judecătorului pentru compensații parțiale sau integrale, prin recurs. Aceasta posibilitate este excepțională și, în majoritatea cazurilor, singura sancțiune impusă se realizează prin procedurile disciplinare.

În ciuda faptului că sunt independenți în exercitarea funcțiilor, judecătorii au o serie de responsabilități care pot duce la proceduri disciplinare, în cazul în care nu sunt îndeplinite. Principiul impune că acțiunile disciplinare pot fi impuse asupra judecătorilor în cazurile expres determinate de statutul judecătorilor, statut care stabilește, de asemenea, și sancțiunile.

În majoritatea Statelor Membre ale Uniunii Europene, regulile etice ce privesc abaterile disciplinare nu sunt stabilite expres și doar în Spania există un catalog al abaterilor și sancțiunilor pentru judecatori. În celelalte țări, responsabilitățile judecătorilor nu sunt detaliate și sunt, în majoritatea cazurilor, stabilite prin jurisprudența autorităților care se ocupă de procedurile disciplinare.

Distribuția procedurilor disciplinare inițiate împotriva judecătorilor în țările europene în anul 2006

¹⁰⁸ DATE VALABILE PENTRU ANUL 2006, EXTRASE DE CĂTRE DIRECȚIA AFACERI EUROPENE, RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI PROGRAME DIN RAPORTUL „SISTEME JUDICIARE EUROPENE – EDIȚIA 2008” ELABORAT DE COMISIA EUROPEANĂ PENTRU EFICIENȚA JUSTIȚIEI (CEPEJ) ȘI PUBLICAT PE SITE-UL [HTTP://WWW.COE.INT/T/DG1/LEGALCOOPERATION/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP](http://www.coe.int/t/dg1/legalcooperation/CEPEJ/EVALUATION/DEFAULT_EN.ASP)

Graficul arată distribuția procedurilor disciplinare pe tip de procedură.

În general, cele mai răspândite proceduri disciplinare împotriva judecătorilor sunt cauzate de neglijența profesională, care reprezintă 36% din totalul procedurilor, urmată de incompetența profesională (32% din proceduri) și, într-o măsură mai mică, comiterea vreunei infracțiuni (4% din proceduri). Celelalte tipuri de proceduri reprezintă 28% din cazuri.

Neglijența profesională poate fi, de asemenea, obiectul procedurii disciplinare în anumite cazuri. Odată ce un judecător a comis o abatere disciplinară, este necesar să știm ce autoritate este responsabilă cu procedurile și sancțiunile disciplinare. În majoritatea țărilor, este vorba de aceeași autoritate care se ocupă cu numirea judecătorilor; câteodată, împreună cu altă autoritate (autoritatea ierarhică și/sau consiliul judiciar).

Astfel, autoritatea responsabilă cu inițierea procedurilor disciplinare împotriva magistraților este Consiliul judiciar, superiorul ierarhic, mediatorul, puterea executivă sau puterea legislativă.

Danemarca oferă posibilitatea fiecărui justițiabil care a fost tratat necorespunzător de către un judecător să apeleze direct la un organism disciplinar.

Cât privește Anglia și Țara Galilor, actul de reformă constituțională din 2005 a conferit Lordului Cancelar și Lordului Șef al Justiției responsabilitatea comună pentru un nou sistem pentru considerarea și determinarea plângerilor referitoare la conduita tuturor lucrătorilor din sistemul justiției din Anglia și Țara Galilor.

În Germania, Italia și Spania există posibilitatea ca cetățenii să inițieze procedura disciplinară printr-o plângere, chiar dacă declanșarea procedurii este, în mod formal, atribuită altei autorități. În Germania, judecătorul care a fost acuzat poate beneficia de dreptul de a iniția procedura disciplinară pe cont propriu, pentru a-și dovedi nevinovăția.

La finalul procedurii disciplinare, judecătorul poate fi considerat nevinovat. Atunci când judecătorul este considerat vinovat, mai multe tipuri diferite de sancțiuni sunt posibile.

Avertismentul este cea mai comună sancțiune impusă judecătorilor (48% din totalul sancțiunilor). Celelalte sancțiuni sunt legate de activitatea judecătorului sau salariul său. (mustrare, suspendare, retragerea dosarelor, amenda, diminuarea temporară a salariului, degradarea din funcție, transferul la o altă instanță, aflată într-o altă localitate, destituirea)

Depășirea atribuțiilor este sancționată în 14% din cazuri (amenda: 3% sau diminuarea salariului: 11%); în mai puțin de 2% din cazuri, judecătorii sunt obligați să schimbe localitatea în care activează și în 11% din cazuri, sancțiunea reprezintă o schimbare a funcției judecătorului (retrogradare: 1%, suspendare: 8% sau revocare: în mai puțin de 2% din cazuri).

Un aspect important este reprezentat de faptul că în 9% din cazuri există o demisie a judecătorului, înainte de pronunțarea deciziei organului disciplinar.

Celelalte categorii de sancțiuni existente reprezintă 17% din totalitatea sancțiunilor și, în general, corespund sancțiunilor specificate mai sus.

Proceduri disciplinare pentru procurori

Când unui stat îi este solicitat să repare prejudiciile cauzate de un procuror, este posibil ca anumite state să introducă un recurs împotriva procurorului și să solicite contribuția parțială sau integrală pentru recuperarea prejudiciului.

În mod diferit față de judecătorii care beneficiază de o independență puternică în exercitarea funcției, procurorii sunt subiect al obligațiilor suplimentare care pot genera proceduri disciplinare. Totuși, potrivit principiului legalității, procurorii pot fi sancționați doar în cazuri determinate de lege. Și tipurile de sancțiuni trebuie descrise în lege, de asemenea.

În anul 2006, conform datelor prezentate în studiul CEPEJ, procedurile disciplinare au fost inițiate datorită incompetenței în 36% din cazuri. 29% din cazuri au fost proceduri pe baza infracțiunilor, urmate de conduita lipsită de etică (20% din cazuri).

Conduita neprofesionistă poate fi sancționată în unele cazuri de proceduri disciplinare. În aceste cazuri, trebuie determinate autoritățile care au rol de organ disciplinar.

În ceea ce privește autoritatea responsabilă cu procedurile disciplinare, contrar situației judecătorilor, de obicei este vorba de un superior ierarhic sau de un membru al puterii executive (în general ministrul justiției). Justițiabilii, de regulă, nu se pot plânge în mod direct de procurori.

Avertismentul este cea mai întâlnită sancțiune (46% din totalul sancțiunilor). Alte sancțiuni pot afecta funcțiile procurorilor sau salariile lor.

Conduita profesională inadecvată este sancționată în 13% din cazuri, prin amendă: 3% sau reducerea salariului: 10%. În mai puțin de 6% din cazuri, procurorul este obligat să își schimbe funcția (reducerea în grad: 3%, suspendarea: <3%).

Se observă că, precum și în cazul judecătorilor, în 8% din cazuri, după o procedura disciplinară, procurorii demisionază înainte ca sancțiunea să fie adoptată.

Procedurile disciplinare inițiate și sancțiunile pronunțate la 1000 de judecători și procurori în 2006

Tara	Numărul total de proceduri disciplinare inițiate împotriva:		Numărul total de sancțiuni pronunțate împotriva		Media – numărul de proceduri disciplinare inițiate:		Media – numărul de sancțiuni pronunțate	
	Judecători	Procurori	Judecăt ori	Procurori	La 1000 de judecători	La 1000 de procurori	La 1000 de judecători	La 1000 de procurori
Austria	22	0	26	0	13	0	16	0
Belgia	22	3	6	1	14	4	4	1
Bulgaria	3	6	3	3	2	4	2	2
Cipru	1	N/A	N/A	N/A	10	-	-	-
Republica Cehă	40	10	22	6	13	8	7	5
Spania	71	155	19	5	16	79	4	3
Estonia	2	1	1	1	8	5	4	5
Finlanda	12	2	12	2				
France	3	3	12	2	0	2	2	1
Germania	55	26	25	4	3	5	1	1
Ungaria	14	5	9	5	5	3	3	3
Irlanda	0	0	0	0	0	0	0	0
Italia	68	24	51	15	11	11	8	7
Letonia	15	21	15	21	29	38	29	38
Lituania	4	32	4	15	5	37	5	18
Luxemburg	1	0	1	0	6	0	6	0
Polonia	60	76	44	41	6	13	4	7
Portugalia	26	24	25	16	14	18	14	12
România	11	10	4	6	2	4	1	2
Slovacia	18	6	1	5	13	8	1	7
Slovenia	1	2	1	2	1	11	1	11
Suedia	3	0	3	0	2	0	2	0
Anglia și Țara Galilor		5	32	5	0	2	8	2

4.8. Apărarea independenței și a reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor

În concepția Legii nr. 317/2004, lege cadru care reglementează activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliul apare ca o instanță independentă de puterea executivă sau legislativă pentru orice decizie care afectează activitatea magistratului.

Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii, în realizarea competențelor sale, are obligația de a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența și imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea.

Independența judecătorului este un principiu esențial al statului de drept și se materializează în dreptul acestuia de a decide fără restricții sau interferențe în orice cauză cu care este investit.

Dispoziții de natură a asigura garanții de independență și imparțialitate a judecătorilor se găsesc atât în norma constituțională prevăzută de art. 124 alin. 3, cât și în legile din domeniul justiției, respectiv în art. 2 alin 3 și art. 97 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și în art. 1 și art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Sub acest aspect, Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței, are obligația de a se sesiza și din oficiu, ori de câte ori independența sau imparțialitatea judecătorilor sau procurorilor ar putea fi afectată, prin acte sau fapte ale autorităților sau altor persoane.

Cu atât mai mult, în situația în care Consiliul Superior al Magistraturii este sesizat de un judecător sau procuror cu o cerere de apărare a independenței, imparțialității sau reputației profesionale are obligația de a dispune măsuri corespunzătoare.

Dreptul de a sesiza și obligația Consiliului Superior al Magistraturii de a se sesiza din oficiu pentru situații de natură a afecta independența sau imparțialitatea magistraților sunt prevăzute și în art. 75 din Legea nr. 303/2004.

În exercitarea efectivă a atribuției sale de garant al independenței justiției, în cursul anului 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a fost sesizat cu 45 de cereri prin care s-a solicitat efectuarea de astfel de verificări și luarea de măsuri corespunzătoare.

Cele mai multe sesizări adresate Consiliului Superior al Magistraturii au fost determinate de intervențiile din mass-media, afirmațiile unor personalități sau chiar magistrați, în care, în principal, s-au formulat aprecieri critice cu privire la măsurile dispuse pe parcursul desfășurării unor procese, la modul de dobândire a bunurilor cuprinse în declarațiile de avere, exactitatea conținutului declarațiilor de avere, conflicte de interese și pregătirea profesională a magistraților.

Alte cereri s-au întemeiat pe afirmațiile făcute de părțile din dosare în cuprinsul unor cereri de recuzare sau de sesizare a Consiliului Superior al Magistraturii în legătură cu măsurile luate de procurorii sau judecătorii care soluționează respectivele cauze .

Din totalul sesizărilor înregistrate, 25 au fost formulate de judecători, iar 20 de către procurori.

În urma verificărilor efectuate de Inspecția judiciară, au fost încuviințate 11 cereri de apărare a independenței și reputației profesionale a judecătorilor și 6 ale procurorilor.

La sfârșitul anului 2008, verificările erau în curs de efectuare în 9 lucrări, 5 fiind înregistrate la Serviciul de inspecție judiciară pentru judecători și 4 la Serviciul de inspecție judiciară pentru procurori.

Au fost respinse 8 asemenea cereri, 5 privind solicitări ale unor judecători și celelalte 3 formulate de procurori.

După înregistrarea unor cereri formulate de 3 judecători și 4 procurori, s-a luat act de retragerea acestora, ținându-se seama de voința magistraților și constatându-se că aspectele semnalate nu puneau în discuție independența sistemului judiciar, pentru a se putea continua și din oficiu verificările ce se impuneau de către Consiliul Superior al Magistraturii. Cu privire la alte 4 cereri formulate de magistrați, Plenul a dispus amânarea discutării lor până la soluționarea dosarelor penale sau disciplinare ale magistraților care aveau ca obiect faptele în legătură cu care se reclamau acte de ingerință în administrarea justiției.

Soluționând cererile de apărare a independenței, imparțialității, reputației profesionale ale judecătorilor și procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii, în conformitate cu dispozițiile art. 30 din Legea nr. 317/2004, republicată și modificată, are obligația de a dispune măsuri corespunzătoare în situația în care constată că acestea sunt întemeiate.

Astfel, hotărârile Plenului de admitere a cererilor de apărare a independenței, imparțialității, reputației profesionale ale judecătorilor și procurorilor sunt aduse la cunoștința publicului, prin comunicate de presă și prin publicare pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii.

Pe lângă aceste măsuri, Plenul a mai dispus în anumite cazuri sesizarea Clubului Român de Presă și Consiliului Național al Audiovizualului în legătură cu conduita necorespunzătoare a ziariștilor și moderatorilor de televiziune, care, prin afirmațiile făcute fie au adus atingere prestigiului justiției, fie au urmărit discreditarea unor magistrați, precum și sesizarea ministrului justiției în vederea modificării Codului penal sub aspectul sancționării ca infracțiune a acelor conduite ce sunt de natură a aduce atingere unor valori sociale protejate de lege.

În acest sens, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în ședința din 25.09.2008, a hotărât să solicite ministrului justiției să analizeze oportunitatea modificării art. 239 din Codul penal, care incriminează infracțiunea de ultraj, prin revenirea la forma avută anterior modificării prin Legea nr. 160/2005.

4.9. Scurtă analiză statistică privind activitatea Institutului Național al Magistraturii în anul 2008¹⁰⁹

4.9.1. Recrutarea și formarea inițială a auditorilor de justiție

Recrutarea auditorilor de justiție în 2008

În perioada **31 august – 21 septembrie 2008** s-a desfășurat concursul de admitere la Institutul Național al Magistraturii, continuându-se modalitatea de examinare aplicată în 2007 – pe lângă testarea privind cunoștințele juridice, candidații au susținut un test de verificare a raționamentului logic constând

¹⁰⁹ Datele din prezenta secțiune au fost furnizate de Institutul Național al Magistraturii.

în evaluarea capacității de analiză și sinteză, a raționamentului logic și un interviu constând în chestionarea orală a candidaților în scopul identificării aptitudinilor, motivațiilor și elementelor de etică specifice profesiei de magistrat.

Concursul a fost organizat pentru ocuparea unui număr de 160 de locuri de auditori de justiție, din care 100 de locuri au fost alocate funcției de procuror și 60 de locuri au fost alocate funcției de judecător, numărul locurilor ocupate efectiv fiind de 160.

Procesul de selecție a candidaților, precum și formarea inițială în cadrul INM s-au greșit, pe tot parcursul anului de învățământ 2007 – 2008, pe *Profilul magistratului*, tinzând să dezvolte, prin programele de formare, acele calități și aptitudini evidențiate ca esențiale pentru un magistrat, iar metodele pedagogice utilizate au fost selectate astfel încât demersul să se bucure de o eficiență maximă.

Strategia formării inițiale:

Printre calitățile și capacitățile pe care formarea în cadrul Institutului Național al Magistraturii a urmărit să le creeze și să le dezvolte auditorilor de justiție pe parcursul anului universitar 2007 – 2008, s-au regăsit:

- *Interpretarea și aplicarea dreptului în mod uniform*
- *Existența unei deschideri europene, internaționale asupra dreptului*
- *Stăpânirea nu doar a normelor de drept, ci și a tehnicilor specifice profesiei de magistrat*
- *Existența unei conștiințe a apartenenței la profesie*
- *Existența unei formări generaliste*

Procesul de integrare a României în Uniunea Europeană a ridicat problema adaptării propriului sistem juridic, astfel încât să-i permită să facă față problemelor legate de aplicarea directă a dreptului comunitar, pe de o parte, iar, pe de altă parte, de modificarea pe care o suportă dreptul intern ca urmare a presiunii jurisprudenței Curții Europene de Justiție și a Curții Europene a Drepturilor Omului, fiind astfel necesare:

- formarea în domeniul dreptului comunitar, al dreptului internațional al drepturilor omului, al instituțiilor judiciare europene,
- crearea unor programe de cooperare cu instituții responsabile de formarea magistraților din țările europene precum și cu instituțiile judiciare europene,
- înlesnirea participării auditorilor de justiție la diverse stagii și vizite de studiu la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și la Curtea Europeană de Justiție.

Având în vedere obiectivele calității la nivelul Institutului Național al Magistraturii (Programul de management al calității), privind elaborarea până la sfârșitul anului 2008, în cadrul INM, a Strategiei de

formare inițială pentru perioada 2009 – 2012, *Planul managerial al INM 2007 – 2010*, *Planul managerial privind exercitarea atribuțiilor specifice funcției de director adjunct responsabil cu formarea inițială* și *Planul de acțiune aferent*, elaborate la numirea în funcție a directorului adjunct INM responsabil cu formarea inițială - doamna judecătorească Diana Ungureanu, precum și *Analiza gestionării resurselor umane în perioada 2005 – august 2008 și strategia CSM în acest domeniu în perioada august 2008 – 2011*, aprobată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1320/2008, în ședința Consiliului științific din 16 decembrie 2008 a fost avizat favorabil proiectul *Strategiei formării inițiale pentru perioada 2009 – 2012* și s-a decis transmiterea acestuia Consiliului Superior al Magistraturii, în vederea aprobării.

Planul de învățământ și Programul de stagiu:

În anul 2008, formarea profesională a auditorilor de justiție a fost realizată, în cadrul INM, conform *Planului de învățământ* (pentru anul I de studiu) și a *Programului de stagiu* (pentru anul II de studiu), așa cum au fost adoptate prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.808/2008. În cadrul Planului de învățământ, pentru fiecare disciplină, au fost prevăzute obiectivele conferințelor și ale dezbaterilor, modul de evaluare a activității auditorilor de justiție – prin raportare la Sistemul European de Transfer și Acumulare a Creditelor – numărul de teste obligatorii, de procese simulate, precum și alte informații utile pentru programarea desfășurării seminariilor și a cursurilor. Programele de studiu ale disciplinelor studiate au fost elaborate la începutul anului universitar și aprobate de Consiliul Științific al INM, fiind postate la dispoziția auditorilor de justiție și a formatorilor atât pe site-ul Institutului, cât și pe intranet.

Odată cu aprobarea programului de formare profesională inițială, ca urmare a observațiilor formulate de Comisia Resurse Umane din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în planul de învățământ pentru anul I și în secțiunea *Module* a programului de stagiu pentru anul II a fost inclusă o nouă disciplină obligatorie – *Comunicare*

Introducerea acestei discipline a fost justificată de prioritățile rezultate din Raportul Comisiei Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare, dat publicității la data de 23 iulie 2008.

Dat fiind caracterul de noutate al acestei discipline în cadrul programului de formare inițială a auditorilor de justiție, în cadrul INM au fost efectuate demersurile necesare consolidării personalului de instruire cu noi formatori pentru această componentă.

Totodată, la sfârșitul anului 2008, Consiliul Științific al INM a agreat declanșarea procedurii de recrutare a încă 2 formatori cu normă parțială pentru disciplina *Metodologia actului de justiție, modulul "Management judiciar și măsurarea calității în justiție"*, precum și a încă unui formator pentru disciplina *Dreptul consumatorului*.

Pe parcursul anului 2008, o atenție deosebită a fost acordată consolidării corpului coordonatorilor de practică, ca urmare a opțiunilor orientative exprimate de auditorii de justiție privind localitatea de desfășurare a stagiului de practică corespunzător celui de al doilea an de studiu în INM și având în vedere imposibilitatea acoperirii, de către INM, a cheltuielilor ocazionate de plata chiriei auditorilor aflați în stagiu în alte localități decât cele de domiciliu.

Atât pentru tutorii de practică astfel recrutați, cât și pentru formatorii INM, au fost organizate seminarii având ca obiectiv dezvoltarea și îmbunătățirea unor aptitudini didactice de către aceștia, precum și seminarii de formare în vederea utilizării unor mijloace moderne de predare.

Concursul de referate CEDO

În scopul impulsionării și stimulării pregătirii profesionale în domeniul drepturilor omului, INM a organizat, pe data de **9 mai 2008**, a patra ediție a Concursul de referate CEDO adresat atât auditorilor de justiție din anul I, cât și celor din anul terminal. Referatele selectate au fost susținute public în fața unei Comisii independente, sensibile la probleme legate de drepturile omului, formate din personalități ale vieții juridice atașate de problematica drepturilor omului:

Cele mai apreciate lucrări au fost premiate, auditorii premiați având posibilitatea de a efectua un stagiu de pregătire la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg pe parcursul anului 2009.

Conferințe și proiecte extracurriculare:

Datorită importanței pe care astfel de activități o prezintă în crearea și dezvoltarea calităților și competențelor auditorilor de justiție specifice profesiei de magistrat, Institutul Național al Magistraturii a asigurat derularea, pe parcursul anului universitar 2007 – 2008, a unor proiecte și conferințe extracurriculare pentru auditorii de justiție, având o tematică diversificată. Un exemplu este conferința susținută de doamna judecătoreasă Ana Lăbuș, membru permanent al Consiliului Superior al Magistraturii, pe tema rolului CSM în sistemul judiciar în calitate de garant al independenței justiției.

Astfel, având în vedere dificultățile constatate în aplicarea reglementărilor specifice arbitrajului comercial și civil intern și internațional, precum și importanța studiului medierii în materie comercială, INM a inclus în curricula specifică anului I de studiu pentru 2008 – 2009 conferințe extracurriculare având această temă.

Pentru organizarea unor astfel de prelegeri pe tema soluționării litigiilor comerciale care sunt de competența Curții de Arbitraj Comercial Internațional, Institutul Național al Magistraturii va colabora cu reprezentanți ai Curții, precum și cu reprezentanți ai unor asociații internaționale în domeniul medierii. Conferințele vor fi susținute de juriști – arbitri și experți din cadrul Curții de Arbitraj Comercial Internațional și din cadrul acestor asociații.

Stagii și vizite de studiu externe

Componenta europeană a formării inițiale reprezintă o preocupare constantă a Institutului Național al Magistraturii, reflectându-se atât în Planul de învățământ și în programele de studiu, cât în alte activități în care sunt implicați auditorii de justiție și formatorii Institutului Național al Magistraturii

care au contribuit la consolidarea poziției de lider a INM printre școlile de magistratură din Europa de Est.

O recunoaștere implicită a valorii INM și corpului său de formatori a constituit-o selectarea de către Consiliul Europei, din rândul acestora, a unor experți în cadrul programelor având ca obiectiv dezvoltarea capacității instituționale a unor școli de magistratură din Europa estică.

Sunt de menționat ca activități realizate în anul 2008 în domeniul stagiilor și vizitelor de studiu externe următoarele:

- *Programul de schimb desfășurat de către INM în parteneriat cu ENM (Școala de Magistratură din Franța)*

Programul de cooperare între INM și ENM a continuat și pe parcursul anului 2008, în temeiul unei convenții bilaterale semnate între aceste două instituții. Programul, având două componente – cooperare internațională în materie penală și cooperare internațională în materie civilă – s-a desfășurat în două etape: în prima etapă, șase auditori de justiție francezi, însoțiți de doi formatori ai ENM, au efectuat o vizită la sediul INM în perioada 7 – 13 aprilie 2008, iar în cea de a doua etapă șase auditori de justiție români împreună cu doi formatori din cadrul INM s-au deplasat la Bordeaux, la sediul principal al ENM, în perioada 13 – 20 aprilie 2008;

- *Stagiile desfășurate anual în cadrul Programului de Schimb între Autorități Judiciare al Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN)*

Ca urmare a progreselor înregistrate pe parcursul ultimilor ani și a implicării în activitățile **Rețelei Europene de Formare Judiciară, Institutul Național al Magistraturii a obținut în unanimitate, în urma reuniunii de la Trier desfășurată în perioada 11-13 iunie 2007, statutul de membru cu drepturi depline al EJTN** (organizație internațională care cuprinde instituțiile responsabile cu pregătirea în domeniul judiciar din Uniunea Europeană). De asemenea, INM a fost ales, pentru un mandat de 3 ani, ca **membru al Comitetului de Pilotaj, organul de decizie al EJTN între două Adunări Generale**. În plus, INM a fost desemnat, recent, membru al Grupurilor de lucru „Relații externe”, „Programe” și „Tehnologii” ale Rețelei.

Colaborarea Institutului Național al Magistraturii cu EJTN a continuat și pe parcursul anului 2008 pe cele două direcții:

- Ø programul de schimb de magistrați între statele Europei, intitulat *Programme d'échanges d'autorités judiciaires (Program de schimb al autorităților judiciare)*.
- Ø acțiunile de formare dedicate judecătorilor din statele Europei incluse în catalogul EJTN.

În cadrul *Programului de schimb între autorități judiciare*, auditorilor de justiție ai INM li s-a oferit posibilitatea de a-și depune candidaturile în vederea efectuării unor stagii în străinătate prin intermediul Rețelei, numărul auditorilor de justiție care au fost selectați pentru efectuarea acestor stagii fiind de 9;

- *Stagii și vizite de studiu la Curtea Europeană de Justiție de la Luxemburg Vizite de studiu la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.*

Grație acestui program de colaborare, 2 absolvenți ai INM – participanți la concursul de referate pe teme de jurisprudență a CEDO – au avut prilejul de a efectua un stagiu de câte 3 luni la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, alți 2 absolvenți – participanți la concursul THEMIS – au efectuat un stagiu de practică de câte 3 luni la Curtea de Justiție a Comunităților Europene, iar 4 auditori de justiție au beneficiat de vizite de studiu la cele două instituții, astfel: 2 la CJCE și 2 la CEDO.

- *Vizite de studiu la sediul INM din partea unor delegații străine*

În perioada *24 – 28 noiembrie 2008*, Institutul Național al Magistraturii a primit vizita unui grup de *9 auditori de justiție ai Academiei pentru Formare a Judecătorilor și Procurorilor din Macedonia*, în vederea realizării unui schimb de experiență cu școala românească de magistratură.

În cursul anului 2008, între INM și Consiliul Europei a fost stabilit un parteneriat care va asigura efectuarea, de către o delegație a *Școlii de magistrați din Albania*, a unei vizite de lucru, la sediul INM, în perioada 2 – 5 martie 2009.

Concursul Școlilor de magistratură din Europa - THEMIS:

În perioada 22 – 26 septembrie 2008 a avut loc la București cea de a treia ediție a *Competiției Școlilor de Magistratură THEMIS*, dedicată viitorilor judecători și procurori europeni.

Desfășurată sub egida Rețelei de la Lisabona din cadrul Consiliului Europei și a Rețelei Europene de Formare Judiciară (REFJ/EJTN), competiția a fost organizată de către Institutul Național al Magistraturii (în continuare INM) în parteneriat cu Centro de Estudos Judiciarios (în continuare CEJ) din Portugalia, fiind prevăzută în programul REFJ/EJTN care are ca obiectiv formarea profesională a personalului de specialitate juridică din toate statele membre ale Uniunii Europene, pentru a asigura o cooperare directă și eficientă între acestea.

Organizarea acestui eveniment internațional, pentru care au fost alocate fonduri bugetare, a beneficiat și de susținere financiară prin Programul PHARE 2005 - “Further Assistance for the National Institute of Magistracy”.

La competiția din acest an, la care au fost invitați să se înscrie reprezentanți ai tuturor Școlilor de magistratură europene membre ale REFJ/EJTN și/sau ale Rețelei de la Lisabona (Consiliul Europei), au participat **17 echipe** provenind din 15 state.

Institutul Național al Magistraturii din România a fost reprezentat la concurs de către două echipe în cadrul secțiunilor *Interpretarea și Aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului și Cooperare judiciară internațională în materie penală*.

Echipele câștigătoare la fiecare secțiune (*Etică și deontologie judiciară, Interpretarea și aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului, Cooperare judiciară internațională în materie civilă, Cooperare judiciară internațională în materie penală*), au fost desemnate de către un juriu internațional care a evaluat atât lucrările scrise cât și prezentarea orală a acestora. Un **Mare juriu** a asistat permanent la prezentarea tuturor lucrărilor participante oferind, la final, prin amabilitatea Consiliului Europei și a Rețelei Europene de Formare Judiciară, două premii constând în stagii de pregătire la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și la Curtea de Justiție a Comunităților Europene, astfel:

1. *Echipei participante din partea Republicii Cehă;*
2. *Echipei participante din partea României, înscrise la categoria „Cooperare Internațională în Materie Penală”.*

În urma evenimentului, în cadrul INM a fost elaborat și postat pe site-ul instituției un *Compendiu* conținând atât lucrările echipelor participante, informații referitoare la programul săptămânii, rapoartele juriilor, cât și discursurile rostite cu prilejul desfășurării concursului, fotografiile ș.a.

Absolvirea auditorilor de justiție în 2008

La data de 30 iunie 2008, un număr de 177 de auditori de justiție ai *promoției 2006 – 2008 „I.L.Gorgesa”* au absolvit cursurile Institutului Național al Magistraturii și au fost repartizați pe posturile indisponibilizate în acest scop prin Hotărârea Plenului CSM nr.410/2008, devenind magistrați stagiați, astfel: 79 procurori stagiați și 98 judecători stagiați.

4.9.2. Formarea continuă a judecătorilor și procurorilor

Activitatea de formare continuă a judecătorilor și procurorilor a urmărit îndeplinirea **Programului de formare continuă pentru 2008** aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 897 din data de 13 decembrie 2007.

INM a identificat următoarele obiective ale formării continue pentru anul 2008, cu următoarea ordine de prioritate:

1. *Pregătirea magistraților în vederea asigurării cunoștințelor necesare pentru ca sistemul judiciar românesc să fie compatibil cu sistemele judiciare al statelor europene drept comunitar, CEDO, cooperare judiciară internațională în materie civilă și penală;*

2. *Unificarea practicii judiciare;*

3. Asigurarea unei formări axate pe specializarea judecătorilor și procurorilor, în concordanță cu nevoile sistemului;

4. Dezvoltarea abilităților non-juridice specifice profesiei de magistrat prin crearea unei punți de comunicare eficiente între magistrați și societate;

5. Implicarea judecătorilor și procurorilor în dezvoltarea politicilor publice în justiție;

6. Întărirea cooperării europene și regionale;

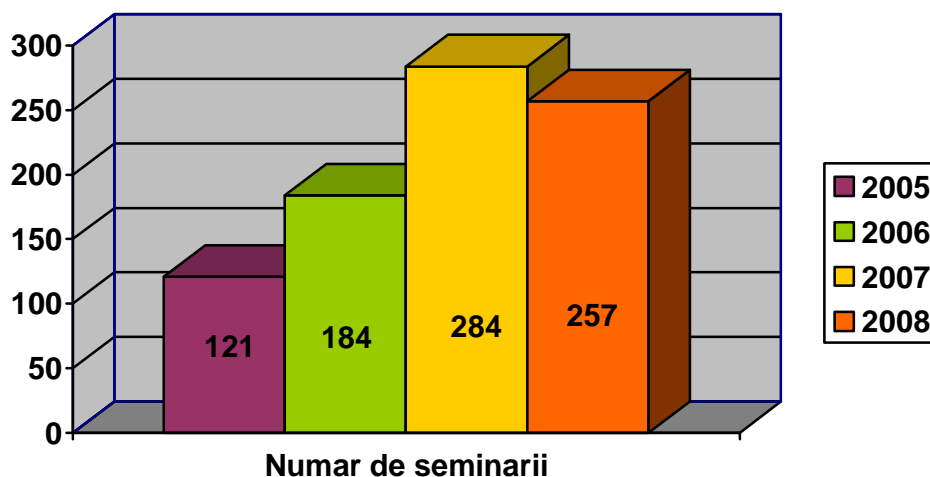
7. Asigurarea pregătirii judecătorilor și procurorilor admiși în magistratură în condițiile art. 33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Trebuie menționat pentru început că, în 2008, INM a depus un efort important în ceea ce privește activitatea de formare continuă, realizând un număr de **257 de seminarii**, la care au participat **4.193 de magistrați (2.899 de judecători, 1.232 de procurori, 56 de magistrați asistenți și 6 consilieri asimilați magistraților)**.

În ceea ce privește situația opțiunilor magistraților formulate la momentul transmiterii listelor cu seminarii din perioada decembrie 2007 - ianuarie 2008, **5.263 de magistrați au formulat opțiuni** de a participa la una din acțiunile organizate de INM (**3.707 de judecători și 1.495 de procurori**).

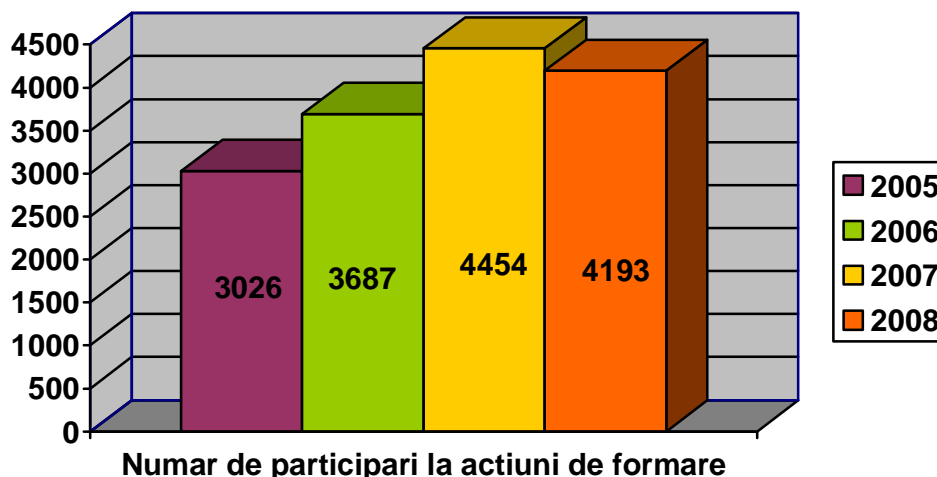
Numărul judecătorilor care au participat la programul de formare din 2008 reprezintă **78 %** din numărul judecătorilor care au formulat opțiuni de participare. În ceea ce îi privește pe procurori, raportul între numărul celor care au optat să participe și numărul de procurori participanți este de **80%**.

Grafic, această situație poate fi ilustrată astfel:

În ceea ce privește **numărul magistraților formați în 2008**, acesta este **cu 13% mai mare decât în 2006** și **cu 38% mai mare decât în 2005**, dar **cu 5% mai mic decât cel al magistraților formați în 2007**.

Grafic, această situație poate fi ilustrată astfel:

Precizăm că numărul seminariilor pe care INM și le-a propus pentru 2008 era 335, pentru un număr de 6324 magistrați. **Acest obiectiv nu a putut fi realizat** întrucât, deși bugetul INM avea aprobate sumele necesare desfășurării formării continue, în cursul anului 2008 Ministerul Finanțelor Publice nu a aprobat deschiderile necesare. INM a depus numeroase diligențe în vederea remedierii acestei situații, prin adrese și întreveneri cu reprezentanți ai Ministerului Finanțelor Publice, inclusiv prin promovarea unui proiect de ordonanță de urgență menită să completeze cadrul legislativ referitor la plata, de către INM, ca instituție responsabilă cu formarea judecătorilor și procurorilor, a costurilor formării profesionale a magistraților.

În ciuda acestor demersuri, sumele necesare desfășurării activităților de formare continuă nu au fost aprobate INM acumulând, până la data de 20 noiembrie 2008, **datorii** în cuantum de 1.065.354,17 lei, în condițiile în care în bugetul instituției au rămas **credite nedeschise** în cuantum de 1.121.300 lei. Această situație a obligat INM să suspende activitatea de formare continuă la începutul lunii decembrie 2008.

În plus, INM a înțeles să vină în întâmpinarea nevoilor sistemului judiciar organizând, în cursul lunii iulie 2008, timp de o lună, un curs intensiv de formare pentru cei 129 de candidați admiși în magistratură în urma concursului de admitere în magistratură organizat în luna aprilie 2008, cheltuieli care nu puteau fi prevăzute în decembrie 2007, la momentul în care Programul de formare continuă a

fost aprobat și care, în mod normal, ar fi presupus o rectificare bugetară. Din păcate, o astfel de rectificare nu a fost posibilă. Mai mult, astfel cum am precizat anterior, INM nu a beneficiat nici de toate sumele prevăzute prin buget, încheind anul cu o datorie în cuantum de 655.931 RON.

Apreciem că, în contextul în care domeniul justiției se află sub monitorizarea Comisiei Europene, iar continuarea formării profesionale judecătorilor și procurorilor români în cadrul Institutului Național al Magistraturii este una dintre condițiile esențiale menționate în rapoartele privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, asigurarea resurselor necesare desfășurării acestui proces trebuie să reprezinte o prioritate pentru România.

În ceea ce privește repartiția pe curți de apel/parchete de curți de apel a participărilor, deținem următoarele date:

INSTANTE	Număr de participări	Număr de magistrați formați	Procent participare
Curtea de apel Alba Iulia	201	122	48%
Curtea de apel Bacau	131	94	48%
Curtea de apel Brasov	114	79	48%
Curtea de apel Bucuresti	392	270	35%
Curtea de apel Cluj	182	133	46%
Curtea de apel Constanta	113	86	48%
Curtea de apel Craiova	331	210	44%
Curtea de apel Galati	167	104	48%
Curtea de apel Iasi	116	83	40%
Curtea de apel Oradea	89	55	37%
Curtea de apel Pitesti	145	105	47%
Curtea de apel Ploiesti	261	158	53%
Curtea de apel Suceava	129	89	48%
Curtea de apel Târgu Mures	139	82	62%
Curtea de apel Timisoara	184	139	50%
Inalta Curte de Casatie si Justitie	110	84	69%
Instanta militara Curtea Militara de Apel	2	2	10%

PARCHETE	Număr de participări	Număr de magistrați formați	Procent participare
Parchetul de pe linga Curtea de apel Alba Iulia	67	42	34%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Bacau	49	32	38%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Brasov	55	41	56%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Bucuresti	140	107	30%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Cluj	100	75	35%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Constanta	41	32	34%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Craiova	69	53	30%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Galati	81	64	59%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Iasi	78	58	60%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Oradea	45	37	54%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Pitești	65	50	58%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Ploiesti	72	52	41%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Suceava	46	33	44%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Târgu Mures	45	32	47%
Parchetul de pe linga Curtea de apel Timișoara	91	56	44%
Parchetul de pe linga Curtea Militara de Apel	22	13	30%
Departamentul Național Anticorupție	3	3	2%
DIICOT	99	78	39%
Parchetul de pe langa ICCJ	66	56	35%

Precizăm faptul că diferența între **numărul de participări** și **numărul de magistrați formați** se datorează faptului că, în unele situații, același magistrat a participat de două sau chiar de mai multe ori la seminarii desfășurate în cursul anului 2008. Este cazul seminariilor dedicate magistraților recrutați excepțional, în condițiile art. 33 din legea nr. 303/2004, unde fiecare magistrat participă la câte 4 seminarii de pregătire precum și cel al magistraților selectați să participe la module care constau în parcurgerea unor serii de seminarii (câte 2, 3, 4 sau 5 seminarii), cum a fost cazul unor seminarii de CEDO sau de drept comunitar.

Domeniile în care au fost realizate seminarii în 2008 sunt:

• **Formarea magistraților recrutați prin examen direct pe post – 32 de seminarii de câte o săptămână și 6 seminarii cu o durată de o lună;**

• **Drept comunitar - 31 de seminarii** (30 de seminarii de formare continuă și 1 seminar de formare a formatorilor).

• **Cooperare judiciară în materie civilă** (seminarii organizate în colaborare cu MJ în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03) - **2 seminarii**

• **CEDO - 21 seminarii** (11 seminarii în domeniul CEDO civil , 9 în domeniul CEDO penal și o Școală de vara în domeniul CEDO)

• **Lupta împotriva corupției** (seminarii organizate în colaborare cu Direcția Națională Anticorupție în cadrul proiectului Phare 2004/IB/JH/02 „*Întărirea luptei împotriva corupției în România*”) - **8 seminarii**

• **Protecția intereselor financiare ale UE - 2 seminarii**

• **Probleme și tendințe în lupta împotriva crimei organizate și a corupției la nivel internațional: infracțiuni economice, corupție, spălare de bani. Noi domenii ale criminalității** - **7 seminarii**

• **Trafic de ființe – 1 seminar**

• **Trafic de stupefiante – 1 seminar**

• **Tehnici de investigare a infracțiunilor economico-financiare - 3 seminarii**

• **Criminalistică – Metodologia investigării infracțiunilor - 4 seminarii**

• **Dreptul muncii - 6 seminarii**

• **Drept comercial – 11 seminarii**

• **Drept administrativ - 8 seminarii**

• **Achiziții publice – 1 seminar**

• **Piața de capital – 1 seminar**

• **Drept bancar și dreptul afacerilor – 1 seminar**

• **Dreptul asigurărilor - 2 seminarii**

• **Drept fiscal - 2 seminarii**

• **Dreptul proprietății intelectuale** (seminarii organizate în colaborare cu Ministerul Public în cadrul Proiectului Phare 2005/017-553.03.05 – *Întărirea capacității instituționale a instituțiilor din România în domeniul protecției drepturilor de proprietate intelectuală și industrială*) - **3 seminarii**

• **Dreptul concurenței - 4 seminarii**

• **Protecția consumatorului - 4 seminarii**

- **Dreptul mediului – 1 seminar**
- **Practică neunitară - Drept civil – 11 seminarii**
- **Practică neunitară - Drept penal – 8 seminarii**
- **Dreptul familiei – 2 seminarii**
- **Justiția pentru minori - 8 seminarii** (6 seminarii de formare continuă, din care unul a fost Școala de Vară de la Sovata, 30 iunie - 4 iulie 2008 și 2 seminarii de formare de formatori).
- **etică și deontologie - 12 seminarii** (seminarii de formare continuă, dar care au avut și o componentă de formare de formatori, fiind susținute de magistrați care au urmat cursurile de formare de formatori în domeniul eticii – cea de-a treia etapă a programului de formare);
- **Metodologia actului de justiție - 3 seminarii** (2 seminarii de formare continuă și 1 seminar de formare a formatorilor).
- **Management judiciar – 5 seminarii**
- **IT – 15 seminarii**
- **Politici publice în justiție - 8 seminarii**
- **Combaterea discriminării - 8 seminarii**
- **Relația cu mass-media - 3 seminarii**
- **Limba engleză juridică - 4 seminarii**
- **Limba franceză - 3 seminarii**
- **Aptitudini didactice – 5 seminarii**

Aspecte bugetare

Activitatea de formare continuă a magistraților în funcție, finanțată de la bugetul de stat, a început în cadrul INM în anul 2001, fondurile bugetare repartizate fiind la articolul bugetar 30 - alte cheltuieli. Fondurile alocate pe fiecare an sunt redate mai jos:

An	Credite aprobate inițial		Credite definitive	
	ROL/RON	EURO	ROL/RON	EURO
2001	50.000.000	1.921,09	16.000.000	614,74
2002	360.000.000	11.518,064	350.210.000	11.204,837
2003	3.083.260.000	82.097,951	3.243.200.000	86.356,673
2004	4.112.000.000	101.450,430	5.657.000.000	139.568,357
2005	4.112.000.000	112.648,275	6.075.000.000	166.575,26
2006	1.300.000	371.428,57	2.137.506	610.716
2007	1.619.000	476.176,47	1.921.000	565.000
2008	1.915.000	520.380,43	1.892.600	514.293

În ceea ce privește suma cheltuită pentru formare continuă pentru un magistrat, aceasta a evoluat constant, de la 0,0973 Euro/magistrat în anul 2001, la 24,3709 Euro/magistrat în 2005, la 95,48 Euro/magistrat în 2006 și la 86 Euro/magistrat în 2007 (sumă obținută prin raportarea fondurilor bugetare alocate formării continue în fiecare an la numărul total de magistrați din sistem în anul de referință). În anul 2008 această sumă s-a situat la circa 81 Euro/magistrat.

Pentru anul 2008 s-au aprobat inițial credite în valoare de 1.915.000 RON, creditele aprobate ajungând în final la suma de 1.892.000 RON.

4.9.3. Formarea formatorilor

INM a realizat în 2008 **27 de seminarii de formare a formatorilor** fie în cadrul unor **programe noi** (cum sunt cele în materia dreptului comunitar, al eticii și deontologiei profesionale sau al aptitudinilor didactice, realizate de INM sau organizate în cadrul programului *Proiectul Phare 2005/017-553.01.04.02 – “Continuarea asistenței oferite INM”* sau organizate în colaborare cu Centrul de Resurse Juridice), fie în cadrul unor **programe care au demarat în anii anteriori** și au continuat în 2008 (în domenii ca IT, limba engleză sau formarea rețelei de evaluatori).

O conferință internațională în domeniul redactării hotărârilor judecătorești în materie civilă a fost organizată cu sprijinul fundației Konrad Adenauer.

Programele de formare de formatori realizate în 2008 sunt:

- 1. Justiția pentru minori - 2 seminarii;**
- 2. Drept comunitar – 1 seminar;**
- 3. Etică și deontologie - 12 seminarii** (seminarii de formare continuă, dar care au avut și o componentă de formare de formatori, fiind susținute de magistrați care au urmat cursurile de formare de formatori în domeniul eticii – cea de-a treia etapă a programului de formare);
- 4. Metodologia actului de justiție - 1 seminar;**
- 5. Limba engleză – 4 seminarii;**
- 6. IT – 1 seminar;**
- 7. Aptitudini didactice – 5 seminarii;**
- 8. Formarea rețelei de formatori care va asigura pregătirea membrilor comisiilor responsabile cu evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor – 1 seminar.**

4.9.4. Stagii de pregătire și vizite în Europa

I. Stagiile desfășurate anual în cadrul **Programului de Schimb între Autorități Judiciare al Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN)** au continuat și pe parcursul anului 2008 pe cele două direcții:

1. **Programul de schimb de magistrați** între statele Europei, intitulat Programme d'échanges d'autorités judiciaires (Program de schimb al autorităților judiciare). Romania a fost implicată în anul 2008 în **62 de schimburi**, astfel:

- **37 magistrați europeni - 26 judecători europeni** (din care 9 fiind specializați în drept administrativ) și **10 procurori** (din care 4 procurori stagiați) au efectuat stagii de pregătire în România, de asemenea, **1 formator** din Italia; magistrații europeni care au efectuat stagii de 14 zile (10 zile lucrătoare) în România sunt din următoarele țări participante la programul de schimb: Cehia, Spania, Germania, Polonia, Letonia, Olanda, Italia, Franța, Belgia;

- **25 magistrați și formatori români - 20 de magistrați români** (18 judecători și 2 procurori) și **3 auditori de justiție** au participat la programul de schimb în cadrul componentei de schimb cu o durată de 14 zile; țările unde magistrații români au efectuat stagii sunt: Polonia (1 auditor de justiție și 4 judecători), Slovacia (2 auditori de justiție), Belgia (3 judecători), Franța (3 judecători), Spania (3 judecători și 1 procuror), Italia (1 judecător), Croația (1 judecător), Anglia (1 judecător), Luxemburg (1 judecător), Letonia (1 judecător), Suedia (1 procuror); de asemenea **2 formatori INM** au plecat la stagii de formare în Letonia și Franța.

2. **Acțiunile de formare dedicate judecătorilor și procurorilor din statele Europei incluse în catalogul EJTN.**

Din anul 2003 Rețeaua Europeană de Formare în Domeniul Judiciar (EJTN) oferă tuturor judecătorilor și procurorilor europeni posibilitatea de a participa la activitățile organizate de instituțiile de formare a magistraților din țările membre, activități care inițial au fost proiectate pentru propriul sistem judiciar și care acoperă diferite domenii ale dreptului, inclusiv cooperare judiciară internațională, probleme ale societății și limbaj juridic.

Astfel, ca urmare a **cooperării în cadrul Catalogului EJTN**, **79 magistrați români** au participat la 27 seminarii și conferințe organizate la nivel european în anul 2008.

II. **Reuniunea anuală a Rețelei HELP** - La data de 29 octombrie 2008 a fost organizată la Strasbourg ultima reuniune anuală a Rețelei Europene de Pregătire în domeniul Drepturilor Omului înființată în cadrul Programului European de Pregătire în domeniul Drepturilor Omului pentru Profesiile Juridice (*European Programme for Human Rights Education for Legal Professionals (HELP)*), program cu o durată de 3 ani (2006-2008). La reuniune au participat dl. judecător dr. Constantin BRÂNZAN, director INM și dna. Ruxandra ANA, coordonator Departament Formare Formatori. Obiectivul acestei rețele este de a examina programele de formare a magistraților în

domeniul Convenției Europene a Drepturilor Omului, experiențele naționale de integrare a CEDO în programele de formare și nevoile actuale în acest domeniu în vederea integrării în întregime a normelor Convenției, așa cum au fost interpretate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în programele de pregătire profesională a magistraților din toate statele membre ale Consiliului Europei și evaluarea rezultatelor grupurilor de lucru create în cadrul acestui program.

Concluzia generală a statelor membre a fost că inițiativa Consiliului Europei de a crea o rețea a statelor membre destinată a unifica programele de studiu în materia drepturilor omului a avut un real succes. Astfel, statele membre au implementat în planul de studiu programele comune elaborate în grupurile de lucru ale Rețelei, iar manualul pentru predarea Convenției Europene a Drepturilor Omului urmează să fie folosit, în forma sa finală, în toate programele de formare de formatori în acest domeniu, inclusiv de către INM.

De asemenea, au fost prezentate posibile direcții de continuare a acestui program. La finalul reuniunii, reprezentanții Consiliului Europei și statele membre și-au exprimat speranța că Rețeaua va mai funcționa în mod activ și cu sprijinul Consiliului Europei pentru o perioadă de încă un an, pentru a facilita în special inițiativele de colaborare între statele membre în vederea integrării metodologiei de formare unitară în domeniul drepturilor omului.

III. Reuniunea anuală a Rețelei de la Lisabona - În perioada 30-31 octombrie 2008 a fost organizată, la Strasbourg, cea de-a zecea reuniune anuală a Rețelei de la Lisabona, rețea creată în anul 2004, la inițiativa statelor membre ale Consiliului Europei, cuprinzând instituțiile naționale de formare a magistraților din fiecare stat membru.

Misiunea Rețelei de la Lisabona constă în îndeplinirea obiectivelor Consiliului Europei, în special cel privind independența și eficientizarea sistemelor judiciare, factor cheie ce garantează aplicarea drepturilor omului în statele membre și respectarea statului de drept. Principalul obiectiv al Rețelei este acordarea de asistență în dezvoltarea formării magistraților. La reuniune au participat dl. judecător dr. Constantin BRÂNZAN, director INM, care a fost desemnat membru al Biroului permanent al Rețelei și dna. Ruxandra ANA, coordonator Departament Formare Formatori.

4.10. Politica de resurse umane privind personalul auxiliar

4.10.1. Modalitățile de ocupare a posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor¹¹⁰

Recrutarea personalului auxiliar de specialitate se realizează, de regulă, prin concurs.

¹¹⁰ Subsecțiune elaborată de Biroul Concursuri – Direcția resurse umane și organizare.

Dintre categoriile de personal auxiliar de specialitate, *grefierii se recrutează prin Școala Națională de Grefieri*. În cazuri excepționale, conform prevederilor art.36 din Legea nr.567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, modificată și completată, Consiliul Superior al Magistraturii, pentru ocuparea posturilor vacante de grefier, poate *aproba organizarea de concursuri la nivelul curților de apel, parchetelor de pe lângă curțile de apel, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcției Naționale Anticorupție* poate *aviza numirea în funcția de grefier, fără concurs* sau poate dispune *reîncadrarea în funcția de grefier*.

Astfel, potrivit art.36 alin.1 din lege și art.1 din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a posturilor vacante de grefier la instanțele judecătorești și la parchetele de pe lângă acestea, aprobat prin Hotărârea nr.126/2007, organizarea concursului la nivelul *curților de apel, parchetelor de pe lângă curțile de apel, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcției Naționale Anticorupție*, pentru ocuparea posturilor vacante de grefier, se aprobă de către Consiliul Superior al Magistraturii atunci când, din cauza numărului mare de posturi vacante, activitatea instanțelor judecătorești sau a parchetelor nu se poate desfășura în condiții normale.

În conformitate cu dispozițiile art. 68³ alin. 2 teza a II-a și alin.3 din Legea nr.567/2004 avizarea numirii în funcția de grefier, fără concurs poate fi dispusă, pentru persoanele care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 33 alin. 1 lit. a-e din lege, au o vechime în funcție de cel puțin 10 ani, și-au încetat activitatea din motive neimputabile și de la data eliberării lor din funcție nu au trecut mai mult de 2 ani, iar reîncadrarea în funcția de grefier poate fi aprobată până la împlinirea vârstei de 65 de ani.

În raport cu atribuțiile reglementate prin Legea nr.567/2004, în anul 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a adoptat următoarele măsuri pentru ocuparea posturilor vacante de grefier de la instanțe și parchete:

- a organizat, la data de 7 septembrie 2008, prin Școala Națională de Grefieri, concurs la nivel național pentru ocuparea a 120 de locuri de grefier cu studii superioare juridice, din care 80 de locuri au fost alocate pentru ocuparea posturilor vacante de grefier de la instanțele judecătorești, iar 40 de locuri pentru ocuparea posturilor vacante de grefier de la parchete.

În urma desfășurării concursului au fost declarați admiși 113 candidați.

- a avizat organizarea de concursuri pentru ocuparea posturilor vacante de grefier, după cum urmează: * 2 posturi la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, * 7 posturi la parchetele de pe lângă tribunale (din care 3 posturi de tehnician criminalist) și 23 posturi la parchetele de pe lângă judecătorii; * 1 post la curțile de apel, 47 posturi la tribunale și 147 posturi la judecătorii.

- a avizat 26 de cereri de reîncadrare în funcția de greșier.
- a avizat 4 cereri de numire în funcția de greșier fără concurs.

Grefierii informaticieni, grefierii arhivari, grefierii registratori și personalul conex se recrutează, conform dispozițiilor art.8 alin.2, 9 alin.2 și art.38 alin.2 din Legea nr.567/2004, prin concurs organizat la nivelul curșilor de apel, parchetelor de pe lângă acestea sau, după caz, la Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau Departamentul Național Anticorupție.

4.10.2. Principalele categorii de personal auxiliary și rolul acestora pentru buna desfășurare a instanțelor și parchetelor

Potrivit art. 3 din Legea nr. 567/2004, privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările și completările ulterioare, personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea este format din grefieri, grefieri statisticieni, grefieri documentariști, grefieri arhivari, grefieri registratori și specialiști IT.

Sunt conexe personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea funcțiile de agent procedural, aprod și șofer.

Recrutarea personalului auxiliar de specialitate și a celui conex se face prin concurs.

Astfel cum statuează art. 1 din Legea nr. 567/2004, cu modificările și completările ulterioare, în înfăptuirea actului de justiție, munca personalului auxiliar de specialitate constituie un sprijin pentru judecători și procurori.

Potrivit art. 2 din același act normativ, personalul auxiliar de specialitate funcționează în cadrul următoarelor compartimente auxiliare ale instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea: a) registratura; b) greșia; c) arhiva; d) biroul de informare și relații publice; e) biblioteca.

Repartizarea personalului în cadrul compartimentelor auxiliare de specialitate se face de președintele instanței sau de procurorul general ori, după caz, de prim-procurorul parchetului.

Grefia, registratura și arhiva efectuează operațiuni privind primirea, înregistrarea și expedierea corespondenței, îndosarierea actelor, păstrarea registrelor, precum și alte lucrări cu caracter auxiliar, necesare bunei desfășurări a activității instanțelor sau parchetelor

Biroul de informare și relații publice asigură legăturile instanței sau ale parchetului cu publicul și cu mijloacele de comunicare în masă, în vederea garantării transparenței activității judiciare, în condițiile stabilite de lege.

Totodată, potrivit art. 54 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, grefierul de ședință are următoarele atribuții: participă la ședințele de judecată, îndeplinind atribuțiile prevăzute de lege și de prezentul regulament, sub controlul președintelui completului de judecată; întocmește conceptele pentru citarea părților din proces; întocmește actele de procedură dispuse de completul de judecată; completează borderourile și predă corespondența pentru expediere; completează condica ședințelor de judecată, în care se trec dosarele din ședința respectivă, în ordinea înscrisă în lista cauzelor, cu următoarele mențiuni: numărul curent, numele sau denumirea părților, numărul dosarului și obiectul cauzei, termenul acordat, cu indicarea motivului amânării cauzei; în cazul amânării pronunțării, se va indica data acesteia; comunică hotărârile judecătorești în termenul prevăzut de lege; tehnoredactează hotărârile judecătorești și alte lucrări repartizate de conducerea instanței; hotărârile vor cuprinde, în final, inițialele redactorului, ale tehnoredactorului, data tehnoredactării și numărul de exemplare; la instanțele de control judiciar se trece, în plus, compunerea completului de judecată a instanței a cărei hotărâre este supusă controlului judiciar, cu indicarea, dacă este cazul, a caracterului reformării; transcrie înregistrările audio sau stenogramele ședințelor de judecată, în condițiile legii.

Atribuțiile în detaliu ale personalului auxiliar al instanțelor și parchetelor sunt prevăzute în Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești și în Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Ordinul nr. 529/C/2007 al ministrului justiției.

4.10.3. Răspunderea disciplinară și penală a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor

Potrivit art. 82 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările și completările ulterioare, personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea răspunde civil, disciplinar, administrativ și penal. În conformitate cu prevederile art. 83 din același act normativ, personalul auxiliar de specialitate răspunde disciplinar pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum și pentru comportările care dăunează intereselor serviciului sau prestigiului justiției.

Legea prevede expres faptele care constituie abatere disciplinară și sancțiunile care se pot aplica într-o astfel de situație.

Cu excepția avertismentului, care se aplică de conducătorul instanței sau al parchetului în cadrul căruia își desfășoară activitatea cel sancționat, celelalte sancțiuni disciplinare se aplică, după caz, de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție ori, după caz, de președintele

curții de apel sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripție teritorială își desfășoară activitatea cel sancționat.

Din datele furnizate de instanțe rezultă că în cursul anului 2008 au fost aplicate personalului auxiliar 38 de sancțiuni disciplinare, după cum urmează: 21 sancțiuni cu avertisment, 10 sancțiuni vizând reducerea drepturilor salariale, 3 mutări disciplinare la o altă instanță din circumscripția curții de apel și 4 excluderi din profesie. La nivelul parchetelor au fost aplicate, în cursul anului 2008, personalului auxiliar de specialitate 3 sancțiuni disciplinare, astfel: 1 avertisment, 1 reducere a drepturilor salariale și 1 revocare din funcție de conducere¹¹¹.

Pentru perioada de referință, curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea nu au raportat cazuri de trimeri în judecată sau condamnări în ceea ce privește personalul auxiliar de specialitate, pentru fapte penale în legătură cu exercițiul atribuțiilor de serviciu.

4.11. Scurtă analiză statistică privind activitatea Școlii Naționale de Grefieri în anul 2008

4.11.1 FORMAREA INIȚIALĂ

Anul școlar 2007-2008 a fost organizat în condițiile mai puțin favorabile determinate de intrarea în vigoare a Legii 17/2006, care a modificat Legea 567/2004 în sensul reducerii duratei de școlarizare.

Consecventă principiilor în baza cărora își desfășoară activitatea didactică, menită să asigure o pregătire profesională la standarde înalte, Școala Națională de Grefieri, cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii și cu consultarea instanțelor și parchetelor, a recurs la soluția realizării unei *formări inițiale specializate* pentru cursanții care sunt repartizați pe posturi la instanțe, respectiv pentru cei care sunt repartizați la parchete. Și în acest an școlar formarea profesională inițială a avut în vedere *exclusiv grefierii cu studii superioare juridice*

Modificarea legislativă menționată a făcut dificilă planificarea formării inițiale a grefierilor cu studii superioare juridice, întrucât *durata de școlarizare a fost redusă* la 6 luni, ceea ce a impus reducerea proporțională a numărului de ore și mai ales reducerea semnificativă, cu 6 săptămâni, a perioadei de practică, precum și transformarea mai multor dezbateri și aplicații practice în prelegeri, cu fragmentarea pregătirii cursanților în două specializări: grefieri pentru instanțele judecătorești și grefieri pentru parchete.

Organizarea activității de formare, planul de învățământ și stabilirea obiectivelor a ținut seama de nivelul studiilor cursanților și de specializarea acestora raportată la specificul activităților, diferite,

¹¹¹ Date sintetizate de către Direcția resurse umane și organizare pe baza chestionarelor privind colectarea unor date necesare întocmirii raportului, transmise de către curțile de apel și parchetele de pe lângă curțile de apel.

realizate de grefierii din instanțe și cei din parchete. Pentru asigurarea unei pregătiri cât mai temeinice și complete a viitorilor grefieri, *s-a pornit de la atribuțiile actuale ale grefierilor*, legate în primul rând de ședința de judecată, dar și de activitatea aferentă compartimentelor auxiliare ale instanțelor și, respectiv, a ținut seama de activitatea specifică grefierilor din parchete. *S-a menținut standardul de pregătire juridică, teoretică și practică, astfel încât grefierii cu studii superioare juridice să poată prelua cu succes sarcinile administrative de la judecător sau procuror*. Astfel, s-a păstrat și dezvoltat experiența didactică dobândită împreună cu formatorii Școlii, punând în mod deosebit accentul pe *caracterul practic al activității de învățământ*. Cursurile s-au concretizat în dezbateri și/sau aplicații practice, care au intenționat să acopere palierele activității grefierilor din instanțele judecătorești și parchete și s-a urmărit dobândirea de către cursanți a deprinderilor profesionale întemeiate pe solide cunoștințe juridice la un standard ridicat, deschiderea și responsabilizarea lor pentru noi atribuții, fără a fi neglijate aspectele legate de deontologie.

Stagiul practic, efectuat în cadrul judecătoriilor și parchetelor de pe lângă judecătoriile din București, sub coordonarea și supravegherea îndrumătorilor de stagiou, s-a desfășurat potrivit unui program stabilit și comunicat instanțelor judecătorești și parchetelor, derulându-se pe durata a 4 săptămâni. Atât în instanțe cât și la parchete, cursanților li s-a oferit posibilitatea să cunoască activitatea compartimentelor instanțelor judecătorești, respectiv, parchetelor, atribuțiile specifice grefierilor, și chiar să lucreze efectiv îndeplinind toate sarcinile ce le revin în exercitarea acestei profesii. În vederea coordonării desfășurării stagiului, formatorul desemnat, judecător sau procuror, alături de un reprezentant al școlii, a organizat și a condus activitatea concretă a cursanților în fiecare compartiment auxiliar al instanței judecătorești sau parchetului. Stagiul practic s-a încheiat cu o evaluare întocmită în formă continuă și cu un interviu final.

Evaluarea cursanților s-a realizat continuu ținându-se seama de mai multe criterii. Notele pentru fiecare disciplină au avut o anumită pondere în cadrul mediei finale, alături de examenele de absolvire, raportată la importanța disciplinei respective.

Desfășurarea la un standard ridicat a activității didactice a fost asigurată de *echipa de formatori a Școlii Naționale de Grefieri*, numită prin Hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii și alcătuită din 46 formatori și 12 îndrumători de stagiou practic (6 judecători și 6 procurori). Echipa este formată în cea mai mare parte din formatori cu experiență în activitatea didactică a Școlii, urmărindu-se păstrarea continuității în predare, incluzând deopotrivă și formatori noi, specializați în activitatea parchetelor. În marea lor majoritate, formatorii de la formarea inițială sunt judecători, dar și procurori (urmărire penală, cauze cu minori la parchete, registratură și secretariat parchete, cooperare judiciară internațională în materie penală, deontologie, comunicare, drept penal), grefieri cu studii superioare juridice (execuții penale, registratură și secretariat parchete, dactilografie, informatică), informaticieni care își desfășoară

activitatea la instanțele din București, specialiști în statistică judiciară parchete, profesori universitari și alți specialiști.

Examenul de absolvire al promoției 2007-2008 a fost promovat de toți cei 100 de cursanți admiși, care au optat la începutul cursurilor, după o minimă familiarizare cu activitatea specifică din instanțe și parchete, în funcție de media de admitere, pentru una din cele două specializări. Cei **60 de grefieri pentru instanțe** și cei **40 de grefieri pentru parchete** au fost repartizați la Înalta Curte de Casație și Justiție și celelalte instanțe judecătorești (judecătorii, tribunale și curți de apel) din toată țara, respectiv la parchetele de pe lângă acestea.

Activitatea anului școlar a fost evaluată, pe de o parte, de către cursanții Școlii. În urma analizării rezultatelor aplicării fișei de evaluare a activității Școlii Naționale de Grefieri distribuită cursanților, studiul a evidențiat aprecierea pozitivă a acestora față de atmosfera generală la nivelul Școlii (calitatea relațiilor) și realizarea așteptărilor lor care au tins spre motivații și trebuințe superioare, de autorealizare, vizând pregătirea profesională de specialitate, acumularea de noi cunoștințe și asigurarea unui anumit statut socio-profesional. Răspunsuri majoritar pozitive au cumulat atitudinea acestora față de profesia de grefier, buna organizare și utilitate a stagiului de practică, modalitatea de desfășurare a cursurilor și seminariilor. Aspectele mai puțin plăcute care necesită intervenție/îmbunătățire s-au referit la necesitatea atribuirii unui număr mai mare de ore la disciplinele de bază (procedură civilă, procedură penală, informatică și dactilografie) și mărirea duratei de școlarizare, cele 6 luni de pregătire fiind apreciate ca insuficiente.

Pe de altă parte, Consiliul Pedagogic al Școlii, analizând activitatea de formare inițială a considerat că **se impune revizuirea duratei de școlarizare**, motivată de: lipsa timpului necesar formării eficiente a viitorilor grefieri, în condițiile în care perioada efectivă de școală este de 4 luni; insuficiența numărului de ore alocate disciplinelor principale pentru parcurgerea întregii materii necesară grefierului care activează în instanțe, pentru asimilarea și fixarea cunoștințelor predate și dezvoltarea deprinderilor necesare; programului de studiu mult prea încărcat și ritmului prea alert; și nu în ultimul rând, perspectivei adoptării noilor coduri.

În acest context Școala Națională de Grefieri a înaintat Consiliului Superior al Magistraturii propunerea de modificare a **art. 21 din Legea 567/2004** cu modificările ulterioare care reglementează durata de școlarizare.

Pentru **anul școlar 2008-2009** s-au stabilit **120 de locuri** pentru cursanți cu studii superioare juridice, din care **80 pentru grefierii de instanțe** și **40 pentru grefierii de parchete**, menținându-se formarea profesională inițială specializată.

Pentru organizarea anului școlar, cu aceeași durată de școlarizare de 6 luni apreciată unanim ca insuficientă, în **planul de învățământ pentru grefierii de instanțe** au fost suplimentate cu 16 ore (maximum

posibil) disciplinele „judecata în procesul civil” și „judecata în procesul penal”, prin renunțarea la unele discipline care interesează grefierii din secții specializate și care se vor realiza în cadrul formării continue, iar comunicarea a fost evidențiată ca disciplină separată, fără a fi posibilă însă suplimentarea orelor anterior alocate și desfășurate în cadrul celor de deontologie. Insuficiența numărului de ore de dactilografie și informatică a fost remediată prin achiziționarea de computere în cadrul programelor internaționale, astfel că fiecare cursant are asigurat accesul la computer în timpul seminariilor.

Pentru grefierii de parchete, dat fiind specificul activității grefierilor, specializarea ei și complexitatea mai redusă a acesteia, *planul de învățământ* are posibilitatea să cuprindă în număr apreciat suficient disciplinele de bază, fiind dublat numărul de ore de registratură și secretariat, dar și discipline complementare: statistică judiciară, judecata penală în instanță, comunicare (în număr de ore dublu față de cel alocat pentru grefierii de instanțe), fiind cu aproximativ 50 de ore mai mic față de cel pentru instanțe.

La data de 7 septembrie 2008 a fost organizat concursul de admitere la Școala Națională de grefieri pentru promoția 2008-2009. Au fost declarați *admiși 119 candidați* și au fost validați ca și *ausanți ai Școlii 113, 6* dintre admiși renunțând la cursuri.

Cursurile au început la 13 octombrie 2008. În prima săptămână de cursuri, după efectuarea unor seminarii aplicative de procedură civilă și penală la judecătorii din București și parchetele de pe lângă acestea, cursanții au optat între cele două specializări: *73 grefieri pentru instanțe și 40 grefieri pentru parchete*

Școala Națională de Grefieri realizează și *formarea inițială a grefierilor arhivari și registratori* prevăzută la art. 10 coroborat cu art. 28 din Legea nr. 567/2004. Această formă de pregătire inițială se desfășoară în temeiul programului de stagiu adoptat de Școală și aprobat de către Consiliul Superior al Magistraturii, în funcție de concursurile de ocupare a respectivelor posturi, organizate de curțile de apel.

Datorită lipsei de personal, Școala Națională de Grefieri întâmpină mari dificultăți în realizarea acestei activități și unele întârzieri în derularea ei în termenele propuse.

4.11.2. FORMAREA CONTINUĂ

Formarea profesională continuă a grefierilor are ca principale obiective consolidarea cunoștințelor dobândite în Școală și în instanțe și parchete de către personalul auxiliar de specialitate, precum și actualizarea cunoștințelor în raport cu modificările legislative, cu evoluția dotărilor tehnice din instanțe și parchete, cu specificul compartimentului în care își desfășoară activitatea, precum și cu atribuțiile stabilite.

Principalele activități desfășurate în realizarea acestor atribuții generale constau în organizarea și realizarea formării profesionale continue a grefierilor și celuilalt personal auxiliar de specialitate,

conform programului de formare continuă, dar și a formării inițiale a personalului auxiliar de specialitate recrutat prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor.

Seminarile și sesiunile de formare continuă a grefierilor s-au realizat în anul 2008 pe baza programului anual aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 886/13.12.2007, ***la propunerea consiliului de conducere al Școlii***; calendarul de formare pentru anul 2008 a fost întocmit cu consultarea judecătorilor, procurorilor și grefierilor din instanțele judecătorești și de la parchete, dar și a formatorilor Școlii.

În anul 2008, în acord cu cerințele cuprinse în dispozițiile regulamentare, s-a îmbunătățit și diversificat tematica seminariilor, în considerarea opțiunilor grefierilor, a formatorilor și a magistraților din instanțe și parchete, astfel încât s-a ajuns ca pentru instanțe ***principalele domenii de formare din 2008*** să fie: drept procesual civil, drept procesual penal, statistica judiciară, informatica, deontologia, protecția drepturilor omului și ale copilului, dreptul comunitar, comunicare, relații cu publicul și mass-media, iar pentru grefierii din parchete ***domeniile de formare*** au fost: dreptul procesual penal, statistica judiciară, informatica, deontologia și protecția drepturilor omului.

La finalul anului 2008, la cele 108 acțiuni de formare desfășurate au participat 1273 grefieri din instanțe și parchete.

Trebuie amintită și buna colaborare cu conducerea Curții de Apel București, prin al cărei sprijin s-a reușit organizarea, spre sfârșitul anului 2008, la sediul curții, a 4 seminarii la disciplina comunicare, de câte o zi, la care au participat grefieri din raza acestei curți de apel, pentru anul 2009 fiind deja aprobată de către Plen organizarea a altor **14 astfel de acțiuni de formare**, pe următoarele domenii de interes: comunicare, deontologie și arhivarea documentelor.

Pentru a asigura o mai largă participare a grefierilor la sesiunile de pregătire, Școala Națională de Grefieri, în parteneriat cu Siveco Romania, a organizat cursuri de pregătire a personalului de instruire al departamentului de formare continuă în vederea implementării în anul 2009 a unui sistem de învățământ la distanță de tipul **e-learning**, în luna decembrie a anului 2008, desfășurându-se, cu titlu experimental, un seminar de drept comunitar la care au participat 119 grefieri din instanțe, 47 de persoane parcurgând în totalitate cursul și susținând testele de evaluare.

În același timp, în anul 2007, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiției, a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Direcției Naționale Anticorupție, a curților de apel și a parchetelor de pe lângă acestea, au fost organizate concursuri de ocupare în mod direct a posturilor vacante de grefier.

Ca urmare, programul de pregătire profesională din anul 2008 a cuprins, în cadrul celor 108 acțiuni desfășurate, și seminarii de formare a 435 de astfel de grefieri recrutați în mod direct.

Stagiile de formare a grefierilor anterior menționați s-au desfășurat pe durata a patru săptămâni (partajate în două sesiuni a câte două săptămâni fiecare) cuprinzând materii ca: drept procesual civil, drept procesual penal, protecția drepturilor minorilor, drept comunitar, drepturile omului, deontologie, organizare judiciară, comunicare și relații cu publicul și mass-media - *pentru grefierii din instanțe* respectiv două săptămâni (partajate în două sesiuni a câte o săptămână fiecare) cuprinzând materii ca: drept procesual penal, informații clasificate, drepturile omului, deontologie, organizare judiciară, comunicare și relații cu publicul și mass-media - *pentru grefierii din parchete*

Au fost școlarizați atât grefierii care nu au mai lucrat niciodată în sistemul judiciar cât și cei care au mai lucrat anterior fie pe durată determinată, ori ca grefieri arhivari, sau cei care au încetat raporturile de muncă și apoi s-au întors în sistem, ori au realizat un transfer de la instanțe la parchete.

Seminarile au fost desfășurate pe parcursul anului 2008 în centrele de pregătire a magistraților și a personalului auxiliar situate în Bârlad, Sovata, Amara, Buziaș și Timișoara și au fost susținute de formatorii departamentului de formare continuă numiți de Consiliul Superior al Magistraturii din rândul magistraților, a grefierilor cu studii superioare juridice și a altor specialiști din cadrul instanțelor și al parchetelor.

Pregătirea continuă a fost completată de Departamentul de relații internaționale a Școlii Naționale de Grefieri, care a derulat, cu finanțare externă, programe care au cuprins și pe grefierii aflați în funcție în instanțe și parchete.

Rețeaua formatorilor Școlii pentru anul 2008 a fost aprobată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 885/13.12.2007 și a fost alcătuită din 25 de procurori, 90 de judecători, 53 de grefieri și 15 specialiști.

Prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 63 din 24 ianuarie 2008 a fost completată rețeaua de formatori cu 24 de judecători și 11 grefieri pentru următoarele discipline: dreptul familiei, drept comercial, cooperare judiciară internațională în materie penală, cooperare judiciară internațională în materie civilă și comercială, contencios administrativ și dreptul muncii, iar prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 602 din 26 iunie 2008 au mai fost recrutați 3 judecători pentru disciplina drept administrativ, 4 judecători pentru disciplina drept comercial, 2 judecători și 2 grefieri pentru disciplina dreptul muncii.

În ciuda numărului aparent mare de formatori, în anul 2008 au fost înregistrate mari dificultăți în asigurarea echipei de formatori care să participe la seminarile de formare pentru fiecare disciplină în parte datorită, pe de-o parte, a nedecontării cheltuielilor de transport pentru formatori de către unele curți de apel, iar pe de altă parte datorită obligării formatorilor de a-și lua concediu de odihnă pe perioada participării la cursuri.

Totodată, la nivelul departamentului de formare continuă s-a realizat centralizarea informatică a tuturor grefierilor care au participat în anul 2008 la seminarii de perfecționare continuă organizate de către SNG, cu precizarea datelor referitoare la instanță/parchetul de proveniență, compartimentul la care funcționează, vechime în funcție, denumirea seminarului la care a participat, centrul de formare, perioada, nota obținută la evaluare.

În anul 2008, Școala Națională de Grefieri a continuat identificarea celor mai adecvate oportunități de colaborare cu curțile de apel pentru creșterea numărului de centre regionale de formare continuă, mai ales având în vedere durata destul de redusă a desfășurării acestora. În acest sens, la inițiativa instanțelor locale, cu sprijinul Curții de Apel Cluj, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, urmare solicitării Școlii Naționale de Grefieri, în ședința din data de 9 octombrie 2009 a apreciat necesară înființarea unui nou centru de formare profesională a personalului auxiliar de specialitate la Bistrița, fiind sesizat Ministerul Justiției în acest sens.

În anul 2008 Școala Națională de Grefieri și-a îmbogățit baza materială a departamentului de formare continuă cu patru smart board-uri, un echipament de videoconferință, un server, un scanner și un copiator, toate acestea fiind necesare nu numai pregătirii grefierilor în cadrul seminariilor, ci și pentru susținerea logistică a celorlalte seminarii cu tematicile indicate în agendă (respectiv se asigură prezentările în Power Point a tematicilor și se asigură, prin internet, accesul la legislația comunitară în domeniile cooperării judiciare internaționale în materia civilă, comercială și penală).

4.11.3. FORMAREA FORMATORILOR

Având în vedere că în 2008 s-a derulat proiectul PHARE „*Continuarea asistenței pentru dezvoltarea Școlii Naționale de Grefieri*”, activitatea de formare a formatorilor s-a realizat prin seminariile desfășurate în cadrul acestui proiect.

De asemenea, în cadrul Departamentului de Formare Inițială, la nivelul fiecărei catedre, au avut loc întâlniri metodice coordonate de către directorul adjunct, urmărindu-se în principal, proiectarea unitară a conținuturilor, elaborarea subiectelor și a baremelor pentru evaluarea activității cursanților. Formatorilor nou selectați li s-a prezentat *Ghidul metodologic pentru formatori*, elaborat de către specialistul în științe ale educației.

În vederea extinderii rețelei de formatori pentru formarea continuă, în perioada aprilie – mai 2008 s-a desfășurat procesul de selecție a formatorilor pentru disciplinele drept administrativ, drept comercial și dreptul muncii, fiind selectați 16 noi formatori, iar în perioada noiembrie – decembrie 2008 s-a derulat o nouă sesiune de selecție, în urma căreia au fost selectați 75 de formatori pentru disciplinele: informatică, statistică judiciară (instanțe și parchete), executări penale, organizare (parchete și instanțe),

drept procesual penal (instanțe și parchete), informații clasificate, executări civile, cooperare judiciară internațională în materie penală, arhivare documente.

De asemenea, pentru formarea inițială, în perioada septembrie – octombrie 2008 s-a desfășurat procesul de selecție a câte unui formator pentru disciplinele: cerere de chemare în judecată, taxa de timbru, registratură și secretariat parchete, cooperare judiciară în materie penală, dactilografie, precum și a unui îndrumător de stagiu practic la Judecătoria sectorului 3 București.

De asemenea, expertul în cadrul Departamentului Formarea formatorilor, a fost implicat atât în activitatea de formare inițială prin susținerea seminarului de Comunicare din cadrul curriculei Școlii, cât și în activitatea de formare continuă, prin susținerea unui seminar de „*Comunicare și relații cu publicul și mass – media*” pentru un grup țintă de 21 grefieri debutanți (iunie 2008) și susținerea unui număr de 4 seminare cu tema „*Rolul comunicării în activitatea grefierului*” pentru un total de 63 de grefieri, în cadrul formării profesionale descentralizate organizate de Curtea de Apel București (septembrie-noiembrie 2008).

4.11.4. RELAȚII INTERNAȚIONALE

I. Școala Națională de Grefieri a implementat în cursul anului 2008 **Proiectul PHARE RO2005/017-553.01.04.03 “Continuarea asistenței pentru dezvoltarea Școlii Naționale de Grefieri”**. Acesta a avut ca **obiectiv general** construirea unui sistem judiciar profesionist, independent și transparent, iar ca **obiectiv specific**, consolidarea capacității instituționale a Școlii Naționale de Grefieri pentru a fi capabilă să aplice dreptul comunitar.

Rezultatele urmărite prin desfășurarea proiectului au vizat: extinderea și dezvoltarea profesională a rețelei de formatori a Școlii Naționale de Grefieri, formarea profesională a grefierilor și dotarea SNG cu echipament modern de învățare și documentație juridică.

Proiectul a fost conceput în două componente principale: prima a cuprins 6 module de formare profesională a formatorilor SNG și grefierilor (în materiile dreptul muncii, drept administrativ, cooperare judiciară la nivel european în materie civilă și comercială, dreptul familiei și protecția minorilor, drept comercial, relații publice și comunicare), iar componenta a doua a fost la rândul ei defalcată în 2 sub-componente: dotarea bibliotecii SNG cu noi cărți și documentație juridică, precum și dotarea SNG cu echipament modern de învățare și IT.

În cadrul primei componente de formare profesională a formatorilor SNG și grefierilor, din punctul de vedere al grupurilor-țintă, proiectul a atins obiectivul propus în proporție de 99,03%, respectiv au fost instruiți profesional 239 de grefieri și 70 de formatori. Astfel, au fost furnizate în total 6 seminarii de formare a formatorilor și 12 seminarii pentru grefierii în funcție, toate a câte 3 zile

fiecare, în următoarele domenii: dreptul muncii, drept administrativ, cooperare judiciară la nivel european în materie civilă și comercială, dreptul familiei și protecția minorilor, drept comercial, relații publice și comunicare.

Seminarile de formare a formatorilor au cuprins și workshopuri dedicate metodelor și tehnicilor moderne de predare .

De asemenea, în cadrul componentei a 2 a proiectului, dotarea bibliotecii SNG cu noi cărți și documentație juridică, precum și cu echipament modern de învățare și IT, Școala Națională de Grefieri a achiziționat 15 cărți de drept cu care a fost înzestrată librăria SNG, un sistem de software de management al bibliotecii Școlii, 2 monitoare plasmă, un echipament de videoconferință care să permită SNG să susțină conferințe la distanță, mai exact între sediul SNG de la București și Centrul de pregătire profesională de la Bârlad, precum și 16 computere, în vederea îmbunătățirii condițiilor de pregătire profesională ale SNG.

Implementarea proiectului a luat sfârșit la data de 30 noiembrie 2008.

II. Școala Națională de Grefieri a parcurs în cursul anului 2008 procedura de selecție pentru *Proiectul PHARE RO2006-018.147.01.04. 04-01 intitulat "Continuarea Dezvoltării Școlii Naționale de Grefieri"*, termenii de referință aferenți proiectului sus menționat au fost redactați de Școala Națională de Grefieri și aprobați de Consiliul Superior al Magistraturii.

Obiectivul general al programului îl reprezintă dezvoltarea instituțională continuă a Școlii Naționale de Grefieri, pentru a fi în măsură să răspundă nevoilor de formare a grefierilor din sistemul judiciar român.

În cadrul programului, sunt prevăzute următoarele ***rezultate*** îmbunătățirea promovării activității și scopurilor Școlii; formatori ai SNG instruiți în diverse materii specifice; formatori capabili să aplice tehnici și metode didactice moderne; îmbunătățirea recrutării formatorilor și a politicii de formare; grefierii din instanțe instruiți în materii specifice, care să răspundă exigențelor instanțelor/secțiilor/completelor specializate, precum și exigențelor legate de integrarea europeană; elaborarea unor manuale.

III. Școala Națională de Grefieri a parcurs în cursul anului 2008 procedura de selecție și pentru *Proiectul PHARE RO2006-018.147.01.04. 04-02 intitulat "Dotarea Școlii Naționale de Grefieri cu facilități adecvate de formare pentru instruirea grefierilor"*, termenii de referință aferenți proiectului sus menționat fiind redactați de Școala Națională de Grefieri și aprobați de Consiliul Superior al Magistraturii. În cadrul acestui contract, Școala Națională de Grefieri beneficiază de echipament IT și de echipamente pentru îmbunătățirea procesului de predare, atât pentru sediul din București cât și pentru centrul regional de pregătire a personalului auxiliar din Bârlad.

IV. Școala Națională de Grefieri a derulat în cursul anului 2008 și Proiectul „Revizuirea activității de perfecționare continuă a Școlii Naționale de Grefieri” finanțat de Banca Mondială.

Scopul acestui proiect a fost redactarea unei Programe de formare continuă care să completeze și optimizeze activitatea de formare continuă a Școlii și să asigure un cadru pentru monitorizarea și evaluarea activităților desfășurate și a realizărilor obținute în cadrul procesului de formare continuă. Implementarea proiectului a luat sfârșit la data de 4 septembrie 2008, când raportul final a fost validat în ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

V. De asemenea, în cursul anului 2008, Școala Națională de Grefieri a derulat Proiectul “Servicii de consultanță pentru dezvoltarea unui sistem de instruire a magistraților și grefierilor”, al cărui scop a fost implementarea unui sistem eLearning, open-source, web-based. Pe baza analizei necesităților Beneficiarului SNG, sistemul a fost adaptat de Consultant și apoi implementat. De asemenea, Consultantul a furnizat documente de utilizare, instalare, administrare, precum și cele care prezintă dezvoltările aduse produsului/produselor, iar Beneficiarul a beneficiat de instruire a utilizatorilor sistemului, precum și a specialiștilor care vor administra sistemul. Implementarea acestui proiect a fost finalizată la data de 5 octombrie 2008.

4.12. Resursele materiale aflate la dispoziția instanțelor și parchetelor în anul 2008¹¹²

4.12.1 Starea sediilor instanțelor și parchetelor. Programe în derulare privind îmbunătățirea situației acestora. Alte programe de investiții

Pentru asigurarea și dezvoltarea capacității administrative în sistemul justiției în anul 2008, fondurile pentru dotări și investiții au fost în valoare totală de **88.722** mii lei, astfel:

- Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul alocat pentru anul 2008 a fost de 2.800 mii lei. Pentru dotarea corespunzătoare au fost alocate numai de la bugetul statului suma de 275,6 mii lei pentru rețea de comunicații date, echipamente IT și un autoturism. În anul 2009 au fost prevăzute în proiectul de buget fonduri pentru investiții în valoare de 2.600 mii lei pentru construirea unui sediu nou deoarece actualul imobil nu are spațiul necesar pentru buna derulare a activității.

- Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul alocat pentru anul 2008 a fost de 32.016 mii lei, din care 18.763 mii lei pentru reparații curente, capitale, investiții noi și în continuare în vederea asigurării desfășurării activității în bune condiții.

Situația sediilor unităților de parchet aflate în administrare, se prezintă astfel:

- număr total sedii 130, din care:

¹¹² Secțiune realizată de către Direcția economică și administrativă și Direcția resurse umane și organizare. Unele dintre datele prezentate au fost furnizate de către Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcția Națională Anticorupție.

- sedii în stare tehnică foarte bună și nu necesită lucrări imediate	96
- sedii în stare tehnică bună și necesită reparații curente sau capitale	28
- sedii în stare tehnică satisfăcătoare și se află în planul multianual de investiții pentru a fi demarate lucrări de reparații capitale sau investiții	6

Suma de 18.763 mii lei a fost utilizată, astfel:

- 10.719 mii lei – reparații capitale efectuate la 14 sedii;
- 384 mii lei – consolidare;
- 7.510 mii lei – investiții în curs de derulare pentru 9 obiective;
- 150 mii lei – studii de fezabilitate pentru lucrări noi de investiții.

În anul 2009 sunt propuse a fi începute 8 lucrări de reparații capitale, care se află în prezent la faza de proiectare. De asemenea, au fost propuse unele sume pentru lucrările de consolidări aferente lucrărilor de reparații capitale.

Pentru anul 2009, în proiectul de buget, erau cuprinse a fi demarate 6 lucrări de investiții noi.

Din suma de 13.253 mii lei prevăzută pentru achiziționarea de centrale termice, centrale telefonice, 43 autoturisme, au fost utilizate fonduri și pentru achitarea ratelor aferente contractului multianual de achiziționare în sistem leasing de tehnică de calcul nr. 64/C/2006, în baza căruia s-a achiziționat un număr de 4.300 calculatoare, 495 Notebook, 3.315 imprimante, 346 aparate multifuncționale, 488 servere, 416 scanere.

În anul 2008 au fost achiziționate bunuri prin derularea programelor PHARE 2005 și PHARE 2006 în valoare de 1.497,4 mii lei, din care pentru Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism dotări în sumă de 89,8 mii lei.

În cadrul proiectului de buget în anul 2009 au fost propuse sume pentru dotări, constând în principal în achiziționarea de aparate de aer condiționat necesare în camera serverelor, centrale termice, telefonice și anti-efracție, precum și plata ratei de leasing financiar, pentru tehnologia IT achiziționată în anii precedenți.

- Direcția Națională Anticorupție își desfășoară activitatea într-un sediu central, 14 sedii ale serviciilor teritoriale și 3 sedii ale birourilor teritoriale.

Cuantumul fondurilor alocate în anul 2008 pentru cheltuieli de întreținere, reparații curente și chirii la sediile existente este de 3.812 mii lei. Menționăm că din totalul de 18 imobile destinate desfășurării activității două sunt în folosința serviciului Teritorial Alba Iulia și Constanța, iar pentru sediul central al Serviciului teritorial București se fac demersuri pentru preluarea imobilului de la RAPPs.

Restul sediilor funcționează în spații închiriate, preluate cu contract de comodat, iar două servicii teritoriale au spații aflate în administrarea tribunalelor.

În anul 2009 au fost solicitate fonduri în valoare de 90 mii lei la reparații capitale, modernizări și investiții pentru sediile serviciilor teritoriale Alba Iulia și Constanța, aflate în administrarea D.N.A.

Stadiul pentru toate sediile DNA este bun, sediul pentru Serviciul Teritorial Alba Iulia a fost renovat și reabilitat în anul 2007.

Pentru dotări cu mobilier, aparatură birotică, echipamente, programe informatice, mijloace de transport au fost utilizate în anul 2008 fonduri în valoare de 525 mii lei.

Din totalul dotărilor existente până în prezent în valoare de 19.657,7 mii lei, au fost achiziționate bunuri de 7.968,1 mii lei din fonduri PHARE.

- Ministerul Justiției – ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești; menționăm că procesul investițional desfășurat de către Ministerul Justiției în anul 2008 a avut în vedere prevederile din H.G. nr. 1346/21.10.2007 privind aprobarea Planului de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției.

Totodată, în anul 2008 au mai fost dotate instanțele judecătorești cu echipamente de IT, conform unor proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile. În cursul anului 2009, din aceeași sursă de finanțare se vor achiziționa echipamente audio-video pentru video-conferințe, sisteme de arhivare electronică și aplicație software de gestionare electronică a documentelor procesate, echipamente IT având ca destinație instanțe judecătorești, filtre de securitate cu detectoare de metale destinate curților de apel și tribunalelor, precum și piese de mobilier pentru dotarea birourilor judecătorilor.

Sumele alocate Ministerului Justiției în anul bugetar 2008 la dotări, reparații capitale și investiții pentru sediile instanțelor au fost în sumă totală de 49.569 mii lei, după ultima rectificare bugetară pe anul 2008.

Creditele au fost utilizate potrivit programului de investiții, astfel:

- la lucrări de investiții în continuare pentru un număr de 3 sedii ale instituției a fost alocată suma de 3.915 mii lei;

- pentru investiții noi a fost alocată suma de 7.355 mii lei pentru un număr de 29 sedii instanță;
- pentru achiziții imobile, sedii pentru Judecătoria Buhuși, Judecătoria Panciu și teren Judecătoria Horezu, au fost alocate fonduri de 1.260 mii lei;
- a fost alocată suma de 17.381 mii lei pentru echipament și mijloace de transport;
- suma de 770 mii lei a fost alocată pentru mobilier, aparatură birotică și alte bunuri necesare activității instanțelor;
- s-au efectuat cheltuieli în valoare de 1130 mii lei cu expertize, proiectare și execuție privind consolidările pentru un număr de 8 sedii de instanțe judecătorești;
- suma de 12.175 mii lei a fost alocată pentru alte cheltuieli de investiții, potrivit legii, programe informatice, promovarea informațiilor electronice și eficientizarea sistemului judiciar;
- suma de 8.930 mii lei din bugetul aprobat pentru anul 2008 a fost utilizată pentru reparații capitale la un număr de 28 sedii de instanțe.

Din totalul fondurilor de 22.590 mii lei pentru lucrări de investiții și reparații capitale suma de 3.347 mii lei este pentru obiective finanțate de la Banca Mondială.

Ministerul Justiției a semnat un acord de împrumut cu banca Mondială în valoare de 110 milioane euro, din care 76 milioane euro pentru reabilitare sedii de instanță, partea de reabilitare instanțe fiind negociată de Ministerul Justiției potrivit programului de prioritizare a investițiilor la sediile de instanță.

Prin H.G. nr. 1161/26.09.2007 s-au aprobat indicatorii tehnico-economici aferenți obiectivelor de investiții publice, potrivit documentațiilor de studiu de fezabilitate, în anul 2008 urmând a se elabora documentațiile de proiectare, faza de proiect tehnic și detalii de execuție, autorizarea lucrărilor de construcții și achiziția publică de lucrări. Etapele următoare din procesul investițional se vor desfășura prin Direcția de Investiții și Administrarea Serviciilor – Serviciul de Gestiune a Investițiilor și Direcția de Implementare a Proiectelor Finanțate din Împrumuturi Externe, ambele din cadrul Ministerului Justiției.

Situația sediilor în care își desfășoară activitatea instanțele judecătorești se prezintă astfel:

- numărul total de sedii 218, din care un număr de 185 sedii sunt în diferite stări de funcționare, astfel:

- sedii în stare foarte bună	38
- sedii în stare bună de funcționare	55
- sedii în stare tehnică satisfăcătoare	62
- sedii în stare tehnică nesatisfăcătoare	30.

Menționăm că sunt instanțe care funcționează în spații comune cu parchetele, instanțe cu sedii închiriate, precum și sedii de instanțe revendicate.

În continuare, prezentăm datele rezultate din centralizarea răspunsurilor furnizate de instanțele judecătorești și parchete la chestionarele de colectare a datelor pentru prezentul raport. Totodată, precizăm că la stabilirea gradului de adecvare a unui imobil pentru a constitui sediul unei instanțe sau al unei parchet trebuie să se țină seama nu numai de starea sa tehnică, dar și de aspecte precum dimensiunea, modul de împărțire, modul în care poate fi organizat accesul publicului la compartimente precum registratura, arhiva, biroul de relații cu publicul etc.

Astfel cum rezultă din datele furnizate de curțile de apel, respectiv de parchetele de pe lângă acestea, situația sediilor inadecvate ca dimensiune activității concrete a instanțelor, a sediilor aflate în clădiri necorespunzătoare sub aspectul îndeplinirii standardelor de salubritate și a celor renovate/consolidate în ultimii 10 ani este următoarea:

Nr. crt.	Curtea de apel	Număr sedii inadecvate ca dimensiune activității concrete a instanțelor	Număr sedii aflate în clădiri necorespunzătoare sub aspectul îndeplinirii standardelor de salubritate	Număr sedii renovate/consolidate în ultimii 10 ani
1.	Alba Iulia	17	19	1
2.	Bacău	4	6	3
3.	Brașov	3	4	3
4.	București	10	2	10
5.	Cluj	6	6	12
6.	Craiova	9	6	6
7.	Constanța	5	4	4
8.	Galați	8	3	-
9.	Iași	1	4	4
10.	Oradea	3	4	-
11.	Pitești	6	6	4
12.	Ploiești	8	4	3

13.	Suceava	2	3	4
14.	Târgu Mureș	-	3	2
15.	Timișoara	3	8	14
16.	Curtea Militară de Apel	2	1	1
TOTAL		87	83	71

Nr. crt.	Parchetul de pe lângă Curtea de Apel	Număr sedii inadecvate ca dimensiune activității concrete a instanțelor	Număr sedii aflate în clădiri necorespunzătoare sub aspectul îndeplinirii standardelor de salubritate	Număr sedii renovate/consolidate în ultimii 10 ani
1.	Alba Iulia	2	3	17
2.	Bacău	2	1	4
3.	Brașov	4	4	7
4.	București	7	3	8
5.	Cluj	7	3	8
6.	Craiova	2	-	9
7.	Constanța	2	2	2
8.	Galați	3	-	10
9.	Iași	3	2	2
10.	Oradea	2	2	5
11.	Pitești	3	3	7
12.	Ploiești	1	1	16
13.	Suceava	-	1	5
14.	Târgu Mureș	3	3	3
15.	Timișoara	1	1	15
16.	Curtea Militară de Apel	-	-	-
TOTAL		42	29	118

4.12.2. Resursele financiare existente la nivelul instanțelor și parchetelor în anul 2008

În anul 2008 au existat patru rectificări bugetare pentru sistemul judiciar care s-au concretizat în alocări suplimentare de fonduri, după cum urmează:

1. Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul rectificat pentru anul 2008 în valoare totală de 87.174 mii lei, din care fonduri suplimentare alocate au fost de 21.928 mii lei;
2. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul rectificat pentru anul 2008 în valoare totală de 647.220 mii lei, din care 136.007 mii lei fonduri alocate suplimentar pentru plata drepturilor salariale, iar o parte pentru contribuția instituției la derularea programelor finanțate din fonduri externe nerambursabile;
3. Direcția Națională Anticorupție – bugetul rectificat pentru anul 2008 în valoare totală de 74.412 mii lei - bugetul inițial a fost diminuat cu 10% la rectificare la toate titlurile de cheltuieli în afară de cheltuielile de personal care au fost majorate cu 4.351 mii lei pentru plata drepturilor stabilite conform O.U.G. nr. 75/2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiției;

Menționăm că, raportat la bugetul anului 2008, Ministerul Economiei și Finanțelor a diminuat propunerile de buget ale DNA, iar pentru realizarea programului principal „Combaterea mării corupții”, obiectivele fixate au susținere financiară limitată în anul 2009.

4. Ministerul Justiției – bugetul rectificat pentru anul 2008 a fost în valoare de 1.487.118 mii lei, din care fondurile alocate suplimentar față de bugetul inițial au fost de 528.491 mii lei.

Majoritatea fondurilor alocate suplimentar pentru anul 2008 au fost necesare pentru achitarea drepturilor de natură salarială restante, conform sentințelor civile definitive și executorii, iar 28.491 mii lei au fost repartizați pentru alte destinații de cheltuieli materiale și transferuri.

5. Consiliul Superior al Magistraturii, dat fiind faptul că politica bugetară a asigurat în cea mai mare măsură Reforma în justiție, și-a stabilit finanțarea corespunzătoare prin estimarea bugetului pentru fiecare obiectiv în parte.

Programul de cheltuieli pentru anul 2008, potrivit bugetului de stat aprobat prin *Legea nr. 388/2007, cu modificările și completările ulterioare*, care a susținut financiar atât activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, cât și derularea activităților cu privire la Planul de acțiune privind Reforma în justiție, este în valoare totală de 77.716 mii lei, din care:

- aparat propriu CSM	51.244 mii lei
- I.N.M.	21.202 mii lei
- S.N.G.	5.290 mii lei.

Bugetul inițial aprobat pe anul 2008 a fost suplimentat în cursul anului, prin rectificări, cu 491 mii lei.

În ceea ce privește percepția instanțelor și parchetelor asupra nivelului resurselor materiale disponibile în anul 2008 (fără luarea în considerare a problemei stării sediilor, analizată distinct), conform răspunsurilor curților de apel și a parchetelor de pe lângă acestea la chestionarul pentru colectarea datelor necesare prezentului raport, situația se prezintă după cum urmează:

În ceea ce privește resursele materiale aflate la dispoziția curților de apel și a instanțelor din raza administrativ-teritorială a acestora, exceptând sediile, majoritatea judecătorilor au comunicat că acestea au fost satisfăcătoare (56, 25 %), numai 12,5 % au considerat că aceste resurse au fost bune, iar un număr semnificativ de instanțe (31,25 %) au apreciat că acestea au fost nesatisfăcătoare.

Privitor la parchete, resursele materiale aflate la dispoziția acestora, exceptând sediile, 43,75% dintre procurori au afirmat că acestea au fost satisfăcătoare, 25% bune, 25% nesatisfăcătoare și numai 6,25% foarte bune.

4.13. Continuarea și dezvoltarea procesului de informatizare a instanțelor și parchetelor¹¹³

4.13.1. Dezvoltarea aplicației informatice ECRIS

Aplicația a ajuns în acest moment la versiunea 3 și este în exploatare având următoarele facilități suplimentare:

- A. Gestionarea numerelor unice de dosare la nivel național;
- B. Obiecte ale dosarelor unice la nivel național;
- C. Modul de Registratură ce conține următoarele funcții: managementul lucrărilor și a fluxurilor acestora; căutare lucrări în baza de date; generarea registrelor ce conțin lucrări în format electronic cu funcții de tipărire; relaționarea lucrărilor cu dosarele și preluarea automată în dosare a informațiilor despre documentele din lucrări; gestionarea citațiilor expediate și generarea de borderouri de expediere cu funcții de tipărire; înregistrarea dovezilor de citare; gestionarea formularelor de comunicare a hotărârilor expediate și generarea de borderouri de expediere cu funcții de tipărire; înregistrarea dovezilor de primire a comunicărilor;
- D. Generarea automată de registre în format electronic.

¹¹³ Secțiune realizată de Biroul Informatică din cadrul CSM.

- E. Modul de executări penale
- F. Modul de executări civile
- G. Copierea dosarelor între secții
- H. Generarea automată a unor șabloane de documente noi: formulare de comunicări penale, formulare de comunicări civile, hotărâri etc
- I. Transmiterea electronică a dosarelor între instanțe
- J. Publicarea automată a dosarelor pe Portalul Instanțelor de Judecată
- K. Arhivarea dosarelor
- L. Gestionarea documentelor ce conțin fișiere în format electronic în structuri de date independente, diferențiate pentru: citații, comunicări, hotărâri etc
- M. Generarea fișei dosarului cu funcții de tipărire
- N. Generarea de rapoarte și situații statistice adaptate cerințelor.
- O. Gestionarea relațiilor între dosare și între dosare și lucrări
- P. Gestionarea obiectelor secundare ale unui dosar: -gestionarea traseului dosarului între instanțele de judecată (circuit extern), funcționalitate adaptată conform cerințelor și modificărilor aduse sistemului informatic; -gestionarea căilor de atac declarate în dosar, funcționalitate adaptată conform cerințelor și modificărilor aduse sistemului informatic.

ECRIS 3 beneficiază de un modul propriu de repartizare aleatorie a dosarelor, modul destinat respectării legislației în vigoare.

Repartizarea aleatorie a dosarelor se aplică pentru dosarele nou intrate (dosare ce nu au fost înregistrate în ECRIS nici un termen de judecată) iar criteriile care stau la baza funcționării modulului de repartizare aleatorie a dosarelor sunt următoarele:

- a) Termenul de distribuire al dosarului
- b) Complexitatea dosarului (*Încercătura unui complet de judecată se definește ca: 1. numărul dosarelor nou intrate alocate pentru completul de judecată și/sau 2. suma complexităților dosarelor repartizate completului de judecată. În funcție de specificul instanței se va folosi una din opțiuni sau chiar amândouă.*)
- c) Obiectul dosarului
- d) Stadiul procesual al dosarului (*ECRIS permite repartizarea aleatorie a dosarelor către complete de judecată specializate. Un dosar cu un anumit stadiu procesual poate fi alocat numai unui complet de judecată în a cărui competență intră acel stadiu procesual.*)
- e) Dosar cu minori/arestați/urmărire penală
- f) Repartizarea dosarelor urgente (*Dosarele urgente sunt prioritare în procesul de repartizare aleatorie, de fiind primele repartizate în momentul în care lista de dosare ce urmează a fi repartizate conține atât dosare urgente cât și dosare normale*)

Dezvoltarea aplicației a durat 2 ani, în anul 2008 efectuându-se în cea mai mare parte testarea noilor module.

Operaționalizarea noilor facilități și a noilor module ale aplicației presupune instruirea corespunzătoare a personalului auxiliar al instanțelor și parchetelor, precum și responsabilizarea acestuia în vederea introducerii corecte și complete a datelor în sistemul informatic.

4.13.2. Scurtă prezentare a portalului instanțelor de judecată și a categoriilor de informații disponibile în cadrul acestuia, precum și prin accesarea paginilor de web ale CSM, Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Ministerului Public.

Portalul instanțelor de judecată este un website în care pot fi găsite informații despre toate instanțele de judecată din România, structurate astfel: prezentarea instanțelor; organizarea instanțelor; lista ședințe; dosare; jurisprudența; informații statistice; informații de interes public; date de contact.

Prin atragerea fondurilor europene, Ministerul Justiției a realizat un proiect de extindere a facilităților de informare a portalului instanțelor de judecată din România și s-au întreprins demersuri pentru asigurarea infrastructurii capabile să susțină noul portal extins.

Principalul element de noutate al inițiativei de extindere a portalului îl reprezintă preluarea din sistemele informatice ale instanțelor de judecată a tuturor hotărârilor judecătorești care constituie informații de interes public și publicarea lor integrală (nu în extras), automată, pe portalul instanțelor de judecată.

În prima etapă (primul trimestru al anului 2009), jurisprudența consolidată la nivel național va fi accesibilă în rețeaua internă a sistemului judiciar, urmând ca după o perioadă de testare să devină accesibilă publicului larg, prin intermediul portalului instanțelor de judecată.

În această perioadă de testare internă vor fi urmărite atât aspecte ce privesc respectarea protecției datelor cu caracter personal (instanțele de judecată având responsabilități legale în calitate de operatori de date cu caracter personal), cât și fiabilitatea noului sistem extins.

În continuare sunt prezentate câteva capturi de ecran atât pentru pagina principală cât și pentru paginile secundare ale portalului: Lista instanțelor, Jurisprudența, Atlas Judiciar și Ghiduri pentru justițiabili.

<http://portal.just.ro/> - Pagina principală

Lista instanțelor

Jurisprudență

Atlas Judiciar

Ghiduri pentru justițiabili

Portalul instanțelor de judecată (<http://portal.just.ro/>) a devenit accesibil publicului din România începând cu anul 2005 și cumulează la această dată peste 4,4 milioane dosare de judecată.

Noua resursă informațională s-a dovedit a fi extrem de valoroasă, registrul de acces zilnic la aplicației înregistrând peste 5,5 milioane de utilizatori distincți, numai în cursul anului 2008.

Dezvoltarea portalului de judecată, inclusiv publicarea întregii jurisprudențe, fiind în egală măsură un obiectiv inclus în *Planul de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare*, dar și un subiect de interes deosebit în rândul populației, s-a impus ca o prioritate pentru Ministerul Justiției.

În anul 2008 Biroul de Informatică al CSM a avut ca preocupare permanentă consolidarea și dezvoltarea aplicațiilor din cadrul sistemului informatic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Menționăm în acest sens implementarea sistemului de management al documentelor **Registry**, utilizat în prezent în majoritatea compartimentelor. Proiectul face parte din strategia de reformă a justiției și contribuie la gestionarea eficientă a documentelor și la reducerea timpului de răspuns către petenți. Sistemul pune în evidență circuitul documentelor, sprijină respectarea strictă a termenelor, asigură furnizarea operativă de informații despre documentele depuse și stadiul soluționării lor. Prin evaluări periodice, Registry permite încărcarea echilibrată a resurselor umane din aparatul Consiliului Superior al Magistraturii.

Sistemul **eMap**, prin componentele destinate pregătirii și desfășurării ședințelor Consiliului Superior al Magistraturii, este îmbogățit permanent ca răspuns la solicitările compartimentelor de resort. Este funcțional modulul de vizualizare on-line a monitoarelor oficiale și modulul agendă electronică. În perioada următoare va fi integrat modulul de pontaj electronic pentru personalul din aparatul tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii. Componenta a fost proiectată, realizată și testată în ultimele luni în cadrul Biroului de Informatică.

Pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii, componentă majoră a sistemului informatic, este actualizată permanent și a fost proiectată să constituie principala sursă de informații de interes public în domeniul judiciar. În ultima perioadă, pentru a oferi acces mai rapid la informații, au fost re-proiectate unele pagini și au fost adăugate categorii noi de date.

<http://www.csm1909.ro/> - Pagina principală a site-ului CSM

Site-ul CSM conține informații structurate astfel: Prezentare, Aparatul tehnic administrativ, Sistemul judiciar român, Jurisprudența, Contact, Noutăți, Agenda CSM, Achiziții publice, Activitate curentă, Inspecția judiciară, Hotărâri ale CSM, Informare publică, Rapoarte privind sistemul judiciar, Relații cu mass-media, Relații cu publicul, Legislație, Magistrați, Declarații magistrați, Asistenți judiciari, Grefieri – Concursuri, Reforma justiției, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri, Integritate Europeană, Relații Internaționale., Revista "Justiția în actualitate", Statistica, Legături utile, Fotografii, Forum.

Pagina de Internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție conține informații structurate în următoarele pagini: Istoric, Jurisprudență, Lista de ședințe, Dosare, Statistici, Informații, Noutăți, Articole, Legături, Contact, Secția civilă, Secția Penală, Secția Comercială, Contencios administrativ, Completul de 9, Secțiile unite, Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică, Cancelaria, Departamentul economico-financiar și administrativ, Biroul de informare și relații publice, Biroul relații internaționale, Unitatea de implementare a programelor PHARE.

<http://www.scj.ro/> - Pagina principală a ÎCCJ

Pagina de Internet a **Ministerului Public** conține informații structurate în următoarele pagini: Noutăți, Prezentare generală, Organizare, Resurse umane, formare continuă, Raport de activitate, Justiție minori, Proprietate intelectuală, Cooperare internațională, Recursuri în interesul legii, Legături utile, Posturi vacante, Audiențe, Mass-media, Contact și Achiziții.

<http://www.mpublic.ro/> - Pagina principală a Ministerului Public

4.13.3. Posibilitatea extinderii furnizării de servicii on-line de către instanțe și parchete către justițiabili

Principalele servicii disponibile on-line pe care unitățile din sistemul de justiție le oferă în prezent cetățenilor, sunt de informare. Accesul la informații se realizează, pentru instanțe, prin portalul gestionat de Ministerul Justiției <http://portal.just.ro>, iar pentru unitățile de parchet prin trimerile existente pe site-ul Ministerului public <http://www.mpublic.ro/siteuri.htm>. Unele instanțe au, pe lângă pagina de pe portal, site-uri proprii mai bogate în informații (Tribunalul București, Curtea de Apel Pitești, Tribunalul Pitești și unitățile subordonate).

Ministerul Justiției, Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, instanțele și parchetele pun la dispoziția celor interesați informații conform Legii 544/2001 modificată și completată privind competențele unității, adresa, numere de telefon, adrese de e-mail, programul de lucru cu publicul și numele persoanelor care pot fi contactate. Ghidurile destinate justițiabililor, prezente în format electronic pe mai multe site-uri, oferă informațiile de bază pentru cunoașterea sistemului de justiție, a rolului și competențelor instanțelor.

În conformitate cu Legea 144/2007 privind declarațiile de avere și interese, sunt accesibile on-line declarațiile depuse de persoane din sistemul de justiție care intră sub incidența legii.

Ministerul Justiției oferă accesul neîngrădit la portalul de legislație (<http://legislatie.just.ro>) care cuprinde documentele publicate în Monitorul Oficial Partea I începând cu 1989. Pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii sunt publicate hotărârile adoptate de plen și secții, grupate pe categorii. Posibilitățile de căutare în arhiva de hotărâri sunt, în prezent, destul de limitate.

Toate unitățile enumerate pun la dispoziție documente on-line care oglindesc activitatea curentă, proiectele și prioritățile. După caz, propuneri de documente oficiale sunt prezentate pentru dezbateră publică.

Pentru transmiterea opiniilor și schimbul de idei, Ministerul Justiției a pus la dispoziția celor interesați un forum la care accesul este liber.

Există un forum dedicat și pe site-ul CSM, dar este destinat doar unor categorii de persoane din sistem și accesul se face prin cont și parolă.

Pe pagina Ministerului Justiției se oferă posibilitatea transmiterii, înregistrării și urmăririi stadiului de soluționare a petițiilor.

Ceva asemănător există și la Direcția Națională Anticorupție (<http://www.pna.ro>) pentru transmiterea sesizărilor privind acte de corupție, deși acestea nu au caracterul unei plângeri, al unui denunț penal și nici al unei petiții.

Consiliul Superior al Magistraturii a modificat Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, dispunând ca toate hotărârile cuprinzând informații de interes public să fie publicate

integral pe Internet, cu protejarea datelor cu caracter personal ale părților implicate, ca o măsură de creștere a transparenței justiției și de stimulare a unificării practicii judiciare.

Tribunalul Vrancea a operaționalizat spre finalul anului 2008 o aplicație proprie de jurisprudență – Jurindex, care oferă asemenea informații (<http://www.jurisprudenta.org>) fiind posibilă căutarea hotărârilor după materia juridică și obiect.

- Capitolul 5 -

RAPORTURILE DINTRE SISTEMUL JUSTIȚIEI ȘI CELELALTE INSTITUȚII SAU ORGANISME, PRECUM ȘI CU SOCIETATEA CIVILĂ

5.1. Raporturile dintre instanțe și parchete, precum și cu Consiliul Superior al Magistraturii¹¹⁴

Bunele relații dintre instanțe și parchete¹¹⁵, precum și cele dintre aceste instituții și Consiliul Superior al Magistraturii reprezintă temelia unei desfășurări eficiente a activității judiciare și influențează percepția opiniei publice a actului de justiție.

Instanțele de la nivelul întregii țări au caracterizat relația cu parchetele corespunzătoare ca fiind una bună și foarte bună, desfășurată în lumina dispozițiilor legale, în baza unei bune colaborări și a respectului reciproc.

În opinia instanțelor, îmbunătățirea și eficientizarea relației instituționale cu parchetele aferente s-ar putea baza pe măsuri precum: - îmbunătățirea comunicării, inclusiv prin asigurarea unei rețele de comunicare on-line; - organizarea unor întâlniri comune pentru dezbateră problemelor de practică neunitară; - participarea judecătorilor la unele seminarii organizate de parchet; - respectarea termenelor procedurale pentru motivarea căilor de atac; - respectarea termenelor de prezentare a dosarelor la instanță, înainte de expirarea termenului de reținere ori de prelungire a arestării preventive dispuse anterior; - punctualitatea la ședințele de judecată; - organizarea unor seminarii comune având ca obiectiv unificarea practicii judiciare în materie penală; - alocarea unui număr mai mare de procurori pe activitatea de „judiciar”; - respectarea termenelor cu privire la depunerea cererilor de extrădare.

O sugestie cu o aplicabilitate practică deosebită privind îmbunătățirea relației cu parchetul aparține Curții de Apel București, care a propus instituirea unor proceduri juridice și achiziționarea echipamentelor corespunzătoare astfel încât să se permită *transmiterea datelor și în format electronic*

Parchetele au caracterizat relația cu instanțele judecătorești ca fiind una bună și foarte bună, bazată pe colaborare, respect, disponibilitate, legalitate și interes reciproc în rezolvarea tuturor problemelor.

În ceea ce privește parchetele, pentru îmbunătățirea relației instituționale cu instanțele pe lângă care acestea funcționează au fost făcute mai multe recomandări: -corelarea planificării ședințelor de

¹¹⁴ Secțiune realizată de către Serviciul relații cu publicul, registratură, secretariat și arhivă.

¹¹⁵ Relația a fost apreciată ca „foarte bună” de 68,75% dintre curțile de apel și drept „bună” de către 31,25 % dintre acestea. La nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel au caracterizat relația ca „foarte bună” 60 % și ca „bună” 40 %.

judecată în raport de situația de personal există și la nivelul parchetului; - asigurarea unor spații de lucru corespunzătoare pentru procurorii de ședință; - organizarea unor seminarii comune, a unor programe de pregătire comune și a unor ședințe comune de formare pe probleme profesională și practică neunitară; - existența unor contacte sistematice între conducătorii instanțelor și parchetelor; - asigurarea unei bune circulații a dosarelor și lucrărilor între instanțe și parchete; - analizarea practicii judiciare a curții de apel; - comunicare hotărârilor pronunțate în cauzele în care s-au formulat plângeri în temeiul art. 271¹ C.p.p.; - accesul procurorilor la sistemul ECRIS; - comunicarea reciprocă a programării serviciilor la instanță și parchete; - sesizarea reciprocă a disfuncționalităților apărute în relațiile dintre instituții; - soluționarea cu celeritate a apelurilor și recursurilor; - furnizarea unui răspuns prompt la solicitările de date și informații; - informarea reciprocă despre normativul intern în probleme de interferență a activității.

O colaborare eficientă între parchete și instanțe nu poate conduce decât la ocrotirea drepturilor și intereselor celorlalți participanți la proces, la soluționarea cu celeritate, imparțial și în mod legal a cauzelor și, implicit, la sporirea încrederii populației în justiție.

Relațiile instanțelor¹¹⁶ cu *Consiliul Superior al Magistraturii* au fost apreciate ca fiind bune și foarte bune.

Propunerile formulate de instanțe în vedere creșterii gradului de colaborare instituțională cu Consiliul Superior al Magistraturii se referă în special la următoarele aspecte: - CSM să apere eficient magistrații împotriva eventualelor presiuni exercitate prin mass-media; - CSM să acorde în mai mare măsură sprijin magistraților pentru apărarea drepturilor și statului acestora; - CSM să apere eficient magistrații împotriva oricăror imixțiuni de natură politică sau economică; - CSM să dezvolte comunicarea cu întreg corpul magistraților prin întâlniri periodice, revista CSM, forumul informatic al magistraților etc; - CSM să consulte mai des instanțele în procesul său decizional; - CSM să reacționeze mai prompt în privința cererilor de apărare a independenței sau a reputației profesionale formulate de judecători.

Parchetele au caracterizat relația cu Consiliul Superior al Magistraturii¹¹⁷ drept una “bună” și “foarte bună”; așteptările parchetelor din partea Consiliului vizează în mare aceleași chestiuni care au făcut și obiectul propunerilor formulate de judecători, respectiv - să apere eficient magistrații împotriva eventualelor presiuni exercitate prin mass-media; - să consulte mai des parchetele în procesul său decizional; - să acorde în mai mare măsură sprijin magistraților pentru apărarea drepturilor și statului

¹¹⁶ Relația a fost apreciată ca „ bună” de 56,25% dintre curțile de apel și drept „ foarte bună” de către 43,75 % dintre acestea.

¹¹⁷ Conform datelor centralizate de parchetele de pe lângă curțile de apel, relația cu CSM a fost calificată ca „bună” în 60 % dintre răspunsurile transmise și ca „foarte bună” în 40 % dintre acestea.

acestora; -să dezvolte comunicarea cu întreg corpul magistraților prin întâlniri periodice, revista CSM, forumul informatic al magistraților etc; -să apere eficient magistrații împotriva oricăror imixțiuni de natură politică sau economică; -să reacționeze mai prompt în privința cererilor de apărare a independenței sau a reputației profesionale formulate de procurori.

5.2. Raporturile dintre instanțe/parchete și barourile de avocați, colegiile consilierilor juridici, experții judiciari, precum și justițiabilii¹¹⁸

Alături de magistrați, avocați, consilierii juridici, experții judiciari și justițiabilii reprezintă persoanele implicate în procesul de desfășurare a actului de justiție, iar raporturile instanțelor/parchetelor cu acestea sunt esențiale pentru soluționarea legală și cu celeritate a cauzelor.

În marea lor majoritate, instanțele au apreciat relația instituțională cu barourile de avocați ca fiind bună, iar în două cazuri (Curtea Militară de Apel și Curtea de Apel Timișoara) aceasta a fost apreciat chiar foarte bună.

Pentru îmbunătățirea relațiilor dintre instanțe și barourile de avocați s-a propus: - organizarea unor întâlniri periodice cu conducerea barourilor; - invitarea avocaților la unele dezbateri profesionale, vizând chestiuni de interes comun; - stabilirea unui cod de bune practici; - prezentarea avocaților în fața instanței la orele fixate, pentru a se evita acordarea unor noi termene; - promovarea, în cadrul baroului, a profesionalismului și conștiințiozității avocaților; - asigurarea unor schimburi de informații periodice; - încurajarea metodelor alternative de soluționare a litigiilor; - implicarea conducerilor baroului și instanței atunci când se semnalează deficiențe de comunicare; - eliminarea din activitatea avocaților a aspectelor referitoare la abuzul de drept; - respectarea programului de lucru cu publicul; - înlăturarea disfuncționalităților în asigurarea asistenței judiciare din oficiu; - adoptarea de măsuri disciplinare împotriva avocaților care încalcă normele statutare și comunicarea către instanțe a rezultatului cercetărilor; - existența respectului reciproc și a unor relații interumane corespunzătoare; - studierea atentă a dosarelor, atât din partea magistraților, cât și a avocaților, în vederea evitării tergiversării în judecarea cauzelor; - respectarea codului deontologic; - luarea unor măsuri eficiente în procedura de substituție a avocaților pentru a se evita tergiversarea cauzelor; - asigurarea de către Barou a permanenței asistenței juridice; - asigurarea unei interacțiuni administrative; - participarea reciprocă la bilanțurile de activitate; - încheierea de protocoale de colaborare privind asistența judiciară.

Parchetele au evidențiat că au o relație bună și foarte bună cu barourile de avocați, iar pentru menținerea și eficientizarea acesteia au propus: -asigurarea unei mai bune organizări și comunicări a

¹¹⁸ Secțiune realizată de Serviciul relații cu publicul, registratură, secretariat și arhivă pe baza răspunsurilor transmise de curțile de apel și parchetele de pe lângă curțile de apel la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului. Curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea au centralizat în chestionarul propriu și răspunsurile transmise de către instanțele, respectiv parchetele, din raza administrativ-teritorială.

asistenței judiciare din oficiu, îmbunătățirea acesteia, precum și plata la timp a onorariilor de către stat; - organizarea de întâlniri periodice la nivel de conducere; - actualizarea periodică a tabloului avocaților; - o conduită decentă a avocaților; - neobstrucționarea actului de justiție, sancționarea abuzului de drept și adoptarea de măsuri pentru evitarea sa; - folosirea exclusiv a mijloacelor procedurale în exercitarea profesiei; - invitarea avocaților la unele ședințe de analiză ale parchetului; - discutarea cazurilor de indisciplină; - comunicarea planificării avocaților de serviciu; - desemnarea unui număr mai mare de avocați pentru asistența din oficiu etc.

Referitor la relația instituțională a instanțelor cu colegiile consilierilor juridici, aceasta a fost apreciată drept bună, în majoritatea cazurilor.

Totuși, spre deosebire de Curtea de Apel Pitești și Curtea Militară de Apel, care au caracterizat ca foarte bună relația cu consilierii juridici, alte două curți de apel au definit drept numai satisfăcătoare raporturile lor cu reprezentanții acestei profesii juridice.

O altă categorie juridică ai cărei reprezentanți desfășoară o activitate cu o influență covârșitoare asupra activității judiciare, fie în cursul urmăririi penale, fie în cursul judecării, este cea a experților judiciari.

Instanțele au caracterizat relațiile cu experții judiciari ca fiind, în mare majoritate, bune, cu precizarea că două curți de apel au evidențiat existența numai a unor raporturi satisfăcătoare.

Ca și factori cu influență propice în ceea ce privește îmbunătățirea acestor relații, instanțele au enumerat: - suplimentarea numărului de experți; - respectarea termenelor de executare a lucrărilor și efectuarea unor expertize de bună calitate; - stabilirea unor limite minime și maxime ale onorariilor în limite rezonabile; - creșterea calității corpului experților; - întâlniri periodice comune pentru identificarea disfuncționalităților; - cooptarea de experți pentru domeniile neacoperite; - introducerea, ca sancțiune, a posibilității înlăturării din tabelul biroului de expertiză a celor care manifestă în mod constant întâzieri la efectuarea lucrărilor; - reevaluarea modului de recrutare a experților judiciari, ținându-se seama de competența, profesionalismul, dotarea cu mijloace tehnice necesare efectuării expertizelor, vârsta și starea de sănătate; - modificarea legislației în sensul asigurării desfășurării cu celeritate a efectuării rapoartelor de expertiză; - reglementarea normativă a unor onorarii minimale pentru diferitele categorii de expertiză; - repartizarea echitabilă a expertizelor; - stabilirea de către instanță a unor obiective clare ale expertizei; - rezolvarea tuturor obiectivelor stabilite de către instanțe; - comunicarea specializării pe domenii și subdomenii a experților.

O curte de apel a semnalat că, la nivelul județului în care își are sediul, există un singur expert topograf și este necesară soluționarea acestei vădite deficiențe prin suplimentarea numărului de experți cu această specializare.

Deși, în majoritatea lor, parchetele au evidențiat existența unei relații bune cu experții judiciari, totuși, au apreciat că numeroase aspecte rămân a fi îmbunătățite, prin instituirea unor măsuri precum: - creșterea numărului de experți tehnici judiciari; - organizarea de întâlniri periodice sau a unor seminarii comune cu experții pe teme profesionale sau aspecte organizatorice; - informarea magistraților în legătură cu dificultățile întâmpinate de experți; - răspuns prompt la solicitările formulate de parchet; - respectarea termenelor fixate de procuror la dispunerea expertizelor; - formularea unor concluzii la obiect, complete și argumentate; - alocarea unor fonduri suficiente pentru plata experților; - numirea de experți în toate domeniile de activitate; - participarea expertului (alături de părți) la stabilirea obiectivelor; - înăsprirea regimului sancționator pentru abaterile judiciare comise de experți; - asigurarea celerității în întocmirea expertizelor.

După cum se poate observa, atât instanțele cât și parchetele au formulat numeroase propuneri, multe cu conținut similar, pentru îmbunătățirea relațiilor cu experții judiciari, existând posibilitatea includerii acestora într-o eventuală modificare legislativă.

Analizarea relațiilor dintre justițiabili, pe de o parte și parchete sau instanțe pe de altă parte constituie un punct de plecare în aprecierea motivelor actualei percepții a cetățenilor asupra justiției.

La instanțe și-au desfășurat în continuare activitatea Birourile de Relații cu Publicul însărcinate a soluționa petițiile justițabililor, în conformitate cu disp. O.G. 27/2002.

Principalele solicitări ce se regăsesc în petițiile sau cererile adresate instanțelor judecătorești au vizat: - acordarea asistenței juridice gratuite; - exprimarea unor nemulțumiri cu privire la actul de justiție; - exprimarea unor nemulțumiri cu privire la comportamentul unor magistrați în timpul ședințelor de judecată; - solicitarea unor măsuri administrative pentru rezolvarea favorabilă a cauzei; - comunicarea de copii de pe înscrisurile din dosare, formulate, în special, de către deținuți; - solicitarea unor date statistice; - solicitarea analizării administrative a soluțiilor pronunțate și solicitarea unor lămuriri sau explicații cu privire la acestea; - acordarea unor termene de judecată mai scurte; - cereri în legătură cu modalitățile de obținere a asistenței judiciare gratuite; - acordarea de informații despre cauzele importante sau despre modul de organizare și funcționare a instanței; - cereri pentru urgentarea soluționării și redactării cauzelor, respectiv hotărârilor; - relații privind demersurile necesare pentru promovarea unor acțiuni în justiție; - informații în legătură cu unele măsuri administrative; - solicitarea intervenției conducătorului instanței în modul de administrare a dosarelor de către completul de

judecată; - sesizări referitoare la activitatea altor organe judiciare; - sesizări privind refuzul unor instituții de a pune în executare hotărârile judecătorești; - nemulțumiri privind durata proceselor; - cereri de primire în audiență la conducerea instanței.

În ceea ce privește parchetele, principalele probleme sesizate în cadrul petițiilor depuse de justițiabili au vizat probleme precum: - informații privind stadiul soluționării dosarelor și plângerilor; - copii ale documentelor din dosare; - solicitări privind urgentarea soluționării cauzelor; - solicitarea unor date statistice; - reclamații privind soluțiile date în anumite cauze; - solicitări de a se comunica în termen soluțiile dispuse de procuror; - cereri de consultare dosare etc.

Din cele de mai sus credem că pot fi desprinse cel puțin două concluzii. Pe de o parte, sistemul judiciar mai are multe de făcut pentru a răspunde pe deplin așteptărilor legitime ale cetățenilor pe care îi deservește, atât în ceea ce privește calitatea, cât și celeritatea modului de desfășurare a procedurilor judiciare. Dincolo de toți factorii cu caracter obiectiv care afectează calitatea actului de justiție (instabilitatea legislativă, supraîncărcarea, insuficiența resurselor etc.) este esențială asumarea de către fiecare judecător sau procuror a statutului său și a misiunii sociale pe care o presupune funcția ocupată, în vederea respectării stricte a legii și a deontologiei profesionale și a preocupării cu profesionalism față de atribuțiile care îi revin.

Pe de altă parte, se desprinde concluzia că este imperios necesară dezvoltarea unor programe națională de informare a cetățenilor cu privire la modul de funcționare a justiției și, cel puțin la un minim nivel, asupra drepturilor și obligațiilor care le revin într-un proces, în special sub aspect procedural. Astfel, faptul că, în necunoștință de cauză un cetățean solicită președintelui unei instanțe să intervină administrativ pentru „anularea” unei sentințe care îl lezează (lucru imposibil), în loc să promoveze calea legală de atac împotriva aceleiași hotărâri în termenul imperativ prevăzut de lege este numai un exemplu asupra gravelor consecințe pe care lipsa de informare juridică o poate produce asupra drepturilor și intereselor unei persoane, precum și, în final, asupra prestigiului justiției.

Atât la instanțe și parchete, cât și la Consiliul Superior al Magistraturii s-au organizat manifestări de tipul „ușilor deschise”, cu ocazia zilei de 25.10.2006 - Ziua Europeană a Justiției Civile. Manifestările au presupus vizitarea de către cetățenii interesați, de către studenți ai facultăților de drept sau chiar de către elevi de la gimnaziu și licee a sediilor instituțiilor amintite, fiindu-le distribuite în cele mai multe cazuri și ghiduri de orientare juridică pentru justițiabili, iar efectul acestor demersuri a fost unul pozitiv.

De asemenea, au fost oferite publicului, verbal, prin afişare sau prin publicarea pe pagini dedicate de web, informații privind principalele proceduri judiciare și drepturile legale ale părților litigante.

Majoritatea parchetelor au acordat audiențe justițiabililor pentru a asigura o informare corectă și adecvată a acestora și pentru a putea soluționa rapid și eficient orice nemulțumire exprimată de cetățeni.

În vederea îmbunătățirii liberului acces la justiție al cetățenilor s-au soluționat pozitiv, în foarte multe cazuri, cereri de acordare a asistenței juridice potrivit normelor procedurale și s-au asigurat drepturile prevăzute de Lg nr. 211/2004, privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor.

Un alt mijloc pentru îmbunătățirea relațiilor cu justițiabilii îl constituie O.G. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, modificată prin Legea 233/2002, act normativ ce asigură cadrul legal pentru soluționarea petițiilor cetățenilor, indiferent că ei se adresează instanțelor sau parchetelor ori Consiliului Superior al Magistraturii.

Și în aceste cazuri, în ciuda eforturilor pentru o îmbunătățire a percepției cetățenilor referitoare la actul de justiție, concretizată în soluționarea petițiilor și în acordarea de audiențe, solicitările justițiabililor au vizat în continuare în multe cazuri aspecte ce exced competențelor instituțiilor sesizate.

5.3. Raporturile cu mass-media¹¹⁹

Într-o societate democratică, orice persoană are dreptul de a fi informată asupra modului în care funcționează serviciile publice asigurate de stat și a eficienței cu care acestea îi stau la dispoziție pentru realizarea drepturilor și intereselor sale recunoscute de lege.

Astfel fiind, obligația de eficiență a unui serviciu public este dublată de o obligație corelativă la transparență; sistemul judiciar nu constituie o excepție.

Ca urmare, de calitatea relației stabilite de sistemul judiciar cu mass-media depinde atât gradul, cât și corectitudinea informării cetățenilor asupra modului de organizare și funcționare a justiției.

Față de alte servicii publice justiția are însă o situație specială, deoarece, pe de o parte, ea tranșează, în principiu, situațiile litigioase din societate, în care o parte, indiferent de rezultat, se va considera întotdeauna nedreptățită, iar pe de altă parte, întrucât principii juridice fundamentale (precum imparțialitatea, principiul respectării prezumției de nevinovăție, principiul caracterului nepublic al urmăririi penale etc.) impun magistraților o obligație de rezervă, de abținere în exprimarea publică.

Aceste elemente nu înlătură însă obligația la transparență a sistemului judiciar, dimpotrivă o fac cu atât mai importantă, numai prin înțelegerea mecanismelor judiciare, în special a regulilor procedurale

¹¹⁹ Secțiune realizată de către Biroul de informare publică și relații cu mass-media

fundamentale, putând fi eliminate incertitudinile sau suspiciunile privind corectitudinea actului de justiție.

Din cel puțin aceste motive, relația instituțiilor sistemului judiciar cu mass-media este de o importanță deosebită, moti pentru care, la sfârșitul anului 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a aprobat o Strategie de comunicare și relații publice pentru întreg sistemul judiciar, aflată în prezent în faza de implementare¹²⁰.

În ceea ce privește relațiile statornicite între instituțiile din sistemul judiciar românesc și reprezentanții mass media, 7 curți de apel (CA Alba Iulia, Brașov, Cluj, Galați, Iași, Tg. Mureș și CMA) și 8 parchete de pe lângă acestea (PCA Alba Iulia, Bacău, Constanța, Galați, Pitești, Ploiești, Suceava și Tg. Mureș) au calificat aceste relații drept foarte bune, iar 9 curți de apel (CA Bacău, București, Constanța, Craiova, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava și Timișoara) și 7 parchete de pe lângă acestea (PCA Brașov, București, Cluj, Craiova, Iași, Oradea și Timișoara) consideră că au o relație “bună” cu reprezentanții mass media.

Opiniile instanțelor cu privire la modalitățile de creștere a calității modului în care relaționează cu instituțiile media sunt dintre cele mai diverse, atingând, practic, toate aspectele referitoare la modul de conlucrare a magistraților-purtători de cuvânt cu reprezentanții mass media. Cu titlu de exemplu, propunerile formulate se referă la:

- dotarea corespunzătoare a purtătorului de cuvânt și a Biroului de informare și relații publice cu tehnica necesară asigurării unei legături permanente cu reprezentanții mass-media și în afara orelor de program obișnuite;
- optimizarea timpilor de reacție a purtătorului de cuvânt la solicitările mass-media raportat atât la specificul și necesitatea reală a organului de presă cât și la conținutul și gravitatea informației solicitate;
- standardizarea activității purtătorilor de cuvânt, pentru o uniformizare a reacțiilor și a modului de redactare a documentelor comunicate mass-media și, nu în ultimul rând, pentru a elimina timpii morții în pregătirea răspunsurilor către mass-media;
- elaborarea unei strategii de imagine în relațiile cu mass media;
- asigurarea unei conduite mai active din partea purtătorilor de cuvânt;
- publicarea de către instituțiile media a dreptului la replică la solicitarea instanței;
- ridicarea nivelului deontologic al jurnaliștilor;
- întâlniri cu reprezentanții mass-media pentru discuții profesionale;
- familiarizarea reprezentanților mass-media cu funcționarea și organizarea sistemului judiciar, precum și cu noțiuni juridice de bază;
- comunicarea de către instanțe, din oficiu, a unor informări periodice;

¹²⁰ Pentru amănunte a se vedea secțiunea 3.12.1.

- practică unitară referitoare la documentele de interes public care pot fi puse la dispoziția reprezentanților mass-media fără rezerve;
- cursuri de pregătire – cu accent pe pregătirea practică – a membrilor birourilor de informare și relații publice;
- organizarea de seminarii de formare profesională continuă comune, ateliere de lucru, la nivel descentralizat, în scopul identificării vulnerabilității locale, în desfășurarea și organizarea activităților de interes comun, precum și în scopul cristalizării unor “bune practice”.

Și în ceea ce privește relația unităților de parchet cu mass media, se constată aceeași diversitate de opinii, fapt de natură să probeze interesul activ al magistraților-purtători de cuvânt și deschiderea acestora pentru o cât mai bună informare a opiniei publice, pentru creșterea transparenței, în limitele permise de lege, în legătură cu activitatea desfășurată de parchete.

Propunerile formulate de către parchete pentru îmbunătățirea relațiilor cu mass-media s-au referit la aspecte precum următoarele:

- creșterea gradului de încredere între purtătorii de cuvânt și jurnaliști;
- organizarea unor centre de presă la instanțele mari;
- elaborarea unor acte normative care să incrimineze faptele cu caracter penal săvârșite prin intermediul presei, un eventual cod al presei;
- organizarea de interviuri în legătură cu anumite aspecte ținând de activitatea parchetului;
- organizarea mai frecvent a manifestărilor de tipul „uși deschise”;
- asigurarea dotării tehnice corespunzătoare pentru comunicarea datelor solicitate de mass-media;
- transparență în furnizarea relațiilor de interes public, mai puțin datele care afectează anchetele;
- degrevarea purtătorilor de cuvânt de alte atribuții;
- angajarea unor consilieri de comunicare la parchetele cu volum mare de activitate.

Pentru prezentarea unor programe și acțiuni dezvoltate de către sistemul judiciar, care vizează, deopotrivă, informarea corectă atât a mass-media, cât și a justițiabililor cu privire la realitățile sistemului judiciar, dezvoltate în parteneriat cu unele organizații non-guvernamentale, a se vedea și secțiunea următoare din prezentul raport.

5.4. Raporturile cu societatea civilă¹²¹

Asigurarea transparenței actului de justiție reprezintă una dintre cele mai importante obiective ale Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței sistemului judiciar.

¹²¹ Secțiune elaborată de Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe.

În vederea realizării acestui obiectiv, pe parcursul anului 2008 s-a intensificat cooperarea cu societatea civilă, iar Consiliul Superior al Magistraturii a acordat o atenție deosebită modului în care este percepută de către opinia publică activitatea sa, precum și cea desfășurată la nivelul întregului sistem judiciar.

Acest aspect al **comunicării directe** cu organizațiile societății civile este hotărâtor pentru asigurarea și aprofundarea transparenței atât în ceea ce privește procesele de reformă a sistemului judiciar, cât și în domeniul actului de justiție propriu-zis.

Direcțiile de acțiune în domeniul comunicării publice se caracterizează prin continuitatea cu care s-au urmărit principalele inițiative structurate deja în perioada anilor 2005 - 2007, astfel încât acestea să dobândească noi valențe calitative în ceea ce privește:

- Ø comunicarea promptă a informațiilor de interes public către organizațiile societății civile;
- Ø îmbunătățirea modalităților de relaționare directă cu reprezentanții societății civile;
- Ø îmbunătățirea calitativă a site-ului Consiliului Superior al Magistraturii astfel încât consultarea acestuia să fie cât mai facilă iar informația publicată să fie actuală, corectă și completă;
- Ø continuarea distribuirii ghidurilor de orientare pentru justițiabili – inițiativă care s-a bucurat, încă de la debut, de un deosebit succes, fiind bine primită de opinia publică;
- Ø inițierea organizării periodice a unor întâlniri ale membrilor Consiliului cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale a căror activitate urmărește inclusiv modul în care se desfășoară reforma Justiției, precum și funcționarea sistemului judiciar;
- Ø organizarea unor manifestări dedicate cetățenilor, de tipul „Ușilor deschise”.

Pentru a realiza o comunicare cât mai eficientă și promptă, în vederea micșorării timpului efectiv de reacție la semnalele primite din partea mass media și societății civile, Consiliul Superior al Magistraturii s-a preocupat în vederea **diversificării surselor de informare specifice**.

Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii a contractat un proiect finanțat de Uniunea Europeană prin programul PHARE 2005, proiectul *RO 2005/017-553.01.04-07 – Transparența actului de justiție*, ce a fost implementat în cursul anului 2008.

În vederea unei transparențe crescute a sistemului judiciar din România, echipa de proiect, din care au făcut parte și experți ai Consiliului, a pregătit ghiduri bine structurate și manuale în domeniul relațiilor cu publicul și mass-media.

În cadrul proiectului au fost elaborate **trei categorii de ghiduri**, astfel:

- **ghid în domeniul relațiilor publice și comunicării pentru purtătorii de cuvânt** de la nivelul instanțelor și parchetelor (500 de exemplare), cu titlul „*Ghidul purtătorului de cuvânt pentru relații eficiente cu mass-media*”. Acestea au fost distribuite purtătorilor de cuvânt de la instanțele și parchetele din țară. Ghidul tratează cele mai importante aspecte ale activității purtătorului de cuvânt și a fost conceput

ca un instrument de lucru, pentru o mai bună gestionare a imaginii instituției și a relațiilor cu reprezentanții mass media. Printre temele care sunt abordate în conținutul ghidului regăsim dezvoltarea și implementarea unei strategii organizaționale, crearea și diseminarea de mesaje eficiente, cunoașterea și folosirea adecvată a celor mai importante instrumente de comunicare, sfaturi practice privind interviurile sau modalități de depășire a situațiilor conflictuale și/sau de criză în relațiile cu presa.

- **ghiduri conținând informații practice pentru jurnaliști** – Au fost elaborate 500 de ghiduri, cu titlul „*Introducere în drept – ghid practic pentru jurnaliști*” – lansate oficial cu ocazia Zilei Justiției (6 iulie 2008) și distribuite ulterior reprezentanților jurnaliștilor din presa locală și centrală.

- **ghiduri de orientare pentru justițiabili** – au fost elaborate 5 tipuri diferite de ghiduri, în câte 2000 de exemplare fiecare (1. „*Dreptul pe înțelesul tuturor*”, 2. „*Despre competența instanțelor*”, 3. „*Circuitul cererii de chemare în judecată*”, 4. „*Reguli de conduită în instanță*”, 5. „*Glosar de termeni juridici*”). Și aceste ghiduri au fost lansate oficial cu ocazia Zilei Justiției (6 iulie 2008) și distribuite ulterior instanțelor, pentru a fi puse la dispoziția celor interesați.

Ultimele două categorii de ghiduri conțin informații practice – aspecte de procedură și de drept substanțial, care să sprijine o mai bună înțelegere a organizării și funcționării sistemului judiciar în rândul cetățenilor și al reprezentanților mass-media.

Ghidurile pentru justițiabili au fost publicate și pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, pentru o mai largă consultare de către persoanele interesate.

În cursul lunii octombrie a fost semnat un **Protocol de colaborare inter-instituțională între CSM și Societatea Română de Radiodifuziune** al cărui principal obiectiv declarat este informarea opiniei publice cu privire la activitatea Consiliului și a modului de funcționare a sistemului judiciar din România. Prin această colaborare se dorește, deopotrivă, îmbunătățirea nivelului de educație juridică a cetățenilor. Scopul declarat al celor doi parteneri este creșterea încrederii cetățenilor în Justiție, aprofundarea transparenței actului de justiție și, nu în ultimul rând, educarea cetățenilor.

Un alt plan de activitate l-a reprezentat **activitatea de furnizare a informațiilor de interes public în temeiul prevederilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public**. În acest domeniu nu s-au înregistrat întârzieri față de termenele legale și nici acțiuni administrative pentru un eventual refuz nejustificat de furnizare a unor astfel de informații. Indiferent dacă cererile au fost formulate de reprezentanți ai mass media sau de alte persoane, răspunsurile transmise au fost corecte, complete și în spiritul prevederilor legale. În acest fel, activitatea în domeniu a Consiliului a continuat să se evidențieze pe aceeași linie pozitivă concretizată în anii precedenți. S-a urmărit începând cu anul 2006 ca activitatea de furnizare a informațiilor de interes public să fie

transmisă tot prin intermediul Biroul de informare publică și relații cu mass-media din cadrul Consiliului, în vederea uniformizării acestei practici, dar și ca o anticipare a propunerilor formulate de consultantul care a elaborat *Strategia de PR a Consiliului Superior al Magistraturii și a sistemului judiciar românesc*.

Acest fapt a determinat centralizarea solicitărilor formulate în temeiul Legii nr. 544/2001, astfel cum rezultă și din economia textului legii.

Unul din importantele canale de comunicare cu presa și societatea civilă este reprezentat de **pagina de internet a CSM**. Aceasta a cunoscut, în cursul anului 2008, o substanțială îmbunătățire funcțională astfel încât utilizatorii site-ului să beneficieze cu ușurință de maximum de informație, permanent actualizată, referitoare la toate domeniile de activitate a Consiliului, ca efect al aprofundării transparenței efective.

În aceeași ordine de idei, în cursul lunii noiembrie, Consiliul Superior al Magistraturii a instituit **obligatia instanțelor de a publica pe portal hotărârile relevante**, în vederea stabilirii unei jurisprudențe unitare și previzibile a instanțelor. Publicarea hotărârilor judecătorești urmează să fie monitorizată de către Consiliu, această măsură figurând în *Planul de acțiune elaborat pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției*, aprobat prin H.G. nr. 1346/2007. Pe cale de consecință, pe măsura asigurării resurselor necesare, instanțele vor avea obligația de a publica pe site-urile proprii toate hotărârile judecătorești care reprezintă informații de interes public. În vederea punerii în aplicare a acestei noi obligații, Consiliul Superior al Magistraturii a hotărât modificarea art. 265 din Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești.

Tot în scopul creșterii transparenței sistemului judiciar, în aceeași lună a anului 2008, Consiliul a încheiat un **Protocol de colaborare cu Centrul de Documentare și Informare Publică**. Acest document a stabilit cadrul de colaborare în vederea informării opiniei publice cu privire la activitatea CSM și modul de funcționare a sistemului judiciar românesc. Pe pagina de internet www.justitia-romana.org, Centrul de Documentare și Informare Publică pune la dispoziția cetățenilor informații referitoare la datele de interes public referitor la instituțiile sistemului judiciar. Aceste informații sunt accesibile în șapte limbi de circulație internațională, fapt de natură să facă larg cunoscute și în spațiul Uniunii Europene evenimentele care se circumscriu proceselor de reformă a Justiției.

Și în acest an a fost organizată de către Consiliul Superior al Magistraturii manifestarea, devenită tradițională și în sistemul judiciar românesc, dedicată **Zilei ușilor deschise**. Acest eveniment, menit să

marcheze, deopotrivă, și Ziua europeană a justiției civile, a fost organizat la data de **24 octombrie 2008** și a constituit un bun prilej pentru ca elevi de la licee bucureștene și studenți de la facultățile de drept, Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri, jurnaliști și reprezentanți ai societății civile, aflați în vizită la sediul CSM, să se întâlnească cu reprezentanții Consiliului și să cunoască nemijlocit problemele, preocupările și activitatea Consiliului Superior al Magistraturii. Manifestarea s-a înscris, ca și în anii precedenți, în șirul activităților prin care se urmărește realizarea unei Justiții deschise spre cetățeni, familiarizarea acestora cu un domeniu de mare însemnătate în viața Cetății – apărarea legii, dreptății și adevărului, a drepturilor și libertăților cetățenești.

La data de **12 noiembrie 2008**, la invitația conducerii CSM, s-a desfășurat **întâlnirea între conducerea CSM și reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale** Transparency International Romania, Centrul de Resurse Juridice, Fundația Konrad Adenauer, APADOR-CH, SoJust și Agenția de Monitorizare a Presei. Discuțiile purtate cu acest prilej au vizat o largă paletă de probleme, centrate asupra aspectelor reținute în ultimul raport al CCE referitor la progresul României în cadrul mecanismului de verificare și cooperare care au impus măsuri concrete pentru continuitatea reformării sistemului judiciar, strategia de resurse umane a CSM, pregătirea viitorilor magistrați în cadrul INM, unificarea practicii judiciare, accesul în magistratură, necesitatea unei legislații coerente, predictibile și unitare.

În cadrul întâlnirii a fost abordată și problema realizării unui studiu de impact în legătură cu aprobarea și implementarea noilor coduri întrucât, prin unele reglementări nou introduse, este posibil să apară anumite disfuncționalități nedorite în sistemul judiciar.

Reprezentanții organizațiilor societății civile au apreciat inițiativa CSM de a organiza această întâlnire, convenindu-se în final că astfel de discuții sunt necesare pentru o mai bună înțelegere reciprocă, fiind de dorit să devină o practică în activitatea Consiliului.

De asemenea, având în vedere necesitatea de a cunoaște punctele de vedere ale societății civile, în data de **19 noiembrie 2008** Consiliul Superior al Magistraturii a invitat organizațiile non-guvernamentale să-și exprime opiniile, pe baza unui chestionar, cu privire la principalele aspecte pozitive și negative prezente în activitatea sistemului judiciar pe parcursul anului 2008. Inițiativa s-a înscris în seria acțiunilor prin care se dorește implicarea directă a societății civile în activitatea desfășurată de Consiliu.

Astfel, diferite organizații non-guvernamentale și asociații profesionale care activează în domeniul justiției au completat chestionarul publicat pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, formulând următoarele opinii și propuneri.

Redăm în continuare, în sinteză, cele mai importante aspecte semnalate:

Potrivit acestor opinii, se constată că instabilitatea legislativă, cauzată de modificările legislative repetate operate în cursul anului 2008, în domenii de maximă importanță, a influențat negativ modul de funcționare a sistemului judiciar. Totuși, există și anumite modificări legislative care au influențat în mod pozitiv sistemul judiciar, cum ar fi cele care se referă la modificarea dispozițiilor relevante ale Legii nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ și la abrogarea dispozițiilor relevante din Legea nr. 303/2004 privind accesul în magistratură (modalitatea de numire fără concurs).

Se constată că nu au existat progrese semnificative în sistemul judiciar, ci, mai degrabă, că există vulnerabilități privind unificarea practicii judiciare, subdimensionarea schemelor de personal și locurile vacante, pe fondul creșterii volumului de activitate, resurselor financiare insuficiente, spațiilor insuficiente și necorespunzătoare pentru desfășurarea activităților judiciare, precum și privind întârzierea adoptării noilor coduri.

Cât privește principalii factori cu influență negativă cu privire la respectarea principiului independenței justiției, organizațiile non-guvernamentale au opinat că mediatizarea excesivă și tendențioasă a unor cazuri de încălcare a dispozițiilor legale ori a normelor de deontologie profesională, încălcarea principiului separației puterilor în stat și a independenței judecătorilor prin modalitatea de poziționare publică, repetată, a decidenților puterii executive și legislative și lipsa unor reacții adecvate ale reprezentanților puterii judecătorești la asemenea poziționări publice au fost de natură a afecta independența justiției.

Cu toate acestea, organizațiile și asociațiile consideră că societatea civilă ar putea colabora cu sistemul judiciar, în vederea îmbunătățirii calității funcționării acestuia, prin acceptarea de către instituțiile sistemului ca parteneri reali a asociațiilor profesionale ale magistraților, precum și a altor organizații ale societății civile interesate, prin informarea și consultarea, permanentă și prealabilă, a tuturor asociațiilor profesionale, prin acceptarea, preluarea și valorificarea inițiativelor asociațiilor profesionale în domeniu.

De asemenea, s-au subliniat și propuneri pentru stimularea creșterii calității actului de justiție, astfel:

- redimensionarea schemelor de personal astfel încât acestea să corespundă realităților actuale și adoptarea unor politici de resurse umane care să asigure ocuparea transparentă a posturilor vacante din sistem de către adevărați profesioniști, exclusiv pe criterii de competență;
- adoptarea unei legislații coerente, în special în domeniile de importanță majoră pentru buna funcționare a sistemului judiciar (avem în vedere codurile de procedură) și de natură să asigure celeritatea judecătorești;
- degrevarea judecătorilor de atribuțiile non-judiciare.

5.5. Raporturile cu instituțiile și organizațiile internaționale¹²²

5.5.1. Relațiile bilaterale ale CSM cu alte Consilii Judiciare din Europa

Consiliul Superior al Magistraturii a organizat în perioada **22-23 septembrie 2008**, la **București, Conferința Internațională a Autorităților Judiciare**, la care au participat reprezentanți ai Consiliilor Judiciare din Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Italia, Macedonia, Muntenegru, Serbia, Ungaria, România, precum și conducătorii curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea din România. Dezbaterile în cadrul conferinței s-au purtat pe tema independenței justiției.

În cadrul **programului de schimb între autoritățile judiciare**, desfășurat de Rețeaua Europeană pentru Formare judiciară (EJTN), în data de 16 septembrie 2008, reprezentanții CSM au dezbătut aspecte referitoare la cariera magistraților cu judecători din Olanda, Polonia și Germania, iar în cadrul aceluiași program, Consiliul Superior al Magistraturii a primit vizita a 3 procurori din Spania în data de 19.11.2008, pentru discutarea unor aspecte referitoare la atribuțiile CSM în ceea ce privește cariera procurorilor, răspunderea disciplinară a acestora etc.

În vederea întăririi relațiilor bilaterale dintre CSM și **Consiglio Superiore della Magistratura din Italia**, la invitația Consiliului Superior al Magistraturii din România, o delegație compusă din trei membri CSM-Italia au participat la o întâlnire cu reprezentanții CSM în data de 18 aprilie 2008 pentru a discuta aspecte referitoare la activitatea și funcționarea eficientă a magistraților de legătură, dar și identificarea și eliminarea treptată a unor probleme care ar putea să se ivească în cadrul cooperării judiciare dintre România și Italia. În urma discuțiilor, s-a considerat necesară încheierea unui **Protocol de colaborare între cele două autorități judiciare**, care să definească cadrul general al viitoarei cooperări și care a fost semnat de reprezentanții celor două Consilii la data de 22 septembrie 2008.

În vederea întăririi relațiilor bilaterale între Consiliile Judiciare, o delegație din partea Consiliului Superior al Magistraturii a participat la o **vizită bilaterală efectuată la Consiliului Superior al Justiției din Belgia, la Bruxelles**, în perioada 17-19 noiembrie 2008 pentru discutarea unor aspecte precum: politica de resurse umane, aspecte specifice inspecției judiciare, sistemul de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, experiența belgiană în ceea ce privește instrumentele folosite pentru facilitarea accesului judecătorilor și procurorilor la legislația comunitară.

De asemenea, în data de 28 noiembrie 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a primit vizita a **trei judecători din Olanda și Italia**, în cadrul programului de schimb între autoritățile judiciare organizat de către Rețeaua Europeană pentru Formare Judiciară, tema de discuție principală referindu-se la modul de organizare și funcționare a instanțelor din România.

¹²² Secțiune realizată de Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe.

În cadrul relațiilor bilaterale cu *instituții similare din Europa*, prin hotărârea nr. 234/2008, **Consiliul Superior al Magistraturii, a aprobat inițierea proiectelor de cooperare între Consiliul Superior al Magistraturii și Înalțul Consiliu de Justiție din Albania**, ce vizează organizarea de seminarii, conferințe și întâlniri între magistrații români și albanezi, pe teme de interes comun, acestea urmând a se materializa în organizarea, în cursul anului 2009, a unei vizite de studiu, în scopul realizării unui schimb de experiență, pentru un număr de 3-5 magistrați din Albania. Punctul de plecare al acestei colaborări este reprezentat de principiile comune ale reformei sistemului judiciar - precum garantarea independenței magistraților, întărirea încrederii în Justiție și îmbunătățirea imaginii justiției ca serviciu public, dar și lupta împotriva corupției, aspectele similare ale reglementărilor privind organizarea și desfășurarea activității Consiliului, scopul și rolul acestuia, dincolo de numeroasele diferențe între cele două sisteme judiciare.

Totodată, având în vedere importanța rezultatelor verificărilor prin intermediul Mecanismului de Verificare și Cooperare asupra sistemului judiciar românesc, doamna judecător Lidia Bărbulescu, președintele CSM s-a întâlnit la data de **12 noiembrie 2008 cu Excelența Sa, Ambasadorul Olandei în România, domnul Japp L. Werner**. În cadrul discuțiilor au fost abordate subiecte legate de cooperarea dintre cele două state în domeniul justiției și potențialele arii viitoare de colaborare, precum și evoluțiile înregistrate în procesul de reformă a sistemului judiciar din România.

Întâlnirea din data de **26 februarie 2008 dintre doamna judecător Lidia Bărbulescu, președintele CSM și ambasadorul Republicii Federale Germane la București** a avut drept scop continuarea relațiilor de bună cooperare între cele două instituții, astfel că și în acest an magistrații români au beneficiat de **stagii de pregătire pentru judecători și procurori** organizate în Republica Federală Germania în perioada **23 noiembrie – 12 decembrie 2008**.

Participarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii la conferințele organizate sub egida Forumului Crans Montana, începând din iunie 2006, a oferit noi perspective asupra politicilor europene și globale în domenii precum securitate, legislație, justiție, drepturile omului etc. precum și oportunități de relaționare cu judecători, procurori, factori de decizie și alte personalități reprezentând autorități din diferite state. Astfel, în perioada **26 – 29 iunie 2008 s-a desfășurat în Principatul Monaco, cea de-a nouăsprezecea sesiune anuală a Forumului Crans Montana**, în cadrul căreia CSM a fost reprezentat. *Principalele teme de discuție, aflate pe agenda acestei conferințe, au vizat: cooperarea regională dar și globală în materie economică și judiciară, dialogul securității euro-mediteraneene, dezvoltarea politicii dialogului în prevenirea conflictelor și în combaterea terorismului și a criminalității transnaționale*. De asemenea, în cadrul acestei sesiuni a Forumului Crans Montana a avut loc și Adunarea specială a procurorilor și a procurorilor generali.

În plus, în data de 25 noiembrie 2008, a avut loc la sediul CSM, vizita de studiu a unui număr de 9 auditori de justiție din cadrul Academiei de formare a judecătorilor și procurorilor din Macedonia, la invitația Institutului Național al Magistraturii din România, la această întâlnire participând un auditor din partea INM precum și reprezentanți CSM, pentru discutarea unor aspecte privind organizarea și funcționarea Consiliului și a sistemului judiciar din România.

5.5.2. Relațiile CSM cu alte Consilii Judiciare în cadrul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare

Începând cu anul 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a dobândit statutul de membru cu drepturi depline în cadrul **Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare**, eveniment marcat într-un cadru oficial, cu ocazia participării la *Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, ce a avut loc în perioada 6-8 iunie 2007, la Bruxelles.*

Statutul Asociației internaționale non profit - Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare a fost adoptat de către Adunarea Generală extraordinară a RECJ, fiind semnat de către toți membrii Rețelei la data de 5 noiembrie 2007.

În cadrul Adunării Generale extraordinare a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare din 5 noiembrie 2007, s-a decis înființarea unui **Birou Permanent al Rețelei**, cu sediul la Bruxelles (Belgia), fiind astfel constituit un comitet de redactare care să reglementeze aspectele financiare, respectiv funcționarea internă, atribuțiile directorului precum și numărul și atribuțiile personalului tehnic administrativ. La data de **28 ianuarie 2008**, la Bruxelles, la sediul Consiliului Judiciar din Belgia a avut loc întâlnirea **comitetului de redactare al RECJ**, cu participarea Președintelui RECJ, din partea CSM participând doamna judecător Florica Bejinaru. S-au dezbătut proiectele elaborate de Secretariatul General al RECJ și de către Președinția RECJ referitoare la Regurile de Procedură, Regulamentul Financiar, Regurile privind funcționarea Biroului Permanent și fișa postului pentru funcția de director al Biroului Permanent. Aceste texte, ulterior aprobate de Comitetul de Pilotaj, au fost adoptate de Adunarea Generală a RECJ la data de **21 martie 2008**.

Cu ocazia Adunării Generale din 2008, s-a decis continuarea activității celor 6 grupuri de lucru constituite inițial pentru perioada **2007 – 2008**. Grupurile de lucru și-au desfășurat activitatea pe următoarele teme: **Încredere reciprocă II, Răspunderea judecătorilor, E-Justiție, Managementul calității, Încrederea publică în justiție și Justiția penală în Uniunea Europeană.**

Astfel, grupul de lucru „**Încredere reciprocă II**” s-a reunit la data de 26 noiembrie 2007, ocazie cu care au fost redefinite obiectivele și principalele activități care vor fi derulate de acesta,

Consiliul Superior al Magistraturii fiind reprezentat la această reuniune constitutivă precum și la întâlnirea ulterioară din data de 11 aprilie 2008, ce s-a desfășurat la Bruxelles.

Grupul de lucru „Răspunderea judecătorilor „ s-a întrunit pentru prima dată la data de 28 ianuarie 2008, la Paris, Consiliul Superior al Magistraturii fiind reprezentat la această întâlnire precum și la cea din data de 17 martie 2008, desfășurată la Roma, Italia.

Lucrările **grupului de lucru „ E-Justiție ”** s-au desfășurat pe parcursul a două întâlniri (în data de 15 ianuarie 2008, la Madrid, și la data de 9 mai 2008, la San Sebastian, Consiliul Superior al Magistraturii fiind reprezentat la aceste întâlniri.

Lucrările **grupului de lucru „Managementul calității ”** s-au desfășurat pe parcursul a mai multor întâlniri, la care au participat reprezentanți CSM (24-25 ianuarie 2008 – Vilnius, 28-29 februarie 2008 - Budapesta, 24-25 aprilie 2008 – Viena). Obiectul de activitate al grupului de lucru constă în **schimbul de experiență în domeniul calității**, calitatea fiind definită într-un sens larg. În cadrul grupului de lucru, au fost aprofundate aspecte privind activitățile de măsurare a calității desfășurate în statele membre ale grupului și rolul Consiliilor Judiciare în ceea ce privește calitatea sistemului judiciar. Mai mult, pe lângă raportul grupului de lucru a fost elaborat un registru al activităților privind calitatea sistemului judiciar din statele membre ale grupului de lucru. În urma participării la lucrările acestui grup de lucru, s-a propus Plenului CSM analiza posibilității **introducerii unei proceduri uniforme de soluționare a plângerilor privind activitatea instanțelor și parchetelor și a unui sistem de audit extern a activității instanțelor și parchetelor** menite a asigura, nu numai calitatea actului de justiție ci și calitatea întregii activități judiciare desfășurate de instanțe și parchete.

După aprobarea continuării activității de către Adunarea Generală din 2008, grupul de lucru s-a reunit în perioada 9-10 octombrie 2008, la Copenhaga pentru discuții referitoare la activitatea grupului de lucru în următoarea perioadă (elaborarea unui raport cu tema „Indicatori de calitate și transparență”, stabilirea contribuției fiecărui membru al grupului), la această întâlnire participând și reprezentanți ai CEPEJ și Comisiei Europene, instituții care și-au manifestat interesul pentru domeniul managementului calității în justiție.

Lucrările **grupului de lucru „Încrederea publică în justiție ”** s-au desfășurat pe parcursul a două întâlniri (21 ianuarie 2008 – Varșovia și 14 aprilie 2008 – Varșovia).

Grupul de lucru „Justiția penală în Uniunea Europeană ” a lucrat în anul 2008, pe parcursul unei singure întâlniri (14 martie 2008, la Roma), Consiliul Superior al Magistraturii fiind reprezentat la aceste întâlniri. După aprobarea continuării activității de către Adunarea Generală din

2008, grupul de lucru s-a reunit la data de 26 septembrie 2008, la Londra, pentru discutarea unor aspecte precum: terorismul și imparțialitatea investigațiilor; Tratatul de la Lisabona: cel mai probabil rol viitor al Comisiei Europene și al Curții de Justiție; Decizia Cadru în materia cazurilor de trecere a frontierei, pentru care judecata se desfășoară în absentia; Mandatul European de Arestare; aspecte recente ale justiției penale la nivel european și viitorul recunoașterii reciproce în materie penală în cadrul Uniunii Europene.

Precizăm că activitatea grupurilor de lucru s-a finalizat prin elaborarea unor rapoarte ce au fost prezentate Adunării Generale a RECJ, pe tema abordată de grupurile de lucru. Aceste rapoarte au fost traduse în limba română și postate pe site-ul CSM.

În perioada **21-23 mai 2008**, a fost organizată la Budapesta de către Consiliul Național al Justiției din Ungaria cea de-a **6 –a Adunare Generală a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare**, eveniment la care au participat aproximativ **33 de delegații** din partea celor 18 membri și 11 observatori ai Rețelei, fiind prezenți și membri ai Consiliului Superior al Magistraturii.

Lucrările principale ale Adunării Generale au privit următoarele aspecte: prezentarea Raportului de activitate 2007/2008, conferința cu tema „Autogovernarea sistemului judiciar - echilibrul între independență și responsabilitate, alegerea Președintelui pentru o perioadă de 2 ani, alegerea Comitetului de Pilotaj pentru 2 ani, adoptarea unei declarații comune cu privire la tema generală a Adunării Generale, aprobarea bugetului asociației pentru anul 2008, aprobarea planului de activitate al Rețelei pentru perioada 2008-2009 etc. **Totodată, data propusă de reprezentanții CSM pentru organizarea Adunării Generale din 2009, și anume 27-29 mai 2009, a fost aprobată de Adunarea Generală, tema celei de-a 7 Adunări Generale a RECJ ce se va desfășura la București în 2009 fiind ”Transparență și acces la justiție”.**

Prin intermediul RECJ, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat informații de drept comparat cu privire la activitățile extrajudiciare ale judecătorilor, durata perioadei de stagiul pentru magistrații stagiați etc. și a răspuns unor numeroase chestionare adresate de membrii RECJ pe teme precum: instituția candidatului pentru birou judiciar, dotarea sălilor de judecată și înregistrarea ședințelor de judecată, detașarea judecătorilor la instanțe internaționale sau instanțe naționale din alte state etc.

5.5.3 Relațiile Consiliului Superior al Magistraturii cu alte instituții internaționale

Consiliul a fost informat periodic cu privire la lucrările *Comisiei pentru Eficientizarea Justiției din cadrul Consiliului Europei* organism reprezentat de persoanele desemnate din cadrul Ministerului Justiției, implicându-se activ în formularea punctelor de vedere și în transmiterea informațiilor privind sistemul judiciar din România. În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii este reprezentat de Secretarul General al instituției la Comisia pentru Eficientizarea Justiției a Consiliului Europei, în calitate de corespondent, iar în cursul anului 2008, au existat **două participări ale magistraților români la evenimente din cadrul CEPEJ** și anume: a treia întâlnire a Rețelei instanțelor-pilot a Comisiei Europene pentru eficientizarea justiției (24 octombrie 2008, Sicilia) și întâlnirea Rețelei corespondenților naționali ai Comisiei Europene pentru Eficientizarea Justiției (5 mai 2008, Franța). Pe parcursul anului 2008, cooperarea dintre CSM și instituții internaționale s-a axat pe activități de consolidare a pregătirii profesionale a magistraților, astfel că magistrații români și reprezentanți CSM au participat la **seminarii organizate în străinătate** pe diverse domenii juridice de interes, precum: rolul judecătorului în procesul penal, relația dintre justiție și mass media, drepturile victimelor infracțiunilor etc., la **vizite de studiu și stagii** organizate de către instituții europene precum Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Curtea de Justiție a Comunităților Europene.

În cadrul demersurilor de îmbunătățire a pregătirii profesionale și ca urmare a colaborării eficiente dintre CSM și Institutul European de Administrație (EIPA), un număr de 7 magistrați români au participat la seminariile organizate de EIPA în anul 2008 pe teme precum: **"Human Rights and Prisons"**, **"Justiție, mass-media și publicul: perspective istorice și de drept comparat"**, **"Relații publice, media și relațiile sistemului judiciar cu presa"**, **"E-justiție - Tehnologia în sectorul justiției"**, etc.

Reprezentanții CSM și INM au participat la un număr de **8 seminarii și conferințe internaționale** pe teme precum: practica judiciară în domeniul migrației ilegale (22-23 mai 2008, Riga), formarea magistraților (21-22 iulie 2008, Bordeaux), drepturile omului (26 mai 2008, Strasbourg), Conferință Internațională a Școlilor de Magistratură din centrul și estul Europei (31 martie - 2 aprilie 2008, Sofia), Adunarea Generală a Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN, 23-25 iunie 2008, Ljubljana), Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor judiciare (21-23 mai 2008, Budapesta), activitatea serviciilor de inspecție judiciară (5-6 iunie 2008, Madrid), Conferința de lansare a "Justice Forum" (30 mai 2008, Bruxelles).

Având în vedere că participarea la seminariile organizate în cadrul Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN) reprezintă un pas important în schimbul de experiență și informații între judecătorii și procurorii din statele membre UE, care va contribui la crearea unui autentic spațiu de libertate, securitate și justiție, în urma selecției organizate de INM, Plenul CSM se implică în aprobarea

participării magistraților români la cursurile /seminariile organizate în cadrul EJTN în anul 2008 pe teme precum: **„Judecătorul în procesul penal, judecătorul constituțional, instanța supranațională”**, teme din **domeniul dreptului penal și civil, precum și discuții asupra aspectelor din activitatea judiciară.**

Ca o expresie a întăririi cooperării dintre CSM și Curtea Europeană a drepturilor Omului, în anul 2008 aprox. 20 de magistrați români și reprezentanți CSM au beneficiat de stagii/vizite de studiu la **Curtea Europeană a Drepturilor Omului și la Curtea de Justiție a Comunităților Europene.**

Ca urmare a colaborării anuale dintre CSM și Ambasada Republicii Federale Germania la București, doi magistrați români au în participat la **stagiul de pregătire în domeniul dreptului penal pentru judecători și procurori**, organizat în Republica Federală Germania.

În plus, în colaborare cu Ministrul Justiției din Olanda și EVD –Agenția pentru cooperare și Afaceri internaționale (Olanda) și a Programului Matra-flex, finanțat de către Ministrul olandez al Afacerilor Externe, în perioada 5-11 octombrie 2008 și care a avut drept scop **analizarea posibilității de implementare la nivelul sistemului judiciar român a unei aplicații intranet similare aplicației EURINFRA**, reprezentanții CSM au participat la o **vizită de studiu** organizată în cadrul proiectului de asistență **„Îmbunătățirea accesibilității și cunoașterii dreptului comunitar în sistemul judiciar din România”**.

5.5.4. Relația cu Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni

În anul 2008, CSM a apelat la sprijinul CCJE pentru obținerea unor date de drept comparat referitoare la activitățile extrajudiciare ale judecătorilor, răspunsurile primite atât de la CCJE, cât și de la RECJ, fundamentând astfel sesizarea adresată de CSM Ministerului Justiției în vederea modificării actelor normative ce impun participarea judecătorilor la activități extrajudiciare.

Totodată, la solicitarea Ministerului Justiției, în perioada 1-15 octombrie 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a organizat o **selecție pentru desemnarea judecătorului român ce va reprezenta România la lucrările Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni.** Solicitarea de candidaturi conținând condițiile de eligibilitate, precum și materialele relevante privind activitatea CCJE au fost publicate pe pagina de internet a CSM, fiind înregistrată însă o singură candidatură. În urma procedurii de selecție, Plenul CSM a desemnat-o pe doamna Rodica Aida Popa, judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, în calitate de reprezentant al României la lucrările acestui for, desemnarea fiind comunicată Ministerului de Justiție, în vederea înștiințării Secretariatului General al Consiliului Europei.

De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii a luat măsuri pentru traducerea opiniilor CCJE în limba română și diseminarea acestora prin publicarea acestora pe pagina de internet a CSM, la rubrica Legislație – Documente Internaționale.

5.5.5. Programe cu finanțare europeană

5.5.5.1. Programe aflate în derularea Consiliului Superior al Magistraturii

Autoritatea de Implementare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii (prin intermediul Unității de implementare a proiectelor Phare) implementează, începând cu anul 2005, programele Phare de care beneficiază această instituție, precum și pentru programele ai căror beneficiari sunt Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri, instituții aflate, conform legii, în coordonarea CSM.

A. Programele Phare 2004

În cadrul exercițiului de finanțare Phare 2004 Consiliul Superior al Magistraturii a beneficiat de două proiecte cu finanțare nerambursabilă europeană, Institutul Național al Magistraturii de două proiecte, iar Școala Națională de Grefieri de două proiecte. Aceste proiecte au fost finalizate în cursul anului 2007¹²³.

· *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-08 “Continuarea asistenței pentru INM”*

Programul a prevăzut îndeplinirea activităților privind întărirea rețelei existente de formatori INM, specializarea judecătorilor pentru secții/complete specializate, pregătirea procurorilor în domeniul dreptului comunitar și în alte domenii, elaborarea de ghiduri practice în domenii specifice de drept pentru formatorii INM și magistrați, dotarea bibliotecii INM cu literatură juridică.

În această perioadă au fost organizate **28 de seminarii** în diferite domenii ale dreptului (comunitar, criminalitate organizată, CEDO, dreptul concurenței, proprietate intelectuală, dreptul muncii, protecția consumatorului, drept comercial și administrativ), tehnici didactice pentru formatori, precum și etică și deontologie profesională.

Programul s-a finalizat la data stabilită prin addendum, la finalul lunii mai 2008, **numărul total de magistrați formați în cadrul acestui proiect fiind de 1075.**

B. Programul Phare 2005

¹²³ Excepție face proiectul de asistență tehnică de care a beneficiat Institutul Național al Magistraturii, *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-08 – Continuarea asistenței pentru INM*, care s-a încheiat la data de 31 mai 2008, în urma extinderii perioadei de implementare pentru încă 6 luni

Conform Memorandumului de Finanțare semnat la data de 27 iulie 2006 între Guvernul României și Comisia Europeană, referitor la **Programul Național Phare 2005/017-553.01.04**, Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de implementare pentru următoarele proiecte:

§ RO 2005/017-553.01.04-07 – „Transparența actului de justiție”

Acest proiect a avut ca *obiectiv general* creșterea transparenței activității instanțelor și parchetelor, respectiv îmbunătățirea activității birourilor de informare publică și de relații cu publicul, a serviciilor auxiliare ale acestora – arhivă și registratură.

Contractul a fost implementat în perioada **30 noiembrie 2007 – 30 noiembrie 2008**, de către consultantul selectat, firma Centre for European Constitutional Law (CECL), Grecia și a avut un buget de 999.500 de euro (fonduri Phare).

Componenta de formare profesională

Pentru atingerea obiectivului și indicatorilor prevăzuți în Termenii de referință, echipa proiectului a conceput un program de **47 de sesiuni de training**, comprimate în 20 de astfel de evenimente cu unul, două sau trei module de training pentru cele 3 grupuri țintă ale proiectului (magistrați, purtători de cuvânt și reprezentanți ai birourilor de relații cu publicul, registratură și arhivă).

În cadrul proiectului au fost formați 1029 participanți din cele 3 grupuri țintă, dintre care 449 de judecători și procurori, 302 reprezentanți ai birourilor de relații cu publicul, registratură și arhivă și 179 purtători de cuvânt în cadrul componentei de formare profesională. 17 bibliotecari au beneficiat de formare pentru utilizarea softului de biblioteconomie IBLASOFT, iar 82 de magistrați au participat la întâlnirile mediate cu reprezentanții mass media, în cadrul celor 3 proiecte pilot de la Cluj, Iași și București. În urma evaluării întregii componente, la finalul celor două sesiuni de training, a rezultat un procent de participare satisfăcător, de aproximativ 74% dintre participanții estimați pentru fiecare grup țintă.

Organizarea internship-urilor la instituții din state membre ale Uniunii Europene. Pentru realizarea unui transfer eficient al celor mai bune practici pentru purtătorii de cuvânt au fost organizate două **internship-uri** de câte două săptămâni pentru 10 purtători de cuvânt – 5 judecători și 5 procurori, pentru schimbul de experiență și însușirea celor mai bune practici în domeniu. Cele două stagii de pregătire au avut loc la Helsinki și Madrid, în perioada 5 – 18 octombrie 2008.

Elaborarea de ghiduri practice

Pentru a asigura sustenabilitatea proiectului, echipa de proiect a pregătit ghiduri bine structurate și manuale în domeniul relațiilor cu publicul și mass-media: „*Ghidul purtătorului de cuvânt pentru relații eficiente cu mass-media*”, „*Introducere în drept – ghid practic pentru jurnaliști*”, *ghiduri de orientare pentru justițiabili* (1. „*Dreptul pe înțelesul tuturor*”, 2. „*Despre competența instanțelor*”, 3. „*Circuitul cererii de chemare în judecată*”, 4. „*Reguli de conduită în instanță*”, 5. „*Glosar de termeni juridici*”). Ghidurile au fost lansate oficial cu ocazia

Zilei Justiției (6 iulie 2008), distribuite ulterior instanțelor, pentru a fi puse la dispoziția celor interesați și publicate și pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, pentru o mai largă consultare de către persoanele interesate.

Întâlniri mediate la instanțele pilot

În cadrul proiectului au fost stabilite **3 instanțe pilot** (inclusiv parchetele de pe lângă acestea) – Cluj, Iași și București, la nivelul cărora au fost organizate câte 2 întâlniri mediate între purtătorii de cuvânt și reprezentanți mass-media în cursul anului 2008.

La finalul activităților, echipa de proiect a elaborat un raport de evaluare a funcționării instanțelor și parchetelor pilot, pentru analizarea modului în care s-a îmbunătățit percepția asupra modului de realizare a actului de justiție de către public și mass-media. De asemenea, raportul cuprinde o serie de recomandări care au fost prezentate Beneficiarului pentru a servi în procesul decizional de elaborare a unor măsuri pe termen lung în acest domeniu.

Componenta de dotare

Pentru crearea unui climat de muncă modern, care să contribuie la consolidarea relațiilor cu mass-media și la îmbunătățirea activității derulate de purtătorii de cuvânt, **bibliotecile instanțelor și parchetelor au fost dotate** cu lucrări specifice activității purtătorilor de cuvânt și personalului implicat în relația cu publicul.

În cadrul acestui proiect **a fost implementat un soft de gestiune biblioteconomică la nivelul celor 15 biblioteci ale curților de apel din România**, cu sprijinul unui expert local pe termen scurt, prin adaptarea la nevoile specifice a unui sistem – IblaSoft – on-line de informatizare a bibliotecilor, care cuprinde module de catalogare, căutare, gestiune și împrumut.

De asemenea, au fost achiziționate **15 infodesk-uri (infochioscuri)** pentru toate curțile de apel și a fost dezvoltată aplicația soft care va rula pe aceste echipamente.

O procedură distinctă de achiziție a fost demarată pentru **dotarea birourilor purtătorilor de cuvânt** de la nivelul celor 15 curți de apel cu obiecte de mobilier și echipamente destinate îmbunătățirii mediului de lucru al purtătorilor de cuvânt și facilitării comunicării acestora cu reprezentanții mass-media. Procedura de achiziție a fost finalizată, echipamentele și obiectele de mobilier fiind livrate.

§ RO 2005/017-553.01.04- 02 - „Continuarea asistenței pentru Institutul Național al Magistraturii”

Contractul a fost semnat la data de 30 noiembrie 2007, iar **implementarea proiectului a avut loc în perioada 15.01.2008 – 30.11.2008**, fiind realizată de consultantul Agence de Cooperation Juridique Internationale (ACOJURIS).

Valoarea proiectului a fost de 1.062.100 euro (fonduri Phare), iar activitățile prevăzute în proiect au avut următoarele rezultate:

- P** Îmbunătățirea cunoștințelor magistraților ca urmare a organizării de seminarii cu diverse tematici, care au acoperit legislația în domeniul bancar, financiar, economic, dreptul muncii, dreptul familiei, dreptul concurenței, managementul judiciar, dreptul administrativ, prevenirea discriminării, a traficului de persoane și de droguri, securitatea socială, relația dintre justiție și mass-media, informatică, terminologie juridică engleză și franceză.
- P** Organizarea a **38 de seminarii** și pregătirea a **680 de judecători și procurori**. Proiectul a implicat în total 17 experți romani și 29 experți din alte țări membre UE.
- P** Consolidarea rețelei de formatori ai INM prin organizarea de seminarii teoretice și practice (în special în domeniul justiției pentru minori). Au avut loc **4** astfel de **seminarii** și au fost pregătiți **66 de magistrați** în acest scop.
- P** Elaborarea pentru formatorii INM și pentru magistrați a unor documentații cu privire la bune practici, jurisprudență și legislația UE.
- P** Organizarea de vizite de studiu pentru a oferi formatorilor și auditorilor de la INM un schimb de experiență cu instituții și școli de magistratură din Europa. Au fost organizate în acest scop două vizite de studiu în Franța și Spania, de câte două săptămâni fiecare pentru grupuri de 10 persoane.
- P** Organizarea la București a unei competiții internaționale la care au participat auditori ai diferitelor școli de magistratură din Europa. Această competiție a avut loc la sfârșitul lunii septembrie și au fost implicate 17 echipe din 15 țări europene, oferind astfel șansa unui important schimb de experiențe pentru viitorii magistrați.
- P** Dotarea bibliotecii INM cu noi cărți de specialitate. 140 de noi titluri au fost achiziționate.

§ RO 2005 017-553.01.04.03 – „Continuarea asistenței pentru consolidarea eforturilor Școlii Naționale de Grefieri de îmbunătățire a capacității instituționale și a politicilor de formare profesională”

Proiectul a avut ca **obiectiv** consolidarea aptitudinilor profesionale ale grefierilor, prin extinderea și îmbunătățirea rețelei de formatori a SNG, formarea grefierilor în funcție și dotarea SNG cu echipament adecvat de predare și documentație juridică. Consultantul selectat a fost firma Hulla & Co Human Dynamics KG, contractul fiind semnat la data de 30 noiembrie 2007. **Proiectul a fost implementat în perioada 30.11.2007 – 30.11.2008** și a beneficiat de un buget de 1 milion de euro (fonduri Phare).

Proiectul Phare 2005 a continuat eforturile depuse în cadrul proiectelor cu asistență nerambursabilă implementate până în prezent de Școala Națională de Grefieri, prin consolidarea relațiilor profesionale dintre aceștia și **consolidarea rețelei de formatori**. Pentru crearea unui corp profesionist de formatori au fost concepute activități de formare în 6 domenii juridice: dreptul muncii, drept

administrativ, cooperarea judiciară europeană în materie civilă și penală, dreptul familiei și protecția minorilor, drept comercial, relații publice și comunicare.

De asemenea, în cadrul componentei de training a programului Phare 2005 de care beneficiază SNG au fost organizate *seminarii pentru grefieri*, în cele 6 domenii juridice precizate mai sus, seminarii ce au fost susținute de experți europeni alături de formatorii români pregătiți anterior. În cadrul componentei de formare profesională au fost organizate sesiuni de pregătire pentru **70 de formatori și 239 grefieri**, procentul de îndeplinire a obiectivelor contractuale fiind astfel de 99,03%.

Pentru crearea unui sistem modern și profesionist de predare SNG a beneficiat de **dotarea corespunzătoare cu echipament IT și de predare** (cu precădere instalație de conferințe și echipamente necesare pentru învățământul la distanță). De asemenea, biblioteca a fost dotată cu surse de informare juridică, literatură de specialitate și cursuri editate de instituții relevante ale Uniunii Europene, la care vor avea acces cursanții și formatorii Școlii Naționale de Grefieri.

C. Programele Phare 2006

În cadrul Programului Național Phare 2006/018.147.01.04 Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de implementare pentru următoarele proiecte:

Ū PHARE 2006/018-147.01.04.01- 01 Întărirea capacității Consiliului Superior al Magistraturii de a-și îndeplini atribuțiile

Proiectul are drept scop consolidarea capacității Consiliului Superior al Magistraturii de a coordona pregătirea profesională și evaluarea magistraților. Proiectul va asigura asistență pentru îmbunătățirea procedurii de selecție a magistraților în vederea formării profesionale, pentru consolidarea sistemului de specializare a activității judecătorești și pentru îmbunătățirea calității și celerității pronunțării hotărârilor judecătorești, prin activități precum: formarea personalului INM și CSM cu atribuții în domeniul formării profesionale a magistraților, sesiuni de pregătire pentru magistrații responsabili cu formarea continuă descentralizată, stagii de pregătire pentru 30 de magistrați în statele UE, elaborarea și publicarea de broșuri și ghiduri pentru pregătirea individuală a magistraților etc.

Proiectul va urmări realizarea următoarelor rezultate:

□ Întărirea sistemului de specializare a magistraților prin revizuirea și adaptarea curriculei pentru materiile de specializare predate în cadrul învățământului la distanță

□ Îmbunătățirea capacității de a organiza activitățile judiciare astfel încât cauzele să fie judecate cu celeritate, prin efectuarea de stagii de pregătire în state membre ale Uniunii Europene de către magistrații români.

Îmbunătățirea capacității instanțelor și parchetelor de a organiza activități de pregătire continuă, prin redactarea și publicarea de manuale și ghiduri pentru pregătirea individuală și prin organizarea de sesiuni de pregătire profesională pentru personalul CSM și INM cu atribuții în domeniul formării profesionale și pentru judecătorii și procurorii responsabili cu organizarea pregătirii continue descentralizate.

Bugetul aferent programului este de 799.800 euro (fonduri PHARE). Procedura de evaluare s-a încheiat la data de 30 noiembrie 2008, fiind selectat partenerul de proiect, respectiv **Hulla & Co Human Dynamics KG**. Durata de implementare a proiectului este de 12 luni, calculate de la data semnării contractului (30 noiembrie 2008).

ü **RO 2006/018.147.01.04.03- 01 Continuarea asistenței acordate Institutului Național al Magistraturii**

Obiectivul contractului este întărirea dezvoltării instituționale a Institutului Național al Magistraturii în vederea asigurării unei pregătiri care să răspundă nevoilor de formare a magistraților români. Institutul va beneficia de asistență financiară pentru: îmbunătățirea politicii de formare continuă a magistraților și formatorilor INM; formarea magistraților (judecători și procurori) în domeniul dreptului comunitar și a drepturilor omului; întărirea și dezvoltarea rețelei de formatori a INM; achiziționarea de carte juridică pentru biblioteca INM.

Bugetul aferent programului este de 1.100.000 euro (fonduri PHARE). Procedura de evaluare s-a încheiat la data de 30 noiembrie 2008, fiind selectat partenerul de proiect, respectiv **Hulla & Co Human Dynamics KG**.

ü **RO 2006/018.147.01.04. 04-01 Continuarea dezvoltării Scolii Naționale de Grefieri**

Pentru a răspunde nevoilor de formare a grefierilor, precum și pentru a consolida instituțional Școala Națională de Grefieri, în cadrul proiectului vor fi implementate activități care vor avea ca rezultat : elaborarea unor broșuri informative referitoare la activitatea și obiectivele Școlii; organizarea a 2 întâlniri și a unei conferințe care să promoveze Școala, strategia sa de dezvoltare și reformarea profesiei de grefier în concordanță cu standardele UE; sesiuni de formare a formatorilor SNG în diverse materii specifice precum și workshop-uri având ca obiect tehnicile didactice și metodele moderne de comunicare adresate formatorilor SNG; elaborarea unui studiu de evaluare a politicii de recrutare a formatorilor și a sistemului de formare; stagii practice pentru formatorii Școlii și cursanții Școlii/grefierii în funcție, la institutii de formare similare și/sau instanțe judecătorești dintr-un stat membru UE; sesiuni de formare continuă a grefierilor în diverse materii; elaborarea unor manuale pentru formarea continuă.

Bugetul aferent programului este de 994.000 euro (fonduri PHARE). Procedura de evaluare s-a încheiat la data de 30 noiembrie 2008, fiind selectat partenerul de proiect, respectiv WYG INTERNATIONAL LIMITED împreună cu European Consultants Organisation (ECO3) și Center of Legal Competence (CLC).

Ü PHARE RO 2006/018-147.01.04.01.02 Furnizarea facilităților adecvate pentru CSM, instanțe și parchete

Consiliul Superior al Magistraturii va beneficia în cadrul acestui program de achiziții de echipamente IT și software, în vederea îmbunătățirii capacității instituționale, respectiv echipamente IT (server rack-mount, rack cu ups și consolă kvm, tablă interactivă, echipament motor de căutare), sisteme software și instruire pentru integrarea echipamentului motor de căutare în organizație (pagină web, aplicațiile curente de gestionare a datelor).

Bugetul aferent programului este de 155540,57 euro, din care 116655,42 euro fonduri Phare și 38885,14 euro fonduri co-finanțare.

Contractul aferent proiectului a fost încheiat la data de 7 august 2008, durata de implementare fiind stabilită la 4 luni.

Echipamentele au fost livrate la data de 7 noiembrie 2008, contractul fiind considerat încheiat.

Ü PHARE 2006/018-147.01.04.01- 02 Dotarea Școlii Naționale de Grefieri cu facilități adecvate de formare pentru instruirea grefierilor

Proiectul prevede achiziționarea de echipament IT și de echipamente pentru îmbunătățirea procesului de predare, atât pentru sediul din București cât și pentru centrele regionale de pregătire a personalului auxiliar. Contractul aferent proiectului a fost încheiat la data de 29 septembrie 2008.

Bugetul aferent programului este de 89.452 euro, din care 67.089 euro fonduri Phare și 22.363 euro fonduri cofinanțare, durata contractului fiind de 12 luni. La data de 15 octombrie 2008, CSM a transmis către OPCP programul de implementare aprobat. De asemenea, la data de 15 octombrie 2008, CSM a transmis către OPCP solicitarea de redactare a unui Addendum privind locațiile de livrare a echipamentelor. Echipamentele au fost livrate la data de 19 decembrie 2008, contractul fiind considerat încheiat.

Ü PHARE 2006/018-147.01.04.03- 02 Dotare pentru centrele regionale și sediul Institutului Național al Magistraturii

În cadrul Programului Phare 2006 - Sub-proiect 3.02, Institutul Național al Magistraturii beneficiază de finanțare în vederea achiziționării de echipament IT, precum și achiziționarea de

echipamente pentru îmbunătățirea procesului de predare și diseminare a materialelor de informare în domeniu și a suporturilor de curs pentru Institutul National al Magistraturii, pentru sediul din București și centrele regionale de perfecționare a magistraților¹²⁴.

Bugetul aferent programului este de 48.758,02 euro fonduri Phare și 16.258,68 euro fonduri cofinanțare, durata contractului fiind de 6 luni. Procedura de evaluare s-a încheiat la data de 30 noiembrie 2008, fiind selectat POWER NET CONSULTING ca partener de proiect.

Conform contractului, termenul maxim de livrare a echipamentelor este 30 mai 2009.

D. Facilitatea de Tranziție

Consiliul Superior al Magistraturii a elaborat o propunere de proiect referitoare la acordarea de asistență în **domeniul unificării practicii judiciare**. Valoarea programului este de 800.000 Euro (din care 600.000 fonduri Phare și 200.000 buget de co-finanțare) și prevede realizarea unui *studiu de evaluare* a dispozițiilor legale în vigoare și a instrumentelor existente pentru aplicarea și interpretarea unitară a legii la nivel național, organizarea de seminarii și internship-uri pentru *pregătirea magistraților români, elaborarea de alegeri de jurisprudență* în diferite domenii ale dreptului, conținând practica relevantă a tuturor instanțelor.

La datele de 11 și 13 martie 2008 au avut loc procedurile de evaluare, în urma cărora a fost selectat Statul Membru (Germania- Fundația IRZ), partener în cadrul proiectului de Twinning.

În urma negocierilor dintre Beneficiar și partener a fost elaborat proiectul de Convenție, care a fost transmis, la data de 21 iulie 2008 spre aprobare la Oficiul de Plăți și Contractare Phare. Proiectul refăcut a fost transmis spre avizare la Comisia Europeană la data de 31 octombrie 2008. Convenția urmează a fi semnată și implementată pentru o perioadă de 12 luni, începând cu luna martie 2009.

5.5.5.2. Programe aflate în derularea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Unitatea de Implementare a Programelor PHARE din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a finalizat, în cursul anului 2008, un număr total de 7 proiecte:

- „Continuarea automatizării instanțelor – Dezvoltarea sistemului ECRIS de management al cauzelor”(parteneri: Ministerul Justiției și European Dynamics S.A);

¹²⁴ Echipament IT (computere cu software, licențe și imprimante), echipamente pentru îmbunătățirea procesului de formare (seturi de sisteme de discuții constând în: microfoane, repro-boxe, echipament de mixaj etc., seturi de sisteme de conferință audio-video constând în: server, video camera, conexiune digitală, etc, seturi portabile de traducere simultană constând în: casti, cabine de traducere simultană, video-proiector, laptopuri, imprimante, scanere, table interactive și copiatoare).

- „Continuarea procesului de informatizare la nivelul sistemului judiciar” - Sistemul de Arhivare electronică (parteneri: Ministerul Justiției și FOR TE Business Services SRL);

- „Întărirea capacității instituționale a României în domeniul protecției dreptului de proprietate intelectuală și industrială”(partener: Oficiul Danez de Invenții și Mărci);

- „Întărirea capacității instituționale a Ministerului Justiției și Ministerului Public, ca instituții centrale”(parteneri: Ministerul Justiției și WYG International);

- „Lupta împotriva criminalității organizate și a terorismului – o abordare inter-instituțională”(parteneri: Inspectoratul General al Poliției Române și Parchetul General din Spania);

- „Consolidarea cadrului instituțional și legislativ în domeniul cooperării judiciare internaționale”(partener Ministerul Justiției);

- „Întărirea cooperării româno-belgiene în domeniul investigării criminalității organizate”(partener Parchetul Federal din Belgia).

În prezent, la Unitatea de Implementare a Programelor PHARE din cadrul PÎCCJ se află în curs de derulare alte **9 proiecte care, prin activitățile aferente, vor contribui la dezvoltarea sistemului judiciar român**. Exemplificăm, în acest sens, cu următoarele proiecte:

- „Continuarea consolidării capacității instituționale a Ministerului Public în domeniul luptei împotriva criminalității organizate și a terorismului”;
- „Întărirea capacității instituțiilor din România de a lupta împotriva criminalității informatice”;
- „Reforma sistemului judiciar privind managementul integrat al resurselor”, în parteneriat cu Fundația IRZ¹²⁵.

5.5.5.2. Programe aflate în derularea Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești

I. Proiectele derulate în 2008 de Autoritatea de Implementare constituită la nivelul Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești au fost următoarele:

- ***PHARE RO 2004/016-772.01.05.03*** - „Îmbunătățirea luptei împotriva corupției”. Proiect de asistență tehnică, cu un buget de 1.770.706 Euro (1.570.706 Euro PHARE și 200.000 Euro Cofinanțare) și o perioadă de implementare de 15 luni (decembrie 2006 – februarie 2008).

În cadrul acestui proiect a fost organizată o **campanie de conștientizare a efectelor negative ale corupției, cu titlul „Fără Șpagă”**, au fost elaborate și distribuite 50.000 de ghiduri de informare cu privire la fenomenul corupției și instrumentele concrete de combatere a acestuia în 5 domenii (justiție, poliție, educație, sănătate și administrație publică) și 35 000 de afișe. De asemenea, au fost organizate întâlniri publice, conferințe de presă la nivel central și local, seminarii pentru instituțiile

¹²⁵ A se vedea și secțiunea 2.2. din prezentul raport.

publice, mese rotunde pentru reprezentanți ai sectorului de afaceri, reuniuni informative dedicate jurnaliștilor, reprezentanților misiunilor diplomatice și actorilor sociali cheie și liderilor de opinie, precum și micro-campanii educative în centre universitare cu scopul dezbaterii efectelor negative ale corupției și găsirii unor instrumente concrete de luptă împotriva corupției.

- PHARE RO 2004/016-772.01.04.12 - „Îmbunătățirea sistemului de asistență judiciară.”

Proiect de asistență tehnică care a beneficiat de un buget de 1.140.306 Euro (PHARE) și 50.000 Euro (Cofinanțare) și a fost implementat în perioada decembrie 2006 - martie 2008.

În cadrul proiectului a fost elaborat un raport de evaluare a cadrului legal și instituțional în domeniul asistenței judiciare și au fost organizate ateliere de lucru la care au participat în total 152 de practicieni - judecători, procurori, avocați, executori judecătorești. A fost creat un „program – instanță pilot”, în cadrul Judecătoriei Sectorului 2 București, prin intermediul căruia 464 de persoane au beneficiat de informare, consiliere și asistență juridică pre-litigiu.

S-a desfășurat o campanie de informare și conștientizare în rândul populației și a profesioniștilor - „Legea e de partea ta”, menită să promoveze dreptul persoanelor cu venituri limitate de a beneficia de asistență judiciară gratuită. A fost elaborat un studiu de fezabilitate, cuprinzând recomandări privind o nouă politică publică în domeniul asistenței judiciare și analiza impactului socio-economic al acestora, din perspectiva studiului de drept comparat privind bunele practici în alte jurisdicții europene, legislației și precedentului european și internațional.

- PHARE RO 2004/016-772.01.04. 14 –Continuarea informatizării sistemului judiciar – dezvoltarea sistemului ECRIS de management al cauzelor. Proiect de asistență tehnică ce beneficiază de un buget de 1.650.000 Euro (PHARE).

Proiectul a avut ca scop dezvoltarea noului sistem ECRIS conform cerințelor beneficiarilor finali, precum și formarea profesională a 1500 de utilizatori din cadrul sistemului judiciar.

- PHARE RO 2005/017-553.01.04.04.01 - „Consolidarea cadrului instituțional și legislativ în domeniul cooperării judiciare internaționale”. Proiect de înfrățire instituțională, cu un buget de 1.199.990,19 Euro (PHARE) și 236.200 Euro (Cofinanțare) și o perioadă de implementare de 19 luni (octombrie 2006 – aprilie 2008).

În cadrul proiectului au fost elaborate 13 ghiduri ce cuprind metodologiile de lucru utilizate în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie civilă, comercială și penală; trei manuale pentru judecători, procurori și grefieri care își desfășoară activitatea în domeniul cooperării judiciare internaționale; au fost formați profesional aproximativ 880 de judecători, procurori și grefieri care își desfășoară activitatea în domeniul cooperării judiciare internaționale, dintre care peste 200 de judecători și procurori au participat la sesiuni de formare profesională ce vizează formarea formatorilor în acest domeniu; au fost efectuate două vizite de studiu în Franța (10 persoane) și respectiv Austria (10

persoane), de asemenea, au fost organizate două videoconferințe între Curtea de Apel Timișoara și Ministerul Justiției din Austria, respectiv Curtea de Apel București și Ministerul Justiției din Austria, la care au participat aproximativ 50 persoane.

- **Proiectul PHARE RO 2005/017-553.01.04.02 și proiectul PHARE RO 2005/017-553.01.04.03** – „Livrarea de echipamente audio-video pentru dotarea sediilor instanțelor de judecată”. Cele două proiecte au beneficiat de un buget de 389.376 Euro (290.591,31 euro PHARE și 98.784,69 Euro – Cofinanțare), respectiv 676.844,98 Euro (506.076,99 Euro – PHARE și 170.767,99 euro – Cofinanțare). Implementarea acestora s-a făcut pe parcursul a opt luni, finalizându-se în iunie, respectiv iulie 2008.

În cadrul celor două proiecte au fost achiziționate echipamente audio-video care permit efectuarea de videoconferințe în cadrul cauzelor aflate pe rolul instanțelor în contextul cooperării judiciare internaționale, precum și audierea martorilor cu identitate protejată, pentru 139 de locații din cadrul sistemului judiciar (10 Curți de apel, 41 de tribunale și 88 de judecătoria).

- **Proiectul PHARE RO 2005/017-553.01.04.08** – „Continuarea procesului de informatizare la nivelul sistemului judiciar - Dezvoltarea sistemului de Arhivare Electronică” are un buget de 8.844.084 Euro (PHARE) și 2.944.884 Euro (Cofinanțare), iar perioada de implementare a proiectului este septembrie 2007 – februarie 2009.

Scopul proiectului îl reprezintă elaborarea unui Sistem de Arhivare Electronică pentru sistemul judiciar, format din echipamente hardware și o aplicație software de gestionare electronică a documentelor procesate.

Până în prezent, a fost finalizată componenta hardware a sistemului, fiind livrate și instalate la sediul a 542 de locații beneficiare și un total de 545 de dispozitive de stocare externă, 765 scannere profesionale, 1.302 servere, 1.302 UPS-uri, 10.900 discuri de stocare UDO. De asemenea, a fost dezvoltată și aplicația software de arhivare electronică, aceasta fiind în prezent testată în locațiile pilot.

- **PHARE RO 2005/017-553.01.04.06** - „Consolidarea capacității instituționale și administrative a Ministerului Justiției și Ministerului Public, ca instituții publice centrale”. Proiect de asistență tehnică cu un buget de 1.200.000 Euro (PHARE) și o perioadă de implementare de 12 luni (noiembrie 2007- noiembrie 2008).

Au fost evaluate strategiile de resurse umane și organizare administrativă ale Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești și Ministerului Public, precum și procesul de elaborare a actelor normative la nivelul Ministerului Justiției, fiind formulate recomandări pentru îmbunătățirea acestora. Au fost analizate nevoile de formare profesională ale personalului celor 2 instituții beneficiare în diverse domenii și au fost organizate 27 de seminarii de formare profesională la care au participat în total 480 de persoane din cadrul Ministerului Justiției și Ministerului Public în principalele domenii de interes. De

asemenea, a fost organizată o vizită de studiu pentru 10 persoane și 7 intership-uri în instituții similare din state membre ale Uniunii Europene (Belgia, Luxemburg, Franța, Marea Britanie, Spania).

- **PHARE RO 2006/018-147.01.04.09.01** - „Asistență pentru eficientizarea sistemului judiciar prin crearea instituției managerului de instanță”. Proiect de înfrățire instituțională, având ca partener Fundația Germană pentru Cooperare Judiciară Internațională (IRZ), cu un buget de 1.099.999,17 Euro (999.999, 17 Euro fonduri PHARE și 100.000 Euro Cofinanțare) și o perioadă de implementare de 12 luni (noiembrie 2008 – noiembrie 2009).

Proiectul se va axa pe testarea introducerii funcției de manager de instanță pentru eficientizarea sistemului judiciar, prin: evaluarea cadrului instituțional și legislativ actual privind organizarea instanțelor; implementarea unui proiect pilot în șase instanțe de grade jurisdicționale diferite; stabilirea atribuțiilor administrative concrete ce ar putea fi preluate de managerul de instanță și elaborarea unui model de fișă a postului; pregătirea profesională a persoanelor care vor desfășura activități specifice managerului de instanță în cadrul instanțelor pilot; elaborarea unei metodologii de lucru pentru stabilirea unei practici unitare în acest domeniu.

- **PHARE RO 2006/018-147.01.04.09.02** - „Îmbunătățirea condițiilor de lucru ale judecătorilor – filtre de securitate” beneficiază de un buget de 260.459,96 Euro (194.589,64 Euro PHARE și 65870,32 Euro Co-finanțare) și va fi implementat în perioada decembrie 2008 – iulie 2009. Prin acest proiect vor fi dotate 62 de instanțe (curți de apel și tribunale) cu filtre de securitate destinate controlul accesului publicului în sediile acestora (87 porți detectoare de metale și 105 detectoare de metale portabile).

- **PHARE RO 2006/018-147.01.04.09.02** - „Îmbunătățirea condițiilor de lucru ale judecătorilor – mobilă pentru uzul judecătorilor” beneficiază de un buget de 118.146 Euro (88.267 Euro PHARE și 29.879 Euro cofinanțare) și va fi implementat în perioada decembrie 2008-septembrie 2009.

Prin acest proiect vor fi achiziționate, pentru 24 de instanțe de judecată (curți de apel, tribunale și judecătoria), piese de mobilier destinate uzului judecătorilor, prin dotarea birourilor de lucru ale acestora.

- **PHARE RO 2006/018-147.01.04.10.01** - „Continuarea informatizării sistemului judiciar” beneficiază de un buget de 4.708.579,48 Euro (3.259.278,71 PHARE și 1.449.300,76 co-finanțare), iar implementarea se va realiza în perioada decembrie 2008 – noiembrie 2009.

În cadrul proiectului vor fi dotate 638 de locații beneficiare (238 de sedii ale instanțelor judecătorești, 19 sedii ale DNA, 292 de sedii ale parchetelor și DIICOT, Ministerul Justiției, 47 de sedii ale ANP și 41 de sedii ale serviciilor de probațiune), cu un număr total de 5.528 echipamente IT (112 servere, 75 rack-uri, 73 SAN-uri, 968 UPS-uri, 2.977 stații de lucru și calculatoare portabile, 1.323

imprimante, scannere și mașini multifuncționale). De asemenea, proiectul cuprinde și un modul de formare profesională.

- **PHARE RO 2006/018-147.01.04.10.01** – „Continuarea informatizării sistemului judiciar - II” beneficiază de un buget de **1.379.282,96 Euro** (954.739,66 Euro PHARE și 424.543,30 Euro cofinanțare), iar implementarea se va realiza în perioada decembrie 2008 – noiembrie 2009.

În cadrul proiectului vor fi dotate 521 de locații beneficiare (240 de sedii ale instanțelor judecătorești și ale centrelor de pregătire profesională, 237 de sedii ale parchetelor, Direcția Națională Anticorupție, Administrația Națională a Penitenciarelor, Ministerul Justiției și 41 de sedii ale serviciilor de probațiune), cu un număr total de: 18 servere, 2 rack-uri, 1 SAN, 34 UPS-uri, 336 stații de lucru și calculatoare portabile, 41 imprimante, 13.092 upgrade-uri de memorie și 1.437 licențe SQL server 2008.

- **Proiectul PHARE RO 2006/018-147.01.04.10.03** – „Dotarea instanțelor de judecată cu sisteme de supraveghere video” beneficiază de un buget de **2.246.287 Euro** (1.557.350,78 Euro PHARE + 688.936,22 Euro Cofinanțare) și va fi implementat în perioada decembrie 2008 – septembrie 2009.

Acest proiect are drept obiectiv dotarea sediilor a 238 de instanțe de judecată cu sisteme de supraveghere video destinate monitorizării locațiilor arhivelor, registraturilor și holurilor tranzitate de către deținuți. Vor fi livrate și instalate la sediul locațiilor beneficiare: 3.099 camere de supraveghere de exterior și interior, 244 servere de achiziție și de stocare a datelor, 276 switch-uri, 238 rack-uri cu UPS pentru alimentarea camerelor de supraveghere, 244 UPS-uri pentru alimentarea serverelor de aplicații și de stocare și 244 de aplicații software de administrare a sistemelor de supraveghere.

II. În cursul anului 2008, DNA a beneficiat de 2 proiecte PHARE, coordonate de Ministerul Justiției, care au vizat consolidarea instituțională a DNA și dotarea sa corespunzătoare cu echipament informatic destinat arhivării electronice a documentelor.

a) Proiectul de înfrățire instituțională cu Institutul Finlandez de Management Public (RO 04/IB/JH/02), început în iulie 2006 și finalizat la 29 octombrie 2008, a avut ca rezultate organizarea, cu sprijinul experților finlandezi, a 11 seminarii, de care au beneficiat 68 procurori, 33 ofițeri de poliție și 29 specialiști.

De asemenea, au fost organizate **4 vizite de studiu și schimb de experiență cu autorități judiciare și structuri instituționale anticorupție din Finlanda, Estonia și Letonia.**

b) Contractul de achiziții (PHARE 2005/017-553.01.04.08) a avut ca obiect furnizarea de echipament hardware în vederea implementării unei soluții de arhivare electronică a documentelor pentru autoritățile care își desfășoară activitatea în cadrul sistemului judiciar (instanțe și parchete).

5.5.6. Stadiul derulării programelor finanțate de Banca Mondială

5.5.6.1. Programe derulate de Consiliul Superior al Magistraturii

Stadiul derulării proiectelor finanțate de *Programul privind Reforma Sistemului Judiciar (împrumutul BIRD 4811 – RO)* se prezintă în felul următor:

A. Componenta II – Consolidarea capacității administrative a instanțelor:

I. Proiectul destinat achiziționării de „Servicii de consultanță pentru dezvoltarea unui plan de optimizare a operațiunilor procedurale în instanțe”

și

II. Proiectul intitulat „Transferul sarcinilor administrative de la judecători către grefieri”:

În urma negocierilor purtate cu experții Băncii Mondiale, cele două proiecte au fost reunite, fiind evidente interdependențele dintre ele.

Obiective:

În contextul priorităților stabilite de Plenul CSM, **obiectivele esențiale ale serviciilor pe care Consultantul le va oferi** au în vedere, în mod unitar, următoarele: să asiste CSM în identificarea și utilizarea instrumentelor adecvate pentru *creșterea eficienței* întregii activități a instanțelor, în ceea ce privește managementul și administrarea resurselor; stabilirea gradelor de complexitate a cauzelor și a volumului optim de activitate la instanțe; asigurarea mai buneii departajări, respectiv transfer al atribuțiilor profesionale, de la magistrați către personalul auxiliar.

În scopul realizării acestui obiectiv general, vor fi analizate corelat diferite aspecte și se vor formula propuneri concrete, referitoare la: *cauzele de întârziere* în soluționarea dosarelor; *gradele diferite de complexitate* și criteriile de stabilire a acestora, *volumul actual și cel optim* de muncă, *necesitățile și modalitățile de transfer al atribuțiilor nejudiciare* de la magistrați către grefieri, precum și *potențiala necesitate de crearea a postului de manager/administrator* al instanței și parchetului.

Proiectul urmează să înglobeze și activitățile din cadrul proiectului-pilot demarat deja de CSM.

Durata estimată a proiectului: 15 luni

Etape parcurse și stadiul actual:

Procedura de selecție a consultantului este în curs.

B. Componenta III:

- Proiectul „Realizarea unui sistem integrat de management al resurselor instituțiilor din cadrul sistemului judiciar”:

Obiectivele proiectului:

Obiectivul final al proiectului a fost *redactarea specificațiilor tehnice pentru o aplicație software complexă, integrată și particularizată, care urmează să fie utilizată de toate instituțiile sistemului judiciar* pentru administrarea

resurselor proprii, cu posibilitatea de a integra, cel puțin pe partea de raportare, aplicațiile software ale fiecărei instituții.

Proiectul a reprezentat o primă etapă în definirea și aplicarea unui sistem comprehensiv de gestiune a resurselor umane, financiare și materiale ale sistemului judiciar român, oferind și funcții de sprijin pentru management, prin furnizarea de servicii, bunuri și pregătire.

Consultant: Compania AAM Management Information Consulting Ltd (Ungaria).

Durata proiectului:

Proiectul a debutat în **20 februarie 2007** și a fost finalizat la începutul lui 2008, coordonatorul general al proiectului fiind Ministerul Justiției.

La acest moment, se află în derulare partea a doua a proiectului, vizând crearea propriu-zisă a sistemului de management integrat al resurselor sistemului judiciar. Participarea CSM la derularea tuturor etapelor a fost aprobată de Plenul CSM, prin Hotărârea nr.813 din 4 septembrie 2008.

C. Componenta IV:

Beneficiari CSM, INM, SNG, MJ:

C.1. Proiectul intitulat „Realizarea unei strategii de comunicare și relații publice a sistemului judiciar”:

Obiectivele proiectului:

Obiectivul general al serviciilor furnizate de Consultant este cel al îmbunătățirii comunicării publice a CSM și a sistemului judiciar, în general.

Obiectivele specifice au în vedere: elaborarea strategiei de comunicare publică pentru sistemul judiciar; construirea capacității instituționale de PR a CSM.

Consultant:

Compania TEMPO Advertising (România)

Durata proiectului:

Potrivit contractului încheiat între DIPFIE-MJ și compania TEMPO, proiectul a debutat în 27 februarie 2007 și s-a finalizat în noiembrie 2007.

Aspecte tehnice:

La acest moment, se desfășoară etapele de implementare a proiectului, potrivit propunerilor formulate în cuprinsul Strategiei. Astfel, grupul de lucru pentru implementarea proiectului la nivel central¹²⁶ s-a reunit de mai multe ori în cursul anului 2008, fiind formulate o serie de propuneri concrete de implementare a strategiei, aprobate de Plenul CSM și aflate în curs de aplicare.

¹²⁶ Format din purtătorii de cuvânt ai CSM, PÎCCJ, DNA și reprezentanți ai CSM (DRUO, DAERIP, Biroul Relații cu publicul), sub coordonarea d-nei jud. Ana Cristina Lăbuș, membru cu activitate permanentă al CSM

C.2. Proiectul destinat achiziționării de „Servicii de consultanță pentru asistență tehnică în vederea dezvoltării testelor de raționament logic aplicate în cadrul procedurilor de selecție a magistraților – LSAT faza II – INM”:

Obiective:

Principalul obiectiv al proiectului se referă la continuarea pregătirii echipei de specialiști români constituită în faza I a proiectului și a noilor specialiști recrutați la recomandarea consultantului. În acest fel, va fi posibilă realizarea unui test de raționament logic în limba română, adaptat specificului și realităților românești, care să fie utilizat pentru examenul de intrare în magistratură.

Etape parcurse și stadiul actual:

În urma desfășurării procedurilor de selecție, realizate de INM și DIPFIE-MJ, a fost ales consultantul - **Comisia pentru Admitere la Facultatea de Drept - SUA (Law School Admission Council)**. Acesta a prezentat mai multe rapoarte referitoare la testele de gândire critică (conținut, evaluare, propuneri etc.), raportul final al proiectului fiind aprobat de Plenul CSM în ianuarie 2009.

C.3. Proiectul pentru „Dezvoltarea tehnicilor didactice pentru formatorii INM”

Proiectul are ca obiectiv fundamental asistența oferită INM de către firma de consultanță care va fi selectată, în scopul *consolidării rețelei de formatori, prin intermediul punerii în practică a unui program de pregătire a acestora.*

Programul de pregătire va avea în vedere *dezvoltarea tehnicilor de predare* (aptitudinilor didactice) utilizate de formatorii INM. În acest sens, echipa de consultanți va coopera cu expertul INM în științele educației, în scopul evaluării activității în domeniu desfășurate până acum de INM; va fi elaborat, apoi, un *standard pentru aptitudinile (tehnicile) didactice* pentru formatorii INM, concomitent cu îmbunătățirea *modului de proiectare a programei și metodelor de evaluare*

De asemenea, firma de consultanță va pregăti și desfășura *patru seminarii de pregătire pentru formatorii INM (grupuri mici).*

Procedura de selecție a ofertelor s-a încheiat, urmând a începe implementarea proiectului.

C.4. Proiectul intitulat „Studiu de percepție (sondaj de opinie) a publicului și a experților (judecători, procurori, avocați, personal auxiliar etc.) cu privire la performanța sistemului judiciar la momentul demarării „Proiectului de Reformă Judiciară”

Obiectivul proiectului s-a referit la monitorizarea progresului Programului Băncii Mondiale privind Reforma Sistemului Judiciar, prin evidențierea percepției asupra eficienței și responsabilității sistemului judiciar, atât înainte de implementarea Proiectului, precum și pe parcursul și la finalul implementării acestuia. S-a urmărit evaluarea percepției publicului și a experților cu privire la: performanțele sistemului judiciar în termeni de eficiență (celeritate, corectitudine, accesibilitate,

capacitate de a asigura executarea hotărârilor), transparență, integritate și profesionalism; stadiul actual și realizările în procesul de reformă a justiției.

Durata proiectului: 11 luni.

Consultant: The Gallup Romania.

Etapele de derulare și stadiul actual al proiectului: Proiectul a fost finalizat în februarie 2008. Documentul final de analiză a fost aprobat de Plenul CSM și publicat pe site-ul CSM. În cursul anului 2009 urmează a fi lansat un nou studiu de percepție de acest tip.

C.5. Proiectul referitor la utilizarea de „Servicii de consultanță pentru dezvoltarea unui sistem de învățământ continuu la distanță (pentru magistrații și grefierii în funcție) pentru INM și SNG”

Obiective: Obiectivul general al activității consultantului a fost asistența oferită INM și SNG în alegerea, adaptarea, implementarea și configurarea sistemului on-line de învățământ la distanță. La încheierea programului, INM și SNG au beneficiat de două sisteme separate de învățământ la distanță și de expertiză necesară folosirii acestor sisteme.

Etape parcurse: Procedura de selecție a consultantului a fost derulată de INM și DIPFIE-MJ, fiind alese companiile Siveco și Bull România. Proiectul a debutat în februarie 2008. Rapoartele inițiale, cele referitoare la stabilirea unei platforme de tip e-learning și la specificațiile hardware și software necesare pentru INM, respectiv SNG, precum și rapoartele finale au fost aprobate de Plenul CSM, proiectul fiind încheiat în luna septembrie 2008.

În perioada aprilie-septembrie 2008, Consultantul a derulat următoarele activități: definitivarea și instalarea versiunii finale a software-ului sistemului on-line de învățământ la distanță, precum și procedura tehnică a încărcării în sistem a cursurilor predate în cadrul INM și SNG (activități finalizate prin semnarea de către INM și SNG a unor rapoarte privind instalarea, testarea și încărcarea cursurilor); predarea CD-urilor cu pachetele de instalare ale aplicației software mai-sus menționate; instruirea formatorilor și specialiștilor IT din cadrul celor două instituții.

C.6. Proiectul referitor la utilizarea de „Servicii de consultanță pentru revizuirea sistemului de învățământ continuu în cadrul SNG”

Obiective: Obiectivul general al proiectului l-a constituit identificarea și dezvoltarea unui concept de training care să instituie metode eficiente de pregătire profesională pentru grefieri, asistență SNG pentru derularea unor sesiuni de pregătire în mai multe domenii, precum și dezvoltarea unei curricula pentru activitatea de formare continuă a SNG.

Etape parcurse: Procedura de selecție a fost derulată de SNG și DIPFIE-MJ, fiind ales East-West Management Institute, împreună cu Institutul Român de Training. Consorțiul a prezentat un

„Raport de început”, în ianuarie 2008, care a propus calendarul de implementare a proiectului și etapele de urmat, aprobat de SNG.

A fost prezentat apoi documentul intitulat „Raport de evaluare și Model conceptual pentru formarea continuă”, aprobat de Plenul CSM în mai 2008, urmat de un „Raport final”-care a cuprins propunerile de îmbunătățire a programei de formare continuă a SNG.

Raportul final, realizat în baza celui anterior, a prezentat proiectul de programă propus de consultant în vederea optimizării pregătirii continue a grefierilor. A fost avută în vedere o programă extinsă – inclusiv o Matrice ilustrativă a programei – pentru trei ani, în baza clasificării tuturor cursurilor existente și a propunerii a 44 de noi cursuri, în 11 domenii tematice principale. Proiectul a fost finalizat în luna iulie 2008.

Principalele propuneri formulate de consultant urmează a fi implementate, în baza priorităților stabilite de beneficiar. În acest sens, SNG, sub coordonarea grupului de lucru stabilit la nivelul CSM, a redactat un caiet de sarcini privind asistența tehnică pentru elaborarea modulelor de formare a formatorilor în patru domenii prioritare, care urmează să parcurgă procedurile de aprobare și derulare specifice Băncii Mondiale.

C7. Proiectul privind oferirea de asistență tehnică Școlii Naționale de Grefieri pentru dezvoltarea programelor analitice cuprinse în noua curricula a ȘNG, precum și pentru elaborarea a patru module de formare a formatorilor

Obiectivul general al proiectului este completarea și optimizarea activității de formare continuă în cadrul Școlii Naționale de Grefieri, în vederea asigurării unui nivel mai înalt al pregătirii profesionale a grefierilor, pentru soluționarea mai eficientă, competentă și rapidă, a cauzelor supuse judecării.

Obiective specifice:

1. dezvoltarea programelor analitice pentru fiecare materie cuprinsă în curricula care a făcut obiectul proiectului “Revizuirea activității de Perfecționare Continuă a Școlii Naționale de Grefieri”, finanțat de Banca Mondială, încheiat în 2008.
2. organizarea a patru module de formare a formatorilor însoțite de seminarii demonstrative de formare continuă a grefierilor în următoarele domenii: managementul schimbării, managementul timpului, managementul documentelor, precum și măsurarea și îmbunătățirea performanțelor instanței.
3. elaborarea și distribuirea a patru manuale, inclusiv materialele de sprijin pentru cele patru cursuri: managementul schimbării, managementul timpului, managementul documentelor, măsurarea și îmbunătățirea performanțelor instanței.

Stadiul derulării proiectului: Caietul de sarcini este în curs de definitivare, urmând a fi prezentat Plenului CSM, pentru dezbateri și aprobare.

5.5.6.2. Programe derulate de Ministerul Justiției

1. Asistență tehnică

Asistență pentru Ministerul Justiției – comunicare internă și externă: la nivelul Ministerului Justiției, au fost elaborate termenii de referință pentru selecția unei firme de consultanță care să elaboreze strategia de comunicare și planul de implementare al acestei strategii în cursul anului 2008. În septembrie 2008 a demarat procedura de licitație și se află în curs de desfășurare și în acest moment. Suntem în etapa de avizare a documentației de licitație din partea Băncii Mondiale. Estimăm semnarea contractului în aprilie 2009.

Asistență pentru Ministerul Justiției – dezvoltarea sistemului de management al calității: achiziție servicii de consultanță pentru „Implementarea sistemului de management al calității în cadrul aparatului propriu al Ministerului Justiției, în vederea certificării ISO 9001: 2001”, servicii cuprinse în cadrul componentei IV a Proiectului Reforma Sistemului Judiciar. Procedura de achiziție a acestor servicii a demarat în luna aprilie 2008. Procedura de achiziție s-a finalizat prin semnarea contractului cu firma S.C FIATEST Romania in luna decembrie 2008. Implementarea proiectului la nivelul Ministerului Justiției a început la 21 ianuarie 2009, conform contractului.

Asistență pentru achiziția serviciilor de consultanță pentru „Auditul DIPFIE – Proiectul privind Reforma Sistemului Judiciar LN 4811 – RO”, servicii cuprinse în cadrul componentei IV a Proiectului privind Reforma Sistemului Judiciar. A fost derulata procedura de achiziție finalizată prin semnarea contractului cu firma KPMG pentru o perioada de 3 ani. In anul 2008 a fost realizat auditul pentru prima etapa a proiectului.

Resource Management System - Sistem integrat de management al resurselor: Conceperea unui sistem cuprinzător de management al resurselor pentru sectorul judiciar, care să cuprindă managementul resurselor financiare, materiale și umane, precum și funcții de sprijin pentru management, prin furnizarea de servicii, bunuri și pregătire.

Implementatorul va derula activități de inițiere și organizare a proiectului, de analiză și de instruire, va demara activitățile de implementare și va livra licențele aferente sistemului. Procedura de licitație a demarat în anul 2008 și este în curs de desfășurare, prima etapă a procedurii, evaluarea ofertelor primite în prima etapă. (2 stage ICB)

2. Construcții, reabilitare clădiri – Componenta 1

- Reabilitare amenajare si extindere sediu **Judecătoria Blaj**: procedura de licitație a fost demarată în luna septembrie 2008. Licitatia va fi reluată deoarece ambele oferte primite au fost respinse.
- Reabilitare amenajare si extindere spații **Judecătoria Vișeu de Sus**: procedura de licitație a fost demarată în luna septembrie 2008. Urmează semnarea contractului la începutul anului 2009.
- Amenajare **Judecătorie Vatra Dornei**: procedura de licitație a fost demarată în luna septembrie 2008. Urmează semnarea contractului la începutul anului 2009.
- Reabilitare amenajare si extindere spații **Tribunalul vechi Baia Mare**: procedura de licitație a fost demarată în luna septembrie 2008. Urmează semnarea contractului la începutul anului 2009.

Proiectare:

Palatul de justiție Iași: în cursul anului 2008 a fost derulată procedura de achiziție a serviciilor de *proiectare*. Aceasta s-a finalizat cu semnarea contractului în luna octombrie 2008. Contractul se află în derulare.

Palatul de justiție Oradea: proiectare - reabilitare, amenajare si extindere - în cursul anului 2008 a fost derulată procedura de achiziție a serviciilor de *proiectare*. Aceasta s-a finalizat cu semnarea contractului în luna octombrie 2008. Contractul se află în derulare.

Tribunal Prahova: proiectare - reabilitare si amenajare sediu - în cursul anului 2008 a fost demarată procedura de achiziție a serviciilor de *proiectare*. Procedura se află în derulare. În prezent se desfășoară etapa de evaluare a ofertelor.

Tribunal Cluj: proiectare - mansardare si supraetajare aripa de est, amenajare **Palatul de justiție Turda:** în cursul anului 2008 a fost derulată procedura de achiziție a serviciilor de *proiectare*. Aceasta s-a finalizat cu semnarea contractului în luna octombrie 2008. Contractul se află în derulare.

Servicii de consultanță pentru dirigenția de șantier pentru obiectivele de investiții cuprinse în Proiect: A fost derulată procedura de achiziție în cursul anului 2008. S-a finalizat prin semnarea contractului în luna decembrie 2008. Contractul se află în derulare.

Servicii de consultanță pentru Auditul Tehnic Independent pentru obiectivele de investiții cuprinse în Proiect: A fost derulată procedura de achiziție în cursul anului 2008. S-a finalizat prin semnarea contractului în luna septembrie 2008. Contractul se află în derulare.

5.5.7. Colaborarea Ministerului Justiției și a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

5.5.7.1. Colaborarea Ministerului Justiției cu instituții și organisme internaționale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar – Activități desfășurate de Ministerul Justiției în colaborarea cu instituțiile comunitare

Monitorizarea progreselor înregistrate în cadrul mecanismului de cooperare și verificare (MCV)

Prin Raportul comprehensiv de monitorizare al Comisiei Europene din 26 septembrie 2006, respectiv prin Decizia Comisiei nr. 2006/928/CE din 13 decembrie 2006, a fost instituit **Mecanismul de Cooperare și Verificare**. Acesta constă în **patru condiționalități** care trebuie îndeplinite de România, una dintre acestea vizând **reforma sistemului judiciar**, iar celelalte trei, **lupta împotriva corupției**.¹²⁷ **Comisia Europeană evaluează progresele înregistrate de România în realizarea condiționalităților prin intermediul unor rapoarte prezentate cel puțin o dată la fiecare 6 luni** (art. 2 din Decizia Comisiei nr. 2006/928/CE).

Astfel, în perioada 19-23 mai 2008 a avut loc **o misiune de evaluare la care au participat experți independenți însoțiți de reprezentanți ai Comisiei Europene**, prilej cu care au fost organizate întâlniri atât la instituțiile centrale responsabile pe domenii MCV, cât și în teritoriu (instanțe, parchete și autorități locale).

De asemenea, în vederea **pregătirii Rapoartelor MCV ale Comisiei Europene din 23 iulie 2008 și februarie 2009**, Ministerul Justiției a transmis către CE rapoarte și documente de actualizare cuprinzând evoluțiile relevante în perioada de referință.¹²⁸

De asemenea, în perioada 8-11 decembrie 2008 a avut loc **o misiune de evaluare la care au participat experți ai Comisiei Europene**, prilej cu care au fost organizate întâlniri cu reprezentanți ai tuturor instituțiilor responsabile în cadrul MCV. Au avut loc **reuniuni bilaterale, atât cu experți ai Comisiei Europene cât și cu miniștri din Statele Membre**, pe parcursul cărora a fost abordată cu prioritate problematica MCV. Agenda ministrului justiției a inclus întâlniri cu: președintele Comisiei Europene, Jose Manuel Durao Barroso; secretarul general al Comisiei Europene, doamna Catherine Day; comisarul pentru Justiție, Libertate și Securitate, Jacques Barrot; întâlniri cu omologi din: Marea Britanie, Germania, Finlanda, Franța, Suedia, Italia, Ungaria, precum și reuniuni bilaterale cu înalți oficiali din majoritatea statelor membre.

¹²⁷ Cele patru condiționalități sunt reglementate în Anexa la *Decizia Comisiei nr. 2006/928/CE*

¹²⁸ Documentul intitulat Elemente de progres cuprinse în raportul cu privire la îndeplinirea condiționalităților stabilite în domeniul reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției este publicat pe site-ul Ministerului Justiției, www.just.ro.

5.5.7.2. Colaborarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a desfășurat, pe parcursul anului 2008, activități vizând următoarelor coordonate principale:

- a) Amplificarea, extinderea și diversificarea permanentă a cooperării la nivel regional, european și internațional;
- b) Dezvoltarea relațiilor cu EUROJUST, EUROPOL, Consiliul Europei, Comisia Europeană, Rețeaua Judiciară Europeană, Asociația Internațională a Procurorilor, Rețeaua Judiciară de Pregătire Europeană, SECI, SEEPAG, Ambasada SUA la București, parchetele europene;
- c) Specializarea procurorilor în domeniile prioritare prevăzute în Planul de Acțiune privind reforma sistemului judiciar și combaterea criminalității organizate;
- d) Desfășurarea activităților prevăzute în programele de cooperare internațională în curs de derulare precum și negocierea și încheierea unor programe noi în domeniu.

I. Potrivit competențelor sale specifice, **Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe** din cadrul PÎCCJ a desfășurat în cursul anului 2008, activitățile prevăzute în proiectele E-POC III „*Continuarea dezvoltării infrastructurii E-POC și extinderea lui în Statele Membre*” și AGIS 2006 „*Protecția victimelor traficului de ființe umane în cursul procesului penal și ulterior*”.

De asemenea, a început derularea programului AGIS cu tema „*Folosirea instrumentelor justiției penale din Uniunea Europeană*”.

Programul E-POC III „European Pool against Organised Crime” s-a desfășurat pe durata a 19 luni începând cu luna octombrie 2006.

E-POC III este al treilea proiect consecutiv de dezvoltare a software-ului E-POC. Proiectul a fost condus de Eurojust în colaborare cu Italia, Slovenia, Franța, Polonia, România și CM Sistemi SpA (Roma), în calitate de parteneri ai proiectului. În cadrul E-POC III, mecanismele folosite pentru schimbul informațiilor au fost extinse pentru a oferi opțiunea schimbului de date structurate între diferitele instalații. Această nouă funcție va permite ca informațiile, respectiv datele structurate aferente cazurilor, să fie schimbate între diferite instalații E-POC din statele membre și membrii naționali din cadrul Eurojust.

Au avut loc întâlniri de lucru în fiecare țară parteneră a proiectului, la Haga, la sediul EUROJUST, în Slovenia la Ministerul de Justiție din Ljubljana, la Poznan (Polonia), la București la sediul PÎCCJ, la Roma la sediul CM Sistemi.

Programul AGIS 2006 „*Protecția victimelor traficului de ființe umane în cursul procesului penal și ulterior*” a avut următoarele obiective: sporirea cunoștințelor privind drepturile victimelor în rândul practicienilor din domeniul juridic; utilizarea unor tehnici adecvate în cursul urmăririi penale; crearea unor grupuri de lucru și de structuri pentru asistarea victimelor infracțiunilor.

Partenerii acestui proiect au fost Institutul „Ludwig Boltzmann pentru drepturile omului” din Austria, Fundația Juridică pentru Cooperare Judiciară Internațională din RFG, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție din România, Organizația Non Guvernamentală „La Strada International”.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, împreună cu Institutul Național al Magistraturii, a organizat, în cursul anului 2008, **două stagii de pregătire pentru 10 magistrați din țări membre UE (Belgia, Italia, Spania)**. Aceste acțiuni fac parte din Programul de schimb al autorităților judiciare propus de Rețeaua Judiciară Europeană de Formare (EJTN).

În cadrul parteneriatului dintre Ministerul Public Român și **Fundația Germană pentru Cooperare Judiciară Internațională – IRZ**, au fost organizate, în cursul acestui an, în municipiul Brașov, 2 seminarii pe probleme specifice combaterii spălării banilor. S-a urmărit și se urmărește în continuare, crearea unei rețele în domeniul combaterii spălării banilor, prin organizarea unor întâlniri periodice ale procurorilor români specializați cu experți UE.

Totodată, trei procurori din cadrul structurilor teritoriale ale DIICOT au participat, în cursul anului 2008, la **Programul de Studii de Securitate** în limba engleză, organizat de Centrul „George C. Marshall” prin intermediul Ambasadei SUA la București.

II. În ceea ce privește Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, această structură, în cursul anului 2008, prin intermediul Biroului de Cooperare, Reprezentare și Asistență Judiciară Internațională, a colaborat cu organisme internaționale precum Eurojust, Interpol, Europol, SEEPAG, SECI și cu instituții similare din alte țări pentru derularea unor activități și programe comune.

În vederea cooperării și consultării reciproce cu organisme similare din alte țări, au avut loc schimburi de date și informații în legătură cu infracțiuni ce țin de competența Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și s-a asigurat asistența judiciară internațională potrivit Legii nr. 302/2004 modificată prin Legea nr. 224/2006.

Pe parcursul anului 2008, au fost semnate, **3 protocoale cu autoritățile judiciare din Marea Britanie, Bulgaria și Franța**, în vederea creării unor echipe comune de anchetă, protocoalele respective fiind, în prezent, în derulare.

Membrul național Eurojust a contribuit la organizarea unui număr de **7 întâlniri de cooperare operativă** între reprezentanți ai autorităților judiciare române și străine, la facilitarea constituirii unor echipe comune de anchetă cu Regatul Unit al Marii Britanii și Bulgaria, la aceste întâlniri participând și reprezentanți ai Europol.

Procurori ai Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism au participat, în cursul acestui an, la mai multe întâlniri de lucru desfășurate în România, în cadrul proiectului Schengen, **cu reprezentanți ai autorităților judiciare din Germania, MIRA, CCPI, Biroul Sirene**, la trei întâlniri organizate de SEEPAG și SECI pentru întărirea cooperării judiciare în zona de Sud-Est a Europei, organizate în Turcia și Albania (martie, iunie și noiembrie 2008).

În cadrul proiectului Phare finanțat de Uniunea Europeană în 2008, au avut loc în Belgia **4 vizite de studiu și seminarii în vederea întăririi cooperării româno-belgiene în domeniul investigării criminalității organizate.**

III. În același context, Secția de Resurse Umane și Documentare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a organizat, în perioada 13-14 octombrie 2008, la București, Conferința Națională privind Justiția pentru Minori, manifestare care a avut ca obiective prezentarea stadiului actual al justiției pentru minori în România și identificarea unor direcții de acțiune și măsuri de îmbunătățire a acesteia.

Conferința a beneficiat în ceea ce privește organizarea și desfășurarea sa, de sprijinul **Comunității Europene și al Ambasadei Regatului Țărilor de Jos la București**, reunind aproximativ 250 profesioniști din multiple domenii: experți independenți și experți internaționali, judecători, procurori, specialiști din cadrul poliției și Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului.

IV. În anul 2008, activitatea de colaborare a Direcției Naționale Anticorupție cu instituții și organisme internaționale a vizat, în principal, **trei obiective:**

1. Dezvoltarea, cu sprijinul expertizei deținute de instituțiile similare din UE și din alte state, de organizațiile internaționale și pe baza fondurilor externe alocate în acest scop, a capacității DNA de a-și îndeplini eficient misiunea de combatere a corupției la nivel înalt și mediu.

2. Participarea DNA la conferințe internaționale anticorupție și la reuniuni bilaterale cu procurori și funcționari guvernamentali ai altor state, în scopul promovării modelului instituțional al

DNA și al schimbului de experiență între DNA și instituții similare din străinătate cu atribuții în lupta împotriva corupției.

3. Participarea DNA la activitățile desfășurate în cadrul organizațiilor și rețelelor internaționale anticorupție în scopul promovării cooperării internaționale în domeniul luptei împotriva corupției și al creșterii gradului de implementare de către statele părți a convențiilor europene și internaționale care au ca obiect prevenirea și combaterea corupției.

Totodată, în cursul anului 2008, Direcția Națională Anticorupție a beneficiat de asistența **unor instituții străine și organizații internaționale în vederea perfecționării pregătirii profesionale a personalului său operativ.**

Astfel, cu sprijinul **Fundației Germane pentru Cooperare Judiciară Internațională (IRZ)**, au fost organizate 2 seminarii de pregătire profesională la care au participat 27 de procurori din cadrul structurilor centrală și teritoriale ale DNA.

Procurorii și personalul operativ al Direcției Naționale Anticorupție au participat, în cursul acestui an, la **conferințe și seminarii internaționale în domeniul luptei împotriva corupției**, fiind invitați să susțină prezentări vizând modelul instituțional al DNA și/sau aspecte practice privind investigarea în România a infracțiunilor de corupție și a fraudelor împotriva intereselor financiare ale Comunității Europene.

De asemenea, **procurorii DNA au fost invitați ca experți în cadrul unor programe internaționale pe domeniu**, în calitate de formatori de specialitate și de membri ai unor grupuri de lucru având ca obiectiv perfecționarea unor structuri instituționale anticorupție, recent create în alte state.

Totodată, la solicitarea unor autorități judiciare din alte țări sau a unor misiuni diplomatice străine la București, au fost organizate de **întâlniri de lucru și vizite studiu la sediul central al DNA.**

În cadrul activității desfășurate de Direcția Națională Anticorupție în cursul anului 2008, în domeniul cooperării internaționale, s-a urmărit și asigurarea prezenței acestei instituții, în calitate sa de parchet specializat anticorupție, ca partener activ în cadrul unor organizații internaționale cum ar fi **ONU sau Consiliul Europei.**

CAPITOLUL 6 - Concluzii privind principalele progrese înregistrate, vulnerabilități identificate și măsurile luate sau propuse pentru remedierea acestora

Principalele vulnerabilități care au grevat activitatea instanțelor de judecată și a parchetelor de lângă acestea pe parcursul anului 2008, ca și în perioadele de referință anterioare, au constat în supraîncărcarea cu lucrări, lipsa de unitate a practicii judiciare, insuficiența resurselor și nivelul redus al încrederii în justiție.

Sub aspect statistic, volumul de activitate al instanțelor judecătorești a continuat să crească și în anul 2008, ajungând în total, la nivelul instanțelor civile (excluzând Înalta Curte de Casație și Justiție) la 2.002.745 dosare, cu aproximativ 6% mai mult decât în anul precedent. Procentual, cea mai mare creștere s-a înregistrat la nivelul curților de apel, respectiv 10,7% față de anul precedent.

Pe parcursul anului instanțele judecătorești au soluționat 1.497.095 cauze, cu 3% mai mult decât în anul precedent. Procentual, operativitatea a înregistrat o ușoară scădere, de la aproximativ 81% în anul 2007 la 79,13% în anul 2008.

Această situație, în care a crescut numărul dosarelor soluționate în valoare nominală, însă, sub aspect procentual, operativitatea a scăzut semnifică faptul că ritmul creșterii dosarelor nou înregistrate depășește evoluția dosarelor soluționate, ceea ce înseamnă că situația supraîncărcării cu lucrări cu care se confruntă instanțele judecătorești s-a agravat în perioada de referință, devenind o problemă cronică care influențează negativ activitatea sistemului judiciar.

În ceea ce privește încărcătura de cauze pe judecător, și acest indicator a înregistrat creșteri la toate nivelurile de jurisdicție, cea mai mare încărcătură (ținând cont și de specificul tribunalelor și curților de apel, care judecă cauze atât în primă instanță, cât și în apel și recurs) înregistrându-se în prezent la nivelul tribunalelor, la care media națională de dosare pe post de judecător în schemă a fost de 705 cauze, iar încărcătura efectivă s-a situat la 800 cauze/judecător (față de judecătorii – 567, respectiv 632 cauze/judecător și curți de apel – 569, respectiv 595 cauze/judecător).

Dacă la judecătorii, ca urmare a eforturilor făcute pentru ocuparea posturilor vacante, evoluția indicelui încărcăturii efective/judecător a fost inferioară celui al încărcăturii/post de judecător în schemă (ritmul ocupării posturilor vacante fiind așadar superior celui al creșterii volumului de activitate), la instanțele superioare, la care funcționează judecători cu vechime mai mare, situația a fost agravată de accelerarea fără precedent a numărului de ieșiri din sistem prin pensionare (în special pe finalul anului 2008 și începutul anului 2009); această situație, imposibil de previzionat, a necesitat efectuarea unor ajustări la măsurile cuprinse în Strategia de resurse umane elaborată de Consiliul Superior al Magistraturii, rezolvarea ei de fond necesitând însă măsuri și din afara autorității judecătorești – respectiv din partea Executivului și Legislativului – spre a se da un semnal de stabilitate

al modului de reglementare a statutului magistratului, precum și pentru întărirea prestigiului și imaginii publice a sistemului judiciar, pentru a preveni agravarea acestei situații care amenință să pună în pericol stabilitatea sistemului.

Sub aspectul duratei de soluționare, deși marea majoritate a cauzelor sunt instrumentate de către instanțe cu celeritate (spre exemplu, la nivelul judecătorilor, în 89,9% dintre cauzele penale soluționate durata procedurii nu a depășit 6 luni), persistă în continuare cazuri în care soluționarea cauzelor este tergiversată, în principal ca urmare a unor factori obiectivi, ținând de inadecvarea reglementărilor procedurale față de noile realități sociale, dar și a unor factori subiectivi constând în modul defectuos de instrumentare a cauzelor sau specularea de către partea interesată a unor omisiuni sau a caracterului defectuos al normelor procesuale în vederea amânării soluționării cauzei. De asemenea, principiul dublului grad de jurisdicție, folosirea în exces a căilor ordinare și extraordinare de atac, precum și modificările succesive de competență constituie cauze importante de creștere a duratei de soluționare a cauzelor.

În vara anului 2008, Consiliul Superior al Magistraturii a instituit un mecanism de monitorizare, instituindu-se obligația raportării lunare de către instanțe a dosarelor mai vechi de un an, precum și a cazurilor în care a fost depășit termenul de motivare a hotărârii judecătorești, precum și a cauzelor care au determinat această situație. Această măsură, menită să pregătească intrarea în funcțiune a modulului administrativ al aplicației informatice ECRIS, a vizat tocmai creșterea gradului de responsabilizare a magistraților față de modul de instrumentare a cauzelor, în vederea garantării drepturilor fundamentale ale părților.

În ceea ce privește indicii de calitate ai funcționării instanțelor, ponderea atacabilității hotărârilor a crescut, majoritatea hotărârilor pronunțate continuând însă să rămână definitive sau, după caz, irevocabile prin neexercitarea căilor de atac (ponderea atacabilității hotărârilor pronunțate de judecătorii s-a situat la 19,7%, în timp ce hotărârile pronunțate de tribunale au fost atacate într-o proporție de 36,8%), indicii de desființare/modificare a hotărârilor pe grade de jurisdicție rămânând relativ constanți.

În ceea ce privește parchetele, volumul de activitate al acestora (excluzând Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetele militare) s-a situat în anul 2008 la 2.761.698 lucrări, din care 1.193.614 dosare penale. Ca și în anul precedent, cel mai mare volum de activitate s-a înregistrat la parchetele de pe lângă judecătorii – 1.970.609 lucrări (cu 8,6% mai multe față de anul precedent), din care 1.099.679 dosare penale (cu 11,4% mai multe decât în anul 2007). La parchetele de pe lângă tribunale și la cele de pe lângă curțile de apel volumul total de lucrări a înregistrat variații negative, însă a crescut numărul dosarelor penale de soluționat – cu 2,4%, respectiv cu 27,45%.

Pe total sistem, deși numărul de lucrări soluționate a crescut cu 1,7% (iar numărul dosarelor penale soluționate a crescut cu 6,7%), în exprimare procentuală operativitatea a înregistrat o variație

negativă, diminuându-se cu 3,49% în ceea ce privește lucrările, respectiv cu 6,5 % în ceea ce privește dosarele penale.

Încărcătura pe procuror a cunoscut o creștere semnificativă la nivelul parchetelor de pe lângă judecătoria (media națională de lucrări pe procuror a crescut cu 7,8%, ajungând la 1908 cauze, iar media națională de dosare penale pe procuror a crescut cu 12,5% la 1065 cauze), în timp ce la parchetele de pe lângă tribunale și la parchetele de pe lângă curțile de apel media națională de lucrări pe procuror a scăzut cu 15-16%, în timp ce media națională de dosare penale pe procuror a variat ne semnificativ, respectiv, la parchetele de pe lângă curțile de apel, a crescut cu 6,5%.

Datele statistice evidențiază în continuare un dezechilibru grav în ceea ce privește volumul de activitate și încărcătura între parchetele de pe lângă judecătoria și cele ierarhic superioare. Totuși, trebuie luate în considerare, pe lângă valorile nominale, și modul de reglementare a competenței materiale și complexitatea cauzelor instrumentate.

Sub aspectul indicilor calitativi, ponderea inculpațiilor achitați definitiv din totalul persoanelor trimise în judecată și ponderea restituirilor definitive dispuse de instanțe au variat ne semnificativ față de perioada anterioară de referință, situându-se în anul 2008 la 2,6%, respectiv aproximativ 0,4%.

Datele statistice, în special cele care evidențiază scăderea procentuală a operativității în ciuda creșterii numărului dosarelor soluționate în valori nominale, atât la instanțe, cât și la parchete, impun însă concluzia că s-a ajuns la limita la care creșterea gradului de eficiență a funcționării sistemului judiciar (în special, creșterea operativității și diminuarea duratei de soluționare a cauzelor, indicatori aflați în interconexiune) mai poate fi obținută exclusiv prin măsuri administrative și organizatorice, oricât de ferme ar fi acestea.

Este evident că o îmbunătățire de fond a modului de funcționare a sistemului trebuie să aibă la bază, în primul rând, modernizarea și eficientizarea cadrului procedural, prin cele două noi coduri de procedură (corelate cu noile norme de drept material stabilite prin noul Cod Civil și noul Cod Penal), precum și, în general, a cadrului legislativ, în special sub aspectul coerenței și stabilității. Excesul de reglementare – inflația legislativă, modificările foarte frecvente a actelor normative, reglementările contradictorii și folosirea în exces a modalității abrogării implicite (fenomene care se manifestă nu numai la nivelul legislației primare – legile și actele normative cu putere de lege, respectiv ordonanțele, dar și la acela al legislației secundare – hotărâri de guvern, regulamente, norme de aplicare) provoacă dificultăți nu numai pentru judecătoria și procurori, dar, mai grav, afectează previzibilitatea și accesibilitatea reglementărilor în anumite domenii și generează practică neunitară din partea instanțelor și parchetelor și neîncredere în actul de justiție din partea justițiabililor. Totodată, aceste situații

provoacă creșterea ponderii atacabilității hotărârilor, justițiabilii fiind stimulați să uzeze în exces căile de atac și descurajează metodele alternative de soluționare a litigiilor.

Noile Coduri, în special cele procesuale, constituie așadar premisa fundamentală pentru reorganizarea modului de funcționare a sistemului judiciar în vederea creșterii eficienței și celerității acestuia, fiind însă esențial ca acestea să fie adaptate realităților sociale din țara noastră, să cuprindă instituții și reglementări realiste, care să poată fi implementate și să aibă un înalt nivel calitativ. Totodată, intrarea în vigoare a noilor Coduri trebuie să fie susținută de asigurarea resurselor necesare, atât sub aspect uman și material.

Totodată, noile Coduri nu trebuie să constituie un obiectiv prin ele însele, ci numai fundamentul pentru declanșarea unui proces de îmbunătățire a întregului cadru legislativ. Un astfel de proces trebuie susținut prin colaborarea tuturor celor trei puteri ale statului în vederea garantării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor. În acest context, trebuie reamintit că în jurisprudența sa recentă Curtea Europeană a Drepturilor Omului a semnalat, într-un domeniu specific-protecția proprietății, cu privire specială la problema imobilelor naționalizate, că problema încălcării drepturilor recunoscute de Convenția de la Roma se poate pune și ca urmare a inadecvării cadrului legal și administrativ, a unor practici administrative sau judiciare necorespunzătoare sau ca urmare a lipsei de funcționalitate a Fondului Proprietatea.

În acest context, intrarea în vigoare a noilor Coduri se impune a fi corelată cu inițierea de către Ministerul Justiției a unor studii de impact pentru stabilirea resurselor necesare bunei implementări a acestora.

Noile norme de competență și aceste studii de impact, precum și valorificarea rezultatelor proiectelor aflate în derulare privind stabilirea gradelor unice de complexitate a cauzelor, volumul optim de activitate și degrevarea judecătorilor și procurorilor de sarcini non-judiciare constituie elemente care pot apoi fundamenta un proces de reechilibrare și modernizare a structurii sistemului judiciar, atât pe verticală, cât și pe orizontală prin redimensionarea și reechilibrarea schemelor de personal, înlăturarea inechităților existente în sistem și stimularea performanței, atât la nivel instituțional, cât și individual, al fiecărui magistrat în parte. Astfel, va deveni posibilă eliminarea discrepanțelor majore care rezidă, sub aspectul volumului de activitate și a încărcăturii, între diferite instanțe, cât și, la nivelul parchetelor, atât între parchetele aparținând diferitelor grade de jurisdicție, cât și între unele dintre parchetele de același grad.

O importanță deosebită în procesul de îmbunătățire a funcționării justiției ca serviciu public o prezintă și ocuparea posturilor vacante, fiind însă esențială păstrarea unor standarde profesionale ridicate la recrutarea în magistratură.

Eforturile desfășurate în acest sens, prin concursurile de admitere la Institutul Național al Magistraturii sau direct pe post pentru persoanele cu cel puțin 5 ani vechime în anumite funcții sau profesii juridice nu-și vor putea însă atinge scopul fără acțiunea fermă a tuturor celor trei puteri ale statului în vederea garantării stabilității statutului judecătorului sau procurorului și a refacerii prestigiului acestor profesii, în vederea limitării numărului de ieșiri din sistem, în special prin pensionare.

În același context, având în vedere că admiterea prin Institutul Național al Magistraturii presupune scurgerea unui interval de doi ani până la integrarea în sistem a persoanelor recrutate, iar admiterea direct pe post nu poate avea decât rezultate limitate în condițiile menținerii standardelor de selecție, devine deosebit de importantă instituirea unui calendar ferm și coerent de degrevare a judecătorilor și procurorilor de activitățile colaterale, nelegate de exercitarea funcției sociale specifice acestor profesii. În acest mod, ar fi posibilă obținerea unor efecte pozitive rapide cu privire la diminuarea supraîncărcării, cu consecința creșterii calității actului de justiție. Această degrevare trebuie să privească transferul către alte instituții sau către personal administrativ a unor atribuții suplimentare stabilite în sarcina magistraților prin reglementări speciale (cum ar fi atribuțiile exercitate în materie electorală, la Registrul Comerțului, în privința înființării asociațiilor și fundațiilor etc.), Consiliul Superior al Magistraturii formulând în cursul anului 2008 propuneri de modificare legislativă în acest sens, pe baza unui studiu privind cadrul legislativ existent și a unui studiu de drept comparat, propuneri transmise Ministerului Justiției, Consiliul neavând drept de inițiativă legislativă.

Pe de altă parte, degrevarea judecătorilor și procurorilor de unele sarcini nonjudiciare, în vederea concentrării activității acestora exclusiv spre atribuțiile specifice funcției îndeplinite, presupune transferul unor sarcini administrative către personalul auxiliar al instanțelor și parchetelor, proiectul pilot derulat în acest domeniu fiind evaluat în cursul anului 2008, cu rezultate pozitive. Extinderea proiectului, treptat, la nivel național presupune însă reexaminarea în mod corespunzător a schemelor instanțelor sub aspectul numărului și structurii personalului auxiliar de către ordonatorul principal de credite pentru instanțele judecătorești, calitate care, de lege late, revine Ministerului Justiției.

În sfârșit, trebuie subliniat că îmbunătățirea performanței sistemului judiciar nu trebuie să se bazeze exclusiv pe reformarea cadrului legislativ prin intrarea în vigoare a noilor Coduri, cu atât mai mult cu cât de la adoptare și până la aplicarea efectivă a acestora va fi necesar un interval de timp - probabil de un an - care să permită implementarea noilor dispoziții. Sistemul judiciar are nevoie de reacții imediate în vederea reducerii efectului factorilor negativi cu care se confruntă în special sub aspectul ocupării posturilor vacante și a stimulării rămânerii în sistem a magistraților care îndeplinesc condițiile pentru pensionarea anticipată, accelerarea ritmului proiectelor de degrevare a magistraților de activități colaterale funcției exercitate, promovarea medierii și a celorlalte metode alternative de

soluționare a litigiilor, dar și a efectuării unor ajustări legislative punctuale, imperios necesare, inclusiv sub aspect procedural.

Pe de altă parte, lipsa de unitate a jurisprudenței, cauzată de interpretările diferite care pot fi date anumitor probleme de drept (ca urmare a abundenței actelor normative, dintre care unele „se dublează” în reglementarea aceluiași domeniu, a frecventelor modificări operate atât asupra legislației primare, cât și a celei secundare, a neadaptării corespunzătoare la realitățile sociale interne a unor acte normative care transpun reglementări comunitare sau internaționale etc.) reprezintă unul dintre principalii factori negativi care influențează încrederea publicului în buna funcționare a justiției în serviciu public. Totodată, împrejurarea că jurisprudența este percepută ca imprevizibilă în unele domenii conduce la creșterea situațiilor litigioase în raporturile de natură socială, economică etc., fiind descurajată soluționarea amiabilă a acestora sau recurgerea la proceduri alternative de reglementare a litigiilor, de tipul medierii.

Deși, în special în anii 2007 și 2008, Înalta Curte de Casație și Justiție a depus eforturi serioase de unificare a practicii judiciare, evidențiate de numărul recursurilor în interesul legii pronunțate și de varietatea domeniilor la care s-au referit deciziile respective, eficacitatea acestora este afectată de volumul de activitate care se menține ridicat la instanța supremă, fiind total inadecvat unei instanțe de casație, al cărei rol primordial este asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii.

De asemenea, s-ar impune în mod necesar creșterea celerității cu care se efectuează în legislația internă ajustările impuse de hotărârile pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, dar și ca urmare a admiterii excepțiilor de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională a României.

Pe de altă parte, unele asociații profesionale a magistraților au criticat în anul 2008 asumarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a unor sarcini în procesul de stimulare a unificării practicii judiciare, pe considerentul că s-ar interfera astfel în domeniul de competență al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Înalta Curte de Casație și Justiție are competența exclusivă de a rezolva o chestiune de drept cu caracter obligatoriu pentru instanțe, pe calea recursului în interesul legii. Acțiunile Consiliului Superior al Magistraturii, de a promova, prin Institutul Național al Magistraturii, activitățile de formare profesională continuă în domeniul practicii neunitare, de a reglementa, prin regulamentul de ordine interioară al instanțelor, întâlniri periodice ale colectivelor de judecători pe aspecte de practică neunitară și de a monitoriza și pune în discuție cazurile de practică neunitară în cadrul întâlnirilor periodice ale membrilor comisiei specializate a Consiliului cu președinții de secție de la curțile de apel nu au adus însă în nici un fel atingere nici atributului instanței supreme de a asigura unificarea jurisprudenței și nici independenței instanțelor, Consiliul urmărind numai crearea cadrului necesar în vederea stimulării

procesului de unificare a practicii judiciare prin schimbul liber de informație profesională și bune practici între magistrați.

Pe de altă parte, este de remarcat că toate pârgurile de unificare a practicii judiciare existente în actualul cadru legislativ presupun o intervenție post-factum, după ce se constată apariția cazurilor de practică neunitară, iar potrivit dispozițiilor procedurale deciziile de recurs în interesul legii nu produc efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și cu privire la situația părților din acele procese, efectul unificator al practicii producându-se numai pentru viitor.

Ca urmare, încă din cursul anului 2006 Consiliul Superior al Magistraturii a elaborat un proiect legislativ care ar institui un mecanism de prevenire a apariției cazurilor de practică neunitară, de tipul „întrebării preliminare” din sistemul jurisdicțional al Curții de Justiție a Comunităților Europene, care ar permite completelor de judecată de la curțile de apel să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție solicitându-i tranșarea anticipată a unei probleme de drept susceptibilă să nască interpretări diferite.

Folosirea unui astfel de mecanism, în completarea procedurii de recurs în interesul legii ar putea fi de natură să conducă la o accelerare a procesului de unificare a jurisprudenței, care să fie perceptibilă la nivelul justițiabilului, permițându-i să aprecieze în deplină cunoștință de cauză între soluționarea amiabilă a litigiului sau apelul la justiție.

Intensificarea luptei împotriva corupției, la toate nivelurile, continuă să constituie o prioritate a sistemului judiciar. Totodată, aceasta constituie una dintre cele patru benchmark-uri monitorizate de Uniunea Europeană în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare. Dincolo de aspectele ridicate în acest domeniu odată cu aderarea României cu Uniunea Europeană, lupta împotriva corupției trebuie asumată de judecătorii și procurorii români în virtutea deosebitului rol social pe care îl presupune exercitarea acestor funcții, această formă de criminalitate afectând în mod direct și puternic exercițiul drepturilor și libertăților recunoscute cetățenilor și fiind cu atât mai periculoasă cu cât acest tip de fapte este săvârșit tocmai de reprezentanți ai puterii de stat.

Astfel încât, fiecărui organ al puterii judiciare, în sfera sa de competență îi revine sarcina de a cerceta faptele de corupție semnalate, de a stabili adevărul judiciar și de a aplica cu fermitate dispozițiile legale corespunzătoare, fie că avem în vedere faza urmăririi penale, fie pe cea desfășurată în fața instanței. În același timp, într-un stat de drept lupta împotriva oricărei forme de criminalitate presupune desfășurarea activității judiciare strict în cadrul procesual prescris de legiuitor, cu respectarea garanțiilor stipulate de lege pentru toate persoanele implicate, inclusiv aceea învinuită de săvârșirea unei fapte penale.

Totodată, revine organelor judiciare obligația de a combate corupția în toate domeniile vieții sociale, inclusiv, și chiar cu prioritate, cazurile constatate în interiorul sistemului judiciar.

Prin răspunsurile transmise la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii prezentului raport instanțele și parchetele au arătat, în unanimitatea răspunsurilor transmise, că trebuie manifestată zero toleranță față de cazurile de corupție descoperite în rândurile magistraților și a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor, astfel de persoane trebuind eliminate de îndată din sistem și urmărite și sancționate penal.

În ceea ce privește fenomenul corupției în general, instanțele consideră că cele mai eficiente măsuri pentru creșterea eficienței activității de combatere a acestuia constau în judecarea cu celeritate a acestor cazuri (accelerarea procedurii judiciare, cu respectarea drepturilor procedurale fundamentale), precum și în intensificarea activităților de formare profesională în domeniul luptei împotriva corupției și a criminalității economice financiare. Un astfel de efect ar putea fi de generat și prin înăsprirea de către legiuitor a condițiilor de suspendare condiționată a pedepselor aplicate în astfel de cauze, prin mediatizarea hotărârilor definitive de condamnare, în vederea realizării rolului preventiv-educativ al pedepsei penale, dar și prin orientarea pedepselor în astfel de cauze spre limitele superioare prevăzute de lege.

Cât privește parchetele, cele mai eficiente căi de intensificare a luptei împotriva corupției constau, în ordine, în accelerarea procedurilor judiciare în astfel de cauze, formarea profesională specializată a procurorilor, aplicarea unor pedepse spre limitele superioare prevăzute de lege, înăsprirea condițiilor de suspendare condiționată a pedepselor privative de libertate și mediatizarea, cu scop de prevenție, a hotărârilor definitive de condamnare¹²⁹.

În altă ordine de idei, trebuie remarcat că fenomenul corupției poate fi și trebuie combătut deopotrivă și prin mijloace indirecte, precum creșterea gradului de transparență a activității instanțelor și parchetelor, reducerea birocrăției și îmbunătățirea modului de organizare a activității de lucru cu publicul.

În anul 2008 nivelul încrederii publice în justiție a rămas la cote scăzute, iar imaginea justiției a fost afectată negativ prin anumite luări de poziție ale unor reprezentanți ai altor puteri ale statului, prin modul de prezentare din partea mass-media a unor soluții pronunțate de instanțe sau măsuri dispuse de parchete, precum și prin exacerbarea și extrapolarea asupra întregului judiciar a unor cazuri izolate ale unor magistrați acuzați de încălcări ale legii sau de abateri deontologice.

În exercitarea funcției lor, atât judecătorii, cât și procurorii au obligația de rezervă cu privire la aparițiile și afirmațiile publice pe care le fac. De asemenea, magistrații nu pot comenta dosare aflate pe

¹²⁹ Atât instanțele, cât și parchetele, au apreciat în majoritate că în interiorul sistemului judiciar fenomenul corupției are o intensitate mai mică decât cea din alte domenii ale vieții sociale și se manifestă în special în rândul categoriilor profesionale care participă sau contribuie la desfășurarea procedurilor judiciare, iar nu neapărat în rândul magistraților sau a personalului auxiliar.

rol, iar examinarea legalității soluțiilor pronunțate se face exclusiv prin căile de atac prevăzute de lege, un control administrativ pe fond al hotărârilor judecătorești fiind incompatibil cu principiul independenței justiției, care stă la fundamentul statului de drept și al democrației constituționale.

În același timp, soluționând situații litigioase, în care o parte va cădea în pretenții și va fi inevitabil nemulțumită, justiția este permanent expusă criticii acelei părți a publicului ale cărei opinii sau interese corespund cu acelea ale părții care a pierdut procesul.

În același timp, justiția nu poate rămâne izolată, atât ca putere a statului, cât și ca serviciu publică ea fiind chemată să protejeze drepturile și libertățile cetățenilor și să asigure posibilitatea exercitării acestora.

În acest context, reprezentanții celorlalte puteri ale statului trebuie să se abțină de la atitudinile publice prin care se extrapolează anumite situații individuale sau stări de lucru particulare la nivelul întregului sistem judiciar. Blamarea publică a sistemului judiciar atât pentru propriile sale deficiențe, dar și pentru altele, care nu-i aparțin este o metodă facilă, dar nu conduce la rezolvarea problemelor acestuia, iar, pe termen lung, prin perturbarea echilibrelor sociale conduce la consecințe grave pentru funcționarea sistemului democratic. Spre exemplu, fiecare condamnare a României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului este prezentată în mod public ca un eșec exclusiv al sistemului judiciar național, în timp ce mecanismul de protecție a drepturilor prevăzute de Convenție presupune cooperarea puterilor statului, iar încălcarea Convenției este cauzată nu de puține ori de deficiențele cadrului legal care reglementează anumite materii (atribut al Legiuitorului), de unele practici administrative, de nefuncționalitatea unor structuri care intră în sfera de competență a Executivului – de tipul Fondului Proprietatea sau de neexecutarea de către un organ administrativ a unei hotărâri judecătorești.

În aceeași ordine de idei, sunt de remarcat extrapolarea total nejustificată a unor cazuri izolate privind nerespectarea legii sau a deontologiei profesionale de către unii magistrați la nivelul întregului corp profesional, precum și blamul ridicat împotriva unei întregi categorii profesionale pentru adoptarea unei atitudini absolut normale într-o societate democratică (apelul la justiție al unei persoane pentru a-și apăra drepturile, drept care, conform Constituției, nu poate fi îngrădit), cu atât mai mult cu cât informațiile prezentate în sprijinul acestor alegații au fost de multe ori tendențioase, incomplete sau eronate.

Temperarea discursului reprezentanților celorlalte puteri ale statului cu privire la justiție, precum și atitudinea unei atitudini pro-active din partea acestora, dincolo de nivelul pur declarativ, pentru rezolvarea problemelor sistemului, ar fi în atât în interesul întăririi statutului profesilor de judecător sau procuror, cu consecința reducerii numărului de ieșiri din sistem de îndată ce sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru pensionare, precum și a atragerii celor mai valoroși juriști către aceste profesii, cât și, în special, în interesul milioanele de cetățeni care se adresează în fiecare an sistemului judiciar.

În același timp, sistemul judiciar însuși trebuie să manifeste o atitudine mult mai fermă față de abaterile săvârșite de unii judecători și procurori, în special în cazurile în care se constată reaua credință sau vătămarea gravă a drepturilor și intereselor legitime ale justițiabililor. Corpul magistraților trebuie să rămână unul de elită, corupția, incompetența sau dezinteresul față de exigențele funcției îndeplinite sunt inadmisibile și trebuie sancționate prin intermediul procedurilor prevăzute de lege.

Este însă deopotrivă de important ca opinia publică să dețină un set minim de informații cu privire la principiile care guvernează activitatea judiciară, astfel încât să înțeleagă corect constrângerile impuse de respectarea principiului legalității, al imparțialității, precum și a exigențelor procedurale.

Ceea ce opinia publică este îndreptățită să aștepte din partea instanțelor și parchetelor este de a face aplicarea legii, în mod profesionist, diligent și de bună credință. Nu se poate cere însă instanțelor și parchetelor, a căror rațiune este de a se supune legii, să facă judecăți asupra oportunității sau moralității unor comportamente, care nu depășesc însă limitele impuse de lege, sau să acționeze contra unor dispoziții legale, considerate, la un moment dat, de către opinia publică, chiar în majoritate, greșite ori prea permissive. Astfel de corecții opinia publică le poate impune numai prin organele sale reprezentative cu activitate legiuitoare, o soluție contrară nefăcând decât să deschidă calea arbitrariului și a abuzului. Într-o societate democratică orice persoană, de orice ar fi învinuită, are dreptul să fie urmărită penal sau judecată strict în concordanță cu dispozițiile legii, iar soluția procurorului sau hotărârea judecătorească nu se poate întemeia pe prejudecăți, convingeri de natură personală sau pe considerente de popularitate a deciziei.

Astfel fiind, în societatea modernă relația stabilită de sistemul judiciar cu opinia publică, prin intermediul principalei surse de informare a acesteia – mass-media, are o importanță fundamentală.

Din acest punct de vedere, deși s-au stabilit legături normale, de colaborare, în relația curentă a instanțelor și parchetelor cu mass-media, desfășurată prin intermediul rețelei de purtători din cadrul fiecărei unități judiciare, în cazuri izolate, cu impact mediatic și emoțional puternic au continuat să se manifeste unele exagerări și interpretări eronate din partea presei, pe de o parte, precum și unele atitudini necooperante în relația cu mass-media din partea instanțelor și parchetelor.

Orice litigiu judiciar, și cu atât mai mult cauzele penale, nu poate fi soluționat decât în cadrul prescris de lege, procesele nu se pot judeca în studiouri de televiziune sau redacții de ziar. De asemenea, instituțiile media trebuie să aibă în vedere că justiția este un serviciu public vital pentru cetățeni, aceștia putând fi interesați de multe alte aspecte privind funcționarea acestuia decât de cele care prezintă caracter senzațional. De asemenea, chiar dacă libertatea presei și dreptul la libera exprimare îngăduie, fără îndoială, emiterea unor judecăți de valoare asupra oricăror aspecte de interes public, inclusiv dacă acestea privesc soluții dispuse de organele judiciare nu este mai puțin adevărat că informarea corectă a publicului presupune examinarea cu răspundere a circumstanțelor fiecărei cauze și informarea publicului

asupra tuturor aspectelor relevante, inclusiv principiile procesului judiciar și dispozițiile legale după care instanțele și parchetele sunt ținute să acționeze în cazul respectiv, soluția organului judiciar trebuind privită exclusiv prin prisma acestora, iar nu prin aceea a unor elemente sau convingeri personale.

În aceeași măsură, instanțele și parchetele trebuie să dezvolte o relație de parteneriat cu instituțiile media, fiind obligate nu numai să-și exercite atribuțiile în conformitate cu legea, dar să permită publicului să perceapă în mod direct aceste aspecte, prin asigurarea unui maxim de transparență al procedurilor judiciare, în limitele impuse de protecția datelor cu caracter personal, a drepturilor și libertăților fundamentale ale părților și de exigențele impuse prin instituirea caracterului nepublic al anumitor faze ale procedurii judiciare.

Creșterea gradului de încredere în justiție nu se poate fundamenta exclusiv pe măsuri de imagine, deși relațiile publice constituie un aspect indispensabil al activității oricărui serviciu public, ea trebuie să aibă la bază o îmbunătățire concretă și perceptibilă a modului în care instanțele și parchetele relaționează cu justițiabilii.

Astfel, repartizarea aleatorie a cauzelor, conduita personală a judecătorilor și procurorilor, soluționarea cauzelor cu maximum de celeritate permis de circumstanțele fiecărei spețe, asigurarea caracterului unitar al practicii judiciare, precum și sancționarea promptă a abaterilor de la îndatoririle profesionale constituie premisele redobândirii încrederii publice în justiție, reușita acestui proces trebuind însă să se fundamenteze pe cooperarea autorității judiciare cu celelalte puteri ale statului în vederea implementării de soluții rapide și eficiente de modernizare și eficientizare a sistemului judiciar, precum și pe stabilirea unui parteneriat cu mijloacele de informare în masă în vederea informării corecte și complete a cetățenilor.

În sfârșit, se impune a fi subliniată importanța activității desfășurate în anul 2008 de cele două instituții de formare profesională aflate în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii – Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri. Fie că ne referim la creșterea gradului de specializare a magistraților, fie că avem în vedere creării premiselor pentru implementarea și extinderea proiectului de transfer al atribuțiilor non-judiciare către personalul auxiliar, formarea continuă a personalului din sistemul judiciar rămâne unul dintre pilonii asigurării creșterii calității actului de justiție. Dispozițiile Legii nr.303/2004, respectiv ale Legii nr.567/2004, care impun participarea magistraților la programe de formare continuă cel puțin o dată la 3 ani, respectiv a personalului auxiliar cel puțin o dată la 5 ani, rămân problematice față de ritmul diversificării și specializării ramurilor de drept, creșterea complexității raporturilor sociale, creșterea numărului cauzelor cu elemente de extraneitate, respectiv față de noile amenințări legate de terorism, criminalitatea informatică și criminalitatea economico-financiară.

În aceste condiții și date fiind realitățile financiare impuse de criza economică, ambele instituții vor fi nevoite pentru anul 2009 să-și redimensioneze programele de formare și să le completeze prin dezvoltarea activităților de formare desfășurate în manieră descentralizată.

Este însă deosebit de important ca statul român să-și asume necesitatea menținerii caracterului prioritar al procesului de reformă a sistemului judiciar, în cadrul căruia programele de formare continuă sunt indispensabile, inclusiv prin asigurarea resurselor necesare dezvoltării acestor activități, precum și sub aspectul garantării bunei desfășurări a activității curente a instanțelor și parchetelor, cu atât mai mult cu cât criza economică este de așteptat să provoace, pe parcursul anului 2009, creșterea stărilor litigioase din societate, cu consecințe directe sub aspectul numărului litigiilor de natură civilă (în special comercială), precum și evoluții negative ale stării infracționale, aspecte care necesită un răspuns imediat și ferm din partea sistemului judiciar.

Percepția instanțelor și parchetelor asupra factorilor care le-au afectat negativ activitatea pe parcursul anului 2008 și modalitatea de combatere a acestora¹³⁰

În percepția instanțelor¹³¹, principalele vulnerabilități cu care s-a confruntat sistemul judiciar în perioada de referință s-au datorat unor factori precum: - numărul redus de judecători și personal auxiliar raportat la volumul de activitate (supraîncărcarea instanțelor); - instabilitatea legislativă accentuată și incoerența legislației; - existența practicii judiciare neunitare; - adoptarea unor reglementări de drept material și procesual preluate fără o adaptare concretă la condițiile autohtone; - condiții materiale improprii de desfășurare a activității; - imposibilitatea realizării unei specializări eficiente pe materii a judecătorilor din lipsă de cadre; - percepția negativă a opiniei publice cu privire la justiție; - perceperea răspunderii materiale a judecătorilor ca o presiune psihică în activitatea jurisdicțională; - durata relativ ridicată de soluționare a cauzelor; - sedii nefuncționale; - afirmațiile defăimătoare la adresa sistemului; - lipsa protecției magistraților și a personalului auxiliar (cu excepția formulării cererilor de asigurarea protecției); - existența unor discriminări salariale, comparativ cu alte categorii asimilate magistraților și cu magistrații procurori; - presiunile exercitate de mass-media; - insuficiența cunoaștere a mecanismelor de funcționare a instanțelor de judecată, inclusiv de către mass-media; - numeroasele sesizări și reclamații precum și comentarii nejustificate pe marginea hotărârilor din partea justițiabililor și mass-mediei; - supraestimarea sau subestimarea importanței categoriilor de activități etc.

¹³⁰ Subsecțiune realizată pe baza datelor comunicate de instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

¹³¹ Datele din prezentul paragraf sunt sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de către curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

Pentru combaterea/remedierea acestor vulnerabilități, instanțele judecătorești au propus măsuri precum: - redimensionarea schemelor de personal (judecători și personal auxiliar); - ocuparea posturilor vacante; - asigurarea unor sedii corespunzătoare și a fondurilor necesare bunei funcționări; - promovarea procedurilor alternative de soluționare a litigiilor; - stabilitate legislativă și adoptarea unor coduri de procedură eficiente, adaptate realităților societății românești; - depunerea unor eforturi sporite, din partea sistemului judiciar, în sensul asigurării transparenței, imparțialității și independenței actului de justiție, precum și a sporirii încrederii cetățeanului în autoritatea judecătorească; - stabilirea, prin dispozițiile procesuale, a unui comportament mai riguros al participanților la proces (părți, avocați, prezenta acestora pe parcursul procesului, sancționarea neprezentării părților); - asigurarea protecției atunci când există temeri și suspiciuni privind siguranța personalului –măsuri imediate; - intensificarea eforturilor I.C.C.J. și a C.S.M. de unificare a practicii judiciare; - o mai bună comunicare cu mass-media și societatea civilă, evidențierea dificultăților cu care se confruntă sistemul, dar și a rezultatelor pozitive; - ordonatorul de credite, atât pentru magistrații judecători cât și pentru magistrații procurori să fie Consiliul Superior al Magistraturii. Reglementarea instituțională dintre Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției să fie asemănătoare celei Consiliul Superior al Magistraturii - Ministerul Public; - preocuparea fiecărui magistrat pentru creșterea încrederii în justiție, mediatizarea corespunzătoare a activității instanțelor, informarea corectă și asigurarea dreptului la replică ori de câte ori apar în presă articole denigratoare.

În ceea ce privește parchetele, acestea au indicat că principalii factori care le-au influențat negativ activitatea în anul 2008 au constat în: - instabilitatea legislativă și excesul de reglementare; - imaginea negativă a sistemului judiciar; - insuficiența personalului și numărul posturilor vacante; - volumul mare de activitate; - încărcătura mare de dosare pe procuror; - lipsa protecției magistraților din punct de vedere al asigurării pentru despăgubiri datorate unei culpe profesionale; - practica neunitară; - alocarea unor resurse materiale insuficiente pentru desfășurarea activității în condiții optime; - incoerența sistemului de promovare a magistraților (cei din parchete obișnuite și D.N.A., respectiv D.I.I.C.O.T.); - neimplicarea reală a Consiliului Superior al Magistraturii în apărarea imaginii și drepturilor magistraților; - promovarea în funcții de conducere a unor magistrați fără abilități manageriale; - lipsa de interes pentru promovarea în funcții de conducere; - fonduri insuficiente, logistica necorespunzătoare etc.

Măsurile propuse de parchete au vizat: redimensionarea statelor de funcții și personal corelate cu competențele materiale ale parchetelor; - redistribuirea activităților nonjudiciare către personalul auxiliar sau consilieri specializați; - abrogarea unor acte normative depășite de situația reală și adoptarea unor legi / coduri gândite în mod unitar, - necesitatea unui sistem mai permisiv - zonal - de recrutare, pentru magistrați și personalul auxiliar; - simplificarea procedurilor de urmărire penală; - întărirea

independenței procurorului; - asigurarea ocupării cu celeritate a posturilor vacante; - definitivarea legislației privind salariile magistraților; - efectuarea unor modificări legislative cu privire la durata mandatelor pentru funcțiile de conducere , raționalizarea examenelor , stimularea materială a funcțiilor de conducere etc.

Anexa 1 – Încărcătura și volumul instanțelor în anul 2008
Încărcătura și volumul judecătorilor pe anul 2008
(ordonare în funcție de cauzele pe judecător)
Media națională pe judecător

632

Media națională pe schema

567

Nr crt	INSTANTA	Cauze pe judecător	Cauze pe schema	Posturi vacante la 31 decembrie 2008	volum
1	JUD. JIBOU	60	15	3	60
2	JUD. AGNITA	206	206	0	822
3	JUD. ROSIORI DE VEDE	272	272	0	3258
4	JUD. RADUCANENI	275	275	0	1376
5	JUD. INSURATEI	310	310	0	1241
6	JUD. FAGET	312	312	0	1247
7	JUD. SALISTE	333	333	0	1331
8	JUD. TURNU MAGURELE	343	343	0	3084
9	JUD. FAUREI	349	349	0	1745
10	JUD. CARANSEBES	354	329	1	4603
11	JUD. INTORSURA BUZAULUI	360	360	0	1080
12	JUD. HUNEDOARA	365	365	1	4382
13	JUD. MOLDOVA-NOUA	369	277	1	1106
14	JUD. AVRIG	384	307	1	1536
15	JUD. LUDUS	386	386	0	1928
16	JUD. BOZOVICI	395	395	0	1184
17	JUD. BABADAG	396	396	0	1584
18	JUD. MEDIAS	400	367	0	4399
19	JUD. MOINEȘTI	400	373	1	5601
20	JUD. CURTEA DE ARGES	402	358	2	3219
21	JUD. ORSOVA	403	322	1	1612
22	JUD. HOREZU	407	362	1	3258
23	JUD. CAMPULUNG	410	378	1	4917
24	JUD. DEJ	417	417	0	3339
25	JUD. CAMPENI	420	367	2	2937
26	JUD. PASCANI	422	369	2	5902
27	JUD. FILIASI	428	428	0	2141
28	JUD. SINAIA	434	434	1	2604
29	JUD. BALCEȘTI	439	351	1	1757
30	JUD. BREZOI	441	441	0	2205
31	JUD. PODUL TURCULUI	452	452	1	1355
32	JUD. RAMNICU SARAT	454	454	0	3177
33	JUD. BLAJ	454	454	0	1816
34	JUD. TARGU SECUIESC	456	456	2	2278
35	JUD. MACIN	457	343	1	1371
36	JUD. PATARLAGELE	464	464	0	2782
37	JUD. CORABIA	466	466	0	2794
38	JUD. HATEG	467	467	1	1867
39	JUD. BALS	468	468	0	3741
40	JUD. TIRNAVENI	470	470	2	1880

41	JUD. FETESTI	472	472	0	4244
42	JUD. ORASTIE	473	473	0	1893
43	JUD. BUZAU	479	479	1	12451
44	JUD. POGOANELE	481	481	1	1924
45	JUD. SOMCUTA MARE	482	482	0	963
46	JUD. COSTESTI	482	413	3	2893
47	JUD. NASAUD	491	491	0	3926
48	JUD. MEDGIDIA	493	462	1	7392
49	JUD. HUSI	494	424	0	2965
50	JUD. TARGOVISTE	494	473	4	10875
51	JUD. BEIUS	494	371	1	2966
52	JUD. NEGRESTI-OAS	497	415	1	2487
53	JUD. SEGARCEA	499	499	0	2495
54	JUD. BUHUSI	505	404	1	2020
55	JUD. CAMPINA	505	472	3	7073
56	JUD. ONESTI	505	442	1	7075
57	JUD. ODORHEIU SECUIESC	508	423	0	2538
58	JUD. MIZIL	510	510	2	3060
59	JUD. DRAGASANI	512	512	0	5631
60	JUD. TULCEA	516	485	2	8251
61	JUD. RUPEA	518	518	0	1554
62	JUD. HIRSOVA	521	521	0	1042
63	JUD. SAVENI	522	418	1	2089
64	JUD. SECTORUL 4	523	472	1	14634
65	JUD. FAGARAS	524	524	0	4714
66	JUD. ORAVITA	526	420	1	2102
67	JUD. TOPOLOVENI	526	421	1	2105
68	JUD. OLTENITA	527	475	1	4747
69	JUD. SECTORUL 6	528	508	1	13728
70	JUD. ZIMNICEA	531	443	0	2657
71	JUD. BAILESTI	532	456	0	3191
72	JUD. VASLUI	536	477	1	8579
73	JUD. TECUCI	537	537	0	5372
74	JUD. STREHAIA	537	418	2	3761
75	JUD. TARGU CARBUNESTI	540	504	1	7558
76	JUD. CARACAL	541	541	0	7568
77	JUD. MORENI	541	541	0	3246
78	JUD. CALARASI	545	500	1	5995
79	JUD. DROBETA TURNU SEVERIN	546	507	2	14203
80	JUD. SECTORUL 3	548	510	4	21928
81	JUD. MANGALIA	551	551	0	4959
82	JUD. BARLAD	559	399	2	5585
83	JUD. PIATRA NEAMT	565	447	8	10739
84	JUD. BRAILA	566	566	2	14726
85	JUD. BAIA DE ARAMA	567	425	2	1700
86	JUD. RAMNICU VALCEA	568	568	2	13622
87	JUD. LIPOVA	569	569	0	2274
88	JUD. GAIESTI	572	572	0	4574
89	JUD. PITESTI	577	557	4	16724
90	JUD. ALEXANDRIA	580	435	1	5224
91	JUD. ARAD	582	562	1	16870
92	JUD. PUCIOASA	583	583	2	2916

93	JUD. ROMAN	585	501	2	7016
94	JUD. SECTORUL 2	587	539	4	19949
95	JUD. SIGHISOARA	593	508	0	3558
96	JUD. LEHLIU	597	477	0	2386
97	JUD. BOTOSANI	599	537	3	15570
98	JUD. SIBIU	599	599	0	13776
99	JUD. GHEORGHIEI	600	480	0	2400
100	JUD. TARGU JIU	600	584	1	21011
101	JUD. BRAD	604	453	1	1813
102	JUD. VALENII DE MUNTE	611	611	0	4884
103	JUD. VATRA DORNEI	613	511	2	3063
104	JUD. GURA HUMORULUI	613	613	0	3676
105	JUD. HUEDIN	620	496	1	2478
106	JUD. SFANTU GHEORGHE	625	555	1	4997
107	JUD. TIMISOARA	626	601	0	30669
108	JUD. FOCSANI	626	578	2	15026
109	JUD. BAIA MARE	630	575	1	13221
110	JUD. GHERLA	637	637	0	5735
111	JUD. AIUD	641	498	2	4484
112	JUD. DETA	641	481	1	1922
113	JUD. VIDELE	643	643	1	3214
114	JUD. ORADEA	645	488	10	16116
115	JUD. HIRLAU	646	517	0	2583
116	JUD. SLOBOZIA	647	601	3	8413
117	JUD. ADJUD	650	520	1	2598
118	JUD. PETROSANI	653	580	2	10440
119	JUD. TOPLITA	657	493	0	1972
120	JUD. DEVA	657	657	1	10518
121	JUD. BISTRITA	663	626	1	11264
122	JUD. SECTORUL 5	679	569	1	17653
123	JUD. PLOIESTI	683	664	5	23915
124	JUD. CALAFAT	687	572	1	3434
125	JUD. URZICENI	690	431	3	3451
126	JUD. SUCEAVA	703	489	7	11246
127	JUD. RESITA	717	586	2	6450
128	JUD. ALBA IULIA	723	626	2	9395
129	JUD. VINJU MARE	723	620	0	4337
130	JUD. MIERCUREA CIUC	727	509	0	5089
131	JUD. CRAIOVA	732	732	0	35848
132	JUD. IASI	732	687	1	33667
133	JUD. NOVACI	733	611	0	3665
134	JUD. MOTRU	739	657	1	5913
135	JUD. DOROHOI	745	745	0	4472
136	JUD. SLATINA	751	649	3	14269
137	JUD. LUGOJ	752	376	6	4510
138	JUD. BACAU	753	692	9	25598
139	JUD. ALESU	755	378	1	2265
140	JUD. RADAUTI	757	649	2	9082
141	JUD. GURAHONT	759	380	2	1518
142	JUD. BUFTEA	763	712	1	10687
143	JUD. PANCIU	769	615	1	3077
144	JUD. TIRGU LAPUS	775	517	0	1550

145	JUD. SALONTA	785	785	0	2356
146	JUD. DRAGOMIRESTI	787	525	1	1574
147	JUD. CLUJ NAPOCA	790	768	0	27639
148	JUD. TARGU MURES	792	693	1	16630
149	JUD. ZARNESTI	799	685	1	4796
150	JUD. TURDA	801	744	1	10409
151	JUD. SATU MARE	806	652	2	13694
152	JUD. CAREI	808	505	3	4040
153	JUD. MARGHITA	814	489	2	2443
154	JUD. BRASOV	824	734	5	27176
155	JUD. CAMPULUNG MOLDOVENESC	828	709	1	4965
156	JUD. TARGU NEAMT	829	622	0	4973
157	JUD. INEU	832	693	1	4158
158	JUD. RACARI	844	844	0	5910
159	JUD. FALTICENI	849	637	2	5096
160	JUD. BOLINTIN VALE	855	855	0	6843
161	JUD. SANNICOLAUL MARE	865	649	1	2594
162	JUD. REGHIN	876	547	0	4378
163	JUD. BECLEAN	879	660	1	2638
164	JUD. VISEUL DE SUS	881	629	2	4403
165	JUD. SECTORUL 1	883	792	12	30906
166	JUD. BICAZ	893	715	1	3573
167	JUD. ZALAU	958	718	1	8621
168	JUD. TARGU BUJOR	963	481	2	1925
169	JUD. GALATI	967	717	5	22233
170	JUD. CORNETU	975	975	0	6826
171	JUD. GIURGIU	1004	1004	0	16063
172	JUD. LIESTI	1018	1018	0	2035
173	JUD. CONSTANTA	1046	1023	4	48093
174	JUD. CHISINEU CRIS	1070	535	2	2140
175	JUD. DARABANI	1071	714	1	2141
176	JUD. MURGENI	1084	542	1	1084
177	JUD. SIMLEUL SILVANIEI	1334	667	2	2668
178	JUD. SEBES	1474	737	2	2948
179	JUD. SIGHETUL MARMATIEI	1622	695	4	4866
	TOTAL			237	1221007

Încărcătura și volumul tribunalelor pe anul 2008

(ordonare in functie de cauzele pe judecator)

Media națională pe judecator

800

Media națională pe schema

705

Nr crt	INSTANTA	Cauze pe judecator	Cauze pe schema	Posturi vacante la 31 dec 2008	Volum
1	Trib. Comercial Arges	349	349	0	2325
2	Trib. Minori si Familie Brasov	403	484	1	1531
3	Trib. Comercial Mures	423	423	0	3138
4	TRIB. BISTRITA NASAUD	468	468	0	6467
5	TRIB. CALARASI	483	410	2	4939
6	TRIB. COVASNA	496	426	2	3962

7	TRIB. BRAILA	512	471	0	7034
8	TRIB. SIBIU	526	510	0	10280
9	TRIB. IALOMITA	543	483	0	5519
10	TRIB. VRANCEA	557	557	0	8731
11	TRIB. BUZAU	561	561	0	9056
12	TRIB. HARGHITA	588	588	0	6062
13	TRIB. VALCEA	593	530	3	10331
14	TRIB. SALAJ	598	598	0	5455
15	TRIB. CARAS SEVERIN	610	534	3	7910
16	TRIB. NEAMT	618	618	0	10543
17	TRIB. MURES	639	639	0	8918
18	TRIB. TELEORMAN	646	646	2	10148
19	TRIB. BRASOV	659	586	1	17073
20	TRIB. DAMBOVITA	663	574	1	12918
21	TRIB. BOTOSANI	668	668	0	9934
22	TRIB. CLUJ	695	650	1	11011
23	TRIB. SATU MARE	708	649	0	9599
24	TRIB. ARAD	710	642	3	11522
25	TRIB. ALBA	718	667	1	12534
26	TRIB. DOLJ	729	718	2	31719
27	TRIB. OLT	768	685	3	11011
28	Trib. Comercial Cluj	787	787	1	5456
29	TRIB. MEHEDINTI	790	691	4	18114
30	TRIB. GALATI	807	691	4	15409
31	TRIB. TULCEA	821	704	1	6375
32	TRIB. IASI	845	731	4	21715
33	TRIB. PRAHOVA	948	734	6	17194
34	TRIB. CONSTANTA	951	852	3	25006
35	TRIB. ARGES	963	752	2	12460
36	TRIB. VASLUI	984	738	5	8468
37	TRIB. BACAU	1028	810	3	15552
38	TRIB. BUCURESTI	1035	833	8	98362
39	TRIB. BIHOR	1053	766	3	15351
40	TRIB. MARAMURES	1060	848	4	12691
41	TRIB. HUNEDOARA	1062	781	4	17416
42	TRIB. GORJ	1080	1055	1	30209
43	TRIB. TIMIS	1133	984	5	21976
44	TRIB. GIURGIU	1194	955	2	8261
45	TRIB. SUCEAVA	1217	869	3	16862
	Total			88	616547

Încărcătura și volumul curților de Apel pe anul 2008

(ordonare în funcție de cauzele pe judecător)

Media națională pe judecător **595**

Media națională pe schema **569**

Nr crt	INSTANTA	Cauze pe judecător	Cauze pe schema	Posturi vacante la 31 dec 2008	volum
1	C.A. PITESTI	386	367	1	5822
2	C.A. BACAU	398	385	1	4860
3	C.A. BRASOV	438	438	0	6038
4	C.A. SUCEAVA	478	478	0	6725
5	C.A. IASI	484	484	0	7197
6	C.A. PLOIESTI	514	504	0	9722
7	C.A. CLUJ	524	494	1	9806
8	C.A. ORADEA	548	548	0	6208
9	C.A. ALBA IULIA	584	522	1	7774
10	C.A. TIRGU MURES	596	571	0	5051
11	C.A. GALATI	605	573	1	7919
12	C.A. BUCURESTI	618	566	3	41959
13	C.A. CONSTANTA	682	659	0	8388
14	C.A. TIMISOARA	730	700	2	12868
15	C.A. CRAIOVA	917	905	0	24854
	Total			10	165191

Anexa 2 – indicele de casare

Indicele de casare si ponderea schimbarii hotaririlor la Curtile de apel in anul 2008

Instanta	Ponderea atacabilitatii % (col3/col2)*100	Ponderea schimbarii hotaririi % (col7/col2)*100	apeluri si recursuri solutionate din care:	apeluri si recursuri admise	indicele de casare % (col7/col6)*100
1	4	5	6	7	8
C.A. ALBA IULIA	24.5%	7.1%	5517	1584	28.7%
C.A. PITESTI	40.3%	10.6%	4078	1049	25.7%
C.A. BACAU	27.6%	7.6%	3377	889	26.3%
C.A. ORADEA	37.8%	9.8%	4079	1097	26.9%
C.A. SUCEAVA	41.4%	8.9%	5337	1174	22.0%
C.A. BRASOV	35.9%	18.6%	7118	2269	31.9%
C.A. BUCURESTI	38.8%	10.0%	24693	6774	27.4%
C.A. CLUJ	31.4%	8.8%	7134	2070	29.0%
C.A. CONSTANTA	34.2%	8.5%	4933	1273	25.8%
C.A. CRAIOVA	38.3%	6.0%	19131	3298	17.2%
C.A. GALATI	34.5%	7.6%	5568	1323	23.8%
C.A. IASI	35.8%	7.3%	4856	1082	22.3%
C.A. TIRGU MURES	43.1%	11.8%	3843	1088	28.3%
C.A. PLOIESTI	37.2%	11.1%	7800	2258	28.9%
C.A. TIMISOARA	46.6%	8.7%	9558	1847	19.3%
Total	36.8%	8.9%	117022	29075	24.8%

Indicele de casare si ponderea schimbarii hotaririlor la tribunale in anul 2008

Instanta	Ponderea atacabilitatii % (col3/col2)*100	Ponderea schimbarii hotaririi % (col7/col2)*100	apeluri si recursuri solutionate	apeluri si recursuri admise	Indicele de casare % (col7/col6)*100
1	4	5	6	7	8
TRIB. ALBA	18.9%	6.1%	2789	962	34.5%
TRIB. ARAD	19.9%	6.3%	4042	1365	33.8%
TRIB. ARGES	22.8%	7.8%	5249	1754	33.4%
TRIB. BACAU	15.4%	4.8%	4184	1485	35.5%
TRIB. BIHOR	21.6%	5.8%	3676	1090	29.7%
TRIB. BISTRITA NASAUD	11.8%	3.6%	1518	460	30.3%
TRIB. BOTOSANI	16.4%	4.7%	2975	906	30.5%
TRIB. BRASOV	17.5%	4.4%	4805	1148	23.9%
TRIB. BRAILA	16.5%	4.8%	2242	647	28.9%
TRIB. BUZAU	20.5%	5.6%	3399	876	25.8%
TRIB. CARAS SEVERIN	18.3%	8.1%	2497	913	36.6%
TRIB. CALARASI	15.8%	5.9%	1766	663	37.5%
TRIB. CLUJ	13.7%	4.1%	5012	1519	30.3%
TRIB. CONSTANTA	17.2%	5.5%	6772	2353	34.7%
TRIB. COVASNA	15.0%	4.5%	847	277	32.7%

TRIB. DAMBOVITA	17.9%	5.8%	3809	1261	33.1%
TRIB. DOLJ	20.0%	6.2%	7094	2250	31.7%
TRIB. GALATI	19.8%	6.4%	3923	1365	34.8%
TRIB. GIURGIU	16.2%	5.5%	2791	897	32.1%
TRIB. GORJ	24.7%	8.0%	7821	2414	30.9%
TRIB. HARGHITA	15.5%	6.0%	1485	554	37.3%
TRIB. HUNEDOARA	16.8%	4.4%	3852	1069	27.8%
TRIB. IALOMITA	13.0%	3.7%	1699	487	28.7%
TRIB. IASI	23.1%	7.1%	6929	2218	32.0%
TRIB. MARAMURES	19.7%	6.5%	4191	1345	32.1%
TRIB. MEHEDINTI	21.6%	7.5%	4232	1458	34.5%
TRIB. MURES	17.7%	5.6%	3404	1046	30.7%
TRIB. NEAMT	20.7%	7.6%	3818	1423	37.3%
TRIB. OLT	16.5%	5.3%	3757	1204	32.0%
TRIB. PRAHOVA	20.2%	6.2%	6152	1850	30.1%
TRIB. SATU MARE	18.1%	5.8%	2622	872	33.3%
TRIB. SALAJ	18.3%	5.0%	1379	373	27.0%
TRIB. SIBIU	18.3%	5.8%	2825	970	34.3%
TRIB. SUCEAVA	23.2%	7.5%	6389	2110	33.0%
TRIB. TELEORMAN	13.5%	3.3%	1915	488	25.5%
TRIB. TIMIS	24.3%	6.2%	6252	1728	27.6%
TRIB. TULCEA	19.1%	4.6%	1582	395	25.0%
TRIB. VASLUI	19.9%	5.5%	2621	745	28.4%
TRIB. VALCEA	21.7%	7.0%	4120	1419	34.4%
TRIB. VRANCEA	19.9%	8.1%	2981	1250	41.9%
TRIB. BUCURESTI	26.7%	6.9%	26355	6707	25.4%
Total	19.7%	6.0%	175771	54316	30.9%

Anexa 3 – operativitatea instanțelor

Operativitate judecătorească

Curti de apel	Volum	solutionate	suspendate	operativitate
JUD. JIBOU	60	0	0	0.00%
JUD. SALONTA	2356	1387	52	60.20%
JUD. VALENII DE MUNTE	4884	2733	451	61.65%
JUD. ALESU	2265	1276	267	63.86%
JUD. TIRGU LAPUS	1550	946	73	64.05%
JUD. BICAZ	3573	2211	147	64.54%
JUD. TARGU MURES	16630	10204	988	65.23%
JUD. SIMLEUL SILVANIEI	2668	1729	123	67.94%
JUD. ZALAU	8621	5716	250	68.28%
JUD. ZARNESTI	4796	3071	300	68.31%
JUD. GALATI	22233	13661	2314	68.58%
JUD. BUHUSI	2020	1307	127	69.04%
JUD. RESITA	6450	4353	149	69.08%
JUD. SANNICOLAUL MARE	2594	1740	114	70.16%
JUD. CORNETU	6826	4289	756	70.66%
JUD. SECTORUL 1	30906	20855	1847	71.77%
JUD. MANGALIA	4959	3242	449	71.88%
JUD. HATEG	1867	1284	85	72.05%
JUD. LUGOJ	4510	3044	286	72.06%
JUD. REGHIN	4378	3045	154	72.09%
JUD. CHISINEU CRIS	2140	1385	222	72.21%
JUD. MARGHITA	2443	1647	170	72.46%
JUD. AVRIG	1536	1065	68	72.55%
JUD. TOPOLOVENI	2105	1494	49	72.67%
JUD. NEGRESTI-OAS	2487	1684	198	73.57%
JUD. BREZOI	2205	1526	131	73.58%
JUD. PIATRA NEAMT	10739	7118	1068	73.60%
JUD. RUPEA	1554	1103	60	73.83%
JUD. AIUD	4484	3121	266	73.99%
JUD. HOREZU	3258	2278	194	74.35%
JUD. BOLINTIN VALE	6843	4815	371	74.40%
JUD. SIGHISOARA	3558	2423	306	74.51%
JUD. BRASOV	27176	18513	2347	74.56%
JUD. CLUJ NAPOCA	27639	18878	2345	74.63%
JUD. GHEORGHIEI	2400	1746	62	74.68%
JUD. TIMISOARA	30669	20774	2899	74.81%
JUD. BECLEAN	2638	1612	489	75.01%
JUD. FOCSANI	15026	10797	668	75.20%
JUD. CAMPINA	7073	5093	323	75.45%
JUD. SECTORUL 3	21928	15406	1543	75.58%
JUD. SUCEAVA	11246	8076	581	75.72%
JUD. SECTORUL 2	19949	13885	1654	75.90%
JUD. FALTICENI	5096	3619	341	76.11%
JUD. CONSTANTA	48093	32777	5171	76.36%
JUD. BACAU	25598	18371	1560	76.42%
JUD. COSTESTI	2893	2109	136	76.50%

JUD. ALBA IULIA	9395	6628	741	76.59%
JUD. IASI	33667	23813	2661	76.80%
JUD. DEVA	10518	7757	420	76.82%
JUD. SINAIA	2604	1924	103	76.93%
JUD. FAGET	1247	907	68	76.93%
JUD. SFANTU GHEORGHE	4997	3670	235	77.07%
JUD. ORSOVA	1612	1179	83	77.11%
JUD. GIURGIU	16063	11447	1259	77.32%
JUD. CARANSEBES	4603	3423	185	77.48%
JUD. ORADEA	16116	12362	209	77.71%
JUD. SATU MARE	13694	10134	679	77.86%
JUD. TIRNAVENI	1880	1398	86	77.93%
JUD. PLOIESTI	23915	17886	977	77.98%
JUD. LUDUS	1928	1446	76	78.08%
JUD. VASLUI	8579	6192	649	78.08%
JUD. SEBES	2948	2143	205	78.13%
JUD. SIGHETUL MARMATIEI	4866	3572	307	78.35%
JUD. PASCANI	5902	4359	345	78.44%
JUD. TARGOVISTE	10875	8130	519	78.51%
JUD. RADUCANENI	1376	961	153	78.58%
JUD. RAMNICU SARAT	3177	2411	114	78.71%
JUD. SIBIU	13776	10414	551	78.74%
JUD. PATARLAGELE	2782	2097	120	78.78%
JUD. TARGU SECUIESC	2278	1608	237	78.78%
JUD. BEIUS	2966	2228	141	78.87%
JUD. PITESTI	16724	12367	1086	79.08%
JUD. MOTRU	5913	4370	401	79.28%
JUD. BARLAD	5585	4253	227	79.38%
JUD. BRAILA	14726	11170	658	79.40%
JUD. DETA	1922	1473	69	79.49%
JUD. ALEXANDRIA	5224	4142	28	79.72%
JUD. SEGARCEA	2495	1799	241	79.81%
JUD. PUCIOASA	2916	2234	118	79.84%
JUD. TARGU NEAMT	4973	3884	112	79.90%
JUD. TOPLITA	1972	1519	71	79.91%
JUD. ADJUD	2598	1977	125	79.94%
JUD. HUEDIN	2478	1893	113	80.04%
JUD. SLATINA	14269	10536	1108	80.05%
JUD. BISTRITA	11264	8031	1257	80.25%
JUD. INTORSURA BUZAULUI	1080	817	64	80.41%
JUD. STREHAIA	3761	2567	569	80.42%
JUD. RAMNICU VALCEA	13622	10507	575	80.53%
JUD. SOMCUTA MARE	963	723	66	80.60%
JUD. BOTOSANI	15570	12002	686	80.64%
JUD. TULCEA	8251	6203	562	80.67%
JUD. BUZAU	12451	9524	647	80.68%
JUD. MIERCUREA CIUC	5089	3816	361	80.71%
JUD. BRAD	1813	1408	70	80.78%
JUD. ORASTIE	1893	1473	70	80.80%
JUD. AGNITA	822	634	40	81.07%
JUD. HIRLAU	2583	1972	152	81.12%
JUD. TURDA	10409	8187	329	81.22%

JUD. BAIA DE ARAMA	1700	1234	182	81.29%
JUD. FAGARAS	4714	3591	303	81.41%
JUD. RADAUTI	9082	7113	347	81.43%
JUD. ORAVITA	2102	1558	191	81.53%
JUD. SECTORUL 4	14634	10867	1335	81.71%
JUD. CAREI	4040	3166	167	81.75%
JUD. DROBETA TURNU SEVERIN	14203	10894	878	81.76%
JUD. GAiesti	4574	3511	280	81.77%
JUD. CURTEA DE ARGES	3219	2431	247	81.80%
JUD. HIRSOVA	1042	831	27	81.87%
JUD. PODUL TURCULUI	1355	1007	126	81.94%
JUD. BAIA MARE	13221	10263	712	82.04%
JUD. DARABANI	2141	1746	18	82.24%
JUD. VATRA DORNEI	3063	2425	119	82.37%
JUD. HUSI	2965	2284	195	82.45%
JUD. INSURATEI	1241	984	53	82.83%
JUD. FETESTI	4244	3394	148	82.86%
JUD. MACIN	1371	1090	56	82.89%
JUD. BALCESTI	1757	1285	210	83.06%
JUD. LIPOVA	2274	1864	30	83.07%
JUD. URZICENI	3451	2747	155	83.34%
JUD. ARAD	16870	13391	832	83.50%
JUD. FAUREI	1745	1410	57	83.53%
JUD. BAILESTI	3191	2410	306	83.54%
JUD. LEHLIU	2386	1924	83	83.54%
JUD. SECTORUL 5	17653	13353	1672	83.56%
JUD. GURA HUMORULUI	3676	2937	163	83.60%
JUD. MIZIL	3060	2436	151	83.74%
JUD. TARGU BUJOR	1925	1531	97	83.75%
JUD. MURGENI	1084	859	60	83.89%
JUD. BLAJ	1816	1427	115	83.89%
JUD. CAMPULUNG MOLDOVENESC	4965	4109	73	83.99%
JUD. DEJ	3339	2778	35	84.08%
JUD. CRAIOVA	35848	27028	3719	84.12%
JUD. ROMAN	7016	5532	443	84.16%
JUD. BUFTEA	10687	8225	924	84.25%
JUD. ODORHEIU SECUIESC	2538	2097	49	84.25%
JUD. FILIASI	2141	1666	166	84.35%
JUD. SECTORUL 6	13728	10854	862	84.36%
JUD. TARGU CARBUNESTI	7558	5769	742	84.64%
JUD. VIDELE	3214	2692	40	84.81%
JUD. MEDGIDIA	7392	6052	262	84.88%
JUD. MEDIAS	4399	3465	324	85.03%
JUD. SAVENI	2089	1734	55	85.25%
JUD. SALISTE	1331	1113	27	85.35%
JUD. CAMPULUNG	4917	3963	275	85.37%
JUD. RACARI	5910	4899	186	85.59%
JUD. HUNEDOARA	4382	3642	130	85.65%
JUD. ONESTI	7075	5783	356	86.07%
JUD. DRAGOMIRESTI	1574	1323	37	86.08%
JUD. MOLDOVA-NOUA	1106	909	52	86.24%

JUD. SLOBOZIA	8413	7017	281	86.29%
JUD. CORABIA	2794	2374	49	86.48%
JUD. NOVACI	3665	2929	294	86.89%
JUD. GHERLA	5735	4875	126	86.91%
JUD. TECUCI	5372	4417	292	86.95%
JUD. PETROSANI	10440	8623	526	86.98%
JUD. MOINESTI	5601	4597	316	86.98%
JUD. ZIMNICEA	2657	2254	70	87.13%
JUD. VINJU MARE	4337	3586	223	87.17%
JUD. BABADAG	1584	1337	59	87.67%
JUD. BOZOVICI	1184	1029	11	87.72%
JUD. MORENI	3246	2814	41	87.80%
JUD. LIESTI	2035	1740	55	87.88%
JUD. POGOANELE	1924	1596	127	88.81%
JUD. CAMPENI	2937	2449	180	88.83%
JUD. NASAUD	3926	3057	485	88.84%
JUD. CARACAL	7568	6488	276	88.97%
JUD. DOROHOI	4472	3970	25	89.27%
JUD. TARGU JIU	21011	17054	1921	89.33%
JUD. OLTENITA	4747	4040	247	89.78%
JUD. VISEUL DE SUS	4403	3781	202	90.00%
JUD. PANCIU	3077	2708	74	90.18%
JUD. DRAGASANI	5631	4804	310	90.28%
JUD. CALARASI	5995	5339	99	90.55%
JUD. GURAHONT	1518	1231	168	91.19%
JUD. TURNU MAGURELE	3084	2848	21	92.98%
JUD. ROSIORII DE VEDE	3258	3002	61	93.90%
JUD. INEU	4158	3801	135	94.48%
JUD. BALS	3741	3401	184	95.61%
JUD. CALAFAT	3434	3224	125	97.43%

Operativitate tribunale

Tribunal	Volum	Solutionate	Suspendate	Operativitate
TRIB. BIHOR	15351	8630	869	59.59%
T Comercial Mures	3138	1840	233	63.34%
TRIB. BACAU	15552	9911	765	67.03%
TRIB. HARGHITA	6062	4007	101	67.22%
Trib Comercial Arges	2325	1464	173	68.03%
TRIB. BOTOSANI	9934	6788	46	68.65%
TRIB. PRAHOVA	17194	12106	310	71.70%
TRIB. BUCURESTI	98362	68261	4617	72.82%
TRIB. ARGES	12460	8584	795	73.59%
TRIB. CONSTANTA	25006	16821	2221	73.82%
TRIB. TIMIS	21976	15587	941	74.10%
TRIB. SIBIU	10280	7492	396	75.80%
TRIB. HUNEDOARA	17416	12609	854	76.13%
TRIB. VALCEA	10331	7497	503	76.28%
TRIB. COVASNA	3962	2798	324	76.91%
TRIB. NEAMT	10543	7933	252	77.09%
TRIB. SATU MARE	9599	7251	260	77.64%

TRIB. VASLUI	8468	6226	455	77.70%
TRIB. GALATI	15409	11529	590	77.80%
Trib Comercial Cluj	5456	4075	263	78.47%
TRIB. TULCEA	6375	4713	376	78.56%
TRIB. BRASOV	17073	12792	813	78.67%
TRIB. BRAILA	7034	5452	109	78.73%
TRIB. IASI	21715	16221	1178	78.98%
TRIB. MURES	8918	6868	303	79.72%
TRIB. TELEORMAN	10148	8056	115	80.30%
TRIB. GIURGIU	8261	6443	322	81.16%
TRIB. ALBA	12534	9505	851	81.36%
TRIB. DAMBOVITA	12918	10159	480	81.68%
TRIB. VRANCEA	8731	7071	87	81.80%
TRIB. ARAD	11522	8910	678	82.17%
TRIB. OLT	11011	8917	264	82.97%
TRIB. BUZAU	9056	7479	94	83.45%
TRIB. MEHEDINTI	18114	14543	707	83.55%
TRIB. BISTRITA NASAUD	6467	5038	455	83.80%
T Minori si Familie Brasov	1531	1225	78	84.31%
TRIB. MARAMURES	12691	10263	591	84.82%
TRIB. DOLJ	31719	24959	2500	85.42%
TRIB. SUCEAVA	16862	14301	299	86.34%
TRIB. GORJ	30209	25865	459	86.94%
TRIB. CARAS SEVERIN	7910	6925	0	87.55%
TRIB. CALARASI	4939	4239	132	88.18%
TRIB. SALAJ	5455	4763	90	88.78%
TRIB. CLUJ	11011	9033	892	89.27%
TRIB. IALOMITA	5519	5080	82	93.43%

Operativitate curți de apel

Curti de apel	Volum	Solutionate	Suspendate	Operativitate
C.A. BUCURESTI	41959	30119	1879	75.15%
C.A. ORADEA	6208	4684	183	77.74%
C.A. GALATI	7919	6161	269	80.54%
C.A. IASI	7197	5657	185	80.68%
C.A. CRAIOVA	24854	20365	537	83.75%
C.A. TIRGU MURES	5051	4203	126	85.34%
C.A. CLUJ	9806	8311	150	86.07%
C.A. ALBA IULIA	7774	6520	252	86.68%
C.A. BRASOV	6038	5012	295	87.27%
C.A. SUCEAVA	6725	5852	33	87.45%
C.A. CONSTANTA	8388	6850	555	87.45%
C.A. PITESTI	5822	4943	191	87.78%
C.A. PLOIESTI	9722	8380	199	88.00%
C.A. BACAU	4860	4069	257	88.40%
C.A. TIMISOARA	12868	10781	759	89.03%

Anexa 4 – încărcătura și volumul parchetelor

Încărcătura și volumul parchetelor de pe lângă curțile de apel pe anul 2008

(ordonare în funcție de cauzele pe procuror)

				<i>Media națională pe procuror</i>	65
				<i>Media națională pe schema</i>	56
Nr crt	Parchetul de pe lângă curtea de apel	Dosare pe procuror	Dosare pe schemă	Volum	
1	*TARGU MURES (act.pr.)	22	22	280	
2	*CLUJ (act.pr.)	36	33	499	
3	*ORADEA (act.pr.)	40	37	480	
4	*BRASOV (act.pr.)	41	32	451	
5	*GALATI (act.pr.)	45	45	720	
6	*TIMISOARA (act.pr.)	55	47	711	
7	*SUCEAVA (act.pr.)	56	47	617	
8	*IASI (act.pr.)	58	53	692	
1	*ALBA IULIA (act.pr.)	62	62	867	
2	*CONSTANTA (act.pr.)	63	59	949	
3	*PLOIESTI (act.pr.)	78	72	1013	
4	*PITESTI (act.pr.)	78	60	783	
5	*CRAIOVA (act.pt.)	84	79	1267	
6	*BUCURESTI (act.pr.)	101	63	3140	
7	*BACAU (act.pr.)	112	104	1455	
	Total			13924	

Încărcătura și volumul parchetelor de pe lângă tribunale pe anul 2008

(ordonare în funcție de cauzele pe procuror)

				<i>Media națională pe procuror</i>	110
				<i>Media națională pe schema</i>	90
Nr crt	Parcetel de pe lângă tribunalul	Dosare pe procuror	Dosare pe schemă	Volum	
1	.CALARASI (act.pr.)	30	25	302	
2	.NEAMT (act.pr.)	37	37	553	
3	.TELEORMAN (act.pr.)	40	40	521	
4	.ARAD (act.pr.)	43	40	601	
5	.OLT (act.pr.)	46	43	556	
6	.MEHEDINTI (act.pr.)	53	41	534	
7	.ALBA (act.pr.)	61	56	726	
8	.CARAS-SEVERIN (act.pr.)	65	44	522	

9	.VILCEA (act.pr.)	69	69	963
10	.COVASNA (act.pr.)	69	55	554
11	.IALOMITA (act.pr.)	71	58	641
12	.ARGES (act.pr.)	74	48	816
13	.BIHOR (act.pr.)	75	65	904
14	.DOLJ (act.pr.)	76	72	1435
15	.BACAU (act.pr.)	80	43	643
16	.BUZAU (act.pr.)	82	82	1061
17	.SUCEAVA (act.pr.)	82	71	988
18	.GALATI (act.pr.)	85	54	1023
19	.GORJ (act.pr.)	86	80	1116
20	.MARAMURES (act.pr.)	87	53	695
21	.HUNEDOARA (act.pr.)	88	88	1234
22	.MURES (act.pr.)	93	62	744
23	.DIMBOVITA (act.pr.)	94	69	1035
24	.VASLUI (act.pr.)	94	94	1132
25	.SIBIU (act.pr.)	97	71	1064
26	.HARGHITA (act.pr.)	102	79	711
27	.TULCEA (act.pr.)	111	100	997
28	.BISTRITA- NASAUD(act.pr.)	114	114	1143
29	.SATU MARE (act.pr.)	119	59	713
30	.PRAHOVA (act.pr.)	119	82	1313
31	.SALAJ (act.pr.)	121	121	1207
32	.BRASOV (act.pr.)	123	69	1111
33	.BRASOV MINORI (act.pr.)	129	64	257
34	.GIURGIU (act.pr.)	134	80	804
35	.BUCURESTI (act.pr.)	137	115	7809
36	.BOTOSANI (act.pr.)	149	138	1791
37	.CLUJ (act.pr.)	166	147	2493
38	.TIMIS (act.pr.)	182	172	3098
39	.IASI (act.pr.)	207	188	4139
40	.VRANCEA (act.pr.)	221	206	2878
41	.CONSTANTA (act.pr.)	225	166	3828
42	.BRAILA (act.pr.)	242	156	2180
	Total			56835

Încărcătura și volumul parchetelor de pe lângă judecătorii pe anul 2008

(ordonare în funcție de cauzele pe procuror)

Nr crt	Parchetul de pe lângă judecătoria	Dosare pe procuror	Dosare pe schemă	Media națională pe procuror
				1065
				Media națională pe schema
				931
Volum				
1	JIBOU	112	37	112
2	BOZOVICI	215	143	429
3	FAGET	218	218	870
4	DRAGOMIREȘTI	242	242	727
5	AVRIG	253	253	759
6	INTORSURA-BUZAULUI	314	209	627
7	SALISTEA	325	216	649
8	SOMCUTA MARE	328	218	655
9	RUPEA	328	437	1310
10	ORASTIE	341	341	1023
11	GURAHONT	350	233	699
12	ALESD	375	375	1501
13	ORSOVA	376	376	1127
14	BABADAG	380	380	1518
15	TG.LAPUS	385	256	769
16	BEIUS	390	390	1948
17	BAIA DE ARAMA	393	262	786
18	MACIN	403	403	1209
19	AGNITA	404	269	807
20	BLAJ	409	409	1634
21	BALS	409	409	1637
22	BECLEAN	426	426	1278
23	INEU	441	331	1322
24	ZARNEȘTI	448	448	1791
25	PANCIU	457	457	1826
26	GHEORGHIEȘTI	458	458	1375
27	FAGARAS	461	461	2306
28	FILIASI	469	469	1874
29	TARNAVENI	474	474	1894
30	BRAD	478	478	1433
31	BAILEȘTI	480	480	2881
32	BUHUSI	490	368	1471
33	MOLDOVA-NOUA	492	328	983
34	HATEG	493	329	986

35	VATRA DORNEI	504	504	2014
36	ONESTI	504	504	4534
37	MIZIL	508	508	1523
38	HARSOVA	514	514	1543
39	TOPLITA	519	389	1557
40	HUEDIN	520	390	1561
41	CHISINEU-CRIS	524	349	1048
42	ORAVITA	525	394	1575
43	NASAUD	529	423	2117
44	RAMNICU-SARAT	533	533	3200
45	MEDIAS	534	457	3202
46	SEBES	551	413	1653
47	SINAIA	555	555	2218
48	VINJU-MARE	562	562	2811
49	ROSIORI DE VEDE	563	563	3938
50	LUGOJ	569	569	3985
51	SIGHETU-MARMATIEI	581	581	2903
52	LUDUS	582	582	2326
53	VIDELE	598	478	2392
54	HUNEDOARA	606	404	3637
55	NOVACI	608	608	1823
56	PATIRLAGELE	608	456	1825
57	CAMPULUNG- MOLDOVENESC	610	366	1830
58	DEJ	610	488	2440
59	SAVENI	617	463	1851
60	SF.GHEORGHE	622	533	3731
61	SEGARCEA	625	469	1875
62	BOLINTIN-VALE	629	629	2517
63	ADJUD	632	474	1895
64	MORENI	633	475	1900
65	TOPOLOVENI	636	636	1907
66	BREZOI	639	639	1917
67	HUSI	652	522	2609
68	TG.NEAMT	654	523	2615
69	TECUCI	672	588	4703
70	TR.MAGURELE	675	540	2700
71	DETA	690	345	1379
72	SIBIU	700	593	7703
73	CAMPINA	710	710	5677
74	SANNICOLAU-MARE	714	536	2143

75	CALAFAT	717	538	2150
76	CARANSEBES	717	448	3585
77	DOROHOI	717	538	2152
78	CORABIA	718	539	2154
79	AIUD	723	578	2890
80	CAMPULUNG	738	615	3688
81	MURGENI	746	497	1491
82	VALENI DE MUNTE	747	747	3734
83	PETROSANI	751	614	6756
84	STREHAIA	751	564	2254
85	LIESTI	755	503	1510
86	BUFTEA	780	693	12482
87	SIGHISOARA	791	791	3953
88	MOTRU	799	639	3195
89	LEHLIU-GARA	800	800	3201
90	GHERLA	801	641	3204
91	CARACAL	803	803	4817
92	FALTICENI	813	650	3252
93	COSTESTI	823	617	2468
94	RADAUTI	824	618	4943
95	MARGHITA	825	619	2474
96	GAESTI	835	696	4175
97	RACARI	835	835	3341
98	ZIMNICEA	839	420	1678
99	BALCESTI	849	849	2548
100	MEDGIDIA	868	771	6942
101	DEVA	871	610	6095
102	DRAGASANI	873	582	3492
103	RESITA	875	583	5251
104	TG.JIU	877	877	12281
105	BAIA MARE	882	662	7940
106	ARAD	884	832	14142
107	DROBETA-TR.SEVERIN	884	810	9723
108	FETESTI	887	740	4437
109	TG.SECUIESC	897	359	1794
110	ODORHEIUL SECUIESC	908	545	2723
111	MANGALIA	917	764	4584
112	BRAILA	920	778	10117
113	OLTENITA	920	789	5520
114	POGOANELE	921	614	1842

115	CURTEA DE ARGES	932	559	2795
116	RADUCANENI	933	933	3732
117	SALONTA	936	468	1872
118	HARLAU	947	568	2841
119	INSURATEI	951	475	1901
120	ALEXANDRIA	956	717	5735
121	FOCSANI	957	638	7658
122	WISEU DE SUS	958	639	1916
123	URZICENI	967	726	5804
124	SLATINA	981	736	8828
125	SIMLEU-SILVANIEI	1005	502	2009
126	DARABANI	1005	335	1005
127	ZALAU	1005	1005	6031
128	PASCANI	1008	806	8064
129	CIMPENI	1011	506	2022
130	SLOBOZIA	1012	759	6072
131	TURDA	1022	730	5110
132	FAUREI	1030	515	2059
133	PITESTI	1100	917	16506
134	PIATRA NEAMT	1109	739	8868
135	TG.CARBUNESTI	1127	805	5636
136	RM.VALCEA	1147	1052	12622
137	ALBA-IULIA	1189	594	5944
138	GALATI	1195	853	17922
139	CAREI	1203	602	2406
140	REGHIN	1212	1010	6059
141	BIRLAD	1220	949	8541
142	SUCEAVA	1221	777	8547
143	ROMAN	1224	816	7346
144	VASLUI	1244	691	6221
145	GIURGIU	1247	907	9978
146	BUZAU	1258	988	13835
147	PUCIOASA	1260	630	2519
148	MIERCUREA-CIUC	1282	641	3846
149	LIPOVA	1282	427	1282
150	TULCEA	1334	800	8003
151	SECT.3 BUCURESTI	1399	1343	33583
152	BACAU	1400	1050	16803
153	TARGOVISTE	1401	934	11205
154	HOREZU	1403	935	5611

155	BICAZ	1417	354	1417
156	CALARASI	1426	792	7130
157	TG.MURES	1477	1266	17719
158	SECT.4 BUCURESTI	1489	1286	28296
159	CRAIOVA	1541	1174	24661
160	SECT.6 BUCURESTI	1548	1212	27865
161	BOTOSANI	1553	906	10874
162	TG.BUJOR	1575	787	3149
163	PLOIESTI	1595	1175	22334
164	CONSTANTA	1606	1205	28909
165	NEGRESTI OAS	1611	403	1611
166	IASI	1614	1333	30664
167	MOINESTI	1622	695	4865
168	SECT.1 BUCURESTI	1624	1462	43860
169	SATU MARE	1637	881	11456
170	CORNETU	1645	1047	11518
171	SECT.5 BUCURESTI	1697	1311	28851
172	ORADEA	1730	1221	20765
173	PODUL TURCULUI	1732	577	1732
174	SECT.2 BUCURESTI	1791	1505	37618
175	BRASOV	1882	1792	37641
176	GURA HUMORULUI	1902	476	1902
177	TIMISOARA	2123	1477	33966
178	BISTRITA	2177	816	6530
179	CLUJ-NAPOCA	2243	1770	33638
	TOTAL			1099679

Anexa 5 - operativitatea în cadrul parchetelor

Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel în 2008

Parchetul de pe lângă curtea de apel	Dosare de solutionat	Dosare solutionate	Dosare declinate, conexate, suspendate	Operativitate
*BUCURESTI (act.pr.)	3140	1069	541	41.13%
*PITESTI (act.pr.)	783	446	69	62.46%
*IASI (act.pr.)	692	414	72	66.77%
*CONSTANTA (act.pr.)	949	569	116	68.31%
*SUCEAVA (act.pr.)	617	373	87	70.38%
*PLOIESTI (act.pr.)	1013	611	184	73.70%
*TARGU MURES (act.pr.)	280	189	32	76.21%
*GALATI (act.pr.)	720	486	90	77.14%
*TIMISOARA (act.pr.)	711	473	110	78.70%
*BRASOV (act.pr.)	451	299	73	79.10%
*ORADEA (act.pr.)	480	332	73	81.57%
*CRAIOVA (act.pt.)	1267	809	304	84.01%
*CLUJ (act.pr.)	499	386	42	84.46%
*BACAU (act.pr.)	1455	1249	67	89.99%
*ALBA IULIA (act.pr.)	867	698	100	91.00%
TOTAL	13924	8403	1960	70.24%

Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale în 2008

Parchetul de pe lângă tribunalul	Dosare de solutionat	Dosare solutionate	Dosare declinate, conexate, suspendate	Operativitate
.BUCURESTI (act.pr.)	7809	2231	971	32.63%
.TIMIS (act.pr.)	3098	1053	403	39.07%
.CLUJ (act.pr.)	2493	845	590	44.40%
.COVASNA (act.pr.)	554	253	25	47.83%
.CONSTANTA (act.pr.)	3828	1593	651	50.14%
.CALARASI (act.pr.)	302	146	23	52.33%
.GIURGIU (act.pr.)	804	256	318	52.67%
.IALOMITA (act.pr.)	641	309	62	53.37%
.MARAMURES (act.pr.)	695	314	122	54.80%
.NEAMT (act.pr.)	553	246	128	57.88%
.BISTRITA-NASAUD(act.pr.)	1143	595	123	58.33%
.ARAD (act.pr.)	601	325	52	59.20%
.MURES (act.pr.)	744	406	59	59.27%
.VASLUI (act.pr.)	1132	640	79	60.78%
.BRASOV (act.pr.)	1111	600	136	61.54%
.IASI (act.pr.)	4139	2529	146	63.34%
.PRAHOVA (act.pr.)	1313	772	113	64.33%

.MEHEDINTI (act.pr.)	534	250	146	64.43%
.ARGES (act.pr.)	816	508	45	65.89%
.BRAILA (act.pr.)	2180	1358	149	66.86%
.GORJ (act.pr.)	1116	656	138	67.08%
.DOLJ (act.pr.)	1435	906	96	67.66%
.BIHOR (act.pr.)	904	586	43	68.06%
.DIMBOVITA (act.pr.)	1035	615	152	69.65%
.HARGHITA (act.pr.)	711	491	33	72.42%
.GALATI (act.pr.)	1023	661	119	73.12%
.ALBA (act.pr.)	726	475	80	73.53%
.CARAS-SEVERIN (act.pr.)	522	340	61	73.75%
.BACAU (act.pr.)	643	443	47	74.33%
.OLT (act.pr.)	556	393	29	74.57%
.SIBIU (act.pr.)	1064	663	175	74.58%
.SATU MARE (act.pr.)	713	432	134	74.61%
.BUZAU (act.pr.)	1061	768	39	75.15%
.TELEORMAN (act.pr.)	521	364	48	76.96%
.VRANCEA (act.pr.)	2878	2088	170	77.10%
.TULCEA (act.pr.)	997	685	111	77.31%
.VILCEA (act.pr.)	963	713	43	77.50%
.HUNEDOARA (act.pr.)	1234	910	89	79.48%
.SUCEAVA (act.pr.)	988	744	57	79.91%
.BOTOSANI (act.pr.)	1791	1375	110	81.80%
.BRASOV MINORI (act.pr.)	257	196	27	85.22%
.SALAJ (act.pr.)	1207	1065	33	90.72%
Total	56835	30798	6175	60.79%

Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii in 2008

Parchetul de pe lângă judecătoria	Dosare de solutionat	Dosare solutionate	Dosare declinate, conexate, suspendate	Operativitate
BRASOV	37641	5035	1706	14.01%
JIBOU	112	16	0	14.29%
CLUJ-NAPOCA	33638	5838	884	17.82%
HOREZU	5611	870	1037	19.02%
GIURGIU	9978	2328	554	24.70%
SECT.5 BUCURESTI	28851	7022	1172	25.37%
SATU MARE	11456	2791	957	26.58%
SECT.2 BUCURESTI	37618	10701	549	28.87%
SECT.4 BUCURESTI	28296	8386	210	29.86%
SECT.3 BUCURESTI	33583	9879	986	30.31%
TG.MURES	17719	5179	725	30.48%
BAIA MARE	7940	2365	467	31.65%
SECT.1 BUCURESTI	43860	13614	868	31.67%
TIMISOARA	33966	10097	2662	32.25%
URZICENI	5804	1829	313	33.31%
PITESTI	16506	5420	450	33.76%
IASI	30664	10059	2109	35.23%

MERCUREA-CIUC	3846	1211	419	35.34%
TARGOVISTE	11205	3772	748	36.07%
TURDA	5110	1714	404	36.42%
OLTENITA	5520	1911	336	36.86%
CALARASI	7130	2553	233	37.02%
BISTRITA	6530	2057	1021	37.34%
CORNETU	11518	4169	440	37.63%
BIRLAD	8541	3143	287	38.08%
ORADEA	20765	7610	968	38.44%
RADUCANENI	3732	1370	206	38.85%
ZALAU	6031	1739	1560	38.90%
BUZAU	13835	5139	644	38.96%
BRAILA	10117	3534	1052	38.99%
LEHLIU-GARA	3201	1218	79	39.01%
MANGALIA	4584	1668	332	39.23%
TULCEA	8003	2727	1055	39.25%
ARAD	14142	5256	794	39.38%
BABADAG	1518	509	232	39.58%
SLOBOZIA	6072	2277	340	39.72%
CRAIOVA	24661	9213	1651	40.04%
BUFTEA	12482	4884	386	40.38%
SALONTA	1872	730	69	40.49%
SIGHISOARA	3953	1542	201	41.10%
SUCEAVA	8547	3043	1212	41.49%
FETESTI	4437	1773	208	41.92%
ZARNESTI	1791	716	95	42.22%
CONSTANTA	28909	10902	3109	42.26%
REGHIN	6059	2462	287	42.65%
CAREI	2406	988	119	43.20%
PLOIESTI	22334	9182	1263	43.58%
RM.VALCEA	12622	5242	630	43.71%
GALATI	17922	7089	1713	43.73%
VASLUI	6221	2641	256	44.27%
SIMLEU-SILVANIEI	2009	855	97	44.72%
LUDUS	2326	1004	87	44.84%
FAUREI	2059	854	177	45.38%
CAMPINA	5677	2517	202	45.97%
HUEDIN	1561	699	47	46.17%
MURGENI	1491	679	47	47.02%
TARNAVENI	1894	832	132	47.22%
GAESTI	4175	1877	270	48.07%
INSURATEI	1901	861	113	48.15%
BOTOSANI	10874	4208	2198	48.50%
TOPOLOVENI	1907	850	171	48.96%
ROSIORI DE VEDE	3938	1796	276	49.04%
MORENI	1900	863	143	49.12%
VALENI DE MUNTE	3734	1688	304	49.21%
DEVA	6095	2357	1331	49.48%
VIDELE	2392	1077	216	49.49%
TR.MAGURELE	2700	1270	145	49.71%
BACAU	16803	7606	1595	50.01%

RESITA	5251	2415	499	50.82%
ALBA-IULIA	5944	2542	954	50.94%
BOLINTIN-VALE	2517	1179	224	51.42%
ODORHEIUL SECUIESC	2723	1331	147	51.67%
ALEXANDRIA	5735	2739	506	52.38%
HARSOVA	1543	762	105	52.99%
MACIN	1209	606	76	53.49%
HUSI	2609	1321	151	53.74%
TOPLITA	1557	791	86	53.77%
FALTICENI	3252	1639	208	53.84%
LIESTI	1510	774	73	53.86%
ROMAN	7346	3744	437	54.19%
RUPEA	1310	675	69	54.39%
NEGRESTI OAS	1611	801	139	54.42%
FILIASI	1874	934	159	54.46%
RACARI	3341	1718	200	54.70%
COSTESTI	2468	1279	133	54.78%
SF.GHEORGHE	3731	1868	358	55.38%
BALCESTI	2548	1345	123	55.46%
DRAGASANI	3492	1805	255	55.76%
BREZOI	1917	1019	90	55.77%
POGOANELE	1842	958	139	56.25%
HARLAU	2841	1533	140	56.76%
TG.JIU	12281	6663	677	57.42%
LUGOJ	3985	2085	374	57.74%
PIATRA NEAMT	8868	4748	710	58.20%
TG.BUJOR	3149	1754	138	58.25%
SECT.6 BUCURESTI	27865	16188	189	58.49%
BAILESTI	2881	1532	270	58.67%
TG.SECUIESC	1794	1002	96	59.01%
LIPOVA	1282	735	39	59.13%
CHISINEU-CRIS	1048	611	33	60.20%
SANNICOLAU-MARE	2143	1191	165	60.21%
CURTEA DE ARGES	2795	1605	141	60.47%
TG.CARBUNESTI	5636	3021	646	60.54%
SEGARCEA	1875	1090	75	60.56%
CAMPULUNG-MOLDOVENESC	1830	995	196	60.89%
MIZIL	1523	868	98	60.91%
SLATINA	8828	5021	615	61.13%
PASCANI	8064	4615	539	61.33%
DROBETA-TR.SEVERIN	9723	5788	294	61.39%
SIGHETU-MARMATIEI	2903	1737	79	61.51%
SINAIA	2218	1291	121	61.56%
VINJU-MARE	2811	1619	182	61.58%
BALS	1637	966	76	61.88%
CARANSEBES	3585	2077	243	62.15%
CARACAL	4817	2829	265	62.15%
INTORSURA-BUZAULUI	627	365	42	62.39%
GHERLA	3204	1857	239	62.63%
FAGARAS	2306	1244	322	62.70%
AIUD	2890	1678	230	63.08%

SIBIU	7703	4379	770	63.16%
HUNEDOARA	3637	2137	267	63.41%
GURA HUMORULUI	1902	1131	120	63.47%
CAMPULUNG	3688	2179	262	63.60%
TG.LAPUS	769	458	49	63.61%
MARGHITA	2474	1463	203	64.42%
DEJ	2440	1378	303	64.48%
DETA	1379	844	87	65.33%
ADJUD	1895	1110	203	65.60%
ZIMNICEA	1678	1042	101	66.07%
CORABIA	2154	1305	182	66.18%
DOROHOI	2152	1333	147	66.48%
DARABANI	1005	619	81	66.99%
PETROSANI	6756	3761	1152	67.11%
MEDGIDIA	6942	4278	575	67.19%
SAVENI	1851	1181	101	67.49%
BEIUS	1948	1272	64	67.52%
SOMCUTA MARE	655	429	20	67.56%
BUHUSI	1471	956	58	67.66%
TECUCI	4703	2729	675	67.75%
SEBES	1653	1010	163	67.79%
CALAFAT	2150	1351	165	68.06%
RAMNICU-SARAT	3200	2038	220	68.39%
MOLDOVA-NOUA	983	638	53	68.60%
FOCSANI	7658	4506	1104	68.75%
BECLEAN	1278	864	23	68.84%
PUCIOASA	2519	1625	175	69.33%
HATEG	986	638	66	69.35%
BAIA DE ARAMA	786	514	47	69.55%
STREHAIA	2254	1459	177	70.25%
GHEORGHIEI	1375	853	165	70.50%
ALESU	1501	1005	76	70.53%
MOTRU	3195	2085	260	71.04%
NASAUD	2117	1421	119	71.12%
BLAJ	1634	1070	133	71.29%
BOZOVICI	429	295	16	71.43%
VATRA DORNEI	2014	1267	243	71.54%
PANCIU	1826	1252	77	71.58%
FAGET	870	578	67	71.98%
ORASTIE	1023	676	89	72.38%
WISEU DE SUS	1916	1341	66	72.49%
ONESTI	4534	2813	662	72.65%
AVRIG	759	498	74	72.70%
NOVACI	1823	1223	148	73.01%
RADAUTI	4943	3201	565	73.12%
GURAHONT	699	505	12	73.51%
INEU	1322	914	87	74.01%
BRAD	1433	909	207	74.14%
ORAVITA	1575	1090	105	74.15%
ORSOVA	1127	770	92	74.40%
MOINESTI	4865	3142	663	74.77%
DRAGOMIRESTI	727	511	47	75.15%

PATIRLAGELE	1825	1276	143	75.86%
BICAZ	1417	1037	94	78.38%
MEDIAS	3202	2262	352	79.37%
SALISTEA	649	477	53	80.03%
CIMPENI	2022	1595	101	83.03%
AGNITA	807	620	63	83.33%
TG.NEAMT	2615	1947	304	84.25%
PODUL TURCULUI	1732	1420	106	87.33%
Total	1099679	442939	70716	43.05%